

NICOLE C. VOSSELER

SUB LUNA DE ȘOFRAN

Splendoarea senzuală a Orientului
și sentimente care transcend epoci

Sub luna de șofran este un roman fermecător despre iubire, dorința de libertate și căutare a acesteia în lumi fascinante, despre pasiunea nețărmurită pentru aventuri, despre destin și înfruntarea evenimentelor traumatizante ale vieții. Nicole C. Vosseler a reușit să mă transpună pentru câteva zile într-o lume minunată, plină de emoții și impresii puternice.

www.buchcouch.de

Un roman superb, a cărui acțiune poartă cititorul în locuri exotice, pline de romantism. O recomandare excelentă pentru toți cei pasionați de povești de dragoste și de inimă albastră.

www.lesemomente.de

© Jörg Brochhausen

NICOLE C. VOSSELER s-a născut în 1972 în Villingen-Schwenningen și a studiat științele literaturii și psihologia la Tübingen și la Konstanz, unde locuiește și astăzi. Este o mare admiratoare a lui M.M. Kaye și a lui Margaret Mitchell. În 2007, romanul *Cerul peste Darjeeling* al lui Nicole Vosseler a primit premiul orașului Konstanz la secțiunea literatură.

Oxford, 1853. Maya Greenwood ascultă fascinată poveștile unui oaspete neobișnuit: Ralph Garrett, ofițer al armatei britanice în India. Când acesta începe să o curteze, tânăra femeie își dă seama că o va aștepta în curând o viață aventuroasă în străinătate. Familia ei se opune acestei legături, așa că Maya fuge cu Ralph. Când el este trimis în Arabia, Maya cade în mâinile beduinilor. Acolo va înțelege ce înseamnă adevăratul Orient – și trebuie să admită că șeful războinicilor deșertului, charismaticul Rashad al-Shaheen, i-a cucerit inima.

ISBN 978-606-609-750-5

editura rao

9 786066 097505

www.rao.ro

www.raobooks.com

NICOLE C. VOSSELER

SUB LUNA DE ȘOFRAN

Cu ilustrații realizate de
ULRIKE AEPFELBACH

*De-aș avea straiiele brodate ale cerului,
cusute cu fir de aur și argint de lumină,
straiiele albastre, negre și terne ale cerului
noapții, ale obscurului și luminii,
le-aș așterne pe toate la picioarele tale:
dar eu, sărac fiind, nu am nimic
în afară de vise;
mi-am pus toate visele la picioarele tale;
calcă ușor, căci pășești peste vise.*

WILLIAM BUTLER YEATS

*Pentru toate inimile sălbatice
de pe lumea aceasta,
care nu se lasă niciodată frânte cu adevărat.*

Prolog

Oxford, aprilie 1842

Clopoțele din turla bisericii St. Giles de la capătul străzii, aflată la doar câteva case depărtare, numărau orele nopții de primăvară. „Trei, patru, cinci, repetă Maya în gând. Șase, șapte – sau era deja a opta bătaie?” Copleșită de somn, copila care în curând urma să împlinească nouă ani se încurcă la numărătoare și nu mai știa dacă era abia ora unsprezece sau deja miezul nopții. Oftând se întoarse pe cealaltă parte și căută pătura pe care o dăduse la o parte în somn. În cameră era răcoare. Cu toate că în timpul zilei soarele ardea cu putere, nopțile erau încă departe de a fi calde. Dar în familia Greenwood, unde la fiecare generație se născuse măcar câte un medic, se obișnuia ca ferestrele să rămână deschise noaptea măcar cât un lat de palmă, indiferent dacă era vară sau iarnă. Ca să intre aer curat și să se călească organismul. Așa fusese mereu, de când își putea aduce Maya aminte. Trase cu urechea la zgomotele din cameră. Respirația adâncă și regulată de lângă ea trăda somnul profund al surorii ei mai mici. Faptul că Angelina reușea să doarmă în ritmul dorit de mamă și de dădacă, în timp ce Mayei nu-i ieșea niciodată, nu era singurul lucru în care cele două fete se deosebeau. Cine o vedea pe Martha

Greenwood pentru prima oară alături de fetele ei nu avea de ales decât să privească descumpănit de la una la alta. Angelina și mama erau ca două variante ale aceleiași ființe: ambele delicate și blonde, cu aceeași paloare și aceeași ochi mari de un albastru-închis, cu pupile de porțelan. Pe lângă silueta fragilă a surorii ei, Maya părea destul de robustă. Pielea îi era rumenă până și iarna. Și chiar dacă Maya era mândră de buclele ei naturale, pe care Angelina nu le avea, părul Mayei, de culoarea cafelei tari, nu se lăsa strunit decât rareori într-una din coafurile acelea elaborate, îndrăgite de toate fetele, indiferent de vârstă. Cel mai neobișnuit lucru al Mayei erau însă ochii: irisul lor căprui avea irizații auriu, precum chihlimbarul sau mierea în care se oglindesc razele soarelui. Cine cunoștea familia mai îndeaproape și știa că Gerald Greenwood era la a doua căsătorie, era înclinat să creadă că Maya provenea, la fel ca fratele ei, din prima.

Cu mai bine de trei ani în urmă, familia Greenwood părăsise casa mică din strada Turl și se mutase aici, lângă St. Giles. Două dintre camerele de la parter fuseseră ocupate de bunicul Mayei, după ce acesta renunțase, la vârsta de aproape 70 de ani, la cabinetul lui medical. Într-o zi în care casa era inundată de cutii doar pe jumătate desfăcute sau încă pline, Maya se trezise așezată pe canapeaua bunicului, alături de un pahar de lapte și de biscuiți, ca să nu stea în drumul meseriașilor care mai aveau de lucru prin casă, în timp ce Angelina își făcea cuminte somnul de prânz sus, la etaj. Pe Maya nu o deranja să stea cu bunicul cel scump la vorbă. Tăcerea lui i se părea bine-venită, în comparație cu sporovăiala Angelinei sau cu interminabilele observații ale mamei și ale dădacei, care îi spuneau

întruna să stea dreaptă, să facă pași mai mărunți și să vorbească încet.

Dăduse ușor din picioarele care nu-i ajungeau la pământ și privise cu luare-aminte camera proaspăt amenajată, cu ferestrele înalte din sticlă colorată, care dădeau spre stradă. Privirea îi rămăsese agățată de portretul în ramă aurită pe care nu-l mai observase până atunci. Trebuie să fi provenit din una din camerele din casa bunicului, în care copiii nu aveau voie să intre în timpul vizitelor duminicale. Astfel încât până în momentul mutării, când bărbații care cărau mobila împinseră prin ușa de la intrare, în lung, patul greu din lemn de stejar, Maya fusese convinsă și că bunicul nu avea pat și că dormea noaptea pe canapeaua îmbrăcată în piele din camera de consultații, în care oricum își petrecea cea mai mare parte a timpului. Tabloul acela însă părea să fi fost atât de important, încât bunicul îl atârname pe perete fără zăbavă, chiar înainte ca dragele lui cărți de specialitate să fie despachetate și puse la loc. Înfățișa o femeie îmbrăcată într-o rochie de croială antică, fără să aibă nimic în comun cu fustele voluminoase pe care Maya le știa de la mama ei sau de pe stradă. Părul negru ca abanosul era prins neglijent într-un coc și, prin comparație cu bucele complicate și severe ale mamei, părea neocoafat. Privind mai atentă, Maya recunoscuse, în ciuda vechimii culorilor și a pânzei, că femeia avea ochi la fel de neobișnuiți ca ai ei. Nimeni din familie nu mai avea asemenea ochi.

– Bunicule, întrebase Maya atunci, cine e în tablou?

Măinile noduroase strânseseră mai tare bastonul, în timp ce dr. John Greenwood privise lung întâi tabloul, apoi spre Maya.

– Este bunica ta Alice, draga mea. E moartă de mult. Tu și Jonathan încă nu vă născuserăți pe atunci. Semeni mult cu ea.

Bunicul vorbise cu voce atât de tristă, încât Maya nu știuse ce ar putea să răspundă și continuase să ronțăie biscuitul, puțin rușinată. Și totuși, de atunci se bucura să știe că are aceiași ochi ca bunica, deși aceasta nu mai trăia.

Clopotele din St. Giles bătură din nou și Maya se întoarse oftând pe cealaltă parte, scoase un picior de sub pătură, pentru că iar îi era prea cald. Iarna trecută se dusese și bunicul în cer. La fel ca mama lui Jonathan, pe care băiatul însă nu și-o mai amintea. Mamei nu îi plăcea dacă o auzea spunând „mort“ sau „moartă“ în loc de „sus în cer“; se supăra și spunea că sunt vorbe de-ale doctorilor. Maya se străduia să spună cuvintele potrivite, chiar dacă nu înțelegea supărarea mamei. Așa pătea cu multe lucruri care nu îi plăceau mamei. Nu înțelegea nici de ce pe ea mama o certa mai des decât pe Angelina. Uneori, când se trezea noaptea dintr-un somn neliniștit, se gândea la lucrurile astea și la moarte și la „sus în cer“. Se gândea și la relațiile de rudenie din familie, care uneori i se păreau așa încurcate, de o apuca ameteala, și la Jonathan, care la cei cincisprezece ani ai lui i se părea deja un om mare și pe care îl vedea atât de rar de când plecase la școală la Winchester. De fapt, era doar fratele ei vitreg. Oare i-ar fi fost și mai drag dacă era fratele ei bun? Angelina era sora ei bună, cu toate astea Maya nu o iubea nici pe departe la fel de mult ca pe Jonathan, chiar dacă își dădea silința. Mereu alte gânduri, urmate de mereu alte întrebări. Nu era de mirare că dimineța era atât de obosită încât nici nu voia să se scoale, în timp de Angelina sărea mereu vioaie din pat.

Acum, de exemplu, era trează de tot. Câteodată, când o munceau asemenea gânduri, o ajuta să vorbească cu tatăl ei. În timp ce toți ceilalți dormeau de mult, tata mai lucra încă în biroul de la etajul din mijloc sau în biblioteca de la parter. Cu toate astea, dimineța era plecat, înainte ca dădaca să reușească măcar să o scoale pe Maya din pat.

În tinerețe tatăl călătorise mult, în Italia și Grecia, până în Asia de Sud-vest. Prin toată casa erau răspândite vase și farfurii ciobite, monede de culoare verzuie și bucăți de lemn vechi, cioplite. Toate erau foarte prețioase și de aceea stăteau încuiate în dulapuri de sticlă, departe de degetele curioase ale Mayei. Gerald Greenwood știa atât de multe despre vremurile de demult și le preda studenților de la Balliol College istoria veche, și cu toate acestea părea să vrea să învețe și mai mult. Pentru Maya însă avea mereu timp, oricât de târziu ar fi fost. În momentele acelea dădea la o parte hârtiile și cărțile, o ridica pe genunchi și o asculta cu atenție, trăgea cugetând din pipă înainte de a-i răspunde alegându-și cu grijă cuvintele.

Maya înălță capul cu grijă. Pe sub ușă se strecura o fâșie palidă de lumină. Ezită un moment, apoi se ridică din pat, păși cu picioarele goale pe podea și ieși pe ușă tiptil, încordată și străduindu-se să nu își trezească sora.

Orbecăi pe coridor prin semiîntuneric, evitând cu pricepere fiecare loc al podelei de lemn care ar fi putut scârțâi sub covor. Mama se văita mereu de „cutia asta urâtă“, cum numea ea Black Hall. Însă Maya iubea casa asta tocmai pentru că era plină de cotituri și de colțuri sumbre, care în întuneric îi făceau pielea de găină într-un mod atât de plăcut. Cu toate că ar fi fost spațiu suficient, mama considera că ar fi fost o risipă să îi dea fiecărei fiice camera ei. Astfel încât restul dormitoarelor le rămâneau rezervate

oaspeților de aiurea, profesorilor de la Cambridge, de la Londra sau din străinătate, care locuiau la ei pentru o anumită perioadă și care stăteau nopți întregi de vorbă cu tata și cu câte un student. Era adesea un du-te vino continuu și mama se lamenta de munca pe care aceste vizite o atrăgeau după sine. Dar Maya vedea și sclipirea din ochii ei, atunci când umbla ocupată prin casă pregătind mici gustări și dând dispoziții să fie pregătite camerele, când punea în vase flori proaspete și își întâmpina oaspeții îmbrăcată în rochii elegante. Cu fiecare treaptă pe care o cobora Maya acum, lumina era tot mai puternică. Sursa era în birou. Prin ușa întredeschisă se zărea o bucată din covorul roșu-închis cu modelul cu arabescuri și partea laterală a mesei masive de birou. Tata nu era singur; murmurul vocii lui atât de familiare se împletea cu murmurul altei voci. La fel cum și aroma dulce a fumului pipei lui se combina cu una străină, mai aspră. Inima Mayei făcu un salt. „Richard! A venit Richard!“

Richard Francis Burton, student în anul doi la Trinity College, era un oaspete bine văzut la Black Hall, de când îl cunoscuse pe Gerald Greenwood în casa unui prieten medic, la care locuise cu chirie în primul lui an ca student. Doamna Greenwood se înroșea ca o școlăriță de câte ori Richard îi mulțumea cu complimente pline de șarm pentru câte o invitație la cină. Putea fi văzut adesea în compania lui Gerald, făcând lungi plimbări prin grădină, adânciți în discuții despre limbi și culturi străine sau amintindu-și cu încântare de oamenii și peisajele din Franța sau din Italia, locurile în care crescuse Richard. Adesea se retrăgeau în biroul lui Gerald pentru câteva pahare de coniac, ca de exemplu acum, la această oră târzie. Iar în timp ce Gerald își fuma pipa, Richard trăgea din inevitabilele lui trabucuri.

Dar pesemne că nimeni din casă nu îl îndrăgea pe Richard așa de tare ca Maya.

Se furișă până pe treapta aflată la aceeași înălțime cu ușa biroului și se ghemui, se prinse de barele răsucite ale balustradei și își lipi fața de ele, străduindu-se să nu piardă niciun cuvânt, ba poate chiar să arunce o privire asupra lui Richard.

– ... să îl conving pe bătrânul domn că nu are niciun rost să mă oblighe să devin om al bisericii. Prin urmare, mi s-a părut un truc bun pata din dosarul meu, care mă ex-matricula pe o perioadă determinată din Universitate, îl auzi Maya spunând cu vocea lui joasă și ușor aspră, în care se ghicea o satisfacție abia ascunsă. S-a potrivit de minune că acest curs a coincis cu începutul cursei. În loc să stau să ascult predica profesorului, m-am întâlnit cu câțiva amici în spatele colegiului Worcester și duși am fost la curse, într-o caleașcă închiriată!

– Ceea ce probabil că s-a aflat, mormăi Gerald din spatele pipei.

– Nu, spuse Richard, iar Mayei i se păru că simte o urmă de vinovăție în voce. Am fost chemați la decan, care a vrut să dea dovadă de înțelegere și să ne dea doar un preaviz. Așa că am ieșit în față și am explicat că asistarea la o astfel de cursă nu constituie un act imoral. Ce-i drept, m-am arătat indignat de faptul că Universitatea ne tratează ca pe niște școlari, interzicându-ne participarea la asemenea evenimente. Mi-am condimentat cuvântarea cu fraze de genul „încrederea naște încredere”, iar rezultatul a fost cel așteptat: m-au dat pur și simplu afară.

Se lăsă o scurtă pauză, în care Gerald își umplu pipa, dar imediat după aceea se simți miros de fum proaspăt, după care Gerald își dresă vocea:

– Universitatea permite organizarea acestor curse doar în afara zidurilor sale și programează în mod intenționat cursuri importante în timpul lor, deoarece își face griji pentru siguranța voastră. Nu puțini spectatori neimplicați au ajuns în timpul curselor sub roți sau sub copitele cailor. De aceea nu este vorba de niște principii goale sau de încercarea de a vă tutela. Gerald Greenwood nu era adeptul predicilor morale. Convingerea lui era că rațiunea umană este capabilă de discernământ, iar felul său calm și obiectiv de a argumenta putea declanșa în ascultător un sentiment profund de rușine pentru faptele sale, după cum știa Maya din proprie experiență. Însă, adăugă Gerald grăbit, probabil pentru a contracara o posibilă obiecție a lui Richard, și tu te străduiești din răsuputeri să îți aperi reputația de excentric și de individ pus pe șotii. Permite-mi să îți amintesc de petrecerile tale de pomină și de caricaturile răutăcioase ale profesorilor și tutorilor tăi. Iar ca în primul semestru să provoci la duel un alt student – pentru asta ai nevoie de o doză considerabilă de tupeu.

Episodul cu pricina era legendar printre studenții de la Oxford. Richard Burton abia se înscrisese la facultate, când un student din anii mai mari l-a luat în răs din cauza mustății pe care Richard o purta după moda italienească, îngustă și cu capete lungi care atârnau. Richard s-a înclinat politicos în fața celui care-l batjocorise, i-a înmănat cartea de vizită și i-a cerut să aleagă armele. Duelul era interzis în mod oficial, iar studentul din anul mai mare nu a acceptat provocarea. Cu toate astea, prin acest gest Richard Burton și-a făcut o reputație în reductabila universitate, chiar de la bun început.

– Cine a crescut, ca mine, pe continent, înțelege subtilitățile comportamentului cavaleresc, care se pare că aici sunt necunoscute, se apără Richard aprins.

Însă Gerald nu se arată dispus să aprofundeze tema.

– Ce se va întâmpla cu amicii tăi care au fost și ei prezenți la cursă?

– Exmatricularea din colegiu până la sfârșitul semestrului. Atât.

Richard păru dezamăgit.

– Ei bine, dragule, oftă Gerald compătimitor, se pare că ai obținut ceva mai mult decât ai vrut. Eu te înțeleg – nici tatăl meu nu a fost fericit că eu nu am urmat tradiția familiei și nu am devenit medic ca el. Dar la rândul meu am avut nevoie de timp să înțeleg că fiul meu, în ciuda notelor excepționale obținute la latină și greacă, se interesează mai mult de științele naturale decât de vechile scrieri. Gerald trase de câteva ori cu zgomot din pipă. Prin urmare, parasești aceste săli sfinte căzut în dizgrație. Regretabil. Extrem de regretabil. Am întâlnit puțini studenți cu o minte și cu înzestrări comparabile cu ale tale. Pe de altă parte, un spirit liber ca tine nu se prea potrivește într-o asemenea instituție. Ce ai de gând să faci acum?

– Să plec la drum, spre coloniile din Australia de Sud, Queensland, New South Wales sau spre Canada. Din partea mea m-aș duce și la Garda Elvețiană din Napoli sau chiar și la Legiunea Străină – doar să fiu cât mai departe de insulița asta rece și umedă cu locuitorii ei încuiați! Cuvintele lui Richard erau atât de furioase și totodată de disperate, încât Maya simți cum îi ajung drept la inimă. Cel mai mult îi plăcea însă India. Sper să îl pot convinge pe tatăl meu să îmi cumpere un certificat de ofițer, înainte să se termine războiul din munții din nord-vestul Indiei. Probabil

nu sunt bun de altceva decât să fiu împuşcat de afgani, pentru un ban pe zi, spuse Richard cu amărăciune. Ard de nerăbdare să le dau afganilor lecția pe care o merită – chiar și numai pentru masacrul asupra soldaților și civililor din garnizoana de la Kabul, din ianuarie! Chiar și în război ar trebui să mai valoreze ceva onoarea!

– Dar în armată, Richard...

– Știu, și acolo spiritul meu liber, spuse Richard accentuând ironic ultimele cuvinte, ar purta botniță. Dar acolo voi putea măcar să învăț limbi străine. Limbi pentru care nu există încă dicționare sau gramatici. Limbi cu ajutorul cărora m-aș putea amesteca printre oamenii locului, de parcă aș fi unul dintre ei, putând astfel să le studiez obiceiurile și tradițiile. Dacă aș fi bogat, mi-aș permite luxul de a călători pe propriul buzunar și...

– Nu ai voie să tragi cu urechea, șuieră o voce firavă în spatele ei, iar Maya se întoarce.

Pe două trepte mai sus stătea dintr-odată Angelina, îmbrăcată într-o cămașă de noapte albă, identică cu a Mayei. Cu părul ei blond și strălucitor, răsucit pe nenumărate fâșii de hârtie, arăta ca un înger – sau mai degrabă ca un înger mâniaș, judecând după privirea dojenitoare de pe fața ei de copil.

– Dar e Richard, șopti Maya într-o încercare slabă de a se apăra. Trebuie să aud ce spune! Când voi fi mare, vreau să fiu la fel ca el – la fel de curajoasă și de vitează, la fel de hotărâtă, la fel de...

– Nu poți, răspunse Angelina disprețuitoare. Ești fată!

Furia puse stăpânire pe Maya și o făcu să sară în picioare, cu pumnii strânși.

– Și cum o să pot! O să vezi! răspunse violent și mai tare decât intenționase.

– Ce se întâmplă aici?

Gerald Greenwood apăruse în cadrul ușii și privea spre cele două siluete albe cu un amestec de stupoare și amuzament. Angelina țâșni ca vântul pe trepte în sus și dispăru în întunericul care domnea la etaj. Maya plecă încurcată privirea și își îngropă degetele de la picioare în covor.

– Nici nu știam că prin Black Hall bântuie o asemenea stafie încântătoare.

La auzul vocii lui Richard, Maya privi pe sub gene spre ușă. Richard stătea acum lângă tatăl ei, pe care îl depășea cu aproape un cap, înalt și cu umerii lui lați. În ciuda costumului cu cravată și a părului negru pieptănat cu cărare, semăna mai degrabă cu un italian sau cu un țigan de la tîngul din St. Giles decât cu un englez. La vederea lui și a zâmbetului fugar de pe chipul lui de obicei atât de sumbru, obrajii Mayei se îmbujorară.

– Nu mă saluți, prințesă?

Richard trecu pragul, se lăsă în genunchi și își deschise brațele. Cu inimă ușoară Maya îi ieși în întâmpinare, coborînd treptele rămase, și se aruncă în îmbrățișarea lui. Cu fața lipită de umărul hainei lui inspiră mirosul de tutun, lână, săpun și pomadă și mirosul a ceva greu și lemnos, atât de tipic lui Richard.

– Richard a venit să-și ia rămas-bun. Măine va părăsi Oxfordul și probabil va sta mult timp departe de Anglia.

Maya înălță capul și își privi amețită tatăl, care era în mod vizibil întristat de vestea pe care i-o dădea. Privirea fetei se întoarse spre chipul puternic conturat al lui Richard, cu pomeții proeminenți, și pătrunse întrebător, ba chiar rugător în ochii lui întunecați atât de apropiați acum de ai ei, în speranța deșartă că totul nu este decât una din

glumele cu care obișnuia să o tachineze. El îi răspunse cu o privire serioasă, aproape cerându-i iertare.

De când Jonathan nu mai venea acasă decât în vacanțe, Richard devenise sigurul și cel mai drag tovarăș de joacă al Mayei. Angelina se juca doar cu prostiile ei de păpuși și, de când Maya spărsese din greșeală o ceașcă din serviciul de porțelan, nu mai avea voie nici măcar să se apropie de casa păpușilor. Richard purtase în grădină dueluri cu săbii de lemn împotriva Mayei și după câte o lovitură reușită a Mayei se lăsa să cadă în iarbă în chinurile morții. Împinsese leagănul de sub măr sus, tot mai sus, așa cum tatăl ei nu îndrăznea niciodată, până când Maya țipa de plăcere și de o frică binefăcătoare. Se aplecaseră amândoi peste atlasul mare așezat pe podeaua bibliotecii, mâinile de copil ale Mayei și degetele uimitor de suple ale lui Richard se plimbaseră peste pagini, de-a lungul rutei lui Marco Polo. Astfel își plănuseră propriile expediții în Orient, din care urmau să se întoarcă în Anglia încărcăți cu mătase, ceai, condimente, aur și pietre prețioase. Și de azi înainte toate acestea să se sfârșească? „În India“, se gândi Maya și în gât i se puse un nod. Simți cum o scutură frigul și cum i se strânge stomacul.

– Dacă nu m-aș fi trezit, șopti ea îngrozită, nu te-aș mai fi văzut deloc.

– Știi tu, spuse Richard oftând adânc și mângâind-o pe spate, nu mă prea pricep să îmi iau rămas-bun. Îmi place mai mult să vin decât să plec.

– Dar nu poți să pleci! izbucni Maya. Degetele i se crispară în stofa hainei, de parcă astfel l-ar fi putut face să rămână. În durerea ei, se luptă să îi încredințeze secretul cel mai bine păzit pe care-l avea. Își încolăci brațele în jurul gâtului lui, își lipi obrazul de tâmpla lui, acolo unde îi

simțea cel mai bine mirosul ca de bomboane amare și îi șopti la ureche: Vreau să mă mărit cu tine.

În clipa următoare se îndepărtă rușinată de el, temându-se că va fi luată în râs. Dar Richard se mulțumi să o privească mirat, cu o urmă de descumpănire pe chip. O trase apoi iar spre el. Gura lui era atât de aproape de urechea ei, încât vârfurile lungi ale mustății o gădilau la fiecare sunet, și îi șopti drept răspuns:

– Aceasta este o cerere surprinzătoare și neformală din partea ta, Mayoșka, spuse el cu o vibrație plăcută în voce. Ți-ar aduce însă puțină bucurie să mă ai pe mine de soț – ar trebui să te mai gândești o dată la asta, în mod serios! Dar voi relua bucuros discuția, când ne vom revedea. Între timp, spuse el depărtându-se și atingându-i nasul cu un deget, să-ți faci temele pe care ți le dă tatăl tău, ca o fată cuminte. Știi că nu îmi plac femeile proaste! Iar eu îți voi scrie cât de des pot. De acord, doamna mea?

Maya stătea în fața lui ca anesteziată, iar Richard se ridică.

– Mulțumesc, profesore. Pentru totul. Cei doi își strânseseră mâna scurt și puternic. Nu, nu vă osteniți, cunosc drumul.

Cu o senzație de sfârșeală cumplită, cu degetele înghețate prinse în mâna tatălui ei, Maya privi cum Richard Burton coboară în grabă pe trepte și cum pur și simplu dispare din mica ei lume.

1

În umbra turnurilor

În umbra turnurilor
Nebunii se aruncă înainte acolo unde îngerii
doar pășesc.

ALEXANDER POPE

Nebunii se aruncă înainte acolo unde îngerii
doar pășesc!

Îngerii și nebunii își urmează glasul pro-
priei ființe,

fără speranța că vor primi o răsplată, fără
teama că vor fi pedepsiți.

RICHARD FRANCIS BURTON
The Kasidah of Haji Abdu El-Yezdi

Oxford, cu puțin înainte de Crăciunul anului 1853

– Maya, întoarce-te imediat! Nu am terminat încă cu tine! *Maya!*

Vocea Marthei Greenwood aproape cedă, pătrunse stridentă din galeria de la ultimul etaj până în ultimul colț al reședinței Black Hall.

– Dar eu cu tine da, mamă, șuieră Maya călcând apăsat în timp ce cobora scările și aruncându-și eșarfa pe umeri.

Jos în sală fu cât pe ce să se ciocnească de Hazel, care reuși să ferească în ultimul moment tava cu ceai și cu biscuiți pe care o ducea. Fata în casă privi surprinsă în urma Mayei care trecu în goană pe lângă ea fără să spună vreun cuvânt, deschise dintr-o smucitură ușa de sticlă din spre grădina din spatele casei și se năpusti afară. În sală pătrunse un vânt rece și curentul de aer suflă câțiva fulgi de zăpadă peste prag. Hazel se opri să asculte. De sus se auzea doamna Greenwood, vorbind agitată, și domnișoara Angelina, care încerca să o liniștească. Oftând, Hazel puse tava pe măsuta de lângă scara interioară. Privi, cu mâna pe clanță, cum Maya se luptă să înainteze prin grădina ninsă și cum se împiedică: o siluetă de material negru în lumina posomorâtă a după-amiezii de iarnă, fiecare pas fiind o expresie clară a furiei și rebeliunii din ea.

– Sărăcuța, șopti Hazel cuprinsă de milă. Doamna nu-i face viața ușoară zilele astea.

Închise ușa ușor și se grăbi să urce cu ceaiul înainte ca acesta să se răcească.

Maya își croia drum prin zăpadă, netulburată de faptul că atât pantofii, cât și poalele rochiei se udau. Se opri abia lângă măr, mătură cu palma stratul de zăpadă de pe leagănul care de mult rămăsese mic pentru ea și se așează. Cu brațele strânse în jurul trupului și cu tocurile afundate în pământul înghețat se legănă înainte și înapoi, încruntată. Alungă vitează toate lacrimile care îi ardeau ochii și privi tintă în față. Era atât de nedrept! Din decolteul pătrat al rochiei scoase scrisoarea pe care i-o smulsese mama din mână și care dusesse la conflictul de azi. O cântări gânditoare în palme, înainte de a o deschide.

Cairo, 4 decembrie 1853, hotelul Shepheard

Pisicuța mea,

Nu-ți face griji – lucrul care m-a reținut la pat când ți-am scris ultima data nu a fost grav, doar că nu a fost ceva ce s-ar putea împărtăși unei tinere doamne. Mă simt deja mai bine și mai în putere, iar asta se datorează probabil și rândurilor primite de la tine, draga mea Maya. Aș putea folosi odihna la pat care mi-a fost impusă ca să lucrez la schițele etc. pe care mi le-am făcut la Mecca și la Medina; aici există artiști care m-ar putea ajuta, în India nu. Însemnările pe care mi le-am făcut despre *haj*, călătoria mea la Mecca și la Medina travestit în pelerin, înaintează însă foarte încet. Scrisul solicită creierul & trupul. L-am întâlnit pe dr. Johann Krapf și i-am putut pune întrebări despre descoperirile lui referitoare la izvorul Nilului Alb, despre Kilimanjaro & Munții Lunii. Ceea ce am aflat de la el, poveștile negustorilor arabi pe care le-am adus eu cu mine au fost fundamentul revelației pe care am avut-o

la lectura lui Ptolemeu. Acesta scrie așa: în apropiere de Aromata, și locuitorii grotelor din dreapta, după douăzeci și cinci de marșuri de câte o zi, lacurile în care se revarsă Nilul... Asta e dezlegarea ghicitorii, dragă Maya, calea care face oul să stea în picioare, ruperea vălului lui Isis! Cine reușește să facă asta va intra în istorie! Sunt pregătit ca în următorul sezon să explorez inima Africii, dacă mi se acordă concediul. Dacă aș primi de la conducere mijloacele materiale pentru plata câtorva oameni buni care să mă însoțească (unul pentru măsurătorile geografice, altul pentru botanică), nu m-aș îndoi de succesul colosal pe care l-am avea. Am văzut multe locuri din Arabia. E o plăcere să călătorești pe acele meleaguri și nimic nu mi-ar face mai mare plăcere decât să plec pe coasta de est pentru vreo trei-patru ani. Dar nu aș obține nimic altceva decât descoperirea de noi văi pustii și noi triburi. Fără cai, fără mirodenii și câștigând doar o faimă mărunță, deoarece cartea lui von Wrede – dacă ceea ce am auzit aici e adevărat, e chiar caraghios modul în care a făcut-o – a tratat deja partea leului din subiectul cu pricina.

Mă bucur că îți place cealaltă carte de care ți-am pomenit – îți va deschide noi orizonturi. Nu te lăsa însă surprinsă când o citești; nobila ta mamă și-ar face griji în ceea ce privește sufletul tău pur! Roagă-te de Crăciun pentru sufletul meu negru și nu îl uita pe bătrânul tău prieten borfaș.

Pentru totdeauna al tău
Richard

Era ultima din lungul șir de scrisori care însoțiseră copilăria și adolescența Mayei. Scrisori din Bombay, Gujarat și Sindh, de pe plajele din Goas și din munții albaștri din Nilgiri, din Hyderabad și din Alexandria. Nume care umoseau ele însele a șofran și a coriandru, a scortişoară și

a piper, ba le simțeai până și gustul. Purtau în ele dogoarea soarelui și aventura. Scrisori din care te așteptai să curgă, odată deschise, nisip, praf roșu de mirodenii și praf verde de Henna. Erau scrise pe o hârtie îmbibată pesemne cu sare din mările lumii, în fibrele căreia se împleteau sunetele bazarului oriental și liniștea lanțurilor singuratice de munți.

Însă dacă ar fi fost după mama, această scrisoare era ultimul lucru care ar fi trebuit să se afle în mâinile ei. Faima lui Richard Burton îl preceda pe acesta, iar între timp această faimă devenise mai mult decât discutabilă. Era admirat pentru curajul și hotărârea sa, pentru geniul lingvistic și ardoarea lui de explorator. Dar un *sahib* care în India nu doar că se împrietenise cu oamenii locului, ci care trăia cu actuala iubită indiană fără să se ferească de gura lumii, depășea granițele bunului-gust și dovedea lipsă de respect față de obiceiurile și tradițiile locului. Se zvonea că ar fi inspectat până și o casă de toleranță, ca agent secret în slujba generalului Napier, casă prin care se perindau soldații englezi. Raportul lui se spune că a fost atât de detaliat, încât era neîndoielnic faptul că luase parte și personal la tot felul de orgii, până la „desfrâu contra naturii“ cu băieți, după cum se șoptea cu groază pe la colțuri. Iar în această vară călătorise, îmbrăcat ca un arab, la locurile sfinte ale Islamului, într-un pelerinaj care pentru orice bun creștin ar fi însemnat o perversiune insuportabilă, și pe parcursul căruia se pare că și omorâse un om.

Martha Greenwood îl prețuia pe Richard Burton ca om, precum și ca prieten al soțului ei. Însă nu era un companion potrivit pentru fiica ei cea mai mare, nici măcar unul epistolar. Pentru fiica ei, care oricum părea o fată imposibil de măritat. În ciuda orelor de dans, de pian și de călărie, în ciuda faptului că o plimbau fără milă pe la toate ceaiurile din oraș, pur și simplu nu apărea niciun pretendent serios

pentru Maya. Chiar și șoarecii de bibliotecă palizi care participau la cercurile de discuții din casa profesorului Greenwood își pierdeau rapid interesul atunci când Maya se repezea să participe la discuție, scoțându-le tinerilor bărbați ochii cu cunoștințele ei, într-un mod prea puțin demn de o doamnă. Astfel încât Martha considerase că este datoria ei de mamă să deschidă scrisoarea, împotriva obiceiului ei, atunci când Hazel o adusese împreună cu celelalte plicuri, și să o tragă în cele din urmă pe fiica ei cea mare la răspundere. La cei douăzeci de ani ai ei, Maya era aproape o fată bătrână și nu reprezenta o partidă perfectă; cu atât era deci mai necesar ca mama să se îngrijească de reputația ei. Contactul între fiica ei și Richard Burton nu va mai fi permis, asta era clar.

Maya împături scrisoarea la loc cu chipul chinuit de deznădejde, strânse plicul între palme și își lipi buzele de marginea lui, ca pentru rugăciune. „Întoarce-te, Richard, murmură ea cu vocea încărcată de dor, întoarce-te și du-mă departe de aici!“

Scrisorile de la el erau comoara ei cea mai de preț. Scrisori din care cunoștea fiecare cuvânt, atât de des îl citise pe fiecare în parte. Ele erau poarta către o lume scăldată în culori minunate, prin care putea păși de câte ori zilele ei erau prea cenușii și deprimante. Aceste scrisori erau singura ei legătură cu Richard și fiecare dintre ele purta o voce în sine, care îi șoptea de la depărtare de mii de mile:

Cât de frumoase sunt nopțile Orientului... Peste toate plutește aroma dulce a pipelor de *hukkah* și peste tot se simte mirosul de tămâie, opiu și hașiș... stofe minunate ca pentru o prințesă din basme sau ca pentru tine, micuța mea Maya... Și apoi profesorul meu hindus mi-a permis în mod oficial să port janeo, cingătoarea sfântă a brahmanilor... Tam-tamul continuu și scârțâitul muzicii

indigene însoțite de vocile asurzitoare, pătrunzătoare ale locuitorilor, lătratul și hămăitul potăilor încăierate și țipetele pescărușilor flămânzi, care se iau la hartă pentru o bucată de pește mort, formează un amestec care ajunge la timpan sub forma a ceva absolut străin... Iar eu m-am gândit la plimbarea noastră cu barca pe Cherwell, „noi doi amândoi“ – cum spuneai tu mereu – și liliacul înflorit de pe mal... Aerul era blând și bine mirositor, în același timp era destul de răcoros ca să ne fie bine. O ceață subțire se așternuse peste pământ și urca dealurile până la jumătate, lăsând la vedere vârfulurile îmbrăcate în palmieri, pentru a captura lumina argintie a zorilor... ce premoniție înțeleaptă au avut părinții tăi când ți-au ales numele! „Maya“, zeița iluziei, care ametește și vrăjește spiritul omului. Așa cum tu însăți îmi pari a fi o iluzie, de care mă desparte spațiul și timpul, cu toate că știu că exiști în realitate; așa cum gândul la tine mă ametește și mă vrăjește – Maya, Majoșca...

Maya închise ochii. Obrajii îi ardeau, de furie și frig. Dar cu un strop de fantezie își putea imagina că soarele era cel care făcea să îi ardă fața. Un soare care încălzea văzduhul, care făcea să se topească zăpada și lunile scurse de la acea zi de vară din urmă cu doi ani și care o momea pe Maya în împărăția amintirilor...

Maya stătea pe locul ei preferat, în leagănul de sub măr, cu spatele proptit de una din frânghiile. Un picior și-l trăsese sub ea și sprijinise cartea pe el; cu celălalt își lua avânt în ritm regulat. Pantofii și-i lăsase în iarbă, ciorapii se încolăceau neglijent lângă ei. Era ca într-un foișor verde. Tufișuri înalte de liliac, soc, ligustrum fereau pomul de privirile curioase din casă. Partea interioară a zidului aflat la doar câțiva pași de ea era acoperită de iederă în două culori și pe bolta porții se cățarau trandafiri care își prezentau plini

de mândrie florile desfăcute. Prin grilajul de fier forjat al porții care dădea spre Black Hall Road se auzeau bocănitul unor copite de cai care se îndepărtau și scârțâitul roților pe pietre, în armonie cu ciripitul păsărilor din văzduh. Nasul Mayei tresări ușor, ca de obicei când fata era mulțumită. Savura contrastul dintre firele răcoroase și netede de iarbă și pământul uscat și aspru de sub talpă și dintre degetele de la piciorul pus pe pământ. Volanele jupoanelor de sub rochia de vară deschisă la culoare pe pulpele goale, când leagănul se balansa înainte și înapoi. Preț de o secundă închise ochii, își lăsă capul pe spate, simți pe față alternanța dintre petele de soare și umbră, înainte să se aplece din nou peste paginile scrise și să ronțăie din mărul acrișor. O umbră pe care o prinse cu marginea ochilor o făcu să ridice privirea. Scoase un țipăt mut și scăpă cartea, care căzu lângă menajamente pe pământ.

În grădină stătea un bărbat cu o pălărie de Panama ținută în mână și cu un rucsac de marinar la picioare și o privea cine știe de când. Totul la el era sumbru și părea amenințător, în ciuda costumului corect: părul negru, barba, focul din ochii întunecați. Și totuși, Maya nu simți teamă. Chiar dacă amintirile estompate, retușate de-a lungul timpului și reinterpretate cu larghețe de propria fantazie, abia dacă îi mai permiteau să îl recunoască. Febră și postul ritual îl slăbiseră, soarele și musonul, căldura mare și praful îi înăspriseră și îi tăbăciseră pielea. Stropul de molicime tinerească de pe vremuri fusese șlefuit de deșert și de tropice, lăsând locul unor trăsături dure. Fiecare an petrecut în disciplină militară și cu poftă nestăvilită de impresii și experiențe lăsase urme mai mult decât vizibile. Pe față îi apăru un zâmbet atât de strălucitor încât părea să dea naștere trăsăturilor unui chip pe care natura nu părea să îl fi făcut pentru a exprima atâta afecțiune.

Nu primesc un salut de bun venit, prințesă?

Maya își închipuise de nenumărate ori cum va fi. Cum va sta el într-o bună zi înaintea ei, cum ea va fugi către el și îl va îmbrățișa, la fel cum o făcuse în acea noapte de aprilie când era încă o copilă și când o făcuse pentru ultima dată. Acum însă îl fixa cu privirea, incapabilă să se miște. Prea ireală era apariția, ca un vis sau ca o Fata Morgana. Și nu putea să se încreadă nici măcar în inima ei, care bătea să-i spargă pieptul.

– Ei bine, dacă muntele nu vine la Mahomed, trebuie să meargă Mahomed la munte, strigă Richard și începu să se apropie de ea.

Maya reuși în sfârșit să își revină din amorțeală și coborî încet de pe leagăn. Lăsă mărul mușcat să-i cadă din mână și își șterse mâna pe furiș de rochiță. Când ajunse în fața ei, Richard îi luă mâinile și o privi pătrunzător, fără să spună însă niciun cuvânt. Barba îi zvâcni ușor, parcă amuzată, când își lipi buzele de mâna ei, încă lipicioasă de la suc de măr.

– Dacă ăsta nu este gustul paradisului, îi murmură el în palmă.

Maya simți cum se înroșește toată; ar fi vrut să se tragă de lângă el, dar îi era peste putință. Brusc privirea lui Richard deveni serioasă. Îi trecu degetul mare peste pomeți, ochii cercetau fiecare detaliu al chipului ei.

– Ești prea tânără pentru umbrele astea de tristețe, Majoșka! Unde e fetița aceea lipsită de griji pe care am purtat-o mereu în inima mea?

O lacrimă se desprinse, se prelinse pe mâna lui, apoi Maya începu să plângă: de fericire că așteptarea ei avea un sfârșit, de ușurare că odată cu Richard venea cineva care cunoștea singurătatea altfel decât ceea ce societatea aștepta de la ei.

– Nu plânge, murmură el și o cuprinse în brațe, legându-l-o să îi aline durerea. Doar m-am întors. Bătrânul tău boalaș s-a întors!

Cu amândouă mâinile puse pe fața ei, îi împinse ușor capul pe spate. Își apăsă ușor buzele pe fruntea ei, pe urmele unede de pe obraji și bărbie și apoi, după o scurtă ezitare, pe gură. Gustul lui era sărat, aproape amar, aducea a fum și a Richard și a depărtare. Maya tresări abia perceptibil când vârful limbii lui i se strecură între buze. Barba lui umosind a pomadă îi gădilă colțul buzelor, când Richard tace ușor.

– Ne-aș fi visat niciodată că voi fi primul care cedează acestei tentații, spuse el.

O sărută până când Maya trebui să se lupte să ia aer în piept, o sărută până când Maya simți cum se topește în lumina soarelui și în pământul cald.

– Maya! *Maa-yaa!*

Maya tresări și privi printre crengile goale, acoperite de zăpada ale tufișurilor în direcția din care se auzise numele ei. Zăci pe verandă rochia de mătase de culoarea levănțicii a Angelinei.

– Maya? Ești acolo jos?

Era tipic pentru Angelina să nu se ostenească să pună măcar vreun picior în grădină, pentru ca zăpada să nu-i strice pantofii. În schimb se ridică pe vârfuri, se întinse și se lungi gâtul. Cu toate că sora ei nu citise în niciun caz mai mult de o mână de cărți în toată viața ei, era ușor umoasă. Dar Angelina mai bine și-ar fi dat un deget, decât să se cumpere ochelari. „Ochelarii sunt pentru savante și niciun bărbat care pune preț pe persoana lui nu s-ar lăsa săvut cu o savantă“, spunea ea plină de dispreț despre acest subiect. „De parcă pe Angelina ar fi pândit-o pericolul să moară niciodată drept savantă, drept o femeie cultă cu

pretenții de independență și egalitate“, își spunea Maya adesea, dintr-o pornire de ură binefăcătoare. Adevărul era că domnii de orice vârstă o găseau adorabilă atunci când Angelina strâmba din nas, iar ochii albaștri căpătau acea lucire anume de îndată ce se străduia să distingă ceva aflat la distanță de ea. La fel cum tot ce făcea sau spunea Angelina era considerat a fi încântător.

Maya ascunse de îndată scrisoarea, sări în picioare și se strecură afară pe poarta grădinii. În ciuda numelui promițător, Black Hall Road nu era mai mult decât un drum neted de țară, un tiv al orașului cusut parcă cu ață grosolană, cu stratul de zăpadă întretăiat doar de câteva urme de roți. De cealaltă parte a străzii, pajiștile și câmpurile dormitau ca sub o dună. La orizont, ramurile carpenilor cenușii se încleștau de cerul de plumb, în timp ce arbuștii de păducel își răsfireau crengile ca într-un evantai. Mai jos de Black Hall, casele pătrătoase se înșiruiău în stilul îndrăgît la începutul secolului. Își permiteau să privească cu nonșalanță și indiferență, din ferestrele lor înalte cu zăbrele, spre eleganta St. Giles Street din față, mărginită de pomi. Știind că grădinile din spatele lor erau apărate prin ziduri înalte de vulpile care dădeau noaptea năvală dinspre câmpuri. Zidurile pe lângă care mergea Maya acum îndreptându-se spre oraș, spre singurul loc care îi permitea să se retragă în liniște, erau acoperite de licheni ca niște carapace de broaște țestoase.

Doi bărbați tineri alergau prin sala luxoasă a gării Euston, unul îmbrăcat în uniforma roșie de la East India Company și celălalt în uniformă kaki. Fiecare cu un rucsac aruncat pe umăr, îi ocoleau pe cărăușii în livrea care carau pachete sau împingeau în fața lor cărucioare pline de lăzi și geamantane. Se grăbeau mergând printre călătorii care, spre deosebire de ei, mai aveau timp și se plimbau relaxați prin sală. Treceau pe lângă cei abia sosiți care se uitau după rudele și prietenii veniți să-i aștepte. Pentru a evita în ultima clipă o coliziune cu ei, două doamne ceva mai în vârstă se traseră, indignate, câțiva pași înapoi, făcând rochiile largi să li se legene în jurul picioarelor. Un bărbat cu barbă căruntă și cilindru pe cap îi amenință cu bastonul și îi înjură în gura mare. „Iertare“, strigă peste umăr tânărul îmbrăcat în roșu, „scuze“, veni ecoul însoțitorului său și continuă să alerge cât îi țineau picioarele spre unul din pasajele care duceau la peroane.

Fluierul ascuțit al impieगतului răsună peste peronul mețoșat de aburi, rătăci pe sub acoperișul de sticlă cu rețeaua filigrană de grinzi de metal și se întoarse plin de sonoritate. Locomotiva răspunse cu o octavă mai jos, scoase

un nou val de abur și se urni cu un oftat. Cei doi întârziți săriră din fugă pe scara ultimului vagon, iar ultimul tren din acea zi al companiei „London & North Western Railway“ părăsi gara.

- Am reușit!

Jonathan Greenwood își îndesă rucsacul sus în locul pentru bagaje. Se aruncă gâfâind pe tapițeria albăstruie a scaunului și își întinse picioarele care îl dureau în cizmele înalte.

- A fost cât pe ce! veni confirmarea de pe locul din fața lui, cu un gâfâit identic. Dacă blestematul ăla de vapor ar fi ajuns numai cu câteva minute mai târziu, am fi putut să ne căutăm un loc în care să dormim la noapte!

- Oricum, „P&O Steam Navigation Company“ și-a păstrat reputația și ne-a adus de la Alexandria la Londra cu două zile mai devreme de cum era plănuit! Și în afară de asta: o noapte la Londra am fi petrecut-o cumva, spuse Jonathan făcându-i cu ochiul.

Răspunsul veni sub forma zvâcnirii sugestive a unei sprâncene blonde, acompaniate de un sunet gutural, pe jumătate mârâit, pe jumătate icnet de plăcere, și cei doi izbucniră în râs într-un glas.

Trenul prinse viteză, se clătină și trosni trecând peste o întretăiere de șine. Pe fundalul caselor care se pierdeau în lumina albăstruie a după-amiezii, modernul geam panoramic oglindea slab compartimentul de tren. Jonathan își examinează critic alter ego-ul transparent, cu contururile ușor șterse, în timp ce își trecea mâna peste fruntea umedă de sudoare. Des și buclat de la natură, părul castaniu, tuns scurt așa cum prevedea regulamentul armatei, mai reușea doar să se onduleze și nu putea fi îmblânzit decât cu multă muncă și cu și mai multă pomadă. După goana de pe străzile

Londrei, câteva șuvițe izolate se ridicau ca niște coarne de diac. Jonathan își trecu palma peste păr cu intenția de a-l netezi, dar eforturile rămăseră fără rezultat; buclele se ridicau de fiecare dată la loc, ca niște arcuri elastice. Și chiar și în culorile spălăcite ale imaginii reflectate, nuanța roșcată a părului se încăiera cu roșul stacojiu al uniformei. Jonathan își suprimă un oftat și imediat după aceea se simți surprins în scurtul moment de vanitate, observând cu coada ochiului zâmbetul amuzat al însoțitorului său.

– Ție îți dă mâna să râzi, se apără Jonathan agresiv. Tu nu ai mereu ca scos din cutie!

Jonathan, de felul lui un om generos, îl măsurase cu o umbră de invidie pe locotenentul care intrase în urma lui în cabina pe care o împărțiseră în timpul călătoriei de la Calcutta spre Suz. Acest locotenent era exact genul de bărbat care, prin trăsăturile sale simetrice și aristocratice, aducea acea strălucire visătoare pe chipul tinerelor femei. Uniforma kaki cu inserțiile roșii de la guler și de la manșete se asorta de minune cu părul de culoarea nisipului și cu tenul ușor bronzat, iar locotenentul o purta cu o eleganță naturală, plină de virilitate. În schimb, Jonathan părea a fi condamnat să ocupe rolul prietenului cel bun, pe umărul căruia să plângă nobila doamnă după ce un bărbat de genul locotenentului îi rupea inima. Faptul că, atunci când zâmbea, în dreapta și în stânga colțurilor gurii îi apăreau gropițe, în timp ce ieșea la iveală minuscula strungăreață dintre dinții de sus, făcându-l să arate și acum, la peste douăzeci de ani, ca un ștrengar, nu îmbunătățea situația. Însă sinceritatea dezarmantă a ochilor cenușii cu care locotenentul îl privise întinzându-i mâna pentru salut îl prezentându-se ca fiind Ralph Garrett îl făcu pe Jonathan să revină de îndată la sentimente mai bune. După ce

il mai identifică pe purtătorul uniformei din fața lui și ca membru al *Corps of Guides*, Jonathan fusese chiar impresionat. Cine făcea parte din această unitate de elită a armatei regale din India nu putea fi un om care se dă la o parte din fața greutăților! Lucru confirmat de îndată, deoarece Ralph știa să îți țină companie la un pahar și la un schimb de anecdote despre serviciul militar din India. Și chiar și unul ca Ralph Garrett cunoștea acel gen de suferință din dragoste împotriva căreia nu ajutau decât cantități impresionante de whisky. Încă înainte ca nava *Precursor* să iasă pe apele adânci, cei doi deveniseră prieteni.

– Poftim? Ralph se privi iritat. Pantalonii strâmți erau plini de pete, cizmele erau prăfuite, haina uniformei transpirată sub braț. Și simțea că părul lui pieptănat de obicei grijuliu, cu cărare, era acum ciufulit, în timp ce pe tâmpile i se lipiseră șuvițe răzlețe. Cred că glumești, prietene! Sau ești orb?! îl certă el pe Jonathan cu blândețe.

Își trecu degetele peste țepii de pe bărbie și obraji, provocând un sunet tipic de neras. Părinții tăi vor face deseară ochii cât cepele, când vom apărea în fața ușii ca două haimanale.

Jonathan zâmbi și ochii cu tentă verzuie sclipiră ștregărește.

– Sunt obișnuiți cu necazurile!

– Deci spui că nu este nicio problemă să dorm o noapte la voi? se reasigură Ralph.

– Niciuna, spuse Jonathan cu o mișcare lejeră a mâinii. La noi e casă deschisă. Maică-mea se ocupă cu abnegație de oaspeții oboșiți și flămânzi care apar pe neașteptate la ușă.

Ralph dădu recunoscător din cap și tăcu pentru o clipă, apoi întrebă mijind ochii:

– Cum să mă prezint alor tăi?

– Stai puțin, spuse Jonathan și scoase din haina uniformei un portmoneu din care extrase o fotografie în sepia și bej. Era deja cam murdară, ruptă pe margine și avea urechi de măgar. Cadoul de despărțire al familiei Greenwood, când în urmă cu trei ani îl lăsaseră cu inima grea pe unicul fiu și frate să plece în India, unde acceptase un post de medic asistent în armata East India Company. De atunci, Jonathan purtase fotografia mereu cu el, ca pe un talisman.

– Permiteți să vă prezint, declamă Jonathan cu un gest îndatoritor. Locotenent Ralph Garrett de la *Corps of Guides*, al doilea fiu al baronului de Cheltenham – au! Lovitura de picior a lui Ralph îi aminti lui Jonathan că acesta nu punea mare preț pe „chestiile astea nobile“, cum obișnuia să le spună. „Tipic, mârâi Jonathan. Nobil, o căruță de bani și o reședință luxoasă, dar comportament de cizmar!“

Se feri râzând de următoarea lovitură cu care îl amenința Ralph.

– Pot să-ți prezint familia mea sau nu?

Ralph îi răspunse printr-un mârâit binevoitor, iar Jonathan se trase pe marginea scaunului, ținu poza de-a curmezișul între ei și arătă cu degetul fiecare persoană în parte.

– Tatăl meu, Gerald Greenwood, profesor de istorie veche și filologie la Balliol College. Mama mea, Martha Greenwood, născută Bentham. Cel mai mic membru al familiei, Angelina...

Ralph înhăță fotografia și o privi pe îndelete. Fluieră admirativ printre dinți.

– *In-cân-tă-toare!* Între timp trebuie să fi devenit o adevărată frumusețe. Mai e liberă?

– Te avertizez! Ia-ți labele de pe ea, aducătorule de belele! strigă Jonathan amuzat și vru să smulgă din mâinile lui Ralph portretul de familie. Și să mai știi că este capricioasă

și nu prea îi ajunge nimeni la nas. Nici măcar tu nu ai fi destul de bun pentru surioara mea, îl tachină el, în timp ce se lupta cu Ralph să recupereze fotografia.

În cele din urmă Ralph câștigă și ridică bucata de carton într-o mână, cu cealaltă ținându-l pe Jonathan departe de el.

– Nu fi atât de sigur! îi spuse rânjind larg. Aș ști eu să-i iau mințile și să o domesticesc!

– Ha, nicio șansă, dar nu vreau să-ți spulber toate iluziile! răspuse Jonathan și se aruncă pe scaunul gol de lângă Ralph, care se adânci din nou în studierea fotografiei.

Arată spre a patra persoană, tânăra cu părul închis la culoare care stătea puțin mai la o parte de restul familiei, cu mâinile strânse în pumn ascunse pe jumătate în faldurile rochiei.

– Și cine este făptura aceasta care se uită atât de crunt?

Cu sprâncenele încruntate, silueta privea fix spre privitor, de parcă ar fi fost obligată să stea în fața camerei de fotografiat. Bărbia împinsă cu încăpățănare în față era în dezacord cu poziția stângace a trupului, iar seriozitatea aproape încrâncenată de pe chip nu se potrivea cu imaginea unei tinere fete.

– Asta e cealaltă soră a mea, Maya, spuse Jonathan cu nedisimulată tandrețe în voce. E o tipă de treabă, complet diferită de Angelina. E înnebunită după cărți. Și-ar vinde și sufletul să poată studia la universitate și nu poate accepta faptul că sunt admiși numai bărbați. Devenit brusc serios, Jonathan privi spre fereastra care odată cu înaintarea înserării și cu concursul luminilor care fuseseră aprinse pe culoar se transformase într-o oglindă. Și totuși, Jonathan părea să privească prin ea, spre depărtări pe care doar el

putea să le vadă. Uneori îmi fac griji ce se va alege de ea. Adesea este visătoare și nefericită. De parcă pentru ea nu ar exista niciun loc în care să se așeze ca să prindă rădăcini...

Prea încurcat ca să îi răspundă, Ralph îi înapoie fotografia fără un cuvânt și îl bătu pe umăr ca spre a-i arăta că este alături de el. Jonathan băgă fotografia la loc mușcându-și buza de jos și se ridică. Puse mâinile pe geamul rece ca să își ferească ochii de lumina din spatele său și privi afară.

– *Zăpadă*, spuse în cele din urmă încântat. Uitasem deja cum arată zăpada.

Peisajul prin care se grăbea Maya era pustiu și blestemat. Însurarea se lăsa încet, în timp ce zăpada începea de-a dreptul să strălucească, rece și misterioasă. Crenșgilor teilor încă tineri de pe ambele margini ale străzii se aplecau sub povara lor înghețată. În spate se întindeau liniștite parcurile generoase care aparțineau de venerabilele clădiri de piatră ale colegiilor: Wadham pe partea stângă, St. John și Trinity pe cea dreaptă. Maya tresări când dintr-un tufiș se desprinsese bătând din aripi o cioară care se ridică într-o fântână arteziană de zăpadă, nelăsând în urma ei decât un ecou de croncănit răgușit. În ciuda rochiei călduroase de lână și a jupoanelor de flanel, Mayei îi era frig. Aproape că nu își mai simțea degetele de la picioare, vârate în ciorapi și în ghete cu nasturi. Se enervă că nu se gândise să-și ia o pelerină mai groasă sau cel puțin o pereche de mănuși, dar ieșea din discuție să se mai întoarcă acum. Mergea hotărâtă înainte și își sufla tot mereu în mâinile înghețate, înainte de a și le vâri sub braț. Când simți că i se mai desprinde încă o agrafă din păr, scutură furioasă capul până ce capitulă și ultima agrafă și părul îi căzu liber pe spate. Ceilalți n-aveau decât să creadă ce vor!

Mama oricum o va certa că plecase singură de acasă, pe întuneric. Așa că nu mai conta dacă o făcea cu sau fără palărie. Iar azi cu atât mai puțin.

În această seară, înainte de cină, Maya trebuia să îi umâneze mamei de bunăvoie toate scrisorile primite de-a lungul anilor de la Richard. Simpla idee că mama ar citi toate acele rânduri care erau menite doar pentru ochii Mayei era insuportabilă. Era ferm hotărâtă să se împotrivească. Iar dacă mama avea să-și ducă la îndeplinire amenințarea și să îi percheziționeze camera până în cele mai mici colțuri, ba chiar să întoarcă întreaga casă cu susul în jos, atunci Maya va prefera să arunce cu mâna ei pachetul voluminos în focul din sobă. Chiar dacă simplul gând la una ca asta îi rupea inima. Strânse din dinți și își dorii să poată fugi mai departe decât până la capătul Park Street. Fațada colegiului Wadham, cu acoperișul ei ascuțit și încoronat cu creneluri ca o cetate din Evul Mediu, privea spre stradă din văgăunile întunecate ale ferestrelor. Doar în spatele unui geam îngust, împărțit în multe ochiuri mai mici, ardea încă lumina. Era probabil un profesor sânguinos care nu știa ce înseamnă vacanța, deoarece studenții părăsiseră deja de câteva zile colegiile, cu catrafusele după ei, se răsândiseră în toată țara să-și petreacă sărbătorile în familie.

Oxfordul respira ușurat odată cu plecarea cetelor calbatice de bărbați tineri, și anume de Crăciun și la începutul vacanței de vară. De fiecare dată se lăsa o liniște plină de pace, fără scandaluri pe străzi în timp de noapte, fără bătăi în cărciumi și fără renghiuri îndrăznețe – furtuni mai mici în care se descărca energia debordantă acumulată în programul strict care începea cu rugăciunea din zori și continua cu cursuri, ore de studiu și examene. Era o mișcare reciprocă, încărcată de ură, între *town and gown*, între cetățenii orașului și studenții îmbrăcați în hainele lor

negre și lungi. O iubire încărcată de ură, care pe vremuri dusesese la câte o înfruntare a armelor. Și totuși, între timp erau mândri cu toții de reputația aproape legendară a Oxfordului ca loc al învățaturii și al științei, în vacanțe străzile părănd pustii fără studenții grăbiți care arătau, în pelerinele lor largi, ca niște fluturi care fâlfâiau peste tot agitați.

Maya se lăsă nerăbdătoare de pe un picior pe altul, așteptând ca două droște să o cotească pe Broad Street. Lămpile cu gaz de-a lungul străzii încăpătoare desenau deja cercurile de lumină în înserare, iar zidurile de piatră ale caselor erau pătate de dreptunghiurile aurii ale ferestrelor luminate. Maya traversă în goană intersecția dintre Park Street și Catherine Street. Copitele cailor și roțile trăsurilor transformaseră zăpada într-o mocirlă alunecoasă care înghețase deja pe alocuri. Maya mângâie cu privirea plină de dorințe vitrinele primitive și luminate de la parterul casei simple, lipsite de podoabe de pe colț. Și Bagg's Coffee House era azi aproape goală; doar două mese erau ocupate de câțiva domni între două vârste. Ca de fiecare dată când trecea pe aici, Maya simți atracția aproape irezistibilă a cafenelei. Aici se găseau, pe lângă ceai și cafea, nu doar sendvișuri cu friptură rece, cu brânză Cheddar și rondele de ceapă murată, ci și ziare și reviste din Anglia, Franța și de peste ocean, pe care le putea citi orice client. La Bagg's studenții și profesorii se întâlneau să ia o gustare, să schimbe vești și să citească ultimele articole, caricaturi și romane în foileton; se întâlneau să povestească și să discute cu pasiune despre politică, istorie, literatură, economie și condițiile studiului la universitate. Discuții care nu erau întrerupte nici de privirile dezaprobatore ale mamei, nici de solicitările directe ale acesteia ca Maya să meargă să se ocupe de ceaiul din bucătărie, în ciuda faptului că ceștile erau încă pe jumătate pline și că de fapt aceasta era sarcina lui Hazel – discuții purtate într-o libertate la care sufletul

Maya îi râvnea și care totuși îi era interzisă. Pentru că Bagg's era tabu pentru femei, la fel ca și facultățile universității – elua și pentru fiica unui profesor de renume al colegiului Balliol. De ce tot ce însuflețea intelectul era dreptul exclusiv al bărbaților?

Maya trecu pe cealaltă parte a străzii. Portalul cu coloane clasică al Clarendon Building, în care se afla registratura universității, se pierdea în umbră. Statuile ridicate în cinstea celor nouă muze de jur împrejurul acoperișului, statui care o impresionaseră pe Maya încă de mică, păreau să se fi născut în mantii cu glugă împrumutate din cenușiul de levănțică al cerului. Maya merse iute de-a lungul gardului mult făcut din gratii de fier, urcă cu elan cele câteva trepte din fața porții deschise și o porni prin piațeta din spatele Clarendonului. În față se ghiceau contururile teatrului Sheldonian: o clădire ovală al cărei spate părea retezat și în care aveau loc concerte, cursuri și activități festive ale vieții universitare. Maya urcase odată împreună cu tatăl ei scara principală care ducea la cupola clădirii Sheldonian. De acolo se dezvăluise un peisaj minunat: toate acele acoperișuri maro cenușii, turnulețele și vârfurile cizelate, crenelurile și cupolele orașului. Zidurile care în timpul zilei străluceau calde și aurii, pentru ca la lumina lunii să devină alb-argintiu. Spațiile verzi și grădinile mătăsoase, cele două râuri strălucitoare care înrămau Oxfordul, Cherwell și Isis, și care se lăteau abia câteva mile mai departe, spre Tamisa, crenetele împădurite de jur împrejur. Clădirile precum Sheldonian și Clarendon, care aminteau de stilul vechilor greci și romani, făceau Oxfordul să pară etern. Clădirile precum cele ale colegiilor cu aripi largi și structuri delicate. De parcă timpul s-ar fi oprit în loc pe insula aceasta cu tradiția ei seculară, în era progresistă a reginei Victoria. În mijlocul complex de clădiri, păzit de turnuri și încoronat de vârfuri delicate de piatră, spre care se îndrepta Maya

acum, te făceau să te simți la distanță de doar o clipită de vremea Tudorilor și a Stuartilor în care fusese construit. Pașii Mayei răsunară cu putere când trecu pe sub poarta boltită și intră în curtea interioară pătrată. De la ferestrele cu geam plumbuit de jur-împrejur răzbătea o lumină difuză arătându-i Mayei drumul peste dalele de piatră, de pe care un administrator grijuliu îndepărtase zăpada și gheața. Deasupra se înălța măreț fațada clădirii cu patru etaje, a cărei piatră era prelucrată să arate ca niște lamele de lemn. Țelul Mayei nu era portalul principal de sub fereastra impozantă cu boltă rotundă, ci una din cele două construcții ca un turn pătrătos, cea din stânga. Ajunsesse târziu, mult prea târziu, și Maya oftă ușurată când, în ciuda așteptărilor ei, ușa de lemn de sub inscripția latinească se deschise sub mâna ei. Urcă scara sărind peste câte două trepte odată, împinse ușa batantă acoperită cu stofă verde, pufoasă, și cu cele două geamuri rotunde pe ea și se opri fără suflu în încăperea lungă și îngustă. O căldură plăcută și mirosul familiar de cărți vechi – stătut, dulce și prăfuit, cu o ușoară tentă metalică – o învăluiră precum o pătură de cașmir și îi aduseră alinare. În penumbră, încăperea de sub tavanul cu grinzi semăna cu un tunel. Maya înaintă încet, de parcă s-ar fi aflat într-un loc sacru, și într-o anumită măsură locul chiar asta era. Trecu pe lângă o vitrină de sticlă în care erau expuse câteva exemplare deosebit de rare ale artei tipografice, pe lângă rafturile înalte până în tavan de pe ambele laturi, în care cotoarele cărților se înghesuiau unul în altul. Privirea Mayei cutreieră de-a lungul galeriei de lemn, de unde o urmăreau cu privirea, pictați în ulei, bărbații care păziseră această comoară pe parcursul secolelor. Înainte de toate Thomas Bodley, care pusese temeliiile acestei biblioteci sub Elisabeta I și după care fusese botezată biblioteca. Prin fereastra cu boltă rotundă nu mai pătrundea decât o rază palidă de lumină, căzând pe masa

cu ustensile de scris și hârtie. Scaunul din spatele mesei, cu spătar înalt și însemnat de vreme, era gol. Maya privi cercetător în jur.

– Profesore Reay? întrebă Maya în umbrele care estompară sunetul și se sperie de propria voce. Își dresе ușor glasul, își luă inima în dinți și spuse o idee mai tare: Profesore Reay?

– Regret, deja am... se auzi o voce veselă din spatele unui raft de cărți așezat de-a curmezișul încăperii, dar se interrupse în mijlocul propoziției.

Un cap cărunt ieși la iveală, iar o pereche de ochi o priviră pe Maya plăcut surprinși pe deasupra ochelarilor de pe vârful nasului.

– Ia te uită!

Maya se grăbi ușurată spre el, iar el îi ieși în întâmpinare ducând câte o carte în fiecare mână, cu haina prea largă fluturând în jurul siluetei uscate, aplecate de spate.

– Am închis deja de o oră, domnișoară Maya, spuse el, dar în voce nu se simțea dojana. Nu se simțea niciodată dojana în vocea profesorului Stephen Reay, unul din cei doi bibliotecari adjuncți de la Bodleian Library. Nu am încuiat încă ușa de jos, pentru că voiam întâi să înlătur dezordinea lăsată de decanul de la Trinity, spuse el ridicând ușor cărțile din mână.

– Profesore Reay, spuse Maya iute, aș putea în mod excepțional... își puse rugămintea neexprimată în privirea pe care i-o aruncă bătrânului domn.

Pe fața profesorului Reay apărui un zâmbet care îi netezi pentru o clipă câteva cute.

– Veniți adesea în mod excepțional, domnișoară Maya! Intr-o bună zi Bandinel o să vă prindă aici. Și atunci cerul cu mila pentru noi amândoi.

Maya își privi încurcată vârful cizmelor. Dr. Bulkeley Bandinel, stăpân peste inventarul „Bod“-ului, cum

era numită tandru biblioteca, era temut de toți cei care pășeau prin ușa verde batantă. Veghea cu cerbicie asupra respectării regulilor bibliotecii: accesul doar în timpul puținelor ore ale programului și doar pentru profesori și pentru studenții cu aprobarea expresă a corpului profesoral. Fără lămpi din cauza pericolului ridicat de incendiu. Amenzi pentru folosirea neadecvată a cărților, precum sprijinirea pe o carte deschisă sau scrierea de notițe personale pe ele. Însă cea mai mare poruncă a Bodleian Library era: fără cărți împrumutate. Faptul că în trecutul îndepărtat până și cineva ca Oliver Cromwell sau regele Charles I trebuiseră să se supună acestei porunci, în timp ce Bandinel făcea o excepție în ceea ce îl privea pe el personal, demonstra puterea pe care acesta o avea. Simplul fapt că Maya se afla în aceste săli sfinte ar fi însemnat în ochii dr. Bandinel un sacrilegiu comparabil cu dispariția Imperiului Britanic.

– Vă rog! Doar puțin. Vreau doar că caut ceva într-o carte, îl rugă Maya insistentă.

Profesorul Reay își vârî una din cele două cărți la subsuoară, împinse cu buricul degetului arătător ochelarii pe nas și scoase un ceas de sub haină. Privi concentrat spre cadran.

– Mă tem că dr. Bandinel va veni după ceai să vadă dacă este totul în ordine. Vă ajunge o jumătate de oră?

– Mulțumesc, șopti Maya, iar bibliotecarul îi răspunse făcându-i complice cu ochiul, ceea ce adânci evantaiul de riduri din jurul ochilor săi.

Blândul profesor Reay, mereu îndatoritor și care avea câte o vorbă bună pentru fiecare, era ținta predilectă a răutăților lui Bandinel. Iar Maya bănuia deja mai de mult că Reay nu o lăsa cu atâta bunăvoință să se strecoare în bibliotecă doar pentru că o plăcea. Ci și pentru că astfel se putea răzbuna pe dr. Bandinel în felul său propriu, tăcut.

O porni cu pas ușor, pe sub privirile țepene ale busuților lui Bodley și Charles I, coborî scara spre vechea sală de lectură care lega ca bârna orizontală a literei „H” celelalte două corpuri ale bibliotecii din afara clădirii principale, prin curtea interioară: *Arts End* la intrare și *Selden* pe cealaltă parte a sălii de lectură. Rafturile de cărți își uclau capul de pe ambele părți ale încăperii acoperite cu covoare de papură, creând astfel nișe prevăzute cu scaune Windsor menite să asigure ceasuri de lectură relaxantă. Ferestrele de ferestre înrămate pe dinafară de iederă abia dacă mai dădeau lumină, astfel încât galeriile, de felul lor umbre, dispăreau complet în întuneric. Cu fiecare pas pe care îl făcea, Maya părea să uite de necazuri și de furie, și când ajunsese la *Selden End* se simți protejată și liberă în tăceră caldă și blândă din jur, pe care doar cărțile puteau să o dea. Și aici inventarul de cărți era împărțit pe două etaje: jos în spatele unor bolți rotunde și a unor piloni de lemn; sus pe o galerie circulară aflată dedesubtul tavanului pictat, cu casete. În mijloc se afla o masă flancată pe ambele părți de câte un dulap înalt plin de cărți de referință. Maya se duse spre dreapta, unde stătea orânduită colecția orientalistului Mr. Selden, de la care își primise numele încăperea. Își plimbă vârful degetelor peste cotoare, dezmierdând pielea roșie, galbenă, albastră și verde, brăzdată de cicatrici. Dezmierdă literele de aur încrustate în lemn și lemnul care adăpostea acele comori. Pipăi cu privirea volumul pe care îl căuta, îl scoase dintre celelalte și îl lăsă să se deschidă unde voia el. Pe cele două pagini se întindeau linile curgătoare, buclele și boltele limbii arabe, cu mici calige și puncte risipite printre ele. Semne complicate ale unei limbi complicate, pe care Maya începuse să o învețe atunci când Richard Francis Burton plecase spre Mecca.

Mecca, orașul în care se născuse profetul Mohamed, cel mai sfânt oraș al musulmanilor, „buricul lumii islamice

și mama tuturor orașelor“, interzis aparținătorilor altor religii. Mulți creștini fuseseră ispitiți să se aventureze în câte un pelerinaj, travestiți ca musulmani, și aproape toți fuseseră demascați, târați în deșertul din apropiere, decapitați fără prea multe formalități și apoi îngropați. Doar câțiva s-au întors și au putut povesti ce văzuseră, printre ei și căpitanul Richard Francis Burton. Îmbrăcat în straie lungi și largi, cu capul ras și cu barbă, cu fața vopsită cu suc de nucă, el parcursese același drum plin de pericole și epuizant la care se înhămau în fiecare an în vremea aceea cete de credincioși. Veneau din întreaga lume musulmană, din Africa, de pe peninsula Arabiei, din Imperiul Otoman și de pe subcontinentul Indian ca să se roage la Kaaba, clădirea cubică, fără ferestre, din curtea moscheii principale, construite conform legendei de Abraham, în colțul sud-estic, cu piatra neagră pe care Abraham a primit-o de la Arhanghelul Gabriel.

Și acolo se ruga Richard Francis Burton, devenit încă în India învățăcel al misticii islamice a Sufismului, acum el însuși sufist, și care se simțea în Islam mai acasă decât se simțise vreodată în creștinism. Se ruga în arabă, limbă pe care o învățase singur încă pe când era student la Oxford. O limbă pe care o vorbea la fel de fluent precum greaca veche și latina, franceza și italiana, hindustani, gujarati, marathi, sindhi și persana – limbile subcontinentului indian, ale căror noțiuni de bază i le explicase și Mayei în scrisorile din vremea aceea. Însă araba era limba pe care el însuși o numea limba sa maternă. Acea limbă pe care profesorul Reay, ca titular al catedrei de arabă, i-o preda Mayei câte două seri pe săptămână acasă la Black Hall. Martha Greenwood se agitase subliniind inutilitatea acestor ore, atunci când Maya își exprimase dorința și tăcuse cu buzele strânse când Gerald hotărâse să îi îndeplinească fiicei sale această dorință. Atât de mare era generozitatea profesorului

Reay și colegialitatea lui față de profesorul Greenwood, încât nu se arătase ofensat să îi predea lecții unei fete.

Richard... Ochii Mayei se umplură de lacrimi, scrisul se deformă, tremură pe pagină și se încetșoșă. Amintirea acelei zile de vară din urmă cu doi ani, care fusese atât de vie în mintea ei în grădină, era încă aproape palpabilă. Și, legată indisolubil de ea, amintirea nopții care urmase...

Prin fereastra deschisă, noaptea de vară se revărsa în cameră. Maya stătea întinsă pe pat și privea țintă în întunericul abia luminat de razele lăptoase ale lunii. Greierii cântau, amuțiră apoi timp de o clipă și liniștea care se lăsă lu aproape dureroasă. Cu atât mai mare era plăcerea dată de revenirea sunetului familiar. Florile albe ale caprifoiului de pe zidul casei emanau un miros de vanilie și miere, amestecat cu mirosul de piatră, care își revărsa treptat în aer căldura acumulată în timpul zilei însorite.

Mare fusese bucuria familiei Greenwood la vederea lui Richard care pășise în casă alături de Maya, iar ea nu mai avusese parte să stea cu el între patru ochi. În timpul cenei Maya abia dacă îndrăznise să își ridice ochii mai sus de marginea farfuriei și își împinsese mută friptura de miel cu sos de mentă dintr-o parte în alta. Plină de teamă că mama sau Angelina i-ar putea citi în priviri ce se întâmplase în grădină. De parcă sărutările lui Richard, acele sărutări lunișe, atât de necuviincioase și de minunate, ar fi lăsat urme vizibile. Din când în când îl privise printre genele plecate, când simțea că privirile lui o ating sau că se opresc timp de câteva clipe asupra ei. Simțea atunci o bucurie care aproape că-i oprea răsuflarea. Ascultase ca prin ceață povestirile lui Richard despre India, în timp ce Gerald, Martha și chiar Angelina îi ascultau fascinați fiecare cuvânt. Nu în ultimul rând și pentru că pentru ei Richard era un fel de legătură cu Jonathan, care le lipsea tuturor atât de mult.

Richard povestise despre păunii din deșeurile de stejari, care țipau la discul roșu al soarelui aflat la apus. Aco-perit ca de un voal de aburii albăstrii care se înălțau din gunoaiele aprinse, amestecându-se cu aroma mirodeniilor și a uleiului de nucă de cocos într-un miros pătrunzător, dar nicidecum neplăcut. Mai povesti despre bungalow-ul lui ca un grajd de vite din regimentul de la Baroda, de prințul Gaikwar, care își delecta soldații din cazarmă cu lupte între doi elefanți și un tigru sau bivol. Describe vânătorile pe spatele elefanților și jungla impenetrabilă și bogată din interiorul țării, precum și modul în care studiaseră limbile, obiceiurile și tradițiile locului și activitatea sa de traducător. Misiunea sa de spion travestit în negustor ambulant iraniano-arab pe nume „Mirza Abdullah“ și dezamăgirea că în urmă cu patru ani i se refuzase transferul pe frontul războiului împotriva sikhilor pentru cucerirea ținutului Punjab, iar în cele din urmă povesti despre cele trei lucrări pe care le scrisese după întoarcerea sa și care tocmai urmau să fi publicate: *Goa and the Blue Mountains*, *Scinde or the Unhappy Valley* și o disertație etnologică despre populația locului. Astfel trecuseră orele până când Martha Greenwood își trimise fetele la culcare. Ambele îi uraseră lui Richard noapte bună și își însoțiseră urările de câte o reverență de fete bine-crescute. Bărbații se retrăseseră apoi în biroul lui Gerald la un brandy și la o țigară, ca în vremurile bune, și de atunci erau tot acolo.

De la parter se auzeau voci de bărbați și un râset, râsetul aspru al lui Richard. Apoi pași, pașii apăsați ai tatălui, care urcau treptele, se apropiau și apoi se îndepărtau iar, pe drumul lor obișnuit de-a lungul gangului. Ușa de la dormitorul părinților, în care Martha se retrăsese de mult, se închise cu grijă, estompând zgomotele oricum slabe ale ritualului de culcare al lui Richard.

Inima Mayei bătea cu putere, oricât s-ar fi străduit să o domolească. Momentul acesta îl așteptase cu ardoare, momentul în care toți se duceau la culcare, iar casa se scuturândă în tăcere. Maya se dădu ușor jos din pat și se prelinse afară din camera în care de nouă luni locuia singură. Pentru a pune capăt certurilor dintre cele două fete, care desori se terminau cu lacrimi, și pentru a-și proteja nervii, Martha Greenwood îi amenajase Angelinei o cameră proprie într-o fostă cameră de oaspeți de la celălalt capăt al coridorului, iar Angelina acceptase acest lucru cu bucurie. Doar era mult mai spațioasă și în plus înzestrată cu un dulap generos, cu suficient loc pentru garderoba ei care aducea de-a dreptul a risipă. Maya, în schimb, savura acum posibilitatea de a scrie și a citi la lumina lămpii până târziu în noapte, fără să riște o ceartă cu Angelina, care preteta să doarmă. Savura și faptul că nu mai era nevoită să se împiedice la tot pasul de pantofi încercați și lăsați în drum și să nu mai trebuiască să își elibereze întâi patul de hainele Angelinei, să nu își mai caute cărțile pe sub maldărul de agrafe de păr, ciorapi, piepteni din carapace de țestoasă și cercei.

Iar în noaptea aceasta Maya era chiar mai recunoscătoare pentru această soluție care îi permitea să se strecoare din cameră fără teama că și-ar putea trezi sora prin vreo mișcare greșită și ar trebui să răspundă la întrebări incomode.

Renunță să îmbrace capotul de casă, se furișă în cămașa de noapte cu brațele goale pe scări în jos, străbătu în goană scara de jos și înaintă pe pipăite pe coridorul întunecat, de-a lungul ușilor. În fața ușii de la camera verde, ale cărei draperii, covoare și perne se asortau în tonuri de smarald, jad și malahit, se opri. Timp de o clipă își odihni fruntea și mâinile pe lemn. Inima îi bătea dureros în piept, gâtul îi era uscat și palmele umede. Apoi își adună tot curajul, învarti mânerul metalic și se strecură prin deschizătura

ușii. Abia după ce închise ușa cu grijă în urma ei, îndrăzni să ridice privirea. Richard stătea în fața ferestrei deschise cu nasturii desfăcuți la cămașă și cu bretelele pantalonilor lăsate. La intrarea ei se întoarse pe jumătate spre ea și o privi lung, cu o expresie greu de descifrat. Poate plină de așteptări, în orice caz surprinsă. Oricum o privire destul de lungă pentru ca Maya să poată observa fumul trabucului care urca în cercuri spre fluturile de noapte care se agita prin fața geamului, nehotărât dacă să cedeze ispitei pe care o reprezenta pentru el lumina lămpii de pe masă. Destul de lungă pentru ca ochii Mayei să se oprească, timp de câteva bătăi rapide și sacadate de inimă, asupra pernei încă neatinsă și a cearceafului de pe pat, care îi apăreau îmbietoare și în același timp amenințătoare. Richard puse încet trabucul în scrumiera de cristal pe care o așezase pe pervaz și veni către ea. Preț de o clipă, Maya simți impulsul să fugă. Să fugă de lucrul pe care îl citea în ochii lui Richard și pentru care venise: lucrul acela dintre femei și bărbați despre care îi scrisese el. Lucruri pe care fetele cuminti ca Maya nu aveau voie să le cunoască. Lucruri pe care le citise întâi cuprinsă de îndoieli și dezgust, apoi de o curiozitate și de o dorință crescândă. Dar nu o făcu. Rămase în încăperea umplută de țârâitul greierilor și de pocnetul înfundat al aripilor de fluture în cilindrul de sticlă al lămpii.

Mâna lui o mângâie ușor peste obraz, iar pe Maya o trecu un fior. Se aplecă și o sărută. Atent, aproape întrebător, iar ea îi răspunse apăsător, așa cum învățase de la el în aceeași după-amiază în grădină. Maya știa că el avusese multe femei, în Italia, Anglia, India, știa că pentru Richard era ușor să le cucerească inimile și să le ducă în pat. Zvonurile și bârfele zburau repede, și nici Richard nu făcuse vreodată vreun secret din legăturile lui amoroase. În acest moment însă i-o ierta pe fiecare în parte, așa cum îi ierta și fiecare ceas pe care îl petrecuse plângând noaptea în pernă din

cauza lui. Pentru că de acum înainte urma să fie al ei, după cum știuse încă de mică. Se întorsese la ea și nu avea să îl lase să mai plece vreodată. Pe fața Mayei se furișă un zâmbet, simțind cum dinții lui o ciupesc ușor de gât, cum buzele îi mângâie clavicula și cum i se întorc spre gură, trezind valuri de căldură în ea.

– Maya, Majoška, murmură el către pielea ei.

Sărutările lui deveniră flămânde, febrile, erau dureroase și în același timp delicioase.

O lipi de ușă cu întreaga lui greutate. Căldura mâinii lui părea să mistuie pânza subțire a cămășii de noapte în timp ce cobora pe talie, îi cuprindea șoldurile, îi apăsa bazinul de al lui. Maya se simți năpădită de o lăcomie nemaicunoscută până atunci, își plimbă mâinile peste brațele lui vânjoase și musculoase de la luptele care îi erau lui așa dragi. Începu să smucească de tivurile cămășii și să tragă de nasturi, în timp ce își lipea fața de gâtul lui, de triunghiul năpădit de păr des și negru de pe pieptul lui, care se vedea prin deschizătura de la gura cămășii. Îi auzea răsufierea sacadată lângă ureche și îi inhală aroma grea și pământoasă a pielii, care îi era atât de familiară încă din copilărie și pe care acum o gusta pentru prima dată.

– Nu, îl auzi murmurând, nu, și simți cum o îndepărtează cu forța, iar ea îl privi uluită, când el îi cuprinse fața cu ambele palme și o privi ținută în ochi, cu o privire sălbatică și neînduplecată, ca de leopard încolțit. Nu, Maya. Nu așa. Nu aici.

Îl simți cum tremură, de parcă ar fi trebuit să lupte împotriva a ceva cu toate puterile, iar ochii lui negri păreau să scoată scântei. Dar poate că nu era decât reflectarea luminii lămpii pe perete, tulburată pentru o clipă de aripile fluturului care luaseră foc trosnind.

– Dar eu vreau, Richard, răspunse ea răgușită, cu gura uscată de o sete pe care nu o putea potoli apa. Vreau deja de atât de mult timp! Pentru asta am venit la tine.

Unul din colțurile gurii lui Richard tresări într-un zâmbet abia schițat, cu o idee de ironie.

– Oi fi eu un borfaș, dar cu siguranță nu sunt un nemernic lipsit de onoare. Vreau ca mâine-dimineață să mă pot uita în ochii tatălui tău la fel de deschis ca întotdeauna. Și mai ales vreau să pot sta în fața ta cu conștiința curată.

– Dar în scrisori mi-ai spus că nu este nimic rău în asta!

Maya îl prinse de încheieturile mâinilor, pentru o clipă neștiind dacă vrea să îl împingă de lângă ea sau să îl rețină.

Zâmbetul lui Richard i se întinse peste toată gura, făcând-o să pară moale, aproape vulnerabilă. Scutură ușor din cap și își sprijini fruntea de a ei.

– Nu, Majoșka, nu e nimic rău în asta. Curat e cel a cărui inimă este curată. Cu toate astea, n-ar fi corect. Pentru că întotdeauna există și un după aceea. Iar după aceea eu voi pleca și nu vreau să te las în urmă așa.

– Atunci ia-mă cu tine.

Vorbele Mayei nu mai erau decât șoapte, răsuflarea îi tremura. Richard o cuprinse în brațe, dar Maya nu se simți consolată. Sfârâitul cu care fluturile ardea în flacără părea să fie ecoul a ceea ce tocmai trăia ea.

– Nu pot și nu vreau să fac asta. Plănuiesc o expediție în Arabia, iar asta nu este o țară pentru tine.

– Nici măcar în calitate de... de... Maya nu reuși să rostească vorbele pe care le spusese cu atâta ușurință pe când era mică.

– Nu am uitat ce mi-ai spus în ziua aceea la despărțire, murmură el la tâmpla ei. N-o voi uita niciodată. Dar nu te pot lua de soție, Maya. Nu încă. Solda mea este ridicol de mică; nici din roadele călătoriilor și studiilor mele nu se

poate trăi. Va dura ceva vreme până îmi voi putea câștiga existența.

Maya încercă să îl împingă de lângă ea, căutându-și cuvintele. Cu un zâmbet ușor amuzat, Richard o sili să rămână pe loc.

– Acum să nu îndrăznești să-mi oferi zestrea ta! Îți cunosc familia de destulă vreme ca să știu că vă permiteți un trai îndestulat, dar că nu sunteți nici pe departe bogați. Nu veți primi mai mult decât niște mărunțiș. Și pe lângă asta, apuse Richard și sărută delicat clavicula Mayei, mângâind-o în același timp cu barba, pe lângă asta sunt cel puțin la fel de mândru ca tine. Mândru de ceea ce sunt, mândru că pot face mereu ceea ce vreau. Eu, care sunt mai mult blaudet decât englez, și nici măcar asta pe de-a întregul. Cum vrea să-și croiască un drum în această nație de suflete de negustori trebuie să fi trecut pe la Eton și Cambridge; să ai spatele asigurat de o rețea de oameni ai domnului și, cu atât te dai mai englez, cu atât mai bine, până la amănunte precum freza. Când tatăl meu a decis să nu ne trimită pe mine și pe fratele meu la o școală englezească, ci să se întoarcă cu noi în Franța, mi-a pecetluit soarta de neadaptat. Richard se desprinsese de ea, o mângâie ușor pe obraji și barbă. Țasta este lucrul care ne leagă pe noi, Majoșka: suntem doi neadaptati, care nu se simt acasă nicăieri.

Maya înghiți de câteva ori, înainte să rostească cu greu:

– Și... ce-o să se întâmple cu noi?

– Trebuie să ne supunem sortii. *Kismet*, cum se spune în Arabia. Poate voi obține de la tatăl tău o întrevedere între patru ochi. O sărută delicat pe frunte, o mai strânse în brațe timp de o clipă minunată și mult prea scurtă, apoi mînușe mîna spre mânerul ușii și o împinse pe Maya cu blăndețe afară. Du-te acum să te culci. Ne vedem mâine.

Când ușa se închise în urma ei, Maya mai rămase câteva clipe nemișcată în loc, înainte de a se furișa ca amorțită în

sus, până în patul care, în ciuda căldurii nopții, i se păru rece și gol. Furia, tristețea și dorința o împiedicară să adoarmă, până când se consolă cu ideea că a doua zi dimineța totul i se va părea altfel, mai senin și mai puțin amenințător. Nu așa era mereu? Va găsi o soluție, se îmbărbătă ea singură, când trupul și spiritul îi fură copleșite de oboseală. Va vorbi cu tata – totul va fi bine mâine...

Însă când Maya coborî a doua zi la micul dejun, Richard plecase deja. Părăsise casa în zori de zi, fără să-și ia rămas-bun de la nimeni. „Ca un hoț“, își spunea Maya mai târziu. Trecură luni până când Richard îi scrise din nou, pe același ton familiar și tandru. Și în niciuna dintre scrisori nu aminti de acea noapte sau de posibilitatea unei căsătorii.

Maya tresări auzind pași. După sunetul târșăit și neregulat al sunetului era vorba fără îndoială de profesorul Reay, care venea după ea. Își șterse grăbită obrazii uzi și închise cartea, pregătindu-se să o pună la loc. Ezită. O bătaie de inimă, apoi două. Împinse apoi repede celelalte cărți de pe raft, pentru a umple golul rămas, își lipi cartea de piept și o ascunse sub capetele eșarfei care îi drapa umerii. Se întoarse cu brațele strânse pe lângă corp și ieși în întâmpinarea bibliotecarului.

Maya împinse ușor ușa dinspre grădină și își vârî vârful nasului prin deschizătură. Sala era luminată doar parțial. Din bucătărie se auzeau vocile vesele ale lui Hazel și Rose, mademoisella. Troncănitul oalelor, clinchetul discret al paharelor, veselei și tacâmurilor, izul de verdeață și rozmarin trădau faptul că cele două erau ocupate, ca de obicei, cu pregătirea mesei de seară. Și de la etaj se auzeau voci clipocind liniștite, întretăiate de râsul zglobiu al Angelinei. Maya răsuflă ușurată. Se pare că absența ei din această după-amiază nu provocase agitație mare. Se strecură repede în casă, închise ușa fără zgomot după ea și se grăbi pe tăcute prin sala aproape întunecată, încercând să se furișeze în camera ei fără să fie văzută. Tocmai ajunsese la scară, când în spatele ei cineva își dresе vocea energic. Maya înlemni. Se întoarse încet, cu umerii ridicați și fața încruntată.

– Jonathan!

Se năpusti cu un țipăt de bucurie spre fratele ei sprijinit de tocul ușii dinspre salon, proaspăt ras și spălat, cu picioarele încrucișate în pantalonii lui gri și cu mâinile îngropate în buzunare.

Zâmbetul șugubăț care îi ridica ușor colțurile gurii și îi accentua gropițele părea să nu fi îmbătrânit nici măcar cu o zi de la despărțirea din urmă cu peste trei ani și îl făcea pe Jonathan chiar mai tânăr decât era. În sacoul verde cu gri și cu vesta neagră de pe dedesubt, cu cravata verde-deschis legată în cute ample în jurul gulerului rigid al cămășii părea un școlar care se costumase de probă în gentleman.

Maya deschise brațele din impuls, pentru a cădea la gâtul fratelui ei, iar cartea de la bibliotecă îi scăpă cu o bubuitură pe jos. Sângele îi năvăli în obraji, iar Maya se aplecă repede să o ridice. Dar Jonathan fu mai rapid.

– Cu ce lectură înălțătoare se delectează surioara mea?

– Dă-mi-o, răspunse Maya pe un ton mai artăgos decât avusese intenția și întinse mâna să îi ia cartea.

Însă Jonathan se întinse cât era el de lung și ținu cartea în sus, în timp ce Maya sărea pe lângă el, pentru ca apoi să se lase cu întreaga ei greutate de brațul lui, pe jumătate râzând, pe jumătate încurcată de furia care o încerca.

– Dă-mi-o, e a mea!

Jonathan îi încolăci celălalt braț în jurul taliei și o strânse la piept, ca să o potolească. Apoi încruntă din sprâncene într-o severitate simulată și își băgă degetul mare sub copertă, ca să o dea la o parte. Suieră încet printre dinți dând cu ochii de ștampila de pe prima pagină, care trăda cartea ca fiind proprietatea Bodleian Library, Oxford.

– De-abia ce pleacă fratele mai mare de-acasă, și surioara lui cade în tentația infracțiunilor. Se transformă în hoată și mai și minte, spuse Jonathan plescăind din limbă și scuturând din cap afectat.

– Să știi că am de gând să o duc înapoi, îi răspunse Maya încăpățânată, totuși cu voce înceată și fără să își poată reține un zâmbet. La chicotul reținut al lui Jonathan, Maya

nu trase în joacă niște pumni între coaste. Și tu încetează odată să mă necăjești!

Jonathan gemu și se încovoie de niște dureri pe care nu le simțea.

– Deci eu mă chinui ani la rând să-mi servesc patria, departe de casă și de cei dragi mie, și care îmi este răsplata? În loc de un călduros bun venit mă aleg cu bătaie!

Maya simți cum un hohot de râs îi gădilă pieptul, cum încă fără să-l poată opri și în cele din urmă râse cu poftă, cum nu mai râsese de mult. Îl îmbrățișă pe Jonathan cu toată puterea.

– Sunt așa de bucuroasă că ai venit, murmură fericită în țesătura sacoului lui, care mirosea slab a apă de ras.

– Și eu mă bucur că am venit, îi șopti el în părul care se calionța în toate direcțiile, umed de la zăpada de afară. Și datorită unui vânt bun și a unei nave cu aburi destoinice, am venit chiar cu două zile mai repede decât plănuisem, anunță Jonathan și o ridică pe Maya cu elan pe brațele lui încrucișate, smulgându-i un țipăt de bucurie. Apoi o lăsă ușor la podea și îi ținu cartea la nas. Poftim. Întâi pune-ți mărfa de furat la adăpost, înainte să te prindă mama cu ea.

Maya își mușcă buza de jos, privind spre cartea din mainile ei.

– Mai e încă tare supărată pe mine? Azi după-masă ne-am cam...

– Am auzit, spuse Jonathan și colțurile buzelor i se micșorară. A fost cam primul lucru pe care mi l-a povestit capul nostru bălai.

– Mereu trebuie să pârască, izbucni Maya.

– Ei haide, spuse Jonathan mângâind-o împăciuitor pe braț. O știi doar! Angelina e fericită numai când are ceva de bârfit. Și mai devreme sau mai târziu oricum aș fi aflat.

Dar nu-ți face griji: deocamdată mama e nebună de bucurie că m-am întors și e ocupată cu pregătirile de întâmpinare. Prin sosirea mea timpurie m-am îngrijit, fără să vreau, ca disputa voastră să fie deocamdată uitată. Și, spuse Jonathan aplecându-se către de ea, voi încerca să o conving să te lase să păstrezi scrisorile. Și acum sus cu tine, spuse Jonathan făcându-i cu ochiul. Peste două ore mâncăm.

Maya ezită. După felul cum ținea cartea mângâindu-i coperta, Jonathan îi ghici gândurile și râse.

– Mergi fără grijă, îi spune ciupind-o tandru de obraz. Am de gând să rămân pentru o vreme la Oxford, nu trebuie să petreci fiecare clipă cu mine. Știu cât înseamnă cărțile pentru tine. Vom avea destul timp și de vorbit.

– Mulțumesc, șopti Maya cu ochii strălucitori și îi trimise un sărut prin aer, înainte de a se repezi cu inima ușoară pe scări în sus.

Abia când o pierdu din priviri, Jonathan își dădu seama că uitase să îi spună că aveau un musafir. Ridică însă din umeri la gândul că Maya oricum îl va vedea pe Ralph peste câteva ore la cină. Se întoarse relaxat în salon, să își aștepte acolo prietenul.

– Sunt îndrăgostită pe veci!

Cu un suspin merit să înduioșeze și pietrele, Angelina intră și se trânti cu spatele de ușa camerei Mayei.

– Ce frumos! Și cine este fericitul săptămâna aceasta?

Maya renunțase de mult să se mai indigneze de faptul că Angelina intra și ieșea după cum îi venea, fără să bată la ușă, de parcă ar mai fi împărțit camera.

– Poți să renunți la tonul ăsta batjocoritor – de data asta e ceva serios!

– Mhm, făcu Maya, înmuie pana în cerneală și notă pe foaie cele două cuvinte pe care tocmai le descifrase cu mult chin în arabă, traducându-le în engleză. Privi pe furis spre micul ceas de argint care stătea pe biroul din fața ei, în lumina lămpii. Mai avea puțin timp să mai traducă până la cină câteva versuri. Și cine e fericitul?

– Ralph, anunță Angelina alintându-se. Ralph Garrett.

Urmă un nou oftat, pe parcursul căruia se desprinsese de usă și se îndreptă în pași de dans spre patul Mayei. Vru să se arunce de-a curmezișul pe el, după cum îi era obiceiul, dar se răzgândi de teamă că și-ar putea șifona rochia pală din mătase albastră; în schimb o ocoli pe Maya pe la spate și se duse la fereastră, unde se postă demonstrativ.

– Cine?

Maya puse întrebarea automat, în timp ce își chinuia mintea cu următorul vers, căruia nu-i înțelegea sensul.

Limba arabă îi se părea a fi un labirint din drumuri șelătoare și înțelesuri multiple. Fiecare cuvânt era ca un talisman care invoca spiritele întregii familii de cuvinte din care era derivat. Mai mult un gest simbolic decât o afirmație clară. Permițând de fiecare dată doar o fereastră minusculă, o privire spre pădurea adâncă și întunecată de ambiguități, care se deschidea în spatele rândului scris.

– Ralph Garrett, repetă Angelina lungind dinadins sunetele și accentuându-le mai mult decât era necesar, de parcă sora ei ar fi fost surdă sau grea de cap. Prietenul lui Jojo! L-a cunoscut pe vapor și l-a invitat să petreacă noaptea la noi, pentru că azi nu mai pleacă niciun tren spre Gloucestershire. Arătau groaznic când au ajuns și cum mai puteau – pfu, de parcă li s-ar fi lipit de haine toată mizeria Indiei!

– Hm, răspuse Maya rozându-și unghia de la degetul mare și încruntându-se concentrată.

– Dar mai târziu, începu Angelina împleticindu-se într-un chicot care crescú transformându-se într-un staccato ca un sughiț, înainte să poată povesti mai departe, mai târziu l-am văzut pe Ralph când ieșea de la baie. Chiar în momentul în care voiam să urc să mă îmbrac pentru cină. Angelina își coborî vocea într-o șoaptă complice: era îmbrăcat doar în pantaloni și avea un prosop pus pe umeri! Atât!

O privi pe Maya, pândind o reacție. Fața acesteia se lumineă brusc, pentru că în acel moment înțelese șirul de semne întortocheate, le pricepu sensul, iar pana îi alunecă cuprinsă de elan pe hârtie. Dezamăgită de faptul că sora ei dovedea atât de puțin interes pentru întâlnirea ei scandaloașă cu oaspetele casei, Angelina crescú ritmul sporovăielii.

– Arată grozav! Ca statuia unui zeu grec, cu o piele ca de alabastru. Sigur sărută minunat – cu gura asta! adăugă Angelina îndrăzneată și chicoti din nou, nervos.

Maya își dădu discret ochii peste cap, scriind mai departe, netulburată.

– Doar mi-a zâmbit și m-a salutat cu mâna la tâmplă, în glumă, continuă Angelina. Dar cred că s-a simțit destul de penibil! Nici nu mă mir, dacă a apărut așa nearanjat în fața unei doamne tinere și drăguțe... spuse Angelina și își aranjă cutele rochiei, mulțumită de ea. Din câte am putut afla de la Jojo, e o partidă pe cinste. Și nu e nici logodit! E bărbatul potrivit pentru mine, mi-am dat seama imediat...

Privirea Mayei căzu pe mâna stângă, pe care o ținea ca întotdeauna în poală atunci când scria, cu palma în sus curbată ușor, de parcă ar fi ascuns în căușul ei un lichid prețios. Relieful de caneluri și linii fine era adânc gravat

in ca. Maya nu îl putea privi niciodată fără ca din modelul acesta să îi sară în ochi o literă, colțuroasă ca o rună, pe care i-o arătase odată o țigancă. În acea toamnă în care Maya nu avea decât opt ani...

Fusese una din zilele acelea în care ți se pare imposibil ca vara să se sfârșească vreodată. Aerul mai era cald, îmbibat de razele auriu ale soarelui, care incendiau frunzișul intens colorat. Richard o luase din siguranța grădinii pașnice de la Black Hall, ducând-o într-o aventură ispititoare. Părăsiseră orașul spre sud-est, Maya mergând când de mână cu el, când cocoțată pe umerii lui, țipând încântată, trecuseră podul ajungând pe celălalt mal al scânteietorului Isis, spre pădurea din Bagley. Razele soarelui picurau grele prin coroana copacilor, se adunau în bălți luminoase pe pământul acoperit de vreascuri, făceau să lucească ferigile verzi și zemoase.

– Dar unde mergem de fapt? întrebă Maya pentru circa a șaptezeci și opta oară smucind nerăbdătoare de mâna lui Richard.

– Surpriză, era răspunsul pe care el i-l dădea de fiecare dată, râzând.

Maya se bosumflă împingându-și în față buza de jos, pentru ca imediat după aceea să tragă aer în piept, totodată mirată și entuziasmată. Desișul format din copaci și tufișuri se terminase brusc, încercuia ca o vâlvătaie de roșu carmin și aramă o poiană cu iarbă mare și plină de flori. Pe ea se adunase o mână de căruțe cu coviltir, cu pereții de lemn și obloanele pictate cu ornamente în multe culori. Căii erau legați de țăruiși înfipti în pământ și pășteau cu mesaj. O ceată de femei în haine de culori vesele stătea așezată în jurul unui trepied de metal, care susținea un

ceaun atârnat peste foc. Femeile povesteau și râdeau. Când Richard și Maya se îndreptară spre ele, se întoarseră toate și îi salutară deja de departe, strigând bucuroase și tachinându-i sprintar, parțial într-o limbă pe care Maya n-o cunoștea. Spre deosebire de Richard, care le răspunse cu sunete de rezonanță la fel de străină. Părea să fie cunoscut aici și bine-venit, iar Mayei nu îi plăcură deloc privirile pe care câteva dintre femei i le aruncară lui Richard și care îi străpunseră inima.

– Selina!

La strigătul lui, una dintre femei se ridică de pe butucul pe care șezuse. Maya îi privi admirativ fustele largi și bluza cu decolteu adânc și strălucitoare, de catifea și satin, pe negru, roșu turcesc și verde. Nu-i scăpară nici lăntișoarele de aur de la gât, brățările de metal late de câteva degete, care îi împodobeau brațele, cerceii grei de sub turbanul de mătase roșie, care permitea câtorva bucle negre să se cârlionțeze obraznice pe sub marginea lui. Femeia își înfipse mâinile în șoldurile generoase, își trase umerii spre spate, gest care-i ridică sânii, și-și împinse, provocatoare, bărbia în față.

– Ia te uită! Bătrânul borfaș a mai găsit drumul spre noi!

Ochii negri se îngustară pe fața de un bronz atât de închis, încât Maya părea aproape palidă lângă ea. Maya privi atentă în sus către Richard, care nu părea prea afectat de observația plină de reproș a femeii. Dimpotrivă: buzele îi tresăriră pe sub barbă amuzate, iar ochii îi scânteiară. Maya resimți ca pe o lovitură de măciucă ideea că Richard arăta de parcă locul lui ar fi fost aici, printre țigani, de parcă ar fi fost de același sânge cu ei. În puținele clipe de când ajunseseră, ceva parcă se schimbase la Richard – de parcă s-ar fi simțit mai bine în propria piele, mai împăcat cu sine însuși,

chiar mai mult decât în orele pe care le petrecea împreună cu Maya. Și nu doar din acest motiv simțea cum i se strânge mîna. Ci pentru că era ceva între Selina și Richard – încă o legătură atât de intensă și de vizibilă, încât aproape că o puteai atinge cu mîna. Ca un secret pe care-l împărtășeau unuindoi și din care Maya era exclusă. Nu îi mai lipsea mult să se întoarcă pe călcâie și să fugă de acolo, când Richard o apucă pe după umeri și o împinse tandru în față.

– Ai putea să-i citești micii mele prietene în palmă?

Maya simți privirea pătrunzătoare a Selinei coborînd către ea și gelozia i se amestecă cu mîndria că Richard o apucase aici și o prezentase cu aceste cuvinte. Îi răspunse Selinei privind-o sfidătoare și lipsită de teamă. Aceasta își lăsa capul pe spate și izbucni într-un hohot de rîs:

– Uită-te la ea, Dick: mi-ar scoate ochii pe loc! Rîzînd încă, Selina se așeză la loc pe buștean, cu picioarele depărtate, și îi făcu Mayei semn să se apropie de ea. Vino, micuț!

Richard îi dădu un ghiont ușor, iar Maya se puse în mișcare, pe jumătate codindu-se, pe jumătate mînată de curiozitate și fascinație. Țiganca întinse mîinile, iar Maya se puse ezitînd întîi una, apoi și cealaltă mîna pe mîinile ei. Impotriva voinței sale, căldura palmelor Selinei pe piele și buricele degetelor care o mîngâiau ușor făcură ca în Maya să încolțească simpatia față de femeia străină. Selina avea un miros aspru, condimentat, pe care Maya nu îl cunoștea, dar care nu era în niciun caz neplăcut. Primele riduri din jurul ochilor arătau că Selina nu mai era chiar foarte tînără.

Privirea femeii cercetă concentrată palma Mayei, iar fata tremura de nerăbdare să audă ce citea țiganca în ea – ceva de bine sau de rău?

– Văd ziduri înalte, care pot fi însă trecute. Un cer întins, care devine o povară. Mult dor și încercări grele pe drumul vieții tale. Fii însă fără grijă: le vei depăși cu bine pe toate, pentru că ai tot ce îți trebuie pentru asta.

Selina tresări, întoarse palma stângă a Mayei cu câteva grade, după care zâmbi.

– Vezi asta aici? Îi strânse palma ușor și desenă cu vârful degetului trei linii care se atingeau între ele, apoi își coborî vocea într-o șoaptă atât de înceată, încât Maya abia dacă o mai înțelegea: Vezi asta? Litera R de aici? Ea îți va fi soarta. Te va duce pe meleaguri străine și va fi marea ta dragoste. Dar nu lăsa pe nimeni să-ți frângă inima, spuse Selina privind-o pe Maya cu insistență.

Făcu un semn aproape imperceptibil cu capul spre Richard și pe buze îi apărură un zâmbet fin.

– Și în niciun caz pe unul ca ăsta. Ochii Selinei se umplură de căldură, în timp ce o mângâie pe Maya întâi peste obraji și apoi peste frunte, de parcă ar fi vrut să o binecuvânteze. Să fii încrezătoare, orice s-ar întâmpla. Zeii au plănuit lucruri bune cu tine. Selina se ridică trăgând adânc aer în piept și refuză printr-un gest banii pe care Richard voia să i-i dea. Lasă, Dick! Am făcut-o cu drag pentru asta mică.

Pe drumul de întoarcere fusese rândul lui Richard să o întrebe pe Maya ce-i citise Selina în palmă. Dar Maya scuturase mută din cap. Ceea ce aflase îi aparținea ei, numai ei. Și întregul drum, ba chiar întreaga zi până la culcare își ținuse mâna stângă închisă ușor, ca și cum ceea ce-i citise Selina ar fi putut să îi scape.

– Tu nici nu ascuți ce îți zic!

Angelina bătu din picior enervată și prea puțin bine-crescută. Maya clipi de câteva ori descumpănită, se înroși

clăndu-și seama că își strânsese mâna stângă în pumn și că acum o ținea lipită de inimă. Își desfăcu degetele pe furis și își băgă repede mâna între cutele fustei.

– Scuză-mă, murmură încurcată, tocmai am...

– Unde îți tot stă ție mintea? Întrebă Angelina scuturând nemulțumită din cap. Aproape imediat își pipăi creștetul cu vârfurile degetelor, pentru a fi sigură că nu se desprinsese niciun firicel din freza elaborată cu cărare și cu părul ridicat la spate în coc. Pe bune, Maya, e timpul să te maturizezi și să nu mai visezi cu ochii deschiși, ca un copil. Așa n-o să găsești niciodată un bărbat! Și ce-o să se aleagă atunci de tine? Vrei să rămâi pe vecie aici la Black Hall, cu mama și tata?

Angelina accentuase ultimele silabe din *mama* și *tata*, lungind „a”-ul de la sfârșit, pentru că suna atât de elegant în urechile ei.

– În regulă, murmură Maya, care nu simțea nici cea mai mică nevoie să aprofundeze acest subiect. Lăsă pana pe masă și vru să se ridice. Hai să mergem la masă.

– Îmbrăcată așa? Întrebă Angelina făcând ochii cât cepele.

– Da, de ce nu?

Maya privi mirată spre hainele de pe ea, ridică în cele din urmă din umeri și se apucă să scuture de praf tivul rochiei albastre, își umezi două degete cu salivă și șterse zapada de pe vârfurile cizmelor din picioare. Iar când observă că manșeta dreaptă era împodobită cu o pată de cerneală, o suflecă pur și simplu și gata. Din doi pași Angelina fu lângă ea, îngenunche fără să țină seama de rochia pe care o purta și luă mâinile Mayei într-ale sale, le scutură ușor pentru a da și mai multă putere privirii pătrunzătoare pe care o aținti asupra surorii ei.

– Nu te-am rugat niciodată nimic, Maya. Lucru adevărat, se gândi Maya cu amărăciune. Angelina își luase mereu ce voia, ferm convinsă de faptul că totul i se cuvenea din naștere. Dar în seara asta trebuie să faci impresie bună! Ralph provine dintr-o familie bună; ne va cerceta pe toți cu atenție, înainte de a se gândi măcar dacă întru în discuție pentru el.

– Dar încă nici nu-l cunoști! Și nici el pe tine! zise Maya încruntându-se.

– O vom face, spuse Angelina încrezătoare. Maya, dacă îmi distrugi șansele cu acest bărbat, atunci... făcu o pauză artistică, după care vorbi cu voce ca de înmormântare: n-am să ți-o iert niciodată!

Pe Maya amenințarea nu o impresionă în mod deosebit, dar știa că Angelina oricum nu îi va da pace până nu își va schimba hainele. Și dacă fericirea surorii ei chiar atârna de acest lucru, atunci îi putea face această mică favoare.

– Dar cu ce să mă... răspunse ea derutată și se simți imediat neajutorată și caraghioasă.

– Găsim noi ceva, nicio grijă! Angelina o bătu încurajator pe genunchi și se ridică. Ochii îi zburară spre ceas, în timp ce desprindea o șuviță din părul Mayei și o privea critic. Mult timp nu mai avem ca să facem ceva ca lumea cu asta, oftă Angelina. Dar o să găsească eu ceva!

– Poate să rămână așa. Angelina se arătă extrem de mulțumită de opera ei, în timp ce Maya se privea nesigură, dar nu fără o anumită plăcere, în oglinda înaltă din camera Angelinei. Mama îi făcuse rochia de tafta de culoarea coniacului deja din iarna trecută, dar Maya o purta acum pentru prima dată. I se păruse mereu că era păcat de ea și se temea să nu o păteze cu vin de Porto sau cu sos de ciocolată prin vizitele pe care le ura cu atâta ardoare și unde mama o silea să meargă. De sub corsajul ascuțit se născu o fustă bogată, întărită de mai multe jupoane. Cinci rânduri suprapuse de dantelă de culoarea cafelei îi lăsau umerii liberi, acopereau mânecile scurte și se repetau jos la tiv. O broșă mare de aur cu o camee din carneol maroniu la decolteu și o brățară asortată îi întregeau ținuta de seară. Maya aplecă ușor capul cu grijă și îl întoarse spre stânga și spre dreapta.

– Mulțumesc, șopti fericită.

Timpul fusese prea scurt ca să prelucraze buclele rebele ale Mayei cu placa și să obțină o coafură ca a Angelinei. În schimb, Angelina prelucrase părul surorii ei fără milă cu peria și cu pieptenele, operațiune suportată de Maya

cu dinții strânși, apoi îl făcuse mătăsos cu ulei de păr și îi făcuse o cărare corectă pe-o parte. În cele din urmă părul fusese prins la ceafă într-un coc gros, fixat cu atâtea agrafe, încât Maya se simțea ca perna de ace din coșul de cusut al mamei.

– E de fapt ceva pentru femei mai mature, dar în orice caz e o coafură *à la mode*, spuse Angelina pe un ton profesionist. Cu toate astea, Mayei îi plăcea cum arată pieptănătura aceea severă care îi făcea ochii să pară mai mari și îi accentua profilul curat și clasic precum și buzele pline, colorate de la natură într-o nuanță intensă de palisandru. Culorile rochiei o făceau mai palidă, dar nu suficient de palidă pentru a putea concura cu Angelina. În schimb, îi proiectau un luciul discret pe piele. Părea cumva străină, misterioasă, ca o spanioloaică. *Sau ca o țigancă...* Timp de o clipă o cuprinsese dorința nestăvilită ca Richard să o vadă așa și pieptul i se strânse din alt motiv decât din cauza tijelor din corset.

– Doamnelor! se auzi vocea de bas a lui Gerald Greenwood de la capătul scării.

Maya vru să alerge spre el, dar Angelina o reținu.

– Nu așa repede! Domnii trebuie lăsați să aștepte. Doar așa ne vor aprecia cu adevărat compania.

Liniștită, Angelina își mai netezi o dată sprâncenele în fața oglinzii, mai aranjă câte un volan și câte o cută, își mușcă buzele ca să prindă culoare și se ciupi în același scop de obraji. La sfârșit făcu o mină bosumflată și se privi din toate părțile. Maya se întrebă pentru a mia oară cum era posibil să fie amândouă fiicele acelorași părinți, crescute împreună și totuși atât de diferite.

– Și te rog să nu faci pe învățata, o rugă Angelina ca în treacăt, dar cu năduf, nu face niciodată impresie bună. Cred că acum putem coborî.

Coborâra ținându-se de mână, cu cealaltă mână ridicându-și fiecare rochia, ca într-un rar moment de înțelegere frățească. Ca pe vremuri, când erau mici, în dimineața Crăciunului, când stăteau în pat, ridicate în capul oaselor, și se asigurau una pe alta în șoaptă: „Acum, acum sigur!“ trebuie să fi venit deja *Father Christmas*, până când nu mai puteau suporta și țopăiau în picioarele goale, chicotind și ținându-se de mânuțe pe scară în jos, ca să vadă dacă primiseră ceva și să se năpustească la pachetele.

– Stai dreaptă! șuieră Angelina când ajunseră pe ultima porțiune a scării, luminată deja de lampa din sală.

– Nici nu pot altfel, cu corsetul ăsta pe care mi l-ai strâns până la refuz, șuieră Maya înapoi.

Pe treapta următoare, Angelina scoase un geamăt:

– Oh, nu! Tata tocmai îi arată cioburile alea îngrozitoare de lut! Ce neplăcut!

Într-adevăr, Gerald Greenwood, îmbrăcat în costumul lui cel mai bun, stătea în fața vitrinei înalte și suple, plasate pe fâșiile înguste de perete dintre ușa spre sala de mese și cea spre salon. Explica folosind gesturi ample, proveniența, vechimea, paternitatea și scopul în care erau folosite piesele antice. După cum îl știa Maya, tata făcea toate astea prin descrieri vii și exemple grăitoare, condimentate cu anecdote pline de umor, și fu cuprinsă de un val de duiosie față de el. Jonathan se sprijinea nonșalant de tocul ușii pe cealaltă parte și își rotea dus pe gânduri lichidul de culoarea scorțișoarei în paharul cilindric cu margini joase, privind-l pe Gerald cu un amestec de înțelegere afectuoasă și interes real – de parcă nu ar fi auzit poveștile astea deja de zeci de ori. Maya nu îl putea vedea decât din spate pe oaspetele care o entuziasmase atât de tare pe sora ei: păr peptănat bine, deschis la culoare, poziție dreaptă fără a lăsa impresia de atitudine milităroasă, aparent cufundat în explicațiile gazdei. În rest umeri largi sub o jachetă de

armată de culoare kaki, pantaloni lungi și drepti în aceeași nuanță, cu o dungă roșie de-a lungul cusăturii. Mâna stângă și-o pusese la spate – o mână puternică, ușor bronzată care ieșea de sub tivul mânecii de culoarea vinului roșu, la fel ca gulerul vertical al jachetei, cu o broderie aurie de forma unui model complicat. „Cât de lipsit de culoare“, își spuse Maya dezamăgită în momentul în care mâna Angelinei, umedă de emoție, o strânse și mai tare pe a ei.

Jonathan fu primul care le văzu și un zâmbet larg îi lumină fața. Se împinse de lângă perete și ridică paharul în direcția lor:

– În sfârșit ne face onoarea și sfânta feminitate!

– Arătați minunat! exclamă Gerald Greenwood, vizibil mândru de fiicele lui.

Căldura din ochii lui căprui îi întinerea fața, în ciuda părului și a bărbii încărunțite complet. Și Ralph Garrett se întoarse și se opri din mișcarea prin care voia să-și ducă paharul la gură.

Maya rămase înmărmurită. Înțelese pe loc pasiunea Angelinei pentru prietenul fratelui lor. Creatorul se vede că fusese darnic cu Ralph Garrett: trăsăturile îi erau fine și armonioase, dar departe de a fi prea moi sau chiar feminine. Și în ciuda faptului că era plăcut pentru ochi, aspectul lui Ralph Garrett nu era în niciun caz unul din acelea pe care le uiți imediat. Emană o strălucire aparte, de un auriu pal, o seriozitate veselă combinată cu o bucurie de viață voioasă și însorită – per ansamblu, opusul perfect al lui Richard Francis Burton. Maya abia dacă auzi cum Angelina îi șoptește ceva, abia dacă simți unghiile pe care aceasta i le înfige în palmă și abia dacă o văzu cum îi dă drumul la mână și coboară ultimele scări, trecând pe lângă ea. Ralph Garrett lăsă încet paharul în jos, dar ochii îi rămaseră ațintiți asupra Mayei. Expresia feței lui exprimă întâi surpriză, apoi

curiozitate și în cele din urmă o bucurie plină de așteptare. Buzele i se închiseră într-un zâmbet prudent.

Maya pipăi după balustradă, convinsă fiind că tălpile netede ale pantofilor de seară subțiri, din pânză, o vor face să alunece pe ultimele trepte. Și totuși, îi veni greu să își dezlipsească privirea de la Ralph Garrett, chiar și pentru doar o secundă. Cu atât mai mare îi fu ușurarea când Jonathan îi ieși în întâmpinare și o luă după umeri, strângând-o la piept.

– Ralph, îmi dai voie să ți-o prezint pe cealaltă soră a mea, Maya? Nu are un cap doar frumos, ci și deosebit de deștept! Bucuros, o sărută pe tâmplă și arată apoi cu paharul spre Ralph. Asta, Maya, este Ralph Garrett, cel cu care mi am petrecut călătoria încoace în cel mai plăcut mod cu putință.

– Lucru absolut reciproc, râse Ralph, își trecu paharul în mâna stângă și luă mâna Mayei, pe care fata i-o întinse schițând o reverență.

Avea o voce plăcută, adâncă și moale și la fel de caldă cum îi era râsul. „Greu de imaginat că vocea aceasta urlă comenzi pe terenul de instrucție“, se gândi Maya.

– Mă bucur să vă cunosc, domnișoară Greenwood, spuse el aplecându-se peste mâna ei.

– Încântată, murmură Maya încurcată, simțind cum atingerea îi dă fiori reci și fierbinți.

În acel moment apăru Martha Greenwood făcând un gest de invitație din mâinile cu care abia terminase ultimele corecturi la masa întinsă și la buchetul de flori.

– Veniți, dragii mei? Este gata!

Obrajii roșii și ochii strălucitori ai mamei îi trădau bucuria anticipării. Sprâncenele Mayei tresăriră la vederea mamei care îmbrăcase pentru această ocazie rochia scumpă de mătase albastră ca noaptea și își pusese cerceii

cu diamante care îi aparținuseră mamei lui Gerald. Se pare că asocia vizita lui Ralph Garrett cu o vizită regală...

– Îmi permiteți să vă conduc la locul dumneavoastră, domnișoară Greenwood?

Cu o nouă plecăciune, Ralph Garrett îi oferi brațul. Dacă privirile ar fi putut ucide, Maya s-ar fi prăvălit fără suflare pe covorul ruginiu sub ochii surorii ei, care se vedea că se mulțumește fără plăcere cu brațul fratelui ei.

– ... Montpellier House, la doar câteva mile de Cheltenham, nu departe de satul cu același nume, care aparține casei, răspunse Ralph întrebării puse de Martha Greenwood, aplecându-se peste supa clară din coadă de vită.

– Aveți un sat?

Ochii Angelinei, care stătea în dreapta lui Ralph, se măriră cuprinși de admirație.

– Nu chiar, domnișoară Angelina, se strădui Ralph să clarifice lucrurile. Părți din terenuri – dar nu îmi aparțin mie, ci fratelui meu mai mare Thomas, care a preluat titlul și proprietatea după moartea tatălui meu. Eu nu am mai fost de cinci ani acasă; sigur s-au schimbat o mulțime de lucruri între timp. Acum îi voi vedea pentru prima dată pe soția fratelui meu și pe nepotul.

– Oh, înseamnă că sunteți obișnuit cu lucruri mult mai frumoase decât modesta noastră casă, observă Martha de pe partea cealaltă a mesei, izbucnind într-un râs nervos.

– Nu, doamnă, totul sună mult mai impresionant decât este de fapt. Îmi place mult ce am văzut până acum din Black Hall. Și apreciez mai ales că totul este mai puțin – hm – *formal* decât acasă la noi.

Martha Greenwood luă cuvintele lui Ralph Garrett drept un compliment îndoielnic, judecând după felul în care inspiră ofensată pe nas. Se lăsa o liniște tensionată,

în care nu se mai auzea decât clinchetul tacâmurilor pe porțelan. Ralph părea să nu se simtă bine în pielea sa. Și asta nu doar din cauza micii gafe pe care tocmai o făcuse. Era evident că îi era neplăcut să fie chestionat astfel asupra obârșiei sale – de parcă ar fi trecut pragul casei deja în calitate de pretendent serios la mâna Angelinei. Maya, care stătea așezată la stânga mamei, simți o undă de compasiune pentru el și totodată aprecie faptul că Ralph se arăta atât de modest și nu se lăuda cu titlul și proprietățile familiei lui. Îi aruncă o privire de încurajare pe deasupra mesei luminate de lumânări, iar Ralph îi răspunse printr-o privire plină de recunoștință.

– Ce v-a determinat să intrați în armată, domnule Garrett? se auzi vocea lui Gerald Greenwood din capul mesei, într-o încercare evidentă de a salva situația.

– Este o tradiție a familiei mele, răspunse Ralph, în timp ce Hazel aduna farfuriile goale de supă din serviciul cel bun de la Wedgwood și așeza pe masă farfuriile preîncălzite pentru felul principal. De cinci generații încoace, cel puțin un fiu al familiei Garrett se înrolează în armată. Și unchiul meu, fratele tatălui meu, a servit în India. Dar nu vreau să vă ascund faptul că ceea ce mă atrage la armată este camaraderia, șansele de a face o carieră – și nu în ultimul rând aventura, adăugă el cu un zâmbet jenat. Să aperi granițele Imperiului Britanic în țări străine este destul de fascinant.

– Nu este îngrozitor de periculos? întrebă Angelina dându-i o privire plină de devotament.

În acel moment se servi un platou cu o friptură care mirosea îmbietor, castroane cu varză înăbușită, încă crocantă, și piure de cartofi cu smântână. Felul principal era rotunjit de sosul de friptură legat și aromatizat și să nu uităm de renumitul sos al Rosei din lapte fierbinte, unt și bucățele de pâine, condimentat cu ceapă, sare, cuișoare, piper și tunze de dafin. Hazel, îmbrăcată în uniformă ei din pânză

neagră, cu șorțul alb, tivit cu dantelă și cu boneta asortată pe cap, le dori „poftă bună“ și făcu o reverență înainte de a ieși împreună cu căruciorul de servit.

Ralph își aranjă concentrat șervețelul din poală și răs-punse de parcă nu s-ar fi adresat nimănui în mod special:

– Atât de multe lucruri sunt periculoase... nu visăm într-un fel cu toții să fim eroi? Fie și doar pentru că vrem să facem ceva deosebit cu viața noastră?

Privirea lui Ralph o întâlni pe cea a Mayei și cei doi își zâmbiră timp de o clipă, înțelegându-se pe deplin. Când Ralph îl văzu pe Gerald făcându-i un semn îmbietor cu tacâmul pentru friptură, se grăbi să-i întindă farfuria.

– Ei bine, fiul meu aici de față, spuse Gerald aruncându-i lui Jonathan o privire peste masă, în timp ce în calitatea sa de stăpân al casei împărțea pe rând feliile de friptură de culoare roz pe interior, v-a povestit cu siguranță că în familia noastră meseria de medic are tradiție. Ce-i drept, el este primul care s-a lăsat tentat de aventura armatei. Chiar dacă mereu a afirmat cu tărie că motivele sale ar fi...

– Tată, te rog! exclamă Jonathan dându-și ochii peste cap și mimând supărarea. Nu începe iar cu asta!

– Tatăl meu, spuse repede Maya văzând privirea descumpănită a lui Ralph, pe când îi dădea lui Jonathan castronul cu legume și se întindea după sosieră, crede că pentru un medic englez, cunoștințele despre bolile tropicale precum malaria sau febra Dengue...

– Maya! șuieră Martha lângă ea, îngrozită. Nu se cuvine! Suntem la masă!

– ... nu sunt de mare folos, completă Jonathan propoziția liniștit, clădindu-și pe farfurie cu mare grijă o piramidă de legume verzi. În timp ce eu consider că experiența cu holera are sens și pentru coordonatele noastre. Dacă ne gândim doar la epidemia de aici de la Oxford din anii patruzeci, cu cei peste șaiszeci de morți.

Jonathan trecu castronul mai departe, spre Angelina. Nu doar cine se uita extrem de atent putea observa privirile complice pe care le schimbară Jonathan și Maya între ei, pe când păreau că se concentrează asupra mâncării.

– Ei bine, zise Gerald Greenwood tușind ușor în spatele mâinii duse la gură, care îi acoperi totodată și zvâcnetul tradător din colțurile gurii, în timp ce stânga și-o punea consolatoare pe brațul soției, deoarece au trecut cei trei ani pentru care a semnat contractul, sper ca Jonathan să își caute acum o slujbă corespunzătoare în viața civilă. Fratele meu mai mare lucrează la spitalul de aici și se gândește să se retragă în următorii ani. Iar unul din verii mei are un cabinet foarte rentabil la Londra.

– Perioada mea oficială de lucru nu s-a încheiat încă de tot, tată. Abia la sfârșitul concediului, peste patru luni. Dar pentru că tot vorbim despre acest subiect, spuse Jonathan lăsând cuțitul pe marginea farfuriei și mângâind cu vârful degetelor modelul încastrat în pocalul de vin, sincer ca fiu, aș dori să aștept întâi să văd cum evoluează lucrurile pe plan politic internațional. Dacă Anglia va declara un adevăr război Rusiei, mi-ar plăcea să mă înrolez voluntar. Pe timp de război, medicii sunt mai mult decât bineveniți la regimente.

Martha Greenwood își lăsă tacâmul jos și își privi necăjită fiul vitreg.

– Dar abia ce-ai venit, Jonathan. Chiar azi trebuie să...

Privi spre soțul ei căutând susținere, iar Angelina și Maya schimbară și ele o privire lungă și îngrijorată. Gerald Greenwood își dresă reținut glasul, ștergându-și gura cu servetelul.

– După cum se aude și din ce scriu ziarele, intrarea în război pare inevitabilă, spuse el. Situația din Est era deja de multă vreme neliniștită. „Omul bolnav de la Bosfor“, cum era numit Imperiul Otoman al turcilor, era slăbit din cauza

revoltelor din interiorul granițelor sale. Țarul Nicolae I al Rusiei vedea în asta șansa de a-și extinde influența în Europa, în primul rând prin accesul la punctele strategice din Mediterană, dar și prin accesul la Bosfor și Dardanele. Țarul încercase și mai de mult să atragă de partea sa Austria și Anglia, pentru a sfârâma Imperiul Otoman. Însă Anglia și Franța se opuseseră planului. Nu voiau nici să știe asemenea poziții cheie căzute în mâinile rapace ale Rusiei – și nici nu le convenea ideea unui vacuum de putere cu enorm potențial de război, în cazul în care Imperiul Otoman s-ar fi prăbușit. Însă țarul nu se potolea. Declara că scopul lui era acela de a elibera popoarele slave ortodoxe de sub jugul cărmuirii otomane. Trimisese un diplomat la curtea de la Constantinopol, care îi prezentase sultanului cereri extrem de exagerate. Controversată a fost mai ales întrebarea: ce națiune ar trebui să fie păzitorul locurilor sfinte ale creștinătății din Ierusalimul otoman? Țarul Nicolae solicita acest rol exclusiv pentru Rusia și biserica ortodoxă rusă, lucru cu care nu era de acord Franța catolică de sub Napoleon III. Faptul că sultanul nu dăduse curs ultimatumului lui Nicolae fusese pentru Rusia un pretext suficient pentru o intervenție militară. În iulie, armata rusă intrase în regatele dunărene Moldova și Valahia. Și după ce eșuaseră mai multe tentative diplomatice, urmasse în octombrie declarația oficială de începere a războiului. Acum era război în Balcani, ceea ce neliniștea atât Franța, cât și Anglia.

– Pe parcursul a cincizeci de ani, Rusia aproape că și-a dublat teritoriul de dominație în Europa, declară Maya, fără să se lase intimidată de privirile cu care o avertiza Angelina. Doar opt sute cincizeci de mile o despart de Viena, Berlin, Dresda, München și Paris. Patru sute cincizeci de mile o despart de Constantinopol și doar câteva de

Stockholm. O mie de mile o despart de India Britanică și tot atâtea de Persia.

– Exact așa stau lucrurile, domnișoară Greenwood, spuse Ralph dând din cap în semn de apreciere. Desenă cu degetul puncte imaginare pe fața albă de damasc. Un regiment rusesc staționat pe malul vestic al Mării Caspice se află la distanță mai mare de St. Petersburg decât de Lahore din Punjab. Iar batalioanele rusești de la granița cu Persia sunt mai aproape de Delhi decât de baza lor din capitală.

– Din fericire, o mână de state-tampon mai despart încă India de Imperiul Țarist, adăugă Jonathan, dar în Westminster domnește impresia că de acum încolo fiecare câștigare de teren de către Rusia este un motiv de îngrijorare.

– *The Great Game*, marele joc, murmură Gerald, luă o gura de vin și învârti gânditor paharul în mână, înainte de a-l lăsa jos. La granița de nord-vest a Indiei, interesele Rusiei se intersectează cu interesele Angliei. Rusiei i-ar plăcea să aibă un port fără gheață la Oceanul Indian. Iar Anglia este cel mai important partener comercial al Imperiului Otoman și firește că vrea să controleze în primul rând drumurile de legătură cu India. Pe vremuri ne era totuna dacă peste agia de la Constantinopol flutură sau nu semiluna, dar situația s-a schimbat. Drumul pe uscat spre India urmează vechile rute ale caravanelor – prin munții Asiei Mici și în jos, spre valea Eufratului. Și cel mai scurt dintre drumuri, cel cu vaporul spre Alexandria, de acolo în jos pe coasta de vest a Arabiei până la portul Aden, aflat sub ocupație engleză și apoi în Oceanul Indian – și acest drum duce în parte prin meleaguri otomane. Dacă Rusia și anexează aceste ținuturi, poate tăia complet accesul Europei spre Est.

– De aceea trimiterea flotei britanice la Bosfor a fost o mișcare înțeleaptă, filozofă Ralph deasupra vinului său.

– Se pare însă că acest lucru nu l-a impresionat pe țar – altfel la sfârșitul lui noiembrie nu ar fi aruncat în aer, cu flota lui de la Marea Neagră, vasele turcești din portul de la Sinope, împreună cu o parte din oraș, răspunse Maya înfierbântată, după care tresări imediat, când pantoful Angelinei o nimeri cu prea puțină delicatete sub genunchi.

– Este evident, se arată Ralph de acord.

În jurul gurii îi înflori un zâmbet fin și îi oferi Mayei o privire lungă, care o făcu să se înroșească și să lase iute capul în jos.

Hazel adună farfuriile goale, iar Ralph continuă, lăsându-se pe spate:

– Ce-i drept, comandantul meu ar regreta dacă aş părăsi trupa pe termen nedefinit. Însă am plecat cu permisiunea sa de a solicita mutarea într-un regiment de pe front, în cazul în care începe războiul.

– Ei bine, oftă Gerald, poate că nici nu se ajunge până acolo. Nu orice război face necesară intervenția Coroanei Britanice. Și, domnilor, din considerație pentru doamnele aflate la masă, spuse Gerald și mângâie cu tandrețe degetele Mayei, ale cărei priviri întâi neliniștite, apoi indignate, le observase, după care făcu câte un semn din cap către Maya și Angelina, vom continua discuția mai târziu în biroul meu sau în salon, pentru a ne putea dedica acum lucrurilor mai plăcute ale vieții. Oh, budincă de migdale! exclamă el când văzu ce desert servea Hazel și, bucuros, o lovi pe soția sa ușor peste mână. Te-ai gândit la asta, draga mea!

– Și *Welsh Rarebits*, spuse Martha strălucind de bucurie și arată spre triumphiurile de toast, acoperite de un amestec din brânză topită, lapte și bere. Dacă preferați un final consistent, domnule Garrett.

– Vă mulțumesc, doamnă Greenwood, spuse Ralph înclinând ușor capul în direcția ei. Cina dumneavoastră a fost exact pe gustul meu.

Martha Greenwood refuză complimentul cu o mișcare din mână, dar se vedea câtă plăcere îi făcea observația lui.

– Este o plăcere să servesc oaspeți ca dumneavoastră. Pacat că mâine trebuie deja să vă continuați călătoria. Nu veți mai avea ocazia să vedeți nimic din frumosul nostru oraș.

„Oh, mamă“, gemu Maya în sinea ei, distingând tonul de pândă din vocea mamei, și cu toate astea inima îi bătu mai repede, plină de speranță.

– Ei bine, spuse Ralph în timp ce ochii îi fugiră nesiguri de la Martha la Gerald, apoi la Jonathan, spre a se opri în cele din urmă asupra Mayei. De fapt, familia mea mă așteaptă abia poimâine...

Maya se uita încordată la desertul ei încă neatins. Sub masă, mâna stângă i se strânse în pumn. „Rămâi, te rog“, se rugă ea în tăcere.

– Oh, până atunci trebuie să rămâneți la noi! jubilă Angelina. Ar fi minunat!

– Sunteți invitat cu cea mai mare plăcere, confirmă Gerald. Pentru cât timp doriți. Voi patru, spuse el arătând cu lingurița pentru desert spre cei patru tineri, puteți să petreceți mâine o zi frumoasă în oraș. Ca să n-o rețineți pe stăpâna casei de la pregătirile pentru Crăciun, zâmbi el către soția lui.

După vorbele lui Gerald se lăsă tăcerea. Doar timp de o minusculă clipă, dar pentru Maya clipa fu mult prea lungă. Isi ridică privirea și o întâlni pe cea a lui Ralph, ațintită asupra ei ca mai devreme în sală. Iar pe chipul lui se ivi același surâs care îi trimise Mayei un fâlfâit plăcut în stomac.

– Vă mulțumesc, rămân cu cea mai mare plăcere.

– Prim-ministrul, lordul Aberdeen, nu este prea încântat de perspectiva unui apropiat război, spuse Gerald Greenwood și își privi gânditor chiștocul arzând pe care îl învârtea gânditor între degete. În cinstea serii își lăsase pipa deoparte și în schimb scosese câte unul din trabucurile lui scumpe, pentru sine și pentru cei doi tineri. Iar maiestățile lor regina Victoria și prințul consort Albert se arată de asemenea împotrivă.

Era deja de mult trecut de miezul nopții; tinerele domnișoare se retrăseseră la scurt timp după ultimul pahar de vin de la desert, la un semn al Marthei. Pentru că, chiar dacă Martha îi oferise oaspetelui o atenție deosebită, acesta venise totuși în calitate de prieten al fiul ei.

Și astfel cina fusese o cină obișnuită în familie, iar din punctul ei de vedere acest lucru nu justifica o excepție în ceea ce privea ora strictă la care fiecele ei mergeau la culcare. În schimb, domnii puteau fuma în salon și se puteau întreține despre politica mondială fără a ține cont de sufletele sensibile ale femeilor, în compania mai multor pahare de Bowmore Single Malt vechi de doisprezece ani.

– Și articolul din *Times* este împotriva, observă Ralph și ridică ziarul pe care tocmai îl frunzărea.

– Ha! exclamă Jonathan și se lăsă cu plăcere mai adânc în fotoliu. Chiar și ăla! Acuzat în mai multe rânduri că ar fi „organul rusesc al presei“! Se spune că nici măcar țarul Nicolae nu ar fi avut multă poftă să înceapă războiul – ar fi preferat să încaseze noile teritorii fără să întâmpine prea mare împotrivire.

– Până acum opinia publică engleză nu părea să fie foarte interesată de acest război, gândi Gerald cu voce tare. Economia noastră este în descreștere. La asta se adaugă luna neobișnuit de aspră din anumite regiuni ale țării. Umările sunt fatale mai ales în regiunile care trăiesc din agricultură. Au loc deja primele revolte, pentru că munca trebuie suspendată acolo, iar zilierii nu își pot câștiga nici măcar cei nouă șilingi săptămânali, care oricum erau foarte puțini. Dar independent de acest lucru, relatările detaliate despre lupta de la Sinope au înfierbântat spiritele. Acum se vorbește peste tot despre asta.

– Nici nu e de mirare, spuse Ralph în timp ce împăturea ziarul pe care îl lăsă apoi să cadă pe măsuta joasă din fața lui, peste *Oxford Journal*. Presa tună și fulgeră împotriva țarului și îi laudă peste măsură pe „turcii cuminți, dar slabi“. Este posibil ca Sinope să se dovedească a fi limba cântarului.

Gerald suflă plin de satisfacție fumul trabucului în sus și îl privi pe Jonathan cu ochii mijiiți. Tu ești deja major și întotdeauna ai fost foarte rațional pentru vârsta ta, dar cu toate acestea aș prefera să nu te oferi voluntar în caz de război. Aș prefera să te știu la regimentul tău din Bengali decât pe front.

– Cu tot respectul, Gerald, spuse Ralph și se aplecă în față, se întinse după pahar și după trabucul pe care îl lăsase pe marginea scrumierei, pentru a avea mâinile libere să

țină ziarul, după care se lăsă din nou în fotoliu. Riscul de a te alege cu vreo boală în clima nesănătoasă a Bengalului este cu mult mai mare decât să pățești ceva în tabăra de răniți din spatele frontului.

Jonathan îi aruncă o privire recunoscătoare și completă sec:

– Cel mai rău lucru care mi se poate întâmpla este să fiu nevoit să amputez membre, să vâr la loc măruntaie și să cos la loc camarazii ciuruți de gloanțe, având la îndemână doar mijloace rudimentare.

– Vorbești ca bunicul tău, zâmbi Gerald. Cred că a regretat toată viața că nu a putut servi ca medic de război. Întâi a fost prea tânăr, apoi avea deja o familie. Cu siguranță el te-ar fi susținut. Fiindcă veni vorba de familie – ce va spune familia dumneavoastră despre asta, Ralph?

Se întoarse spre prietenul fiului său, pe care îl îndrăgise încă din primul moment, astfel încât îi propusese imediat după cină să îi spună pe numele mic.

Ralph ridică indiferent din umeri.

– Sunt soldat de când am împlinit optsprezece ani, în ultimii ani chiar la *Guides*, la granița dinspre nord-vest... noi suntem tot timpul pregătiți să intrăm în război. Războiul tot mai plauzibil împotriva Rusiei nu ar aduce cu sine prima mea luptă. Familia mea ar fi extrem de dezamăgită dacă nu m-aș oferi voluntar. Și eu însuși m-aș considera un laș demn de dispreț.

Gerald privi țintă spre ultima înghițitură de whisky din paharul său, ridicând din sprâncene.

– Este un mod de gândire care mi-a fost întotdeauna străin. Pe mine m-au interesat doar războaiele din urmă cu două, trei mii de ani: cum s-au modificat, ca urmare a războiului, raporturile de forță dintre diferite popoare. Cum o civilizație o înghițea pe cealaltă, altfel încât culturile se suprapuneau și se împleteau. Și bineînțeles, ce mai

mânia în urma acestor războaie și ce concluzii se pot trage despre națiunea respectivă.

- Trei, trei, trei, de prisos la lupta de la Issos, rosti Jonathan vechea poezioară despre lupta de la Issos, alinându-se în timp ce stingea chiștocul, iar tatăl îi sancționează ambetul obraznic printr-un deget ridicat în glumă.

- Bun, e timpul ca un bătrân ca mine să meargă la culcare. Își puse paharul gol pe masă și stinse chiștocul în cenușieră. Când se ridică, arată spre ticla de cristal închisă cu dop și spre cutia de lemn cu trabucuri. Vă serviți după voința inimii, bine? Noapte bună, mâine să dormiți cât aveți chef.

Jonathan și Ralph, care se ridicaseră politicoși în picioare, îi strânseseră mâna și îi urară la rândul lor noapte bună, iar după ce ușa se închise în urma lui Gerald, cei doi tăcură timp de o clipă. Jonathan se lăsă pe spate în fotoliu, cu picioarele încrucișate și cu capul deja cam greu sprijinit în palmă, după ce prima încercare de a-și sprijini cotul de brațul lateral al fotoliului eșuase. Ridică paharul ca pentru un salut.

- Acum ne-ai văzut pe toți în carne și oase, spuse el și își pulvi prietenul așteptând o reacție.

Ralph încuviință din cap și cercetă cu privirea salonul. De parcă ar fi trebuit să găsească întâi o concordanță între draperiile grele de la ușă, acum închise, mobila din lemn cu reflexe roșietice și peisajele în ulei de pe pereții tapetați în albastru și între locatarii casei.

- Îmi place familia ta. Este atât de diferită de a mea! La noi atmosfera este mult mai rece și mai distantă. Astfel de discuții deschise la masă, astfel de tachi nări în prezența oaspeților - fie ei și prieteni ai casei - sunt de neimaginat la noi. Ralph luă o gură de whisky și îi făcu cu ochiul lui Jonathan, în timp ce se așeza la loc în fotoliu: Din cauza asta măș bucura să fiu iar într-un regiment.

Pantoful negru, lustruit al lui Jonathan se legăna în sus și în jos.

– Da, la noi e puțin altfel. Dar pentru Oxford, ne încadrăm în tipar. Casele cu neveste și copii sunt întotdeauna mai convenționale decât cele ale burlacilor. Dacă mă gândesc la ce am văzut și la ce am trăit în orașelul ăsta de-a lungul timpului! Printre profesorii colegiilor mai sunt și personaje ciudate.

Ralph rânji, după care privi serios și se concentrează asupra jarului din vârful trabucului său, cu brațul sprijinit pe genunchi.

– Îmi place mai ales sora ta, spuse încet, după o scurtă pauză. Maya, preciză el văzând privirea întrebătoare a lui Jonathan.

Acesta lăsă în jos paharul din care tocmai voise să ia o gură și îl privi mirat.

– Asta e neobișnuit. De obicei Angelina trezește interesul oaspeților de sex masculin. Aș fi pus pariu pe orice că îi va reuși și cu tine.

Ralph suflă fumul și râse încet.

– La fel mă așteptam și eu, după ce mi-ai arătat poza în tren și după ce am văzut-o în sală, când am sosit. Nicio îndoială că este o frumusețe. Dar Maya... Maya are ceva special. Ralph își sprijini capul de spătarul fotoliului, își întinse picioarele și îl privi pe Jonathan. Ai putea, în calitate de frate mai mare, să mă ajuți să o cunosc mai bine? Măine, când vom fi doar noi patru?

Jonathan îl privi întâi cu uimire, apoi plin de hotărâre. Își trânti paharul pe masă, sări în picioare și făcu câțiva pași gesticulând agitat.

– Oh, nu, Ralph, mai mult ca sigur că nu! Mi-ai povestit despre Evelyn, Charlotte, Dorothy și Sarah, enumeră el pe degete, apoi mai era acea... acea Harriet...

– Henrietta, îl corectă Ralph bombănind și cu o ușoară roșcă în obraji, făcându-i de petrecanie chiștocului de tabuc.

– Din partea mea, Henrietta!

– Dar ea nu se pune, încercă Ralph să se apere aprins. La urma urmei, ea este cea care mi-a dat mie papucii și s-a logodit cu un maior cu douăzeci de ani mai bătrân!

– Frumos, zise Jonathan bațjocoritor, atunci o tăiem pe tânăra doamnă în mod cinstit de pe lista cuceririlor tale din ultimul timp! Dar mai trebuie amintită și domnișoara Farnsworth, cu care te-ai combinat pe vapor... combinându-te în același timp și cu sora ei mai mică! Jonathan apucă iar paharul, scuturând din cap și arătă cu degetul ridicat spre Ralph: În ciuda prieteniei mele pentru tine – ție nu îți voi da ocazia să îți faci uneia din surorile mele speranțe deșarte! Mai ales nu Mayei, adăugă el cu un mârâit și goli paharul dintr-o sorbire.

– Te rog, Joe, răspunse Ralph apăsător. Îți promit că nu nutresc niciun fel de intenții neonorabile.

Jonathan se sprijini de marginea șemineului și își aținti privirile asupra focului care se stingea încet. Își privi prietenul dintr-o parte, cu îndoială.

– Chiar vorbești serios?

Ralph se gândi puțin. Se revăzu în pragul încăperii, în spatele lui sporovăiala, flirturile și micile aventuri. Și în fața lui... Maya, cu care nu te puteai juca, după cum observase foarte repede în acea seară. Spre surprinderea lui, răspunse afirmativ la întrebarea lui Jonathan, pentru că aceasta era dorința lui cea mai mare. Jonathan trase adânc aer în piept și se ridică.

– Bine. Dar dacă îi frângi inima, îți voi rupe fiecare os din corp, cu mâna mea, după care voi avea grijă să fii trimis direct la Timbuktu!

În ciuda profeției mamei, că îți cauți moartea dacă te speli pe cap într-o noapte așa friguroasă, Maya insistase să își spele uleiul din păr înainte de a merge la culcare. Apoi îl răsucise cu grijă pe mici fâșii de hârtie, în speranța că a doua zi buclele se vor arăta mai cooperante. Evitase în mod consecvent să se privească în oglindă în timpul acestui act de neobișnuită cochetărie. Rămăsese mult timp trează, bucurându-se anticipat de ziua de mâine și pentru prima dată de mulți ani de zile gândurile ei înainte de a adormi nu se îndreptară spre căpitanul Richard Francis Burton.

Peste noapte, temperatura continuase să scadă. Pe exteriorul ferestrelor apăruseră flori de gheață, iar zapada reflecta pe rând, în alb orbitor și străluciri cristaline, soarele iernii de pe cerul albastru. Era o zi care te momea să ieși din casă, în ciuda aerului rece, țepăn și neted ca niște cearceafuri proaspăt apretate și călcate și mirosind la fel de curat. Astfel încât, după micul dejun, cvartetul de tineri plecă plin de veselie de la Black Hall, înfodolit călduros pentru a se apăra împotriva frigului: cele două tinere domnișoare în capele lor lungi – a Mayei verde ca bradul, a Angelinei albastru-cobalt – deasupra rochiilor voluminoase, cu glugile largi trase adânc peste frunte și echipate cu mănuși asortate. Jonathan îmbrăcase pe deasupra ampla sa manta castanie Havelock cu multiplă pelerină pe umeri, și chiar dacă jobenul înalt părea cumva exagerat de elegant pe capul lui, Jonathan îl purta totuși cu un calm suveran. Prin contrast, bereta lui Ralph, joasă și rotundă și cu o curelușă din piele neagră pe sub bărbie, de culoare kaki ca și uniforma și mantaua captușită cu lână neagră de oaie părea mai puțin arătoasă. Insa atracția pe care o exercita un bărbat ca Ralph Garrett

nu putea fi diminuată nici măcar de această beretă destul de caraghioasă de felul ei.

Coborâra pe St. Giles Street, trecura pe sub crengile acoperite de o crustă de zăpadă, pe lângă fațadele caselor din piatră gălbui-cenușie de calcar Headington, atât de tipică pentru Oxford. Maya și Ralph mergeau cu pași siguri pe zăpada aspră și înghețată care scârțâia sub picioarele lor, urmați de Angelina, care în cizmulițele ei ușoare nu era prea sigură pe picioare și care mergea mărunț agățată de brațul lui Jonathan. Maya făcu o mișcare amplă din braț și se întoarse pe jumătate, cuprinzând cu gestul ei întreaga stradă:

– În fiecare an la începutul lui septembrie aici are loc un târg care ține două zile. Cu leagăne în formă de vapoare și carusel, cu înghițitori de flăcări și flașnetari, acrobați și capele de muzică. Și firește că se ridică o mulțime de dughene de la care poți cumpăra jucării haioase de tablă și dulciuri. Când eram mică îmi era rău întreaga noapte după ce veneam aici.

Ralph își lăsă capul pe spate și râse.

– Îmi amintesc și eu mult prea bine de târgurile astea și de urmările lor!

– Daaa, și după cum te cunosc, nici în ziua de azi nu îți merge mai bine, chiar dacă nu din cauză că ai mânca prea multe dulciuri, se auzi Jonathan din spatele lor și râse, ca reacție la gestul a lehamite al lui Ralph și la rânjetul pe care acesta i-l aruncă peste umăr.

– De fiecare dată este o gălăgie infernală, până târziu în noapte, spuse Angelina nervoasă. În fiecare an există plângeri din partea vecinilor și petiții să se interzică odată serbarea asta. La urma urmei, este vorba despre un cartier onorabil! Dar nu, pentru că terenul aparține St. John's College și pentru că acesta îl concesionează târgului, a eșuat până acum fiecare încercare.

Maya și Ralph schimbă o privire, un râs înfundat, iar Maya își dresă vocea, făcând pe ghida profesionistă:

– Acesta este St. John's College, explică ea arătând cu mâna spre stânga, spre zidurile cu creneluri și spre clădirile cu frontoane ascuțite și coșuri înalte de fum. Respirația Mayei se transforma în nori mici, în aerul înghețat. Și acolo, dacă o iei pe poteca din spatele zidului, ajungi la intrarea din spate a colegiului Trinity.

– Și care este colegiul tatălui tău? se interesă Ralph.

– Balliol este la capătul străzii următoare, pe colț cu Broad Street, răspuse Maya și arată drept în față. Trecem pe lângă el în drum spre oraș. Este cel mai vechi din cele douăzeci de colegii ale Universității, înființat în 1263.

Expresia de pe fața lui Ralph arată că era impresionat.

– Douăzeci de colegii... gândi el cu voce tare și adăugă izbucnind în râs: Asta înseamnă că trebuie să fie unul la fiecare colț de stradă!

– Așa și este, răspuse Maya. De jur împrejurul librăriei Bodleian se înșiră unul lângă altul: Magdalen, All Souls, Exeter etc.

În acel moment Jonathan îl strigă pe nume, iar Ralph se întoarse spre el.

– Acolo e taverna de care îți ziceam. Jonathan arată spre o casă zugrăvită în alb de pe partea dreaptă a străzii, sub ale cărei frontoane scria cu litere gotice „The Eagle and the Child“. Avem noi mai multe cârciumi în oraș, dar Thomas Kerwood are cea mai bună bere din împrejurimi. Dumnezeu știe cum o face! Poate ne ducem deseară să bem un pahar.

Partea din față a St. Giles Street era tot un cartier bun, dar se înmulțeau casele care adăposteau la parter spațiile comerciale. „Isaac West – Farmacie & Drogherie“ se putea citi deasupra geamurilor imaculate, iar tabla de pe ușa alăturată anunța: „Th. Sear – cizmar“. Jonathan arată spre

un magazin din josul străzii, cu inscripția „Israel M. Levi – ceasornicar și negustor de tutun“.

– Și de acolo își cumpără tata trabucurile.

– Și ce este asta? Ralph arată spre o clădire ca un dulap, allată ceva mai jos, cu patru coloane impozante la intrare, cu ferestre înalte și cu frize încrustate în pereții de piatră.

– Țsta este Taylorian, răspuse Maya. Institutul pentru limbi moderne ca germana, franceza, spaniola și italiana.

– Trebuie să recunosc, atâta știință comasată într-un loc mă intimidază, murmură Ralph.

– Cum așa?

Maya îl privi curioasă, iar Ralph îi răspuse printr-o ridicare din umeri:

– Păi, eu am fost la Eton, dar am fost un elev mai degrabă mediocru. Iar la optsprezece ani am plecat imediat în India, ca locotenent. Aproape toate limbile pe care le știu și aproape toate cunoștințele mele le am din armată. Mă consider mai degrabă un om care face decât unul care gândește.

Maya își privi mâinile înmănușate pe care le ținea încrucișate în față.

– Cred că există mai multe feluri de educație și că niciun fel nu îi este superior celuilalt. Dar și cea mai bună și temeinică educație mi se pare lipsită de valoare dacă nu ai ce face cu ea, spuse ea privind în josul străzii cu un zâmbet amar. Mie mi-a predat ceea ce știu tatăl meu și un... un prieten de familie. Gândul la Richard o atinse ca o aripă neagră de pasăre. Multe lucruri le-am aflat din lecturile mele. Dar la ce îmi folosesc? Buzele Mayei se rotunjiră într-un zâmbet ironic. Pot să fiu mai isteată decât toți studenții unui an la un loc și să știu mai mult decât ei – Universitatea oricum nu m-ar accepta, pentru că nu sunt bărbat. Iar la Bedford College din Londra, singurul colegiu pentru femei, nu mă lasă părinții. Mama nu mă lasă,

pentru că își face griji pentru reputația mea: se teme că astfel aș pierde orice șansă de a face o căsătorie acceptabilă. La tata nu mă lasă, pentru că el consideră programa de acolo ca fiind „de nivel scăzut“, spuse Maya ridicând din sprâncene și oftând. Dar poate nici nu e așa tragic – oricum nu aș putea face mare lucru cu diploma.

– Ce v-ar plăcea să faceți cu ea – dacă ați putea? Maya se opri brusc și îl privi pe Ralph consternată, căci de când se știa, nimeni nu o întrebase așa ceva, nimeni în afară de ea însăși. Deci? o încurajă el zâmbind.

Maya își umflă obrajii, respiră cu putere, ridică neajutorată din umeri și nu spuse nimic.

– Într-o lume ideală, fără piedici? insistă el.

– Într-o lume ideală, repetă Maya și ochii îi luciră visători, poate ceva cu limbi străine, cu cărți. Mi-ar plăcea să călătoresc... în Orient, în India. Dorul o străpuse ca o spadă și Maya nu ar fi știut să spună dacă era dor de Richard sau de depărtări. Aș vrea să trăiesc ceva nou. Ceva aventuros... se întrerupse răsând încurcată și scutură capul. Știu că sună prostesc, spuse apoi.

– Nu, absolut deloc, o contrazise Ralph. Absolut deloc, repetă mai încet, răgușit, și o privi lung. Nu cred că educația a fost în zadar. La urma urmei, asta v-a făcut să fiți ceea ce sunteți azi.

Nu era atât ce spusese Ralph, ci mai ales cum o spusese; modul în care îi vibrase vocea o făcu pe Maya să îi răspundă cu o privire la fel de pătrunzătoare. Urmă un scurt moment în care păru să nu mai existe nimic în afară de ei doi – un moment în care se simți ca dusă de un curent puternic, departe, fără a simți teamă, ci dorința de a închide ochii și de a se lăsa purtată pe ape. Acest moment minunat se destrămă în momentul în care Angelina și Jonathan îi apăsă din urmă.

– Acolo în față este monumentul martirilor, spuse Maya pe un ton voit neutru și o idee cam tare, arătând grăbită spre un vârf impozant de piatră care se înălța deasupra unui soclu cu trepte, în punctul în care St. Giles Street se bifurca în Magdalen și Beaumont Street. Este menit să ne amintească de Thomas Cranmer, Nicholas Ridley și Hugh Latimer, trei episcopi anglicani care după urcarea reginei Maria pe tron au fost arși pe rug, ca eretici. Cei drept, rugul era mai spre centrul orașului, vizavi de Balliol. Maya continua surâzând: Se spune că studenții își permit uneori gluma de a le explica vizitatorilor orașului că monumentul ar fi vârful turnului unei catedrale subterane. În schimbul unui mic obol, se oferă să îi ducă pe doritori să viziteze această biserică misterioasă.

– Și apoi? râse Ralph.

– După ce încasează banii, îi plimbă pe curioși în jurul câtorva case, apoi o rup la goană râzând, admise Maya și izbucni și ea în râs.

– Doamne, Maya, spuse Angelina strâmbând din năsucul roșu de ger, ne-am lămurit deja cu toții că dispui de cunoștințe impresionante despre istoria orașului! Dar ai putea oare să te oprești înainte de a-l plictisi de moarte pe oaspetele nostru?

Sora certată se înroși toată, întoarse rușinată capul și o luă cu câțiva pași înaintea celorlalți.

– Stați liniștită, domnișoară Angelina, nu mă plictisesc nicidecum, strigă Ralph făcând în grabă o plecăciune și grăbindu-se să o ajungă pe Maya din urmă.

Angelina îl privi revoltată pe Jonathan, când cotul acestuia o atinse în coaste, iar buzele ei se rotunjiră, întrebând pe mutește ce s-a întâmplat.

– Toate astea mi se par cu adevărat foarte interesante, domnișoară Greenwood, repetă Ralph după ce o ajunsese

pe Maya din urmă. Trebuie să fie minunat să trăiești aici, în mijlocul tuturor acestor clădiri vechi și a poveștilor lor.

Maya ridică ușor din umeri.

– Pe de o parte, da. Pe de altă parte, mi se pare adesea împovăraător de mic și de strâmt. Aici nu se schimbă niciodată ceva cu adevărat. De îndată ce roști aceste cuvinte, Mayei i se părură prea triste și nepotrivite pentru a li spuse unui musafir, așa încât adoptă repede un ton mai vesel. Vara este într-adevăr frumos aici, când totul e verde, parcul și grădinile. Pe Chewell se pot închiria bărci și se organizează curse pe apă.

Mayei i se păreau lemnoase propriile cuvinte, dar Ralph nu părea să bage de seamă.

– Mi-ar plăcea să văd Oxfordul vara, spuse el încet și pe un ton întrebător, care o făcu pe Maya să plece privirea și să simtă bătăile inimii.

Își continuară drumul pe lângă Balliol și în jos pe Cornmarket, unde deasupra vitrinelor prăvăliilor împodobite cu crengi de ilice, cu figurine înfățișând îngerași și șiraguri strălucitoare de perle străjuia un vechi turn de apărare – o ridicătură de piatră aspră provenind din vremuri demult apuse, de dinainte ca Wilhelm Cuceritorul să li pus piciorul pe pământ englezesc. Maya voia să îi mai arate lui Ralph neapărat și „Tom Tower“, turnul împodobit generos de la intrarea în Christ Church Colleges, de la capătul St. Aldates Street. Conceput de sir Christopher Wren, arhitectul grandioasei catedrale londoneze St. Paul, adăpostea uriașul clopot numit cu respect „Great Tom“, clopotul cel mai puternic din oraș, ale cărui bătăi se auzeau seara până mult dincolo de vârfurile dealurilor din jurul Oxfordului. Dar deja la colțul cu High Street, în care Cornmarket trecea în St. Aldates Street, nu mai putură ignora văicărelile Angelinei că îi era frig și că o băteau cizmele. Iar când îl informă pe Ralph, cu o bătaie pricepută din

gene, că pur și simplu nu era destul de robustă pentru o plimbare lungă la temperaturi atât de scăzute, cei patru intrară în ceainăria „Boffin's”. Comandară Earl Grey pentru domni și ciocolată fierbinte pentru domnișoare, iar Ralph și Jonathan începură să povestească despre India. Ochii Angelinei prinseră din nou acea lucire transpusă, privindu-l pe Ralph cum râde și cum gesticulează, cum mângâie cu degetele marginea căinii ascultându-l cu atenție pe Jonathan, cum îl aprobă dând din cap și face câte o observație zâmbind. Cuvintele păreau să zboare pur și simplu pe lângă ea, păreau să nu o atingă. În schimb, se cufunda fericită în scenele pe care le vedea aieva în fața ochilor: Angelina într-o bogată rochie de seară, cu bijuterii scânteietoare la gât și în urechi, alături de ea Ralph într-o uniformă de gală plină de medalii, cum păseau într-o sală de bal bogat luminată, în timp ce mulțimea murmură cuprinsă de admirație. Angelina, înaintând de-a lungul verandei străjuite de coloane a unei case încăpătoare și dând comenzi pe ton de stăpână servitorimii indigene care se străduia să îndeplinească orice dorință a lui *memsahib* a lor. Cum le prezenta doamnelor din societatea elegantă, cuprinsă de mândrie, salonul amenajat cu gust, și cum savura strigătele de uimire și privirile invidioase ale acestora. Visa la o caleașcă proprie de la Clarence sau la un faeton suplu, cu caii pursânge corespunzători; la haine de blană și tacâmuri de argint și șampanie. Angelina ofta mereu cuprinsă de încântare, știind că în acele momente părea deosebit de atrăgătoare – după cum fusese asigurată de nenumărate ori.

Și Maya era transpusă, dar, spre deosebire de sora ei, ea sorbea cu nesăț fiecare vorbă spusă de Ralph și de Jonathan. Se vedea așezată într-o barcă cu margini joase, care aluneca prin labirintul apelor din delta râului Gange, prin Sundarbans, cele mai mari mlaștini cu mangrove

din lume, în care apa provenită din topirea zăpezilor din munți se vărsa în sfârșit în mare, după lungul drum parcurs prin câmpiile Bengalului. Noroiul îngrozitor, adus de ape, se adunase în insule mici, ale căror maluri erau ascunse sub un desiş de rădăcini și plante acvatice. Oglinda apei era când albastră și clară și de largimea unui lac, când nepotabilă din cauza sării și atât de îngustă, încât ciengile mangrovelor se împleteau deasupra ei formând un acoperiș de frunze, prin care macacii săreau țipând. În timpul zilei, păsările de apă cu pene purpurii sau albastre ca indigoul țopăiau atât de lipsite de griji pe frunzele de lotus, încât erau pradă ușoară pentru crocodilii aidoma unor stânci, care le pândeau leneși. În nopțile apăsătoare și calde, întunericul era străpuns de punctele luminoase ale licuricilor. În spatele palisadelor, colibe pescărești se puteau temătoare, de frica tigrilor regali din care nu vedeai decât urmele labelor în mâl și pentru care stăteau înalte în pământ bețele de bambus cu o creangă înfrunzită legată în vârf, în amintirea oamenilor care căzuseră pradă ghearelor lor. Cu atât mai palpabilă era umbra apăsătoare și amenințătoare aruncată de prezența invizibilă a felineilor prădătoare peste această sălbăticie care părea să fi fost uitată în cea de-a treia zi a creației, când pământul fusese despărțit de ape.

Maya asculta fascinată povestirea lui Ralph despre Punjab, „țara celor cinci râuri“, a cărei câmpie era atât de mănoasă, încât vântul bătea peste câmpurile de orez și de cereale, și care se învecina la nord cu ultimele culmi ale Himalayei și la vest cu povârnișurile prăpăstioase ale muntelui de sare, în timp ce spre sud se întindeau savanele mărăcinoase și marea de nisip a deșertului Thar. În fața ochilor Mayei apăru Lahore. Pe vremuri fusese reședința mogulilor, apoi britanicii cuceriseră, în ultimul război, orașul sikhilor și locuiau acum ca stăpâni ai Panjabului

în cetatea impresionantă din spatele monumentalei porți Alamgiri, care străjuia toate acele minunății ale curții mogule, precum „Shish Mahal“, palatul oglinzilor; o încăpere ai cărei pereți și al cărei tavan boltit erau acoperiți în întregime de un mozaic din cioburi colorate de sticlă. Canale făurite de mâna omului udau terasele generoase prin fântâni arteziene și cascade, fapt pentru care Lahore fusese supranumit „orașul grădinilor“, dintre care cea mai mare și mai desăvârșită era cea a shalimarului, amenajată ca geamănă a grădinii cu același nume din Kașmir de către mogulul Shah Jahan, căruia lumea îi datora și minunea reprezentată de Taj Mahal. Stăpânii de odinioară ai regatului mogulilor își găsiseră locul de veci în Lahore, precum Jahangir într-un mausoleu împodobit de minarete și soția sa Nur Jahan într-o construcție care nu era cu nimic mai prejos.

Cu Jonathan, Maya cutreieră Calcutta, capitala Indiei Britanice care se întindea de-a lungul râului Hooghly. Se plimbă agale prin partea englezească: neogotică, victoriană; la lumina zilei părea făcută din dantelă albă de mireasă și borduri verzi de catifea, după apusul soarelui era strălucitoare precum Londra sau Parisul. Simți mirosul mirodeniilor din bazarul „orașului negru“, al cartierelor indiene – arome dulci și iuți de scorișoară și ghimbir, curcuma și șofran. Mirosurile bucătăriilor ambulante de ulei încins, curry cu legume și lipii proaspăt coapte. Îi străluci pe dinaintea ochilor argintul și aurul bătut și se lăsă orbită de culorile femeilor îmbrăcate în sari, de nuanțele materialelor scoase la vânzare: roșu ca macul, albastru azur, galben ca brândușele și ca lămâia, violet, portocaliu, verde ca mărul sau măsliniu.

Jonathan le vorbește de frumusețea fetelor „nauj“ și de dansul lor plin de grație, care făcea să le sune brățărilor de la brațe și de la glezne și clopoțelii cusuți de tivul fustelor

(și trecu plin de tact sub tăcere celelalte talente pentru care mai erau vestite aceste fete; în schimb, nici Maya nu divulgă ce știa despre ele din scrisorile lui Richard).

Povesti despre vacile care erau mai costelive și aveau picioare mai lungi decât rudele lor europene și care umblau prin mulțimile din „orașul negru“ cu fețele închise la culoare și colțuroase schimonosite într-o expresie blazată, de parcă ar fi știut că pentru hinduși ele erau sfinte și că nimeni nu ar fi îndrăznit să le clintească niciun fir de păr de pe pielea lor alb-cenușie sau maronie. Veni vorba și despre preoții hinduși, care aprindeau tămâie pe *ghats*, troptele de piatră ce duc la râul Hooghly, și implorau binecuvântarea printr-o incantație bizară. Iar Maya, în timp ce stătea la masa rotundă, pe scaunul ei lăcuit în negru cu tapițerie roșie, sub lustra generoasă cu cupe de sticlă, între coloana vopsită în imitație de marmură și fereastra boltită, acoperită până la jumătate de perdele de tul, cu glirlande de brad cu bordură din mătase roșie și care se aburea pe dinăuntru, avea impresia că aude vâjâitul musonului: răpăitul și bubuitul acestuia pe acoperișuri și corturi, însoțite de aroma caldă și lemnoasă a lemnului de santal, cu o neașteptată notă de citrice și miros îmbătător de iasomie. Inima Mayei se mări de dorință, de promisiunea unei fericiri care lăsa pe limbă un gust delicios și totuși amar.

Pentru că nu era mai mult decât atât.

– La început am fost staționat în Bengal, timp de aproape un an, începu să povestească Ralph care stătea rezemat de șemineul salonului. Dar la primele semne de conflict cu populația sikhs din Punjab, regimentul meu aflat sub comanda guvernatorului general Hardinge s-a mutat spre nord, și după război am rămas acolo, la Lahore, sub comanda lui sir Henry Lawrence.

Cei patru se întoarseră la Black Hall înghețați de frig și găsiră culcat de-a lungul sălii uriașul brad care urma să fie ridicat și împodobit, alături de el stând împrăștiate crengi rupte de brad, crengi de ilice, vrejuri de iederă precum și lăzi și cutii deschise, în care străluceau podoabele de brad din fiecare an, așezate printre vată de lemn. Doamnei Greenwood îi pică în mod evident prost faptul că oaspetele era martor la această dezordine de dinainte de Crăciun. Însă termenul de livrare a pomului de Crăciun, noua modă pe care prințul consort Albert o adusesse din patria sa germană, fusese stabilit din vreme. Și în plus Martha Greenwood își făcuse, ca în fiecare an, un plan exact pentru sărbători, de la care nu-i plăcea să se abată. De aceea îi expediase pe tineri în salon, cu dispoziția de a rămâne

acolo până când va fi gata sala, și o pusese pe Hazel să îi aprovizioneze cu ceai și cu o sumedenie de prăjituri.

– Era vorba de așa-zisul prim război cu sikh? întrebă Maya, care se așezase pe băncuța tapițată de sprijinit picioarele, încălzindu-și spatele la foc și mâinile pe cană.

– Întocmai. Sunt exact opt ani de atunci, încuviință Ralph.

– Pentru ce a fost dus războiul ăsta, de fapt? întrebă Maya ținându-și obrajii reci în aburii ceaiului fierbinte.

– După moartea ultimului domnitor sikh, maharajahul Ranjit Singh, a izbucnit în Punjab, pe atunci independent, cearta pentru succesiunea tronului. Situația era instabilă, iar armata instruită în mod exemplar de mercenarii americani și europeni nu avea conducător și era lăsată de capul ei. Comandamentul nostru era neliniștit din această cauză și nici rapoartele spionilor de peste graniță nu erau de natură să îl liniștească. Pe bună dreptate: în decembrie '45, armata sikh-ită trecu dincolo de Sutlej, iar noi am fost nevoiți să atacăm pentru propria noastră protecție. Primul meu război! exclamă Ralph strălucind. Opt săptămâni au durat luptele, iar sikhii nu ne-au făcut viața ușoară. Ralph scutură capul, râzând. Dar i-am bătut și am intrat în Lahore pe piesa lui Händel *See the Conquering Hero Comes*, cu o procesiune de tunuri ca pradă! încheie Ralph strângând energie din pumn.

– Și apoi? întrebă Maya sorbind o gură de ceai și străduindu-se să nu-l privească pe Ralph mai lung decât se cuvenea.

Ușa spre salon era deschisă. Zgomotele de obiecte aruncate și mutate din loc și clămpănitul aproape continuu al foarfecilor care veneau din sală dovedeau că decorarea biroului era în toi. Martha Greenwood și Hazel fredonau cantece de Crăciun, oprindu-se din când în când să se slătuiească dacă funda de satin era mai de efect în partea

stângă sau în cea dreaptă sau dacă să aleagă globurile roșii sau pe cele albastre, până ajungeau la un consens.

– După semnarea tratatului de pace, sir Henry Lawrence a fost numit împuternicit al guvernatorului general și trebuia să se ocupe, având la dispoziție câteva trupe, ca Punjabul să obțină o administrație funcțională și o conducere de încredere. Printre ei, spuse Ralph înclinându-se, și mărunta mea persoană. Deoarece înainte de război se dovedise că spionii puteau oferi servicii utile acolo unde situația este pe cale să dea în clocot și unde există pericol de război, și pentru că Lawrence își dorea o companie mobilă, care să poată porni spre focarul de criză de îndată ce era chemată, fără prea multe formalități, l-a însărcinat pe asistentul său locotenentul Lumsden cu înființarea unei asemenea trupe.

– Trupa *Guides*, presupun? observă Maya cu un zâmbet.

Angelina, care stătea dreaptă ca lumânarea pe marginea scaunului, cu fustele ei de culoarea cerului răsfirate elegant, își reprimă un căscat, dar se strădui să pară interesată, în momentele în care nu era ocupată să-i arunce Mayei priviri încruntate. Pe drumul de întoarcere de la „Boffin's” reușise, printr-o manevră studiată, să acapareze oaspetele doar pentru sine și să îl asedieze cu tot felul de întrebări despre societatea bună britanico-indiană, la care acesta răspunsese scurt și concis. „Ca un adevărat gentleman”, după cum observase Angelina mulțumită. Dar de îndată ce trecuseră pragul casei, Maya trebuia să se înghesuie iar în față, plină de neobrăzare.

– Ralph, zise Jonathan din scaunul de lângă ea, în timp ce înghițea restul unui fursec și se întindea după următorul spre tava de argint, uiți să amintești că este vorba despre o unitate de elită, după modelul trupei cu același nume a marelui Napoleon Bonaparte: bărbați, soldați indigeni precum și ofițeri britanici, care trebuie să fie la fel de duri

și când lovesc, și când încasează lovituri, care la nevoie pot acționa și singuri și care, aici Ralph își coborî vocea într-o noapță conspirativă și își privi surorile cu ochi mari, se pot strecura în spatele liniilor inamice ca spioni. Jonathan își îndreptă arătătorul spre prietenul său și continuă: Cei drept, pentru mine este un mister cum te-ai putea travesti tu, cu aspectul tău de englez pursânge, în sikh sau pathan sau naiba-știe-ce chestie indiană. Râzând, își băgă următorul fursec în gură și adăugă, cu gura plină: Oricum, solda este mai mult decât generoasă și nu doar din acest motiv posturile de la *Guides* sunt așa de râvnite. Dacă aveți vreodată nevoie de un medic – te rog să îmi spui!

– Înainte de asta mergem noi doi la război împotriva Rusiei, răspunse Ralph pocnind din degetele cu brațul întins în direcția lui Jonathan, înainte de a se întoarce din nou spre Maya. Și cu toate că ei i se păru un gest firesc, tot savură senzația că toate astea i le povestea numai ei. Baza noastră este la Peshawar, într-o zonă în care totul pare prăfuit: solul, stâncile, tufișurile, uneori până și cerul. Și așa i-a venit lui Lumsden ideea să ne vopsească uniformele – aici Ralph își mângâie mâneca – într-o culoare la fel de prăfuită. Se spune *khaki* pe urdu. Prima noastră intervenție nu s-a lăsat mult timp așteptată: când a fost destituită regenta Punjabului, maharana, noi trebuia să o escortăm afară din țară. Poate că pare un lucru simplu, dar nu a fost deloc așa! Au avut loc mai multe incidente pe drum, cu bande de sikh care ne pândeau și ne atacau, încercând să o elibereze. Dar am făcut față cu bravură botezului focului. Din păcate, am pierdut asediul cetății de la Multan, din vara lui '48, când un grup de rebeli s-a baricadat în cetate, după uciderea a doi soldați britanici și a măcelului care a urmat. Am fost în concediu acasă atunci, spuse Ralph și o umbră îi întunecă pentru câteva clipe chipul. Însă când s-a declanșat al doilea război împotriva sikhilor răsculați,

ca urmare a acelor evenimente, eram deja înapoi. Am fost de față când Lumsden a nimicit armata sikh cu cavaleria noastră. Am fost de față și când comandanții Chattar Singh și Sher Singh au fluturat steagul alb, în apropiere de Rawalpindi, când s-au predat armele și Punjabul a fost al nostru!

– Dar de atunci este pace acolo, nu-i așa? întrebă Angelina de parcă s-ar fi interesat de posibilitățile de a face cumpărături sau de a găsi personal casnic adecvat în acea zonă.

– O pace precară, domnișoară Angelina, explică Ralph scuturând din cap, o pace cu atacuri nocturne și treceri dese de frontieră. Zona din jurul orașelor Peshawar sau Rawalpindi...

O bătaie decentă în tocul ușii îl întrerupse. Jacob, vărul Rosei, care se ocupa de grădina de la Black Hall și de toate muncile mai grele din casă, se aplecă ușor în direcția lor.

– Iertați întreruperea, domnule Jonathan, dar tatăl dumneavoastră și cu mine am avea nevoie de ajutor cu bradul.

– Bineînțeles, Jacob. Jonathan dădu să se ridice și îi făcu semn lui Ralph că nu trebuia să vină cu el, când Angelina țipă ascuțit:

– Nu poți să ai grijă?! Uite ce ai făcut!

Agitată, începu să șteargă și să tamponeze cu șervețelul pata care se lățea pe fusta ei.

– Iartă-mă, surioară. N-a fost cu intenție. Jonathan ridică ceașca pe care o răsturnase și îi întinse Angelinei propriul șervețel. Din fericire mai ai destule rochii cu care să te îmbraci.

Le făcu cu ochiul lui Ralph și Mayei și ieși din salon cu buzele țuguiate într-un fluierat mut, urmat îndeaproape de Angelina care, luptându-se cu lacrimile, se grăbi pe scări în sus ca să reducă pe cât posibil stricăciunile și să se schimbe.

Maya își mușcă buza ca să nu izbucnească în râs și își privește concentrată ceașca goală de ceai. Nu rezistă însă multă vreme, iar când își ridică ochii și întâlnește privirea lui Ralph, izbucniră amândoi în râs.

– Oh, săraca Angelina, oftă Maya între două hohote și își apăsă mâna pe gură.

– Mă tem că eu sunt vinovat pentru acest accident, spuse Ralph, iar când Maya îl privi încruntată, adăugă: Fratele dumneavoastră știa că îmi doresc să rămânem câteva clipe singuri.

Maya simți cum i se adună sângele în obraji și privirea îi fugi fără voie spre ușa care rămăsese deschisă. De lângă ea mineu nu vedea ce se întâmplă în sală, dar vocea Marthei Greenwood, care comanda „încă puțin... încă puțin... mai... nu, acum iar e strâmb, mai puțin spre dreapta“ dovedea că toți erau ocupați să așeze perfect bradul de Crăciun și, datorită înclinației Marthei spre perfecționism, vor mai fi pentru un timp.

– Domnișoară Greenwood, eu... Maya ridică ochii din nou spre Ralph, îl văzu cum încearcă să adopte o poziție potrivită și nu reușește, cum se sprijină când pe un picior când pe altul, cum se lasă cu cotul pe marginea șemineului, căutând un punct de sprijin, și cum își învârtte ceașca în mâini. Și pentru că Maya prefera gesturile utile, în locul etichetei care i se părea deseori absurdă, îi făcu pur și simplu loc lângă ea pe băncuță. Ralph o privi; apoi îi răsări un zambet pe chip. Se așeză pe margine, lăsând între ei loc cât o palmă, însă pentru început evită să o privească direct. Domnișoară Maya, începu el din nou, cu ochii ațintiți asupra modelului floral al ceștii din mâinile lui, știu că veți fi peșemne surprinsă – pentru că abia dacă ne cunoaștem... și cu toate acestea, mi-ar plăcea ca mâine să plec cu convingerea că... Amuți pentru un moment, apoi se întoarse

pe jumătate spre ea și o privi cu intensitate, întrebându-o încet: Pot spera?

Maya îl privi în lumina flăcărilor și a lămpii. Culoarele lui Ralph erau cele ale lumii din care venea, erau culorile stâncilor, ale pantelor pline de grohotiș de pe muntele Hindu-kusch și ale strâmtorilor, culorile podișurilor chinuite de arșiță din Punjab. Jerseul reiat al uniformei lui părea să fi absorbit mirosul de piatră, de pământ uscat și de arșiță. Ralph Garrett emana o asemenea căldură interioară, o asemenea ușurință, încât Mayei i se părea imposibil să îi fie vreodată frig lângă el sau să fie nefericită, și trebui să își adune toate puterile să nu se cuibărească la umărul lui, ca să-i simtă protecția. Și chiar în momentul în care Jonathan se apropie cu pași dinadins apăsați și cu voce gălăgioasă de ușă, Maya încuviință din cap.

Pot spera... Doar două cuvinte, care însă o susținură pe Maya în zilele reci ale iernii, atât de cenușii de când se stinsese bogăția de lumini a Crăciunului și a Anului Nou. Luna ianuarie, cu veșmântul ei gros și pufos de zăpadă, mai avusese o anumită vrajă, o urmă strălucitoare de crengi verzi de brad și panglici de satin, globuri de sticlă și nuci aurite, sărbători în familie și hârtie de împachetat cadouri. Însă luna februarie aduse ceață, ploaie mărunță și lapoviță, un frig umed care te pătrundea până la oase și care te făcea să te cutremuri doar când priveai afară pe geam. Mayei îi cădea greu chiar și simplul gând la verdeața primăverii și la căldura soarelui.

Stătea pe pervazul lat al camerei ei, cu o carte deschisă pe genunchi, dar nu se putea concentra asupra rândurilor. Cu tâmpla sprijinită de geam, privea scheletele dezbrăcate ale pomilor din grădină, pământul acoperit de noroi, resturile murdare de nea. Până și peticele de iarbă și tufele

meteu verzi păreau lipsite de viață, de parcă ar fi fost din metal.

În toate acele săptămâni nu trecuse nici măcar o zi în care Maya să nu se fi gândit la Ralph. Privirile lui din timpul acelei cine, plimbarea prin Oxford, orele petrecute la „Boffin's“, apoi după-amiaza din salon, unde stătuseră unul lângă altul pe băncuța din fața șemineului. De neuitat era și nodul care i se pusese în gât a doua zi dimineata la micul dejun, când ceasul de pe marginea șemineului număra fără înduplecare ultimele ore înainte de plecarea lui Ralph de la Black Hall și palma lui caldă în jurul degetelor ei reci, la despărțire. Și de abia ce droșca începuse să coboare pe St. Giles Street pentru a-l duce la Ralph la gară, însoțit de Jonathan, abia se închisese ușa în urma lui Gerald, care se retrăsese în birou la hârtiile sale, abia ce Martha se așezase pentru a discuta cu Rose meniul pentru zilele de sărbătoare, degetele suple ale Angelinei se și întipăseseră în brațul Mayei.

– Să nu crezi, îi șuierase aceasta surorii mai mari la ureche, că ți-l cedez fără luptă, șarpe ce ești! I-ai făcut ochi frumoși doar pentru că îl vreau eu! Dar ne va vizita iar, și atunci ai să vezi că nu-ți ajută la nimic știința din cărți și interesul pe care îl mimezi. Nu vei fi pentru el mai mult decât o aventură și asta te va distruge. Pentru că un gentleman ca Ralph Garrett nu se va însura niciodată cu o învațată ca tine!

Maya se smulsese furioasă și profund jignită din încleștarea ei și fugise. Acum oftă adânc și răsfiră pe vârful degetelor capătul eșarfei pe care Jonathan i-o adusese din India și pe care i-o dăruise de Crăciun. Mângâie fericită stola moale cu model de vrejuri și crengi înflorite în tonuri bogate de verde și brun, cu fire de aur țesute. Îl certase pe Jonathan că îi cumpărase un cadou așa scump din solda lui mică. Însă el respinsese obiectiile ei râzând, iar acum,

de fiecare dată când își punea eșarfa, Maya o simțea ca pe o îmbrățișare inimă a fratelui ei. Se cuibări și mai tare în ea și pipăi lăntișorul fin de aur, pe care îl purta la gât tot de la Crăciun. Îi aparținuse bunicii ei, cu tot cu medalionul oval atașat, iar Maya ar fi trebuit să primească acest cadou abia când împlinea douăzeci și unu de ani, în luna mai. Din motive necunoscute însă, Gerald se decisese să i-l dea de pe acum. Fusese vizibil impresionat de lacrimile de bucurie ale Mayei, când aceasta deschisese medalionul și privise cele două miniaturi ale bunicilor ei, pictate la sfârșitul secolului precedent, pe când cei doi nu erau mai bătrâni decât ea și Jonathan sau decât Ralph.

Ralph... Maya își sprijini din nou capul de geam și privi pierdută pe gânduri afară. Reproșul Angelinei, că Maya ar fi vrut să i-l fure pe Ralph doar pentru a-i da ei o lecție, o chinuia și acum, la fel cum o chinuiau și diverse alte jigniri. De fiecare dată când se gândea la asta, un acces de vinovăție se combina cu furie și nesiguranță. Rememora atunci totul, începând cu primul moment, acela în care Ralph și ea se priviseră pentru prima dată în ochi. Dar oricum ar fi întors-o, un lucru era sigur: indiferent de motive, ea, Maya, era cea care îi atrăsese atenția lui Ralph. Și simțea satisfacție la gândul că Angelina nu primea, măcar de data asta, ceea ce voia. O bătaie în ușă îi întrerupse firul gândurilor și Maya întoarse capul.

– Da?

– Hei, o salută Jonathan cu un sunet prelung de tandrețe și tachinare, băgându-și capul pe ușă.

– Hei, răspunse Maya cu intonație aidoma.

De parcă Jonathan nu ar fi fost vreodată plecat, de parcă nu ar fi depășit amândoi anii copilăriei, se întorseseră la vechile ritualuri.

– Te deranjez?

– Tu nu mă deranjezi niciodată, spuse Maya scuturând din cap.

Jonathan zâmbi obraznic și închise ușa în spatele lui.

– Poftim, tocmai a venit ceva pentru tine, spuse el și îi întinse o scrisoare.

Chipul Mayei se însenină, recunoscând scrisul deja familiar de pe plic, și îl deschise cu înfrigurare. Jonathan se așeză în fața ei, cu genunchiul odihnindu-i-se pe pervaz și cu celălalt picior pe podea. Se lăsă pe spate și își privi sora: cum ochii îi fugeau peste rânduri, strălucitori, cum obrajii ei se îmbujorau ușor, cum își mușca buza și cum colțurile gâtului îi dădeau mereu să zâmbească.

Mare fusese dezamăgirea lui când părinții îl anunțaseră că în loc de fratele mult dorit primise o soră. Și chiar mai mare, când se aplecase peste marginea leagănului și văzuse că surioara cu pricina nu se interesa nici cât negru sub unghie de mult îndrăgitul lui general de plumb, pe care Jonathan voise să i-l dăruiească drept bun venit și că legătura roz înfășurată în dantelă și volane mai era și mult prea mică și fragilă, ca să o poată lua afară la joacă cu el. Dar când îi atinsese cu grijă pumnul minuscul, iar acesta se strânsese cu atâta putere de degetul lui, încât Jonathan tresărise spernat, când se simți privit cu atâta seriozitate de acei ochi mari, atunci legaseră ei prietenie, băiatul de șase ani și nou-născuta. O prietenie care de-a lungul anilor devenise atât de strânsă, încât probabil că nu exista nimeni pe lume de care Jonathan să se simtă mai apropiat. Atât de apropiat, încât Jonathan punea legătura lui specială cu Maya mai presus de loialitatea față de Angelina și de părinți, uitându-se de acord să-i strecoare Mayei scrisorile de la Ralph, fără știința familiei. Nu în ultimul rând din propriul interes ca să mai apere astfel, pentru o vreme, liniștea familiei. Căci, chiar dacă Angelina nu își arăta în mod fățiș înfrângerea, ci se lăsa în continuare curtată, în societate, de

domnii prezenți, trezind speranțe fără a face vreo promisiune, Jonathan surprinsese un crâmpei de conversație dintre Martha și ea: Angelina era ferm hotărâtă să cucerească inima lui Ralph, indiferent de piedici, iar dacă între Maya și Ralph lucrurile aveau să devină serioase, atunci familia Greenwood urma să cunoască o criză care fără îndoială că va zgudui reședința Black Hall din temelii.

Când văzu că Maya împătorea scrisoarea la loc, Jonathan întinse mâna și o mângâie cu oasele degetelor pe piciorul ascuns sub fusta maro.

– Îl placi, așa e?

Maya îi ocoli întâi privirea, dar pentru că știa că nu se putea ascunde de Jonathan și că nici nu era nevoită să-o facă, încuviință:

– Da, îl plac foarte mult.

Cât de mult, asta vedea Jonathan după tremurul din vocea ei și după strălucirea din ochi. Cât de implicat era Ralph putea citi el însuși suficient de des în fiecare scrisoare adresată lui, expediată de la Gloucestershire și care conținea de fiecare dată și una pentru Maya.

– Și tu? întrebă Maya lăsându-se relaxată pe spate și provocându-și fratele cu un zâmbet.

Brusc, lui Jonathan îi năvăli sângele în obraji.

– Da, firește, și eu îl plac, încercă el să pară că înțelege greșit întrebarea.

Maya chicoti și îl împunse ușor sub genunchi, cu vârful botinei.

– Știi exact la ce mă refer.

Jonathan inspiră adânc pe nas, își dresă vocea și apoi își plimbă încurcat dosul degetului peste buza superioară.

– Nu, nu știu.

Își înfipse sfidător mâinile în buzunare și privi pe fereastră.

– Ba da, știi, râse Maya și îl lovi mai puternic. Nu mă muni! V-am văzut alaltăieri, la ceaiul dat de Miss Pike. Te-am văzut cu Amy Symonds!

– Da, și? întrebă el ridicând din umeri. Nu ne mai văzuserăm de mult.

– E foarte drăguță.

– Hm. Dacă nu ar fi fost îmbrăcat în civil, culoarea feței lui Jonathan ar fi putut concura cu stacojiul hainei de uniformă. Crezi? întrebă el după o scurtă pauză.

– Și de asemenea foarte deșteaptă și foarte de treabă, lucuiește Maya.

Jonathan oftă, văzând că fusese descoperit.

– Chiar dacă m-ar vrea – deocamdată nu se poate pune problema căsătoriei. Nu fără să avem existența asigurată. Iar dacă rămân în armată, ar trebui să am măcar treizeci de ani și să fiu deja mai mult decât medic asistent.

– Sunt sigură că într-un an lucrurile vor sta deja altfel, îl încurajă Maya. Și, adăugă ea zâmbind șugubăt, dacă nu mă lusei, Amy te va aștepta răbdătoare! Văzând că Jonathan nu răspunde nimic, Maya îl întrebă aproape în șoaptă: Ai aflat deja ceva?

– Nu. Și nici Ralph, zise el scuturând din cap. În urmă cu o săptămână și jumătate, Jonathan și Ralph își trimiseseră, în același timp, cererile de înrolare către Ministerul de Război, și de atunci așteptau un răspuns. Probabil că nu va mai dura mult, continuă Jonathan. E drept că tratativele de pace pe care delegația noastră le duce cu țarul sunt încă în curs de desfășurare, însă primele trupe se pregătesc deja să iasă în larg.

Maya tăcu preț de o clipă și privi către cerul care aducea cu o masă vâscoasă și cenușie, aplecată către pământ.

– Nici nu vreau să mă gândesc că vei pleca atât de curând, șopti ea în cele din urmă.

Jonathan râse încet și se ridică.

– În primul rând, nu se știe dacă mă vor și, dacă da, nu se știe exact când trebuie să mă înrolez. Și în al doilea rând, războiul ăsta nu va dura la nesfârșit. Franța, Anglia și armata otomană împreună vor pârli ca lumea blana „ursului rusesc“ și îl vor sili să îngenuncheze! O atinse pe nas cu degetul, în semn de încurajare, și arătă apoi spre scrisoarea lui Ralph, care se odihnea în poala ei, pe cartea deschisă: Nu trebuie să te grăbești. Îi voi scrie abia după ce îmi dai scrisoarea ta către el.

– Așa fac, răspuse Maya încuviințând din cap. La jumătatea drumului spre ușă, Jonathan se opri lângă biroul Mayei, iar ea îi urmări privirea. Cu mâinile sprijinite de spetează, Jonathan privea gânditor foile de pe masă, fără să pară că citește ce scrie pe ele. Pe Maya nu o deranja să îl vadă că se oprește acolo; știa că pe Jonathan îl preocupă viața ei, dar că nu își băga niciodată nasul unde nu-i fierbea oala. Iar ultimele rânduri ale lui Richard oricum nu conțineau nimic palpitant sau chiar șocant. Zăceau deja de câteva zile pe masă și, spre deosebire de cum obișnuise înainte, Maya nu reușise să aștearnă drept răspuns mai mult de câteva fraze anoste și seci, începute și abandonate.

Richard plecase pe 16 ianuarie din Cairo și se afla pentru o scurtă escală în portul de la Aden, după care urma să plece spre Bombay, pentru a se prezenta acolo din nou la ordin. Îi scria Mayei din casa dr. John Steinhäuser, un vechi prieten din vremea petrecută la Karachi, care mai nou lucra ca medic în orașul ocupat de englezi, din colțul de sud-vest al peninsulei arabe. Plănuiau să traducă împreună în engleză o colecție de povești cu titlul *O mie și una de nopți* și visau să se retragă undeva pe lângă Marsilia, „acea bucățică de Africa din Europa, cum spunea el, având viziunea unei căsuțe la țară, unde să ne petrecem zilele în hamac, fără cărți sau hârtii, pene sau cerneală și fără scrisori

mai telegrame – o retragere gândită ca un popas, pentru a ne pregăti pentru eterna plecare“.

Cuvintele lui Richard, care timp de atâția ani i se păru-se că pline de viață și care purtaseră pentru Maya, printre tandurile lor, sentimente, doruri și promisiuni, păreau dintr-odată plate și goale, amare într-un fel snob. Nu se puteau compara cu scrisorile pe care le primea de la Ralph, în care acesta îi povestea exuberant despre familia lui, despre cum își serbase a douăzeci și opta zi de naștere la sfârșit de decembrie, și despre impresiile pe care vechea lui casă i le trezea după ani de absență.

... în Cheltenham și Montpellier, la fiecare colț au răsărit clădiri noi din pământ, astfel încât uneori am impresia că m-aș afla într-un loc străin. Într-o anumită măsură chiar așa este – dacă celelalte lucruri nu mi-ar fi atât de familiare... Cumnata mea Isabel este o persoană grozavă; de necrezut că la început nu s-a înțeles bine cu mama! Acum cele două sunt un trup și un suflet, iar Thomas junior este deja un mic bătăuș...

Scrisori în care o copleșea pe Maya cu întrebări, vrând să știe cum îi mergea, cum își petrecea zilele, ce gândea despre războiul iminent. Și printre ele complimente, la început timide, apoi tot mai îndrăznețe:

Aș fi vrut să vă ascult ore, zile întregi, să aud descrierile despre istoria Oxfordului și a clădirilor sale... Ochii voștri, precum pietrele denumite „ochi de tigru“, în lumina soarelui... felul în care stați și vă mișcați, cu o eleganță lipsită de artificialitate, și astfel cu atât mai seducătoare...

Și Jonathan își urma tăcut gândurile. Îi fusese ușor să o convingă pe Martha să îi permită Mayei să continue corespondența cu Richard. Câteva argumente prezentate cu calm, cu cumpătate și obiectivitate, însoțite de câteva cuvinte măgulitoare, la care Martha era atât de sensibilă, încă de pe vremea când se străduise, în calitate de a doua doamnă Gerald Greenwood, să cucerească inima băiatului rămas fără mamă, și nu mai fusese vorba despre vreo interdicție sau de predarea corespondenței adunate. Jonathan o făcuse de dragul Mayei, pentru că știa cât înseamnă acest contact pentru ea, cu toate acestea nu privea acest lucru fără scepticism. Chiar dacă nu era la curent cu conținutul scrisorilor, chiar dacă nu îi era clar ce anume îi lega pe cei doi, se temea totuși că Maya va regreta într-o zi să își fi irosit viața în așteptare, din cauza unei iubiri de copil.

– Nu se va întoarce prea curând, rupse Jonathan în cele din urmă tăcerea.

Maya tăcu pentru o clipă, se luptă să își rețină lacrimile care o podidiseră din cauza siguranței de nestrămutat cu care Jonathan spusese ceea ce de fapt știa și ea mult prea bine, fără a recunoaște nici față de sine.

– Nu, răspunse Maya liniștită, dar cu vocea încărcată de emoție. Probabil că nu. Jonathan încuviință dus pe gânduri, mai mult pentru sine decât pentru sora lui, se desprinse apoi de spetează, respirând adânc, și se duse la ușă. Jonathan, strigă Maya încet, când mâna lui era deja pe mânerul de alamă. Se întoarse spre ea și ridică întrebător din sprâncene. De ce noi, femeile, nu putem face nimic cu viața noastră, fără să ne mărităm cu un bărbat corespunzător?

Jonathan privi incurcat spre pământ, ridică apoi neajutorat din umeri și își privi sora.

– Nu știu. Probabil, zise el coborându-și vocea în șoaptă, probabil pentru că există prea multe ca Angelina. Văzând

ca Maya se mulțumește să zâmbescă slab la gluma lui, Jonathan adăugă serios: Aș vrea să pot schimba lucrul ăsta.

Timp de o clipă se priviră fără vreun cuvânt; după care Maya șopti, încercând în mod evident să își păstreze compătul și cu o urmă de amărăciune disperată în voce:

– Și eu.

Înghiți în sec și întoarse capul, sprijinindu-și din nou fruntea de fereastră.

Jonathan mai rămase timp de o clipă nemișcat lângă ușă, neștiind ce ar putea spune, apoi ascultă de vocea interioară și ieși din cameră pe tăcute. Maya nu auzi nici măcar pocnetul slab pe care îl scoase ușa închizându-se în spatele fratelui ei. Abia după o vreme își dădu seama că mângâiasse tot timpul scrisoarea lui Ralph, cu palma deschisă.

...Doamna Greenwood a fost atât de amabilă să mă invite să petrec în martie două săptămâni la Black Hall. Aș fi încântat să accept, dar numai dacă v-o doriți și dumneavoastră. Vreți să mă revedeți, domnișoară Maya?

Maya suflă și aburi geamul, și în pata lăsată de respirația ei desenă cu degetul o inimă, în care scrise un „R”. Și încă înainte să își dea seama la cine se referise prin această mișcăală, la Ralph sau la Richard, șterse pata cu mâneca, cuprinsă de o rușine plină de furie pentru o asemenea copilărie. Chiar dacă voise doar să o înțepe, Angelina avusese involuntar dreptate în acea zi de decembrie: era timpul ca Maya să se maturizeze și să își ia viața în propriile mâini.

Era prea frig, chiar și pentru mijlocul lui martie. Dar pentru că era deja o tradiție ca de ziua de naștere a Dorei Drinkwater, ceaiul să aibă loc în grădină și pentru că mătușa Dora insista spunând că de ziua ei nu plouă niciodată – ceea ce, din câte își putea aminti Maya, corespundea întru totul adevărului – bufetul, mesele și scaunele fuseseră instalate afară, în ciuda temperaturii prea puțin prietenoase. La urma urmei, era Anglia! Aici nu exista vreme nepotrivită, ci numai tradiții care voiau să fie respectate întocmai. Pentru a abate atenția de la crenștile încă golașe, atârâseră ghirlande de hârtie între pomi și, spre ușurarea mătușii, gazonul strălucea deja verde, iar ghiocelilor li se alăturaseră căpșoarele galbene, albe și mov ale brândușelor, precum și zambilele frumos mirositoare.

– Eu aș alege tortul cu cremă de lămâie, spuse o voce.

Maya își dezlipi privirile indecise de la bunătățile apăsante ale bufetului de sub cerul liber și un zâmbet îi inundă fața.

– Mătușă Elizabeth!

O îmbrățișă drăgăstos pe doamna impozantă care se apropia de șaiszeci de ani, învăluită, ca întotdeauna, de

putum de lăcrămioare și care insista și acum, la un deceniu de la moartea soțului ei, să poarte haine cernite de doliu și o pălărie de văduvă pe părul cărunț.

– Așa mă lasă în pace vânătorii de zestre, care ar vrea să mă curteze ca să pună mâna pe modesta mea avere, obișnuia ea să explice pufnind – indiferent dacă partenerul ei de discuții o întrebase ceva despre asta sau dacă părea apt să înțeleagă logica acestui argument. Copilă, cum tai răsuflarea! strigă acum chinându-se să tragă aer în piept, se eliberă din îmbrățișarea Mayei și o îndepărtă puțin, o apucă de bărbie și îi întoarse fața încoace și-ncolo, pentru a o examina din toate părțile. Cerule, semeni tot mai mult cu bunica ta, fie-i țărâna ușoară! murmură matusa și fericită o bătu ușor pe obraz, cercetând plină de bunăvoință rochia Mayei verde-smarald și pălăria cu panglică de aceeași culoare, completate de mănuși asortate, de o mică poșetă Pompadour și de mult îndrăgitul șal indian. Ce bine arăți! exclamă și adăugă imediat, mijindu-și ochii bănuitoare: Ai vreun motiv anume? Se poate să fie, în sfârșit, un bărbat la mijloc?

Privirea Mayei zbură involuntar spre Ralph, care se afla ceva mai departe și se străduia în mod evident să arate măcar o urmă de interes politicos față de sporovăiala Angelinei. Ralph îi prinse privirea și îi zâmbi.

– Mă gândeam eu! cotcodăci mătușa plină de mulțumire. E bine, la o primă privire mi se pare că ai un gust desăvârșit la bărbați, continuă ea și își aținti ochii încă ageri asupra tanărului. Chiar dacă purta haine civile, Ralph rămăsese fidel culorilor cu care era obișnuit: o haină de culoarea nisipului și pantaloni deschiși la culoare, în contrast cu vesta și cravata bordo. De unde îl cunoști și cu ce se ocupă?

– Ralph este unul din prietenii lui Jonathan și este în vizită la noi de o săptămână. Și el e în armată, ca locotenent. A stat mult timp în India, acum vrea să plece pe front.

– De acolo are ținuta bătoasă! L-ai sărutat deja?

– Mătușă!

Maya nu știa dacă să o privească îngrozită sau să izbucnească în râs. Elizabeth o privi amuzată, închise și deschise prin mișcări repetate evantaiul negru pe care îl purta după ea mai mult pentru completarea ținutei și pentru a-și sublinia gesturile, deoarece pentru scopul pentru care fusese creat era în mod evident mult prea frig în grădina vilei Drinkwater.

– Ah, uitasem: draga de Maya nu apreciază prea tare asemenea conversații. Și după cum îmi cunosc eu cumnata, nici nu va da ocazia să o puteți face.

Afirmația mătușii era adevărată numai pe jumătate. Căci nu Martha era aceea care veghea cu ochi de Argus să nu existe posibilitatea vreunei situații compromițătoare, ci Angelina, care de la sosirea lui Ralph la Black Hall se ținea scai după ei. Mayei nu i-ar fi trecut niciodată prin cap să se furișeze noaptea în camera lui, așa cum o făcuse cu Richard. Ceea ce fusese atât de firesc cu Richard, vagabondul, cel care nu recunoștea alte reguli în afara celor făcute de el, părea inimaginabil în cazul unul gentleman ca Ralph. Maya nu ar fi întreprins niciodată o asemenea acțiune riscantă, fără să poată estima reacția lui.

Petrecuseră seri lungi în salon, seri în care Maya citise cu voce tare din cartea lui Bulwer-Lytton *Ultimele zile ale Pompeiului*, în timp ce domnii jucau o partidă de șah, iar Angelina și Martha se ocupau cu lucrul de mână. Mai târziu, Angelina se așezase adesea la pian (pentru care vădea mai mult talent decât sora ei), pentru a cânta o sonată de Mozart sau un vals de-al lui Chopin. În ciuda tuturor protestelor, în ciuda rugămintelor venite din partea Mayei și Angelinei, Martha le interzisese să meargă într-una din seri la varietelul din George Street. Astfel încât Jonathan și Ralph plecaseră singuri și după o oprire la „Eagle & Child“

intorseseră seara târziu, făcând zgomot pe scări, iar a doua zi dimineața stătuseră la micul dejun taciturni și cu du-te-i mari de cap. Cât timp plouase, își petrecuseră după-amiezile jucând cărți și alte jocuri de societate; de îndată ce vremea se îndreptase, făcuseră excursii pe dealurile de dincolo de Black Hall Road sau spre zidul medieval al orașului din partea de sud a Oxfordului și se plimbaseră prin magazinul „Elliston & Cavell“ de pe Magdalen Street, din care abia o mai putură scoate pe Angelina, care oftase tot timpul, topindu-se de dorințe. Nu discutaseră decât lucruri lipsite de însemnătate și inofensive, și totuși, ceea ce era între Maya și Ralph nu avea nevoie de cuvinte, erau suficiente privirile și gesturile, intonația cu care era rostit un cuvânt și care îi conferea acestuia o semnificație mai adâncă, astfel încât amândoi știau ce simțea celălalt.

– Este îngrozitor cum îl mănâncă sora ta din priviri, știe că mătușa Elizabeth și, pentru a-și sublinia cuvintele, împunse aerul cu evantaiul închis, pe post de spadă. Asta nu se cuvine, asta ar trebui să vadă mama voastră! zise mătușa oftând și o luă pe Maya de braț. Dar nu vreau să o bodogănesc mai mult decât este cazul – Martha a fost mereu o soție bună pentru frățiorul meu și o mamă foarte acceptabilă pentru voi. Oricum, pentru o Bentham. Ce-i drept, sunt bucuroasă că tu și Jonathan ați moștenit genele familiei Greenwood. Oh, ferească, n-am nimic împotriva mamei lui naturale, Domnul să o aibă în pază, oricum, era o Bailey! Dar noi, familia Greenwood, suntem făcuți din alt aluat. Unde e de fapt golanul ăla?

Mătușa privi cercetător în jur, încercând să își descopere nepotul pe undeva printre numeroșii invitați care stăteau câte doi sau în grupuri mici, beau ceai sau șampanie, se delectau cu tort cu cremă Mocca sau cu marțipan, râdeau și povesteau.

Pe lângă principala temă de discuție, și anume înaintarea trupelor franceze către est și ultimatumul pe care Franța și Anglia îl dăduseră țarului pentru a-l determina să se retragă din regatul Moldovei și al Valahiei, se vorbea firește de cele obișnuite: cine cu cine, cine împotriva cui. Cine murise, cine se căsătorise și cine făcuse copii. Se vorbea despre starea economică generală proastă (și din motive tactice precum și din politețe văicărelile erau mai asidue decât ar fi trebuit) și în special despre subiectul cel mai îndrăgit: vremea. Ca în fiecare an, cumnatul lui Gerald, Edward Drinkwater, nu se zgârcise și îi invitase pe toți cei care aveau un rang și un nume în Oxford și în împrejurimi. Desigur și ca prin aceasta să consolideze și să extindă clientela negoțului său cu vinuri, după cum observa Martha Greenwood de fiecare dată, ironică. Martha era de părere că Dora, fiică de medic și soră de profesor universitar, se măritase mult sub nivelul ei, și cu toate astea era nevoită să admită că încăpătoarea casă de la porțile Oxfordului era plină de stil. Maya, care își zărise în sfârșit fratele, arătă spre partea din mijloc a generoasei grădini, prin comparație cu care grădina de la Black Hall părea să fie un simplu răzor de flori.

– Acolo, între pavilion și fântâna arteziană. Haină gri.

– Și cine este lângă el? Întrebă mătușa lungindu-și gâtul. Blonda în rochia aceea albastră, ciudată? Așa se poartă mai nou?

– E Amy Symonds. Fiica lui Frederick Symonds de pe Beaumont Street, adăugă Maya văzând fruntea încruntată a mătușii.

Din cauza sănătății precare a soțului ei, mătușa Elizabeth se mutase încă înainte de nașterea Mayei la Bath și după ce nici izvoarele tămăduitoare și nici specialiștii locului nu putuseră împiedica moartea prematură a lui George Hughes, mătușa rămăsese să locuiască în mondena

localitate balneară. Chiar dacă ofta cu orice ocazie și chiar fără vreo ocazie, cât de scump era traiul acolo. Regăsea drumul spre Oxford doar în pragul unor sărbători de familie alese cu grijă, nu îl ultimul rând pentru a se pune la curent cu bârfele din orașul natal.

– Ah, ia te uită! spuse mirată. Bună familie! Asta ar fi o fericită pe Martha... mai există de fapt cele două doamne Hickman de pe Beaumont Street? Și ești bună să mă prezinți odată locotenentului tău?

– Da, mătușă, răsă Maya. Mătușă Elizabeth, permite-mi să îți prezint pe locotenentul Ralph Garrett. Ralph, aceasta este mătușa mea, doamna Hughes.

– Încântat, doamnă Hughes.

Ralph se aplecă peste degetele înmănușate în negru ale mătușii Elizabeth.

– Plăcerea este de partea mea, domnule Garrett, gângurii mei și dădu scurt din cap spre însoțitoarea lui, Angelina. Sora Mayei își făcu reverența cu un zâmbet reținut, dar mătușa Elizabeth aproape că nu o băgă în seamă, ci se reîntoarse de îndată la Ralph. Deci stați momentan la Black Hall, după cum am auzit. Și de parcă acolo nu v-ați fi săturat deja de familia Greenwood, mai sunteți târât și la această petrecere, să dați piept cu toată stirpea, pe rând.

– Este o onoare să pot fi oaspetele dumneavoastră, doamnă Hughes, declară Ralph cu o plecăciune ușoară. Tu o primire mai caldă și mai prietenoasă decât la Black Hall nu cred că ar putea exista.

Se pare că Ralph alesese întocmai cuvintele potrivite; Maya observă acest lucru pe fața mătușii, în felul în care aceasta își deschise și își închise evantaiul și modul în care privi de la Ralph la Maya și înapoi.

– Fi bine, domnule Garrett, mi-ar face plăcere să mă mai întrețin cu dumneavoastră, dar aici afară îmi este totuși prea frig. Ați fi atât de amabil să mă însoțiți în casă?

Maya, adu-mi, te rog, o ceașcă de ceai și o felie de tort cu cremă de lămâie în salon! Ceaiul cu lapte și fără zahăr. Oh, și Angelina, dulceată: verișoara ta Mabel te căuta adinec-uri. Ar trebui să fie acolo lângă rododendron. Văzând că Angelina ezită, mătușa Elizabeth o bătutu ușor cu evantaiul pe umăr: N-o lăsa să aștepte, este nepoliticos, la urma urmei este una din gazdele noastre. Hai du-te, du-te!

Jignită, Angelina se îndepărtă prin grădină, întorcându-se tot mereu spre Ralph care se îndrepta spre verandă la brațul mătușii Elizabeth, care părea foarte încântată.

– Mulțumesc, îngerul meu, ciripi mătușa Elizabeth fericită, când la scurtă vreme după aceea Maya apărui în salon și puse pe mäsută ceaiul și farfuria cu felia de tort. Apoi, de pe scaunul tapițat în auriu roșcat, îi privi încântată pe Maya și Ralph. Acum puteți pleca. Când cei doi se priviră descumpăniți, mătușa Elizabeth adăugă, hotărâtă: Sunt destul de mare ca să mănânc singură, și totuși nu destul de bătrână, încât să am nevoie de ajutor!

Înșfăcă farfuria și tăie cu furculița o îmbucătură generoasă din felia de tort. Și în locul vostru, aș ieși pe ușa asta de sticlă. Duce de-a lungul casei și apoi din nou în grădină.

Îi concedie pe cei doi cu o mișcare elegantă a arătătorului. Iar expresia de pe fața mătușii, asemenea unei pisici care dăduse iama în borcanul cu smântână, i se putea da-tora atât creimei de lămâie, precum și faptului că îi reușise un plan.

Pe partea aceasta, casa mai era parțial adâncită în umbra rece a iernii, neatinsă de razele firave de soare, și Maya își înfășură șalul mai strâns, în timp ce Ralph închise în urma lor ușa cu pătrate de sticlă.

– Mătușa dumneavoastră este grozavă, râse el. Era râsul acela cald și ușor, pe care îl iubea Maya. Fiecare familie ar trebui să aibă o mătușă Elizabeth!

– Da, este unică, încuviință Maya cu o înclinare a capului. Din păcate o văd foarte rar. Mama nu prea o place și nu mă lasă niciodată să merg să o vizitez la Bath.

– Maya, începu Ralph și o prinse ușor de braț. Felul în care o privea, zâmbetul tăcut și nervos care îi dansa pe buze făcură inima Mayei să bată mai repede. Sper că nu mă vei considera acum ca fiind un bărbat insistent sau lipsit de maniere. Dacă circumstanțele ar fi altele, aș mai aștepta cu cetera mea – dar dat fiind războiul care se apropie... Ralph trase adânc aer în piept și Maya simți cum îi tremură degetele pe brațul ei. Sunt decis să îi cer mâine domnului Greenwood să îmi acorde mâna dumneavoastră. Adică... doar dacă sunteți... doar dacă vă doriți asta.

Chipul lui Ralph tremură în fața ochilor ei, în care se lăscă lacrimi, lacrimi de bucurie coplesitoare.

— Sigur că vreau, reuși ea să spună între râs și plâns.

Ralph izbucni și el în râs, ușurat, de parcă nu i-ar fi venit să creadă cât este de norocos. Mâna lui coborî pe buza Mayei, iar degetele li se încleștară într-o promisiune mută. Ralph se aplecă și o sărută, și cu fiecare sărut al său se estompa amintirea săruturilor lui Richard și odată cu ea amintirea că mai existase odată un bărbat care voise să vorbească a doua zi cu tatăl ei și care totuși nu o făcuse. Ralph reaprinse jarul pe care Richard Francis Burton îl lăcase în Maya, îl transformă într-un foc care ardea mai domol și mai constant decât cel vechi, dar cel puțin la fel de puternic.

– Maya, șopti el răgușit, desprinzându-se să tragă aer în piept și mângâind-o delicat cu degetele pe obraz, nu îți pot oferi mai mult decât bungalow-ul unui ofițer sus în munți. Vei fi soția unui soldat și...

— Șșș, îl întrerupse ea punându-i un deget pe buze. Știu. Nici nu am nevoie de mai mult.

Își puse apoi brațele în jurul gâtului lui și se lipi de el cu ochii închiși, scaldându-se în cascada luminii care cădea numai pe ei doi și care nu venea din cer.

În acel moment l-ar fi urmat pe Ralph oriunde, indiferent dacă mergea în India într-un bungalow, într-un kraal african sau direct până la capătul lumii. Dar pentru că era după-amiaza zilei de naștere a mătușii Dora, în Summertown, trebuia să se mulțumească deocamdată să se întoarcă în grădină, păstrând o distanță decentă față de Ralph – două picioare și zece inci, cum prevedea eticheta – și să pretindă că nu ar fi existat niciodată momentul îmbătător de mai înainte.

Când lumina soarelui dispăru de pe cer, luând cu sine și izul de primăvară, oaspeții intrară în casă și năvăliră spre bufetul de seară din sala de mese. Se năpustiră pe somon, pe sendvișuri și pe crema cu verdețuri, pe gustările mici și colorate cu brânză, friptură rece și șuncă, garnisite cu legume sculptate artistic. Năvăliră pe salata de homar, pe pulpele crocante de pui, pe cotletele de miel cu manșete de hârtie și firește, nu în ultimul rând, pe vinurile din pivnițele aparent fără fund ale lui Edward Drinkwater. În sala de primire extrem de încăpătoare erau înșirate de-a lungul pereților scaune, șirul fiind întrerupt de tocurile ușilor care fuseseră scoase din țâțâni pentru această ocazie. Dintr-una din sălile alăturate răsună muzica unei mici orchestre de cameră, care îndemna la dans. În încăperea următoare, doamnele își puteau lăsa pălăriile, șalurile și capele și se puteau înghesui în fața celor două oglinzi ca să se împrăpăteze, în timp ce într-o altă cameră domnii discutau politică, servind coniac și trabucuri.

Maya se simțea atât de liberă și de ușoară, încât râdea și sporovăia la fel de zglobie precum verișoarele ei și celelalte tinere din acea societate. Ochii îi străluceau și Maya părea să lumineze din interior, de parcă pielea i-ar fi scos scântei

la fiecare atingere. Brusc nu mai ducea nici lipsă de tineri doamni care s-o invite la dans: iar cei care o cunoșteau de la alte ceaiuri și seri dansante se mirau cum de o putuseră considera vreodată pe Maya Greenwood un șoarece plicticos de bibliotecă. Chiar și William Penrith-Jones, un tânăr mai mult decât bine situat și cu un aspect foarte acceptabil, pe care mătușa Dora îl invitase de fapt cu gândul la cele două fiice mai mici ale ei, Mabel și Clara, dar care se învârtise toată ziua în jurul Angelinei, păru deodată să nu mai știe căreia din cele două fiice Greenwood să îi dea înțietate.

– Aproape că aș putea fi gelos, spuse Ralph când fu în stărușit și rându-lui să o însoțească pe Maya pe ringul de dans.

– Nu ai niciun motiv pentru asta, râse ea în timp ce se învârtea cu el în ritmul muzicii prin sala de dans.

Atingerile din timpul dansului, în puținele locuri ale corpului care erau permise – mâini, spate, omoplați și niciodată pe o suprafață mai mare decât o palmă – declanșau în Maya fiori de dorință.

– Înseamnă că nu știi cât de minunat arăți, îi șopti el la ureche, atât de aproape, încât abia dacă mai putea fi numit decent. De îndată ce avem încuviințarea părinților tăi, plecăm împreună la Gloucestershire. Familia mea te va îndrăgi numaidecât. Ca și mine... și totuși, nici pe departe la fel de mult.

Ultimele cuvinte ale lui Ralph fuseseră spuse cu atâta delicatete, încât Maya tăcu, pentru ca ecoul lor să mai răsune în ea. Se mulțumi să-l privească și înaintea ochilor i se înfățișă viața ei viitoare, luminoasă precum flăcările lumânărilor din sfeșnicele de pe perete, strălucitoare precum picăturile de cristal șlefuit al lustrei de deasupra ei și colorată precum vârtejul de culori al rochiilor din jur.

Valsul cu Ralph, toată această zi puteau dura veșnic și, cu toate acestea, își dorea cu toată ființa să vină ziua de mâine.

În acea noapte, pe când Maya dormea în camera ei de la Black Hall, epuizată și fericită, avu un vis pe care îl mai avusese adesea: stătea ghemuită într-una din vitrinele tatălui său, ușile erau încuiate. Strigătele ei de ajutor, țipetele ei nu pătrundeau până afară, fiind împiedicate de geamurile groase, în formă de valuri. Nu avea loc să se întindă, nu era loc nici măcar să își ia avânt și să spargă un geam. Chiar și aerul era pe terminate. De fiecare dată se trezise din acest vis înspăimântată, chinându-se să tragă aer în piept și cu pulsul crescut. Dar în noaptea aceasta apăru, dincolo de pereții de sticlă, o siluetă înrămată de lumina aurie a soarelui, care o orbi pe Maya. Dar nu se temu, căci auzi un clinchet fin și metalic precum cel al unei legături de chei și știu: avea să fie liberă în curând.

În după-amiaza celei de-a doua zile, Maya se plimba neliniștită dintr-o parte în alta a camerei, frângându-și și frământându-și mâinile reci. Mergea de la ușă până la ferestra și înapoi, însoțită mereu de foșnetul fustelor și de păcănitul tocurilor. Și de fiecare dată când trecea pe lângă masa de scris, privirea i se oprea pe cadranul ceasului care ticăia netulburat, ca pentru sine. Odată Maya chiar ar fi putut să jure că acul mare se furișase cu câteva liniuțe înapoi – deși știa că acest lucru era imposibil. Și chiar și orologiul din vârful bisericii St. Giles, al cărui dangăt număra de obicei orele zilei, nu părea astăzi de încredere și cu toane. Ralph era deja de aproape o oră cu părinții ei în salon, și ea încă nu fusese chemată.

– De ce durează atât de mult? murmură Maya și se liniști imediat singură: Sigur că mai trebuie stabilită data, pentru că trebuie să se întâmple curând... sigur discută deja toate amănunțele și formalitățile...

Se așează la masa de scris și respiră de câteva ori regulat și profund, ca să se liniștească. Îi sări în ochi scrisul de mână minuscul, greu de descifrat al lui Richard. O nouă scrisoare de la el, care rămăsese aruncată cu aceeași neglijență pe

masă ca și precedenta, și care rămăsese deocamdată tot fără răspuns din partea ei. Din pricina lui Ralph îi era atât de greu să îi mai scrie lui Richard. Mayei îi lipsiseră până acum atât curajul, cât și cuvintele potrivite, pentru a-i povesti lui Richard de el. Sigur și pentru că ceea ce era între ea și Ralph i se părea prea prețios și prea fragil. Se temea, superstițioasă, că ar fi putut distruge ceea ce avea, dacă s-ar fi destăinuit cuiva – în special lui Richard Burton.

... după cum poți vedea la destinatar, m-am mutat în interiorul Bombayului. Casa pe nume Bel Air din cartierul Mazagaon îi aparține lui James Grant Lumsden, un membru de vază al consiliului administrativ al Bombayului. A avut amabilitatea de a-mi oferi acest adăpost luxos, ca să îmi pot continua nestingherit lucrul la manuscrisul despre haj. Ne-am cunoscut pe vaporul care ne ducea de la Aden la Bombay. Eu călătoream îmbrăcat în straie arabe, purtam turbanul verde de hajji, și îi aveam cu mine pe servitorul meu african Salmin și un majordom arab. Lumsden le spuse însoțitorilor săi, referindu-se la mine, că „acel arab“ ar avea un chip inteligent, la care eu m-am întors către el și i-am răspuns în engleză... În rest, încerc să profit de orice ocazie pentru a obține sprijinul *Royal Geographical Society*, ca să pot plănuir în sfârșit o expediție către Somalia și Africa de Sud, și sper că Lumsden îmi va putea deschide vreo ușă în acest sens...

Maya simți că o cuprinde amărăciunea. Se părea că Richard nici măcar nu observase că ea nu îi răspunsese la ultima scrisoare și se părea că nici nu îl deranja acest lucru. La fel cum nu se ostenea nici să întrebe cum îi mergea ei, ce se întâmpla în viața ei.

— Firește că nu, exclamă ea sarcastic, cu jumătate de voce, ce ar putea să se întâmple în viața mea! Nu sunt decât o fată cuminte, care trebuie să stea acasă și să aștepte până când se îndură vreun bărbat de ea sau până ajunge o bănană ciudată și plină de riduri! Asta în timp ce Richard stătea la Bombay, scria despre pelerinajul său în Arabia și planuia o expediție în Africa. Lucruri care Mayei îi erau uzate, pentru că era femeie. Locuri care o fascinau prin simplul lor nume și prin ceea ce, în ochii Mayei, se ascundeau în spatele lor: India, giuvaierul strălucitor al coroanei Imperiului Britanic, cu culorile și frumusețea și minunăția moșurilor și a maharajahilor. Africa, sălbatică, de nestrănut și neînduplecată; „continentul negru“, numit astfel nu doar după culoarea pielii oamenilor care îl populau, ci și din cauza pericolelor care pândeau în inima sa încă neexplorată. Arabia, misterioasă și interzisă, o pată albă pe harta, ascunsă în spatele fâșiilor înguste de pe coastă. Țara legendară a reginei din Saba, bogată în smirnă și tămâie cantarite în aur. Țara șeicilor și a sultanilor, a califilor și buduinilor, a cămilelor și dromaderilor. Iar imaginea pe care Imperiul Otoman o avea în Occident își arunca lumina crepusculară, auriu-roșcată, asupra acelei țări necunoscute, din care o parte mai era încă supusă Constantinopolului: pitorească și exotică precum trupurile lascive, întinse pe paturi acoperite de catifea, ale sclavelor în tablourile lui Lugres, ispititoare și în același timp respingătoare, prinse pe vecie în timp.

Richard văzuse cu ochii lui pământul străin:

Este ciudat cum spiritul poate fi desfătăt de un peisaj care are de oferit atât de puține lucruri care să îl preocupe. De cerul îngrozitor în frumusețea sa fără de cusur

și de minunăția unei străluciri orbitoare și nemiloase, de vântul care te mângâie aidoma unui leu cu răsuflare de foc... Crede-mă, atunci când simțurile ți s-au obișnuit cu liniștea unei călătorii prin deșert, vei trece prin adevărate chinuri de cum te vei întoarce în forfota civilizației. Aerul din orașe te va asfixia, iar expresiile flămânde, aidoma unor leșuri, de pe fața locuitorilor te vor urmări ca o viziune a Judecării de apoi... Vălul, singurul lucru cochet din vestimentația femeilor, ascunde piele aspră, nasuri cărnoase, guri late și genunchi strâmbi, lăsând, în mod avantajos, la vedere ceea ce în această țară este aproape întotdeauna strălucitor și clar – ochii...

Mayei însă nu îi mai ajungea să trăiască acele depărțări ispititoare prin cuvintele așternute de Richard pe hârtie sau prin povestirile lui Jonathan; voia să le experimenteze cu propriile ei simțuri. O cuprinse furia, o furie creată din neputință și născută din dezamăgire, nedreaptă și fără discernământ în alegerea țelului. Căută cu mișcări febrile o foaie goală, înmuie pana în cerneală și goni vârful de oțel peste hârtie.

Black Hall, 19 martie 1854

Dragul meu Richard,

Îți mulțumesc pentru rândurile pe care mi le-ai trimis. Eu sunt bucuroasă și nerăbdătoare să-ți împărtășesc că am niște vești minunate: M-am logodit

Se opri, tăie cu o linie ultimele cuvinte și scrise în loc:

Mă voi căsători

Pana se ridică de pe hârtie, se lăsă ușor într-o parte în mana Mayei, în timp ce aceasta privea țintă la cele trei cuvinte și înghiți involuntar. Pe cât își dorise să scrie aceste cuvinte, pe atât de îngrozitor de decisive arătau ele acum, negru pe alb. Un drum fără întoarcere și totuși prea banal comparativ cu lucrurile pe care i le putea scrie Richard. Trezari speriată când liniștea de duminică a casei fu spartă de o ușă trântită jos la parter, căreia îi urma răsunet de voci agitate venind din grădină. Maya aruncă pana pe masă, care în momentul impactului stropi masa cu o ploaie de picături lucide de cerneală, și se repezi spre fereastră. Îl văzu pe Ralph cum mergea cu pași mari pe drumul acoperit cu pietriș, gesticulând agitat și purtând cu Jonathan un dialog în mod evident aprins. Acesta mergea pe lângă Ralph, în cele din urmă îl prinse de umăr și îl scutura, după care cei doi se opriți, iar Jonathan începu să-i vorbească, însoțindu-și vorbirea de mișcări regulate și liniștitoare ale mâinilor. Ralph îl asculta cu mâinile înfipite în șold, scutura din cap când în semn de încuviințare, când în semn că nu este de acord, și trecu apoi toate degetele prin păr și trase aer în piept. Maya simți cum i se strânge stomacul. Trebuie să fi fost o neînțelegere între Ralph și părinții ei, însă Mayei nu îi venea în minte niciun argument pentru care aceștia ar fi putut refuza cererea lui. Pusese deja mâna pe mânerul ferestrei, când auzi bătăi în ușă. În ușă apăru Hazel, făcând o reverență.

– Domnul și doamna Greenwood doresc să vă vorbească jos în salon, domnișoară Maya.

Maya nu reuși decât să încuviințeze inhibată și să o urmeze mecanic, ca o marionetă cu membrele moi.

Pe cealaltă parte a coridorului o văzu stând în ușă întredeschisă pe Angelina, care după întoarcerea de la

biserică fusese trimisă sus, la fel ca Maya. După expresia speriată, aproape compătimitoare a surorii mai mici, Maya își dădu seama că aceasta nu avea nici cea mai vagă idee ce se întâmplase și ce anume însemna agitația din casă. Dar pesemne că intuia, la fel ca Maya, că nu o aștepta nimic bun jos în salon.

– Hazel, ce... începu Maya în șoaptă pe trepte.

Însă fata în casă scutură capul, cu fața împietrită în ciuda ochilor calzi.

– Îmi pare rău, dar nu am voie să vă spun nimic, domnișoară Maya.

Felul în care Hazel bătu în ușă, anunțând sosirea Mayei, o formalitate care altfel nu se obișnuia la Black Hall, o făcu pe Maya să se simtă ca un oaspete nepoftit, și nu ca un locatar al acestei case. Și exact așa și păși peste prag, cu privirea ațintită în față pe covorul oriental și făcu o reverență, înainte de a ridica prudentă pleoapele. Mama stătea cu spatele la ușă, dreaptă pe fotoliul său, și își privea mâinile împreunate din poală, în timp ce Gerald Greenwood se sprijinea de marginea șemineului și privea fix spre focul sfârâitor, mușcând muștiucul pipei lui reci.

– Ați vrut să îmi vorbiți, curmă Maya răgușită tăcerea neplăcută, care o apăsa pe umeri și pe piept precum o mantie de plumb, îngreunându-i respirația.

Martha își privi soțul, iar pentru că acesta nu dădea semne că vrea să vorbească, își drese ea vocea.

– Domnul... domnul Garrett ne-a făcut onoarea de a ne cere mâna ta, începu ea, în timp ce privirea îi rămase ațintită undeva între fustele ei răsfirate și măsuța pentru ceai. Inima Mayei îi bătu până în gât, de tensiune, speranță și teamă. Cererea sa a venit pe neașteptate – mai mult decât pe neașteptate. Ne considerăm onorați de aceste intenții,

domnul Garrett bucurându-se de înalta noastră stimă, ca pucten al casei noastre. În ciuda argumentelor sale, spuse Martha, aruncând o privire către spatele ușor aplecat al lui Gerald, am decis însă de comun acord să îi respingem oferta.

Ați spus nu? Maya nu putea, nu voia să creadă că aude corect și privi disperată de la unul la altul. De ce?

O logodnă nu este o decizie pe care o iei dintr-o simplă toană...

Dar ne iubim! o întrerupse Maya.

Gura Marthei tresări, dar nu se transformă într-un zâmbet.

Și nici dintr-un elan sentimental. Voi, tinerii, credeți adesea că știți ce este necesar pentru o căsnicie, dar adesea vă lipsește privirea de ansamblu asupra lucrurilor esențiale. Este nevoie de timp pentru a fi sigur că există un fundament real pentru o căsnicie trainică. Iar această condiție pur și simplu nu este îndeplinită în cazul vostru.

Dar imediat începe războiul! exclamă Maya disperată.

Mama ei încuviință cu o mișcare gânditoare din cap.

Suntem conștienți de asta, Maya, și nici acesta nu este un motiv pentru o căsătorie făcută în grabă. Dimpotrivă.

Iată!

Maya își privi rugătoare tatăl, care însă îi evită privirea. În schimb, își făcu de lucru cu pipa pe care o ținea în mână, apăsa ici pe capăt și pe muștiuc, zgâria colo cu unghia pe ea.

Ei bine, începu el tușind ușor și cu o expresie de tensiune concentrată pe chip, mai trebuie luat în considerare și aspectul financiar. Solda domnului Garrett nu este mică, dar nici deosebit de mare. Oricum, din punctul nostru de

vedere nu este suficientă pentru a-ți oferi un standard de viață potrivit.

Vocea tatălui suna greoaie și ezitantă, de parcă în spatele vorbelor spuse ar fi existat gânduri și sentimente neexprimate.

– Asta ar trebui să fie problema mea, șuieră Maya și tresări când Gerald se întoarse brusc spre ea, în ochii cu o licărire furioasă, pe care Maya nu o mai văzuse la el niciodată.

– Nu te-am învățat latina și greaca veche, tună el, îndreptând coada pipei spre ea, nu ți-am permis să înveți araba, ca să cari găleți cu apă în vreo colibă din Hindukush sau să însoțești un regiment pe post de... femeie de trupă! strigă Gerald și izbi cu pumnul în marginea șemineului. Apoi, de parcă s-ar fi rușinat el însuși că își ieșise din fire, își dresă glasul, își vârî o mână în buzunar și își privi din nou pipa. După care continuă, în felul liniștit care îl caracteriza: Ralph să își câștige întâi pintenii de ofițer. Atunci mai vedem, din partea mea.

Ultimele cuvinte ale lui Gerald atraseră priviri înghețate din partea soției sale.

– Nu vă înțeleg, spuse Maya uitându-se de la unul la altul și pierzând lupta de a-și reține lacrimile, atâta vreme v-ați făcut griji că nu-mi găsesc un bărbat. Acum a apărut unul care vrea să mă ia de soție și nu vă convine nici asta.

– Nu este bărbatul potrivit pentru tine, Maya, spuse simplu Martha.

– Bineînțeles, răspunse fiica râzând amar. Îi răsări în inimă vechea durere – spinul din sufletul ei, de când se știa. Dar pentru Angelina ar fi fost potrivit, nu-i așa?

Fără să aștepte răspunsul mamei, Maya se învârti pe călcâie, deschise ușa dintr-o smucitură și ieși în goană pe sală,

În care tocmai în acel moment intrau și Ralph și Jonathan, venind din grădină.

- Ralph! strigă Maya și fugi către el, se aruncă în brațele lui și îl ținu strâns, găsind un grăunte de alinare, chiar dacă știa că acesta i se va prelinge în curând printre degete.

- Maya! se auzi vocea mamei și întrerupse momentul. Puțină decență, te rog! Ia-ți rămas-bun de la domnul Garrett așa cum se cuvine și du-te în camera ta!

- Totul va fi bine, îți promit, îi șopti Ralph la ureche, înainte să se desprindă unul de altul plini de regret, strângându-și mâinile timp de o clipă extrem de scurtă.

Chipul lui era pământiu când îi dădu drumul, când Maya încuviință din cap, când își trecu într-un gest neputincios mâna peste fuste și se întoarse spre scări. Le simțea privirile pironite pe spate, privirea mamei, a tatălui, a lui Ralph și a lui Jonathan, și crezu că se va prăbuși sub povara pe care o purta. Fiecare pas i se părea nespus de greu, ca ca de plumb și orb din cauza lacrimilor, și se temu să privească înapoi, pentru a nu împărtăși soarta lui Orfeu.

- Ralph, îl auzi pe tatăl ei spunând pe un ton prietenos, nu este ceva personal... Mayei îi vuia sângele în urechi, se operind părți mari ale conversației dintre cei doi... un timp mai bine să nu... până se liniștesc toți... Jacob vă aduce lucrurile...

La prima cotitură a scărilor stătea Angelina, lividă de furie, cu ochii ficși ca sticla albastră, care arătau că văzuse și auzise destule încât să priceapă.

- Așa îți trebuie, șuieră ea. Dacă mi l-ai fi lăsat mie, nu mi fi întâmplat toate astea! Acum vezi cu ce te-ai ales!

Maya se opri lângă ea și își șterse obrajii înlăcrimați. Vocea îi tremura și, cu toate acestea, îi răspunse clar și stăpană pe ea:

– Vrei să spui că dacă nu îl poți avea tu, nu am voie să îl am nici eu. Uiți doar un lucru: pe tine, găscă proastă ce ești, nici măcar nu te-a vrut!

Angelina rămase fără replică poate prima dată în viață. Încercă să găsească cuvintele potrivite, să-și recapete cumpătul și, cu toate că Maya nu simți nicio satisfacție în a fi fost odată superioară surorii ei, faptul îi dădu totuși destulă putere încât să-și continue drumul pe scări în sus. Abia după ce închisese ușa în urma ei și mai făcuse doi pași nesiguri în cameră, se prăbuși. Se ghemui pe podea, cu fața ascunsă între brațele încrucișate, și dădu frâu liber lacrimilor. Înregistră doar vag cum se deschide încet ușa camerei ei, cum mama se apleacă spre ea și o ajută să se ridice, cum se așază alături de ea pe marginea patului. Dacă Martha Greenwood ar fi încercat să facă toate aceste lucruri cu doar câteva clipe în urmă, Maya ar fi respins-o. Dar în furia Mayei se împletise acum disperarea, iar în nefericirea care se abătuse asupra ei și care o trăgea în jos, nu mai avea nevoie decât de un umăr pe care să plângă, fie el și al mamei.

– Șșșt, fata mea, murmură Martha în părul întunecat al fiicei ei și o legănă în brațe, cum o făcuse ultima dată pe când Maya era mică.

Reproșul Mayei, că i-ar fi acceptat pe Ralph ca soț al Angelinei, o atinsese pe Martha. Deoarece corespundea adevărului. E drept că nu acum, dar peste un an, doi, după ce Ralph ar mai fi înaintat un pas în carieră, când ar fi fost deja căpitan sau chiar maior, când Angelina s-ar mai fi maturizat, iar Martha i-ar mai fi scos capriciile din cap. Că nu reușise, în ciuda tuturor precauțiilor, să o țină pe Maya departe de Ralph considera a fi eșecul ei personal. Atracția dintre cei doi se baza în ochii Marthei pe un amestec ușor

inflamabil de contrarii, amestec atrăgător, dar rareori de durată. Poate chiar periculos, dacă se inflama ca urmare a exceselor tinereții. Și Martha Bentham fusese cândva tânără, mersese la dans și flirtase și sărutase pe ascuns băieți tineri și frumoși. Nu-i lipsise mult să calce strâmb pe parchetul monden, dar fusese suficient de deșteaptă încât să răspundă curții liniștite și asidue pe care i-o lăuse profesorul rămas văduv. O alegere pe care nu o regretase nici măcar o singură dată în toți cei douăzeci și patru de ani.

Iar fi plăcut să îi poată spună Mayei că o iubea la fel ca pe Angelina, dar ar fi fost o minciună. Maya îi fusese întotdeauna străină și așa rămăsese, mult mai străină decât Jonathan, pe care nu îl purtase timp de nouă luni în pantece și nu-l adusese pe lume. În cazul lui Jonathan, băiețelul timid de patru ani, îi venise ușor să îl ia așa cum era el, ceea ce era el: copilul lui Gerald și al soției sale Emma, moartă cu doi ani înainte. Dar Maya, copilul ei, nu era ca mama lui Gerald, moștenise înclinația familiei Greenwood spre încăpățănare, precum și mintea și setea de cunoaștere a lui Gerald. Era de parcă trupul Marthei ar fi folosit doar ca recipient, fără să îi poată transmite ceva din sine ființei care creștea în el. Privise cu înstrăinare cum Maya, abia ce învățase să meargă, începuse să alerge spre lume cu ochi mari și brațele deschise, plină de o curiozitate scânteietoare, alerga mai repede decât o duceau picioarele și mai repede decât se putea ține dacă după ea. Martha îi mulțumea adeseori Domnului că acest copil apucase să crească fără să își fi rupt gâtul pe scări sau prin vreun pom din grădină. Spre deosebire de fiul căruia îi dăduse viață la un an după nuntă și care fusese prea slăbit să supraviețuiască primului sfert de an. Existau momente

în care Maya părea deosebit de închisă și de introvertită, momente în care Martha se simțea vinovată că îi pusese fiicei sale frâie prea strânsă, la o vârstă prea fragedă. Dar Martha știa și că nu trăiau într-o lume în care o femeie să poată pur și simplu fugi și în care să poată trăi cum îi place. Iar pericolul ca Maya să își frângă totuși gâtul pe drumul vieții prin firea ei impulsivă, prin setea de cunoaștere și de senzații nu fusese încă înlăturat. Martha Greenwood își făcea griji pentru această străină care era fiica ei. O îngrijorare pe care nu i-o arăta Mayei niciodată, știind că la douăzeci de ani privești viața altfel decât la patruzeci și doi. Când simți că suspinele fiicei ei scăzuseră în intensitate, o împinse ușor de lângă sine, o mângâie pe fața udă de lacrimi și spuse:

– Mâine totul va arăta deja altfel, da?

Maya încuviință din cap, fără putere, și luă batista pe care mama i-o dădu în timp ce se ridica.

– Nu mâine, șopti Maya cu vocea gătuită și aspră de lacrimi, după ce ușa se închise în urma mamei ei. Ci peste șase săptămâni, când fac douăzeci și unu de ani și nu mai am nevoie de acordul vostru.

Însă pentru Maya acele ceasornicului sorții aveau să se învârtă mai repede decât bănuia ea în acea zi de duminică. Pentru că nouă zile mai târziu, pe 28 martie, Marea Britanie aliată cu Franța declară război Rusiei. Și două zile mai târziu ajunse la Black Hall ordinul scris, ca *medicul asistent Jonathan Alan Greenwood, născut pe 17 iunie 1826*, să se prezinte în următoarele patru săptămâni la cartierul general al batalionului 1 al *Rifle Brigade* din Walmer, Kent.

– Exclus! Jonathan ridică mâinile în semn de împotrivire, se lăsă pe spate în scaun și își apăsă palmele pe marginea îndoită a mesei, de parcă ar fi trebuit să ridice un val de apărare între sine și Ralph. Una e să îi transmit mesajele tale fără știrea părinților mei, dar ceea ce îmi ceri tu acum...

Dand din cap, Jonathan ridică ușor ceașca de ceai și apoi Ralph își plecă privirea spre propria ceașcă pe care o învârtea în semicerc pe farfurioară, ținând-o de toartă.

Cum îi merge? întrebă cu voce înceată și ușor tremurătoare. Jonathan tăcu și privi țintă, prin perdeaua de tul, la ploaia care cădea pe stradă și se prelingea pe partea exterioară a geamului. Acum în aprilie abia dacă era mai cald decât fusese în martie și doar rareori pătura de nori se rupea, pentru a cufunda vârfurile turnurilor din Oxford în lumina soarelui.

Trecuseră peste trei săptămâni de la acea zi de duminică, în care domnul și doamna Greenwood refuzaseră cererea lui Ralph și de când acesta părăsise abătut Oxfordul și se întorsese în Gloucestershire. Trei săptămâni în care

la Black Hall lucrurile reîntraseră oarecum în normalitate, dacă făceai excepție de faptul că între Maya și Angelina dormea aceeași tăcere neînduplecată. Ceea ce nu cântărea prea mult pentru programul zilnic al casei, din moment ce Maya abia dacă mai ieșea din camera ei, sărea peste mese sau scotocea fără poftă prin farfurie. Petrecea zile întregi privind fix pe fereastră, fără să știi ce vedea ea acolo, și ținea de obicei o carte în mână, din care nu citea niciodată.

– Nu-i merge bine, spuse Jonathan în cele din urmă și începu să fărâmițeze, dus pe gânduri, biscuitul de pe farfurie, de care nu se atinsese. A devenit monosilabică, împietrită. A renunțat până și la orele de arabă cu profesorul Reay. Și nici măcar eu nu reușesc să ajung până la ea, zise Jonathan împingând pe marginea farfuriei câteva firimituri din aluatul pufos. Nu știu ce se va întâmpla, pentru că în câteva zile plec și eu, murmură el pierdut.

– Atunci ajută-ne, îl rugă Ralph, cu brațele sprijinite de masă. Nu de dragul meu, ci de al Mayei.

Jonathan își privi prietenul îndelung. Și Ralph își plimise deja ordinul de încorporare, tot pentru *Rifle Brigade*. Jonathan știa că lui Ralph i se împlinea astfel un mic vis.

Acest regiment, avându-l drept Colonel-in-Chief pe prințul consort Albert, avea o reputație excelentă. Era primul regiment care abolise biciuirea ca măsură disciplinară, în care fusese introdus obiceiul ca ofițerii să cineze în mod regulat cu oamenii lor, pentru a crea astfel o atmosferă de familie care să îi unească. Aveau loc în mod regulat concursuri de tir și întreceri sportive și se acordau decorații interne, pentru a trezi ambiția soldaților. „Lăcustele“, cum erau numiți soldații regimentului din cauza uniformei lor verde-închis cu inserții negre, erau trăgători de elită, care

operau câte doi sau singuri în afara ordinului de luptă. *Rifle fluyade* își câștigase renumele încă din timpul războaielor lui Napoleon, sub vechiul nume de *Rifles 95*. Era legendară povestea unui soldat care împușcase în războiul de atunci din Peninsula Iberică, cu pușca lui Baker, un general francez aflat la o distanță de mai multe sute de iarzi, după care pusese la pământ un alt francez, care voise să îi sară în ajutor generalului. Iar de curând, cei din regimentul Rifles fuseseră învingători și în două războaie din Africa de Sud. Iusa Jonathan nu putea citi pe chipul lui Ralph nici semne de bucurie, nici de mândrie că urma să facă parte din acest regiment. Era palid, iar ochii îi erau deosebit de serioși; părea extrem de îngrijorat și atât de nedormit, de parcă nu ar fi călătorit de la Gloucestershire la Oxford, ci ar fi ocolit o emisferă întreagă. Dacă era după el, în săptămânile care ar scurseseră Jonathan le-ar fi stat celor doi în continuare la dispoziție ca *Postillon d'Amour*. Considerase însă că era mai înțelept să urmeze porunca părinților săi și să sisteze pe moment corespondența dintre Ralph Garrett și Black Hall în general, până se linișteau spiritele.

– Dacă... dacă voi cădea în luptă, spuse Ralph rostind cu greu vorbele și împinse cu degetul arătător zaharnița lui înaintea, apoi spre stânga și iar spre dreapta, aș ști măcar că Maya este independentă și asigurată din punct de vedere material. E drept, doar cu o mică pensie și cu suma modestă pe care am moștenit-o, dar oricum. E probabil mai mult decât ce are acum.

– Dacă vă ajut – *dacă!* sublinie Jonathan aspru, când văzu că Ralph ridică ochii spre el plin de speranță, ce se va alege de Maya în timp ce tu ești pe câmpul de luptă?

Ralph ridică din umeri, continuând să plimbe zaharnița.

– Poate rămâne la familia mea la Montpellier House, Sar înțelege de minune cu Isabel. Sau vine pur și simplu cu mine.

Nu era nimic neobișnuit ca soldații de toate gradele să își ia soțiile și copiii cu ei la război, unde aceștia trăiau în spatele liniilor frontului pe această durată, ba era chiar o situație dorită de către comandanți – un obicei care lui Jonathan personal i se părea discutabil; după părerea sa, femeile și copiii nu aveau ce căuta pe un câmp de război.

– Poate să decidă și singură, continuă Ralph. Războiul acesta oricum nu va dura mult și atunci mă întorc cu ea în India.

Jonathan își sprijini coatele de masă și respiră adânc, își frecă fața cu palmele, în speranța zadarnică că astfel și-ar putea limpezi capul. Ralph plecase înainte de vreme din Cheltenham spre Kent, pentru a face acest ocol prin Oxford. Un paj al hotelului Angel de pe High Street îl adusese lui Jonathan mesajul său, acesta îl luase pe Ralph de la hotel și, în amintirea unor zile mai fericite, se dusese împreună la Boffin's, unde Ralph îl confruntase cu cererea lui delicată.

– Tu n-ai face la fel, dacă ar fi vorba despre tine și despre Amy?

Jonathan îl privi printre degetele răsfirate, expiră apoi cu putere și își încrucișă brațele la piept.

– Nu știu. Situația noastră este complet diferită.

Frederick Symonds privea cu bunăvoință faptul că tânărul Greenwood o curta pe fiica sa. De meserie chirurg, era încântat de comportamentul și caracterul lui Jonathan, iar de situația lui familială oricum. De îndată ce Jonathan își va fi îndeplinit obligația față de patrie, Symonds voia să îl ajute să își înceapă activitatea de chirurg, apoi urma

«Își dea și acordul pentru logodnă. Chiar dacă Amy în-
o puse să trezească romanticul din el, Jonathan era totuși
în primul rând un om rațional. Iar să fugi de acasă era, în
opinia sa, un lucru pe care îl făceau doar personajele din
romanele demodate ale acelei Miss Austen, pe care mătușa
Elizabeth le citea plină de pasiune.

Nu poți să aștepti măcar până la ziua de naștere a
Marei, de pe 1 mai? Atunci face oricum douăzeci și unu de
ani și v-ați putea căsători oficial în Anglia, și fără acordul
părinților mei.

Trebuie să mă prezint la cazarmă până cel târziu pe
30 aprilie și nimeni nu știe când plecăm pe front, poate
peste câteva săptămâni sau abia peste câteva luni. Primele
trupe au plecat deja pe mare! Și chiar dacă lunetiștii sunt
de obicei ultimii care pleacă, după infanterie și cavalerie,
după ce materialele și muniția sunt încărcate pe vapor,
vom face întâi instrucție. Nu se vor acorda concedii pentru
chestii private precum nunta și așa vrea să petrec înainte
măcar câteva zile cu Maya. În afară de asta – nu mă înțelege
gustul, nu am nimic împotriva părinților tăi –, dar după
ce ai hotărât m-au refuzat, ar putea reuși să împiedice
căsătoria, între prezentarea ofertei și nuntă. Jonathan se
leabă pe spate oftând și își întinse picioarele pe sub masă.
Nu vrei măcar să o întrebi dacă ar fi acord cu ideea asta
de buncască?

Ralph își privi restul de ceai rece, pe care îl rotea în
mână.

– Sunt gata să aștept încă în seara asta în fața ușii voas-
tre. Tot ce are de făcut este să treacă pragul. Dacă nu vine,
plec direct mai departe spre Walmer, mai spuse Ralph.

Jonathan privi din nou pe fereastră, observă trecătorii,
atunci ploaia le curgea de pe umbrele, trăsurile, care scoteau

fântâni arteziene în urma roților lor. În cele din urmă se întoarse spre Ralph.

– Lasă-mă să mă gândesc. Măcar până mâine.

– Ce vrei să fac în grădină? se tângui Maya în ziua următoare și se încleștă cu o mână de mânerul clantei, în timp ce Johnathan o trăgea fără îndurare de cealaltă.

– Să respiri aer curat, să mai ieși din casă măcar atunci când ploaia se oprește timp de o oră și iese soarele!

Maya renunță în cele din urmă să se împotrivescă, boscorodindu-l în șoaptă, și se lăsă târâtă de fratele ei afară pe poteca acoperită cu pietriș, unde Jonathan îi prinse brațul sub al său și o bătu ușor pe spate.

– Așa, ești cuminte, trebuie să ascuți întotdeauna de unchiul doctor!

– Lăudărosule, mârâi Maya, fără să-și poată reprimă tremurul din jurul buzelor.

Pietrișul scârțâia sub tălpile lor, iar deasupra capetelor lor mierlele și graurii se bucurau de pauza pe care o făcea ploaia. Vremea umedă făcuse să crească gazonul pe care scânteiau în soare nenumăratele picături ale ultimului ropot de ploaie, iar crengile pomilor și ale tufișurilor erau acoperite de verdeață proaspătă. Pleoapele Mayei se închiseră involuntar, iar Maya trase adânc aer în piept, sorbi mirosul de pământ ud, de frunziș proaspăt și aer curat, savură căldura razelor soarelui pe piele.

– Maya. Maya se opri și îl privi întrebătoare pe Jonathan, care se întorsese spre ea. El își roti ochii prin grădină, îi mângâie brațele, dădu să vorbească și timp de câteva clipe lungi păruse să nu găsească cuvintele potrivite. Presupunând, începu în cele din urmă, plin de ezitare, presupunând că acolo... arătă spre poarta de fier a grădinii care ducea către

Black Hall Road... acolo ar sta în noaptea aceasta o trăsură cu Ralph în ea, pregătit să te ia cu el. Ce ai face?

Fruntea Mayei se încruntă, lipsită de înțelegere și lunoasă, de parcă l-ar fi certat că îi pune o întrebare atât de exagerată și complet ipotetică. Apoi înțelese.

E aici? La Oxford?

De ieri, încuviință Jonathan. E pe drum spre Kent, unde se va înrola în același regiment ca și mine. Pe chipul Mayei se perindară speranța, fericirea, dorul, o întregă paletă de simțăminte trecu peste chipul ei și o însufleți. Cel târziu acum ar fi decis Jonathan ceea ce decisese în primele ore ale dimineții, după o noapte de nesomn și de gânduri, înainte de a se înființa, în cursul dimineții, pe pragul lui Ralph. Te va aștepta la noapte afară în fața poștii, Maya, și mi-a dat cuvântul lui de onoare că veți trece nemântârziat granița spre Scoția, unde vă veți cununa, dacă veți să pleci cu el.

Maya trase adânc aer în piept.

– Mai întreb! exclamă ea.

– Bine, fii atentă: am luat deja o geantă din debara. Ți-o dau mai târziu și poți să îți faci bagajul. Nu vei putea lua multe cu tine, dar măcar cele necesare pentru câteva zile. Geanta o voi duce eu jos lângă zid, după ce se lasă întunericul, ca să fie la îndemână când vine Ralph.

Maya privi spre casă, apoi spre mâinile lui Jonathan, care le țineau strâns pe ale ei.

– Ce vor spune mama și tata când vor afla că m-ai ajutat?

– Păi, mai mult decât să mă dezmoștenească, nu au ce să mi facă, răspunse Jonathan cu un zâmbet și o mângâie pe Maya pe obraz. Nu vor afla. Oricum, eu unul nu am de gând să le spun. Lasă-le doar un bilet pe masa de scris, că au fugit cu Ralph, ca să nu se îngrijoreze prea tare. Maya

încuviință din cap, iar Jonathan o strânse în brațe. De altfel, plec și eu poimâine. Și până mă întorc din război, lucrurile oricum se vor liniști.

Maya se eliberă încet din îmbrățișarea lui și îl privi serioasă.

– Și ce va fi cu tine și Amy?

Fuga ei de acasă va păta onoarea familiei, Maya știa asta din bârfele șoptite în spatele evantaielor de la ceaiurile date de mama ei. Jonathan zâmbi și îi împinse cu degetul un fir rebel de păr de pe frunte.

– Nu-ți face griji. Amy mi-a promis că mă așteaptă și nu-mi pot imagina că domnul Symonds s-ar supăra pe mine din cauza surorii mele zburdalnice. Zâmbetul de pe fața lui Jonathan pieri, iar el o privi atât de insistent, de parcă ar fi vrut să-și imprime în minte fiecare detaliu al chipului ei. Acum cel mai important lucru este să fii în sfârșit fericită. Ai așteptat deja prea mult. Cu aceste cuvinte o eliberă din strânsoare și îi oferii galant brațul. Vino, să dăm un ocol prin grădină, pentru ca acoperirea să fie perfectă. Își lăsă capul pe spate și privi spre cerul pe care se adunaseră norii cenușii ca oțelul, micșorând și înghițind porțiunile albastre. Oricum, va reîncepe de îndată să plouă.

– Maya! Gerald Greenwood ridică surprins capul, când bătaia ușoară din tocul ramei dinspre birou îl trezi din gândurile sale. Ca de obicei, uitase să închidă ușa, ceea ce fără îndoială va avea a doua zi drept rezultat critica Marthei, că mirosul rece de pipă se simte în toată casa. Își scoase pipa cu pricina din gură și își privi fiica peste ochelarii de care mai nou avea nevoie la citit. Ce te aduce aici așa de târziu?

– Pot să stau cu tine și să mai citesc puțin?

— Firește, copilă, firește! Arată cu pipa spre fotoliile din fața biroului său, înainte de a se apleca din nou asupra cărților deschise și a însemnărilor din fața sa. Fă-te comodă.

Maya traversă camera, alese la întâmplare o carte de pe unul din rafturile care se întindeau de-a lungul pereților, aprinse veioza de pe masă și se ghemui într-un colț al canapelei. Deschise cartea la prima pagină, dar ochii și gândurile îi erau departe, în timp ce ceasul din colț, din spatele biroului, număra cu un ticăit slab ultimele ore ale Mayei la Black Hall. Pernele roșii ale canapelei și ale celor două fotolii erau tocite de nenumărații studenți care se fătâiseră agitați pe ele de-a lungul anilor, în timpul discuțiilor de seară cu tatăl ei și cu alți docenți. Maya urmă cu vârfurile degetelor marginea unei pete. Era de la un pahar de cacao, pe care îl vărsase pe când era mică, și ale cărui urme nu putuseră fi îndepărtate niciodată de tot. Își sprijini capul de spetează și își privi tatăl care scria la lumina lămpii, tragea gânditor din pipă și trimitea norișori de fum prin lucăpere, împrăștiind o aromă de vanilie piperată, care pentru Maya, de când își putea aminti, era una cu Gerald. Ii părea rău că trebuia să-i provoace o asemenea durere și nu mai conta nici măcar faptul că și el fusese împotriva căsătoriei ei cu Ralph.

Tresări când ceasul bătu ora exactă, cu un țing ușor, și imediat urmă confirmarea din turnul de la St. Giles. Gerald Greenwood își lăasă pipa rece în scrumieră, căscă și se întinse.

— Să nu mai stai mult, inima mea, îi spuse el venind către Maya și aplecându-se deasupra ei ca să o sărute pe obraz.

– Nu mai stau mult, șopti Maya, își îmbrățișă tatăl și îl ținu strâns, reținându-și cu greu lacrimile care îi ardeau ochii.

Gerald o privi surprins când se dezlipi de ea. Fiica sa se purtase ciudat toată seara, fusese deosebit de prietenoasă cu servitorii, tandră cu mama ei și schimbase câteva vorbe chiar și cu Angelina. Ușurat, o prinse ușor de sub bărbie și o mângâie pe obraz cu degetul mare.

– Mă bucur că îți merge mai bine, murmură el și o sărută pe frunte. Noapte bună, Maya!

– Noapte bună, tată, răspunse ea și crezu că se va asfixia din cauza nodului care i se pusese în gât, văzându-l cum pleacă.

Era liniște în casă. Atât de liniște, încât Maya își auzea bătăile inimii, mult mai rapide decât bătăile ceasului. În curând Jonathan va veni să o ia. Geanta de călătorie aștepta deja de la cină afară în grădină, la adăpostul gardului. Puțin încăpuse în ea, dar puține erau și lucrurile care îi trebuiau Mayei: o rochie curată, lenjerie de schimb și ciorapi, o cămașă de noapte și un capot, peria de păr și o mână de obiecte de toaletă, șalul ei indian și un teanc de scrisori, de la Ralph și de la Richard, în ciuda tuturor lucrurilor, legate cu o panglică de mătase. Stomacul Mayei mârâi neliniștit, de nerăbdare bucuroasă și de teamă. Curând, foarte curând, va fi alături de Ralph, de data asta pentru totdeauna, pentru a porni împreună cu el spre o viață nouă, plină de aventuri. Cu toate acestea, și-ar fi dorit să poată rămâne și acasă, să nu fie nevoită să părăsească totul.

Când se mișcă o siluetă în ușă, Maya își ridică privirea. Era Jonathan, care se furișase atât de încet în jos pe scări, încât nu îl auzise venind. Maya se ridică trăgând adânc

... în piept, luă lampa și îl urmă prin casa cufundată în noapte, care de acum înainte nu mai avea să fie și casa ei.

Își aruncă pe umeri pelerina pe care i-o adusese Jonathan și își trase gluga adânc peste față, în timp ce ieșeau pe poarta grădinii. Afară turna cu găleata; ploaia răpăia pe pietriș și pe iarbă, umplea bălțile care se formaseră deja și gălgăia în jgheburile casei. Lampa, peste a cărei gură cilindrică Jonathan își ținea mâna drept pavază, abia dacă dădea lumină în întunericul ud și drumul până la poarta grădinii i se păru Mayei nesfârșit. Jonathan pusese geanta de cu seară acolo și descuiase totodată și poarta de fier, pe care Jacob o încuia de fiecare dată când se lăsa întunericul, astfel încât Maya o putu deschide cu ușurință. La doar câțiva pași depărtare, luminată de două lanterne din față, aștepta trăsura închisă, pe patru roți, cu doi cai și un căruțaș care privea sumbru, căruia ploaia îi curgea în striaie de pe borul pălăriei și de pe paltonul voluminos. Jonathan îi deschise ușa trăsorii și fură întâmpinați de privirea lui Ralph care luă geanta din mâna Mayei și o puse la picioare. Maya îi căzu lui Jonathan de gât.

Mulțumesc, îți mulțumesc mult, îi șopti ea și îl sărută pe obraz.

Fața lui Jonathan era udă și avea gust sărat, iar Maya nu știu dacă erau lacrimile lui sau ale ei, amestecate cu ploaia.

Pe curând, ai grijă de tine, răspunse el răgușit și o mai strânse o dată în brațe, înainte să îi dea drumul și să o ajute să urce.

Ralph se întinse peste ea și apucă mâna lui Jonathan.

– Mulțumesc, Joe, nu voi uita niciodată.

– Să ai grijă de ea, altfel o să ai de furcă cu mine! zise Jonathan.

Pe fața lui Ralph apăru un zâmbet.

– Ai cuvântul meu de onoare. Ne vedem la Walmer!

Jonathan lăsă ușa să se închidă și ridică mâna în semn de salut, când vizitiul smuci de căpăstru și porni trăsura pe Black Hall Road în sus, spre câmpurile din fața orașului.

Maya își lăsă gluga pe spate și privi prin geamul din spate al trăsurii, văzând cum Jonathan rămâne în urmă: o umbră lungă profilată pe zid, marcată de punctul luminos al lanternei. De parcă ar fi stat de strajă, pentru a lumina sufletele lor rătăcite drumul spre casă. Abia când trăsura coti, iar prin geam nu se mai văzu decât întunericul nopții, Maya se întoarse pe scaunul de piele, se dezbracă de pelerina udată ca de o coajă și o împinse deoparte. Ralph așteptase plin de răbdare să se întoarcă spre el. Mult timp se mulțumise să se privească, două siluete neclare în trăsura neluminată. Apoi Maya simți mâinile lui Ralph care îi mângâiau cu gingășie conturul feței, de parcă ar fi fost orb și ar fi trebuit să se asigure că este într-adevăr ea. O sărută pe frunte, pe obraji, pe gură, cuprins parcă de recunoștință, și Maya simți cum o părăsește durerea cauzată de despărțire. Se lăsă să alunece spre el, se încălzi la căldura corpului lui, în timp ce răpăitul ploii de pe acoperiș, păcănitul regulat al roților și ritmul copitelor o făceau somnoroasă. „Suntem împreună... acum totul e bine... totul e bine... e bine...”

Lăsară în urmă Oxfordul cu turnurile sale, trecură de un Summertown adormit, gonind prin noapte spre Birmingham, unde dimineța urmau să ia trenul spre nord, până dincolo de granița cu Scoția, spre Gretna Green.

Urcară în goană, râzând, scările tocite pe sub covorul verde și ros, alergară de-a lungul coridorului și se lăsară să cadă, fără suflu, pe ușa lăcuită în alb a camerei de hotel.

– Ține, te rog. Ascultătoare, Maya luă în primire certificatul de căsătorie semnat, în timp ce Ralph deschidea ușa. Nu, așteaptă! strigă el râzând când Maya dădu să intre, o apucă de talie și o ridică cu elan în brațe. O facem cum se cuvine, altfel ne mai aduce și ghinion, îi explică el făcându-i cu ochiul, în timp ce o purta peste prag și lovi cu piciorul în ușa care se închise cu o bufnitură în urma lor. A, frumos, șampania comandată! exclamă Ralph și o lăsă pe Maya cu grijă lângă masa rotundă din fața șemineului. În timp ce Ralph scotea sticla din răcitorul plin cu gheață și își făcea de lucru cu dopul, Maya puse certificatul pe masa de scris de lângă ușă, așeză lângă el buchetul modest de mireasă făcut din violete și ciuboțica-cucului, pe care îl cumpăraseră în drum spre fierărie de la niște copii care voiau să câștige niște bănuți de la perechile de însurăței din sat.

Privi atentă în jur, în timp ce își dădea jos mănușile. Totul mersese atât de repede, încât nici nu apucase să vadă pe îndelete camera pe care o părăsise după-amiaza târziu în calitate de domnișoara Greenwood și în care se întorcea acum seara ca femeie măritată. Atinse involuntar inelul îngust de aur de pe inelarul stâng, pe care Ralph îl cumpăraseră încă de la Oxford, în după-amiaza de dinaintea fugii lor, și care era doar puțin cam larg.

Tapetul roșu era deșirat în câteva locuri de sub tavan, se desprindea de pe pereți, contrasta în mod neplăcut cu verdele nefericit ales al draperiilor din fața singurei ferestre, la fel cum nici covorul subțire în tonuri de albastru și galben, întins pe jos, nu se potrivea cu restul. În jurul mesei rotunde erau două scaune cu o tapițerie albastră atât de roasă, încât se vedea prin ea umplutura din păr de cal. În spate se deschidea ușa spre baie, mică și strâmtă, însă curată. Iar la peretele de vizavi trona o namilă de pat din lemn aproape negru, cu stâlpi răsuciți și plăpumi groase de puf, flancat de două noptiere ca niște lăzi, de un maro roșiatic stins.

După călătoria lungă pe care o făcuseră – în total două nopți și o zi jumătate – își lăsaseră aici doar bagajele, iar Maya se aranjase, în timp ce Ralph așteptase afară în fața camerei, plin de tact. Apoi plecaseră spre fierărie, ținându-se de mână. În atelierul scund, văruiat în alb, cu acoperișul întunecat de ardezie, fierarul își pusese în cele din urmă deoparte ciocanul și cleștele și îi cununase pe Maya și Ralph deasupra nicovalei în prezența soției și fiului lui, chemați ca martori. Așa cum fierarii scoțieni cununaseră în ultima sută de ani nenumărate perechi fugite din Anglia peste graniță, pentru că în Scoția te puteai căsători fără acordul părinților și înainte de a împlini douăzeci și unu

de ani și mai ales fără mari formalități: nu era nevoie de o licență obținută în prealabil și nici de un anunț făcut în lăserica respectivă la fiecare slujbă duminicală, cel puțin de trei ori înainte de cununie. După dreptul scoțian, era valabilă orice cununie făcută în prezența a doi martori, dar cea mai îndrăgită era cea făcută de un fierar. Pentru că așa cum unea meseriașul metalul incandescent cu alt metal, așa se spunea că ar uni el, ca „preot al nicovalei“, și mirii pentru vecie. Și pentru că Gretna Green era localitatea scoțiană cea mai apropiată de granița cu Anglia, ajungeau aici deosebit de multe perechi de îndrăgostiți. Tatăl era pregătit să-i găzduiască pe proaspeții miri și perechile aflate în luna de miere, mai ales pe cei cu buzunarul mai gol.

Pocnetul dopului o trezi pe Maya din gândurile ei, iar Ralph îi întinse unul din paharele cu picior lung.

– În cinstea noastră, anunță el festiv.

– În cinstea noastră, repetă Maya.

Paharele se ciocniră într-un clinchet fin, iar șampania o pișcă pe Maya de limbă, gâdilând-o apoi pe gât. Ralph se strambă și privi încruntat conținutul paharului său.

– Are un gust groaznic! spuse, apucă sticla de gât și o trase pe jumătate din răcitor, cercetându-i eticheta cu limba încrețită.

Maya lăsă capul pe spate și râse. Luase abia două guri, dar se simțea deja amețită.

– La ce te așteptai? Suntem la Gretna. Aici se căsătoresc cei care preferă iubirea în locul nunții de lux! Cine vine aici nu-și permite șampanie scumpă.

Ralph o privi și un zâmbet îi dansă pe buze.

– Ai dreptate. Îi luă paharul din mână, îl puse pe masă împreună cu al său și o trase de talie spre el. De aceea,

spuse el și își apăsă gura pe buzele ei, îi voi trimite viitorului meu colonel o scrisoare cu poșta rapidă, ca să îmi mărească solda ca pentru un locotenent proaspăt însușit și cazare pe măsură.

– Ah, de asta ai ținut morțiș să te însori cu mine, îl tachină Maya cu brațele încolăcite în jurul lui. Doar pentru bani!

– Bineînțeles, confirmă Ralph pe un ton de adâncă convingere și o lăsă ușor pe spate, o legănă și o sărută delicat pe gât. Pentru asta mi-am ales o moștenitoare bogată. Sau e posibil să mă fi înșelat? Întrebă el prefăcându-se căzut pe gânduri.

Râzând, o ridică de la pământ și o învârti prin aer, încât Maya țipă încântată și râse împreună cu el, când simți din nou pământ sub picioare. Ralph o trase atât de aproape de sine, încât frunțile aproape că se atinseră.

– Îmi tăiați răsuflarea, Mrs. Garrett, murmură el, iar fericirea Mayei nu putea fi mai desăvârșită.

Focul din șemineu își arunca lumina misterioasă, auriu-roșcată, peste ei, învăluindu-i în umbrele lui adânci. Era liniște acum, după ce fusese spus totul, după ce sărbătoriseră cu o cină simplă din pâine țărănească, brânză și vin, stând așezați pe jos, ca la un picnic, și închinaseră în cinstea îndrăzneli și a curajului lor; își promisese și iar că nimeni și nimic nu-i va despărți. Lungiți pe covor își dăduseră pantofii jos, iar picioarele goale ale Mayei se odihneau pe brațul lui Ralph. De parcă ar fi amânat amândoi această noapte, pentru a se asigura reciproc că de acum înainte aveau la dispoziție tot timpul din lume. De parcă ar fi savurat ideea că nu făceau nimic interzis stând acolo strâns îmbrățișați și savurând cu toate astea farmecul aventurii. Existau atingeri ușoare: degetele Mayei, care

El mângâiau fața sau gâtul lui Ralph; buzele lui, care umblau prin palma ei, apăsau pe ea sărutări mult mai delicates decât cele cu care îi vizita gura, sărutări care trimiteau prin ea valuri de căldură care îi ajungeau până în vârful degetelor, se adunau în centrul trupului ei și atingeau acolo temperaturi care o făceau să dea în clocot. Când se opună amândoi pentru a-și recăpăta răsufierea, Maya îl împinse de lângă sine și se ridică. Își scoase agrafele din păr una câte una și le lăsă nepăsătoare să cadă pe jos, apoi îl scutură capul până când bucele negre îi alunecară liber peste umeri și spate și se întoarse din nou spre Ralph. Acesta doar o privi, iar chipul său avu aceeași expresie ca în seara aceea de dinaintea cinei de la Black Hall, când o priviseră în ochi pentru prima dată. Maya se ridică, iar el nu opuse nicio rezistență când îl trase după ea prin buclă, spre pat.

Așteaptă, șopti ea, când el începu să își facă de lucru cu jacheta ei cu corset, de culoare albastru marin. Vreau să o fac singură.

Își deschise pe rând nasturii îmbrăcați în material și desfăcu clamele prin care fusta era prinsă în interior de ea. Își dezbracă jacheta strâmtă cu mânecile largi, își dădu jos mânușile fără degete, cu volane la încheieturi, desfăcu nasturii bluzei fără mâneci, cu cusături alese și cu dantele și și-o scoase peste cap. Deschise încheietoarea de la spate a fusteii, desfăcu panglicile juponului și le lăsă să cadă lovind la pământ ca un nor voluminos de material, din care apoi ieși. Își îndoi pricepută mâinile la spate, desfăcu unghiurile corsetului, deschise micile cârlige din față și îl împinse la o parte. Se așază pe marginea patului, îmbrăcată într-o cămașă cu bretele subțiri și indispensabili lungi, își împinse în sus volanele care îi ajungeau până la pulpe și

își rulă ciorapii în jos, lăsându-i pur și simplu să cadă. Apoi îl privi pe Ralph și întinse mâna spre el. Se lăsară să cadă împreună pe pat, iar părul Mayei părea negru ca abanosul pe lenjeria albă și apretată de pat, în lumina slabă din cameră.

– Ești atât de frumoasă, șopti el, pe când privirile îi colindau pe deasupra ei, urmate cu delicatețe de mâinile care îi desenau formele corpului de femeie: sânii plini, ale căror sfârcuri se profilau întunecate prin batistul subțire, subțirimea taliei suple, unduirea șoldurilor.

– Ai avut... ai avut deja multe femei? îl întrebă ea încet.

El se opri, de parcă și-ar fi ars degetele, iar pe chip îi străluci un zâmbet încurcat.

– Au fost câteva, da. Ezită scurt, apoi se aplecă din nou peste ea. Dar niciuna nu a fost ca tine. Și o sărută mai intens, mai insistent decât până atunci, până când Maya se luptă să tragă aer în piept, vrând în același timp să nu se oprească. Mayei i se părea că are febră, când îi dădu jos burtetele pantalonilor. După trei nasturi își pierdu răbdarea și îi trase pur și simplu cămașa peste cap, după care pipăi să găsească betelia pantalonilor. Scoase o exclamație de surpriză și admirație, când îl văzu. Corpul lui Ralph se măsura într-adevăr cu o statuie sculptată în piatră, cu una de marmură pal aurie: tare, răcoros și neted, cu umeri largi și șolduri înguste, cu mușchi și tendoane fin modelate.

Maya uită ce citise despre lucrurile acestea în scrisorile lui Richard și în cărțile de anatomie pe care fratele ei le lăsase, în timpul vacanțelor dintre semestre, împrăștiate cu atâtă nepăsare prin camera lui. Cercetă plină de uimire trupul atât de diferit de al ei, atât de închis în sine, atât de tare acolo unde al ei era moale. Ceea ce citise nu o pregătise câtuși de puțin pentru ceea ce puteau face gurile,

lăbile, mâinile unele cu altele și pe pielea goală și ce minunat era, ce fiori o treceau, ce căldură și ce dorință, cum o moleșea și o făcea să se topească. Fusesse pregătită atunci când Ralph se așezase peste ea, când îi depărtase picioarele, fusesse pregătită să simtă apăsarea, ruptura, și totuși respiră convulsiv când Ralph pătrunse în ea, pentru că o ilucea și pentru că imediat după aceea se transformă în ceva minunat.

Dar nimeni și nimic nu o pregătise pentru faptul că mișcările lui rapide să o tulbure pentru că el se grăbea spre ceva, lăsând-o pe ea în urmă, astfel încât, deși trupul ei era una cu trupul lui Ralph, se simți părăsită. Când Ralph se ridică sprijinindu-se în brațe, când gemu și se rostogoli de pe ea, trăgând-o la piept și tremurând din tot corpul, când o strănută cu gura uscată, atunci dorința Mayei se năruie, iar ea simți cum o cuprinde dezamăgirea. În timp ce dintre picioare o picura un lichid cald, lipicios, se simți înșelată, lipsită de ceva ce nu știa nici măcar cum se simte. Își imagină că ar fi trebuit să fie și ea la fel de epuizată și de fericită ca Ralph, că ar fi trebuit să simtă împlinire în dorința ei, la fel ca el, și nu știa de ce nu se întâmplase asta.

Ți-a plăcut? murmură Ralph, deja ușor somnoros.

Da, șopti Maya.

Era o minciună, prima din căsnicia aceasta încă atât de nouă, iar pe Maya o năpădi spaima că poate nu va fi ultima.

Înlătură cu toate puterile gândurile triste. Erau împreună, uniți în fața lui Dumnezeu și a oamenilor, și doar asta conta. Tot restul se va aranja. Se lipi de el, îi ascultă bătăile inimii care se liniștea treptat și își dori cu ardoare ca și inima ei să găsească același ritm.

Au fost zile lipsite de griji în acel aprilie, exaltate și înnopte, ca vremea care își trimitea soarele peste stâncile

și câmpiile verzi ale Scoției, cu o briză care purta în sine prospețimea mării din apropiere. Umblau pe câmpuri, treceau pe lângă pajiștile pe care pășteau netulburate vaci cafenii, de-a lungul dealurilor joase și ale coastelor pline de mâl din Solway Firth care scânteiau albastre-cenușii. Parcurseră într-un cupeu închiriat cele opt mile spre vest, până la Annan, primul oraș mai mare din împrejurimi, de unde cumpărară pentru Maya două rochii drăguțe și o pălărie destul de îndrăzneată, plată, cu boruri largi și panglici lungi. Iar cu fiecare zi care trecea, Oxford, Black Hall și Richard Francis Burton erau tot mai departe, de parcă Maya le-ar fi întors definitiv spatele și ar fi început o nouă viață.

Era cea de-a șaptea lor zi la Gretna Green, peste două zile urmau să se întoarcă în Anglia, pentru ca Ralph să o poată prezenta pe Maya familiei sale, când se întoarseră la hotel într-o stare de veselie debordantă, iar portarul de la recepție îi întinse lui Ralph o scrisoare.

– Corespondența dumneavoastră, domnule Garrett.

– Oh, a mers repede, spuse Ralph râzând și îi mulțumii portarului înclinând capul, înainte de a rupe nerăbdător plicul și de a despăture scrisoarea.

În timp ce ochii îi alergau peste rânduri, zâmbetul i se stinse, iar culoarea îi dispăru din obraji.

– Vești proaste? Îngrijorată, Maya îl atinse pe braț, Ralph?

El o privi de parcă ar fi trebuit întâi să își aducă aminte cine era și înghiți în sec.

– Am primit ordin să mă prezint în alt loc, cu efect imediat.

– În alt loc? Unde? Și de ce? insistă Maya, dar Ralph nu îi răspunse, ci o apucă de braț și o trase spre trepte.

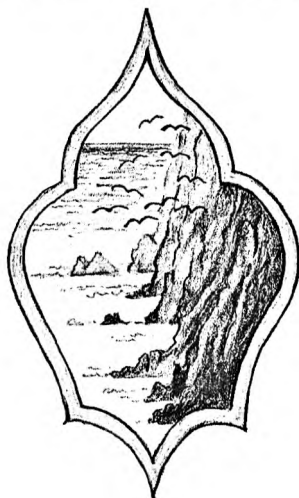
Trebuie să plec la Londra. Numai decît.

Doar cîteva ore mai târziu trenul îi zgâlțîia spre sud, pe linia nordul Angliei, iar Ralph privea țintă pe geam fără un cuvînt, în timp ce mîna stîngă i se strîngea încontinuu în pumn, iar un mușchi al maxilarului se încorda și se relaxa fără încetare, iar Maya îl simți mai departe ca niciodată. Nici brațul pe care îl pusese în jurul ei nu schimba cu nimic această senzație.

Și pentru prima dată pe Maya Garrett, născută Greenwood, o încercă bănuiala că se legase pe viață de un om care îi era străin.

2

Ochiul Arabiei

Ferește-te de fumul rănilor dinlăuntru
pentru că rana dinlăuntru va izbucni cândva.
Ferește-te, pe cât poți, să deșădăcinezi inima,
pentru că un singur oftat poate să deșădăcineze o lume.

SHEIKH SA'DI,
Grădina de trandafiri

Nicio pală de vânt nu atingea suprafața apei, nicio briză care să îi fi răcorit pe pasagerii de pe punte. Chiar și curentul produs de înaintarea vaporului cu aburi *P&O* părea să se risipească încă în momentul producerii, în aerul fierbinte și stătut. Această zi de mai era una din acele zile pentru care erau atât de vestite tropicele: neclintită, mută, apăsătoare. Nu se auzea nimic în afară de slârâitul mării în momentul în care carena trăgea brazde prin albastrul ei turcoaz și vuietul monoton al motorului cu aburi. Pe ambele părți se întindea uscatul golaș și stâncos, peste care sclipea aerul încins. Un stol de pești zburători zbârâia peste suprafața mătăsoasă a apei, o atinse de câteva ori plescăind, înainte ca peștii să dispară unul după altul sub ea.

Maya se apropie de Ralph, la balustradă, își vârî brațul sub al său și își lipi obrazul de umărul lui. Îl privi lung, cu privirea ascunsă sub marginea îngustă a pălăriei de paie, străduindu-se să citească ceva pe fața lui împietrită și inexpresivă, îndreptată spre țarm. În ultimul timp era deseori în dispoziția asta: stătea gânditor și mut, cu un rictus amar în jurul gurii, iar Maya știa ce gânduri îl macină.

Audiența sa la comandament nu îl ajutase cu nimic. Nici rugămintea lui să fie tratat cu îngăduință, nici asigurarea că nu va mai încălca prevederile regulamentului disciplinar nu putuseră schimba nimic. Și nici cariera lui atât de impecabilă de până atunci, recomandările scrise pline de laude din trecut, din Bengal și Rawalpindini, nu contaseră. Cei de la Londra rămăseseră neînduplecați și fuseseră de acord cu colonelul de la *Rifle Brigade*, care după primirea scrisorii lui Ralph de la Gretna Green decisese, fără să stea mult pe gânduri: locotenentul Ralph William Chisholm Garrett nu solicitase la timp superiorului său de la noul regiment permisiunea de a se căsători, iar o asemenea încălcare a uzanțelor armatei trebuia sancționată, chiar dacă era vorba de o formalitate relativ lipsită de importanță. Tocmai acum, pe timp de război, era de neiertat ca un soldat să dea întâietate sentimentelor sale, în loc să respecte prevederile. Mai ales că era nou-venit și trebuia să se încadreze întâi în formația regimentului. Era imposibil să se aștepte la clemență cu așa puțin timp înainte de campania împotriva Rusiei!

O singură aducere din condei îl tăiașe pe Ralph Garrett de pe lista de nume a regimentului, spulberându-i visurile cu privire la *Rifle Brigade* și la bătălii încununată de glorie, înainte chiar de a-și începe serviciul la cazarma de la Walmer. Îi fusese refuzată și întoarcerea la *Corps of Guides*. Postul lui de acolo, oricum râvnit de mulți alții, fusese deja ocupat și, la urma urmei, trebuia să se dea un exemplu. Dacă s-ar fi răspândit zvonul că locotenentului i se iertase una ca asta, te pomenești că le-ar mai fi venit și altor soldați ideea să se căsătorească rapid cu iubita înainte de încorporare, fără să-și bată capul cu formalitățile neplăcute! Ce-ar

mai urma: neprezentarea la apel, fuga din fața dușmanului, dezertarea?

De aceea locotenentul Ralph Garrett primise ordin să se prezinte la punctul britanic din portul din Aden și trebuia să activeze în garnizoana respectivă „din momentul prezent și până la noi ordine“. Aden, care de douăzeci de ani era un avanpost minuscul al Imperiului Britanic, trecea drept un fel de colonie de pedeapsă pentru soldații britanici. Un Gibraltar estic, situat nemijlocit în fața porților giganticului Imperiu Otoman, despărțit de Africa doar printr-o strâmtoare și împresurat în partea din spate de sultanate când prietene, când dușmane. Lui Ralph i se dăduse clar de înțeles că o amânare a plecării sale ar fi fost considerată nesupunere și l-ar fi dus în fața curții marțiale. Astfel încât nu mai avuseseră ocazia să meargă până la Gloucestershire sau chiar și numai până la Kent, pentru a-și lua rămas-bun de la Jonathan.

– Este doar o chestie trecătoare, îi șopti Maya și îl mângâie pe braț, cum o făcuse de atâtea ori, încercând să îl consoleze.

– Sper, răspunse Ralph.

Din vocea lui lipsea însă orice urmă de convingere.

– N-o să fie așa rău, se arătă Maya încrezătoare. Ne avem pe noi!

Ralph o privi și pe față i se așternu un zâmbet, în timp ce îi luă mâna și i-o strânse ușor.

– Da, ai dreptate. Uite, se vede Bab el-Mandeb, exclamă el și arătă spre limba golașă de pământ, cu o insulă în fața ei, care se întindea în mare.

În locul în care coasta africană și arabă se apropiau mult una de alta, în care apa se învoldura brusc, neliniștită. „Bab el-Mandeb, poarta lacrimilor“, traduse Maya din araba pe

care o știa, și în ciuda caniculei de pe punte, o trecu un fior rece pe șira spinării.

Maya nu avusese nevoie de mult timp de gândire ca să ia decizia de a-l urma pe Ralph la Aden. Era exclus atât să se întoarcă la Black Hall temătoare și cu capul plecat, cât și să apară pe pragul casei Montpellier, ca soția necunoscută a fiului.

Locul ei era alături de Ralph și, dacă nu fusese să fie India, Arabia oricum era mai mult decât un surogat dezamăgitor și în orice caz o alegere mai bună decât o tabără militară în Balcani.

Maya stătuse uimită pe punte, sub cerul negru-albăstrui al Mediteranei, privind stelele care străluceau cu o intensitate pe care Maya nu o văzuse vreodată pe pământ englezesc, nici măcar la băile din Brighton sau Torquay, unde familia Greenwood își petrecea câte o vară.

I-ar fi plăcut să își întrerupă călătoria ca să coboare de la bord și să vizite Roma, orașul etern, Florența cu nuanțele ei de ocru, roșu ca teracota și măsliniu, Siena și Perugia, Neapole cel plin de viață; poate și Ischia, insula stâncoasă de sub vechea cetate Castello Aragoneze: verde de la livezile de lămâi, curmali și rodii; Salerno cu ruinele pitorești de castel medieval și Capri cu minunea grotei sale albastre – locuri și peisaje pe care le știa doar din povestirile lui Richard, auzite în copilărie, din amintirile nostalgice ale tatălui ei și din gravurile colorate din biroul său. Precum cele din Grecia, unde fiecare piatră părea să mai păstreze în sine ceva din lumea mitică a zeităților din Olimp.

Acum, când mama ei nu mai era cea care decidea totul, i-ar fi plăcut să vadă toate acestea. Martha Greenwood era îngrozită din principiu de călătorii. Mult prea mari îi erau

temerile, mai ales temerea că Angelina cea delicată nu ar putea suporta canicula și s-ar putea îmbolnăvi grav într-o țară străină. De ce să colinde prin străinătăți, când erau și în Anglia băi cu climă însorită și temperată, benefică pentru sănătate? Cu toate că pe Gerald l-ar fi incitat să colinde împreună cu copiii săi pe urmele călătoriilor din studenția sa – considerând această formă de educație drept deosebit de utilă și fructuoasă – se supusese dorinței Marthei în această privință. Așa cum făcea de cele mai multe ori când era vorba de îngrijirea și educația copiilor, pe care le știa pe mâini bune la Martha și care oricum nu intrau în domeniul lui. Așa că rămăseseră la Torquay și Brighton.

Cu atât mai mult savura Maya această călătorie, chiar dacă doar de pe puntea vaporului. Ajunseră mult prea repede la Alexandria, „perla Mediteranei“, și mult prea repede o părăsiră, rămânând doar cu câteva impresii superficiale: case zugrăvite în galben, imitații proaste ale clădirilor europene, dar și cafenele orientale pline de vrajă, în fața cărora arbuștii de păducel își întindeau crengile argintii spre toate punctele cardinale. Oriunde ai fi privit, vedeai palmieri și procesiuni de cămile care blocau străzile mergând agale și fiind mânate din spate, cu jumătate de gură, de oameni cu fesul roșu caracteristic pe cap. Merseseră cu trenul o scurtă bucată de drum până la malul Nilului, unde îi așteptase un vapor cu aburi. Vaporul alunecase pe râul lat și liniștit, printr-o câmpie atât de întinsă, încât s-ar fi putut crede pe un ocean calm, infinit, dacă nu ar fi fost tivul franjurat făcut din palmieri și păducel, care se profila pe cerul înserării. În ochii Mayei, scena fusese încărcată de tristețe, și totuși copleșitoare în măreția ei: Nilul, Egiptul, leagănul unei culturi străvechi și maiestruose, atât de veche și de impozantă precum piramidele

de pe cealaltă parte a râului. Cairo, „triumfătorul“, plin de viață gălăgioasă, răcoros în umbra clădirilor și a grădinilor, cuptor încins pe străzi și în piețe, sub cupole și minarete. Măreț și totodată decăzut, o reflexie a religiilor, popoarelor și dinastiilor care trăiseră și construiseră aici de-a lungul secolelor, orașul respira libertate, așa cum o poate face doar un oraș în care se contopesc mai multe culturi: creștin-europeană, musulmană și africană. „Din orașul acesta mi-a scris Richard“, îi trecu Mayei prin cap.

Un căruțaș nubinian în uniformă pestriță, pe jumătate husar, pe jumătate oriental, îi scosese din oraș cu trăsura cu cai, ducându-i într-un peisaj arid cu râpe, stânci, nisip și posturi engleze izolate, prevăzute cu steaguri, sub forma unor case cubice, al căror scop era neclar în ținutul acesta pustiu, lipsit de apă. În depărtare se zăreau niște linii stâncoase, care se dovediră curând a fi un lanț de munți, și de ambele părți ale drumului se albeau la soare schelete de cămile. Când acestea deveniră mai rare și când se zări un zid jos, flancat de două turnuri, ajunseseră la Suez, unde îi aștepta vaporul cu aburi care o porni spre Marea Roșie cu Maya și Ralph la bord.

Maya era încă tot sub vraja impresiilor adunate în decursul călătoriei de până atunci. Pe cât de fugitiv le culesese în graba lor, pe atât de durabile erau în mintea ei imaginile, scenele, culorile, mirosurile și zgomotele. Ca o băutură amețitoare, din care gustase doar câțiva stropi și care îi deschisese pofta de mai mult. Și astfel aștepta cu înfrigurare să ajungă la Aden – Aden, care pentru ea suna precum „Eden“, unde o va aștepta întreaga minunăție străină a Arabiei.

După câteva ore, când se zări peninsula, Maya trăi un șoc: contururi abrupte, creste stâncoase sparte și rupte,

din piatră de un cenușiu-închis, aproape negru. De parcă o explozie uriașă ar fi azvârlit, în vremuri străvechi, chiar aici în apă un ciot carbonizat, căzut apoi în uitare. Nici măcar buruienile cele mai modeste nu catadicsiseră să își înfigă aici rădăcinile. De neconceput ca acolo să trăiască într-adevăr oameni. Așa cumva își imaginase Maya insula cetății Chateau d'If, în a cărei carceră fusese închis pe nedrept Edmond Dantès, *Contele de Monte Cristo*, timp de paisprezece ani.

– Asta e? întrebă Maya cu vocea lipsită de inflexiuni.

– Da, ăsta este noul nostru cămin, răspunse Ralph pe un ton sarcastic și o strânse lângă el.

Vaporul intră într-un golf care semăna cu un deșert înconjurat de stânci părăsite și aruncă ancora. Bărci mai mici, acționate cu aburi și cu vele mari porniră de la țarm către ei, iar lângă chila lor se legănau bărci de lemn minuscule, cu vâsle. Înainte ca mica flotă să ajungă la vaporul companiei P&O, se auzi zarvă mare. Cele mai multe bărci cu vâsle erau conduse de băieți somalezi, pe jumătate goi, negri ca smoala și slabi, care își lăudau în gura mare marfa și o țineau ridicată spre balustrada vaporului: piei de leopard, coarne de antilopă și pene de struț, lucruri de preț de pe apropiata coastă a Africii. În trei sau patru din celelalte bărci stăteau cu fețe serioase sau plictisite indieni și singalezi, care desfăcuseră pânze brodate și fețe de masă, dar căroro li se părea că e prea cald ca să le mai facă și altă reclamă. Câțiva dintre pasagerii care stăteau sprijiniți de balustradă se distrau aruncând câte un penny în apă și privind cum băieții săreau cu capul înainte în mare și cum apa se spărgea în mii de cercuri, în momentul în care trupurile le dispăreau în adânc. Ca peștii li se unduiau umbrele sub suprafața udă, în timp ce se întindeau

după monedele care se scufundau încet, după care ieșeau la suprafață, trăgeau aer în piept și își strângeau moneda în pumn. Cei care, dintr-un motiv oarecare, aveau de gând să coboare la țarm, dădeau bagajul echipajului uneia din bărcile cu abur și se cățărau în ea din vapor, pentru a fi duși în port, ca Maya și Ralph.

Scările duceau către locul de ancorare de sub acoperișul de fier, iar Maya înghiți în sec văzând pustiul și dezolarea din fața ei: în fundal, piatră negricioasă și neîmbietoare, o pistă nisipoasă, o jumătate de duzină de căruțe neîngrijite aflate la adăpostul acoperișului hidos de fier, la care erau înhămați ponei somnoroși cu blana încălțită și în care dormitau somalezii și mai somnoroși. În spatele lor stătea în plin soare mormântul zugrăvit în alb al cine știe cărui sfânt, în stânga și în dreapta fiind ceva ce voia să semene a grădină. Cel puțin aici cineva arătase bunăvoință, pentru că puținele plante încercau să pară verzi sub stratul gros de praf și funingine, cu toate că parcă se deforma sub arșița soarelui, vrând aproape să se topească în următorul moment. O stradă, care de fapt nici nu merita numele ăsta, se îndoia descriind un arc de-a lungul căruia se adunau căsuțele construite parcă provizoriu și fără o inspirație prea mare. Nu departe de acolo se ridica, pe un soclu de piatră, o clădire alungită din lemn cu o galerie de coloane, care oferea priveliștea unor uși deschise spre niște cămăruțe asemănătoare adânciturilor dintr-un fagure de miere. Inscripția de deasupra ușii de la intrare nu lăsa niciun dubiu: era vorba despre Prince of Wales. Cel mai bun hotel de pe peninsulă. Și singurul. Maya și Ralph hurducăiră într-o căruță trasă de ponei de-a lungul coastei, peste nisip și pietre, care pe ei îi scuturau bine și care puneau căruța în pericol de a se descompune în

orice moment în părțile componente, dacă poneiul slăbit de vârstă, pe care somalezul îl tracasa netulburat cu biciul, nu se prăbușea înainte. Pe partea stângă scânteia marea, pe dreapta se înălțau pereți de stâncă prăpăstioși, care se micșorau, reapăreau brusc pe ambele părți, făceau căruța să huruie printr-o mică pasarelă naturală, înainte de a se rostogoli din nou spre câmpie. La jumătatea distanței, după două mile bune, apărură ceva ce arăta a sat. La țărm, pe uscat, erau câteva mici bărci indigene, printre care câțiva marinari arabi stăteau pe nisip, cu picioarele încrucișate, și își cârpeau pânzele. După care strada urca abrupt pe stâncile aspre, lăsa marea în adânc, o cotea spre uscat, iar când între ponei și căruță se vârî un perete de piatră, Maya apucă mai strâns mâna lui Ralph.

Pentru că strada strâmtă, care șerpuia printre povârnișurile stâncoase, ducea printr-o poartă făurită de mâna omului, care Mayei îi apărură, în umbra după-amiezii, ca o gură căscată, pregătită să îi înghită.

Allaa-huuuu ak-barr! *Allaa-huuuu ak-barr!* Din spre minaretele oraşului, vocile muezinilor își chemau credincioșii la rugăciunea de dimineață, cu sunete prelungi și tânguitoare, care se suprapuneau și se întrepătrundeau, pline de tristețe și în același timp pătimăse. Roțile hurducăiau peste pământul stâncos, cizmele scârțâiau în pas militar prin nisip. Undeva răgea răgușit un măgar, un contrapunct în sonata de nechezat de cal, behăit de capre și boncăit de cămilele. Printre ele voci de bărbați, colțuroase dacă erau pe engleză sau ascuțit melodioase, dacă proveneau de la negustorii și cărăușii care își începeau ziua de lucru. Doar stins, foarte stins se auzea vâjâitul mării din apropiere. Tabăra se trezea, ca în fiecare dimineață, iar Maya clipi pe sub pleoapele pe jumătate închise în razele palide de lumină care se înghesuiau prin geamul îngust. Cu toate că era încă foarte devreme, iar cămașa ei de noapte era subțire și ușoară, pe spate îi curgea transpirația, limba îi stătea lipită de cerul gurii, iar buzele aveau gust de sare. Gust de sare avea aproape totul la Aden, până și aerul pe care îi respira. De parcă minuscula peninsulă, atârnată de țarmul arab printr-un dig natural ca printr-un cordon

ombilical, ar fi fost odinioară un burete plin de apă de mare, apă care se evaporase apoi sub arșița soarelui, lăsând în urma sa stâncile și pământul îmbibate cu sare până în ultimul por.

Un zgomot venind din camera din față o făcu pe Maya să se întoarcă și, când văzu că cealaltă jumătate a patului îngust, făcut din scânduri simple de brad, era goală, se ridică în șezut.

– Ralph?

Soțul ei apăru în tocul ușii de legătură, îmbrăcat în pantaloni și cămașă de culoare deschisă, cu vestonul uniformei încă neîncheiat la nasturi și cu un pahar de cafea aburindă în mână.

– Bună dimineța. Te-am trezit? Scuză-mă, m-am strădui în mod special să umblu încet.

– Bună dimineța, răspunse Maya, scutură din cap și căscă, în timp ce își trăgea genunchii spre ea și se lăsa cu greutatea pe picioare. Nu, m-am trezit singură, adăugă și își întinse mâinile către el.

– Pe mine mă vrei sau cafeaua? întrebă el cu un zâmbet.

Maya își lăsă capul într-o parte și se prefăcu gânditoare.

– Mmmm... ambele! anunță în cele din urmă chicotind.

Ralph se așeză pe marginea patului, iar Maya îl îmbrățișă cu toată puterea, sărutându-l năvalnic și prea puțin potrivit cu acea oră matinală, până ce el se desprinse.

– Nu acum, trebuie să plec, râse el; un răs plat, lipsit de bucurie. Poftim, îi zise, întinzându-i paharul. Dar mai rămâi în pat. E prea devreme. Își apăsă buzele de gura ei. Ne vedem deseară.

Sorbind din cafeaua fierbinte, Maya îl privi cum își luă casca pregătită pe un scaun din colț și cum pleacă. De abia se închisese ușa bungalow-ului în urma lui, și Maya simți cum o cuprinde senzația aceea de gol interior, ca de plumb, care în ultimele patru luni îi devenise atât de familiară.

Firește că putea rămâne în pat, dacă avea chef, chiar și ziua întreagă. Aici la Aden nu prea avea ce să facă. Bungalow-ul minuscul, ridicat în grabă pe pământul uscat al terenului garnizoanei – dormitor, baie și o încăpere care servea în același timp ca hol, salon și bucătărie – abia dacă îi dădea de lucru. Mai ales că Gita, o bengaleză de vârstă mijlocie, venea în fiecare zi din oraș, pentru câteva ore, și se ocupa de muncile grele. Însă lupta împotriva prafului atotstăpânitor și a funinginii fine, pe care vântul o aducea de la cărbunii descărcați în port, se dovedea oricum inutilă. De aceea Mayei nu-i rămânea altceva de făcut decât să-și petreacă oarecum orele până la ora opt seara, când tresărea auzind tunul garnizoanei trăgând ghiuleaua de seară, în semn de salut, și știa că Ralph urma să ajungă acasă. În cazul în care nu făcea totuși un mic ocol pe la cazinoul provizoriu al ofițerilor, unde el și ceilalți soldați staționați aici își vărsau, în fața câtorva pahare de whisky, năduful din cauza serviciului lor de la Aden.

Adenul și zona din jurul orașului erau bogate în huilă, ideal deci pentru a lărgi cu o stație traseul cărbunelui dintre Anglia și subcontinentul indian, care trecea pe lângă acest țărm, pentru a economisi astfel locul de pe vapoare. Acest argument fusese și pretextul sub care comandantul Stafford B. Haines ocupase în 1839 Adenul, în numele Angliei, cu un mic escadron de vapoare. Ce-i drept nu fără împotrivire, după cum se așteptaseră la început.

Sultanul din Lahej arătase inițial un mare interes față de echipajul britanic, sub anumite condiții. Partea de sud-vest a Arabiei era fragmentată, între țărmul pitoresc și inima fierbinte a peninsulei, imensul deșert Rub al-Khali, „sfertul pustiu“, în numeroase sultanate, a căror loialitate reciprocă părea să se schimbe odată cu anotimpurile. Situația mai era complicată și de triburile războinice de

beduini, care o colindau în lung și în lat, își susțineau independența sau se ofereau drept mercenari când unuia, când altuia dintre sultani fie pentru altercații între ei, fie pentru paza caravelor de negoț care străbăteau țara. Astfel, sultanul din Lahej sperase să obțină suveranitatea dominației lui, protejată de trupele britanice, după modelul maharajahului din India, precum și ajutorul militar al pușcașilor în lupta împotriva dușmanilor săi, ca de pildă sultanul din Fadhli ori Imperiul Otoman, căruia tare i-ar fi plăcut să își anexeze și Adenul. Și viceregele Egiptului își întinsese deja mâna către Arabia, dar eșuase în fața rezistenței arătate de triburile de la fața locului. Aceeași rezistență o simțiseră și oamenii lui Haines la început. Între timp însă, la Aden se reinstaurase pacea.

O pace care în acel august 1854 îi ținea pe soldații britanici într-un echilibru ciudat între plictiseală cumplită și așteptare tensionată. Stând să vadă dacă se va muta câmpul de luptă dintre Constantinopol și St. Petersburg aici din Balcani sau dacă luptele decisive se vor da mai degrabă la Marea Neagră. Stând să vadă dacă totuși nu se cocea ceva în sultanatele mai îndepărtate. În afară de asta rămânea de văzut cum avea să evolueze alianța din acel moment, influențată de război, cu Franța, rivalul dintotdeauna al Angliei, după construirea canalului plănuit dintre Marea Roșie și Mediterană. Un proiect comun între Franța și Egipt, care urma să fie început în curând. Și chiar dacă un astfel de canal promitea o scurtare semnificativă a drumului maritim spre India, serviciilor engleze responsabile nu le plăcea să îl vadă în mâna puterilor străine.

Să fii soldat la Aden însemna, de regulă, să patrulezi prin oraș, pentru a asigura liniștea și ordinea: să aplanezi încăierările dintre negustori, pe de o parte, și zilieri și cărăuși, pe de alta, să arestezi un hoț sau un impostor și să îl duci la închisoarea locală. Unele trupe păzeau

încărcarea mărfurilor la *steamer point*, scriau și controlau listele încărcăturilor și vegheau ca totul să decurgă corect. Cine avea ghinion cu carul, ateriza în biroul împu-ternicitului. Așa pățise locotenentul Ralph Garrett, care își petrecea zilele scriind comenzi de materiale, cereri către administrația din Bombay, documente personale și restul corespondenței. Și se adunaseră multe într-un an. Pentru că Haines fusese destituit din funcție în primăvară, din cauza neconcordanțelor din contabilitate, și primise ordin să se prezinte la Bombay, unde i se făcuse procesul, fusese în cele din urmă găsit vinovat și fusese condamnat la o pedeapsă cu închisoarea de mai mulți ani pentru delapidare. Noul împu-ternicit, colonelul James Outram, nu era un pionier de talia lui Haines, ci un funcționar colonial cu experiență din Bombay, care își pusese în cap să facă din Aden o componentă veritabilă a Indiei britanice. Imediat după instalarea sa în funcție din luna iulie începuse să reorganizeze întreaga administrație din Aden după modelul britanic de pe subcontinent, ceea ce avu drept urmare un adevărat potop de scrisori și documente care trebuiau întocmite. Hârțiile pe care le lăsase în urma sa Haines, la plecarea sa intempestivă, trebuiau verificate și trebuiau făcute planuri pentru viitorul orașului. Au fost create și ocupate noi posturi, solicitați bani pentru construcții și mă-suri de reabilitare.

Ralph nu se plângea niciodată de activitatea sa, dar Maya îl vedea cât suferă din cauza asta. Mersul său, odinioară atât de elastic, era acum obosit, privirea îi devenise ternă, iar gura, odinioară mereu zâmbitoare, i se subția atunci când Ralph se credea neobservat. Pentru Maya era apăsător să îl vadă astfel și să nu poată face nimic ca să îl ajute, în afară de a-i răspunde la tandrețurile nocturne, să îl copleșească cu ele, pentru a aprinde astfel în el o fărâamă de vioiciune, pentru a vedea o sclipire în ochii lui, la lumina lămpii pe

ulei. O făcea și pentru că astfel se simțea mai aproape de el, i se dăruia cu plăcere, chiar dacă ea rămânea înfometată. Probabil fusese doar o iluzie ideea că și femeile ar fi putut găsi în asta o împlinire, la fel ca bărbații. Un basm inventat de bărbați, în necunoștință de cauză față de corpul femeii, pe care Richard Francis Burton îl crezuse și pe care i-l povestise și Mayei, deși nu era adevărat. Sau poate era valabil doar pentru femeile orientale, nu și pentru doamnele de origine englezească. Maya începu să se împace cu gândul că nu era vorba de mai mult decât de o dorință care se aprindea și care apoi pur și simplu se stingea, fără să fie satisfăcută pe deplin. Dacă măcar ar avea un copil... un copil de care să se ocupe, care să îi solicite toată atenția, care poate l-ar înveseli și pe Ralph. Dar de când ajunseseră la Aden, Maya avusese de patru ori sângerarea lunară și nimic nu indica faptul că ar fi rămas însărcinată.

Se ridică oftând, pregătindu-se să se spele și să se îmbrace. Doar strictul necesar al toaletei de dimineață, ca de obicei, pentru că în lunile de vară apa era raționalizată. În timp ce în întregul golf al Adenului domnea anotimpul ploios, care adăpa și înverzea pământurile regiunilor de coastă, pesemne că norii nu considerau acest petic urât de pământ demn de încărcătura lor prețioasă. Se rezumau la ploi scurte și puternice, care dădeau atâta apă cât să umple, de bine, de rău, ramificațiile râului de la marginea orașului, dar care nu erau nici pe departe suficiente pentru a fi risipitor cu ele. E drept că sus în munți erau cisterne vechi, construite între stânci, pentru a aduna această apă de ploaie, dar cele mai multe erau pline de pietriș și de murdărie, rămășițe din deceniile sărace, părăsite ale Adenului, și inutilizabile. Outram își trecuse în agendă repunerea lor în folosință, după cum îi povestise Ralph Mayei între patru ochi, pentru că orașul putea crește numai dacă era alimentat corespunzător cu apă. O mângâiere pentru

Maya, chiar dacă una slabă, pentru că nu fusese stabilit încă niciun termen la care să înceapă lucrările.

Când Maya, îmbrăcată în rochia ei de vară odinioară de culoarea oului de rață, acum cenușie, își prinse părul în agrafe, se hotărî să o roage pe Gita, prin puținele cuvinte în engleză și bengali pe care le învățaseră una de la alta, să meargă cu ea la bazar, în oraș. Lui Ralph nu îi plăcea să meargă acolo fără el; i se părea nesigur, chiar dacă trecuseră de mult vremurile în care chiar și comandorul Stafford B. Haines ieșea din casă doar înarmat cu două pistoale. Forfota de la piață o însufletea și o bucura pe Maya, și nu se întorcea niciodată fără să aducă vreun fleac sau vreun fruct deosebit de frumos pentru Ralph. Semicercul în care fusese construit orașul, unemicerc descris de pereții de stâncă de un negru strălucitor, care coborau abrupt, era o relicvă dintr-un vulcan stins de mult și de aceea era numit pur și simplu „crater“. De îndată ce Maya ieșea pe ușă, evita să privească în sus spre crestele care se suprapuneau unele peste altele și spre prăpăstii. I se păreau dușmănoase în goliciunea lor întunecată, în refuzul lor de a permite orice urmă de verdeață, și atât de apăsătoare, încât simplul fapt de a ști că se află acolo, în spatele lor, îi tăia uneori respirația. Doar două prăpăstii înguste întrerupeau gura craterului și deschizătura largă a garnizoanei, orientată spre o plajă: aici fusese vechiul port al orașului, pe vremea când vapoarele erau făcute din lemn, nu din fier, păzite și apărate de valurile oceanului prin insula stâncoasă Sirrah.

Craterul văzuse venind și plecând multe civilizații și religii, care poposiseră în această fortăreață naturală de lângă mare, fusese martor al vremurilor de bogăție și de sărăcie, de case ridicate cu hărnicie și de decădere rapidă sub soarele neîndurător. Și așa cum marea mângâia nisipul în timpul fluxului și se retrăgea la reflux, la fel și peninsula fusese populată și părăsită de oameni de-a lungul secolelor.

După imperiile arabe antice de la Assuan și Saba, ayubizii proveniți din Egipt și rasulizii turci fuseseră cei care transformaseră orașul Aden într-un loc de negoț febril, și până și Marco Polo relatase despre Aden și cei optzeci de mii de locuitori ai săi. Pe aici trecuseră portughezi, olandezi și otomani, pentru câteva luni deja și englezi, care tresăriseră din cauza campaniei lui Napoleon în Egipt. Însă atunci când Haines arborase steagul britanic în interiorul craterului, Adenul nu era, ca de atâtea ori înainte, decât o dărâmătură cu vreo șase sute de locuitori.

Și chiar dacă orașul semăna tot mai mult cu o tabără militară decât cu un oraș adevărat, începea să renască, să nu mai arate ca un provizorat, ci ca o așezare durabilă, în care circa douăzeci de mii de oameni își găsiseră un adăpost și un loc de muncă. Din fața plajei de la Sirrah, garnizoana se întindea mare pe solul neted al craterului. Pe vremuri, aici se aflase o moschee minunată, care însă se prăbușise de mult și ale cărei resturi fuseseră înlăturate. Doar minaretul mai rezistase. Asemănător prin construcție și prin apropierea de țărm cu un far, privea de la înălțimea sa către barăcile garnizoanei. Făcute din piatră și lemn, locuințele aveau un plan pătrat sau alungit, iar acoperișul tras mult în jos, acoperit cu paie, era sprijinit de jur-împrejur prin coloane de lemn. Grajdurile și depozitul se aflau pe terenurile împrejmuite de pavezele cetății alături de bungalow-urile ridicate de curând, precum cel al familiei Garrett. La picioarele vechiului minaret se aflau corturi încăpătoare, în care erau înmagazinate lucrurile militarilor care mai trebuiau să aștepte terminarea magazinelor aflate în construcție. Dar trăiau acolo și oameni: cărăuși, băieți de la grajduri, ajutoare de origine arabă, din Africa sau Bengal, care făceau zilnic toate muncile necalificate din garnizoană.

Drumurile erau lungi la Aden și de ambele părți ale zidurilor duble de apărare, care despărțeau garnizoana de oraș, stăteau pretutindeni căruțași somalezi cu căruțele lor trase de ponei, gata de închiriat. Și Maya, și Gita luară una din acele căruțe, pentru a trece de cealaltă parte a zidului, printr-una din puținele deschideri, spre orașul care era un amalgam de nou și vechi, într-un amestec pestriț. Maya nu se mai sătura să se plimbe pe străzile largi și drepte ca trase cu liniarul, cu Gita, mica și durdulia bengaleză, alături de ea, al cărei sari de un măsliniu spălăcit nu reprezenta nicum vreo caracteristică specială la Aden. Pentru că orașul era administrat de la Bombay, perspectiva unui câștig bun atrăsese forță de lucru din India, ajungându-se ca indienii să reprezinte între timp o treime din populația Adenului, iar orașul să pară mai mult indian decât arab, piețele mai mult *bazaar* decât *suq*.

Gita mereu saluta pe câte cineva și numaidecât zburau vorbe prietenești în bengali prin aer. Chiar și moscheea reconstruită de deasupra mormântului învățatului Sayyid Abdullah al-Aidru, cu construcțiile ei albe și aerisite ca un pavilion, aflată lângă minaretul suplu și în vecinătatea templelor hinduse și persane, s-ar fi potrivit mai bine la Delhi. Doar celelalte moschei ale orașului, mai tradiționale, și o biserică catolică singuratică readuceau peisajul la normal.

Maya era exaltată de amestecul pestriț dat de națiile diferite, prin care se plimba, și de încâlceala babiloniană a limbilor care zburătăceau prin aer. În afară de bengali mai auzea urdu, din zona orașului Delhi sau Punjab, hindustani din Calcutta, iar cine își făcuse drum încoace de la Bombay vorbea adesea marathi. Zburau prin aer cuvinte în franceză și portugheză și bineînțeles pe arabă, rostite de bărbați mici și vânoși din sud, cu piele cafenie și cu trăsături agere, mulți dintre ei mestecând *qat*, frunzele unui arbust indigen și peren, cu efect asemănător cu cel

al cafelei și ceaiului, și care le umfla obrazul în timp ce lucrau. Alături de ei oamenii din munți, înalți de statură și cu ten mai deschis la culoare; bărbați a căror goli-ciune era acoperită de o pânză legată în jurul șoldurilor și care purtau pe cap un turban înflorat, înfășurat de mai multe ori; bărbați în haine lungi și largi cu veste lipsite de mâneci pe deasupra – și aproape toți purtau măcar mustață, dacă nu și barbă. Doar rareori se vedeau furișându-se femei înveșmântate complet în negru, acoperite de văluri, din care doar ochii se vedeau, însoțite de câte un frate sau de soț ori umblând în mici grupuri. Săreau în ochi pe lângă surorile lor indiene în hainele lor vesele, cu brățări și cercei în nara stângă, care sclipeau la lumina soarelui. De poalele sari-urilor li se agățau copii mici goi-goluți, iar adesea mamele își purtau sugarul adormit în brațe cu o naturalețe și o neglijență de parcă ar fi fost vorba de o păpușă. Nubieni musculoși cu pielea neagră-albăstrie cărau pe umeri saci de sare, iar somalezii supli erau și ei peste tot. Maya era impresionată mai ales de soțiile celor din urmă când, învăluite în niște pânze înflorate, asemănătoare sari-urilor, treceau mândre pe lângă ea, balansând câte un coș cu fructe sau legume pe cap. Din când în când zărea și câte un evreu, cu fața de culoarea cuprului înrămată de perciuni negri, lungi și buclăți, pe sub tichia brodată. Evrei care se stabiliseră aici încă de pe vremea regelui Solomon, îndurând de atunci stoici stăpânirile schimbătoare. Comunitatea acestora – învecinată cu garnizoana și unită acum cu orașul care în ultimii ani se mărise rapid – crescuse mereu de la sosirea lui Haines, de la o grămăjoară stingheră de nici două sute de persoane, cuprinzând acum o mie trei sute de bărbați, femei și copii și mai multe sinagogi. Și ei profitau de ocupația englezească, atât în materie de afaceri, cât și pentru că erau convinși că garnizoana îi va feri de tirania unei noi stăpâniri otomane.

Mayei îi plăceau casele indiene, construite ca niște mici cetăți și totuși împodobite cu ornamente delicate, la fel de strălucitoare în albeața lor ca și casele arabe din piatră de calcar, cu balcoane filigrane din lemn cioplit. Multe case erau noi, joase și pătrătoase ca niște cuburi, de obicei zugrăvite în alb, dar adesea și într-un roșu mat, având în încăperea din față un magazin și în cea din spate camerele în care locuia familia. Cafenele în care stăteau bărbații și își beau mokka, o cafea care își datora numele vechiului oraș de coastă din vest, sorbeau din farfurioară, după obiceiul indian, ceai cu mult lapte, și fumau narghilea. Și tot mereu strădaniile vizibile de a feri totuși de ofilire o mică fâșie verde în stânga și în dreapta.

De cele mai multe ori în zadar, pentru că și astăzi soarele ardea peste strada lată și neprotejată, peretele de nori de după marginea craterului părea încă o dată să nu se grăbească să îi acorde Adenului bunăvoința sa. Maya umbla fără vreun scop precis pe străzi. Cărute cu apă treceau hurducăind pe lângă ea: câte un butoi simplu de lemn, pe roți, tras de un dromader înhămat printr-o tijă de lemn. La o intersecție, câțiva muncitori învârteau în cerc o cămilă care trăgea după sine un fel de compas rudimentar: ancorat în punctul de plecare în pământ și prevăzut la capăt cu o roată de piatră, care măcina calcar pentru construcția casei, într-un burlan circular, îngropat în pământ. La următorul colț, niște beduini scoteau la vânzare cămile, animale cu picioare lungi și cu blana deschisă la culoare, ceva între bej și caramel. Beduinii înșiși, supli și înalți, păreau făcuți din lut, de parcă ar fi fost descendenții direcți ai lui Adam, frământați de mâinile Creatorului din pământ și bătuti apoi de soare, de vânt și nisip. Maya se temea întotdeauna de ei, în ciuda hainelor lor intens colorate – straie lungi și voluminoase pe alb, roșu, albastru, cu broderii artistice și borduri țesute, adesea cu pelerine

ușoare deasupra și turbane din material colorat, al căror capăt atârând putea fi ținut la gură și la nas, ca protecție împotriva prafului și a arșiței soarelui. Păreau străini aici, cu toate că ei erau acasă pe pământul acesta, intangibili, ca niște drumeți între mai multe lumi.

Maya se opri scurt la marginea străzii, la o tarabă unde se vindeau căpățâni de usturoi și păstăi roșii și strălucitoare de piper, ca să facă loc unei caravane de cămile care treceau legănându-se, cu saci mari pe spate și însoțite de călăreți înarmați cu săbii și puști. La adăpostul fustelor ei, își furișă degetele într-un sac cu gura deschisă plin cu linte, se bucură de senzația de răcoare și netezime pe piele, ca niște perle turtite, și un zâmbet îi înflori pe față. Adulmecă plină de nesaț mirosurile care veneau de la taraba alăturată, în care se amestecau aromele condimentelor prezentate în pungi deschise, în variații de maro mătăsos, galben mat și portocaliu. Un miros saturat și amețitor, care nu te lăsa să distingi diferitele componente, și cu toate acestea Maya simți un fel de chimen, mirosul iute, de fruct, de la curry, și o notă proaspătă și lemnoasă de piper. Maya și Gita pătrunseseră până în inima tumultuoasă a orașului, și tot mai multe femei stăteau rezemate imobile de zidurile caselor, urmărind cu atenție forfota străzii. Pielea lor aurie, sari-urile lor roz aprins, violet și de culoarea smaraldului le trădau proveniența indiană, iar fețele puternic fardate, felul în care stăteau, leneșe și parcă la pândă, o făceau pe Maya să presupună modul în care își câștigau existența și trebuia să se abțină ca să nu le privească prea insistent, cuprinsă de curiozitate.

Maya înghiți în sec când privirea îi căzu pe o masă pe care un bărbat tocmai tăia un pepene verde, mare cât o ghiulea de tun, cu carnea roșie ademenitoare și zemoasă pe patul alb. Negustorul de fructe îi surprinse privirea și îi dăruie un zâmbet larg, cu dinți albi, întrerupți doar de un

spațiu lipsă pe chipul negricios. O îmbie, întinzându-i una din semilunile de fruct.

– *Bikam hâtha*, cât costă? întrebă Maya, străduindu-se să sune decisă.

Un val de căldură îi străbătu corpul, transpirația îi ieși prin toți porii. Nu era o căldură dată de norii care se adunaseră într-o grabă bruscă deasupra orașului, împingându-se precum capacul unei oale pe crater, îngroșând arșița din aer și mărind în mod insuportabil zăduful cu aburul lor, ci o căldură dată de jenă și de efort. Pentru că una din cele mai dure lecții pe care Adenul i le oferise Mayei până acum era aceea că, deși putea citi și traduce semnele arabe, mai avea totuși greutăți considerabile să înțeleagă limba și să se facă înțeleasă. Abia încet auzul i se adapta la sunetele străine, limba se arăta aptă să le formuleze și adesea era derutată când auzea același cuvânt pronunțat în mod diferit, în funcție de locul din care provenea vorbitorul: de aici din sud sau din nord, sau dintr-un cu totul alt colț al Arabiei.

– *Chamsa*, cinci, spuse bărbatul, iar zâmbetul i se lăți.

Maya ezită scurt, nesigură dacă era vorba despre cinci rupii indiene, moneda obișnuită a Adenului, pentru că negoțul se făcea de asemenea și în lire englezești, în vechii riali persani sau mai noii qiran și toman; se mai plătea și cu taleri terezieni, introduși pe vremea negoțului cu Levantul, taleri care în arabă purtau nume de poveste precum *Abu Kush* și *Abu Nuqta*, „tatăl păsării” și „tatăl perlei”. Maya se întrebă dacă ar trebui să se tocmească, după cum era obiceiul, și dacă cinci rupii erau prea mult sau prea puțin pentru felia de pepene verde. La Aden, prețurile erau foarte diferite: îmbrăcămintea, de exemplu, era ieftină, iar unele fructe și legume erau destul de scumpe, prin comparație. Oferta și cererea variaua aproape zilnic, iar până acum Maya nu găsisese nicio regulă pe care să se bazeze. În cele

din urmă băgă mâna în gentuța de pânză, brodată cu perle, pe care o cumpărase într-una din incursiunile ei prin oraș, și îi întinse negustorului monedele cerute. Tresări speriată când o mână bărbătească bronzată, surprinzător de suplă, se puse peste a ei și o apăsă ușor în jos.

Maya privi mută și înlemnită cum Richard Francis Burton, îmbrăcat într-o pereche de pantaloni maro și într-o cămașă descheiată larg, cu o pălărie pătată de Panama pe părul lui negru, se avântă într-o discuție galopantă cu negustorul, pe arabă. Cu rezultatul că acesta, în ciuda faptului că pierduse câștigul suplimentar, dar în ochi cu o sclipire admirativă pentru talentul de negociator arab al străinului, luă o bucată mult mai mare de pepene și i-o dădu lui Richard în schimbul a două monede pe care acesta le scosese din buzunar. Fără să vrea, Maya își ascunse mâna stângă la spate, cea cu inelul de aur care arăta că este femeie măritată. Mulțumit și făcând o ușoară plecăciune, Richard îi întinse Gitei felia de pepene verde, pe care aceasta o primi cu amândouă mâinile, iar Maya plecă ușor capul sub privirile lui insistente. Se simțea îngrozitor în rochia ei nu tocmai curată, sub pălăria monstruoasă de paie, cu boruri largi și cu panglici deșirate și pătate de transpirație, cu șuvițele rebele de păr, care scăpaseră din strânsoare și i se lipeau în bucle de tample.

– Chiar dacă este ultimul loc în care mă așteptam să te întâlnesc – mă bucur că soarta ne aduce iar împreună, spuse Richard în cele din urmă, iar Maya i se înmuie inima.

– Ce te aduce aici? îl întrebă și se sperie singură de tonul ei aspru, care corespundea totuși întru totul sentimentului ei că Richard era un intrus în lumea ei.

El izbucni în râs, lăsându-și capul pe spate.

– Trebuie să recunoști că prezența ta aici este mai surprinzătoare decât a mea! spuse el, iar mustața îi tresări amuzată. Eu îmi omor aici timpul prețios, așteptând ca

directorii de la East India Company să-mi aprobe expediția în Somalia. *Royal Geographic Society* a fost atât de încântată de lucrarea mea despre *haj*, încât mi-a aprobat finanțarea, la fel ca administrația de la Bombay – de la care primesc chiar o mie de lire! Doar documentul decisiv mai lipsește ... Oricum, aici pot să-mi aprofundez deja cunoștințele de somaleză. Deci nu este o pierdere totală faptul că stau aici din mai!

– Din mai... se auzi ecoul stins al Mayei.

Îi trecu prin cap întrebarea dacă s-ar fi schimbat ceva, dacă l-ar fi întâlnit pe Richard mai devreme, dar respinse gândul. Probabil că el surprinsese ușoara schimbare de pe chipul ei, căci privi spre cerul care se întuneca rapid și o luă de braț.

– Hai să căutăm un adăpost. Imediat izbucnește furtuna.

Deja la primul tunet masiv, la care ecoul pereților de stâncă răspunse aproape amenințător, Maya se lăsă condusă pe stradă, lipsită de voință proprie, fiind urmată de Gita căreia Ralph îi repetase de multe ori să nu o scape pe soția sa niciodată din ochi. Richard o trase pe Maya într-o străduță acoperită, aflată între două case alăturate din orașul vechi. După care scoase din buzunar un teanc de bancnote făcute sul și i-l întinse Gitei, potopind-o cu un suvoi de vorbe pe bengali și cu acel amestec de încăpățănare energetică și șarm, pe care nu îl avea oricine. Ochii Gitei se măriră treptat, iar în cele din urmă încuviință printr-o mișcare din cap, prinse felia de pepene verde sub braț și luă banii. Apoi se duse grăbită spre capătul străduței și se opri acolo cu spatele drept ca o lumânare, de parcă ar fi vrut să le dea de înțeles că nu avea de gând să se întoarcă spre ei, orice s-ar fi întâmplat.

Un fulger străpunse lumina înserării, pe când Richard o împingea pe Maya tot mai departe; urmă un tunet care trase după sine un bubuit înfundat, apoi ploaia răpăi cu

stropi mari, făcând să se ridice mirosul dulceag de praf incins. Cântecul ei gălăgios era întretăiat de strigătele și vaietele negustorilor care își adunau în grabă marfa și încercau să o acopere cât de cât, în timp ce tot ce avea două picioare se salva fugind în casă.

– Ce i-ai spus? șuieră Maya când se opriră în sfârșit.

Barba lui Richard tresări scurt.

– Am apelat la superstițiile ei, precum și la compasiunea ei de hindusă. Micul obol a făcut restul. În întregul Orient lumea nu ascultă decât de Mamon.

Maya dădu înapoi când Richard vru să o tragă de mână pe care o ținea la spate, se zbătu, dar el rămase neîndurător.

– Lasă, spuse el, pe cât de furios pe atât de blând, l-am văzut de mult. Maya se supuse și amândoi priviră țintă la degetele încleștate ale Mayei din mână lui și la inelul îngust. De asta nu mi-ai mai răspuns la scrisori? o întrebă în cele din urmă.

– Ah, deci ai observat? îl întrebă Maya smucindu-și capul în sus.

Înghiți în sec, lovită de otrava propriilor cuvinte, iar gura i se încleștă într-un tremur necontrolat.

Richard tăcu preț de o clipă, mângâind-o pe degete și pe inel.

– Nu ai vrut sau nu ai putut să mă aștepti? întrebă el în cele din urmă, răgușit.

Ochii Mayei se umplură de lacrimi.

– Ai fi venit – cândva?

Voise să o spună cu duritate și cu reproș, dar sunase îngrozitor de slabă.

Privirea lui Richard era neliniștită, se plimba peste zidul din spatele ei, în sus spre acoperiș și în jos spre pământul bătătorit, peste care tocmai se vărsase primul șuvoi de apă, în timp ce o luă de mână și îi dădu imediat drumul.

– Tocmai asta nu am vrut niciodată – să te văd așa. Într-un astfel de loc și așa de nefericită. Despărțită de familia ta și de tot ce îți era familiar. Privirea lui se împlânzi, se împlânzi atât de tare, încât Maya nu își mai putu reține lacrimile atunci când el o privi și spuse: Nu ți-a spus nimeni că Aden este unul din acele locuri pe pământ, care se aseamănă cel mai mult cu purgatoriul? Aici îți ispășești păcatele, pentru că la Aden nu poți decât suferi.

Un hohot de plâns îi scăpă Mayei, o scutură când el o luă în brațe, iar ea îi răspunse la sărutări febrilă și nesătulă, în speranța de a regăsi astfel ceva ce lăsase în urmă în acea zi ploioasă de aprilie de la Black Hall și care îi lipsea atât de mult. Atât de mult, încât își blocase amintirea în ultimele luni. Între două guri de aer, trase cu repeziciune în piept, îl auzi râzând.

– Ia te uită – proaspăt căsătorită și totuși atât de flămândă!

Maya îl împinse cu toată puterea de lângă ea, își luă avânt și lovi. Se sperie singură de puterea cu care îl lovi peste față, cu care capul lui zbură într-o parte, se sperie de durerea neașteptată din palmă și mai ales se sperie pentru că se simțea ușurată, pentru că acoperea o altă durere, din interior.

Timp de câteva clipe se lăsă liniștea: până și tunetul părea să se fi oprit consternat, iar ploaia încetinise în ritmul respirației Mayei. Ochii lui Richard aruncau scânteii, iar gura zâmbea, un zâmbet pe cât de nerușinat pe atât de irezistibil, în timp ce își freca maxilarul cu degetul mare și scutura încet capul.

– Cred că am meritat-o. Privirea lui Richard se întunecă, deveni adâncă și prăpăstioasă, în timp ce o fixa pe Maya. Se spune că poezii și călătorii aparțin aceleiași rase de furioși. Cine a spus asta trebuie să fi uitat de tine. Făcu o scurtă pauză și apoi continuă: Știu că pe mine mă mână diavolul

din urmă, în tot ce fac. Și pun pariu că în secret îți dorești și tu să ai curajul ăsta.

Maya o luă la goană, fugi până la capătul străzii, o trase pe Gita după ea, afară în ploaie, surdă la tânguirile bengalezei, care se speriasse și scăpase pepenele din mână. Ploaia le udă în doar câteva clipe și, pe cât de neplăcute erau hainele ude, lipite de piele, pe atât de minunată era ploaia caldă care i se scurgea pe piele și îi spăla lacrimile. În ea răsună un sunet voios, care se întrerupse însă brusc, când Maya își aminti o frază pe care o citise cândva: „Cine crede că iubește doi bărbați în același timp nu îl iubește cu adevărat pe niciunul“.

Varna / Bulgaria, 2 septembrie 1854

Dragă mea surioară,

Îmi pare nespus de rău că a trebuit să aștepti atât de mult un semn de la mine, de la ultima mea scrisoare trimisă din Malta! Ultimele trei luni au trecut în zbor, și de la sosirea mea aici, din iunie, am fost extrem de ocupat, astfel încât nu am apucat să îți scriu. Sper că nu ți-ai făcut griji prea mari – mie îmi merge bine și promit să mă îndrept! Am primit toate scrisorile tale – măcar poșta funcționează în blestematul ăsta de război – și nu o dată au fost raza de lumină care mi-a înseninat orizontul altfel atât de sumbru.

Nu îți poți imagina cât mă bucur că plecăm de aici! Abia aștept să întoarcem spatele acestui loc îngrozitor, care nu ne-a adus decât ghinion. Soldații din alte regimente povestesc că deja Gallipoli fusese un șoc – peste tot câini, pisici și șobolani morți, oriunde ai fi călcat, și o căldură, încât se zice că un ofițer ar fi reușit să prăjească un ou pe casca lui de piele lăcuită (din păcate, nu știu dacă o purta pe cap în timpul preparării). Ei bine, eu nu am fost la Gallipoli, dar nici în cele mai negre coșmaruri nu mi-aș fi imaginat atâta mizerie și murdărie ca la Varna,

și crede-mă: e mult mai rău decât ar putea să fi fost vreodată la Gallipoli. Numele „Marea Neagră“ capătă astfel o semnificație nouă... Francezii au reușit cumva să își întrețină tabăra mai bine decât noi. Mi-aș dori ca acesta să fie singurul lucru organizatoric care nu ne-a reușit în campania asta. Transportul materialelor și proviziilor cu vaporul a fost, frumos exprimat, haotic, și la fel a fost și pe drumul de acolo la Varna. Au sosit corturi ai căror țărushi erau la bordul altui vapor, aflat încă pe drum. Caii nu au fost legați bine, astfel încât au ajuns într-o stare proastă, iar la sosire au fost aruncați pur și simplu în apă, să înoate la mal, pentru că în port nu erau bărci mai mici, care să-i ducă. Am dus lipsă de provizii: în august ni s-a terminat pâinea, iar un incendiu în magazie a distrus alimente și alte materiale necesare la război, lucru care i-a afectat mai ales pe francezi. Dar cele mai rele au fost tifosul și holera. Nu exagerez dacă spun că numărul morților se ridică la câteva mii, atât francezi, cât și englezi, și am fost nevoit să declar nenumărați soldați ca fiind inapți pentru luptă și să-i trimit înapoi. Mie personal mi-a dat de furcă mai ales propria mea neputință, cu toate că am încercat să îi ajut pe toți cum am putut, indiferent din ce regiment făceau parte bolnavii. Nici măcar lazaretul nu era prevăzut cu ce trebuie, nu aveam târgi sau mijloace de transport sanitare. Un asemenea dezastru, doar din cauza neglijenței și a proastei organizări! În condițiile astea, nu mai știi nici încotro să-ți îndrepti supărarea și furia... Nu de mult generalii stăteau nehotărâți și împingeau de probă stegulețele pe hartă, fără să se poată decide dacă ar trebui să atacăm ocupanții ruși din Silistra sau nu, și după ce rușii s-au retras de acolo, noi ne întrebam cum să mai prindem din urmă trupele țarului. Din fericire, decizia s-a luat între timp:

plecăm în direcția peninsulei Crimeea, spre Sevastopol. Pot doar să sper că acolo clima va fi mai bună, că nu ne va urmări holera și că luptele, care ar fi trebuit purtate de mult, nu se vor solda cu pierderi prea mari pentru noi. Pe de altă parte, lucrurile nu pot deveni decât mai bune – ce ar putea fi mai rău decât Varna?

Sincer să fiu, mă bucur să știu că tu și Ralph sunteți departe de acest război. Mă bucur că nu trebuie să trăiți și voi toate astea și că sunteți în siguranță. Chiar dacă înțeleg dezamăgirea lui Ralph (nu mă pot obișnui încă să îl numesc „cumnatul meu”) pentru că a fost mutat disciplinar. Dar vezi tu: orice lucru are și părți bune. Mai bine Aden decât Varna! De aceea, mă bucur dublu, ba nu, de o mie de ori (!!) că îți merge atât de bine și că sunteți fericiți, după cum înțeleg din descrierile tale pline de viață. Acest lucru îmi confirmă faptul că am făcut bine să vă ajut și justifică și scandalul uriaș de acasă. Nu te necăji că nu ai primit încă răspuns de la Black Hall la scrisorile tale! Mai lasă-le timp mamei și tatei. Nu vor fi supărați pe vecie; cel târziu când se va naște primul nepot, vor vedea că pur și simplu n-ai avut de ales, și atunci nici împăcarea nu va fi departe.

De îndată ce aici se termină lucrurile astea iau următorul vapor spre voi, ai cuvântul meu!

Amy vă transmite salutări – și ea îmi scrie de zor (cu toate că este puțin cam supărată că nu am fugit și noi de acasă, ca voi... femeile!!). Salută-l pe Ralph din partea mea, te îmbrățișez strâns,

Jonathan

Maya își reprimă cu greu un căscat, până când ochii i se umplură cu lacrimi datorate efortului. Astăzi era, ca în

fiecare lună, „Ladys' Night“ la cazinoul ofițerilor; un eveniment care nu-și merita denumirea pompoasă. Pentru Maya era mai mult decât ironic faptul că ar fi fost bine-venită ca soție a lui Ralph în campania împotriva Rusiei, în timp ce la Aden nu erau privite cu ochi buni familiile care însoțeau soldații. Cu toate acestea, veniseră aici o mână de femei neînfricate sau disperate, ca Maya, și din cauza lor precum și în încercarea de a instaura la Aden ceva asemănător cu viața socială, se introdusese această seară la care aveau acces soțiile soldaților și civili europeni, care duceau dorul conversațiilor de acasă. Cazinoul, rezervat în rest exclusiv ofițerilor, fusese ales ca loc al acestor întruniri pentru că era singurul loc din întregul Aden care oferea suficient spațiu pentru atâta lume și care era destul de englezesc pentru a le putea conferi doamnelor invitate măcar o idee de eleganță.

Cu toate că, din cauza ambientului și a publicului, era mai degrabă o bună intenție decât un succes, cum se gândi Maya în timp ce își reprima un nou căscat și privea în jur: o încăpere dreptunghiulară cu ziduri nefinisate din piatră albă de calcar, mânjită de funingine de la fumul țigărilor și trabucurilor care se transformau în fiecare seară în scrum, și asta cu lăzile. Obloanele de lemn din fața geamurilor erau deschise la maximum, dar nu era vina grațiilor de fier că nu pătrundea nicio adiere de vânt. Și nici evantaiile de pe tavan, mișcate printr-un șnur lung încoace și încolo de un băiat somalez, care stătea sprijinit de perete părând confundat în somn, nu era în măsură să miște măcar aerul gros de să-l tai cu cuțitul și făcut parcă din emanațiile trupurilor transpirate, din aburi de alcool și fum. Podelele de lemn de pe jos erau pline de spărturi, tocite și deformate de canicula umedă, astfel încât masa de biliard, destul de

uzată, nu mai stătea dreaptă decât cu ajutorul unor pene de lemn puse sub două dintre picioare. Oricum, în seara asta nu se juca biliard; masa fusese transformată în bancă, deoarece ofițerii lăsaseră bineînțeles întâietate doamnelor să ocupe scaunele din sală, și așa limitate ca număr. Cine nu prinsese loc stătea pe mesele instabile sau pur și simplu stătea în picioare, dacă mai era în stare după ginul de import pe care servitorii bengalezi îl serveau sânguincioși, și nu erau nevoiți să se sprijine de alți camarazi sau de perete.

Maya stătea dreaptă și țeapănă pe scaunul ei, neavând încredere în speteaza cu spițele desprinse, și își plimba privirea peste femeile adunate mai la o parte de gentlemeni, pe care le știa doar din vedere, de la întâlnirile lunare. Asculta cu jumătate de ureche vocile măcănitore ale femeilor care discutau despre rețetele de preparare a bananelor și despre modalitățile de conservare a cărnii. Detalii pe care Maya încerca să le rețină și chiar să le pună în practică, cu toate că ceea ce reușea ea să facă seara pe cuptorul ei simplu din bungalow demonstra mai degrabă o fantezie bogată decât vreun real talent de bucătăreasă. Cu toate acestea Ralph își mânca de fiecare dată porția, fără să se plângă. Nici celelalte subiecte de discuție – cum eviți grețurile pe timp de sarcină, ce culoare, consistență și miros puteau avea secrețiile și cum puteai scăpa măcar timp de câteva nopți de dorințele carnale ale bărbatului supărător de insistent – nu o interesau pe Maya cu adevărat. Cu toate acestea se străduia să aibă pe chip o expresie de o politețe constantă, trăgând discret de mânecile scurte ale rochiei ușoare de pe ea, a cărei pânză de un verde gălbui delicat avea deja mici pete de transpirație. Încercase de câteva ori să înceapă ea însăși câte o discuție, până când fusese

nevoită să observe că era singura dintre cele prezente care iubea cărțile și care voia să continue studiul limbii arabe, ca să știe mai multe decât să se tocmească la piață pentru fructe sau miere. Iar întrebările ei referitoare la viața femeilor arabe de aici, la lucrurile de dincolo de marginea craterului îi atrăseseră priviri între mirare și consternare. Maya se temea că mintea ei, atât de vie odinioară, se va ofili din cauza inactivității și a căldurii, ca plantele chinuite din așa-zisele grădini din Aden. În următoarele zile aveau să sosească în sfârșit cărțile comandate la Londra, pe care, la rugămințile ei, Ralph acceptase să se plătească din soldă. Cărțile erau obiecte de lux la Aden și nu existau, pentru că nimeni nu avea timpul sau înclinația să le citească. Astfel încât trebuiau cerute prin poștă, la prețuri exorbitante. Maya însă nu mai rezista fără lecturi. Aproape că murea de plictiseală. În același timp îi era rușine când se surprindea privind de sus la celelalte soții de soldați, al căror orizont se limita la gătit și la ceata tot mai mare de copii, care în seara aceea fuseseră lăsați cu *ayah*, o dădacă indiană. Îi era rușine că le privea de sus, cu toate că nici ea nu era mai bună. Nu aici, la Aden. Aici nu conta că era o fiică de profesor universitar, care știa greacă și latină; nu era nici măcar privită ciudat, ca o femeie prea învățată. Pentru că aici cunoștințele ei nu însemnau pur și simplu nimic, iar acest lucru o făcea pe Maya să se simtă cumva și mai singură decât fusese vreodată la Oxford.

Degetele i se strânseseră fără să vrea în jurul medalionului de la bunica ei, un gest care îi intrase în obișnuință. De parcă ar fi putut crea o legătură cu familia ei, înstrăinată acum nu doar prin mările și țărmurile care îi despărteau. Scrisoarea lui Jonathan, pe care o primise azi, deși fusese

scrisă cu peste trei săptămâni în urmă, îi răsuna în suflet. Și următoarea scrisoare se va lăsa așteptată, asta era sigur.

Prima bătălie a războiului fusese purtată cu succes, când englezii și francezii plecaseră în marș din locul în care acostaseră, din golful Calamita, spre Sevastopol, și le dăduseră una serioasă peste nas trupelor rusești care așteptau acolo. Ralph îi adusesse vestea strălucind de bucurie, îi povestise în cele mai mici detalii tot ce auzise și tot ce citise, și se simțea cum trăiește din plin campania de la care fusese exclus.

Privirea Mayei căzu asupra soțului ei, adâncit într-o discuție aprinsă cu alți doi ofițeri. Obrajii îi ardeau de căldură, de la gin și de la gesturile pline de implicare prin care își sublinia părerea. „Am procedat corect, își spuse ea făcându-și curaj, da, sigur că da!“ Și cu toate astea avea un gust amar în gură când îi scria rânduri extaziate *medicului asistent Jonathan Greenwood de la primul batalion Rifle Brigade* și exact din același motiv evitase să îi scrie mătușii Elizabeth chiar și un singur rând. Tocmai mătușii Elizabeth, ultima care să condamne fuga Mayei cu Ralph. Cu toate astea, se temea că bătrâna doamnă cu minte ascuțită va citi printre rânduri ceva ce i-ar fi atras atenția. Maya o cunoștea; mătușa Elizabeth va vorbi pe șleau, va pune întrebări directe și o va face pe Maya să dea piept cu niște lucruri la care nu era pregătită să se gândească și despre care nu putea să vorbească.

– Nu, Outram face bine ce face, îl auzi spunând pe Ralph. Asta e ce ne trebuie și aici: o administrație ca lumea și structura britanică, despre care știm și-a demonstrat valabilitatea și în India. Nu cursul ăsta împleticit, pe jumătate arab, pe care l-a urmat Haines!

– Până aici vă dau dreptate, Ralph, observă unul dintre ceilalți ofițeri, dar Outram nu pare să se simtă prea bine aici. Nu e de mirare: pentru sănătatea lui precară, Adenul este un loc complet nerecomandat. Sigur, e doar o problemă de timp până va părăsi postul ăsta, cu steagurile vâlvoi, pentru a ocupa unul mai șic la Bombay!

– Vorbe, îl contrazise Ralph convins și îl bătu pe umăr pe partenerul său de discuții plin de camaraderie. Sunt doar vorbe. Dar și dacă ar fi adevărat: Outram a fost destul de înțelept încât să ocupe toate pozițiile cheie de sub el cu oameni care au contacte bune la Bombay, astfel încât cererile noastre să fie ascultate acolo. Și cu cât sunt mai strânse legăturile Adenului cu Bombayul, cu atât mai limpede le putem demonstra domnilor de acolo că Adenul este un post indispensabil, care mai trebuie întărit.

Pentru britanici, Adenul avea o poziție strategică deosebită datorită poziției sale geografice, acesta fiind și motivul principal pentru ocupație. Se afla aproape exact la jumătatea drumului dintre Bombay și Suez – o distanță pe ruta spre India, atât de importantă pentru Anglia, care nu era lipsită de pericole. Nu doar că ducea printre Egipt, care era un viceregat otoman, și coasta de vest a Arabiei, care aparținea marelui Imperiu Otoman; Marea Roșie mai era și un loc îndrăgit de pirații de sorginte africană și arabă. De aceea, un post militar britanic pe ruta aceasta era un semnal clar că mai bine nu te atingeai de vasele britanice și le lăsați să treacă netulburate prin India de Est.

– Absolut, încuviință al doilea ofițer. Din ce se aude, Mecca se află în fierbere. Două familii își dispută titlul de șerif al orașului sfânt. Tocmai ăsta! Constantinopolul este prins deocamdată în altă parte, fiind ocupat să se apere de Rusia hulpavă. Dar, cu ajutorul nostru, țarul va fi înfrânt

în curând. Atunci sultanul se va putea ocupa din nou de conflictele din propriul imperiu și sigur va vrea să facă în primul rând liniște la Mecca. De unde știm că nu va dori să își arate puterea, împingându-și granițele până jos la mare și înghițind Adenul? Indiferent de ajutorul pe care i-l dăm acum, în război; eu nu m-aș aștepta din partea turcilor la recunoștință veșnică! Adenul trebuie să fie cât se poate de puternic și se poate spune împotriva lui Haines orice, dar ideea cu portul liber a fost genială! Cu cât Adenul este mai indispensabil pentru Company, cu atât mai mare va fi interesul de a-l păstra. Chiar și dacă doar din motive economice. – Ah! strigă apoi ofițerul și arată cu un gest spre ușă. Cu cât mai târzie e seara, cu atât mai mare onoarea! Acum avem ocazia să ascultăm estimarea situației din gura unei persoane pe cât de competente, pe atât de celebre!

Trei bărbați trecură răsând pragul cazinoului. Cel mai tânăr dintre ei, având probabil puțin peste douăzeci și cinci de ani, era înalt și foarte slab. Ochii albaștri, rotunzi ca doi ochi de copil, cu aceeași privire uimită, ușor naivă, și coama lui aurie, greu de stăpânit, îl trădau ca fiind englez, poate cu ceva sânge scandinav. La al doilea era greu să-i ghicești vârsta, avea poate în jur de treizeci de ani și un aspect modest, însă în felul acela împăcat cu sine, care îți era imediat simpatic și îți inspira încredere. Însă cel care atrăgea toate privirile era al treilea din grup; nu atât prin anunțul dramatic al ofițerului, cât prin simpla prezență, prin aspectul său izbitor, pe lângă care cei doi însoțitori ai săi se estompau. Maya simți cum îi năvălește sângele în obraji și se făcu mică, își lăsă ochii în jos, de parcă astfel s-ar fi putut face nevăzută; Richard însă o descoperise deja. Se scuză mormăind ceva spre însoțitorii săi și veni cu pași mari spre ea, cu pălăria strânsă în mână.

– Bună seara, doamnelor, strigă el făcând o plecăciune galantă spre grupul de femei, care îl priviră cu acel amestec de dezaprobare speriată și fascinație exaltată, pe care Richard Francis Burton obișnuia să o provoace femeilor.

Fără să aștepte vreun gest din partea Mayei, îi luă mâna stângă și i-o sărută, exact în locul împodobit de verighetă. O gafă voită a acestui bărbat cunoscut drept *enfant terrible*, iar Maya bănuia ce voia să-i spună prin asta.

– *Enchanté, Madame*, murmură el cu o urmă de bațjocură în privire, înainte de a-și pocni călcâiele cu elan exagerat și de a se întoarce la însoțitorii săi.

Maya îl privi cum își aruncă neglijent pălăria pe muntele de șepci și de căști militare care se adunase în mijlocul mesei de biliard, cum luă un pahar plin de la unul dintre angajați și cum cei trei gentlemen scuturară mâinile celor de față, prezentându-se și schimbând amabilități de genul „încântat“ și „este o plăcere“. Bărbatul cu aspect modest se vedea că nu le este necunoscut soldaților; cu toate acestea, Maya auzi cum îi era prezentat unuia dintre ofițeri cu cuvintele: „Dr. John Steinhäuser... la spitalul de aici... spune-i pur și simplu *Styggin*s, așa îi spunem toți...“.

Din gura cu buze pline și curbate a englezului blond ieșeau, șarmante și sigure pe sine, crâmpieie de frază de genul „locotenent John Hanning Speke... zece ani în regimentul al 46-lea de la Bengal Native Infantry... mă așteaptă trei ani de concediu acasă... mi-ar plăcea... la vânătoare în Africa... deja o colecție remarcabilă a faunei din India și Tibet...“.

Richard Francis Burton se pare că nu avea nevoie de cine știe ce prezentare; apariția sa și simplul nume care se răspândea prin cazinou păreau să fie suficiente, și Maya îl vedea cum își savurează celebritatea, atunci când soldații

se adunară în jurul lui. Chiar dacă provoca de asemenea și șoapte însuflețite, și sprâncene ridicate a mirare. Dar Maya văzu și privirea întrebătoare pe care i-o aruncă Ralph și la care răspunse doar printr-o ridicare obosită din umeri, înainte să se întoarcă cu spatele. Obrajii îi ardeau la amintirea sărutărilor de pe stradă, a cuvintelor lui și a reacției ei la acele cuvinte. Dar nu se putea abține să nu tragă cu urechea, să nu se străduiască să prindă crâmpie din conversația bărbaților, pe cât puteau pătrunde acestea prin plasa deasă a bârfei femeilor. Aceasta se țese tocmai în jurul unei doamne absente azi, care la ultima paradă – demonstrații regulate ale superiorității militare a englezilor, conform legii lui Outram, potrivit căreia uniforma era echivalentă cu respectul – fusese văzută pentru a doua oară cu un ofițer însurat la rândul lui. Ceea ce, după regulile așa-numitei societăți de la Aden, trecea drept dovadă că exista o relație.

– ... sultanatele din spatele...

– ... lipsite de importanță, nu trebuie să ne temem... sigur doar pietre și nisip...

– ... atenție, domnii mei! Împotriva lui Lahej și a aliaților săi nu este doar Fadhli, ci și alte câteva sultanate. Lahej este ambițios și rapace. Să ne gândim doar la fortul de la Shaykh Uthman, pe care l-a ridicat acum un an jumătate – prin bunăvoința lui Haines, de altfel – de unde și poate controla mai bine caravanele sultanatelor Fadhli și Aqrabis. Și ambele părți încearcă să atragă de partea lor triburile din munți...

– ... putere militară?

– Vă rog, ce ar putea să facă sălbaticii aceia din deșert...

– Bună întrebare! Nu a fost încă niciun european acolo. Teritoriu interzis, dacă înțelegeți ce vreau să vă spun?

– Se pare că pe aici sunt peste tot teritorii și orașe interzise.

Se auziră râsete.

– Dumneavoastră ați fost deja într-unul din astea, Burton – ce credeți, cum va evolua situația din Mecca și importanța Adenului, în triumghiul dintre Bombay, Arabia și Africa?

Maya tresări, auzind vocea lui Richard.

– Mecca... firește că este vorba și de negoțul cu sclavi, îl auzi spunând cu un râs sec și adăugând ironic la observația interlocutorului său: Dar oare suntem noi atât de evoluți pe lângă ei? Gândiți-vă doar la vânătoarea cochetă a femeilor din Vest, pentru prinderea unui soț! Ce sunt ele altceva decât sclave care se oferă celor care oferă mai mult...

Restul vorbelor lui Richard se pierdu în zarva iscată de câțiva soldați beți, care se năpustiră spre el înjurând în gura mare, spre a apăra onoarea sfintei feminități tocmai întinate. Și chiar și din rândul doamnelor se auziră șușoteli și exclamații dezaprobatoare, pentru că vocea lui Richard fusese destul de puternică pentru ca opiniile lui eretice să pătrundă până acolo. Doar Maya rămase mută și țeapănă pe scaunul ei, fierbând în interior de furie și de rușine. Fusese suficientă o privire schimbată între ea și Richard, căruia dr. Steinhäuser îi puse o mână liniștitoare pe umăr, în timp ce Ralph îl trăgea deoparte pe un camarad înfuriat. Richard râsesse, râdea încă, însă ochii îi erau lipsiți de expresie și de nepătruns. Această privire era de ajuns pentru ca Maya să înțeleagă că intenția lui fusese să o rănească pe ea.

Atmosfera – în cazul în care acea seară avusese vreo atmosferă – se strică de tot și în curând societatea din cazinou se împrăștie, plecând care spre barăci sau

bungalow-uri, care spre oraș. Maya fusese tăcută în drum spre casă, Ralph, de asemenea, și rămaseră tăcuți și când ajunseră la bungalow, iar Ralph se aruncă pe spate în pat, în timp ce Maya se dezbracă și își luă cămașa de noapte; până când Maya se puse în fața micii oglinzi atârnată deasupra scaunului din colț și începu să își scoată agrafele din păr, iar Ralph se ridică în capul oaselor căscând sonor.

– Un om neplăcut, spuse Ralph descălțându-se și lăsând cizmele să cadă cu zgomot pe podea.

– Cine? întrebă Maya în mod inutil.

– Acest Burton. *Căpitanul* Burton – îmi vine să râd! Ți-l poți imagina pe ăsta în curtea cazărmii? Eu nu. Ralph se ambala vorbind, în timp ce se chinuia să își deschidă nasturii aurii ai vestonului. Cei de la Bombay sunt sigur bucuroși că au scăpat de el, de un neisprăvit fără vreun strop de disciplină și decență în el. Mai bine să faci pe scriitorul de jurnale de călătorie, sigur i se potrivește mai bine, cu cele câteva zeci de limbi ale lui, cu care se tot laudă! Outram nu dă nici el doi bani pe protejatul ăsta al lui Napier, chiar mai puțin decât dă pe Napier însuși, borfașul ăla. Ce rușine pentru armată, pentru Anglia, comportamentul lui Napier la cucerirea provinciei Sindh! Una e să ai o mână de fier, altceva e să dai dovadă de brutalitate. „O bătaie bună, urmată de o vorbă bună – așa îi îmblânzești și pe cei mai sălbatici“ se zice că ar fi spus despre politica lui de acolo. Nu-i de mirare că Outram este împotriva acestei aventuri africane. Deși: lasă-i să-și riște gâturile, dacă vor neapărat! De Speke poate ar fi păcat, că pare să fie de treabă – dar de arogantul ăla de Burton sigur nu e păcat! Nervos, Ralph își aruncă vestonul la pământ, se extrase dintre bretele, însă rămase așezat pe marginea patului. De unde îl cunoști de fapt? o întrebă.

Timp de o fracțiune de secundă Maya se opri, apoi continuă să-și perie părul.

– De pe vremuri, spuse ea parcă fără să dea importanță subiectului. Din când în când îl vizita pe tatăl meu, pe când studia încă la Oxford.

Ralph se ridică și își scoase cămașa din pantaloni.

– Și de ce aflu abia acum?

Maya râse, un răs subțire, în timp ce continua să își prelucraze părul.

– Vai, Ralph, dacă ți-aș enumera toți studenții care au intrat și au ieșit din Black Hall de-a lungul timpului, am sta până mâine!

Ralph veni în spatele ei, plimbându-și privirea de la spatele ei la imaginea ei din oglindă.

– Nu îmi place cum se uită la tine, spuse încet.

Maya îi aruncă o privire șagalnică peste umăr.

– Doar nu ești gelos?

Ralph o apucă de braț și o întoarse spre el atât de brusc, încât peria îi zbură din mână, izbindu-se de perete.

– Ai ceva cu el? țipă Ralph la ea și o scutură.

Maya se luptă să nu i se vadă spaima pe chip și încercă să își păstreze liniștea.

– Prostii, spuse supărată și încercă să se elibereze din strânsoarea lui. De unde ți-a venit ideea asta? Timp de o fracțiune de secundă, văzu în fața ochilor imaginea străduței în care Richard o trăsese când începuse ploaia; imaginea cu ei doi, sărutându-se, apoi privirea lui Richard din seara asta, precum cea a unui animal de pradă rănit.

De parcă i-ar fi putut citi gândurile, Ralph o împinse cu spatele de perete, iar Maya se luptă să primească aer după impact. O prinse de brațe și o scutură, urlând la ea:

– Să-mi răspunzi când te întreb! Ai ceva cu el?

– Nu, nu am! strigă Maya înapoi și încercă să se elibereze din strânsoare cu mișcări sacadate și să îl lovească cu picioarele goale în tibie. Și dă-mi drumul, mă doare!

Îi dădu drumul la fel de brusc cum se repezise la ea și se năruî pur și simplu în sine însuși. Speriat de propria ieșire, Ralph o privi cum își freacă brațele și încheieturile mâinilor, care o dureau, apoi își ridică și el mâinile și îi pipăi atent și mângâietor umerii, brațele, fața, de parcă ar fi trebuit să se asigure că nu-i rupsesese nimic.

– Iartă-mă, se bâlbâi el, n-am... n-am vrut să fac asta. Te simți bine? o întrebă prudent și cu ochii în lacrimi, mângâind-o pe față. Maya încuviință din cap, își trase nasul și tresări ușor, dar nu se feri atunci când el o prinse în brațe. N-am vrut să te rănesc, ai cuvântul meu, îi murmură el în păr, legănând-o ușor. Ești cel mai de preț lucru din viața mea.

Se agățară unul de altul ca doi orfani ce erau. Maya se gândi la scrisoarea pe care Ralph o primise cu două săptămâni în urmă de la Gloucestershire, după o îndelungată așteptare. O mototolise cu chipul împietrit și o aruncase neglijent în focul din sobă, după care plecase la cazinou, de unde se întorsese noaptea târziu cu pași grei și învăluit într-un nor de fum și de miros de alcool. Se culcase lângă ea fără o vorbă, adormise instantaneu și nu mai pomenise nimic de scrisoare.

Cum stăteau așa agățându-se unul de altul, Mayei i se păru că ar sta pe o rampă așezată lângă prăpastie, pe a cărei suprafață netedă ca oglinda alunecau încet, dar sigur, spre hău.

Și la mai bine de două sute de mile distanță stăteau în seara aceasta bărbați laolaltă, beau și discutau situația. Vorbeau despre portul deschis de la Aden, despre Outram și Haines și despre sultanul de la Lahej. Însă în loc de gin se servea ceai aromat, iar limba lor nu era engleza, ci araba.

Palatul sultanului din Ijar era un complex lunguiet și întortocheat, a cărui arhitectură amintea de strămoșii sultanului Salih ibn Muhsin al-Ijar. Generație după generație construiseră, odată cu acumularea de bogății tot mai mari, noi curți interioare și încăperi, lipindu-le de cele existente deja. În miezul său se mai recunoștea încă scopul inițial al clădirii: o cetate imposibil de cucerit care păzea bogățiile țării și drumurile pe care acestea erau duse în sultanatele învecinate și la porturile de pe coastă. Din turnuri îți puteai plimba privirea în toate punctele cardinale, care uneau la Ijar contradicțiile Arabiei: la sud și la vest se înălțau munți și platouri de stânci; la nord începea deșertul Ramlat as-Sabatayn, un precursor al imensului Rub al-Khali. În schimb, la est se afla pământul mănăs care hrănea Ijarul: albiile de râuri și lacuri, care în anotimpul

ploios aveau destulă apă pentru câmpuri și grădini, destulă apă ca să îngrașe cirezile de vite și să țină în viață orășele de meseriași ocupați. Destulă apă încât Ijarul să poată exporta mari părți din recolta și produsele sale, în schimbul monedelor zornăitoare: pânzele colorate, fin țesute din bumbac, broderiile și obiectele artistice din argint, pentru care Ijarul era atât de celebru.

Însă sultanului Salih nu-i mai făcea nicio plăcere să stea în turn privind peste imperiul său. Îl apăsau grijile; griji care îi împușinau și îi amărau mândria legată de lucrurile pe care le vedea. Nu, în Ijar nu suferea nimeni de foame, *al-hamdu li-illah*, slăvit fie Allah! Însă bunăstarea pe care negoțul o aducea țării se micșora de la an la an. De vină erau englezii, care atrăseseră tot negoțul Arabiei de sud la Aden.

Noul sultan de la Lahej sperase ca așezarea britanică de la Aden să îi aducă în primul rând foloase materiale, pentru că prezența britanicilor la Aden trebuia să atragă după sine negoțul avantajos cu și spre India. La urma urmei, aproape toate rutele caravelor din Arabia care se îndreptau spre Aden treceau prin teritoriul Lahejului, cu excepția unei fâșii înguste de coastă de pe teritoriul Fadhli. Într-adevăr, demonstrase perspicacitate, pentru că orașul cunoscuse un moment de redresare economică rapidă, nu în ultimul rând datorită garnizoanei aflate în continuă creștere, pentru care se ridicară noi clădiri, ai cărei soldați trebuiau aprovizionați și care voiau să-și cheltuiască solda. Comerțul înflorise; mai puțin cu tămâia care pe vremuri era cântărită în aur sau cu condimente ca șofranul și piparul, ci cu cărbune, vite, cereale, furaje, legume și fructe și în special cu cafea. Cafeaua la care se repezeau la fel de rapace atât negustorii ambulănți francezi, cât și cei americani și egipteni. Pe cât de stearpă era peninsula, pe atât de mănos era pământul din spatele ei, roditor datorită

unui sistem de irigație străvechi, bine gândit. Astfel Lahejul putea încasa taxe ridicate de drum, iar când lui Haines îi mai venise în 1850 și ideea să declare Adenul port deschis, în care nu se plăteau taxe, lucrul acesta avusese mai multe avantaje deodată: porturile concurente din Shuqra, din sultanatul Fadhi și cele ale sultanului din Aqrabi, aflate în imediata vecinătate, fuseseră scoase din cursa pentru bunăvoința negustorilor. Adenul monopolizase aproape întregul negoț al Arabiei de Sud, iar sultanul din Lahej încasa și mai multe taxe de drum, ceea ce însemna un triumf asupra dușmanului său de moarte Fadhli și o apropiere mai mare de englezi. Și nicăieri bunăstarea crescândă a Lahejului și a Adenului nu era mai evidentă decât în piețele și în magazinele Adenului.

Celelalte porturi de-a lungul coastei erau însă aproape falite, iar Ijarul și sultanatul din Bayhan erau cele mai afectate. Pentru că ele se aflau cel mai departe de Aden; mărfurile lor aveau de parcurs cel mai lung drum, prin cele mai multe sultanate, având de plătit deci cele mai mari taxe pentru drum. Până când bunurile ajungeau din Ijar la Aden, nu mai rămânea aproape nimic din câștig; așa că nu mai folosea la nimic faptul că în port nu mai aveau de plătit taxe. În plus, crescuse și numărul atacurilor la drumul mare; războinici înarmați până în dinți, care cereau taxe de drum fără justificare sau care prădau direct caravanele. Triburi care, la fel ca sultanul din Ijar, erau afectate de situația economică modificată prin politica englezilor. De aceea își chemase sultanul Salih astăzi șeicii, pe bătrânii triburilor Ijarului și pe căpeteniile soldaților săi, pentru a sta la sfat. După ce se salutaseră reciproc plini de respect și se așezaseră cu picioarele încrucișate pe covoarele colorate care acopereau podeaua netedă din piatră, își potoliră setea cu ceai, foamea cu mâncăruri aflate în mijloc, pe tăvi de argint și în boluri mici: *kubaneh*, o pâine din rotocoale

de aluat, coaptă într-o oală acoperită, cu crustă maronie și încă aburindă la mijloc, pe lângă ea *zhoug*, o pastă din ardei, usturoi, pătrunjel și nucșoară zdrobite și amestecate în piuă, condimentate cu sare și piper, apoi *shafuth*, lapte acru cu fasole iute și verdeață. S-a servit carne prăjită de pui și de miel, cu orez și pepene verde. La final s-au delectat cu curmale și *bint al-sahn*, o prăjitură făcută din mai multe foi rotunde de aluat, cu unt topit și cu miere.

Prin ferestrele înguste și înalte situate pe laturile lungi ale încăperii intra aerul picant al serii. Lămpile pe ulei din argint bătut răspândeau o lumină arămie și mișcătoare, făcând pereții pictați cu ornamente să pară însuflețiți, ca o pădure plină de frunze și flori, prin care adia vântul. Sultanul așteptă răbdător ca oaspeții să se sature, după cum era obiceiul, în timp ce el unul mănăca doar cu câte o îmbucătură și își plimbă privirea peste grupul de bărbați adunați în sala mare din inima palatului. Chipurile șeicilor, paisprezece la număr, dure, marcate de vreme și cu bărbi sure, ca și a lui, îi erau la fel de familiare ca și chipurile fiilor săi și ei aici de față, de parcă șeicii i-ar fi fost frați. Doar culorile și modelele diferite ale straielor largi și ale turbanelor trădau faptul că se trăgeau din strămoși diferiți. Sultanul Salih se simțea ca un cap al familiei, capul familiei din Ijar, de a cărei bunăstare trebuia să se îngrijească. Și nu erau ei oare o singură familie, de când strămoșii lor, după secole de dominație străină a mamelucilor, tahirizilor și rasulizilor, pusese în sfârșit, acum peste două sute de ani, mâna pe arme și îi izgoniseră pe otomani? Cu lamele săbiilor lor lungi, precum și cu muschetele pe care le aduseseră turcii în țară – interzise arabilor; și totuși reușiseră să intre în posesia armelor de foc și să îi învingă pe otomani cu ele. Acesta este motivul pentru care, de atunci, săbiile și pumnalele lor încovoiate, numite *djambia*, erau simboluri tradiționale de apărare, însă armele de foc

și centurile de muniție insigne ale puterii combatante. Și în timp ce teritoriile de la nord de Aden mai aparțineau încă cu numele de Constantinopol, fiind, de fapt, dirijate de imamii dinastiei zaidiților, aici în sud, la est de Aden, pe ruinele imperiilor antice Saba, Ma'in, Qataban, Ausan, Himyar și Hadramaut se născuseră, de-a lungul vechiului drum al tămâii, cele optsprezece sultanate al căror pământ fusese numit deja pe vremea lui Ptolemeu *Arabia felix*, „Arabia fericită”. Dinastiile străine aduseseră, încă din timpul vieții lui Mohamed, nu doar credința în Allah, ci puțin mai târziu și cartea sfântă a Coranului, elemente deosebite în arhitectură, artă și muzică, limba și scrisul lor. Dar erau mândri de tradițiile din vechime, de societatea tribală și de legile ei, pe care nu reușise să le înlăture nicio putere străină – nici măcar marele Imperiu Otoman. Rămăsese însă intactă și o neîncredere profundă față de tot ce era străin. Cine nu era născut aici, cine nu își găsisse, prin sângele său sau prin propriile merite, locul în structura complicată a tribului și familiei, acela nu avea ce căuta aici. Lucrul acesta era valabil atât pentru aiuriții europeni, care încercau să măsoare și să denumească această pată albă pe hărțile lor, cât și pentru bezmeticii care se simțeau chemați să cutreiere deșertul Rub al-Khali din pură dorință de aventură. Iar prezența englezilor la Aden și legătura sultanatelor învecinate cu avanpostul european din țară, în plus și pierderile financiare cauzate de aceasta erau privite cu o neliniște corespunzătoare.

– Au trecut deja patru ani, spuse sultanul după ce bărbații se ridicaseră unul după altul, își curățaseră mâinile de resturile de mâncare și se întorseseră spre el privind-l atent. Patru ani de când la Aden nu se mai plătesc taxe. Patru ani de când sultanatul de la Lahej crește și înflorește, în comerțul direct cu *šaranj*, străinii, și sub protecția lor. Patru ani în care cămărilor de la Lahej se umplu cu taxe

de drum, în timp ce ale noastre se golesc treptat și nu mai curg bani în ele. Făcu o pauză și își privi pe rând șeicii, care încuviințară întorcându-i cătrăniți căutătura.

– Negustorii se plâng, la fel țaranii și meseriașii, se auzi unul dintre ei.

– Și la noi la fel, încuviință un al doilea.

– Sultanul din Lahej este un trădător, adăugă un altul cu vocea încărcată de dispreț. Un trădător al tradițiilor și al fraților săi! Se vinde *faranj*-ilor, își știe spatele apărat de ei și scuipe pe sultanul din Fadhli și pe cel din Aqrabi! În special sultanatul din Aqrabi, închis între Lahej și Aden, cu o suprafață foarte mică și legat de multă vreme prin legături de prietenie cu Fadhli, se simțea amenințat de puterea crescândă a Lahejului, se temea că va sărăci în curând lângă vecinul său, care devenea tot mai puternic și mai bogat.

– Prin asta scuipe și pe noi! sări următorul, provocând murmure aprobatoare și furioase din partea adunării.

– Sultanul din Fadhli și cel din Aqrabi ne-au fost mereu aliați de nădejde, încuviință sultanul Salih, la negoț ca și la război, și mă amărăște să văd că situația lor nu este deloc mai bună ca a noastră.

– *Faranj* au blocat până și porturile de la Aqrabis!

– Lahej l-a plătit pe Fadhli ca să tacă, doar pentru ca puțin mai târziu să pornească împotriva lui, sprijinit de *faranj*!

– Lahej vinde drepturile exclusive pentru mărfuri ca pește, carne, untură și tabac din afară în sultanatul său celor care îi oferă cel mai mult. Astfel, ceilalți pierd o sursă de venit!

– De îndată ce Lahejul se simte amenințat de unul din noi, îi va chema pe *faranj* în ajutor!

Sultanul Salih ridică mâna și așteaptă până ce vocile revoltate se potoliră și se instaură iar liniștea. Capul i se

înclină spre bărbații așezați mai departe de el, care se cunoștea că sunt războinici după chipurile lor bătute de vânt și de vreme, după culorile turbanelor și hainelor lor albite de soare și nu în ultimul rând după centurile de muniție din piele.

– Ce vești aduceți de la Aden, Rashad? Tocmai veniți de acolo.

Toate privirile se îndreptară spre războinicul căruia i se adresase sultanul. Fără îndoială, Rashad ibn Fahd ibn Husam al-Din al-Shaheen era unul din cei mai tineri bărbați de la masă. Barba care îi înrăma buzele pline și îi sublinia fermitatea bărbiei nu avea niciun fir de păr cărunt, aidoma părului pe care îl purta până la umeri, după obiceiul tribului său. Negrul albastrui al acestuia se regăsea în nuanțele cămășii legate în talie cu o curea lată de piele, făcând cute bogate pe sub centurile grele de muniție, încrucișate, pe sub pânza încolăcită de mai multe ori în jurul capului său și pantalonii lungi și largi – vopsiți în indigo, negru ca smoala până la albastru-închis și gri delicat.

Chiar dacă printre bărbații adunați acolo s-ar fi găsit vreunul care să nu îl cunoască pe Rashad al-Shaheen, și-ar fi dat seama imediat de unde să-l ia. Pentru că pe o distanță de sute de mile de jur-împrejur nu erau multe triburi care își vopseau hainele în indigo, doar câteva care știau să o facă cu atâta pricepere și abia câteva care purtau pantaloni în locul straielor obișnuite pe acele meleaguri. Doar triburile de călăreți din munți se înveșmântau astfel și doar femeile din al-Shaheen aveau măiestria de a broda borduri așa delicate, în roșu și alb, pe gulerele și tivurile cămășilor bărbaților lor, și de a le împodobi cu plăcuțe din argint bătut, care străluceau la lumină. Se spunea că nu poți avea încredere în oamenii din munți; că erau prefăcuți, hoți și lipsiți de onoare. Dar toți cei prezenți știau că acest lucru nu era valabil pentru tribul al-Shaheen – chiar dacă

bărbații din acest trib treceau drept oameni deosebit de războinici, pe care nu voiai să îi știi împotriva ta. Un trib care se deplasa cu aceeași ușurință prin văile și munții de la marginea Ijarului ca și în deșertul Ramlat as-Sabatayn, care trăia din creșterea vitelor și a cailor și al cărui nume se trăgea de la talentul deosebit al oamenilor din trib pentru vânătoria cu șoimi. Cei mai buni călăreți îl slujeau pe sultanul din Ijar de mulți ani cu credință, câtă vreme erau tineri și mânați de poftă de luptă. Acest lucru era valabil și pentru Rashad, al cărui nume însemna ceva de genul „purtare dreaptă” și căruia Rashad îi făcea cinste, așa cum o făcuseră înaintea lui tatăl său Fadh și bunicul său Husam al-Din. O cicatrice subțire ca un fir de ață, albă pe pielea lui arămie, despicându-i una din sprâncenele stufoase; o alta care pornea dintre ochii lui întunecați și adânciți în orbite până la rădăcina nasului proeminent și puternic, iar altele pe mâinile lui mari și puternice, care țineau între ele paharul colorat de ceai, trădau faptul că Rashad își câștigase locul de căpetenie a mercenarilor sultanului din Ijar luptând vitejește. Nu trecea doar drept războinic destoinic, care aducea caravanele sultanului neatins la Aden și înapoi, ci și drept un bărbat deștept și înțelept. Astfel că nimeni nu se miră de respectul pe care sultanul i-l arăta mult mai tinerei căpetenii și cu care îi cerea părerea. Ceilalți așteptau încordați răspunsul bine chibzuit al lui Rashad.

– Drumurile în jos către coastă, prin teritoriul Lahejului și spre Aden sunt disputate cu sălbăticie, spuse el în cele din urmă. Vocea îi era joasă și plină, înăspriță de vânt și nisip. Caravanele neînsoțite de războinici nu prea mai pot pătrunde acolo nevătămate. Probleme mari fac celelalte triburi din munți, care se pun în slujba caravelor care plătesc cel mai bine și care, dacă se ivește ocazia, trec de cealaltă parte încă pe drum.

– Cum se comportă *faranj*? vru să știe sultanul.

– Nu au cunoștință de cele mai multe lupte, pentru că nu prea se uită la ce se întâmplă dincolo de marginea craterului. Doar dacă sultanul din Lahej le cere ajutorul – atunci pun doi-trei oameni, și apariția lor e suficientă să aducă în siguranță caravana la Aden.

În timp ce vorbea, chipul lui Rashad rămase impenetrabil; doar o ridicare abia perceptibilă din sprânceana cu cicatrice arată ce gândea el despre asta.

Sultanul încuviință din cap, rămase pe gânduri și își alese vorbele cu grijă, după care anunță:

– Nu mai putem accepta ca Lajehul, ajutat de *faranj*, să se îngrășe pe spinarea noastră și a fraților noștri, ba poate chiar să își extindă teritoriul. Trebuie să facem ceva.

Prin strigăte puternice, șeicii își arătată aprobarea față de decizia sultanului. După ce tăcură, sultanul se întoarse din nou către căpitan.

– Cum o putem face, după părerea voastră?

Rashad tăcu, cu privirea plecată în paharul de ceai, plin până la jumătate.

– Știți din propria experiență cum gândesc și cum acționează *faranj*, trase sultanul concluzia, fără grabă. Ați trăit printre ei, le cunoașteți limba.

Rashad al-Shaheen văzuse multe, călătorise ca protecție a negustorilor Ijarului cu tatăl său în Somalia, în Egipt până la Cairo, de îndată ce fusese acceptat în rândurile bărbaților. Cunoștea Adenul încă de dinaintea ocupării sale de către comandantul Haines, făcuse parte dintre bărbații care se opuseseră britanicilor în primii ani turbulenți, iar tatăl lui plătitise această rezistență cu moartea plină de onoare a războinicului.

– Am fost la Aden uneori, când oamenii mei însoțeau câte o caravană până acolo și așteptam plecarea unei alte caravane. Iar cunoștințele mele de limbă sunt elementare,

răspunse Rashad modest, înclinându-se ușor spre sultan. Sultanul zâmbi. Această trăsătură a lui Rashad era unul dintre motivele pentru care îl prețuia pe căpitan peste măsură, dar, după cum știa Allah, nu era motivul decisiv. Rashad își puse jos paharul gol de ceai și își odihni încheieturile brațelor, prinse în manșetele strâmte de piele, pe genunchii picioarelor încrucișate, făcând gesturi degajate și totuși decise din mâini.

– Un atac deschis ar fi inutil și nu ne-ar aduce nimic. Nu este de așteptat nici ca *faranj* să rupă legătura cu Lahej. Pentru asta, Adenul și Lahejul se află mult prea aproape unul de altul, iar *faranj* depind prea mult din punct de vedere economic de câmpurile și fântânile sultanului de acolo. Tot ce putem face este să le dăm de înțeles că trebuie să țină seama de noi și că nu ne pot ignora pur și simplu.

– Atunci spuneți, îl încurajă sultanul. Ce propuneți?

Rashad îi mulțumi printr-o înclinare a capului vecinului său, care îi umpluse iar paharul de ceai. Îl privi pe sultan pe deasupra buzei paharului, iar ochii îi străluciră misterios.

– Propun să îi atingem pe *faranj* printr-o mișcare iscusită, acolo unde sunt mai sensibili.

Maya stătea pe veranda simplă și îngustă a bungalow-ului ei și citea. Luna octombrie adusese temperaturi suportabile, chiar dacă nu răcoroase, și un aer cald și uscat care lăsa Adenul să respire, lipsit de obișnuita zăpușeală umedă. Dinspre mare adia o briză ușoară peste întreaga tabără, iar la umbra acoperișului era de-a dreptul plăcut. Dimineța, de îndată ce Ralph părăsea bungalow-ul, Maya își lua un scaun și se așeza aici, în mână cu una din cărțile care sosiseră între timp sau traversa tabăra mergând până la plajă, unde se plimba pe nisip și pe pietre, se descălța și lăsa valurile să îi mângâie picioarele pe sub fustele suflete. Erau ore în care Adenul i se părea nu chiar prietenos, dar măcar mai puțin dușmănos, în care nu suferea de inactivitatea la care era obligată, pentru că aceste ore aveau ceva dintr-o călătorie de plăcere în locuri îndepărtate, cu toate că nici în momentele de uitare de sine nu se instaura sentimentul de lipsă de griji – nu așa, cu pereții de stâncă întunecați pe care îi știa în spatele ei sau pe care îi vedea cu coada ochiului și de care era imposibil să scape. Maya nu ridică privirea când se auzi un scrâșnet de roți lângă ea; prea familiar devenise zgomotul căruțelor care veneau și

plecau zilnic din mijlocul taberei. Abia când niște pași, pași de bărbat, se apropiară de ea, ridică ușor capul, iar inima îi tresări speriată. Se ridică încet, cu chipul concentrat pe care îl îndreptase și asupra cărții pe care acum o închise și o strânse în brațele încrucișate în fața ei.

– *Jane Eyre*, spuse Richard în loc de salut, citind cu capul puțin aplecat într-o parte literele aurii de pe coperta cărții, pe care le putea descifra deasupra cotului Mayei. O operă complet supraevaluată.

Maya strânse instinctiv cartea mai tare la piept și se dădu ușor înapoi.

– Mie îmi place, îl contrazise ea vehement.

– Firește, spuse Richard fără ca pe chipul lui să se citească ceva. Sentimentul că ești străin și dezrădăcinat, oriunde te-ai ascunde în lume, că nu ești niciunde acasă, sfâșierea interioară – ne recunoaștem amândoi în el. Gura lui Richard se lăți într-un zâmbet ironic. Sau poate Mr. Rochester te fascinează așa?

Maya simți că obrajii îi iau foc. Cum de o citea Richard atât de bine?

– Ce vrei? îl întrebă pentru a schimba subiectul.

Richard tăcu pentru un moment și se mulțumi s-o privească, iar vocea îi sună suferindă și aproape duioasă când în sfârșit spuse:

– Exact așa ai stat în fața mea când te-am văzut prima oară, în biroul tatălui tău. Îți amintești? Țineai o carte lipită de tine și mă fixai încruntată, până când m-am lăsat în jos, să ne privim ochi în ochi, și te-am întrebat ce carte citești. Câți ani aveai pe atunci? Opt? Nouă?

– Șapte, șopti Maya cu voce tremurătoare și crezu că se înecă în șuvoiul de lacrimi care țâșni din ea de la atâta tristețe și dor de casă. Aveam șapte ani.

– Pace? Richard îi întinse rugător mâna dreaptă, cu același gest cu care o întinsese pe vremuri după cealaltă

carte și cu aceeași privire. Voiam să îți arăt ceva ce încă nu cunoști din Aden, dar care sigur te va interesa.

La fel ca pe vremuri, glezna stângă a Mayei se îndoi în afară, într-o nehotărâre copilăroasă, după care uită totuși orice prudență, lăsând curiozitatea să câștige în fața rațiunii. Și la fel cum se năpustise, ca fetiță, spre studentul străin ca să îi arate comoara ei, în care se afundaseră apoi amândoi, se grăbi și acum să încuviințeze.

– Doar să îmi iau pălăria.

Stăteau amândoi tăcuți în căruța trasă de ponei, pe care Richard o închiriasse cu tot cu căruțaș și care îi duse până la marginea craterului, într-un loc din care se puteau vedea, de jos, zidurile vechilor cisterne clădite în stânci. Tăcută, Maya urcă în urma lui Richard pe poteca din spatele caseilor, prin șuvoiul de lavă răcită cu atât de mult timp în urmă, strălucind pe alocuri antracit, în alte locuri roșiatice, de parcă piatra ar fi ruginit în aerul mustind de sare al Adenului. Drumul abrupt se putea recunoaște ușor, chiar dacă nu părea să fie prea folosit.

Zgomotele orașului se estompară, toate acele roți de căruță, pocnetul și scârțâitul copitelor de cai și de cămile pe solul tare, zarva de voci. I se părea că o forță nevăzută o trage departe de acoperișurile, de turnurile și minaretele Adenului, ascunsă și protejată de cercul de pietre, în sus spre o altă lume în care o puteau aștepta demoni, draci sau Dumnezeu însuși. Tufișuri golașe, un fel de crenguțe subțiri cu zdrențe de pergament brun pe ele, se încleștau de crăpăturile dintre stânci, se zbăteau în vântul care aici sus bătea cu putere. Undeva se auziră câini sălbatici lătrând, care tăcură însă imediat. Domnea o liniște îmbătătoare, care o prinse pe Maya în mreje, un contrast cu orașul de sub ei, care nu putea fi mai mare. Pe frunte îi apărură perle de sudoare, îi alunecară pe spate, pe sub cămașa pe care o purta pe sub rochie, fiind uscate însă imediat de vânt.

Era minunat, pentru că se datorau mișcării fizice pe care o făcea, era minunat să poată respira din nou profund, cum nu o mai făcuse de atâta vreme. Chiar dacă urcușul nu ar fi avut niciun scop, tot ar fi meritat orice efort. Dar numai câțiva pași mai târziu, Maya suflă surprinsă aerul tras în piept, văzând unde o dusesse Richard. Ceea ce de jos părea doar o pată neclară, mai deschisă la culoare decât stânca neagră, se dovedi a fi un mic turn rotund, spre care ducea un drum străjuit de ziduri. Se opri uimită și privi pe îndelete acea construcție ciudată, cu o singură ușă, fără ferestre, la picioarele căreia creșteau tufișuri minuscule de capere cu frunze verzi și cărnoase și ierburi cu niște flori albe, uimitor de bogate. Și tresări, zărind printre ele oase albite de soare. Oase de om: tibii, coaste, un omoplat. Îl privi speriată pe Richard, pe sub borul pălăriei ei, care flutura în vânt.

– Ce este asta?

Richard nu răspunse imediat, de parcă ar fi trebuit să absoarbă întâi atmosfera stranie a acestui loc, la fel de frumoasă pe cât de plină de cruzime.

– Este turnul tăcerii, anunță el apoi solemn în direcția turnului și adăugă, întorcându-se spre Maya: Locul de îngropăciune al parșilor, pentru care pământul, focul, apa și aerul sunt curate și sfinte și care nu pot fi murdărite prin trupurile moarte. Aici își aduc morții, ca să fie îngropați doar de soare – și de păsări precum gaia sau cioara, explică Richard arătând către cerul pe care păsări mari și negre se învârteau peste capetele lor, curioase. Din cioc și din gheare le mai scapă câte un os de pe acoperișul turnului, unde își depun parșii morții, și ajunge totuși pe pământ.

Pe Maya o trecu un fior.

– Ce trist – să nu ai un mormânt la care să poți plânge.

Degetele i se strânseseră în jurul medalionului cu portretele bunicilor ei, la ale căror morminte fusese atât de des.

– Nu, Maya, o contrazise Richard cu blândețe. Asta înseamnă libertate! Să intri după moarte în circuitul elementelor naturii – ce poate fi mai frumos și mai sfânt? Eu asta îmi doresc, când îmi va suna ceasul.

Maya înțelese că Richard o adusese aici cu un scop.

– De ce?

Colțurile gurii lui Richard tremurau în timp ce se întoarse cu spatele spre ea, își puse un picior pe o stâncă, se sprijini cu brațul de el și privi spre interiorul craterului.

– Peste o săptămână plec spre Somalia, spuse Richard îngustându-și ochii. *Royal Geographic Society* se arată foarte interesată ca interiorul țării să fie în sfârșit cercetat și cartografiat. Pe de o parte, pentru a pregăti o eventuală ocupare – dar și pentru a pregăti o expediție și mai mare, până la izvoarele Nilului.

– Visezi de mult la asta.

Richard izbucni în râs și smulse un fir de iarbă dintr-o crăpătură a stâncii, îl învârti între degete, însă evită și acum să o privească pe Maya direct.

– Ce-i drept, cei de la Bombay îmi cer să nu risc în mod inutil. Expediția nici nu va fi una oficială, ci una întreprinsă de mine în particular, fără să fiu însoțit de soldați pentru protecție. Eu port toată responsabilitatea. Până în momentul de față, niciun alb nu cunoaște poziția exactă a orașului interzis, Harar, pentru că indigenii cred că orașul se va scufunda de îndată ce primul creștin va pune piciorul în el. Cercetătorii care au încercat să se apropie de el vorbesc despre un popor barbar și sângeros, al cărui conducător pe nume Abu Bekr își ține frații și alți membri ai familiei ferecați în pivniță. Cine a pornit într-acolo a fost nevoit să se întoarcă din drum și să fugă să scape cu viață.

– După atâția ani ne luăm deci un fel de rămas-bun, zise Maya zâmbind fără să vrea.

Richard se legăna înainte și înapoi, sprijinit pe genunchi, de parcă ar fi fost chinuit de nehotărâre, apoi aruncă firul de iarbă pe care îl ținea încă în mână și veni către ea.

– Îți plac aparițiile astea, așa-i? izbucni Maya lăsându-și capul într-o parte și având o sclipire războinică în ochi. Punerile astea dramatice în scenă. Dacă nu ai fi fost explozator, te-ai fi făcut actor. De aceea apari așa brusc din neant – fără să îți iei vreodată cu adevărat rămas-bun, care n-ar fi nici pe departe atât de plin de efect și poate chiar te-ar atinge la coarda sensibilă!

Richard se opri în fața ei și îi puse mâna ușor pe locul în care maxilarul ei se întâlnea cu gâtul.

– De câte ori te privesc, am senzația că mă uit în oglindă.

Maya înghiți nodul din gât, își alese cu grijă cuvintele care îi stăteau pe limbă și le lăsă să îi părăsească nesigure gura:

– Din cauza asta fugi de mine de când te cunosc?

Încercarea lui de zâmbet eșuă și vocea i se transformă într-o șoaptă tremurătoare, de parcă l-ar fi strâns ceva de beregată:

– Cum aș putea fugi de cealaltă jumătate, mai bună, a ființei mele nedesăvârșite? Tu ești mereu cu mine, oriunde m-aș duce.

Maya simți cum ceva se revoltă în ea.

– Și de ce nu ai vrut atunci să mă... întrebă ea cu lacrimi în ochi.

– Șșș, spuse el și îi puse un deget pe buze, în timp ce pe chip în trecu un zâmbet fugar. Cine poate suporta să se privească în fiecă clipă singur în ochi?

Furioasă, Maya îl plesni peste mâna din fața ei.

– Ah, du-te la dracu'! strigă ea și o luă la goană în jos, pe poteca plină de pietre.

– Dorința voastră e o poruncă pentru mine, madam, strigă el după ea, dar Maya își închise urechile și inima în fața vocii și a cuvintelor sale.

Știa că va privi după ea până când va ieși din raza lui vizuală și știa și că nu o va urma – era felul lui de a-și lua rămas-bun. Era conștientă de faptul că nici ea nu proceda altfel, din moment ce fugea de propria ei reflexie în oglindă, de care se temea la fel de mult ca și el de a lui.

În ziua aceea Maya rămase mult timp pe verandă, cu *Jane Eyre* deschisă pe genunchi. Întâi la lumina după-amiezii, apoi cu o lampă la picioare, care răspândea o lumină delicată în întuneric. Dar nu înaintă nici măcar cu o pagină și nici nu ar fi știut să spună unde îi erau gândurile. Îl aștepta pe Ralph, după cum încerca să se convingă singură. Dar și mai mult aștepta să mai treacă o zi; să vină noaptea care îi aducea uitarea din somn, înainte să înceapă o nouă zi, la fel de goală ca și cea care tocmai trecuse.

În sfârșit îi auzi pașii, nesiguri, străduindu-se să calce apăsat, și pe verandă apăru silueta familiară a lui Ralph. Maya sări în picioare și i se aruncă în brațe, își încolăci brațele în jurul lui, îl ținu în echilibrul lui nesigur și se strădui să ignore mirosul de alcool, când îl sărută delicat.

– Te-am așteptat mult! De ce vii iar atât de târziu?

– Am avut de lucru, răspunse el obosit și îi răspunse fugitiv la sărut, o împinse apoi ușor la o parte și intră în casă.

Maya își adună repede cartea, lampa și scaunul și duse totul în casă.

– Ți-e foame? Vrei să-ți...?

– Nu, am mâncat deja la cazinou, îi tăie el vorba și își turnă un pahar de coniac din una din sticlele care își făcuseră drum în bungalow.

Maya îl privi cum bea repede, stând în picioare, de parcă i-ar fi fost o sete cumplită.

– Ai putut... ai putut vorbi cu Playfair?

Locotenentul Robert Lambert Playfair era asistentul personal al lui Outram și se ocupa, împreună cu capelanul G.P. Badger, de examinarea cunoștințelor de arabă ale soldaților. Cel din urmă avea mai mult decât suficient timp pentru a se dedica studierii manuscriselor arabe, pentru că bungalow-ul simplu, care servea drept capelă a taberei, era vizitat rareori în timpul serviciilor religioase. Soldații din Aden nu se dovedeau a fi deosebit de credincioși.

Cu câteva zile în urmă, Maya îl rugase pe Ralph să îi propună lui Playfair înființarea unei școli, atât pentru copiii englezi, cât și pentru cei indigeni, și să îl întrebe dacă el sau Badger i-ar da Maya lecții de arabă.

– Hm? Ralph o privi încurcat și mai bău o gură. Apoi i se citi pe chip că își adusese aminte și scutură capul. Nu s-a ivit ocazia. Am să întreb mâine.

Ralph se lăsă să cadă pe scaun, iar Maya încuviință din cap, cu buzele strânse, încercând să nu-și arate dezamăgirea.

– Te rog să nu uiți, îl rugă ea.

– Am uitat eu vreodată ceva? strigă Ralph la ea, desfăcându-și brațele într-un gest furios.

– Nu, scuză-mă. Dar știi cât de important este pentru mine... zise, scuturând încurcată din cap.

– Doar să nu te aștepti să ai prea mari sorti de izbândă! strigă Ralph și își ridică paharul spre ea, aproape amenințător. Nu ești profesoară cu studii, Playfair este pe moment foarte ocupat și crede-mă că avem cu totul alte probleme în administrația orașului! Ralph mai luă o înghițitură mare de coniac. Și pe lângă asta: Ce îți mai trebuie, de fapt? Ai aici tot ce îți trebuie! Poți să faci aici tot ce vrei, spuse el arătând spre încăpere, în timp ce eu stau toată ziua închis în birou și mă chinui cu hârtoagele!

Ralph se ridică pentru a-și umple paharul pe care îl golise deja și trânti sticla cu un pocnet pe masă. Nu te înțeleg. Celelalte femei nu se plâng, nu au în cap gărgăuni ca ai tăi, sunt mulțumite cu viața lor!

Maya își trecu peste mândrie și se apropie de el.

– Eu nu sunt ca toate celelalte. Ai știut-o de la început, spuse ea și îl mângâie prudentă pe umăr, dar el se scutură nemulțumit.

– N-am știut nimic, nimic n-am știut! strigă, gesticulând salbatic. Dacă aș fi știut ce mă așteaptă aici, nu te-aș fi...

Ralph tăcu, văzând că ochii Mayei se umpluseră de lacrimi. Maya se întoarse pe călcâie, se năpusti în dormitor și trânti ușa atât de tare în urma ei, pe cât o permitea lemnul subțire. Se aruncă pe pat, își îngropă capul în perna subțire și tare, însă lacrimile, care poate ar fi ușurat-o, nu voiau să mai curgă. Îl auzi pe Ralph umblând prin camera din față. Abia după o veșnicie deschise ușa și se furișă înăuntru. Patul scârțâi când se lăsă pe el, iar Maya se încordă, simțind atingerea mâinii lui pe spate.

– Iartă-mă, șopti el. N-am vrut să spun asta. O mângâie pe umeri, îi sărută părul, iar Maya se lăsă luată în brațe, fără tragere de inimă. Iartă-mă, repeta el mereu, printre săruturi.

Maya nu se opuse când Ralph începu să o dezbrace și chiar îi răspunse la dezmierdări, de parcă astfel ar fi putut să-l ajute să șteargă cuvintele jignitoare de mai înainte. Dar nu reuși.

Când se lipi, după aceea, de spatele lui gol, mai mult din obișnuință decât din convingere, de corpul lui greu și cald de la oboseală, de la beție și de la dorința trupezască, Maya se simți atât de singură, cum nu se mai simțise în viața ei.

Sevastopol, octombrie 1854

Dragă Maya,

Iar a trecut mult timp de la ultima mea scrisoare, în timp ce tu îmi trimiți mereu rânduri atât de frumoase și de încurajatoare! Și chiar am nevoie de ele. Sigur, ai dreptate: am învins pe malul râului Alma și asta ar trebui să ne îmbărbăteze. Dar prețul plătit a fost mult prea mare! Atâția răniți – iar noi nu aveam bandaje, n-aveam atele, cloroform, morfină și nici loc, astfel încât sărmanii răniți erau nevoiți să zacă pe pământ sau pe paie pline de bălegar, în grajdurile din apropiere. Am amputat membre fără anestezie, în timp ce pacienții mei stăteau pe găleți întoarse cu fundul în sus sau zăceau pe uși vechi, scoase din țâțâni – am operat la lumina lunii, pentru că nu aveam lumânări sau lămpi. Alte mii de oameni am fost nevoiți să îi trimitem cu holeră în lazaretul din Scutari, de lângă Constantinopol. Nu te mira dacă nu vei citi nimic despre asta în ziare – firește că este imposibil să admitem că glorioasa noastră armată este în realitate o adunătură de amatori și de tinichigii! Este înspăimântător cât de puțin pregătiți sunt ceilalți medici asistenți. Au toți caș la gură, abia dacă au făcut un an și jumătate de practică după ce au terminat

studiile. Și chiar dacă ministerul i-a chemat cu precădere pe cei care pot demonstra că au studii chirurgicale, puștii ăștia tot nu au vreo idee ce să facă atunci când situația devine mai serioasă. Eu presupun că examenul de la angajare a fost doar o glumă, cel puțin asta e impresia mea. Sincer să fiu, nu mai cred că putem câștiga războiul ăsta atât de repede și de ușor cum spun toți. Acum mai este cald aici, ca să nu spun că e caniculă – dar dacă vom mai fi și la începutul iernii aici, atunci Dumnezeu cu mila...

În grabă (pentru că imediat începe următoarea tură de douăsprezece ore de gardă), dar cu aceeași dragoste, te îmbrățișează

fratele tău Jonathan

Sevastopol, început (?) de noiembrie 1854

Draga mea surioară,

Nu îmi pot aminti nici măcar în ce dată suntem astăzi sau în ce zi – dar aici la noi nici nu prea contează. Trebuie să știu lucrurile astea doar ca să emit certificatele de deces, și de îndată ce mă întind pentru câteva ore în patul meu de campanie, le-am și uitat. Când văd cât de des scriu soldații acasă, mă simt vinovat, dar după gărzi sunt de regulă prea obosit, mă dor mâinile și brațele. Amy mă ceartă deja că îi scriu mult prea rar – probabil de teamă că aș fi putut păți ceva, din moment ce nu are vești de la mine câte două săptămâni la rând.

Acum s-a răzbunat faptul că lunile septembrie și octombrie au fost atât de calde – mii de oameni nu au alte haine decât cele pe care le poartă pe ei, pentru că i-au ascultat pe ofițerii care le-au ordonat să își lase bagajele

pur și simplu la Alma și să continue marșul. Stăm aici deasupra Sevastopolului ca pe un far – avem o priveliște grozavă și pun pariu că rușii au o priveliște și mai bună asupra pozițiilor noastre! În plus, singurul drum mai bun e sub ocupația lor. E drept că vremea e încă bună, dar drumurile nu sunt pietruite și adesea sunt pline de noroi din cauza umezelii acestei toamne târzii. Nu avem nicio șansă să le facem mai practicabile înainte de venirea iernii, pentru că zona asta e atât de părăsită, încât nu găsim lucrători de-ai locului. Ne lipsesc uneltele necesare și mai ales mijloacele de transport și animalele care să le tragă. Și în fiecare zi trebuie să trimit la Scutari oameni cu dizenterie, scorbut și cangrenă sau pur și simplu pe jumătate morți de foame și lipsiți de puteri.

La Balaklawa a fost îngrozitor. Pierderile cred că au fost rezonabile pentru o bătălie de asemenea proporții – dar răniții! Se aruncă cu grămada brațe și picioare amputate – încă îmbrăcate în mâneci și craci de pantaloni – în golful portului, care îl entuziasmase atât de tare pe lordul Raglan, din cauza poziției sale strategice. Le puteam vedea pe sub suprafața apei, iar din noroi se iveau brusc cadavrele – o priveliște înspăimântătoare! Apa, odinioară limpede, era acoperită de spumă colorată și întregul sat mirosea a pucioasă.

Trebuie să mă ocup iar de pacienții mei – chiar dacă nu știu cum să-i ajut altfel decât trimițându-i la Scutari: pe mârtoage lipsite de vlagă sau pe jos. Pe jos, Maya! În lazaret, unde se spune că nu sunt condiții mai bune decât aici. Dar cel puțin sunt departe de front.

Transmite-i cele mai bune urări și lui Ralph

J.

Sevastopol, decembrie 1854

În sfârșit! Mă bucur să aud că bătălia de la Inkerman a adus situația noastră la cunoștința publicului larg, că măcar se discută aprins cum s-ar putea îmbunătăți condițiile in-suportabile de aici. Eu pot doar să sper că politicienii nu se vor mulțumi să vorbească, ci vor acționa repede...

Abia după ce îți trimit câte o scrisoare, îmi dau seama ce lucruri cumplite ți-am scris. Iartă-mă că îmi descarc asupra ta toată grozăvia asta, dar nu știu cui aș putea să-mi povestesc amarul. Sigur nu mamei și tatei! Iar Amy își face și așa prea multe griji. Am mari bătaii de cap să o opresc să vină aici și să lucreze în serviciul lui Miss Nightingale. Tot respectul pentru ce face acea doamnă la Scutari! Mai ales în aceste condiții mai mult decât vitrege... dar pe Amy nu vreau să o știu acolo – nu trebuie să vadă așa ceva. Iar ție să nu îți vină ideea nebunească de a face vreun lucru măreț! E suficient că o face unul din noi. Doamne, cât îl invidiez pe Ralph pentru postul lui – are noroc cu carul! În fiecare zi îmi repet de o mie de ori că voi trece prin încercarea asta viu și nevătămat – după care voi veni la voi să mă refac, voi sta zile întregi într-una din cafenelele alea pe care le văd aieva în fata mea, datorită descrierilor tale amănunțite, și mă las dezmiertat de soare. Iar după nunta cu Amy mă instalez confortabil la Oxford și nu mai tratez boli mai grave decât guta, răcelile și durerile de stomac, îmi privesc copiii cum se fac mari și poate doar nepoților o să le povestesc vreodată ceva despre războiul ăsta blestemat.

Salutări sentimentale, J.

Ianuarie 1855

Nu, pur și simplu nu mai vreau să scriu despre bolnavi și despre morți. Subiectul ăsta ar putea umple între timp tomuri întregi, iar scrisoarea mea nu schimbă oricum nimic. Războiul ăsta e un dezastru, de la început până la capăt, iar asediul orașului se pare că e fără sfârșit. Cum să câștigăm războiul dacă nu mai avem oameni care să poată lupta, pentru că bolile, degerăturile și foamea i-au decimat sau i-au făcut inapți pentru luptă? Uneori am impresia că nici nu mai trăiesc în realitate, ci în delirul unui nebun... Și mă tem în mod serios să nu îmi pierd mințile, ca mulți din cei care stau ascunși în șanțul de apărare, în timpul atacurilor cu grenade. Sunt atât de mulți dezertori sau soldați care în neputința lor și-au tras singuri un glonț în cap, ca să își curme suferința repede și fără dureri! Războiul ăsta va trimite la vatră o generație de ologi, ologi la trup și la suflet – un război care nici măcar nu este al nostru, ci al altor două puteri străine. Deci să vorbim mai bine despre lucruri plăcute. Vai, ce m-am amuzat de pățania ta de la bazar! Îmi pot imagina ce față ai făcut când țaranca a început să turuie pe arabă, crezând că ești una de-a lor, îmbrăcată în haine europene! Pun pariu că nici măcar nu ai atrage atenția dacă ai fi îmbrăcată în portul lor! Și sunt mândru de tine că stăpânești limba deja atât de bine, încât te-ai putut înțelege cu ea.

Cât de mult mi-ar plăcea să fiu acum la voi, în însoțitul Aden! Mai mult mângălesc decât scriu, pentru că pur și simplu mi-au înghețat degetele (și încă alte câteva părți ale corpului); a trebuit chiar să încălzesc călimara în mâini, înainte să pot înmuia pana în ea. Mai ții minte iarna trecută, când a fost atât de frig acasă? Dumnezeuule – mă gândesc atât de des la casa noastră, la mama și tata, la

Angelina și la tine – anul trecut, când aveam cu totul alte griji, care atunci ni se păreau atât de serioase, de insurmontabile. Oare ce ne va aduce noul an? Pace, sper, și în sfârșit o vreme petrecută acasă...

J.

Firește că Maya scria în acele luni atât de des, de vesel și de amănunțit către Sevastopol pentru a-și îmbărbăta fratele, măcar preț de câteva clipe, cât îi lua lui să îi citească scrisorile. Pentru a-i abate pentru o vreme gândurile de la ororile războiului, pe care el le vedea zilnic, în timp ce ea știa doar ce scriau corespondenții de război în ziare și ce auzea de la Ralph. Și în ciuda detaliilor bogate, pentru ea descrierile astea rămâneau ciudat de impalpabile și de incolore; poate pentru că lucrurile care se întâmplau în și pe lângă Sevastopol erau atât de îngrozitoare, încât din afară nu ți le puteai imagina. Dar Maya scria aceste scrisori și pentru ea însăși, pentru a-și rescrie viața la Aden așa cum o visase și așa cum nu o trăia. Ceea ce scria nu erau minciuni, cel puțin nu în ochii ei. Erau doar descrieri mai colorate ale obiceiurilor ei zilnice, locuri pe care le vedea în timpul plimbărilor ei prin Aden, oameni pe care îi întâlnea. Oameni care, spre surprinderea ei, o întâmpinau în mod deschis, care se bucurau când Maya le vorbea pe limba lor, oricât de plină de greșeli ar fi fost încă araba ei, care vorbeau cu ea despre vreme sau care îi dăruiau smochine și curmale. Nicio întâmplare nu i se părea prea mărunță pentru a o aminti în scrisori: cum auzise, stând pe verandă, strigătul unei păsări, atât de diferit de cel al găilor sau ciorilor care se roteau pe cerul ca de metal și care îi aparținea unui șoim alb ca neaua care se înălțase din interiorul vulcanului și alunecase peste coama neagră a stâncilor, impresionant în eleganța lui imponderabilă. Îi scria despre bărbații indigeni care îi săriseră în ochi de la

distanță, cu o îmbrăcăminte stranie chiar și pentru peisajul pestriț din Aden, vopsită într-un negru albastrui, cu pantaloni lungi, largi ca niște fuste, și cu cizme, care duceau de dârlogi pe străzile orașului cai incredibil de frumoși și de nobili. Ce nu pomenea Maya erau lucrurile care o apăsau și pe care le omitea atât de dragul lui Jonathan, cât și pentru ea. Era deja destul de rău că Ralph și ea se înstrăinau pe zi ce trecea, că nu mai vorbeau mai mult decât strictul necesar, pentru că pur și simplu nu mai aveau ce își spune. Că în săptămâna care trecuse venise acasă la miezul nopții, mirosind a parfum ieftin de mosc. Maya își înfrânase întrebările și reproșurile și se prefăcuse că doarme, chiar dacă mai târziu vărsase lacrimi mute pe pernă. Nu voise să mai provoace încă o altercație; în ultimul timp certurile deveniseră atât de dese și se nășteau de regulă din mărunte fapte cotidiene, ba chiar din nimicuri, fiind urmate de împăcări cu inima îndoită. Dar între timp nu mai erau nici acestea, pentru că dorința trupească a lui Ralph pentru ea părea să se fi răcit, lucru care ei nici măcar nu îi lipsea și pe care îl considera totuși a fi un eșec personal. Nu scria nici despre faptul că în cele din urmă își luase inima în dinți, se îmbrăcase în cea mai bună rochie a ei și se prezentase chiar ea în fața locotenentului Playfair, pentru a-i vorbi despre planul ei de înființare a unei școli, la care acesta îi vorbise de sus, întrebând-o ce treabă avea ea cu copiii indigeni. Firește că copiii englezi mergeau la școală în Anglia, când împlineau vârsta, și poate că ar trebui să se ocupe de propriii ei urmași? Și cum ar ajunge el sau capelanul să îi predea lecții unei femei? Nu îi scrisese că sperase timp de două luni că va avea un copil, înainte ca sângerarea lunară să revină totuși, deosebit de abundentă, fără ca de atunci să mai întârzie; nici că avea senzația că este la fel de stearpă și de nefolositoare ca lava întărită a craterului. De aceea nu îi scrisese nici despre golul din viața ei,

nici despre plictiseală sau despre senzația că un perete de sticlă o despărțea de ceilalți locuitori ai Adenului, indiferent că era vorba despre englezi, bengalezi sau arabi, și că se întorsese coșmarul care o bântuia. Și nici despre faptul că aștepta să se întâmple odată ceva, așteptare care era și mai insuportabilă decât cea de pe vremuri de la Black Hall. Pentru că la Aden nu exista nimic demn de menționat cu care să își omoare timpul, pentru că se simțea singură și pentru că apariția lui Ralph în viața ei și drama care urmasse o aruncaseră înapoi pe poziția celei care trebuia să aștepte, răbdătoare.

De aceea se bucura și ea în fiecare săptămână să îi scrie lui Jonathan, să petreacă ore în șir la masa instabilă din camera din față, lăsând scenele să i se mai perinde o dată prin minte, retrăind și înfrumusețând amintirile, alegându-și cu grijă cuvintele, făcându-le să i se topească pe limbă și în cele din urmă scriindu-le. Avea pentru asta timp berechet și erau singurele momente în care era cu adevărat fericită.

Din acest motiv se încruntă când auzi bătăi în ușă în această zi de mijloc de februarie, puse oftând stiloul pe masă și deschise ușa, rămânând în prag ca lovită de trăsnet.

– *As-salamu aleikum*, o salută Richard atât de nonșalant și de liniștit, de parcă ar fi fost cu trei săptămâni înainte aici în casă la cină.

Slăbise și se bronzase, încât ar fi putut trece ușor drept arab sau nord-african, în ciuda costumului european. Dar sub pielea înnegrită de soare părea palid, în spatele energiei nestăvilite pe care o emana părea obosit, epuizat, aproape bolnav.

– *Wa aleikum as-salam*, răspunse Maya mecanic, paralizată de surpriză și de o bucurie abia stăpânită.

Nu reuși să își rețină zâmbetul care i se furișase pe chip, așa că în cele din urmă renunță să îl mai ascundă.

– Ai reușit deci!

– Nu circulă încă zvonuri? râse el și întinse un braț, în timp ce sub celălalt ținea un pachet mare, învelit în hârtie maro și legat cu o sfoară. Poți să mă feliciți! Sub numele de „Mirza Abdullah“ am fost senzația de la curtea guvernatorului din Zayla cu poeziile mele și cu povestirile din *O mie și una de nopti*, cu știința mea în alcătuirea horoscoapelor și cu scamatoriile mele, și sub aceeași identitate nu am pășit doar în orașul interzis Harar, ci și în sala tronului temutului emir, care mi-a oferit chiar și mâna sa ca să i-o sărut. Ceea ce firește că nu am făcut, din moment ce rezerv acest gest doar pentru sfânta feminitate; cu rezultatul că a trebuit să aștept zece zile până am obținut permisiunea emirului de a părăsi orașul, pentru a mă întoarce aici, prin Berbera. Sunt primul european care a făcut drumul până la Harar și înapoi! O licărire diabolică străluci în ochii lui Richard, adăugând în șoaptă: Sau ar trebui mai bine să spun: până la dracu' și înapoi?

Maya se înroși, își plecă ochii și își mușcă buza de jos.

– Ai o memorie remarcabilă, zise scurt, iar el râse, după care îi scăpă un oftat.

– Da, ce feste ne joacă memoria! Uneori, cele mai importante evenimente din viața noastră ni le amintim ca prin vis, în timp ce alte amintiri ne rămân întipărite în minte în cele mai mici detalii.

Maya își ridică privirea când Richard scoase pachetul pe care îl purta sub braț și îl cântări în mâinile lui suple.

– Și înainte să apuci să mă întrebi fără ocolișuri ce caut aici... timpul mi-e drămuit, izvoarele Nilului mă cheamă la ele! De data asta în tovărășia lui Speke. El și așa se pare că a venit în Africa să moară aici – după ce a împușcat tot ce i-a ieșit în bătaia puștii, glumi Richard bonom și plin de simpatie. De aceea am vrut doar să trec scurt, să îți dau asta.

– Ce este? întrebă Maya, luând pachetul.

– Cărți. Le comandasem înainte să plec și au așteptat răbdătoare, până am avut ocazia să le aduc personal. Maya mormăi niște mulțumiri plecându-și din nou privirea, ca el să nu vadă bucuria coplesitoare în fața acestui cadou. Cele trei volume din *Pelerinajul meu* și *La răscruce de vânturi*. Ca să citești și tu odată în viață un roman bun.

Maya îl privi plină de șiretenie.

– Diferența dintre Mr. Rochester și Heathcliff e chiar atât de mare? Întrebă ea.

Richard încuviință din cap, dându-și jos pălăria și rotind-o pe deget.

– Întocmai. Heathcliff nu ține ascunsă o femeie nebună în pod. După cum n-o fac nici eu, adăugă el încet.

Maya își înghiți nodul din gât și îi evită privirea insistentă, bănuind că Richard voia să îi spună ceva cu aceste aluzii, până când o ajunse o adiere de înțelegere: Richard îi făcea curte în felul său, plin de substraturi. „Prea târziu, se gândi ea cu amărăciune, mult prea târziu.“ Acum venea spre ea, acum când ea era măritată, iar el nu mai trebuia să se teamă că își lua vreun angajament. Când îl privi din nou, sprâncenele Mayei erau încruntate, iar vocea îi era aspră, cu o undă amenințătoare.

– Tot ce se poate. Dar nu uita că sunt soția altcuiva.

– A unui bărbat care nu te face fericită, râse Richard batjocoritor. Care nici nu poate să te facă fericită, pentru că orizontul lui nu este destul de larg ca să te înțeleagă. Nu e nevoie decât de câteva priviri și de un schimb de vorbe cu el, ca să-ți dai seama de asta. Allah să te apere începând cu ziua în care va afla cine este cu adevărat femeia cu care s-a însurat.

Maya tăcu, iar apoi ținând pachetul ca pe un zid de apărare între ei, își întoarse privirea. Dar vocea lui Richard, care deveni deodată catifelată ca mătasea, îi pătrunse până în suflet.

– Spune-mi, Majoška, cum se face că, de câte ori te văd, pari tot mai nefericită?

Maya ridică din umeri, neajutorată și încăpățânată, iar chipul îi reflectă tumultul interior, lupta împotriva lacrimilor.

– *Kismet?* îi răspunse ea tot printr-o întrebare, artificială în cochetăria ei și neajutorată din cauza dezamăgirii.

– Tu nu îl iubești, Maya, constată Richard sec. La fel cum nu mă iubești nici pe mine. Iubești doar ceea ce reprezentăm noi – depărtarea, Orientul și aventura ispititoare. Am înțeles lucrul ăsta în timpul călătoriei la Harar, în timp ce mă gândeam la tine. În popor, Adenul este numit și „Ochiul Arabiei“. Aș vrea să te ajute să îți deschizi în sfârșit ochii și să vezi clar.

Maya simți cum o cuprinde furia.

– Ce știi tu despre iubire? îi strigă în față.

Fu rândul lui Richard să își plece privirea, în timp ce se juca fără încetare cu pălăria. Poate că ăsta era momentul să povestească despre femeile indiene cu părul negru ca smoala și pielea ca mătasea; de farmecul femeilor somaleze cu ochii lor mari și întunecați și pielea mătăsoasă, care arătau de parcă frumusețile de piatră ale Egiptului antic s-ar fi întrupat în carne – despre toate acele femei pe care le iubise și pe care le avusese pe diferitele continente, pentru a uita o altă dragoste, cu care semănau toate, fără să o egaleze însă. O iubire veche, cu toate că era atât de tânără. Mult prea tânără și mult prea mare în puterea pe care o avea asupra lui, mai îmbătătoare și mai periculoasă decât alcoolul, opiumul, hașișul și toate drogurile pe care le gustase în viața lui. Însă în loc să îi spună toate astea, Richard își puse pălăria la loc pe cap, o trase adânc peste față, până când umbra borului îi ascunse ochii.

– Știi, îi spuse el cu voce aspră, bărbații care pornesc în căutarea izvorului unui râu caută în realitate izvorul altui

lucru, care le lipsește în mod dureros, cu toate că sunt conștienți că nu-l vor găsi niciodată.

Richard se întoarse și plecă, fără să spună vreun alt cuvânt, coborî agale strada largă, cu o mână afundată în buzunar, în timp ce cu cealaltă făcea semn unei căruțe trase de un ponei. Maya privi în urma lui. O cuprinse un tremur pe care nu îl putea controla. Îl ura. Îl ura pentru observațiile lui, care o nimereau de fiecare drept în suflet, după care o lăsa singură cu ele.

Medicul asistent Jonathan Greenwood își sullă în mâinile înghețate pentru a le încălzi și le frământă și le masă, ca să îi revină simțurile în ele.

Cu câteva zile în urmă termometrul arătase temperaturi mai blânde, care îi făceau pe soldați să viseze că această iarnă cumplită și aducătoare de moarte se va sfârși curând. Chiar dacă vremea dezghețului transformase pământul într-o mocirlă care îți smulgea cizmele din picioare după numai câțiva pași. Apoi, de abia se uscaseră pământul, când Jonathan hotărî să profite de ocazie și să facă vreo câțiva pași în afara taberei, ca să-și dezmoștească picioarele și să respire aer curat. Plimbându-se pe dealuri, avu revelația ce frumoasă trebuie să fi fost zona din jurul Sevastopolului înainte de război: verde și lină, înainte să fie săpate tranșee și să fie tăiate pădurile din motive strategice sau pentru a folosi lemnul la lucrări sau la încălzit. Înainte ca suprafața să îi fie desfigurată de murdăria inerentă unei tabere, de gropile comune și de craterele lăsate de grenade. Însă natura, netulburată de faptele omului, simțise primăvara în rotirea veșnică a anotimpurilor și pictase câmpurile cu brândușe, lalele și zambile. Pete de viață și de culoare de

o frumusețe împovărătoare în mijlocul acelei mizerii, care îl făcuse să se lupte cu lacrimile pentru că atingeseră în el o coardă pe care o credea amuțită de durerea și chinul care deveniseră o constantă a cotidianului lui – de parcă viziunile lui Dante despre purgatoriu și iad ar fi devenit realitate. Scosese cu grijă, cu mâinile goale, bulbul unei brândușe galbene ca gălbenusul de ou și ai unei zambile încă nedeschise și îi luase în cortul medicilor, unde îi plantase într-o conservă de tablă, pe nisip și pietriș, și apoi îi udase. Primii muguri de zambilă se deschiseseră azi, ca niște stele albastre precum cerul, ca ochii lui Amy, și emanau un miros dulce și îmbătător de speranță – speranța unei vieți de după război. O speranță ca un fir de pai subțire și putrezit, pentru că de două zile vremea se schimbase iar, îmbrăcase înălțimile din jurul Sevastopolului din nou cu zăpadă și gheață, iar peste ei se năpustise o furtună de zăpadă atât de deasă, încât nu se mai vedea cortul alăturat aflat la o distanță de trei iarzi, iar pătura de zăpadă dimprejur era astăzi groasă de trei picioare.

În soba simplă din cortul medicilor focul ardea zi și noapte, încingând obrajii lui Jonathan și barba zburlită, roscată, pe care o lăsase să crească. Dar în ciuda hainei cu captușeală din blană de iepure, lui Jonathan îi era mereu frig. Asta în condițiile în care corturile medicilor erau dintre cele mai bune: paturile de campanie aveau cearceafuri impermeabile, un coș răsturnat de cartofi era folosit drept scaun, iar movila de pământ din jurul stâlpului din mijloc, care susținea cortul, acoperită de un prosop, era un alt scaun. Un butoi culcat servea drept dulap, iar o ladă din scânduri drept comodă. Avea în plus luxul a două scaune pliante și a unei mese pliante, la care stătea acum.

Ultima scrisoare primită de la Maya îl mai irita și acum, după a treia citire. Era plină de entuziasm ca totdeauna, dar printre rândurile voioase se simțea o notă de resemnare

obosită și o tensiune irascibilă, pe care nu le mai întâlnise la sora lui. Ceva părea să nu fie în ordine cu surioara lui preferată de la Aden, iar Jonathan își făcea griji, pentru că nu voia nimic mai mult decât să o știe pe Maya fericită. Așa că își storcea mintea, ce s-ar fi putut întâmpla. Probabil ea nici nu-și dădea seama de acel ton al scrisorii ei și de faptul că Jonathan îl sesizase, lucru pentru care lui Jonathan îi venea și mai greu să formuleze un răspuns. Doar știa cât de încăpățânată era Maya când aduceai în discuție un subiect care nu-i plăcea. Se gândi dacă nu ar trebui să îi scrie întâi lui Amy, însă se decise pentru scrisoarea către Maya. Mângâie cu vârfurile degetelor fotografiile din fața lui de pe masă, ca întotdeauna când le scria celor dragi – cea cu familia lui, care îl însoțea de la plecarea în India, și cea a lui Amy, pe care aceasta i-o trimisese de Crăciun. Își îndoi și își dezdoi degetele înțepenite înainte de a lua în mână pana al cărei vârf îl înmuie în călimară, după care începu să scrie.

Sevastopol, 22 februarie 1855

Draga mea surioară,

Aici se pare că a trecut ce a fost mai rău, cu toate că iarna încă nu vrea să ne părăsească. Numărul îmbolnăvirilor scade cu fiecare zi care trece; avem ce pune pe foc, și chiar dacă hrana noastră constă aproape doar în morcovi și mazăre din conservă sau pâine veche cu marmeladă, nu suferim de foame. Avem în schimb cafea la discreție, pe care o îmbunătățim cu coniac – ceea ce ne crește enorm pofta de viață! Am avut deja și câteva zile de primăvară, vei

.....

Jonathan privi consternat linia de cerneală care se întindea pe jumătate de pagină și pe care mâna lui o făcuse de una singură, adânc încrustată în suprafața hârtiei, de la presiunea mare a penei. Nu mai avu însă timp să se mire, pentru că pana îi zbură într-o boltă înaltă prin cort, când o cramă îi scutură brațul, iar el se chirci sub durerea ascuțită, insuportabilă, resimțită undeva în mijlocul corpului. Crampele musculare îl aruncară din scaun pe podeaua cortului, cu o bufnitură seacă. Se luptă să tragă aer în piept, simți că se sufocă și că fiecare mușchi îi este smuls din corp. „Maya, îi trecu ca un fulger prin creierul năpădit de durere, mai trebuie să îți spun că am văzut ghiocei... și lui Amy... Amy...” Își pierdu apoi cunoștința, în timp ce trupul i se închircea și se cutremura, când tot ce avea în stomac și toate lichidele din corp se transformară în vomă și în excremente.

Ochii Mayei străluciră când ținu în mână scrisoarea trimisă în urmă cu trei săptămâni, scoaseră flăcări când văzu scrisul străin de pe plic și se stinseră când rupse plicul cu degete tremurătoare și despături foaia, cu o premoniție plină de teamă.

Stimată doamnă Garrett,

Avem adresa dumneavoastră din corespondența personală a fratelui dumneavoastră. De aceea considerăm că este de datoria noastră să vă aducem la cunoștință, plini de regret, că medicul asistent Jonathan Alan Greenwood, născut pe 17 iunie 1826, și-a pierdut viața în slujba Coroanei și a Patriei sale... decedat pe 23 februarie anul curent... holeră... rămășițele sale pământești... în pământul rusesc... sincere noastre condoleanțe.

General-brigadier George Buller,
Rifle Brigade, Sevastopol

Rândurile îi dansară în fața ochilor, se estompară acolo unde lacrimile ei atinseră hârtia și mângăliră cerneala. Făcu câțiva pași nesiguri, tremurători, se învârti fără țintă, neajutorată, și se prăbuși apoi cu un geamăt, în timp ce bungalow-ul se învârtea în jurul ei. Iar Maya plânse cum nu credea să plângă vreodată. Așa o găsi Ralph seara, chircită la pământ, cu o bucată mototolită de hârtie strânsă la piept. Îl privea cu ochi roșii, umflați, dar părea să nu îl vadă.

– E mort, șopti ea cu vocea răgușită de plâns. Jonathan. E mort. Îi întinse mesajul cu mâna tremurândă, într-un gest de implorare, să îi fie alături în durerea ei. Ralph își înghiți nodul din gât. Din obraji îi dispăruse culoarea în timp ce pipăia după un scaun, îl trase spre el și se așeză încet, parcă nemaiaivând încredere în lumea palpabilă a obiectelor. Ne-tezi de bine, de rău bucata de hârtie cu mișcări automate și privi țintă și mut cele câteva rânduri. Mult timp. Mâna liberă și-o trecu peste obraji și bărbie, o întinse apoi spre umărul Mayei, dar se opri la mijlocul gestului, înapoindu-i în schimb foaia.

– Cel puțin a devenit un erou, spuse el cu voce spartă și continuă cu amărăciune: Ceea ce mie nu mi-a fost dat.

Maya îl privi și ceva se rupse în ea. Când văzu că ea nu întinde mâna după foaie, Ralph o lăsă să cadă pe jos, se ridică fără vlagă de pe scaun și se îndreptă spre ușa de la intrare. Ezită, păru că vrea să se întoarcă spre ea, apoi își continuă drumul. Ochii Mayei se închiseră; mai auzi doar cum se închide ușa în urma lui.

În zilele și săptămânile care urmară, Maya căzu într-o prăpastie a întunericului. Orele în care durerea o sfâșia, în care țâșneau din ea puhoai de lacrimi, până credea că își vărsase lacrimile pentru tot restul zilelor, alternau cu fazele în care stătea apatică într-un colț sau zăcea pe pat, uitându-se la tavan. Erau ore în care se simțea golită, lipsită de

once emoție interioară, pentru că părea că murise totul în ea. I se părea imposibil ca Jonathan să nu mai existe, fratele ei care fusese mereu lângă ea, de când își putea aduce aminte, de care se simțise atât de legată, încât acum credea că odată cu el murise și o parte din ea. Jonathan, care îi fusese mereu alături, în ciuda tuturor tachinărilor frățești. Și cu toate că Ralph își dădea toată silința, îi aducea ceai sau fructe și stătea lângă ea până când reușea să le înghită cumva, convinsă de el, și o ținea de mână, Maya învăța în acel martie o lecție de neuitat: că există bărbați care nu suportă să vadă cum cineva suferă în prezența lor atât de mult, care nu puteau nici să te sprijine, nici să îți accepte sprijinul atunci când sufereau ei înșiși după vreun prieten sau după o oportunitate pierdută; care nu acceptau decât sprijinul oferit de tejgheaua de bar. Bărbați ca Ralph Garrett.

Abia după multe zile în mintea Mayei apăru gândul că nu era singura care simțea acea pierdere. Că mai erau părinții, sora și logodnica, și ei suferiseră aceeași pierdere sau poate chiar una mai rea. Dar de fiecare dată când stătea aplecată asupra unei foi goale, îi lipseau cuvintele, mâna care ținea pana îi tremura, până îi scăpa din degetele neputincioase. Cum ar fi putut să îi consoleze pe alții, când nu se putea consola nici pe sine? De unde să înceapă să se reapropie de părinții ei? Tocmai acum acest lucru părea posibil, mult mai mult decât în toate lunile care trecuseră – și totuși incomparabil mai greu.

Era sfârșit de aprilie, la mai bine de cinci săptămâni de la vestea morții lui Jonathan, când Maya căută din nou disperată cuvintele care să construiască o punte între ea și părinții ei. Dar de fiecare dată când încerca doar să se apropie de marea pierdere pe care o suferiseră, cuvintele îi se păreau seci și false și declanșau în Maya un nou val de durere, care făcea imposibilă continuarea scrisorii.

Furioasă pe propria neputință, aruncă pana și își îngroapă fața în palme. „Și niciun loc în care să îl plângem“, îi trecu prin cap. Ridică apoi capul cu o smucitură, amintindu-și de turnul tăcerii, la care o dusesse Richard atunci, în octombrie. Privind înapoi, fusese atât o cobe, cât și un semn al premoniției involutare.

Locuitorilor englezi din Aden li se pusese în vedere de către forurile superioare să nu părăsească orașul, pentru propria protecție; pentru că în ultimele săptămâni avuseseră loc câteva mici incidente pe strâmtoarea dintre peninsula și uscat, în care fuseseră implicați beduinii și câțiva englezi și în care, din fericire, nu fusese nimeni rănit în mod serios. Chiar și la poarta din peretele de stâncă de deasupra drumului de acces către Aden fuseseră postate santinele. Însă Maya se simțea în siguranță în acest loc sacru al parșilor, tocmai pentru că turnul se înălța complet singuratic pe stânca sa.

Cu fiecare pas pe care îl făcea în sus pe poteca abruptă, ajutându-se uneori cu mâinile, pentru că povara durerii îi devenea prea mare, Maya trimitea blesteme către cer, către Dumnezeu și soarta care îi luaseră fratele. Aerul înșorit, cald și plăcut îi usca lacrimile de îndată ce i se desprindeau din colțurile ochilor. Ajunse fără suflu sus la turn și se opri, închise ochii și strânse pumnii, în timp ce vântul și liniștea o împresurau și pătrundeau prin țesătura fină a rochiei. Astfel Maya avu impresia că simte apropierea lui Jonathan, că îi aude vocea și râsul, lipsite de trup, ca dintr-o depărtare de dincolo de spațiu și timp.

Iar Maya țipă, își urlă toată furia față de această nedreptate, față de propria nefericire, de speranțele ei năruite, de durere și chin. Adună pietre de pe jos și le aruncă în toate direcțiile, smulse plantele, de parcă ar fi trebuit să smulgă niște buruieni. Căzu gâfâind în genunchi când îi cedă vocea, ară pământul uscat cu degetele, până când pietrișul și

prundișul i le zdreli, până când îi intrară pe sub unghii, iar sângele i se amestecă cu pământul. Maya căuta alinare și o găsi la zidurile albe din piatră la care generații de oameni își plânseseră morții. Nu era un loc al doliului creștin, ci un loc al altei credințe, al altor popoare, al altei forme de a ti lua rămas-bun. Și totuși, efectul era același, o învălui pe Maya în consolare în timp ce își plângea fratele, când lacrimile îi secară odată cu trecerea zilei. Și în timp ce stătea rezemată de zidul aceluia turn, cu soarele bătându-i pe față, cu firele mișcătoare ale ierbii mângâindu-i încheieturile mâinilor, o cuprinsese ceva ca o pace. Iar Maya știu ce avea de făcut.

În imediata apropiere a turnului pe care pașii din Aden îl construiseră pentru morții lor, ceva mai departe de marginile și crăpăturile de stâncă ale craterului, stăteau adunați la acea oră Rashad al-Shaheen și o jumătate de duzină din oamenii săi. Cisternele dărăpănate de deasupra orașului erau refugiul lor în zilele în care umblau prin oraș, ici vorbind cu vechi cunoscuți, colo făcând cunoștințe noi și promițătoare, ținând mereu ochii deschiși și urechile pâlnie, pentru a afla mai multe despre structura și mai ales despre punctele slabe ale forței de ocupație engleze. Lui Rashad i se păruse riscant să stea tot timpul în oraș, iar bazinele zidite, legate între ele prin canale de scurgere și de alimentare, ascunse de licheni și de ierburi, ofereau o ascunzătoare perfectă: izolată, invizibilă din interiorul craterului și mai ales pustie.

În toamna anului precedent, colonelul James Outram se săturase deja de Aden și se întorsese la Bombay, unde îl aștepta un post incomparabil mai bun. Urmașul său, colonelul William Coghlan, era în primul rând prea ocupat cu intrarea în rol și cu menținerea statu-quoului administrației și a lucrărilor curente, ca să se mai poată concentra

și pe continuarea construcțiilor din zona ocupată, astfel încât cisternele fuseseră deocamdată lăsate pradă decăderii treptate, ignorate de orașul care se afla sub ele.

Cu toate că nu reveniseră de multă vreme în acest loc, Rashad al-Shaheen se ridică să vadă ce fac caii legați mai jos pe drum. Deși de obicei inutilă, aceasta era o obișnuință la care refuza să renunțe, pentru că știa cât de multe depindeau, la nevoie, de starea bună a animalelor, de șa și zăbală. Și tot o obișnuință era și să își plimbe atent privirea, la intervale regulate, peste împrejurimi, oricât de liniștite și de lipsite de primejdii ar fi părut acestea. Când Ali al-Shaheen, vărul lui Rashad și mâna dreaptă a acestuia, văzu cu ce concentrare privea căpitanul lui spre un punct aflat de-a curmezișul sub ei, pe partea interioară a craterului, sări în picioare și i se alătură.

– Ciudat, murmură el privind la rândul lui spre turnul tăcerii, în fața căruia o femeie îmbrăcată în haine deschise la culoare se ridică de la pământ, își scutură fustele largi și se pregăti să coboare poteca. O parsă singură – *acolo?*

Roibul își întoarse spre Rashad capul frumos, iar Rashad îi murmură câteva cuvinte de mângâiere, dezmierdându-i fruntea și nările.

– Nu e parsă, îl corectă el pe Ali. Poartă haine de *faranj*.

Chiar dacă Rashad se concentra la mângâierea calului, Ali îi observă scânteia din ochi și citi pe fața lui că Rashad se gândea. Ali își plimbă ochii între englezoaica a cărei rochie se profila atât de contrastantă pe piatra lavei și comandantul său, cuprins de stupeoare și groază.

– Doar nu vrei să...

– Singurele femei *faranj* de aici sunt femeile soldaților, explică Rashad cu fața împietrită. Și am spus că trebuie să îi lovim acolo unde îi doare mai tare.

Ali încuviință din cap și îi dăruie vărului său un rânjet larg.

– Dacă nici ăsta nu e un plan bun! Apucă de căpăstrul calului său, privind peste umăr. Atunci ar trebui să ne grăbim!

Rashad scutură din cap și îi făcu semn lui Ali să îl urmeze până la ceilalți oameni ai lor.

– Nu, nu avem motiv să ne grăbim. Se va întoarce. Ochii săi urmărirea punctul deschis la culoare care cobora cu repeziciune, se îngustară, de parcă ar fi putut vedea încă o dată, de la distanța aceea, gestul prin care femeia își ștergea, plină de hotărâre și încercând să se consoleze, ochii și obraji. Pe cât de adevărat este că eu stau aici, murmură el.

– Îmi dai bani, te rog? îl întimpină Maya pe Ralph seara, când acesta se întoarce iar, mult după terminarea programului de lucru, de la cazinou. Am nevoie de haine de do-liu și trebuie să mă întorc în Anglia, la familia mea. Au nevoie de mine acum, și eu am nevoie de ei.

Ralph o privi consternat, surprins atât de rugăminta ei, cât și de puterea nouă pe care o căpătase, de hotărârea pe care o arăta. Apoi plecă ușor capul, se întoarce cu spatele și începu să își toarne un pahar de coniac, cu mâini nesigure. Maya se ridică și făcu câțiva pași către el.

– Ralph?

El bău câteva guri.

– Nu am niciun ban, îl auzi spunând în cele din urmă.

– Nu îmi trebuie mult, insistă Maya. Îmi fac doar o rochie simplă, nu este scumpă, și nu trebuie să călătoresc la clasa întâi.

Soțul ei continuă să bea, iar Mayei i se păru că aude printre înghițituri ceva despre „obligații“ și „cazinou“.

– Pofim?

Pusese întrebarea pe un ton periculos de încet, incredulă și aproape furioasă.

– Nicio grijă, spuse el întorcându-se spre ea și rezemându-se nonșalant de perete, în câteva zile îmi revine norocul, plătesc datoriile și poți să pleci!

Ralph încercă să pară sigur pe sine și convins de succesul său, dar suna mai degrabă ca un băiețel care încerca să scape de pedeapsă, inventând o scuză.

– Cum ai putut? fu tot ce reuși să spună Maya, în timp ce se întoarse obosită spre scaunul ei și se prăbuși pe el, cu fruntea sprijinită în pumnii strânsi.

În popor, Adenul mai este numit și „Ochiul Arabiei“. „Mi-aș dori să te poată învăța să-ți deschizi în sfârșit ochii și să vezi clar“, își aminti ea cuvintele lui Richard. Ridică apoi capul și îl privi pe Ralph cu atenție, și poate că pentru prima dată îl văzu drept cel care era: un bărbat făcut doar pentru a lupta cu dușmanul, neajutorat însă în fața bătăliilor vieții și ușor de înșel în fața problemelor. Care prefera lumea imaginară, incertă și tulbură, în defavoarea crudei realități, care se credea în mod eronat în siguranță la masa de joc, această lume mică, aparent atât de ușor de prevăzut, crezându-se stăpân peste jocul de cărți și peste noroc. Nici măcar nu i-o lua în nume de rău: Nu pretinsese niciodată că ar fi altcumva, nu afirmase că ar fi mai mult decât era. Era doar vina ei că, în ameteala îndrăgostirii și în ciuda rezervelor familiei ei, nu își lăsase destul timp să îl cunoască mai bine înainte de a fugi cu el și de a comite, astfel, cea mai mare greșală din viața ei.

Poate că Ralph descifrase corect urma de milă de pe fața ei, căci atunci când Maya se ridică obosită și se îndreptă spre camera din spate, îl auzi spunând plin de ură:

– Îi poți cere ajutorul prietenului tău Burton cel grozav! Uluită, Maya se întoarse spre el. Da, s-a întors, ce-i drept nu încununat de succes, cu surle și trâmbițe, ci ca pacient al lui Steinhäuser! Încă la Berbera el și oamenii lui au fost atacați de somalezi. Speke a fost prins, însă a putut scăpa, grav

ranit și cu mari pierderi de sânge. Alt locotenent a plătit cu viața neglijența lui Burton de a nu își păzi suficient de bine tabăra. Cel puțin și-a primit și Burton pedeapsa: un vârf de suliță drept în mijlocul feței! L-au tras în țeapă! Dar asta nu e nimic pe lângă ce vor face cu el Coghlan și Playfair, când vor analiza incidentul: vor avea grijă ca Burton să nu mai aibă nicio șansă de a lucra în armată!

Ralph își trânti paharul gol pe masă și intră în dormitor trecând pe lângă Maya, după care se aruncă pe pat umbrăcat. Maya rămase privind țintă în față și își cuprinse trupul cu brațele; dintr-odată îi era îngrozitor de frig.

– Îmi pare rău, dar nu vrea să vă vadă.

Plin de compasiune, doctorul John Steinhäuser privi cum pe chipul Mayei se stinge speranța pe care o văzuse atunci când îi deschisese ușa, după care doctorul dispăruse, la rugămintea ei, prin una din ușile de lemn din partea din spate a casei, pentru a se întoarce imediat înapoi. Pe chipul Mayei apărură dezamăgirea, suprapunându-se peste îngrijorarea deja existentă. Maya dădu din cap în semn că înțelege, iar bărbia îi era tensionată și dură, în timp ce se uita prin anticameră, evitând privirea medicului: o încăpere pătrată, cu piei de animale și fotografii înrămate pe pereții vopsiți în galben-deschis. Ramele ferestrelor dinspre stradă erau făcute din același lemn ca ușa de la intrare și ca ușile care dădeau spre încăperile alăturate, la fel ca și cele două scaune simple cu spătare împletite și masa colțuroasă, ușor strâmbă, pe care se afla un teanc de scrisori. În definitiv, Maya nu se așteptase la altceva din partea lui Richard, când pornise chiar a doua zi să îl viziteze în casa doctorului Steinhäuser de la marginea orașului.

– Este... este foarte grav? întrebă ea acum. Văzându-l pe dl. Steinhäuser că ezită, se grăbi să adauge: Provin dintr-o familie de medici – puteți să-mi vorbiți deschis.

Peste chipul tineresc al doctorului trecu un zâmbet de recunoaștere, înainte ca doctorul să dea ușor din cap.

– Vârful sulitei, prevăzut cu cârlig, a pătruns pe aici, spuse el punându-și degetul arătător pe pometele stâng, i-a străpuns cerul gurii pe diagonală, i-a scos câteva măsele și a reșit pe aici pe jos, spuse atingându-se pe obrazul drept. Din păcate, eu nu am fost în oraș când a fost dus la hotel, dar medicul de serviciu a făcut treabă bună. Îi vine încă greu să mănânce, să bea și să vorbească, din cauza rănilor deschise, dar febra îi scade deja și sunt încrezător că se va vindeca repede. Medicul făcu o pauză și se gândi dacă să mai spună ceva despre starea prietenului și pacientului său; ceva care se vedea că îl îngrijorează mai mult decât ranile deschise de pe fața lui Richard. Decise însă că o boală venerică aflată în stadiu avansat nu era un lucru pe care să îl împărtășească unei tinere doamne, indiferent dacă provenea sau nu dintr-o familie de medici. Ca să nu o neliniștească, trecu sub tăcere și faptul că din cauza acestei boli corpul lui Richard era slăbit și că astfel clima fierbinte și umedă a următoarelor luni îi putea fi la fel de fatală ca epidemia de tuse convulsivă care izbucnise în oraș. Doriți să mai încercați o dată săptămâna viitoare? Poate se arată mai cooperant după ce înaintează procesul de vindecare, adăugă medicul.

Maya încuviință din cap, neconvinsă, și se întoarse să plece.

Dar când reveni, după o săptămână în care se luptase cu sine, întrebându-se dacă ar trebui să vândă medalionul bunicii la piață, fără să își poată călca însă pe inimă, după o săptămână în care împlinise douăzeci și doi de ani, fără ca

Ralph să își amintească acest lucru, află că Richard Francis Burton plecase din Aden, îndreptându-se către Anglia.

– V-a lăsat asta, spuse dr. Steinhäuser înmânându-i Mayei o scrisoare, pe care aceasta o deschise nerăbdătoare.

Maya,

Sigur te simți jignită că nu am vrut să te văd. Dar cu rănilile astea nu sunt și nu am fost o priveliște plăcută (în cazul în care am fost vreodată; oricum, bunul Styggins mi-a promis că voi rămâne cu niște cicatrici impresionante), iar rușinea acestei expediții ratate nu mă face nici ea să pot apărea în fața ta cu fruntea sus, cu toate că nu sunt vinovat pentru nenorocirea care s-a întâmplat. Coghlan, care am auzit că ar fi vărsat chiar lacrimi lângă patul de spital al lui Speke, vede lucrurile altfel, la fel ca și Playfair & Co. Vor să mă scoată țap ispășitor, ceea ce nu va folosi carierei mele în armată, care și așa șchiopăta. Acesta nu este singurul motiv pentru care mă gândesc să cer, după întoarcerea mea în Anglia, să fiu trimis în Crimeea, în speranța ca astfel să mă afirm în războiul ăsta și să îmi câștig promovarea care trebuia să vină de mult. Poți spune că sunt sentimental – pentru că, deși patriotismul, de obicei supraevaluat, nu joacă niciun rol în decizia mea, o fac în memoria fratelui tău.

Adio, să ne vedem în vremuri mai bune,

R.

Mayei i se înmuieară genunchii și simți cum dr. Steinhäuser o împinge ușor spre un scaun, auzi cum își strigă servitorul și cum imediat după aceea îi întinde un pahar cu apă. Marginea paharului i se lovi zdrăngănind de dinți, iar Maya se strădui să bea apa cu înghițituri mici și încete, atât de tare îi tremura mâna. Recunoscătoare și vizibil mai liniștită îi înapoie medicului paharul și trase de

cateva ori adânc aer în piept. Ar fi trebuit să se aștepte ca Richard să afle despre moartea fratelui ei de la cazinou și de la dr. Steinhäuser, chiar dacă ea una se ținuse în ultimele săptămâni și luni departe de întrunirile lunare ale doamnelor. Dar în niciun caz nu s-ar fi așteptat ca Richard să reacționeze astfel la veste.

– Ce tot aveți voi, bărbații, cu războaiele voastre? murmură ea într-un târziu pierdută pe gânduri, iar dr. Steinhäuser izbucni în râs.

– Asta nu prea știm nici noi, zise el și ridică încurcat din umeri. Sigur are legătură cu spiritul de aventură și cu dorința de afirmare. Cu onoarea. Și poate cu speranța la o țărâmbă de nemurire în fața morții.

– Asta n-am s-o înțeleg niciodată, zise Maya scuturând capul și râzând sec.

– Probabil că nu, zâmbi dr. Steinhäuser puțin cam neajutorat. Îi oferi Mayei brațul, când aceasta dădu să se ridice. Puteți? Nu vreți să vă mai odihniți puțin?

– Nu, sunt... sunt bine, zise Maya scuturând din cap.

Bineînțeles că era o minciună, dar nu voia să mai rămână nicio clipă aici, în ciuda prezenței în fond benefice a doctorului Steinhäuser. Nu îi venea să se întoarcă la bungalow, după ce îi mulțumise și se despărțise de dr. Steinhäuser, și nu o trăgea să meargă nici spre oraș, ci în sus spre turnul tăcerii, care devenise pentru ea un loc de refugiu.

De când fusese aici ultima dată se făcuse mai cald, se anunța deja anotimpul căldurilor. Maya își desfăcu panglicile pălăriei și o puse alături de ea, când se așeză cu spatele rezemat de fundamentul turnului. Gândul că și Richard și-ar putea pierde viața în acest război care începuse învăluit în atâta romantism și care ceruse apoi atâtea jertfe inutile era insuportabil. Reproșul lui, că ea nu l-ar iubi nici pe el, nici pe Ralph, o lovise adânc. În popor,

Adenul mai este numit și „Ochiul Arabiei“. „Mi-aș dori să te poată învăța să-ți deschizi în sfârșit ochii și să vezi clar.“ Și în timp ce Maya stătea acolo sus, privind spre marginea craterului, care din acel unghi de vedere părea mult mai puțin amenințătoare, în schimb înălțătoare și maiestuoasă, chiar sinceră în asprimea ei, Maya înțelese cât de mult se cufundase în propriile vise și iluzii. Adenul nu era Arabia din *O mie și una de nopți*, a cărei traducere franțuzească o citise pe furiș la sfatul lui Richard, și nici nu pretinsese vreodată că ar fi. Privirea încetoșată a Mayei fusese cea care îi pregătise această dezamăgire și avusese nevoie de un an întreg ca să își dea seama. La fel cum și ceea ce ceruse de la Richard și Ralph, și anume vraja, sensul, împlinirea, fusese mai mult decât era un om în stare să îi dea. Rupse încet scrisoarea lui Richard în bucățele minuscule pe care le adună în palmă, după care deschise degetele și le oferă vântului care le apucă imediat, le învârti prin aer și le duse cu el, făcându-le să danseze peste pământ, ridicându-le în aer, pe deasupra stâncilor, ca niște fulgi de zăpadă.

– Și acum? șopti Maya în urma lor.

Simți un dor puternic de părinți, chiar și de Angelina, de un nou început, și oricât de greu îi venea, oricât de dificil îi era să își învingă mândria care o gătuia, decise totuși să îi scrie mătușii Elizabeth și să o roage să îi trimită banii pentru drumul spre țară.

Mulțumită să știe că luase decizia corectă care poate că avea să fie un nou început, care îi va permite să înlăture cu timpul grămada de cioburi care devenise viața ei și cuprinsă de un sentiment brusc de libertate absolută, Maya închise ochii, își rezemă capul de piatra fierbinte și trase adânc aer în piept.

Un foșnet, mai puternic decât zgomotul delicat și foșnitor pe care îl făcea vântul aplecând firele ierbii și crengele tufişurilor peste ziduri și pe pământ, suficient de

puternic ca să țină pasul cu șuierul vântului, o irită și o face să deschidă ochii în silă. Își pierdu răsuflarea văzând o jumătate de duzină de bărbați îndreptându-se spre ea, îmbrăcați în pânză neagră-albăstruie, cu pantalonii și mânecile largi fluturând în vânt și cu plăcuțele de argint de pe cle strălucind orbitoare în soare. Fețele le erau acoperite și se vedeau doar ochii întunecați și privirile hotărâte, iar mișcările energice prin care se îndreptau direct spre Maya nu lăsau niciun dubiu asupra intențiilor lor.

Maya se ridică în grabă și începu să alerge în jurul turnului, știind prea bine că era prinsă în capcană, pentru că în spate stânca urca iar abruptă și plină de crăpături. Rămase cu unul din pantofi prins de o piatră, se clătină, se repezi însă înainte și alergă cât de repede putea. O privire aruncată peste umăr îi arătă însă că bărbații aproape o ajunseseră, în afară de unul care rămăsese în urmă și care părea să fie conducătorul bandei.

Maya țipă când unul o prinse de braț și o trase înapoi. Lovi în jurul ei cu mâinile și cu picioarele, strigă după ajutor și urlă, blestemă, mușcă, atunci când o mână îi acoperi gura, simți gust de piele și sânge străine, auzi imediat pe cineva țipând lângă ea. Apoi imediat, de la o distanță ceva mai mare, o voce de bărbat, puternică și furioasă:

– *Lă! Nu!*

Și imediat după aceea Maya simți o lovitură puternică la tâmplă, iar în fața ochilor îi dansară stele. După care totul se scufundă într-o liniște neagră.

3

Sub luna de sofran

Să vezi o lume întreagă într-un fir de nisip
și un cer într-o floare sălbatică,
ține nemărginirea în palmă
și eternitatea într-o singură oră.

WILLIAM BLAKE

Profeții ale neprihănirii

– Cum adică a dispărut? întrebă colonelul Coghlan consternat. Puteți preciza, locotenent?

Colonelul privi insistent spre subalternul său, care părea nefericit, neras și depășit de situație, în timp ce încerca să stea drept în fața biroului său.

Locotenentul Ralph Garrett își dresese vocea și trase adânc aer în piept.

– Sir, ieri când am ajuns acasă seara târziu, soția mea nu era acolo. Nu a venit nici noaptea și nici până în după-amiaza aceasta. Am întrebato pe bengaleză și i-am întrebato și pe vecini dacă știu ceva – fără vreun rezultat. Ultima dată a fost văzută ieri pe la ora trei după-amiaza de Styg – de dr. Steinhäuser, când ea a fost la cabinetul lui, spuse locotenentul și îi făcu semn din cap medicului care stătea sprijinit de peretele crăpat din biroul lui Coghlan, cu brațele încrucișate, și care încuviință din cap la rândul lui, pentru a confirma cele spuse.

Mâna lui Ralph, pe care până atunci o ținuse lejer la spate, se strânse în pumn la gândul celor două vizite pe care Maya le făcuse acolo și despre care îi povestise Steinhäuser, la fel ca și despre reacția Mayei la scrisoarea pe care

Richard Francis Burton o lăsase pentru ea. Stomacul lui Ralph se strânse la gândul că Maya ar fi putut să dispară pentru a-l urma pe Richard în Anglia.

Coghlan schimbă o privire cu locotenentul Playfair, care se așezase pe un scaun din apropierea mesei de scris, întinse apoi mâna după o mapă de piele și o deschise de mai multe ori la rând, în joacă.

– Ei bine, locotenent Garrett, spuse el încet, cu un zâmbet malițios dansându-i în jurul gurii, sigur că pentru dumneavoastră este o lovitură puternică fuga soției pentru care v-ați distrus cariera. Dar nu înțeleg nici în ruptul capului de ce apelați la noi.

Coghlan închise energic mapa cu care se jucase, se lăsă pe spate și îl privi pe locotenent ridicând din sprâncene, în timp ce Playfair își înăbuși cu greu un hohot de râs. Ralph se făcu roșu ca focul.

– Sir, recunosc că eu și May – ... că eu și soția mea am avut în ultimul timp câteva probleme. De aceea am luat la început în considerație această posibilitate. Într-adevăr, inițial Ralph bănuise că Maya s-ar putea să fi aflat de drumurile lui la prostituatele indiene din oraș, dar de fapt le vizitase doar de câteva ori: după seri cu mult alcool petrecute la cazinou și în tovărășia unor camarazi care nu aveau nici ei vreun interes să se afle unde au fost, pentru că aveau soții aici sau în Anglia, așa că renunțase la această posibilitate. În plus, nu mai fusese de câteva săptămâni la prostituate; pur și simplu nu mai avusese senzația aceea de putere, de a fi stăpân pe situație, de a nu trebui să dai nimic, ci numai să iei, pe care o cunoștea de la aventurile similare din India, și își pierduse repede interesul. Toate lucrurile ei personale sunt încă acasă, nu lipsește nimic, continuă Ralph. „Nici măcar scrisorile, blestematele alea de scrisori pe care i le-a scris Burton în toți acei ani“, își spuse în gând și strânse din dinți, așa cum strânsese din dinți atunci când,

căutând indicii despre dispariția Mayei, îi scosese geanta de voiaj de sub pat, o deschisese și găsisese teancul de scrisori înăuntru. Nu îl consolase faptul că scrisorile de la el, pe care i le trimisese pe când o curta, erau așezate deasupra.

– Și? întrebă Coghlan, iar umerii îmbrăcați în uniformă se ridicară și se lăsară în jos. Înseamnă că a fost ajutată sau că și-a pregătit bine plecarea. După părerea mea, acesta este – cu tot respectul – ghinionul dumneavoastră personal, locotenente, și nu un fapt cu care să ne răpiți din timpul și așa prețios... Fisker, ce vă imaginați că faceți? lătră Coghlan spre ușa prin care năvălise fără să bată un soldat încă tânăr, cu fața albă ca hârtia.

– Scu-... scuzați, sir, se bâlbâi acesta pe sub cască, vizibil timorat și făcând un salut chinuit. Dar – ...dar când am stat afară de pază, a trecut în galop un călăreț mascat și a aruncat în mine cu asta, care s-a înfipt în tocul ușii, la câteva degete de fața mea.

Cu degete tremurânde, soldatul puse obiectul pe masa de scris a lui Coghlan. Bărbații priviră muți la *corpus delicti*: un *djambia*, un pumnal cu lamă dublă încovoiată, de care atârna ca trasă în țepă o bucată de pânză deschisă la culoare și deșirată la margini; în jurul mânerului cizelat, din argint, era înnodată o panglică din pânză neagră-albăstruie.

– Este o bucată din rochia Mayei, spuse Ralph rostind cuvintele cu greutate, recunoscând muselina fină cu floricele și volanul. Rochia pe care i-am cumpărat-o anul trecut de ziua ei.

Înghiți plin de vinovăție nodul care i se pusese în gât când își aminti că uitase de ziua ei din urmă cu mai mult de o săptămână.

– Soldat Fisker, chemați-l pe capelanul Badger. Și puneți să fie căutat călărețul, îi ordonă Coghlan tânărului soldat

cu o voce lipsită de intonație și când soldatul ezită timp de o secundă, urlă la el: *Imediat!*

– Este exclus să te înșeli? întrebă Coghlan două ore mai târziu.

– Nu pot spune cu siguranță absolută, zise capelanul cu o grimasă și clătind încet din cap. Domeniul meu vizează manuscrisele și miniaturile arabe. Dar am văzut prin piețe *djambias* cu astfel de modele, spuse el urmând cu degetul ornamentele încolăcite de pe mâner, și toate proveneau din Ijar. Nu am fost niciodată acolo, dar știu că și oamenii din munți lucrează ca mercenari pentru sultanul din Ijar. Iar unele triburi din munți își vopsesc hainele în indigo.

Ridică pentru a-și confirma spusele un capăt al fâșiei de pânze înnodate. Coghlan își răsfrânse buzele și începu să măsoare cu pasul încăperea joasă, zugrăvită în alb, cu fruntea încrețită și gânditoare.

– Și călărețul era îmbrăcat în indigo, observă serviabil soldatul Fisker, care își revenise după executarea ordinelor colonelului.

Colonelul se întoarse furios spre el.

– Pe care l-ați lăsat să scape! lătră el.

– Sir, se apăară Fisker pe un ton ușor revoltat, dar a fost mult prea rapid și a dispărut imediat!

Locotenentul Playfair își sprijini coatele de spătarul scaunului și se întoarse spre Coghlan.

– Dacă după aceea și-a încetinit ritmul, sigur a trecut neobservat de posturile de pază de la poartă, care nu știau ce s-a întâmplat, spuse el arătând cu cealaltă mână spre pumnal. Acolo e circulație mare.

– Sir, insistă Ralph, trebuie să trimiteți o trupă la Ijar, ca să...

– Nu-mi spuneți mie ce să fac, locotenente! îl întrerupse Coghlan cu o voce exagerat de puternică. Soția dumneavoastră sigur nu a fost răpită din siguranța bungalow-ului

ci de pe teritoriul garnizoanei. Dacă ați fi avut-o mai bine sub control, nu ne-am afla acum în situația asta imposibilă!

Ralph își înghiți furia și cuvintele de dezaprobare și nu mai reuși să spună decât „Să trăiți sir“. Dr. John Steinhäuser aruncă o ultimă privire spre pumnal și își reluu locul de lângă perete, între rafturile încropite în grabă, pline de teacuri de mape și documente.

– Oare de ce au răpit-o pe Mrs. Garrett? Dacă – scuzați, spuse el cu o ușoară plecăciune spre Ralph, ar fi vrut pur și simplu să o facă să dispară, nu ne-ar fi trimis indiciul. Pe de altă parte, nu au venit cu nicio cerere.

Coghlan își mângâie barba și privi spre tavan, studie crăpăturile din tencuială, din care în fiecare seară, la lovitura de tun de la ora opt, curgea praful ca din niște fântâni arteziene de pudră și ploua cu pietricele.

– Ijarul are toate motivele să ne ia în nume de rău politica. Probabil, vor să se răzbune pentru asta. Sau au luat-o pe Mrs. Garrett ostatică pentru a ne obliga să ne schimbăm politica. Colonelul Outram mi-a povestit că în primii ani de ocupație, care au fost niște ani neliniștiți, existase un plan de răpire a comandorului Haines, plan împiedicat însă la timp. Cu această istorie în urmă, este o variantă posibilă.

Cu toate că sultanul din Lahej, căruia îi aparținea și peninsula stearpă, le promisese inițial englezilor că este bucuros să le cedeze cele șaptezeci și cinci de mile pătrate, acesta se răzgândise ulterior. Convins de sultanatele învecinate, printre care și de dușmanul său numărul unu, sultanul din Fadhli, porniseră împreună un *jihad*, o luptă în numele lui Allah, împotriva ocupației engleze. Aproape cinci ani durase lupta diplomatică și militară pentru Aden, care culmină chiar cu o ocupație a englezilor, pentru a le tăia aprovizionarea cu furaje și alimente de bază din țară. Însă Haines, numit între timp împuternicit al Coroanei în Aden, reușise să respingă toate atacurile și să încheie pace

cu sultanatele din imediata vecinătate – Lahej, Haushebi, Unter-Yafa și Aqrabi, în timp ce sultanul din Fadhli se retrăsese jignit pe teritoriul său, refuzase o înțelegere cu englezii și își anunțase solidaritatea cu Lahejul. Dar de la moartea sultanului din Lahej din 1847 și de la urcarea pe tron a unuia din fiii săi, care se arată deschis față de englezi, situația se detensionase. Cel puțin așa arătaseră lucrurile până în ziua de azi.

– Arabii ăștia răpesc tot timpul pe câte cineva, observă Playfair nerăbdător. Beduinii atacă negustori ambulanti sau mercenarii sultanului răpesc oameni din sultanatul dușman. Sultanul din Lahej stăpânește cu palatul său un fel de sat, în ale cărui colibe ține prizonierii. De fiecare dată urmărește doar să scoată un preț de răscumpărare cât mai mare. Chestiile astea au tradiție aici, nu trec drept cine știe ce infrațiune și în plus par să fie o afacere profitabilă.

– Cu toate acestea, nu au făcut până acum nicio cerere, obiectă Steinhäuser.

– Poate urmează s-o facă, zise Playfair ridicând din umeri.

Colonelul se duse la fereastră și își aținti privirile printre zăbrele, fără să spună o vorbă. Răpirea doamnei Garrett venea într-un moment extrem de nepotrivit. Pe lângă treburile obișnuite și de dezvoltare a așezării engleze din Aden, era prins cu cercetarea deznodământului nefericit al expediției somaleze a căpitanului Burton. Atât Londra, cât și Bombayul exercitau presiuni asupra lui, să rezolve problema cât de repede și să încheie cercetările prezentând dovezi clare și sigure care să ateste vinovăția lui Burton. Lucru care corespundea întru totul și propriilor lui interese, însă care din păcate nu era atât de simplu cum păruse la început, din cauza declarațiilor contradictorii ale martorilor. Între timp, Coghlan lua în considerare până și ocuparea portului din Berbera,

pentru a face la față locul observații și interogatorii și a le da oficialităților de acolo de înțeles cine avea puterea de decizie.

Colonelul nu avea nicio îndoială că Mrs. Garrett se pusese singură în pericol, iar ceea ce auzise de la Playfair despre ea și așa cum o văzuse el însuși în timpul întâlnirilor lor fugitive îi confirma părerea. Pe de altă parte, era englezoaică și din acest motiv nu putea să o lase pur și simplu în voia sorții. Dacă s-ar fi aflat la Bombay sau la Londra, atunci răpirea ei și deznodământul încă nesigur al acestei răpiri puteau avea repercusiuni și asupra lui. Dacă însă trimitea o trupă de soldați la Ijar, trebuia să se aștepte, ținând cont de atitudinea dușmănoasă a sultanatelor mai îndepărtate, ca niciun om să nu se mai întoarcă teafăr. Gândul că Mrs. Garrett ar putea servi drept momeală pentru a le întinde oamenilor săi o capcană îl făcu pe colonel să transpire. Oricum ar fi dat-o – nu părea să existe o soluție mulțumitoare. În orice caz niciuna care să îl ferească de neplăceri majore. Și toate astea din cauza unei femei...

Se întoarse brusc, ațintindu-și degetul arătător asupra locotenentului Garrett.

– O să vă luați singur nevasta înapoi! La urma urmei, este nevasta dumneavoastră și aveți o parte însemnată din vină că ne-am ales cu această problemă! Veți primi un cal și materiale, oameni de-ai sultanului din Lahej care să vă servească drept interpreți și să vă arate drumul, veți porni călare și o veți aduce teafără înapoi. Sau nu mai aveți ce căuta aici!

– Dar, sir, începu Ralph, *asta e o acțiune sinucigașă...*

Ralph își înghiți restul propoziției, văzând pe chipul lui Coghlan că acesta știa prea bine ce îi cerea. La doar câteva mile în spatele limbii de uscat care unea peninsula Adenului de țărmul arab începea *terra incognita*, pământul necunoscut, necartografiat, și nimeni din cei care

plecaseră într-acolo, mânați de dorința de explorare, nu înaintase prea mult – sau nu se întorsese în viață. Soldatul Fisker îl privi plin de compasiune și imediat după aceea simți pe propria piele furia colonelului.

– Iar dumneavoastră îl însoțiți, Fisker, drept pedeapsă că l-ați lăsat pe călăreț să scape! Fără a reacționa la expresia îngrozită și jignită a soldatului, Coghlan se întoarse la masa de scris și apucă mapa cea mai de sus, pentru a o lăsa să cadă imediat înapoi. Întreaga acțiune este neoficială și pe proprie răspundere. Ne-am înțeles?!

– Ne-ați băgat în căcat, șuieră soldatul Fisker, ieșind alături de Ralph în înserarea care se lăsase peste oraș.

– Asta așa e, îi răspunse Ralph mecanic, fără să îl fi ascultat cu adevărat.

Se simțea ca bătut și anesteziat, de parcă tocmai ar fi scăpat dintr-o încăierare grozavă, dar pentru prima dată după mult timp se simțea viu. În sfârșit! După un an întreg în care fusese condamnat la inactivitate în spatele mesei de scris, avea în sfârșit o misiune! Simți cum încolțește în el bucuria, indiferent de grozăviile care îl așteptau acolo afară. Însă nici cele mai sălbatice fantezii cu hoarde de beduini care se năpusteau urlând asupra lui, cu săbiile scoase din teacă, nu erau nici pe jumătate atât de înspăimântătoare ca furtuna de gânduri și de simțăminte care vuia în el. Îl copleși ura și scârba gândindu-se ce anume îi făcuseră sau urmau să îi facă Mayei răpitorii. Era oare rănită, avea dureri? Probabil chiar în acest moment erau pe cale să îi facă rău – să îi posede trupul, să o necinstească? Îl copleși rușinea la gândul cât de mult îl deranjase prezența ei în ultimele luni: întâi din cauza felului în care se lipise de el, născut din plictiseală și din dorul de familia ei, apoi din cauza veseliei și a încrederii prefăcute, care ar fi trebuit să îl consoleze pe el, dar care îl sufocaseră, trimițându-l în brațele curvelor, mai târziu din cauza doliului după Jonathan,

care părea să nu se mai termine niciodată. Firește că și el regretase moartea prietenului său, dar Jonathan plecase la război ca un soldat, iar soldaților le era dat să mai și moară. Acum îi era rușine de furia pe care o simțise adesea atunci când o vedea, gândindu-se că din cauza ei era el în locul acesta îngrozitor, pe postul acesta care nu îi aducea satisfacții. Pentru că îl amețise cu frumusețea ei exotică, frumusețe care îi amintea atât de tare de India, îl amețise atât de tare, încât nu putuse dormi nopți întregi la gândul că s-ar putea să nu o mai vadă și să nu se căsătorească cu ea. Și mai mult îi era rușine de ușurarea pe care o simțise că nu era el de vină de dispariția ei, că prefera să o știe pe mâna dușmanului decât să știe că plecase de bunăvoie la Richard Francis Burton. Noaptea trecută, când nu dormise, se luptase cu sine uitându-se spre teancul de scrisori îngălbenite, până când într-un târziu învinseseră curiozitatea și gelozia. Și la urma urmei, scrisorile erau deja deschise, nu-i așa? Scrisori pe care le putea ordona după dată – de când Maya avusese nouă ani, treisprezece, șaptesprezece, douăzeci. Erau multe și totuși uimitor de puține, dacă ținea seama de perioada lungă în care fuseseră scrise. Conținutul lor îl cutremurase pe Ralph. Astea nu erau scrisori pe care le scriai unei fetițe, unei fete aflate în creștere, ci erau scrisori adresate ca de la egal la egal, cuprinzând descrieri ale unor țări străine, meditații asupra vieții și morții, asupra dragostei și a cunoașterii lumii. Cu toate că nici el nu era vreun pudibond, Ralph fusese șocat să vadă cât de liber îi scrisese Burton tinerei Maya – abia dacă avea șaisprezece ani – despre dragostea trupească. Iar gândul că Maya, care fusese în mod clar fecioară în noaptea nunții, știuse cu mult înainte totul despre asta, știuse chiar mai multe decât el, și poate că așteptase mai mult, îl lăsă pe Ralph uluit și cuprins de scârbă. Ceea ce descifrase până în zori, la lumina lămpii, din scrisul acela mărunț și greu de citit, îi

dezvăluia o Maya pe care el nu o cunoștea, despre existența căreia nici măcar nu bănuise. Și îl invidia pe Richard Francis Burton mai puțin pentru faptul că o cunoștea pe Maya încă de mică – chiar dacă de la distanță – și că o însoțise pe parcursul creșterii și maturizării ei. Îl invidia pentru că acesta cunoștea o latură a firii Mayei care lui, Ralph, îi rămăsese ascunsă.

Când se opri pe drumul spre bungalow și privi spre cerul pe a cărui catifea mov începea să strălucească luceafărul de seară, Ralph înțelese că adevărata *terra incognita* nu se afla în spatele Adenului, ci în Maya însăși.

– Te voi găsi, șopti el în aerul cald. Te voi aduce înapoi și îți voi fi un soț mai bun. Îți promit.

Ralph speră că sentimentele din spatele acestor cuvinte vor putea ajunge până la Maya. Oriunde s-ar fi aflat ea acum.

Ecoul unui sunet familiar ajunsese până la Maya, monoton și cântat, iar vibrațiile chemărilor muezinului, care persistau în aer, o reduseră în simțiri. Deschise ochii cu greu, privi clipind încăperea minusculă și pustie, ai cărei pereți nu luceau în lumina pală reci și albi, ci într-o nuanță caldă, galben-maronie, ca Siena. O durere surdă îi pulsă în cap, când îl ridică; o dureau toate membrele. Se ridică cu greu în capul oaselor, sprijinindu-se de sacul de paie pe care stătuse întinsă, și se rezemă cu spatele de peretele rece, trăgând adânc aer în piept. Durerea de cap se transformă în furnicături prin tot corpul; ameți și o cuprinse o stare de greață, îi veni să vomite. Se târî în patru labe până la găleata de lemn menită probabil să-și facă nevoile în ea, și vărsă un lichid apos, până nu mai avu în gură decât gust de fiere. Se ridică gâfâind, se târî înapoi și pipăi cu degete tremurânde după urciorul și cana de lut de lângă culcuș, își turnă nepricepută și bău atât de lacomă, încât pe hârbie i se scurseră pârâiașe de apă. Apă cu gust proaspăt și curat, care îi stinse setea, spălând gustul îngrozitor din gură și alinându-i arsura gâtului. Când respirația i se mai liniști, se simți mult mai bine. Oare ce îi făcuseră?

Începu să se pipăie înfrigurată, cercetându-și fiecare parte a corpului în căutarea de răni și vânătăi, și răsufflă ușurată când își dădu seama că totul era nevătămat, că ea era teafără, iar îmbrăcămintea intactă. Îi lăsaseră și verigeta, și lăntișorul cu medalion. Lipsea doar o bucată cât o palmă din tivul fustei și, pentru că acum oricum era ruptă, Maya mai rupse o fâșie, o înmuie în urciorul cu apă și se șterse pe mâini și pe față. Scoase un geamăt de durere când își atinse tâmpla și pipăi cu atenție locul. Pometele îi era umflat și dureros la atingere, dar rana nu părea serioasă. Stomacul i se strânse când privirea îi căzu pe farfuria din spatele urciorului, pe care se afla o lipie și o mâncare de legume. Maya ezită, adunându-și șuvițele de păr care i se desprinseseră și pe care le băgă înapoi pe pipăite. Dacă era otrăvită mâncarea? Își răsfrânse buzele și le mușcă ușor, în timp ce se gândea, și în cele din urmă clătină aproape imperceptibil din cap. Nu avea niciun sens – de ce să o otrăvească? Dacă voiau să o omoare, ar fi făcut-o deja de mult sau ar fi lăsat-o să moară aici de foame și sete. Cu toate astea își propuse să fie atentă când rupse o bucată mare din lipia moale și plată, își puse o porție generoasă de legume pe ea și întâi o miroși, inspiră aroma iute și condimentată, înainte de a și-o băga prudentă în gură. Avea un gust delicios și Maya mănca și restul, lihnită de foame.

În timp ce mânca, simți un curent de aer cu miros de mare și privi în jur. Privirea îi căzu pe o deschizătură pătrată în peretele de vizavi de ea, cu partea interioară înrămată de razele soarelui. Se ridică mestecând și ștergându-și degetele de fustă, și se duse spre partea cealaltă. Fereastra era situată sus, cu partea inferioară în dreptul pieptului Mayei, și se ridică pe vârfuri să privească afară.

Sub ea se întindeau, în jocul de lumini al înserării format din purpuriu, galben ca piersica și albastru metalic, construcțiile unui mic oraș: cuburi perfecte de piatră, iar

printre ele minarete și cupolele a două moschei simple. Per ansamblu, nu era mult mai mult decât un sat de pescari situat pe un țărm de nisip și stânci, pe care străluceau vecele triunghiulare ale vaselor trase la țărm. În spate, marea era presărată cu buline aurii, colorată în cele mai diverse nuanțe de albastru.

– Oricum, o cameră cu vedere la mare, oftă Maya într-un acces de umor negru, se sprijini pe pervaz și se întinse până putu să privească drept în jos. Temnița ei se afla la etajul al treilea al clădirii; zidul de sub ea era neted și vertical, astfel încât nu exista nicio posibilitate să coboare pe acolo sau să sară pur și simplu pe pista de nisip străjuită de palmieri din față, fără să-și rupă sau cel puțin să-și scrântească vreun os. Fără a mai vorbi despre faptul că fereastra era probabil prea îngustă ca să se strecoare prin ea, după cum putu constata ridicându-se pe jumătate și dând cu capul de fereastră, în timp ce umărul i se zdreli de perete.

– La naiba, zise și lovi furioasă cu piciorul în perete.

O cuprinse teama că va fi nevoită să își petreacă restul zilelor aici, din moment ce în afară de ea însăși și de răpitorii ei nu știa nimeni unde se afla. Tresări auzind croncănitul răgușit al unei păsări și privi perplexă în urma trupului acoperit de pene cenușii al șoimului care zbură pe lângă fereastră atât de aproape, încât mai că ar fi putut să-l atingă, îndreptându-se spre ultimele raze de lumină ale soarelui care asfințea.

Un zgomot venind de afară din fața ușii o făcu pe Maya să se întoarcă. În cameră intră o femeie ducând o tavă de lemn cu un urcior cu apă proaspătă, și amândouă se priviră surprinse. Femeia probabil pentru că nu se așteptase să o vadă pe Maya atât de vioaie, iar Maya pentru că femeia, deși purta vâl, nu era îmbrăcată în negru, cum știa Maya că poartă femeile arabe din Aden, ci un veșmânt în mai multe straturi suprapuse, de un albastru ca pruna și roșu

aprius, brodate cu galben. Femeia se înclină ținând ochii plecați și murmură ceva neinteligibil, după care începu să schimbe urciorul și să adune farfuria și găleata. Doar pret de o clipă femeia își întorsese spre Maya spatele aplecat, când Maya observă că ușa rămăsese întredeschisă. Fără să stea pe gânduri o rupse la fugă, țâșni prin ușa crăpată, direct în brațele paznicului care nu trebui decât să se întindă după ea.

– *Musadâ*, ajutor! strigă ea pe coridorul pustiu în timp ce se lupta cu paznicul îmbrăcat în aceleași culori ca femeia. Maya îl blagoslovi în engleză cu toate înjurăturile și blestemele pe care le știa, în timp ce el urla la rândul lui pe arabă, atât de repede încât Maya nu înțelese niciun cuvânt. În spatele Mayei se auziră pași repezi, una, două silabe scurte rostite de o voce bărbătească pe ton de comandă. Înainte chiar de a reuși să se întoarcă, Maya se simți prinsă dur de umeri și smulsă de lângă paznic. O îmbrânciră în încăpere, unde se lovi de perete, împleticindu-se. Cu coada ochiului văzu cum femeia se furișea speriată afară din cameră închizând ușa în urma ei și cum o siluetă întunecată rămase înăuntru la ea. Maya se repezi înainte și luă cana de lut de pe jos, pe care o aruncă cu o asemenea putere într-un colț, încât se sparse. Ridică grăbită un ciob mare și ascuțit și îl îndreptă spre bărbat.

– *Yalla ruh*, pleacă! strigă la el cu o voce care, spre surprinderea ei, suna foarte stăpână pe sine.

Furia îi dădea putere: era furioasă că nu reușise să fugă și era furioasă pe propria ei prostie, pentru că avusese impresia că ar putea pur și simplu fugi. Stătea cu picioarele desfăcute, cu fiecare mușchi din trup încordat, ca să se apere, și totuși îi era frică: bărbatul din fața ei nu părea să se teamă de un ciob de lut. Era înalt pentru un arab, probabil chiar mai înalt decât Maya, și ceva mai puternic. Fără îndoială că era în stare să o învingă la nevoie, fără ca ea să

il poată măcar zgâria. Însă el nu dădea semne că ar vrea să se miște din loc, nici că voia să părăsească încăperea și nici să se apropie de Maya; stătea pur și simplu acolo, crescut parcă din umbrele încăperii, și o privea. Din cauza hainelor lui negre-albăstriei, Maya presupuse că era unul din bărbații care o răpiseră de lângă turnul tăcerii sau cel puțin făcea parte din tribul lor. Era greu să îi estimezi vârsta, avea poate în jur de douăzeci, douăzeci și ceva de ani, iar trăsăturile îi erau masive. Și nu atât curelele cu cartușe sau pumnalul curbat vârât în cureaua lată de piele îl făceau să pară atât de amenințător, cât părul negru lung până la umeri, felul în care își împingea în față bărbia acoperită de barbă în timp ce o măsură din priviri și cicatricile de pe față, dintre care una îi străbătea una din sprâncenele stufoase.

– *Yalla rûh*, mai spuse Maya odată, apăsător, dar sună mai puțin hotărâtă decât prima dată, iar mâna îi tremură când făcu un gest abrupt, de apărare.

Ochii negri ai bărbatului sclipiră, de parcă l-ar fi amuzat felul în care ea încerca să se apere, și cu toate astea Mayei i se păru că citește în ei o undă de respect. Printr-o mișcare calmă și lină, bărbatul își ridică mâinile într-un gest dezarmant.

– Nu vă fac nimic, spuse el într-o engleză cu accent dur.

– Îmi vorbiți limba? întrebă Maya privindu-l suspicioasă, de parcă ar fi simțit o capcană.

– Puțin, spuse el înclinând capul.

– Ce vreți de la mine?

Îi veniră în gând povești despre femei europene care fuseseră răpite și închise în haremul unui sultan plin de pofte carnale, și un fior rece îi alunecă pe șira spinării.

– Nu posed nimic de preț în afară de asta.

Cu cealaltă mână Maya întinse spre el medalionul pe care îl purta la gât, de parcă i l-ar fi oferit în schimbul eliberării. Cu mâinile ridicate în același gest, bărbatul se

îndreptă încet spre sacul de paie, fără să reducă distanța dintre el și Maya și fără s-o scape din ochi. Maya făcu câțiva pași spre el, nesigură în ceea ce privea intențiile lui, și își ridică încă puțin arma încropită. Bărbatul se lăsă într-un gest plin de eleganță pe culcușul de paie, cu picioarele încrucișate sub el și cu antebrățele sprijinite de genunchi, și se atinse cu arătătorul și cu degetul mijlociu pe obraz.

– Mai doare? întrebă el în loc să-i răspundă. Maya își duse în mod automat mâna la tâmplă și scutură capul. Îmi pare foarte rău că v-a lovit Ali. Am vrut să-l opresc, dar era deja prea târziu, îi explică el. Cu toate că se simțea dificultatea cu care își alegea cuvintele, iar sunetele moi îi picurau cu greu din gură, pe când cele dure se rostogoleau vibrând, bărbatul fusese mult prea modest cu privire la cunoștințele lui de limba engleză. Ali este încă foarte tânăr și are încă de învățat că un războinic trebuie să respecte anumite reguli, continuă el. Nu trebuie să îți pierzi cumpătul, atunci când avantajul este în mod evident în favoarea ta, nici măcar atunci când cineva te mușcă. Buzele pline ale bărbatului schițară un zâmbet, iar Maya simți că și colțurile gurii ei se ridică, fără voia ei, dar își strânse repede buzele, în timp ce bărbatul din fața ei își recăpăta la rândul lui seriozitatea. Regret și că nu ați suportat somniferul. Toate astea s-au întâmplat fără intenția mea și sper că îmi acceptați scuzele. Mă bucur că vă merge mai bine.

– Ce somnifer? întrebă Maya încruntându-se.

– Când v-ați revenit, spuse bărbatul zâmbind iar, v-ați arătat destul de... războinică. Și ca să nu atragem atenția pe drum, v-am administrat un somnifer, care în mod evident nu v-a priit.

Maya își aminti ca prin vis de niște mâini care o ținuseră și o făcuseră să bea o licoare amăruie și acum înțelese de ce îi fusese rău.

– Cum m-ați scos din oraș? De când sunt aici? Și unde sunt? Țâșni din ea un potop de întrebări.

– Sub o pelerină de beduin e mult loc. Chiar și pentru o asemenea rochie, spuse el arătând spre fustele ei largi. Dacă la intrarea în oraș este aglomerație, santinelele nu se uită cu prea mare atenție ce sau pe cine mai ai în fața ta în sa. Am călărit toată noaptea și acum ne aflăm la Ahuqra, în palatul sultanului din Fadhli. Dar mâine plecăm mai departe. Dacă vă simțiți destul de bine să călătoriți, bineînțeles.

– Unde mă duceți?

– La Ijar, preț de câteva zile de aici.

– Și apoi?

– Apoi depinde de compatrioții dumneavoastră, dacă vor fi dispuși la negocieri, spuse el aplecându-și ușor capul.

Maya înghiți în sec gândindu-se la colonelul Coghlan și la locotenentul Playfair, și nu își putu imagina că aceștia ar face negocieri cu niște răpitori.

– Și ce se întâmplă cu mine dacă nu veți cădea de acord?

Bărbatul tăcu și îi evită privirea doar pentru o fracțiune de secundă, suficientă însă pentru ca Maya să simtă cum i se face rău din nou, de data aceasta de frică.

– Nu vă faceți griji, spuse el, iar vocea îi sună ceva mai aspru când o privi din nou. Sunteți sub protecția mea.

– Ce ușurare, murmură Maya sarcastică și își atinse pometele.

Bărbatul se ridică în picioare.

– Ca să înțelegeți asta, trebuie să știți mai multe despre legile tribului meu, spuse el dur. Știți să călăriți? o întrebă pe un ton ceva mai blând.

Maya făcu un semn vag cu capul.

– N-am mai stat de mult pe un cal.

– Bine, încuviință el. Voi face rost de un cal potrivit.

Când bărbatul se îndreptă spre ușă, Maya își dădu seama că între timp se întunecase și că ea își lăsase în jos mâna în care ținea ciobul de lut. El se mai întoarse o dată spre ea.

– Aveți și un nume?

– Maya. Maya Garrett.

– Maya, repetă el lungind silabele și felul cum le accentuă mișcă ceva în Maya, și apoi o mai mișcă o dată când el adăugă: *Ana ismi Rashad*.

Bărbatul închise ușor ușa în urma lui, iar Maya auzi cum cineva trage un zăvor. Se rezemă de perete trăgând adânc aer în piept, lăsă ciobul să-i cadă din mână și privi într-o parte, pe geam. Pe cerul întunecat se aprinse un punct de lumină roz pe la margini, iar Maya privi neliniștită spre luceafărul de seară care i se păruse mereu atât de plin de promisiuni, însă care astăzi declanșă în ea o senzație de singurătate. Genunchii îi cedară, iar ea se ghemui și își îngropă capul între coate. Ar fi vrut să fie doar un coșmar, dar știa că totul în jurul ei era aievea. Ceea ce spusese acest Rashad sunase de parcă el și oamenii lui ar fi trimis la garnizoană mesajul că Maya se afla în puterea lor și putea doar spera ca oficialitățile din Aden să acționeze rapid și să o elibereze curând.

– Când va fi asta? șopti ea așezându-se pe podea, cuprinzându-și cu brațele genunchii strânși și proptindu-și bărbia de ei.

Ce se întâmpla dacă Coghlan nu făcea nimic? Maya avea o idee vagă cât de mare era țara asta care se întindea în spatele strâmtorii dintre Aden și peninsula arabă. Dacă voiau, răpitorii ei o puteau face pur și simplu să dispară, fără să mai revadă vreodată ceva familiar, și nimeni nu avea să mai afle ce se întâmplase cu ea. Se gândi la Ralph și se întrebă dacă își făcea griji pentru ea sau dacă îi aducea reproșuri, poate chiar era ușurat că scăpase de ea.

Maya se simțea rău. Își dori să dea timpul înapoi, să nu fi trecut ieri la turn, să nu fi pus niciodată piciorul în Aden, să nu fi fugit cu Ralph. În acest moment Maya ar fi închețat, fără să clipească, un pact cu diavolul, ca să îi aducă înapoi anul care tocmai trecuse. Atunci ea nu ar sta aici, Jonathan ar mai fi încă în viață, iar Richard poate nu ar fi pe drum spre Crimeea. Însă viața nu poate fi dată înapoi, leagă neîndurătoare consecințele de deciziile și acțiunile oamenilor, și în timp ce Maya stătea nemișcată acolo în încăperea inundată de noaptea care se lăsa, simți cum curentul timpului, aflat în continuă mișcare înainte, o lua cu el, spre un viitor incert.

Pentru prima dată în viață, Maya simțea pe propria piele ce înseamnă să pornești către Mecca, spre Harar, Berbera sau Sevastopol, fără să ai garanția că te vei întoarce, având încredere oarbă în soartă. Auzi râsul lui Richard, râsul lui sec inconfundabil, spunându-i: „Ți-ai primit pedeapsa binemeritată, Majoșka! Atât de ahtiată ai fost după aventuri și atât ți-ai dorit să trăiești și tu una – acum ai ocazia să arăți că îi poți face față!”

– Și încă cum! răspunse Maya cu încăpățănare. Am să recusesc! Mama și tata nu au voie să mai piardă încă un copil.

Maya își mușcă buza de jos, ca să își împiedice lacrimile care îi ardeau ochii în timp ce se gândea la Gerald și Martha și la Jonathan, închise ochii și își sprijini capul de perete.

– Voi supraviețui, își promise singură în șoaptă. Indiferent cum.

Era a doua zi dimineța devreme, după ce strigătele minaretelor amuțiseră, când Maya își primi masa de dimineță de la aceeași femeie din ziua trecută. Cel puțin Maya presupuse că era vorba despre aceeași persoană, pentru că tot ce vedea din chipul ei erau ochii – ochi mari și frumoși cu un iris de culoarea pământului, adumbriți de un evantai negru de gene și subliniați de liniile anilor înaintați. Niște ochi care privă ochii roșii ai Mayei cu o expresie plină de milă, care dezvăluia faptul că aceasta plânsese noaptea trecută până adormise. Când rămase singură, Maya bău cafeaua fierbinte cu înghițituri mici și privi cum strălucirea portocalie care pătrundea prin deschizătura geamului se transforma încet în lumina gălbuie a dimineții. Cafeaua era neagră ca smoala și atât de dulce, încât o simțea în gură mai mult vâscoasă decât lichidă și potența iuteala peștelui alb cu legume colorate, în compoziția căroro Mayei i se păru că simte piper roșu și coriandru și pe lângă care mănca din nou lipie caldă, care alină focul de pe limba și din gura Mayei. Însă, cu toate că înainte își simțise stomacul gol, acum îi era imposibil

să mănânce tot ce se găsea în farfuria adâncă din metal subțire, bătut. O liniști însă gândul că răpitorii ei se arătau preocupati ca ea să prindă puteri.

Maya întoarse capul când ușa se deschise din nou, lăsând să intre între altele și femeie, care de data asta căra înăuntru un cubar plin cu apă, ținând pe braț o bucată de pânză și într-una din mâini un pieptăn cu dinți rari, în timp ce cu podul palmei sprijinea marginea ciubărului. În spatele ei apăru Rashad, ținând în mână o legătură de pânză închisă la culoare și o pereche de cizme, pe care le aruncă lângă Maya pe sacul de paie.

– Hainele pentru călătorie.

Maya le luă curioasă și le lăsă imediat înapoi, văzând că este vorba de o cămașă și o pereche de pantaloni așa cum purta Rashad, și că erau vizibil uzate. Colțurile gurii lui Rashad se coborâră într-o tentă de bașjocură.

– Sunt spălate, spuse.

Maya simți că i se înroșesc obrajii.

– Cred... cred că nu mă simt încă destul de bine să continui călătoria, încercă ea să amâne plecarea, după cum își propusese noaptea trecută, în speranța că oamenii lui Goghlan erau poate deja pe urmele ei.

Văzu cum Rashad aruncă o privire spre farfuria golită pe trei sferturi pe care o ținea în mână femeia, cum buzele lui se ridică într-un zâmbet abia reținut, și roșeala din obrajii ei se accentuă.

– Voi aștepta împreună cu Djamila în fața ușii, până sunteți gata, se mulțumi el să spună și îi făcu semn din cap femeii să îl urmeze.

Maya mai rămase nemișcată timp de o clipă, cu o expresie încurcată pe chip, după care oftă din rărunchi și se supuse. Încă în timp ce se ridica își desfăcu nasturii din față ai rochiei și se extrase din ea, își deschise corsetul, ieși din cele două jupoane de vară și lăsă totul să cadă neglijent

pe culcușul de paie, lângă care seara târziu își lăsase pantofii. Se spală pe îndelete și plină de satisfacție și pierdu timpul cuprinsă de o plăcere răutăcioasă, își descâlci părul cu pieptenele și îl prinse într-un coc mai mult practic decât elaborat. Rămase așa în ciorapi și lenjerie intimă, nehotărâtă dacă să le păstreze pe ea, după care își trase peste ele cămașa nedespicată în față și pantalonii largi cu șiret la brâu, legându-și cureaua lată în jurul taliei. La fel ca și cămașa, și cureaua îi era prea lată, astfel încât îi alunecă pe șolduri în jos. Apucă cizmele cu două degete, le ținu la o distanță sigură de ea și le mirosi. Oftă din nou. Era clar că fuseseră purtate, dar cu ciorapi mergeau, așa că le încălță plină de vitejie și constată că erau doar puțin mai mari decât îi trebuiau. Mai rămânea doar fâșia lată de pânză pentru cap. Maya și-o plimbă gânditoare printre degete și privi spre fereastră. Oare era destul de lungă ca să... Pipăi cu privirea fereastra, apoi întreaga încăpere și constată dezamăgită că nu găsea nimic de care să lege pânza, pentru a face măcar o încercare să se strecoare prin deschizătură și să coboare pe ea. Își încolăci fără tragere de inimă pânza în jurul capului și lăsă un capăt să îi atârne pe umăr. I se părea că este ridicolă, ca un arab dintr-o piesă de teatru despre Crăciun.

– Gata, strigă ea pe un ton neprietenos către ușă.

Când intră, Rashad izbucni în râs, un râs care venea de jos din rărunchi și care lăsa să i se vadă două șiruri de dinți regulați și albi. Maya fierbea de mânie și îl privi furioasă.

– Așa oricine vede de la distanță că nu sunteți unul dintre noi! spuse el arătând spre turbanul de pe capul lui. L-ați pus greșit.

Furioasă, Maya își smulse turbanul dintr-o mișcare de pe cap, își trecu mâna peste păr și băgă două bucle rebele la loc în coc.

– Pot?

Încă răsând, Rashad întinse mâna după pânză. Maya îi răspunse ridicând din umeri, însă i-o dădu.

– *Keffiyeh* se poartă în toată Arabia, zise el în timp ce desfăcea pânza. În diferite forme, culori și modele. După pânză și după felul în care este purtată, se vede din ce trib face parte un bărbat. Maya îi permise codindu-se să îi infășoare pânza din nou în jurul capului, observând că Rashad se străduia să nu o atingă mai mult decât era necesar. Asta, spuse el ținându-i capătul liber în fața gurii și nasului, îl puteți pune așa, ca să vă protejați de vânt și nisip, și îl puteți prinde aici.

Îi arătă un loc de deasupra urechii drepte, iar Maya încuviință nerăbdătoare și își lăsă capul pe spate. Apropierea lui nemijlocită, atât de mare, încât îi simțea răsuflarea atingând-o, îi era neplăcută, cu toate că Rashad răspândea un miros plăcut, asemănător cu lemnul de cedru, un miros de piele de animal, bumbac albit de soare și sare. De parcă ar fi simțit neplăcerea ei, Rashad se dădu trei pași înapoi și o privi cu atenție, ceea ce nu o făcu pe Maya să se simtă mai bine. Rashad încuviință din cap, părând mulțumit de opera sa.

– Bine. De la distanță puteți trece drept un tânăr membru al tribului. De fapt ar mai trebui să aveți și o *djambia*, pe care o primește fiecare băiat când intră în rândul bărbaților. Dar pentru că nu vreau să mă trezesc noaptea cu una înfiptă în spate... mângâie mânerul cizelat și tăișul pumnalului pe care îl purtă la șold, apoi zâmbi și arătă spre mâna stângă a Mayei. Doar inelul trebuie să îl scoateți, vă face de gol.

– *Vă dă de gol*, îl corectă Maya din vârful buzelor, într-un acces de încăpățănare de care se sperie singură.

Însă Rashad păru să nu îi ia în nume de rău observația.

– *Vă dă de gol*, repetă el cu o înclinare a capului, de parcă ar fi vrut să se scuze pentru greșeală.

Maya își dădu jos inelul, pescui lăntișorul de la gât de sub gulerul cămășii, deschise închizătoarea și puse inelul pe el, care scoase un clinchet ușor când se lovi de medalion, după care își puse lăntișorul din nou în jurul gâtului și îl lăsă să îi alunece sub cămașă.

– Să mergem.

– Lucrurile mele! strigă Maya și se aplecă după hainele ei.

– Nu, astea rămân aici, spuse Rashad scuturând capul.

Maya înghiți în sec. Nu îi păsa de rochia în sine, pe care oricum nu o mai putea îmbrăca, dar faptul de a lăsa în urmă hainele englezești, familiare, îi dădea senzația că nu se va mai putea întoarce la vechea ei viață. Dar pentru că Rashad nu îi dădea de ales, Maya trase adânc aer în piept, reprimându-și cu greu plânsul, și îl urmă.

Paznicul postat până atunci la ușă o luă înainte, iar la capătul coridorului lipsit de podoabe Rashad o lăsă pe Maya să treacă în fața lui – probabil ca să poată interveni imediat, dacă ea mai îndrăznea să încerce să fugă, îi trecu Mayei prin minte. Coborând scările înalte de piatră, care treceau, dispuse în secvențe perpendiculare, printre ziduri netede și lipsite de geamuri, Maya simți prezența lui în spate, ca pe o umbră vie. Scara se termină abrupt în fața unei uși deschise, prin care pătrundea lumina puternică a soarelui, orbînd-o, după care pășiră afară.

În cămăruța ei, răcoroasă din cauza zidurilor groase ale clădirii, Maya uitase cât de cald era afară. Aerul, apăsător și abia atenuat de ușoara briză a țărmlui învecinat, o lovi drept în față, iar Maya strânse din ochi, pentru a se feri de lumina atotstăpânitoare. Trei dintre oamenii lui Rashad așteptau deja urcați pe cai, cu capetele turbanelor acoperindu-le gura și nasul, ceea ce le dădea un aer fioros și nu permitea să le vezi expresia feței. Urcați în șeile lor împodobite cu ciucuri, țineau de dârlogi doi cai fără călăreți, iar Maya se încruntă când i se păru că o recunoaște pe un alt

cal pe Djamila – pe o șa de bărbați. Hainele îi erau astfel croite, încât prin șlițurile laterale se ivea o căptușeală violet, de sub care ieșea tivul unor pantaloni largi, o gleznă și un pantof solid, tipic pentru Arabia; cu bot ascuțit și făcut din piele maro cu model încrustat și talpă subțire și joasă.

– De ce trebuie să mă îmbrac ca un bărbat, dacă vine și Djamila – în hainele ei? i se plânse ea lui Rashad.

– În cazul în care ne ajung din urmă ai voștri, vă vor confunda cu Djamila sau cel puțin vor fi derutați. Asta ne poate face să economisim timp prețios. Și în afară de asta, spuse el, iar o sprânceană îi zvâcni, cu siguranță există situații în care veți prefera să aveți în preajmă o femeie, și nu pe unul dintre oamenii mei.

Privirea lui Rashad spunea limpede la ce fel de situații se referise, iar obrajii Mayei luară foc.

– Iar sultanul din Fadhli vă pune la dispoziție una din servitoarele lui – precum și o închisoare pentru ostatică? spuse Maya poate puțin cam repede, pentru a-și masca jena.

Rashad nu îi răspunse imediat, de parcă ar fi trebuit să se gândească întâi la șuvoiul ei de cuvinte, apoi râse.

– Așa este. După cum se spune la noi: doi frați sunt ca două mâini – una o spală pe alta. Dar, vă rog, nu spuneți ostatică, continuă el, iar râsul i se transformă într-un zâmbet. Considerați că sunteți oaspetele meu.

Maya pufni disprețuitoare pe nas, dar nu spuse nimic.

Ajunseseră lângă călăreți, iar Rashad își puse o mână pe crupa roibului cu șaua goală, care ducea însă bagaje din plin, la fel ca și ceilalți cai, în timp ce cu cealaltă mână arătă spre calul cafeniu de alături, îndemnând-o pe Maya să urce.

– Nu pot călări pe o astfel de șa, anunță ea, cu intenția de a amâna cât mai mult plecarea. Rashad o privi întrebător. Nu pot călări așa, continuă ea și își depărtă de o palmă

picioarele îmbrăcate în pantalonii largi, după care le apropie din nou, îndoindu-și cast genunchii într-o parte, spre a exemplifica diferența dintre șaua pentru bărbați și cea pentru femei. Ci așa, spuse ea.

– Așa e însă mai bine, îi spuse Rashad arătând spre șa.

– Dar eu nu pot, insistă Maya și tresări auzind cât de subțire și ascuțită îi suna vocea și cât de mari își făcuse ochii, clipind din gene.

„Ca Angelina, îi trecu prin cap, mă port ca Angelina!“ Uimită, uită preț de o clipă totul în jur. În situațiile în care Maya pusese întrebări fără ocolișuri și își exprimase deschis dorințele, Angelina se folosise de tertipuri, lingușiri și lacrimi, pentru a-și atinge scopul. Pentru că știa că nu i se putea refuza nimic unei femei atât de șarmante și de delicate, în timp ce Maya, cu stilul ei direct, era refuzată adesea, iar acum, când nu putea spune pur și simplu „nu vreau să vin cu voi“, recurgea, fără să-și dea seama, la aceleași tactici ca sora ei. Oare Angelina nu se obișnuise să procedeze așa, pentru că asta așteptau ceilalți de la ea, ci și dintr-un amestec de neputință și nesiguranță, din cauza cărora se temea mereu de un refuz direct?

– Putem sta aici până mâine, o trezi vocea lui Rashad, și tot nu vă folosește la nimic. Cei de la Aden nu știu că suntem aici. Tot ce știu ei este că mergem spre Ijar. Atât și nimic mai mult.

Maya își întinse piciorul după scărița șeii, cufundată încă pe jumătate în gândurile ei și rușinată de faptul că tactica ei de amânare fusese atât de transparentă. Reuși abia la a patra încercare să se ridice în șa și să arunce celălalt picior pe spatele calului. Dar abia se așezase în șa, când deja începu să se clatine, iar Rashad întinse mâna spre ea, oferindu-i sprijin fără să o atingă.

– Merge? o întrebă el încet.

Maya se grăbi să încuviințeze, roșie la față, și se așază corect în șa. Privi cum Rashad se urcă pe cal aparent fără niciun efort și cum ia o sabie lungă pe care i-o întindea omul din oamenii lui, cum își leagă teaca sabiei de o curea lungă de piele, punându-și și o pușcă pe umăr. Arme pe care le purtau și ceilalți bărbați, precum și o *djambia* la brâu, pe deasupra cămășii largi, de culoare neagră-albăstruie. Rashad își acoperi partea de jos a feței cu capătul eșarfei, iar la un gest al lui, Maya făcu la fel. Își ridică apoi mâna în direcția omului pus de pază, care îi răspunse la fel la salut.

– *Yalla*, pornim! se auzi comanda aproape șoptită a lui Rashad, iar grupul se puse în mișcare de-a lungul pistei din nisip, pietriș și palmieri, pe care Maya o văzuse de sus de la geamul ei. Porniră încet, de parcă nu ar fi avut nicio grabă să ajungă la Ijar. Maya privi pentru prima, a doua și ultima dată spre „palatul“ sultanului din Fadkli – un cub simplu de piatră pe pământul neted și prăfos aflat în lăta unui zid aspru din stâncă neagră. O cruca pereții din interior, singurul ornament al clădirii consta în bordurile albe și alambicate din jurul ferestrelor simple. Maya întoarse capul și privi spre oraș, ale cărui ziduri reflectau lumina diminetii într-un mod aproape dureros pentru ochi. Scântei de lumină străluceau pe suprafața verde-albăstruie a mării, care se ridica înspumată acolo unde se lovea de stânci. Teama de moarte puse deodată stăpânire pe Maya și o lăsă fără aer. „Te rog, fă-i pe oamenii lui Coghlan să ne găsească și să ne taie calea – fă-i să mă scoată de aici!“ Degetele i se crispară pe cârlogi. Rashad întinse mâna și și-o odihni preț de câteva clipe pe gâtul calului ei, închise ochii și îi deschise din nou. Pielea din jurul ochilor lui atât de închiși la culoare încât păreau negri se umplu de cute, de parcă ar fi vrut să o îmbărbăteze pe Maya, după care Rashad își grăbi roibul și se duse în fruntea procesiunii. Călăreții își modificară formația – Djamilă călărea în stânga Mayei, iar

unul dintre bărbați în dreapta ei, în timp ce alți doi formau ariergarda. Bicele păreau să fie necunoscute aici; bărbații își conduceau caii doar prin presiunea coapselor și trăgând aproape imperceptibil de dârlogi. Timp de o clipă, Maya se simți tentată să își întoarcă brusc calul și să fugă în galop. Dar vedea și ea cât de nesigură era în șa, că avea nevoie de întreaga putere a mușchilor ei să se mențină dreaptă, cu toate că animalul de sub ea se mișca lent și docil ca un miel. „Aș putea să încerc mâine, își spuse Maya, mâine voi fi mai sigură pe mine. Sau poimâine.“ Se agăță de această speranță în timp ce treceau călare de-a lungul pistei, pe lângă porțiuni pustii de nisip, împrejmuite de ape cu luciri verzui; și mai apoi, când urmară o ramificație a drumului spre interiorul uscatului.

La mai bine de șaptezeci și cinci de mile spre sud-est, angajatul poștei provizorii din Aden mărșăluia fluierând vesel prin garnizoană, după cum îi era obiceiul în fiecare dimineață. Se opri la bungalow-ul locotenentului Garrett, amuți și cântări gânditor scrisoarea din mâini. În tabără se răspândise fulgerător vestea că Mrs. Garrett fugise de la soțul ei, iar acesta primise de la colonelul Coghlan nu doar concediu, ceea ce oricum era un gest generos, ci și un soldat care să îl însoțească în încercarea de a o găsi și a o aduce înapoi.

– Ce să fac acum cu asta? mârâi poștaşul nemulțumit, stând pe gânduri.

În cele din urmă ridică din umeri, urcă pe verandă și împinse plicul cu portretul reginei Victoria pe timbru pe sub ușă. Vesel, sări înapoi pe stradă și își continuă drumul, fluierând.

La bungalow însă nu avea să se întoarcă multă vreme nimeni care să deschidă scrisoarea în care Gerald Greenwood își ruga fiica să se întoarcă acasă.

Drumul nu era mult mai mult decât o potecă bătută de-a lungul secolelor de copitele cailor și cămilelor caravelor. Urca abruptă și în zigzag pe podișurile de stâncă, înșirate unele după altele, ca niște trepte generoase. Născută din forța abruptă a miezului clocotitor al pământului, răcită lent și erodată cu reținere de elementele naturii, piatra întunecată strălucea în jurul crăpăturilor și adânciturilor din ea, prezentând vârfuri și îndoituri caraghioase. Drumul era tivit de găuri de cratere, parțial umplute cu apă, care strălucea într-un verde strident. Aerul licărea deasupra munților și peste întinderile de nisip dintre ei. Din depărtare, totul părea neclar și mult mai mare decât în realitate, revenind la dimensiunile normale atunci când te apropiai: ceea ce, din depărtare, părea a fi un pom redevenea tufiș, tufișul redevenea o tufă, tufa se transforma într-un mănunchi de iarbă sârmoasă, de deșert. Pe un deal, de pe care Maya mai putu desluși, privind peste umăr, casele din Shuqra sub forma unor puncte albe în depărtare, luminate de dansul scânteietor al reflexiei soarelui în apă, câmpul de lavandă părea mai puțin barbar, iar porțiunile plane din el păreau chiar moi ca o catifea cenușie. Dar

imediat după aceea se apropiară de munții străvechi, cu pantele periate de o veșnicie întregă de vânt și de nisip, cu bolovani desprinși și spărți din cauza alternanței zilelor fierbinți cu nopțile reci. Era uscat vântul care bătea aici, ca venind dintr-o sobă – de parcă în crăpăturile stâncilor s-ar fi ascuns vietăți din basme asemănătoare unor dragoni care scuipau flăcări prin ele. Și era o lume liniștită cea prin care treceau călare, în timp ce soarele se ridica tot mai sus pe cer. Nu se arăta niciun animal și nimeni nu rostea nicio vorbă. Tăcerea o apăsa pe Maya ca o povară. De câteva ori încercase să înceapă o discuție cu Djamila, în araba ei neajutorată – să vorbească despre căldură, despre munți și despre peisajul ăsta, care în ochii Mayei nu era peisaj. Însă Djamila o privise de fiecare dată cu ochii plini de reproș, în cele din urmă scuturase capul și își pusese un deget pe pânza de la gură. Iar Maya tăcuse rușinată și încurcată. Așa că se auzea doar bocănitul surd al copitelor, bubuitul cu care greutatea cailor cutremura pământul și, ca un șușotit continuu în fundal, vuietul intermitent al vântului, foșnetul delicat cu care sufla printre crengile de păducel, făcând să lucească argintii frunzele uscate ale acestora. Pe când celelalte tufișuri, care se încleștau de stâncă, rămâneau nemișcate, iar copacii pitici, tari și osoși, aveau adesea spini lungi.

Spre prânz poposiră într-o vale largă, pe fundul căreia o apă curgătoare hrănea niște tufișuri dese. Vacile cenușii, care stăteau indiferente, smulgând crengi verzi și smocuri de iarbă și măcinându-le între dinți, trădau faptul că nu mai era mult până la următoarea așezare. Era timpul să adape aici caii, să umple cu apă ploștile din piele de capră, să mănânce pâine și curmale și să bea apă din căușul palmei; era timpul și ca Maya să se ușureze într-un colț mai retras, în spatele pânzei mari și închise la culoare pe care Djamila, cu capul întors într-o parte, o ținea în fața ei ca

pe o cortină, înainte să dispară după tufișuri și stânci în același scop, și de a-i arăta Mayei cum să își curețe mâinile cu nisip, dacă vreodată nu va avea apă la dispoziție.

Valea se întindea mult pe lungime. Cu cât intrau mai mult în ea, cu atât mai înalte și mai abrupte deveneau zidurile de stâncă, iar apa se transformă într-un pârâiaș care în cele din urmă dispăru complet în pământ. Balegile uscate de cămilă arătau că drumul era practicat de caravane. În curând se zăriră și animalele, corpuri masive cu cocoșe franjurate, pe niște picioroange lungi și fragile. Alte vaci și turme întregi de oi și de capre stăteau adunate în jurul fântânilor săpate în pământ. Femei se aplecau peste gurile fântânilor, cățărându-se pe bucăți de stâncă așezate unele peste altele. Se auzea cum scormoneau înăuntru cu greble și pahare de metal, pentru a scoate și ultima picătură de lichid prețios. Maya nu-și putu lua ochii de la siluetele lirave îmbrăcate în fuste lungi petrecute și bluze simple, pentru că fețele însemnate de muncă grea și privațiuni le erau descoperite. Doar părul îl aveau acoperit de baticuri colorate, înnodate la ceafă. Doar din când în când se înălța câte o privire pe cât de curioasă, pe atât de sfioasă spre grupul de călăreți. Măgari cenușii și maro erau încărcăți cu piei pline cu apă, ca să le ducă în sate, iar jgheaburile de lemn, în jurul cărora se adunau animalele, erau umplute cu apă. Alte femei stăteau în umbra rară a pomilor, flecăreau și râdeau, păzindu-și animalele; una dintre ele mâna înapoi oile băgăcioase, pentru ca să se adape și vacile și caprele, mai răbdătoare.

Din vale poteca șerpuia într-o câmpie largă, străjuită doar la marginile îndepărtate de munții pe fundalul cărora Maya deslușea siluetele satelor. Vegetația se rări tot atât de repede pe cum apăruse. Rămaseră doar ici și colo niște copaci scunzi, noduroși, cu coroanele din frunze lunguiețe și crengi puternice acoperite de țepi răsfirate în

toate direcțiile. Rashad își conduse calul către unul dintre copaci, sperînd o capră rătăcită, care stătuse ridicată pe picioarele din spate, întinzându-și avidă gâtul spre copac. Acum plecă de acolo behăind revoltată, în timp ce Rashad, stînd în șa, își făcu de lucru printre crengi și se întoarse apoi ținînd ceva în mîna dreaptă, făcută căuș.

– Poftim. Îi întinse Mayei, în palmă, câteva fructe lucioase, de un maroniu roșcat, ca niște cireșe ovale. Maya privi plină de suspiciune de la Rashad la fructe și înapoi, iar el își lăsă capul pe spate și rîse. Rashad își desfăcu pânza de pe față și își băgă un fruct în gură. Se numesc dom și sunt bune, îi explică el mestecînd.

Cînd văzu că Rashad înghițise ce avea în gură, Maya își dădu și ea la o parte, ezitînd, pânza de pe față, luă un fruct și mușcă, prudentă, jumătate. Sub pielea tare și netedă se ascundea o pulpă galbenă, dulce și delicată la gust. Zîbind mulțumit, Rashad lăsă restul fructelor să se rostogolească în mîna Mayei și își îndemnă din nou calul în fruntea grupului. Maya apucă dârlogii strîns cu mîna stîngă și cu dreapta își băga fructele unul după altul în gură. Zeama lor îi umezi gâtulejul uscat și dizolvă gustul lipicios și scîrbos pe care îl avusese înainte în gură și care nu dispăruse nici după ce băuse apă, și se gîndi mult timp la acest gest prietenos al arabilui.

Se ivi un sat în toată această pustietate și dispăru iar, fără ca Maya să poată vedea mai mult decît copii aproape goi, cu pielea lor cafenie-închis acoperită de un strat gros de praf, care săreau țîpînd și erau atît de cufundați în jocul lor, încît nu le acordară nicio atenție călăreților. Poteca urca și cobora iar într-o altă vale, și aici era apă, verdeață și loc pentru o pauză. Maya se bucură să simtă iar pămînt sub tălpi și să își poată întinde picioarele care o dureau, chiar dacă mușchii coapselor îi tremurau, iar primii pași după coborârea de pe cal se dovediră a fi nesiguri. Rashad

maintase într-un ritm vizibil lent, iar Mayei i se părea că voise să îi acorde ei timp ca să se reobișnuiască cu șaua.

Era plăcut să îngenuncheze în fața râului care curgea lin, să își suflece mânecile largi ale cămășii și să își bage mâinile până la coate în apă, să scoată apă cu mâinile goale și să o lase să îi picure în gură. Chiar dacă avea gust de mușchi și de piatră, tot era mai bună decât apa din furtun, care căpătase o aromă inconfundabilă de capră. Se șterse cu mâinile ude pe fața lipicioasă de sudoare și plină de nisip uscat din jurul ochilor și își puse degetele reci pe ceala fierbinte, savurând senzația minunată de răcoare. Privi zămbitoare iepurii care alergau în toate părțile ca trași cu cheia, frânau, stăteau pur și simplu și mișcau din năsucuri, înainte de a-și continua țopăiala. Iepurii nu erau singurele animale care trăiau aici, după cum constată Maya în timpul lungului drum călare prin vale. Printre crengile spinoase ale copacilor, păsările își atârnavă cuiburi, burtoase și țesute des ca niște mici saci de iută. Zburau prin aer ca niște mingi din pene galben cu negru, dând harnice din aripi când părăseau cuibul și se întorceau degrabă la puii lor. Ciripitul umplea aerul cu o coloratură plină de veselie.

La câteva mile mai încolo le veni în întâmpinare o caravană, o procesiune de cămile domoale și încărcate cu bagaje, însoțite de bărbați cu îmbrăcăminte de culoarea nisipului, cu pielea de culoarea cafelei și cu frunțile și obrații vopsite în plus în indigo. Aceia dintre ei care stăteau pe una dintre cămile își pusese armele pe genunchi, iar cei care mergeau pe jos își purtau arma ca un jug pe umeri, cu brațele atârându-le lejer peste țevă și pat. Maya înghiți de câteva ori la rând, iar inima îi bătu cu putere când văzu caravana venind în direcția lor; era clar să se îndreptau spre sud, spre coastă, foarte probabil chiar spre Aden. Bărbații nu inspirau foarte multă încredere, și totuși poate îi ofereau șansa să fie salvată, din moment ce depășeau nu-

meric grupul lui Rashad. Maya ezită, așteaptă până când prima cămilă ajunsese în dreptul ei, însă Rashad i-o luă înainte. Își struni roibul lăsând calul Mayei să îl ajungă din urmă și apucă și dârlogii ei. Atât de ușor, încât calul Mayei continuă să înainteze netulburat, și totuși cu gesturi decise.

– Să nu îndrăzniți, îi șopti el din spatele pânzei care îi acoperea fața.

Maya roși și își plecă privirea, simțind că se dăduse de gol. O cuprinse teama auzind cât de dur sunase vocea lui Rashad. Însă trupul ei reacționează de la sine; când primul călăreț apărură lângă ea, la o depărtare doar puțin mai mare de un braț, Maya își încordă mușchii, apucă dârlogii mai bine, pregătită să țâșnească din rând și să tragă adânc aer în piept, pentru a striga după ajutor. Și în aceeași secundă își pierdu răsufarea, pentru că Rashad o prinsese cu atâta putere de braț, încât Mayei îi țâșniră lacrimile în ochi, fiind gata să cadă de pe cal de spaimă și de durere. Rashad îi menținu echilibrul, răspunse printr-o înclinare a capului la salutul respectuos și distant al bărbaților din cealaltă caravană și îi dădu drumul Mayei abia după ce și ultima cămilă cu coada legănată trecu pe lângă ei. Până când Maya își reveni și se asigură că nu îi strivise brațul și nu îi rupsesse cotul sau osul radial cu puterea sa, călăreții și cămilele se depărtaseră iar.

– V-am avertizat, se mulțumi Rashad să spună și se duse din nou în frunte, mânăndu-și calul printr-o presiune ușoară a călcâielor.

Maya se întoarse și mai privi o dată plină de dorință spre caravana care se făcea tot mai mică. Privirea ei întâlni ochii lipsiți de expresie ai celor doi bărbați care călăreau în spatele ei, iar Maya se grăbi să își îndrepte atenția înainte, la spatele negru-albăstrui al lui Rashad, apoi la coama calului ei. Își șterse cu dosul palmei lacrimile fierbinți de dezamăgire, adunate în colțul ochilor.

Când apuse soarele, iar stâncile păreau ca făcute din cupru turnat, se ivi în depărtare un sat, destul de mare și pătrat, marcat prin metereze din balegă uscată, care puteau de la depărtare. În interior își găseau loc câteva case de piatră și multe colibe simple din lemn și împletituri. Se auzeau câini lătrând, iar turme de oi și capre erau mânate, împreună cu câteva vaci, de niște femei spre locul de înnoptat. Lângă sat se afla o fâșie lată de teren arat, vizibil uscat și așteptând ploaia; tulpini de cereale de la ultima recoltă, sfărâmicioase, albite de soare și transformate în paie franjurate erau presărate deasupra. Era însă de parcă Rashad ar fi căutat singurătatea munților sau ar fi vrut să parcurgă în acea zi o bucată cât mai mare din drumul pe care îl aveau de făcut, pentru că merseră până după apusul soarelui, până când stâncile se contopiră la vest cu culorile înserării.

Maya se așeză pe o piatră și privi cum oamenii lui Rashad descărcară o parte din bagaje și ridicară din câteva mișcări trei corturi pătrate și făcute din aceeași pânză neagră-albăstruie ca îmbrăcămintea lor. Pe Maya o mai durea încă brațul; urmele lăsate de degetele lui Rashad se coloraseră din roșu în violet-gălbui, iar membrele, spatele și șezutul îi erau amortite și pe alocuri încordate și scuturate în mod dureros. Și mai mult o dureau însă mâinile, pline de bășici și de răni de la curelele de piele ale dârlogilor. Maya înghiți de câteva ori, să își adune saliva în gură, scuipă în palme și se frecă cu puținul lichid pe care îl obținuse, suflă pe ele, dar simți doar o urmă de răcorire și aproape nicio alinare. În semiîntuneric se auzeau lovituri ca de topor și puțin mai târziu se aprinse în fața corturilor o scânteie, iar flăcările mici crescură repede, transformându-se într-un foc de tabără adevărat. În lumina roșie și scânteietoare, unul dintre bărbați amestecă apă cu făină și îngropă rezultatul ca de gumă în cenușa încă fierbinte,

care se formase deja, în timp ce un altul lovea cu cuțitul în ceva tare. Al treilea era ocupat cu caii legați, iar Maya înțelese din sorbiturile și plescăiturile stinse pe care le auzea că bărbatul le atârnase vasele cu apă și sacii cu furaje de gât. În curând ajunse la ea un miros delicios de pâine proaspătă, carne prăjită și încă ceva. Maya pricepu de ce o lăsau să stea aici în întuneric fără să o păzească. „Ce isteți, se gândi ea cuprinsă de mânie, ce isteți sunt, să mă care călare în munți! Știu exact că după o asemenea zi sunt prea obosită să mă îndepărtez mai mult de zece pași de lângă tabără. Că nu aș putea găsi drumul spre sat noaptea și că probabil mi-aș mai rupe și gâtul pe drumul plin de pietre!“ Cu cât înaintau mai mult spre inima țării, cu atât mai lipsită de sens era orice tentativă de evadare a Mayei, fără hartă, o călăreată neexperimentată și necunoscătoare a obiceiurilor și tradițiilor arabe privitoare la o englezoaică care călătorește singură.

– Arătați-mi mâinile.

Maya ridică ușor capul când Rashad se apropie de ea ținând în mână o creangă cu frunze și acoperită de spini.

Neștiind ce avea de gând să facă cu ea și amintindu-și încă felul în care o strânsese de braț, Maya își îngropă mâinile în poală și scutură capul. Rashad oftă ghemuindu-se lângă ea, își scoase un pumnal îngust din centură și făcu mai multe adâncituri în lemnul încă moale, din care ieși îndată un lichid vâscos.

– Am auzit că englezoaicele sunt docile, spuse Rashad, dar vă asigur: dumneavoastră puteți să vă măsurați cu femeile din tribul meu. Acum dați-le aici, continuă Rashad cu voce dură, nu vreau să spuneți mai târziu că nu v-am îngrijit. Maya îl ascultă codindu-se, iar Rashad îi picură lichidul lăptos pe palme. Acum faceți așa, îi spuse el, puse la o parte creanga, își frecă palmele una de alta și dădu mulțumit din cap, când Maya îl imită.

– De ce faceți asta? îl întrebă Maya în timp ce Rashad făcea alte tăieturi în coaja fragedă și își ridică mâinile lipicioase de suc de plantă, care îi ardea ușor și în mod plăcut pe piele, răcorind-o.

Dinții lui Rashad scânteiară scurt.

– Pentru că sunteți prețioasă pentru noi, spuse el.

– Prețioasă?

Maya nu era sigură dacă îl înțelesese bine, dacă Rashad alesese exact cuvântul la care se gândea.

El tăcu un moment, părând concentrat să scoată fiecare picătură din lichidul tămăduitor din creangă. În timp ce storcea iar suc de pe palmele Mayei, îi răspunse:

– Vreau să vă înapoiez alor voștri nevătămată, pe cât stă în puterea mea. Pentru asta răspund cu onoarea mea.

– Nu înțeleg.

– Nu, răspunse Rashad și un zâmbet îi străbătu chipul. Nu puteți înțelege.

– Îmi explicați? insistă Maya timid, după o scurtă pauză.

Credea deja că nu îi va răspunde, când Rashad începu să vorbească încet, de parcă trebuia să își aleagă și să își cântărească cu grijă fiecare cuvânt.

– Aici, în sud, respectăm cu strictete vechile legi. Legi pentru comportamentul în familie, între femei și bărbați, tați, mame și copii, între tineri și bătrâni. Comportamentul în trib, între triburi, față de sultan, între sultanate.

– Așa cum scrie în Coran? întrebă Maya, mândră că știa și ea ceva despre lumea arabă, de la Richard.

– Unele, da, râse Rashad încet. Dar prin comparație cu tradițiile noastre, credința este încă foarte tânără. Iar noi ne respectăm tradițiile. Ne-au condus triburile prin ani grei și le-au făcut să înflorească, de când s-au născut. „Moștenirea tatălui tău este mai de preț decât ani de învățătură“, se spune la noi. Suntem mândri că nimeni și nimic nu ne-a putut lua aceste tradiții sau mândria noastră legată de

ele. Noi suntem în primul rând membri ai tribului și abia apoi credincioși. Așa a fost mereu și așa trebuie să rămână. Rashad făcu o scurtă pauză, apoi continuă: Una dintre aceste legi se numește *sayyir*. Reglementează relația dintre două triburi. Dacă eu, ca al-Shaheen, ajung pe un teritoriu care aparține altui trib și dacă avem cu tribul acela *sayyir*, întregul trib trebuie să aibă grijă ca eu să pot părăsi teritoriul nevătămat. Dumneavoastră, Maya, sunteți legată de mine prin legea *rafiq*. *Rafiq* înseamnă să oferi unui străin pe o perioadă limitată protecția unui trib. Sus, la turnul tăcerii, eu v-am pus pentru o vreme sub protecția tribului meu. Până când voi putea să vă predau oamenii voștri, la Ijar.

Maya cugetă la cuvintele lui, care la început nu păreau să aibă vreun sens, până când crezu că le înțelege.

– *Rafiq* înseamnă deci protecția mea obligatorie – pe parcursul unei călătorii pe care nu vreau s-o fac? rezumă ea explicațiile lui Rashad cu propriile cuvinte.

– Dacă vrei să spunei așa... râse Rashad. Da, așa este. Cel puțin în cazul de față. Făcu o mică pauză, după care continuă: Pentru *rafiq* se plătește totdeauna un preț. În cazul acesta vrem pentru paza dumneavoastră ceva de la Coghlan.

– Și cât valorez eu, în opinia dumneavoastră? nu-și putu abține Maya un acces de cinism.

– Foarte mult, spuse Rashad serios, de parcă nu ar fi observat tonul ei pe jumătate supărat, pe jumătate cochet. Atât cât a pierdut sultanatul de la Ijar, de când Haines a transformat Adenul în port deschis și cât va mai pierde probabil pe viitor, dacă nu acționăm noi.

– De aceea vorbiți atât de bine engleza, ca să puteți negocia mai eficient cu dușmanii dumneavoastră și ai sultanului? întrebă Maya și i se păru că vede o expresie de stupeoare pe chipul lui Rashad.

Rashad scutură capul și scurmă cu creanga în pământ.

– Voi, englezii, nu sunteți dușmanii noștri. E drept că nu am vrut să veniți aici. Dar ați fost mai puternici și până acum ne-ați lăsat totuși libertatea. Țsta este un lucru bun. Pentru noi, cei din interior, este în fond totuna al cui este portul de la Aden. Dar este o problemă care privește bunăstarea sau sărăcia, dacă cei care vă conduc fac o politică avantajoasă pentru sultanul din Lahej și provoacă pierderi în toate celelalte zone.

– Îmi pare rău, se simți Maya obligată să spună, chiar dacă știa că sună a remarcă gratuită și forțată.

– Nu trebuie să vă pară rău, spuse Rashad și râse din nou. Nu este nimic – cum se spune – în persoană?

– Personal, îl corectă Maya.

– Nimic personal, repetă Rashad. Nimeni nu vă face răspunzătoare pentru politica lui Coghlan. Iar eu execut doar un ordin, pe care l-am primit ca mercenar al sultanului.

Rashad amuți, iar Maya tăcu și ea, gândindu-se la cuvintele lui și mângâindu-și fără să-și dea seama brațul maltratat, cu dosul palmei. Nu înțelegea multe, dar o preocupa în special un lucru pe care îl spusese Rashad și pe care nu îl putea pune de acord cu femeile arabe învăluite în negru, de la Aden.

– Ce ați vrut să spuneți, reluă ea discuția, că pot să mă măsoar cu femeile tribului vostru?

Dinții lui Rashad sclipiră din nou în întuneric.

– Femeile al-Shaheen se spune că se pot apăra la fel de bine ca bărbații, zise el. Se ocupă de casă, de vite și de copii; torc, țes și cos, ca peste tot. Dar uneori este necesar să lupte alături de noi împotriva dușmanilor. Sunt pricepute cu sabia și viteze, și pentru că se simt egalele noastre, nu le place ca bărbații să le spună ce au de făcut.

Maya ezită un moment înainte de a pune următoarea întrebare, neștiind dacă nu cumva mergea prea departe:

– Aveți ... aveți și o soție? Sau mai multe?

– Una, răspunse Rashad râzând. Sunt prea rar în sânul tribului meu, ca să pot avea grijă de mai mult decât una, iar ea s-a împotrivit mereu să îmi iau o a doua soție. Este o soție bună! Mi-a dăruit doi fii și o fiică. Fiul mai mare este războinic ca mine, cel mic a fost primit în rândul bărbaților, iar pentru fiică vom alege în curând un soț.

Vocea lui Rashad suna tristă spunând aceste cuvinte și în același timp distantă, de parcă ar fi vorbit despre niște străini.

– Nu aș fi crezut că sunteți deja atât de bătrân, îi scăpă Mayei, ceea ce avu ca urmare un răs și mai răsunător din partea lui Rashad.

– Nu știu multe despre voi, englezii, dar cred că la noi timpul unei vieți omenеști trece altfel decât la voi! Rashad amuți pentru o clipă și păru să se gândească, așa cum o făcuse și Maya mai înainte, dacă să pună întrebarea următoare sau nu, după care se interesă, pe ton vinovat:

– Aveți copii?

– Nu, răspunse Maya cu voce spartă.

Rashad se ridică apoi cât era de lung și păru ușurat răspunzând:

– Un motiv în plus să vă ducem teafără la soțul dumneavoastră. Ca să îi puteți dăruia mulți copii.

Maya privi în urma lui, cum se îndreptă ca o siluetă neagră spre oamenii lui de lângă foc, cum aruncă creanga înăuntru, care scoase o arteziană de scânteii, cum se așeză apoi cu picioarele încrucișate și cum luă în mână paharul care i se întinse, cum interveni în discuție și râse. Pe drum se intersectase cu Djamilă, care aducea pentru Maya ceva ce se dovedii a fi o farfurie bine umplută, lângă o cană de lut cu un fel de ceai care conținea nucșoară și cuișoare. În plus mai ducea pe braț o manta de lână împotriva frigului

care se lăsase brusc și pe care Maya nu îl simțise câtă vreme Rashad fusese la ea.

Întâi Maya crezuse că hurelul din interiorul ei venea de la stomacul gol. Însă după ce mănăcă totul – carne de capră prăjită, pâine proaspătă, cu gust de nisip și funingine, pe lângă ea o pastă iute și condimentată din mazăre și fasole – îl mai simțea din nou, chiar dacă mai slab. Maya atribui acest hurel gândurilor care îi fugiseră la Ralph și faptului că nu avea copii, gânduri pe care le provocase Rashad cu întrebarea lui și cu observația de la final, precum și indignării care țipa în ea, că pretutindeni era valoroasă ca femeie doar dacă rămânea însărcinată și năștea; îl atribuia faptului că începuse să se gândească dacă ar lua-o drept un compliment ca un bărbat să spună despre ea că este „o femeie bună”, și dacă Ralph se gândise vreodată astfel la ea.

Abia când se strecură într-unul din corturi alături de Djamila și când adormi pe loc, epuizată, în culcușul din pături, se stinse și acea senzație de neliniște.

Nu înaintaseră încă mult a doua zi dimineata, când se ivi la orizont un oraș, la poalele unui munte abrupt și stâncos, în spatele căruia se înălța peretele uriaș al unui podiș. Clădiri asemănătoare unor fortărețe stăteau lipite la jumătatea înălțimii flancului muntelui, legate între ele prin trepte abrupte, iar alte trepte duceau în jos spre o aglomerare de căsuțe de la poalele muntelui, care din depărtare nu păreau a fi altceva decât niște pietre fărâmițate. Rashad își struni calul și își dădu jos pânza de pe față.

– Salim! strigă el peste umăr și repede țâșni spre el unul din cei doi bărbați din spate, dădu din cap cu putere, când Rashad îi trânti câteva fraze, după care, fără să ezite, o porni în galop înainte. Rashad își mână roibul până aproape de Maya și arătă cu o mișcare din cap spre oraș. Asta este Az-Zara, spuse el. Intrăm pe teritoriul sultanului din Lodar. Nu e un om prea plăcut. Salim îl va anunța că sosim. De îndată ce ajungem acolo, rămâneți în spate și faceți tot ce fac și oamenii mei.

Maya încuviință din cap, în semn că înțelesese. Inima îi bătea mai repede de teamă și palmele îi erau ude, astfel

incât trebui să prindă mai bine de hățuri. Se apropiară de oraș în trap lent, iar Maya observă sus pe treptele de pe munte o agitație febrilă. Oameni ca niște mici linii negre, care se grăbeau pe scări în jos și îi aminteau Mayei de aglomerarea organizată a unui drum străbătut de furnici.

Casele din Az-Zara constau în blocuri grosolane de piatră, lipite cu noroi: clădiri înalte, simple și drepte, ridicate în parte între stâncile cenușii, în parte pe acestea. Pe o porțiune dreaptă din centrul orașului îi aștepta Salim, cu fața descoperită și ținând de dârlogi un cal aflat lângă el. În spatele lui se aliniau soldații care se grăbiseră să coboare, fugind și sărind, de cum văzuseră, de la posturile lor de observație din fortăreață, că un grup de călăreți se apropia de oraș. În jurul șoldurilor purtau pânze negre și centuri de muniție care păreau grele; armele le purtau pe umăr, peste vestele care le acopereau piepturile goale și costelive. Pânzele înfășurate în jurul capetelor erau țepene și lucioase, pline de panglici vopsite în indigo, și lăsau la vedere bucle întunecate și cleioase, ca date cu pomadă. În pliurile fiecărui turban era înfipt, ca un gest ironic, un buchețel de flori sălbatice și de ierburi.

Maya aruncă o privire peste umăr și văzu că și cei doi bărbați care rămăseseră cu ei își dăduseră jos pânza care le acoperea fața, dezvăluind trăsături moi – unul din ei avea doar câteva fire răzlețe de păr în mustață –, dar fără dubiu masculine. Maya înghiți în sec, cuprinsă de panică.

– Rashad, șuieră ea, iar el își opri calul ridicând din sprâncene, până când Maya îl ajunse din urmă. Maya își desprinse pânza care îi acoperea gura și bărbia și arătă agitată spre ele. Nu pot să-mi dau asta la o parte, spuse ea, își vor da seama imediat că sunt ferneie. Și străină!

Sprâncenele lui Rashad se apropiară, amuzate.

– Da, din apropiere. Din depărtare nu neapărat. Stați în spatele oamenilor mei și țineți capul plecat. N-o să vă

dea nimeni prea multă atenție. Rashad ezită, apoi colțurile gurii i se ridicară într-un zâmbet ironic. Cel puțin dacă nu fac eu vreo greșală și dacă sultanul rămâne binevoitor față de noi.

- Ce liniștitor, murmură Maya.

Buzele lui Rashad zâmbiră acum pe de-a întregul, iar Maya îi răspunse în pofida voinței la zâmbet, chiar dacă slab și nesigur. Rashad se întoarse în șa și le făcu semn celor doi bărbați să se apropie, apoi îi făcu Mayei cu ochiul în semn de îmbărbătare și își mână roibu în față.

Se opriră lângă Salim, Rashad era în față, iar Maya câțiva pași mai în spate, între ceilalți doi bărbați, și coborâră de pe cai. Imediat cei doi bărbați se postară în fața Mayei, care își plecă apoi capul ascultătoare și se strădui să-și controleze tremurul genunchilor. Nu îndrăznea să-și imagineze ce ar aștepta-o dacă ceilalți descopereau că este femeie – într-o țară în care cele două sexe erau strict separate ar fi fost fără îndoială consecințe grave, dacă s-ar fi deconspirat. Tresări când niște degete calde le strânsesă pe ale ele, reci din cauza fricii. Djamila venise lângă ea, îi strânse scurt mâna și o privi încurajator, înainte de a se opri la o parte, cu mâinile împreunate decent în poală și cu capul acoperit de vâl plecat umil, cum se cuvenea pentru o femeie și o servitoare. Maya s-ar fi simțit mult mai bine dacă ar fi putut sta lângă ea, într-o îmbrăcămintă asemănătoare.

Privi pe sub genele lăsate și printre umerii celor doi războinici al-Shaheen cum un omuleț slab cu părul și cu barba complet cărunte păși prin fața soldaților care luaseră poziție de drepti, cu fețe serioase și pătrunse de importanța momentului. Doar felul în care își făcuse apariția, reacția oamenilor lui și privirile pline de respect ale celor care dăduseră năvală din oraș să caște gura arătau că omulețul era sultanul din Lodar. Pentru că îmbrăcămintea sa nu era mai bună decât cea a soldaților săi, cu excepția unei cămăși

negre uzate puse deasupra pânzei din jurul șoldurilor. Și el purta armă, îi lipsea doar buchetul de flori din turban, fiind înlocuit de o pană de păun. Îl urmau doi bărbați mai tineri, cu pene maronii pe cap, iar după trăsăturile asemănătoare ale fețelor lor, Maya bănuî că era vorba de fiii sultanului.

Sultanul se opri pe la mijlocul șirului de soldați și îi făcu lui Rashad semn să se apropie, cu un gest poruncitor. Rashad se apropie de el încet, pășind cumpătat și trecând pe lângă zidul de soldați din partea opusă. Se opri la trei pași de sultan, iar cei doi bărbați se priviră în tăcere, fără să dea vreun semn de prietenie sau dușmănie. Apoi sultanul își ridică brațul și șirul de soldați se dădu la o parte formând un coridor la ale cărui capete străluci un cerc alb pe zidul uneia dintre case, spre care arăta acum sultanul, fără un cuvânt. Rashad păru să cunoască ceremonia, pentru că își dădu jos cureaua care-i ținea pușca pe umăr, o duse pe cea din urmă la ochi și trase, o mai încărcă încă o dată cu un glonț scos din una dintre centuri și nimeri din nou ținta; în total de trei ori, după care își puse iar pușca pe umăr și păși într-o parte. Sultanul făcu aceeași operațiune, la fel ca și cei doi fii ai lui, iar la un semn urmat de un ordin traseră toți soldații în același timp, în semn de salut. Maya privi îngrijorată spre cai, temându-se că se vor speria și o vor lua la goană. Dar se pare că erau obișnuiți cu astfel de ritualuri gălăgioase și războinice; doar urechile le tresăriră, în rest rămaseră nemișcați, cu dârlogii atârând pe lângă ei și cu chipurile impasibile.

Abia acum sultanul și Rashad se salutară cu o bătaie sonoră de mână, însoțită de formule de salut spuse cu voce tare, de întrebări puse de sultan și răspunsuri date de Rashad, privind locul de unde veneau, unde mergeau, care era motivul călătoriei lor și ce noutăți aduceau de la țarm. Maya nu înțelegea totul, i se păru însă că aude cum

Rashad spune că scopul călătoriei lor spre nord este transportul de „mărfuri de valoare scăzută pentru Ijar“. O pânză fu pusă pe pământul gol și, la un gest de invitație al sultanului, Rashad și el se așezară unul în fața celuilalt, în timp ce fiii sultanului luară loc în spatele tatălui lor. Un servitor le aduse cafea, înclinându-se adânc, iar mirosul îmbietor de cafea cu iz de ghimbir ajunse până la Maya. Deși nu era încă amiază, soarele ardea pe cerul lipsit de nori, iar discuția dintre sultan și Rashad se întindea la nesfârșit. Atenția Mayei fu distrasă de un zăngănit repetat, iar Maya rămase timp de câteva clipe fără aer, văzând că dinspre casele de la marginea orașului se apropia o procesiune de prizonieri. Siluete subnutrite, îmbrăcate în zdrențe, cu inele de fier în jurul gleznelor, legate printr-o bucată lunguiață de metal care nu le permitea să facă decât pași minusculi sau să sară. Mânați de doi soldați, se rânduiau în spatele sultanului, care își deschise lăudăros brațele, de parcă ar fi vrut să spună: „Priviți, toate astea sunt ale mele!“.

Sultanul mai schimbă câteva vorbe cu Rashad, apoi acesta se întoarse spre Salim și îi făcu semn să se apropie. Era evident că Salim știa ce avea de făcut, căută într-una din gențile legate de șaua lui și îi înmână căpitanului lui ceva ce acesta număra în fața sultanului, pe pânza întinsă pe jos: monede care străluceau la soare și pe care sultanul le luă mulțumit.

Apoi se ridicară în sfârșit, se despărțiră călduros, iar Rashad putu da semnalul de plecare, printr-o mișcare ascendentă a degetului arătător. De îndată ce Maya se urcă în șa, calul unuia din cei doi oameni ai lui Rashad se puse în dreptul ei, ferind-o de privirile sultanului. Rashad își ridică mâna în semn de salut și porni la trap, părăsind *Az-Zara*.

De îndată ce orașul nu se mai văzu, Maya își mână calul lângă roibu lui Rashad.

– Pentru ce i-ai dat bani sultanului? întrebă ea.

– Ca să ne lase să trecem. Bani de drum – un lucru obișnuit aici.

– Cine erau prizonierii? continuă Maya și un fior o trece gândindu-se la bărbații prăpădiți pe care îi văzuse în lanțuri.

Surprinse privirea aruncată de Rashad.

– Ostaticii sultanului.

Maya simți un gust rece, metalic, în gură.

– Înseamnă că trebuie să vă fiu recunoscătoare că nu mă puneți și pe mine în lanțuri! zise ea.

Voise să sune ironică, dar constată cu stupeoare că sunase aproape lingușitor.

Rashad întoarse capul spre ea și o privi mai întâi consternat, apoi sever, încruntând din sprâncene.

– Sultanul din Lodar face asta pentru propria distracție. Îi ia ostatici pe călătorii cu punga goală sau pe cei care pur și simplu nu-i plac. Nu are nicio legătură cu *rafiq* sau cu *ind*, datoria mea de a-l ajuta pe sultanul meu să-și primească drepturile. Vă tratez conform misiunii mele, adăugă Rashad și încuviință scurt din cap.

Calul lui Rashad o porni în galop ușor înainte, o bună bucată de drum, după care continuă iar la trap. Maya privi afectată în urma lui Rashad, care stătea drept în șa, părând dintr-odată foarte distant. Îi năvăli sângele în obraji dându-și seama că și-ar fi dorit ca el să aibă grijă de ea de dragul ei – și nu pentru că reprezenta o marfă prețioasă în negocierile dintre sultanul din Ijar și colonelul Coghlan și pentru că Rashad se simțea dator să respecte severul cod de onoare al tribului său. Preț de câteva clipe îngrozitoare, Maya înțelese cât de mult depindea viața ei de Rashad și se surprinse că se gândește la mai multe posibilități prin care ar putea să-i câștige bunăvoința: lingușeală, cochetărie, umilintă fățișă. Îi veni din nou în minte Angelina. Nu

încercase și aceasta mereu să câștige bunăvoința bărbaților, nu doar pentru a-și satisface orgoliul, ci în primul rând ca să-l câștige astfel pe vreunul dintre ei, care promitea să fie o partidă bună și să-i asigure astfel viitorul? Și așa cum Maya nimerise din întâmplare între fronturile sultanatelor pe de o parte și conducerea din Aden pe cealaltă, era probabil prinsă și Angelina de regulile societății, și amândouă încercau să scoată ce puteau din situația asta. Maya simți un val de duioșie pentru surioara ei avidă să placă celorlalți și îndrăgostită de sine însăși și o făcu să își îndemne calul zâmbind, sperând că va reuși să o revadă pe Angelina cât de curând. Chiar dacă drumul o ducea deocamdată tot mai adânc spre inima Arabiei.

Nu departe de Az-Zara, în cel mai înalt punct al unui deal neted și nisipos, ajunseră în următoarea așezare. Mai mare decât Az-Zara ca întindere, așezarea consta însă doar din câteva case de piatră, două moschei cam prăpădite și un câmp întreg de locuințe simple, făcute din crengi legate mănunchi. Pe cealaltă parte a dealului, pe o câmpie întinsă, proaspăt însămânțată, se opriră la o fântână de formă pătrată, zidită din piatră și împodobită cu ornamente încrustate, uimitor de bogate față de pustiul din jur. O vibrație surdă care venea din pământ și din aer o făcu pe Maya să ridice capul, pe când tocmai scotea apă din fântână să bea. Un cal bălan se apropia în galop, iar bărbatul îmbrăcat în haine lungi de beduin, cu turban roșu pe cap, sări de pe el înainte ca animalul să se oprească, și își întinse brațul spre grupul de la fântână, în semn de salut; unul dintre bărbații care tocmai încărcau pe cai burdufurile umplute cu apă proaspătă îi răspunse la salut printr-un strigăt de bucurie. Rashad merse cu pași mari spre el și își scuturără mâinile râzând în gura mare, se îmbrățișară călduros și se sărutară pe obraji. Discutând aprins, călărețul îi arătă lui Rashad palma, încuviințată din cap râzând și dădu

din mână, de parcă ar fi spus „nu e așa rău“. De aici Maya deduse că nou-venitul trebuia să fie Ali, omul lui Rashad pe care ea îl mușcase de mână atunci când fusese răpită, și își reținu un zâmbet de triumf. Ali dădea mereu agitat din cap și arăta în spatele său, în direcția orașului Az-Zara, făcu în cele din urmă un semn de regret și gesticulă de parcă ar fi vrut să spună „nu e vina mea“. Rashad fugi până la roibul său și se întoarse la Ali cu o punguță de piele, pe care i-o puse în mână. Urmă o despărțire la fel de plină de căldură; Ali se aruncă pe cal și plecă în direcția din care venise.

– E totul în ordine? întrebă Maya când Rashad se întoarse la ei.

– O da, răspunse el încuviințând din cap, iar vocea îi suna veselă. Când apucă frâiele calului, Rashad ezită, păru să se gândească la ceva, apoi adăugă: Ali și un alt om de-al meu sunt atenți la ce se întâmplă în sud, unde merg costumați în haine străine de trib. Doi soldați englezi au plecat spre Ijar.

Maya își mușcă buza de jos și îl privi pe Rashad care se urca pe cal.

– Și unde sunt acum? întrebă ea cu mâna făcută streășină la ochi, pentru a-și feri ochii de soare în timp ce privea în sus spre el.

– Sigur n-am să-ți spun asta, râse el. Altfel cine știe ce-ți mai trece prin cap ca să ne faci să întârziem!

Însă gândul că soldații de la garnizoană erau pe drum, poate chiar imediat pe urmele lor, nu îi dădu pace Mayei. De îndată ce se văzu călare, își mână calul lângă roibul lui Rashad și călări lângă el.

– Îi va lăsa sultanul din Lodar să treacă?

– Trebuie să se descurce singuri, răspunse Rashad ridicând din umeri.

-Nu ați fi putut pune o vorbă bună pentru ei la sultan? insistă Maya febril. Doar este și în interesul vostru ca ei să ajungă cât se poate de repede la...

Rashad trase brusc de dârlogi, punându-și roibul de-a curmezișul în fața calului Mayei, care făcu speriat o săritură înapoi, făcând-o pe Maya să se prindă cu amândouă mâinile de șa, ca să își păstreze echilibrul. Părea enervat, dar vocea îi sună liniștită, când îi explică:

-Dacă i-aș fi spus sultanului că sunteți la mine și din ce motiv - nu ne-ar fi lăsat niciodată să trecem și ar fi încercat să scoată cât de mulți bani putea, și de la Ijar, și de la Aden. *Yalla*, vreau să traversez chiar astăzi strâmtoarea de la Talh, adăugă Rashad făcând un gest energic din cap.

Se apropiară în ritm crescut de stânca roșiatică de granit, care vopsea în ruginiu șiroaiele ce curgeau în albiile de râu aproape secate. Pe stâncile goale din fața masivului fuseseră ridicate case de piatră, atât de minuscule, încât parcă ar fi trăit în ele pitici. Roca era bogată în forme, spartă în multe fațete, cu straturi suprapuse, spălată de ape în muchii ascuțite sau curbe line. Drumul pe care îl urmau începea să urce, cățărându-se printre munți prăpăstioși și pante pline de grohotiș, pe ambele părți. Sus pe coame stăteau posturile de apărare ca niște cuiburi de păsări, cu deschizături pentru tragere în zidurile grosolane. Urcau tot mai sus și se apropiau tot mai mult de masivul muntos care se ridica amenințător înaintea lor, atât de abrupt încât părea de netrecut. După canicula din depresiuni, un vânt răcoros și plăcut îi flutura Mayei cămașa și turbanul. Ajunși pe un mic platou, o mișcare a lui Rashad și un clic fin repetat venind din spatele ei îi atraseră Mayei atenția. Rashad stătea cu pușca pregătită de tragere și cu piedica trasă, la fel ca și oamenii săi, iar Maya observă cum toți patru cercetau împrejurimile cu ochi atenți.

– Ce este? șopti Maya neliniștită, când ajunse lângă Rashad.

– Zona asta se află între teritoriile a două triburi, murmură el fără să o privească. E țara nimănui. Aici își poartă disputele. Dacă trebuie, și pe spatele călătorilor.

Când veni vremea prânzului, făcură un popas. O pauză prea puțin odihnitoare după ce călăriseră prin munți, căci în timp ce oamenii și animalele își stingeau setea cu apă, iar Salim împărțea pâinea gata făcută înmuiată în ulei de susan, cel puțin doi dintre bărbați stăteau mereu de pază, cu armele pregătite, iar Maya răsuflă ușurată când o porniră din nou la drum. Se urcase deja pe cal, când Rashad își mână roibul spre ea și își făcu de lucru la bagajul prins în curele în spatele Mayei.

– Poftim, spuse și îi întinse o pelerină din lână vopsită în indigo, care se închidea la gât cu un cordon. Veți avea nevoie de ea.

– *Shukran*, răspuse ea, mulțumesc. Rashad dădu doar din cap și își aruncă și el pe umeri o pelerină din aceea ca un cort. Vântul deveni mai aspru și mai rece, când călăreții lăsară în urma lor orice semn de prezență omenească. Era de parcă pereții munților s-ar fi îngustat înaintea lor, ca să-i împiedice să-și continue drumul, însă Rashad urmă stăruitor calea pe care pornise. Norii se adunară în fața soarelui, trecură peste stânci și lăsară umbre netede pe adânciturile din pământ pline cu apă de ploaie.

Maya se piti când o pasăre maro-cenușie țâșni la distanță mică peste capul ei, venind parcă de nicăieri și zburând spre alt nicăieri, frapant de asemănătoare cu porumbii din patria ei. După următoarea cotitură, Maya trase surprinsă aer în piept și își opri calul smucind brusc de dârlogi. Un iepure speriat o zbughi în zigzag și dispăru în spatele unei ridicături: frunze diforme, din care ieșeau nenumărate tulpini încoronate de umbreluțe de un roșu strălucitor. Flori

portocalii de mătase împodobeau crengile lungi, pe care frunzișul filigran alterna cu spinii. Din crăpăturile stâncilor creșteau tufișuri stufoase, pe jumătate aproape copaci, și aloe cu trunchiuri înalte, cu inflorescențe ca niște struguri acoperite, pe deasupra frunzelor cărnoase și ascuțite, cu muguri grași și strălucitori, roșii ca focul și galbeni. Deschise, florile semănau cu niște clopoței supli cu suprafața canelată și mată. Maya nu mai văzuse niciodată o asemenea frumusețe exotică și sălbatică; și n-ar fi crezut să se afle ceva atât de amețitor în această zonă neprimitoare. Vrăjită de priveliște, Maya fu învinsă de lacrimi și uită totul în jur. Nu observă nici că Rashad ridicase mâna pentru a opri restul grupului și că aștepta răbdător, privind-o lung, până când își dădu seama după sclipirea din ochii ei că Maya începuse să-și dezlipească privirea de la acea minunăție de culori și că făcuse semn să pornească din nou.

Urcușul deveni dificil. Mai puțin pentru cai, care păreau să fie obișnuiți cu asta, cât pentru Maya, pe care o nelinișteau pietrele desprinse de sub copitele calului. Începu să tragă plină de nervozitate de hățuri, încercând să ocolească locurile care i se păreau nesigure sau periculoase. Rashad auzise zgomotul neregulat al copitelor calului ei și după ce aruncă o privire peste umăr așteptă până când Maya îl ajunse din urmă, îi luă apoi cu o mișcare ușoară, dar fermă, hățurile din mână și mână apoi ambii cai înaintea, tot mai sus spre panta care puțin mai încolo o cotea la dreapta, spre o prăpastie adâncă și întunecată, pe jumătate ascunsă sub văluri delicate de nori.

Maya mai privi o dată în urma ei. În depărtare se întindea până la mare o câmpie imensă, luminată de soare, în fața căreia se ridicau dealurile și munții risipiți pe care veniseră, și ceva mai la o parte conurile negricioase cu vârfurile tăiate, ca niște vulcani stinși de mult. După care

dispărură în întunecimea trecătorii de la Talh, pustie și moartă, în care caii și călăreții erau ca niște jucării în fața miazelor ziduri de stâncă, nesfârșite. Putea să fie un drum de câteva luni, de câteva zile sau de câteva ore – în locul acesta nu s-ar fi simțit diferența. Iar Rashad ducea netulburat calul Mayei de hățuri.

Hăul îi scui pă pe neașteptate pe un platou de pe care puteau vedea un pământ ca o mare uscată, ușor ondulată, cenușiu-cafenie. Pe deasupra erau presărate stânci strălucitoare și goale, cu pete de culoarea somonului, roșii ca focul sau galbene ocru, întrerupte de copaci noduroși, aplecați la pământ sub greutatea vârstei și a intemperiiilor.

– *Bilad ash-Shaitan*, îl auzi Maya pe Rashad șoptind lângă ea și îl privi speriată. Țara diavolului. Rashad îi aruncă un zâmbet ironic, înainte de a-și trage pânza din nou peste gură și nas. Felul în care accentuase cuvintele, cu un amestec de nostalgie, plăcere și venerație, felul în care i se ridicaseră colțurile buzelor și în care îi străluciseră ochii, făcuse ca timp de o clipă un alt chip să se suprapună peste cel al arabilui. *Richard*. Iar inima Mayei bătu repede, mult mai repede decât loveau copitele calului ei pământul, în timp ce începură să coboare pe partea de dincolo de Talh.

Nu mai reușiră să meargă mult în acea zi, cu toate că Rashad îi îndemna să se grăbească pe cât se putea pe poteca acoperită de pietriș. Soarele dispăruse deja, iar inserarea care îi urmă se lăsă ca o pătură grea peste valea uscată și peste poalele munților. *Wadi* se numea o vale din aceasta alungită, îi spusese Rashad. Nespuse de stearpă timp de multe luni, putea fi străbătută pe neașteptate de un fluviu sălbatic, atunci când ploua. Locul prin care cursese un asemenea râu din care rămăsese acum doar un lac fu ales pentru tabăra lor de noapte, când se lăsase deja de mult întunericul între zidurile abrupte. Maya nu își găsea somnul în cort, cu toate că fiecare părțică din corp îi era obosită și o durea, cu toate că era sătulă de la pâine și orez cu

fasole, iar respirația regulată și sonoră a Djamilei, care dormea lângă ea, avea asupra ei efectul unui cântec de leagăn.

Încet, ca să nu o trezească, Maya își luă pelerina pe care și-o așternuse peste pătura propriu-zisă și ieși în patru labe din cort. Înainte să se încalțe, își scutură – așa cum îi arătase Djamila – cizmele pe care le lăsase afară. Maya înțelesese și fără cuvinte că insectelor și reptilelor le place să își facă culcuș înăuntru. Focul ardea slab și mărunț. Nu mai era mult până să se stingă și ultimele flăcări. Maya își întinse picioarele dureroase, simțind cât de bine îi face această poziție, și trase în piept aerul rece și curat, care mai purta în sine izul muntelui.

– *Masâ al-chêr*, bună seara, se auzi din întunericul de pe partea cealaltă a focului vocea inconfundabilă și adâncă a lui Rashad.

Maya ezită scurt, neștiind cum să se poarte, după care ocoli însă decisă focul, înaintând până când distinsese silueta întunecată așezată pe pământ.

– *Masâ an-nûr*, răspunse ea corespunzător.

În lumina slabă văzu cum Rashad luă o cârpă, șterse o cană cu ea și turnă înăuntru un lichid fierbinte, după care i-o întinse. Făcu un gest de invitație arătând spre pământ, iar Maya se așeză lângă el cu picioarele încrucișate. *Shukran*. Era ciudat cât de repede se obișnuise cu îmbrăcămintea asta străină, cu pantalonii și cămașa largă. Doar uneori, mai ales când se simțea încurcată, ca acum, îi lipseau gesturile familiare în care găsea sprijin, ca acela de a-și trece mâinile peste fustă sau de a trage de câte un volan.

– Nu puteți dormi? o întrebă el.

Maya scutură capul.

Dintr-un motiv pe care nu îl cunoștea nici ea, simți nevoia să îi vorbească pe limba lui.

– *Kathî*, mult, începu ea și își puse vârfurile degetelor pe tâmple. *Hâna*, aici. Mâna i se mută spre coșul pieptului, deasupra inimii. *Wa-hâna*. Și aici.

Rashad scoase un sunet de înțelegere și înclină capul în semn de încuviințare, însă tăcu, ceea ce spori stânjeneala Mayei.

– E bună cafeaua, spuse ea și mai luă o înghițitură, cu... cu... Maya căută cuvântul arab potrivit, pe care însă îl uitase. Ghimbir, spuse în cele din urmă pe engleză, scuzându-se cu un oftat.

– Zanjabil.

– *Zanjabil*, repetă Maya și râseră amândoi încet, evitând însă să se privească și ațintindu-și în schimb ochii pe ultimele flăcări care tremurau palide, autodevorându-se și transformându-se în funingine.

După ce Maya își termină cafeaua și își puse cana în fața ei pe pământ, Rashad se ridică și dădu să se îndepărteze de loc, către întunericul care învăluia totul.

– Vino, spuse el.

Inima Mayei bătu nebunește, plină de teamă, și aruncă o privire rapidă spre corturi. Oare îi interpretase Rashad greșit prezența, apropierea, strădaniile ei de a vorbi araba, crezând că era vorba de o propunere de alt gen? Pașii lui se îndepărtau scârțâind pe pământul uscat, iar Mayei nu îi rămânea mult timp de gândit. Sări în picioare și se grăbi pe urma sunetului cizmelor lui, străduindu-se totuși să mențină o anumită distanță, strângându-și brațele în jurul ei fără să-și dea seama și ușor aplecată în față. Merșeră poate douăzeci de iarzi, după care Rashad se opri, își dădu jos pelerina de la umeri și o întinse pe jos, iar el se așeză la câțiva pași mai încolo, pe pământ. Maya se apropie încet. Rashad nu se clinti. Se așeză prudentă pe marginea păturii și îl privi pe arab dintr-o parte, însă acesta nu îi dădea atenție. Suspiciunea Mayei nu putea fi stinsă însă atât de ușor și continuă să-l observe cu coada ochiului, în timp ce își plimba privirea peste întunericul din față, apoi către cer. Se chinui să tragă aer în piept, de uimire.

Stelele erau atât de aproape, de parcă pământul și cerul s-ar fi unit. Miliarde de așchii de cristal, de o frumusețe și o minunăție care Mayei nu i se mai părea pământească, ci divină. Maya se simți cuprinsă de o fericire profundă, chiar dacă se simțea minusculă sub acea mare de lumini și îngrozitor de insignifiantă. O coadă argintie trecu pe indigoul cerului înnoptat, foarte încet, de parcă ar fi vrut să se asigure că Maya chiar o vedea, înainte să-și mărească viteza și să se stingă la mică distanță deasupra orizontului. „Pune-ți o dorință“, jubilă o voce de copil în ea, nu, două voci, trei. Maya, Angelina și Jonathan, cu mulți ani în urmă. Steaua căzătoare se stinsese în doar câteva secunde, ca o viață de om față de eternitate. Mort. În cer. Cineva îi povestise cu mult timp în urmă că sufletul omului se transformă în stea atunci când omul moare. „Cine mi-a povestit ... bunicul – bunicul a fost, la primul Crăciun de la Black Hall. Care o fi steaua lui – și care a lui Jonathan? Jonathan...“ Pe obrazii Mayei începură să curgă lacrimi, și îi scăpă un hohot de plâns. Jonathan nu mai era. Inimaginabil. Îngrozitor de sigur. De definitiv. Și totuși, îl simțea atât de aproape, aici, acum, de-a pururi, în amintirea din sufletul Mayei, lucrurile pe care le trăiseră împreună, pe care le simțiseră. Maya plânse și își ascunse fața în palme. Rușinându-se că îl bănuise pe Rashad de intenții ascunse, în timp ce el voise doar să îi arate asta. „Dar de unde puteam ști...“ Durerea pe care le-o provocase părinților, urmându-și inima. „De unde puteam ști că nu este bine ce fac?“ Era nemulțumită de ea, de deciziile ei, de momentele pe care le pierduse, își ceru iertare. În primul rând față de ea însăși. Și în ciuda lipsei de însemnătate, în ciuda neputinței, Maya se simți în siguranță și apărată, și nu doar de către lumina argintie a stelelor.

Rashad stătea lângă ea și tăcea. Așteptă până când Mayei îi secară lacrimile. Abia atunci spuse atât de încet,

pe arabă, și atât de lent, de parcă ar fi vrut să fie sigur că Maya înțelegea cât mai mult din ce îi spunea:

– Asta face deșertul cu noi când ne deschidem sufletele: ne arată ce zace ascuns în noi și ne limpezește mintea. Doar cine este destul de puternic poate suporta lucrurile astea.

Oare Richard fusese vreodată destul de puternic să se deschidă astfel în fața deșertului? Sau poate fusese mult prea ocupat să cerceteze, să măsoare, să învingă obstacolele și să își scrie raportul? „Și dacă fusese – cât de înspăimântătoare trebuie să fi fost lucrurile pe care le-a văzut în mine?” Însă gândul la Richard Francis Burton se stinse la fel de repede ca steaua căzătoare. Și mai repede se stinse gândul la Ralph, care nici măcar nu cutezase să privească realitatea în față. „Rămâi cu bine, Jonathan.” Dar poate Rashad spusese cuvintele de mai înainte cu un anumit sens, pentru că erau importante pentru el.

– Am avut un frate, se auzi Maya spunând pe engleză. A murit în războiul dus împotriva Rusiei. Nu e mult de atunci. De aceea am fost sus în turn.

Trecură câteva clipe, până auzi vocea lui Rashad, pe arabă.

– Tatăl meu a murit cu un glonț englezesc în piept. Eu eram lângă el. Nu ar fi lipsit mult să mă nimerească pe mine. L-am ținut în brațe până la ultima lui răsufare. Au trecut mulți ani de atunci. Cuvintele lui Rashad nu sunau acuzatoare, ci erau încărcate de o tristețe plină de duiosie. Tăcură amândoi, pentru că nu aveau nevoie de cuvinte. Își vegheară amândoi morții, până când stelele păliră și apoi se întoarseră în tabără, văzându-și fiecare de drumul său. Amândoi decise să se poarte în continuare de parcă noaptea asta n-ar fi existat niciodată și știind totodată că nu vor reuși să o facă.

Wadi Hatib le arăta drumul pe care să își continue călătoria. Întâi un drum îngust, ca o brazdă trasă de degetul lui Dumnezeu printre vârfurile de piatră. „Sau de o gheară de diavol“, se gândi Maya amintindu-și de denumirea pe care i-o spusese Rashad: Bilad ash-Shaitan, Țara diavolului. Pe pantele care se retrăgeau încet, în timp ce *wadi* se lărgea cu cât înaintau, piatra poroasă se amesteca cu nisipul. Din mijlocul văii uscate porneau, ca ramificațiile fine ale unui vas sanguin, mici șanțuri de irigare. Străjuite de rânduri de piatră făurite de mâna omului, se întindeau prin câmpie până la porțiunile terasate dintre pantele de munte și vale. Cu toate acestea, grupul de călăreți întâlni alți oameni abia după câteva mile: trei bărbați înfășurați în pânze decolorate roșii și albastre, care se apropiau de ei urcați pe spatele unor cămile. Salim se duse în față lângă Rashad, care îi puse câteva monede în palmă și făcu semn să se oprească grupul, după care Salim porni în galop până la călăreții de pe cămile, ridicând o mână pentru a arăta că vine cu gânduri pașnice. Maya profită de acest moment pentru a-și mâna calul câțiva pași mai în față, după care se opri lângă Rashad și aruncă o privire timidă spre

el, observând că Rashad privea sceptic tratativele duse de Salim. Așa se purtase toată ziua, de dimineța, de când plecaseră iar la drum. Se evitau, nu schimbaseră nici măcar o vorbă și nici mai mult decât o privire fugară. Și totuși, un fir elastic și invizibil îi atrăgea mereu unul spre altul, făcând calul Mayei să grăbească pasul ca de la sine și încetinind roibul lui Richard, înainte ca ei să își dea seama de asta și să mărească în mod voit distanța dintre ei. Și la fel de voit își îndreptă acum Maya privirile spre Salim, care părea să fi căzut repede de acord cu cei trei bărbați, pentru că le înmână banii și se întoarce numaidecât.

– Putem trece, îi strigă el lui Rashad, care iar se grăbi să își întoarcă privirea de la Maya, după care încuviință și își îndemnă calul la trap, strângându-l ușor între coapse.

Abia după o vreme zăriră locuințele omenești: niște clădiri ca niște cetăți, lipite de dealuri și părând a fi niște excrescențe pline de muchii ale acestora. După care mult timp nu mai urmă nimic ce ar fi putut bucura sau preocupa ochiul, iar Maya simți că aceasta era latura drăcească a acestui loc. Milă după milă, oră după oră, succesiunea identică de decoruri și imagini: piatră și nisip, câmpie și pantă, păducel și copaci noduroși, care aveau ceva din Vechiul Testament, iar alternanța deja familiară a călăritului și popasurilor întăreau senzația de monotonie. Spre ușurarea Mayei și spre bucuria ochilor ei obosiți, *wadi* se îngustă din nou, iar caii trecură pe rând într-un canal uscat și împrejmuț de pietre. Totuși, se aflau aici covoare de orz copt, pieptănate de vânt, și petice de pământ cafeniu acoperite cu o boare de însămânțări care încolțeau, irigate cu ajutorul unei fântâni din care un măgar și o cămilă scoteau lichidul atât de necesar, cu ajutorul unui scripete care scârțâia până departe. „Cât de nedrept sunt împărțite aici

pustietatea și fertilitatea...“ Pe o colină se afla un sat – case joase de piatră în jurul unei cetăți de apărare – semănând în mod izbitor cu un oraș european medieval. Doar cupola și mormintele de sub ea, marcate cu movile simple de piatră, anulau asemănarea. Și aici se apropiară de ei bărbați pe cămile, de data asta cinci la număr, și din nou Salim se duse la ei să negocieze prețul drumului. Căzură în mod pașnic de acord. Ca o umbră colorată în lumina după-amiezii, bărbații de pe cămile îi însoțiră de la distanță pe călăreții lui Rashad, până când *wadi* se vărsă într-un câmp de bucăți răsfirate de stâncă, printre care ducea o potecă bătătorită. Acolo însoțitorii lor se opriră și ridicară mâinile în semn de salut. Maya presupuse că aici se termina teritoriul tribului lor, lucru confirmat imediat după aceea de Rashad și oamenii lui, care puseră mâna pe arme. Soarele apunea, revărsa culori strălucitoare peste cer și peste bucățile de stâncă. Poteca dădu în cele din urmă într-o mică vale străjuită de un cerc generos de pietre, ideal pentru un popas. În timp ce bărbații ridicau, ca de obicei, corturile, iar unul dintre ei se cățara printre pietre pentru a aduna lemne uscate pentru foc, Maya se duse cuprinsă de mirare la blocurile dreptunghiulare din piatră bătută, care se ridicau în mijloc din solul nisipos și o întreceau în înălțime cu câteva capete. Își trecu buricele degetelor peste suprafața plină de cicatrici, le adânci în reliefurile ciudate, prin locurile unde nu era erodat de intemperii. Semăna cu o scriere cuneiformă, dar cu semne mai mari și cu forme diverse. Maya își ridică privirea, când văzu cu coada ochiului că Rashad se apropia de ea, și își lăsă încurcată mâna în jos, de parcă s-ar fi aflat într-un muzeu și ar fi atins exponatele, deși nu era voie.

– Spune că datează de pe vremea himiariților, spuse el în engleză, fără reproș în voce. Tribul prin teritoriul căruia

tocmai am trecut se consideră a fi urmașul lor. Himyarul a fost un vechi regat cu multe generații în urmă, cu mult înainte de venirea Profetului. La câteva mii de aici mai există ruinele cetății. Pe vremuri Himyarul era atât de puternic, încât cucerise până și Saba cea mare și vestită. Până când l-a slăbit regatul Aksum – împreună cu triburile de beduini. Vocea lui Rashad sună plină de mândrie, continuând: Printre ei s-au aflat și strămoșii mei al-Shaheen. O legendă povestită din moși-strămoși.

Maya simți un fior plăcut, care îi porni de sub cămașă și i se întinse spre brațe. Cu mult peste două mii de ani în urmă aici trăiseră oameni, probabil că fusese un peisaj înflorit, un oraș animat, iar mărturiile de piatră din fața ei fuseseră poate un lăcaș de cult sau un monument închinat unor fapte mărețe. Mai întinse o dată mâna și atinse piatra șlefuită de vântul, nisipul, soarele și ploaia atâtor ani, de parcă ar fi putut șterge astfel timpul care se scursesese de atunci. Oamenii se născuseră și muriseră, dar blocurile de stâncă cu semnele încrustate în ele supraviețuiseră până azi. „O bucată de eternitate. De nemurire.“

– Unde era Aksum?

– Dincolo de Bab el-Mandeb.

Rashad își plimbă ochii între Maya și stela de piatră.

– Vă place? întrebă el cu o moliciune neobișnuită în voce.

Maya încuviință.

– Pot spune că am crescut printre inscripții vechi. Tatăl meu se ocupă cu ele, spuse Maya.

Vru apoi să mai adauge ceva, dar vocea îi cedă când își dădu seama că o cuprinde dorința de a-i arăta lui Gerald aceste pietre și un nod mare i se puse în gât.

- Atunci are să vă placă Nisab. Resturile unui oraș de negustori, spuse Rashad ridicând mâna spre nord, pe vechiul drum al tămâii. Dacă totul merge bine, ajungem acolo în două zile. Rashad ezită, iar cuvintele pe care le purta în el păreau să îi părăsească cu greu buzele. Vreți să îmi povestiți – despre tatăl dumneavoastră? Mai târziu, la foc?

Lumina flăcărilor făcea crăpăturile din jurul inscripțiilor să strălucească în nuanțe de aur și bronz, în timp ce stelele le scaldau într-o lumină argintie. Poate că pe vremuri fuseseră într-adevăr acoperite cu metale prețioase, pe care atingerea secolelor le îndepărtase pe rând, așa bogat cum trebuie să fi fost Himyarul și după ce povestise Rashad din legendele poporului său. Bunăstarea Himyarului venise de la comerțul cu tămâie și smirnă, ambele rășini ale copacilor indigeni, pe care Maya îi observase pe drumul parcurs azi și care pe vremuri erau cântărite în aur, fiind folosite ca medicament, ca produse cosmetice și pentru a fi aprinse în timpul riturilor religioase. Maya povesti despre călătoriile tatălui său, despre fascinația lui pentru lucrurile din vechime care înfruntaseră timpul, despre strădaniile lui de a nu le lăsa să cadă din nou în uitare, despre orele petrecute împreună cu el în biroul lui de acasă. Îi povesti despre Oxford și despre clădirile lui pline de istorie, vechiate de turnuri. Se strădui să îi descrie totul cât mai viu și mai pe înțeles; cu toate astea trebui să descrie pe larg anumite noțiuni pe care Rashad nu putea să și le imagineze, folosindu-se de gesturi și de mimică sau desenând cu degetul în nisipul de la picioarele lor. De exemplu zăpada, pe care Rashad nu o văzuse niciodată, ba nici măcar nu știa că există așa ceva, pentru că în munți era adesea foarte frig și ploua des, dar niciodată amândouă în același timp.

Iar Rashad trebui și el să se folosească adesea de mâini, ca să exprime ceea ce voia să spună vorbind despre tatăl lui, povestind cum îl învățase acesta să călărească încă înainte de a face primii pași, cum îl învățase să tragă cu pușca și să mânuiască sabia. Maya îl asculta transpusă cum povestea despre șoimii pe care bărbații din tribul lui îi creșteau și îi dresau să vâneze vânat mic sau chiar antilope. Pentru că cine îl venerază pe Allah nu are voie să mănânce carne de la animale care nu au fost sacrificate conform ritualului și lăsate să sângereze. Șoimii tribului al-Shaheen aveau fără excepție pene albe.

– Albe ca nisipul deșertului din care au venit strămoșii noștri, explică Rashad, și de aici venea și numele tribului lor: *al-Shaheen*, „șoimul alb“.

Rashad povesti despre imensul deșert Rub al-Khali, care era atât de dușmănos, încât îl ocoleau până și beduinii. Îl numeau simplu *Al-Rimal*, „nisipurile“, pentru că acolo nu era nimic în afară de nisip și caniculă, o caniculă inimaginabilă, preț de sute de mii de mile în toate punctele cardinale. Doar pe la margini umblau beduini, de exemplu prin sora mai mică a „nisipurilor“, *Ramlat as-Sabatayn*. Însă legenda spunea că nu fusese întotdeauna așa. Înainte ca valurile de nisip înalte cât casa să se extindă și să gonească aproape toate vietățile, se pare că acolo fuseseră lacuri și râuri, antilope oryx, bivoli de apă, hipopotami și pe lângă acestea măgari, capre și oi, care erau animalele de casă ale oamenilor. Pentru că în inima peisajului acum uscat se afla un oraș, atât de minunat și de strălucitor, încât acoperea lumina soarelui, îmbogățit de pe urma comerțului cu tămâie și construit din ordinul puternicului rege Shaddad, un urmaș al lui Noe.

- Iram, orașul coloanelor, spuse Maya și vocea îi sună visătoare.

- Cunoașteți legenda?

Maya încuviință.

- Am citit despre el. „Mergeți și ridicați o cetate de necucerit, care să se înalțe până sus la cer, și construiți în jurul ei o mie de pavilioane, fiecare pe o mie de coloane din crisolit și rubin cu acoperișuri de aur“, cită ea din memorie un pasaj din *O mie și una de nopți* care îi rămăsese viu în memorie.

- În scrierea noastră sfântă, se spune că Iramul era locuit de seminția 'Ad. Regele Shaddad nu a ținut cont de avertizările profetului Hud, care le cerea locuitorilor să își îndrepte purtarea.

- Iar drept pedeapsă deșertul a înghițit orașul? ghici Maya.

Rashad încuviință.

- Se pare că fiecare din vechile culturi a avut un Iram, șopti Maya. Un oraș care este distrus din cauza păcatelor locuitorilor ei. În Roma antică a fost Pompeiul, iar în cea grecească povestește Platon despre Atlantida, insula scufundată.

Vorbele Mayei răsunară în liniște nopții și amândoi le ascultară ecoul în inima lor, unde se puse ceva în mișcare la unison, ceva la fel de bătrân ca însăși omenirea.

- Șșș, spuse Rashad brusc.

Ascultă concentrat în întinericul care pentru urechile Mayei era absolut tăcut. Se auzea doar furnăitul ușor al cailor și de îndată încetă și acesta, de parcă ar fi tras cu urechea și ei. La nici măcar o bătaie de inimă mai târziu, Rashad apucă cu o mână arma și cu cealaltă brațul Mayei pe care o trase în sus, sărind în picioare. O smuci, prin

nisipul care ridică, preț de câțiva pași până ajunse la stelele de piatră și urlă ceva în direcția corturilor în care oamenii săi și Djamila se retrăseseră deja cu câteva ore în urmă, să doarmă. Urlă un singur cuvânt, dar care sună înspăimântător. Maya se simți împinsă pe jumătate între blocurile de piatră, apoi simți cum Rashad o apasă de ceafă la sol.

– Jos. Rămâi așa, îi șopti el.

Apoi dispăru și numaidecât izbucniră urlete stridente din afara taberei, care se apropiară rapid. Strigăte, împușcături, țipete, gâfâieli, metal care lovea în metal, amuțind brusc și începând din nou. Maya stătea ghemuită în genunchi, cu mâinile încrucișate peste cap și ceafă și totuși simțindu-se îngrozitor de expusă din toate părțile. Voia să țină ochii deschiși pentru propria protecție, și totuși îi ținea strânși, așa cum, copilă fiind, făcea pe timp de furtună. Și mai multe împușcături care răsunară departe în noapte și mirosul de praf negru de pușcă. Apoi o lovitură, foarte aproape de ea, care o făcu să scâncească. Și brusc iară liniște. Minunată liniște. Înfricoșătoare.

Maya clipi de câteva ori din ochi, apoi se sili să îi deschidă. Scoase un icnet când îl văzu pe bărbatul care zăcea în nisip lângă ea, întins pe spate. Sabia îi scăpase dintre degetele lipsite de viață, tăișul se oprise nu departe de Maya. Cu ochii larg deschiși, părea că se uită spre cerul strălucitor și avea gura deschisă, din care o urmă întunecată îi curgea peste maxilar pe pământ. În pieptul gol, nu departe de inimă, se căsca o gaură cu marginile sfârtecate. Maya pipăi după pereții de piatră, se sprijini de ei ca să se poată ridica în picioare. Stomacul îi făcu o tumbă de ușurare când îl văzu pe Rashad venind cu pași mari spre ea, în mâna dreaptă ținând pușca îndreptată cu țeava în jos.

– Sunteți bine? îi strigă el.

Maya încuviință din cap și vru să meargă spre el. Ochii îi căzură pe unul din oamenii lui Rashad, cu părul lui lung până la umeri descoperit și încurcat, care scoase din trupul unui alt om căzut la pământ sabia mânjită până la jumătate de sânge. Cu vârful cizmei îl împunse pe mort într-o parte, să vadă dacă mai trăia. Maya privi în jurul ei. De jur împrejurul focului și printre corturi desluși umbrele altor trupuri pe nisip, șapte, opt, poate chiar mai multe, iar picioarele Mayei cedară. Ceva căzu lângă ea bufnind surd pe nisip și simți cum niște brațe o prind și o țin bine, simți ceva moale lipindu-se de ea și mici bucățele metalice, reci, care i se apăsau de obraji. Dedesubt simți însă ceva tare, ceva care răspândea o căldură binefăcătoare, un miros plăcut și lemnos, chiar dacă destul de puternic, care o cuprinse din toate părțile, și își auzi inima bătând repede și agitată.

Era oare inima ei?

– E în regulă, îl auzi pe Rashad murmurând. Totul e bine.

Încet, bănuind ce era ceea ce percepea cu toate simțurile, Maya ridică ușor capul. În ochii lui Rashad strălucea febra de vânător abia stinsă a războinicului înnăscut, și totuși în spatele ei era ceva calm și moale, care o făcu pe Maya să înghită în sec. Rashad ridică mâna de parcă ar fi vrut să o mângâie pe frunte, dar se opri. „Marfa lui prețioasă de schimb“, îi trecu Mayei prin cap și în același moment ochii lui Rashad se întunecară și cei doi se desprinseră brusc din îmbrățișare. Rashad se întoarse și își ridică sabia de la pământ.

– Sunt bine, spuse Maya sec, își netezi cu mișcări ferme cămașa și cusăturile laterale ale pantalonilor largi și trecu țeapănă ca un soldat de plumb pe lângă Rashad,

îndreptându-se spre tabără și străduindu-se să nu arunce nicio privire spre trupurile celor morți, ci concentrându-se doar asupra cortului ei. Djamila, care privise prudentă prin crăpătura dintre cele două pături de la intrare, îi făcu loc să intre. Privirea Djamilei de deasupra vălului care îi acoperea fața o făcu pe Maya să se oprească.

– Sunteți o femeie vitează, spuse Djamila apăsând fiecare cuvânt.

Era prima dată când i se adresa Mayei direct.

Djamila, a cărei față Maya nu o văzuse niciodată, pentru că și-o ținea mereu ascunsă sub văl și mânca mereu singură. Maya vru să îi răspundă ceva, dar nu găsi pe arabă niciun cuvânt care ar fi putut exprima ce simțea. În cele din urmă își scutură capul tristă și cu un zâmbet nereușit, după care intră în cort, bucurându-se de siguranța și protecția pe care i-l promitea întunericul dinăuntrul păturilor.

A doua zi dimineța zona era atât de pustie, încât Maya fu aproape convinsă că atacul respins nu fusese decât un vis urât. Mai ales că oamenii lui Rashad îndepărtaseră peste noapte cadavrele și aruncaseră până și nisip peste bălțile de sânge de pe pământ, astfel încât, atunci când Maya ieși din cort, nu se mai vedea nicio urmă. Doar felul în care se purta Rashad cu ea îi demonstra că se întâmplase ceva, că imaginile și zgomotele care o urmăriseră pe Maya până în somn fuseseră reale.

Rashad păstra distanța față de ea, avea fața mereu acoperită, iar ochii priveau mereu altundeva. Tot timpul își mâna calul mult în față, cât de mult îi permitea poteca acoperită de pietriș printre stânci și râurile de lavă uscată, plină de muchii ascuțite și neagră ca smoala. Era un drum dificil pentru animale și oameni, aproape mai dificil decât drumul de la trecătoarea Talh, însă de data asta Rashad nu o mai ajută. Maya se surprinse că îi fixează spatele cu privirea, căutând febrilă un motiv să intre în vorbă cu el, să îl întrebe ceva. De exemplu când se iviră, pe coama neagră a unui munte, zidurile prăbușite și mâncate de vreme ale unei cetăți vechi și i-ar fi plăcut să afle dacă era vorba într-

adevăr de cetatea regatului Himyar, despre care îi povestise cu o zi înainte. Era avidă după atenția lui, așa cum i-o dăruise ieri în fața blocurilor de piatră presărate cu inscripții și după atac, iar roșeața îi urcă în obraji când își dădu seama de asta. Strânse din dinți și își spuse că este o proastă. Sigur îi zorea așa doar ca să îi scoată cât mai repede din locul acesta neprimitor, asta era singurul motiv. Pentru că de pe ridicătura pe care îi dusesese poteca pietroasă priveau în jos spre o *wadi* lată, plină de nisip, și o câmpie prăfuită, care se întindea până la orizont. *Bilad ash-Shaitan*. Maya trase adânc aer în piept, își reprimă golul pe care îl simțea în stomac și își mână calul la galop pe panta care cobora lin, pe urmele lui Rashad.

– Trebuie să țintiți spre cercul alb și să nimeriți cât de bine puteți, îi șopti Muhsin locotenentului Ralph Garrett, care îl privise cerând ajutor. De trei ori. Nu vreți ca sultanul să nu vă respecte și să vă considere inferior.

– Cu revolverul sau cu pușca? întrebă Ralph tot în șoaptă.

Se văzu că Muhsin își reprimă impulsul de a-și da ochii peste cap, mulțumindu-se să ridice din umeri.

– Asta hotărâți singur.

Ralph aruncă o privire nesigură către sultanul din Lodar, care stătea la câțiva pași distanță de el, nemișcat precum o statuie de lut. Doar sprâncenele cărunte încruntate pe sub fruntea plină de cute trădau faptul că sultanul era pe cale să se simtă jignit în mândria lui, dacă Ralph nu începea de îndată ceremonia de salut. În timp ce Bombayul și Calcutta încă ezitau să își doteze soldații cu micile arme de foc de proveniență americană, Haines și urmașii săi pusese, datorită situației adesea critice din Aden, folosul practic deasupra tradiției și a vechilor probleme cu fosta colonie, și cumpăraseră pentru depozitul garnizoanei mai

multe revolve din cele mai diverse. Colonelul Coghlan fusese atât de amabil să le pună la dispoziție locotenentului Ralph și soldatului Fisker câte unul din acestea, împreună cu suficientă muniție. Decizându-se brusc, Ralph își scoase pistolul Dragoon din teaca atârnată la nivelul soldului de o curea care îi trecea oblic peste piept, ochi, armă și trase unul după altul trei focuri, nimerind de trei ori ținta de pe peretele casei, cu o distanță nu mai mare de un inci între cele trei puncte de impact. Ralph își privi mulțumit rezultatul și nu observă cum ochii sultanului străluciră interesați de arma aceea care îi permitea să tragi de trei ori la rând fără să trebuiască să reîncarci, ci doar să miști o manetă între trageri.

Ralph făcu un pas înapoi și lăsă locul liber pentru sultan și fiii săi, după care cele două rânduri de soldați traseră la unison, iar sultanul îi strânse mâna lui Ralph, încântat. Muhsin era interpretul, pentru că araba lui Ralph lăsa de dorit, din cauza activității sale de birou care nu presupunea decât să se ocupe de corespondența cu Bombayul, toată în limba engleză. Muhsin în schimb vorbea excelent engleza, datorită activității sale îndelungate de mediator între Lahej și Aden, și de aceea fusese ales să conducă trupa care îi însoțea pe cei doi soldați britanici. La întrebările referitoare la locul din care veneau, Ralph spuse adevărul: de la Aden el și Fisker și de la Lahej Muhsin și cei cinci oameni ai lui, care se opriseră la o distanță respectuoasă și așteptau lângă cei doi cai și cămilele încărcate de bagaje. Mushin își pusese mâinile în cap la insistențele lui Ralph de a pleca spre Ijar pe cai.

– Trebuie să trecem munții, *said!* Țștia nu sunt cai pentru un astfel de drum! Doar oamenii din munți au animalele potrivite!

Însă Ralph insistase să ia cei doi cai de la garnizoană. Nu călărise el și prin munții din jurul Peshawarului, pe caii de la *Guides*? Ba călărise!

Întrebările sultanului privind „încotro“ și „pentru ce“ îl făcuseră pe Ralph să cadă pe gânduri. Dacă spunea că e negustor, conducătorul ăsta, care semăna mai mult cu un hoț la drumul mare, ar fi putut presupune că avea mărfuri de valoare la el. Pe de altă parte, pentru o călătorie diplomatică erau prea puțini. Își băgaseră uniformele în sacii din spatele șeilor, pentru că nu plecaseră la drum în calitatea lor oficială de soldați, dar poate că uniformele aveau să le prindă bine cândva (nemaivorbind despre faptul că nici Ralph, nici Fisker nu se înduraseră să lase la garnizoană vestoanele roșii cu trese aurii care simbolizau apartenența lor la o nație, o meserie și un rang). Ca să nu bată la ochi de departe că erau soldați, îmbrăcaseră pantaloni de călărie deschiși la culoare, cămăși largi cu gulerul ridicat, veste brodate și pelerine împotriva frigului nopții, și se încălțaseră în cizme. Turbane albe cu capetele lăsate libere acopereau părul de culoarea nisipului al lui Ralph și părul șaten al lui Fisker. Abia înainte de granița cu Ijarul urmau să își îmbrace uniformele, ca să fie recunoscuți ca soldați englezi și trimiși ai lui Coghlan.

– O călătorie de explorare la Ijar, cu scopul de a îmbunătăți relațiile dintre sultan și Aden, se grăbi Ralph să explice, iar Muhsin traduse harnic, adăugând înfloriturile pe care și propriul sultan le asculta cu plăcere.

Ralph nu putea satisface curiozitățile sultanului privind Adenul și se chinui să facă niște observații despre vreme și despre dezvoltarea economică a orașului. Dar sultanul era cel puțin la fel de interesat de situația din Anglia și îl asaltă pe Ralph cu întrebări despre această țară străină, și chiar după asigurări repetate că, într-adevăr, capul încoronat al acestei țări era o femeie, sultanul tot se uita la

Ralph de parcă i-ar fi spus basme pentru copii. Și Mushin avea de povestit tot felul de lucruri de la Lahej, și astfel stătura ore în șir pe pânda așternută pe jos, pe care soarele neîndurător bătea din plin, și băura cafele, până când trecură în cele din urmă la carne prăjită de capră, cu o fasole drăcesc de iute pe lângă ea.

Liniștea asta imperturbabilă, lentoarea cu care trăiau și lucrau oamenii de aici îl scotea din minți pe Ralph. El și Fisker își făcuseră bagajele repede în dimineața de după ce descoperiseră că Maya fusese răpită, și la fel de repede parcurseră cele șaptezeci și mai bine de mile până la Lahej. Dar deja acolo lucrurile începuseră să treneze și să se moșească, până când sultanul din Lahej cântărise toate avantajele și dezavantajele de a le pune la dispoziție oameni pentru o misiune atât de delicată. Nu voia nici să își strice relațiile cu Ijarul, care avea legături strânse cu vechiul lui dușman, sultanul de la Fadhli, nici cu englezii. În cele din urmă învinsese dorința nemijlocită de a se pune într-o lumină mai bună în ochii colonelului Coghlan, iar cei șaptezeci de taleri terezieni făcură restul. Apoi însă începură tergiversările legate de întrebarea cine să îi însoțească pe cei doi englezi. Să conducă Mushin călătoria, Mohammed sau mai bine Abdallah? Și cine să mai meargă cu ei? În Ralph încolțise deja bănuiala că Lahejul se aliase în secret cu Ijarul și cu răpitorii și că de aceea voiau să le ofere celor din urmă un avantaj cât mai mare, când alegerea căzu în sfârșit pe Mushin, împreună cu unul din frații săi, doi veri, un cumnat și un nepot. Însă și adunarea echipamentului și a proviziilor se lungi, astfel că în cele din urmă părăsiră Lahejul cu o întârziere de o zi și jumătate și porniră spre Shuqra și de acolo mai departe spre Lodar.

– Sultanul ne invită să rămânem aici peste noapte, ca oaspeți ai lui, spuse Mushin întorcându-se în sfârșit din nou spre Ralph.

Acesta își umflă obrazii și se pregătea deja să refuze politicos, dar hotărât, când observă cât de joase erau deja razele soarelui peste casele din Az-Zara și cum le scufundau într-o lumină arămie. Oricum, nu ar mai fi ajuns departe în ziua aceea, înainte de căderea nopții, care avea să facă și mai imprevizibil drumul oricum prost. În plus, Mushin îi dădu de înțeles printr-o mișcare a capului că trebuia să primească neapărat invitația; de aceea Ralph acceptă mulțumind.

Iar sultanul se ridică la înălțimea bine-cunoscutei ospitalități arabe. Plin de mândrie, le arată oaspeților englezi orașul, orașul său, le arată fortificațiile extinse și bineînțeles prizonierii, de parcă le-ar fi prezentat o întregă colecție de medalii de merit. Seara târziu mai luară o cină mai degrabă modestă, dar pentru situația din Lodar destul de bogată, din carne de pui, porumbel prăjit și din nou fasole, până ce grupul de călători îndrăzni să se retragă în casa de oaspeți care le fusese pusă la dispoziție. Soldatul Fisker, care dădea vina pe Ralph pentru prezența lui forțată la călătoria aceasta nebunească și care, jignit, nu schimba cu el mai mult decât cuvintele absolut necesare, sforăia deja în culcușul de paie; la fel ca bărbații din Lahej care dormeau alături, cu toate că promisese să păzească bagajele care fuseseră descărcate și băgate în casă. Doar Ralph mai era treaz, și asta nu din cauza cantității uriașe de cafea pe care o băuse din politețe. Gândurile îi erau la Maya, în timp ce își trecea printre degete eșarfa ei în nuanțe de verde și maroniu, cufundându-și tot mereu fața în stofa moale și inspirându-i mirosul. De fapt nu ar fi fost loc pentru lucruri personale și inutile printre toate acele burdufuri cu apă, printre sacii de făină, pungile de orez, printre linte, carne uscată, cafea măcinată și muniție, dar Ralph voia să aibă la drum un obiect personal de-al Mayei, și de aceea își băgase, după o scurtă ezitare, eșarfa Mayei și

teancul complet de scrisori în gențile legate de șa. Spera că îi merge bine... Oare unde era ea acum? Mushin îl asigurase că singurul drum practicabil spre nord-est ducea prin Az-Zara și Lodar. Dar la întrebările lui Ralph, dacă fusese văzută în ultimele zile o englezoaică însoțită de călăreți îmbrăcați în negru, sultanul îl privise lipsit de entuziasm și scuturase din cap. Cum trecuseră cu Maya pe aici, fără să o vadă sultanul? Motivul principal pentru care orice mică întârziere îl făcea și mai nervos, iar Ralph avea de gând să-i ajungă din urmă pe răpitori și să o elibereze pe Maya încă pe drum spre Ijar. Răpitorii nu putuseră ajunge departe. Cine o lua pe această rută călărea pe cămile, îl asigurase Muhsin, aruncând o nouă privire dezaprobatoare spre calul lui Ralph. Iar cămilele încărcate înaintau foarte încet, cum putuse constata Ralph pe drum spre Az-Zara. Îi era groază de toate acele mile pe care mai trebuiau să le parcurgă. Dar ordinul era ordin și ar fi îndrăznit să pătrundă chiar mai adânc în inima Arabiei, ca să o poată strânge în brațe pe Maya, teafără și nevătămată. „Dacă trecem cu bine de toate astea“, își spuse el, atunci vom avea un nou început.

Locotenentul Ralph Garrett nu era singurul care nu avea somn și stătea pe gânduri în acea noapte. După ce Salim preluase paza taberei, Rashad ieși pe nisipurile Al-Hadhina, pe care le cunoștea la fel de bine ca pe gențile de la șaua roibului său, din desele călătorii pe care le făcea între Ijar și Aden. Ar fi preferat să iasă noaptea călare, dar trebuia să menajeze caii, pentru că mai aveau drum lung de mers, chiar dacă parcurseră deja cea mai mare parte din el. De parcă ar fi avut un țel precis, merse pe pământul moale, în ritmul respirației și al bătăilor inimii, până când o voce interioară îi spuse că găsisse locul corect, și se așeză. Rămase mult timp așa, sub cortul indigo al cerului, întins și

presărat cu lumini argintii, și așteptă mintea clară și liniștea pe care le găsea mereu în deșert. Dar în zadar.

Ceva îl neliniștea. Iar acest lucru nu corespundea deloc firii sale. Adâncit în gânduri, își îngropă mâna dreaptă tot mai adânc în nisip, de parcă prin asta s-ar fi putut reasigura de propriile rădăcini în această țară, în tribul și familia sa. Vârfurile degetelor atinseră ceva tare în solul prăfos, ceva rotund și neted, și Rashad pescui micul obiect, îl curăță și îl ținu în lumina lăptoasă a stelelor. O monedă veche, dîntată pe margini și mătuită de mișcarea continuă a nisipului, cum se găseau multe în pământ de-a lungul vechilor drumuri comerciale, pierdute cu multă vreme în urmă de caravane sau hoți. „Maa-yaa“, răsună în el. Îl mira faptul că nu auzea văicăreli din partea ei, îl mira cât de puțin părea să se teamă de situația în care se afla, de cât de curajoasă era și de lejeritatea aproape orientală cu care se lăsa în voia sortii. Cum călărea cu ochii deschiși prin această țară, absorbind toate formele, culorile și mirosurile și vrând să cunoască și să înțeleagă ce o înconjura. Aceste lucruri nu se potriveau cu ceea ce văzuse el la englezii cu care intrase până acum în contact.

„Ma. Ya.“ Două silabe moi, care păreau să provină mai degrabă din limba lui decât din a ei, care era mult mai dură și mai plină de muchii. Cu sunete ciudate, pe care el le învățase uimitor de repede de cum se amestecase prin acest popor străin, care se stabilise prin forța armelor pe peninsula Adenului. Rashad fusese spion al sultanilor, îmbrăcat întâi în haine de muncitor, apoi de negustor și în cele din urmă în haine de mercenar, ceea ce și era de fapt; în această calitate oferea caravelor protecția sabiei și armei lui. Nu simțea ură față de străini, după cum nu simțea niciodată ură nici față de adversarul împotriva căruia lupta. Pentru că lupta era soarta războinicului și era o onoare să îți găsești moartea în ea. Sudul, al-Yamanul, era de

când lumea locul în care se duseseră multe războaie. Nu era o lume blajină, ci una care nu ierta nici ușurătatea, nici lașitatea. Asta era natura ei, iar această natură îi modelase pe locuitori. „Eu împotriva fraților mei. Eu și frații mei împotriva verilor mei. Eu și frații și verii mei împotriva restului lumii“ era ceea ce învățau tinerii al-Shaheen, de îndată ce erau întărcați.

Rashad se gândi la Nashita, care mai mult de jumătate din viața ei și a lui fusese nevasta unui războinic. Ea avusesse paisprezece ani, iar el șaisprezece, când familiile lor hotărâseră să îi unească, după cum era obiceiul. Ea era drăguță și încăpățânată și râdea mult, era atât de plină de viață cum spunea și numele ei, și nu exista niciun motiv să nu fie fericiți. Rashad al-Shaheen făcuse doi fii și o fiică, toți trei reușiți și de acum nu mai erau copii. Își făcuse datoria față de familie, față de trib, așa cum și-o făcea mereu și față de sultanul din Ijar și față de bătrânii al-Shaheen. Și o făcuse mereu cu plăcere. Mereu. Pentru că era un al-Shaheen. La fel își făcea acum datoria de a o duce pe Maya în siguranță la Ijar și de a aștepta acolo până ajungeau englezii care, după spusele lui Ali și după calculele sale, trebuiau să fie pe lângă Az-Zara. Ali stătea pe acolo pe aproape, ca să poată interveni la nevoie, dacă sultanul ar fi vrut să-i împiedice pe englezi să treacă. Mai aveau trei zile și jumătate până la Ijar. Poate mai treceau cinci până ajungeau și oamenii lui Coghlan. Rashad avea să negocieze cu ei și să le-o dea pe Maya, după ce cădeau de acord. Atunci avea să se termine totul. Exact după cum plănuise el. Nu avea niciun motiv să fie neliniștit.

Rashad își luă avânt să arunce moneda la loc în nisip, după care se răzgândi și o păstră în mână. O strânse cu grijă în pumn, ca să nu o piardă pe drum spre tabără. Nu avea niciun motiv să fie neliniștit.

– Cât?!

Ralph se înroși la față la racul, privind de la sultan la Muhsin și înapoi. Interpretul își ascunse preventiv capul între umeri și își schimonosi speriat fața cafenie de sub turbanul în carouri roșii și albe, care lui Ralph îi amintea mereu de cea a unei nevăstuici.

– Cincizeci de taleri terezieni ca să ne continuăm drumul, repetă Muhsin cererea sultanului. Pentru banii ăștia ne oferă și protecție până la marginea teritoriului său.

Știuseră de la început că urmau să plătească taxe de drum pe parcursul călătoriei lor la Ijar și luaseră cu ei o sumă corespunzătoare de bani lichizi. Sumă pe care Coghlan i-o înmânase din casă și pentru care Ralph sem-nase chitanță. Suficientă ca să-și plătească drumul până la Ijar și înapoi și ca să își cumpere pe drum alimente, dacă li se terminau proviziile. Dar Ralph nici nu se gândea să arunce deja de la începutul călătoriei o asemenea sumă pe gâtul hulpav al unui sultan încuiat, care voia să tragă foloase materiale de pe urma poziției teritoriului său pe un drum principal de legătură. Gândindu-se la obiceiul oriental de a negocia, ridică o mână cu degetele rășchirate.

– Cinci, spuse el, și niciun ban mai mult.

Însă sultanul scutură capul și insistă asupra sumei inițiale. Socoteala sa era pe cât de simplă, pe atât de neînduplecată: toți englezii erau bogați, vestea asta pătrunsesse până la Lodar. Cine mai purta și haine evident noi, avea cai frumoși și o armă care era o minune a tehnicii – acela se putea lipsi și de cincizeci de taleri.

Dimineața se scurse cu aceste negocieri încrâncenate, până ce Ralph spuse că ultima lui ofertă erau de douăzeci de taleri, iar sultanul plecă la rugăciunea de prânz, pentru că se auzise chemarea muezinului. Lucru care nu era valabil și pentru majoritatea soldaților săi, care se retraseră, ce-i drept, la umbra caselor și a zidurilor de apărare, însă fără să își lase armele din mână. Șapte oameni împotriva unei armate care nu putea fi estimată – era o sarcină imposibil de rezolvat până și pentru un fost *guide* ca Ralph.

Stătea posomorât pe culcușul de piei din încăperea casei de oaspeți și se gândea la o soluție pentru această dilemă, în timp ce Fisker se prefăcea că pe el nu îl privește nimic din toate astea. Era deja după-amiază și Ralph aproape că se decisese să plătească pur și simplu cei cincizeci de taleri ceruți, când înăuntru năvăli Muhsin cu un rânjet larg pe față și pe umăr cu un sac din bagajele lor, plin ochi.

– Putem pleca! strigă el.

– Cum așa? întrebă Ralph surprins.

– Un negustor aflat în trecere pe aici a aflat de situația noastră nefericită și i-a dat sultanului treizeci de taleri. Ne lasă să plecăm, spuse Muhsin zâmbind larg.

Fisker își înșfăcă lucrurile și o luă la goană, în timp ce Ralph rămase nemișcat. Era ceva ciudat, ba chiar suspect în toată treaba asta. De parcă cineva ar fi extrem de interesat ca ei să își poată continua călătoria fără întârziere. Brusc, Ralph sări în picioare.

– Mai e aici negustorul acela? întrebă el și continuă, văzând că Mushin clatină din cap: Cum arăta? Ce fel de haine purta? Negre, vopsite în indigo?

– Nu știu. Nu e totuna? îi răspunse Mushin ridicând iritat din umeri. Ar trebui să ne grăbim, până nu se răzgândește sultanul.

Sultanul insistă, ce-i drept, să primească restul de douăzeci de taleri de la Ralph, dar apoi îi lăasă însă să plece fără probleme, mulțumit că în ziua aceea făcuse o afacere bună. Despre negustorul misterios Ralph nu putu afla decât că era îmbrăcat ca un beduin și că în ultima vreme trecuse de mai multe ori prin Az-Zara – cu toate că nu află ce însemna exact „în ultima vreme”. În timp ce își încărcau caii și cămilele și părăseau orașul, Ralph privi în toate părțile. Îi dispăcea gândul că răpitorii trimiseseră pe cineva care îi observa, chiar dacă de data asta fusese în avantajul lor. Smuci de hățurile calului său și galopă înainte, în direcția trecătorii de la Talh.

Întinderea de nisip Al-Hadhina se afla deja de dinainte de prânz în urma călăreților din jurul Mayei și al lui Rashad. Fuseseră nevoiți să urce o coamă muntoasă, iar partea din spate a acestora le îngreunase mersul, din cauza pietrișului. Pietre care scososeră sunete metalice sub copitele cailor, înainte de a trece prin văi consecutive, al căror sol prăfos amortizase pașii animalelor făcându-i de neauzit. Fetițe în rochii verzi cu roșu și cu părul încâlcit și lipit în șuvițe, purtând la gât șiraguri dese de perle colorate din lut, își păzeau caprele pe sub copaci de smirnă și curmali. Prin țipete puternice și cu ajutorul unor bețe lungi își goneau animalele de pe câmpurile semănate și de lângă tufișurile presărate cu fructe mici și violet, care exercitau asupra lor o atracție se pare irezistibilă. În ultimul *wadi* urcau terase de lut cu pereți ferm conturați, acoperite de câmpuri arate acolo unde suprafața era destul de mare. Femei și copii

adăpau vitele, loveau cu bețe în copaci pentru a recolta fructele pe care Maya le gustase nu de mult. În timp ce grupul de călăreți își permise o pauză ca să bea apă și să mănânce pâine, Rashad îi aduse Mayei o mână de fructe închise la culoare, pe care i le întinse fără o vorbă, chiar dacă ochii întunecați nu o priveau tocmai neprietenos peste pânza neagră-albăstruie.

Pe culmile stâncoase din depărtare se vedeau turnuri; apăru o cetate în jurul căreia se înghesuiau căsuțe mici și puțin arătoase, care doar în jurul deschizăturilor pătrătoase ale geamurilor aveau pictat un brâu îngust și alb, pentru că aici calcaru se întâlnea rar. În cele din urmă se văzu la orizont o pată albă în aerul care parcă tremura de căldură: Nisab. Atât de aproape, de parcă îl puteai atinge cu mâna și în ochii Mayei totuși atât de departe, de parcă drumul până acolo ar fi fost fără sfârșit, deoarece copitele cailor se cufundau în pământul moale, care se mișca sub ele de parcă ar fi fost mălai.

Cerul se posomorî și se porni un vânt care ridica praful și nisipul, îngreunându-le drumul, și care făcu orașul să se depărteze din nou, acoperindu-l cu o perdea gălbuie. Lanțuri de dealuri se ridicau pe fundalul prăfos, la fel de maronii ca satele mici, făcute din lut, din fața lor.

În fața uneia dintre aceste așezări era vânzoleală mare: oameni care stăteau adunați în grupuri și a căror îmbrăcăminte pestriță strălucea de departe ca un preș din cârpe colorate: roșu puternic și albastru, ocru, galben și gri, mov, verde ca mușchiul și indigo. Dungi, carouri, flori. Un tânăr îmbrăcat în alb, la brâu cu o curea verde brodată, în care stătea înfiptă o *djambia*, veni în goană spre ei, fluturându-și brațele lungi și scoțând strigăte întrerupte de hohote de râs. Rashad le făcu semn celor care veneau în urma lui să se oprească și o luă înainte, se aplecă pe jumătate în șa când ajunse lângă bărbatul care vărsă asupra

lui un șuvoi de cuvinte și îi răspunse întâi scuturând din cap, apoi râzând și în cele din urmă dând din cap în semn de încuviințare, iar tânărul se repezi vesel înapoi spre sat.

– Suntem invitați. Este ziua de dinaintea unei nunți, spuse Rashad într-o arabă inteligibilă și pentru Maya când ajunsese din nou lângă ei și se duseră cu toții spre satul în care avea loc petrecerea.

Ceea ce, din depărtare, arătase ca o singură mulțime de oameni, se desfăcu văzută de aproape în două grupuri, unul de bărbați și altul de femei. Ulimul o luă în primire pe Djamila de cum descălecă. Djamila, pe care Maya trebuie să o roage ieri, roșie la față de jenă, să o ajute, pentru că i se anunța menstruația și care, perfect pregătită, o aprovizionase pe Maya cu bucăți de pânză din bagajul ei și avusese grijă să facă popasuri mai dese decât în zilele precedente și care îngropase pe furis, adânc în pământ, bucățile folosite. Maya privi plină de jind în urma ei, pentru că râsetele vesele ale femeilor exercitau asupra ei o atracție irezistibilă. Câteva dintre femei dansau pe melodiile uniforme ca ritm, dar nu monotone, fiind acompaniate de aplauze ritmice, iar veselia era sporită prin triluri înalte, care se înălțau din gâtlejurile lor către cer. În timpul acesta Maya era acoperită, după metoda deja verificată, de doi din oamenii lui Rashad, în timp ce se îndreptau spre celălalt grup, cu Rashad și Salim mergând înainte. Și aici se dansa: câte doi bărbați în interiorul cercului format din locuitorii de sex masculin ai satului, cu degetele mici, ridicate în sus, prinse unul de altul, sărind în sus și în jos, până când un al treilea se desprindea din cerc și îl înlocuia pe unul din cei doi. Ritmul schimbărilor era măsurat prin tactul bățăilor din palme. Toți erau supli și păreau foarte tineri, cu bucele care le zburau în toate părțile și cu ochii negri strălucitori. Dansau plini de grație și totuși nu lipsiți de bărbăție, mai ales în momentul în care alți doi bărbați

se alăturară dansatorilor și începură să bată repede din ambele picioare, într-un tremolo vibrant. Cântecul le semăna cu un murmur adânc, care îi provocă Mayei un fior de plăcere. Solo-urile în falset, care interveneau tot mereu, făceau urcările și coborârile cântecului să semene cu alternanța fulgerului cu tunetul. Maya se întrebă din ce secol îndepărtat era oare transmis din generație în generație acest dans – aici, în ținutul acesta populat de mai mult de o mie de ani, din apropierea legendarului drum al tămâii. Privirea îi căzu asupra lui Rashad care stătea ceva mai la o parte de ea și bătea din mâini în ritm, iar inima Mayei își înteti bătăile. Așa dansase și atunci, înainte de propria nuntă, în mijlocul bărbaților familiei sale, ai tribului său? Bănuia acum cum trebuie să te simți crescând cu legături atât de puternice, legat de tradiții din vechime, înrădăcinat în alternanța elementelor naturii, în conviețuirea dintre om și animale. Rashad trebuie să îi fi simțit privirea, pentru că se întoarse spre ea și o privi. Și îi zâmbi.

Casele din Nisab se vedeau bine în lumina serii care se lăsa, când poposiră nu departe de oraș și își ridicară corturile. Nisab, fostul centru comercial pentru mărfurile de lux care veneau din China și India: condimente, fildeș, jad, mătase și alte materiale prețioase, hărăzite culturilor avansate din zona Mediteranei. Din celălalt punct cardinal, din estul Africii, se aduceau lemn, pene, blănuri, piei de animale și aur. Trecutul.

Rămăseseră și aici vestigii de piatră, table de piatră pe jumătate îngropate în nisip, în fața cărora Maya îngenunche în lumina tot mai slabă a serii, dădu la o parte, cu grijă, straturile de nisip și urmări cu buricele degetelor modelele gravate în ele. Își ridică privirea când văzu o lumină care se apropia. Rashad venea din tabără cu o făclie improvizată dintr-o creangă groasă în mână, pe care o

infipse adânc în pământ, între blocurile de piatră, înainte de a se așeza alături.

– Mi-aș fi dorit să pot citi ce scrie aici, oftă Maya privind spre inscripții.

– Tatăl bunicului meu mai știa câteva cuvinte din limba veche, răspunse Rashad. Din păcate, eu nu am mai învățat-o.

Tăcură câteva clipe, după care el se căută la cingătoare și puse ceva pe placa de piatră din fața ei.

– O monedă veche. Am găsit-o ieri. Poate doriți să o păstrați.

Maya ridică bucată de metal și o ținu în lumina tremurătoare a făcliei, întorcând-o de pe o parte pe alta. Ridicăturile filigranate înfățișau un bărbat tuns scurt și cu nas de vultur, încoronat de o coroană de lauri, care împodobește și marginile monedei.

– Arată de parcă ar fi din Roma antică, spuse Maya. Provine oare de pe vremea Himyarului?

– Poate, spuse Rashad și ridică din umeri.

– Lumea e mare, murmură Maya, și cu toate astea au existat mereu legături între continente. În toate timpurile. Iar când se rupeau, erau făcute din nou. Mulțumesc, șopti fericită, strânse moneda în ambele mâini și o duse la piept.

Fără să presupună cât îi dăruia ea lui Rashad cu vorbele ei, cu acest gest, cu strălucirea din ochi, pentru această bucată de metal fără valoare.

– Said, auzi Ralph vocea lui Muhsin undeva în fața lui, subțire și înaltă din cauza unei îngrijorări enervate, nu e bine să mai mergem azi! E prea frig și lumina e proastă!

Avea fără îndoială dreptate. După canicula din timpul zilei și după drumul obositor, frigul nopții care se lăsa îi afecta și mai mult. Era atât de frig aici sus, pe drumul abrupt care ducea spre trecătoare, încât atât Ralph, cât și

soldatul Fisker își despachetaseră vestoanele de uniformă, în ciuda intenției lor inițiale, și le îmbrăcaseră, aruncându-și abia peste ele păturile de lână pe umeri. Ralph purta în plus șalul Mayei la gât, înnodat strâns ca să îl apere de vânt.

– O să meargă! strigă el înapoi.

Voia să câștige cu orice preț timpul pierdut.

– Dar *said*, continuă Mushin să se vaite, nu cunosc drumul atât de bine!

Ralph crezu că nu își crede urechilor, dădu pintoni calului și galopă în față, la vârful șirului.

– Poftim?

La Lahej, Muhsin îi jurase că știa drumul spre Ijar ca pe pliurile turbanului de pe cap! O minciună sfruntată, după cum reieșea acum.

– *Firește* că îl cunosc, se grăbi Muhsin să-i explice, dar nu așa de bine ca aceia care îl folosesc mereu. Vă rog, *said*, se milogi el, să rămânem aici până se luminează de ziuă!

Ralph își struni calul. Să călărească pe întuneric, fără să vadă bine drumul și fără să îl simtă, pentru că nu îl cunoșteau, era un risc enorm. Pe de altă parte, și să înnopteze aici părea să fie extrem de neplăcut și în plus ar fi însemnat să întârzie și mai tare. Indecizia lui i se transmise și calului, care oricum era făcut doar pentru a galopa pe câmpie sau la nevoie prin nisip, dar nu pentru urcușul pe munte, și care nici nu avea în Ralph un călăreț care să-l ducă cu mână sigură pe terenul acela dificil. Făcu câțiva pași pe loc, nervos, călcă pe o piatră desprinsă, care se rostogoli, și își îndoi piciorul din spate. Panicat, calul încercă să simtă din nou pământ sub copită și se clătină ușor. Ralph îi spuse vorbe liniștitoare și îl puse să facă înapoi câțiva pași. Dar calul nu nimeri nici acum un loc stabil pe care să-și pună piciorul, pipăi agitat cu copita, ajunse prea aproape de margine și își pierdu echilibrul. Ralph trase

de hățuri ca să aducă animalul înapoi pe drum. Dar când simți cum îl trage în jos atracția gravitațională își scoase instinctiv cizmele din scăriță, dădu drumul hățurilor și se aruncă cu toată puterea într-o parte. Se lovi de pământul tare, cu nechezatul calului înspăimântat în urechi. Simți cum alunecă peste o muchie ascuțită, se agăță de o bucată aspră de stâncă, se balansă și se trase în sus, în timp ce sub el se auzi o bufnitură surdă. Mâini îl apucară și îl duseră în siguranță. Simți țipetele animalului până în rărunchi. Fără să stea mult pe gânduri, își scoase revolverul și trase după ureche, în jos, în întuneric, până îl descărcă. Când se stinse ecoul ultimei împușcături, ecou care venea din toate părțile, se lăsă liniștea. O liniște de moarte.

Soldatul Fisker dădu drumul umărului lui Ralph, îl bătu scurt pentru îmbărbătare și se întoarse la calul lui, pe care îl liniștise unul din oamenii lui Muhsin. Ralph privi țintă spre întunericul de jos, care nu îi înghițise doar animalul de călărie, ci și sacul de dormit, îmbrăcămintea, pușca și muniția.

– Înainte de Nisab putem cumpăra un cal nou, *said*, auzi el vocea lui Muhsin. Ralph încuviință dând din cap, cu toate că Muhsin nu îl putea vedea. Scrisorile. Am pierdut scrisorile. Cu mână tremurătoare, Ralph se șterse peste obrajii uzi. Îi era frică. Asta nu era un munte ca aceia pe care îi cunoscuse el în nordul Indiei. Îi părea mai mult dușmănos decât aspru, la fel ca tot ce văzuse până acum din țara asta. Întreaga călătorie i se părea că stă sub auspiciu de rău augur. Privi involuntar spre cer. Zdrențe de nori acopereau pe porțiuni mari punctele strălucitoare. Era aici ca să-și ispășească păcatele? „Am să repar totul, Maya, am să repar totul.“

Mai urcară doar puțin și ajunseră la un mic platou al stâncii, care le oferea un loc incomod, dar suportabil pentru înnopțat. A doua zi dimineța, imediat după răsăritul

soarelui, Ralph coborî pe o funie ținută de oamenii lui Muhsin de-a lungul peretelui de stâncă, până jos la cadavrul calului. Putu lua muniția, sacul de dormit făcut sul și o parte din provizii. Pușca însă era stricată și inutilizabilă, iar geanta de piele legată de șa, în care se aflaseră cele două cămăși ale lui și teancul cu scrisorile Mayei, se rupse în timpul căderii și dispăruse undeva printre crăpăturile din stânci. „Iartă-mă! Pentru asta și pentru multe altele.“

Drumul pe care cu secole în urmă merseseră cămilele încărcate de comori, același pe care îl alesese și Rashad pentru călătoria lor la Ijar, se încovoia în jurul unor conuri muntoase întunecate, canelate în lung, în timp ce pe partea dreaptă se întindea marea de nisip Ramlat as-Sabatayn. Vântul îi biciuia tot mereu valurile, mâna spre munți văluri subțiri, care le zgâriau călăreților ochii și le pișcau pielea sensibilă. Aerul ardea și scânteia deasupra pământului, se curba și se destindea iar. Maya avea tot mereu impresia că se îndreptau spre bălți de apă, care însă dispăreau de fiecare dată, chiar înainte de a ajunge la ele – iluzii ale simțurilor, provocate de aerul încins. Puțin mai târziu Rashad le făcu semn să se oprească, își dădu la o parte pânza de pe față și arătă spre mica ridicătură din dreapta lui.

– Vreți să faceți o baie?

Maya, crezând că Rashad făcea o glumă, clipi des din gene privind în direcția arătată de el.

– Aici?

– Sau acolo. Puteți să alegeți, spuse Rashad, iar colțurile gurii îi tresăriră.

Și la stânga pistei prăfoase, dar cu sol tare, era apă, chiar multă. Micul lac părea să fie strâmb, strălucea albăstriu și se vărsa în ceva ca un râu, care se lățea într-o *wadi* și se pierdea în depărtare, între flancurile munților. Maya ezită. O baie în apă curată era ispititoare după o săptămână petrecută pe stânci, prin nisip și caniculă, în care nu existase posibilitatea să se spele pe îndelete. Privi în toate părțile.

– Aici, în mijlocul pustietății?

Rashad arătă cu un gest larg spre ținutul pustiu în care se aflau.

– Nu e nimeni, cât vezi cu ochii. Vă alegeți un loc și mergeți să faceți baie împreună cu Djamila, spuse el făcând un semn din cap spre arăboaica din spatele lui. Oamenii mei merg în cealaltă parte, iar eu rămân de pază aici sus. Cu spatele spre dumneavoastră, desigur, adăugă el, aplecându-se din șa ușor spre ea și coborându-și vocea în șoaptă.

Dat fiind planul lui de-a dreptul exemplar pentru păstrarea bunei-cuviințe, Maya nu avu nevoie să mai fie invitată încă o dată.

– Aleg partea din dreapta. Îi întinse lui Rashad hățurile și sări de pe cal, alunecă pe povârniș și se grăbi să își dea jos cizmele, aruncându-le cât colo. Pescui, pe sub pantalonii largi, după elasticul ciorapilor care de mult îi alunecaseră, îi dădu jos și îi azvârli cât mai departe, cu fața schimonosită de scârbă. Deja nisipul de sub picioarele goale era minunat, chiar dacă fierbinte, și Maya alergă pe vârfurile picioarelor în apă, unde scoase un suspin de plăcere. Când se întoarse, văzu cum Djamila vine pe urmele ei, ducând un săculeț de pânză în mână, și îl văzu pe Rashad stând sus la marginea drumului, cu spatele drept întors către ea și cu cămașa și pantalonii largi fluturându-i în vânt. Maya își dădu repede turbanul jos de pe cap

și îl aruncă în spatele ei, își scoase agrafele din păr, lucru pentru care trebui să iasă din apă și să le așeze cu grijă pe pânza mototolită de culoare indigo. Își pieptănă cu toate zece degetele părul încurcat și răvășit, își frecă rădăcinile dureroase, ieși din cămașă și pantaloni și alergă înapoi în apă, îmbrăcată doar în lenjeria cu pete de transpirație. Apa era mai caldă decât se așteptase și mai adâncă, la mijloc îi ajungea până la piept. Maya se strânse de nas, se lăsă în genunchi și se scufundă complet sub apă, iar și iar, până nu-și mai putu reține râsul și țipetele de bucurie care își croiau loc în pieptul ei, atât de minunată era apa. Ieși la suprafață suflând apa din gură și se bălăci făcând zarvă, până când privirea îi căzu asupra Djamilei care stătea pe mal nemișcată și încă complet îmbrăcată.

– *Ta'âli*, vino, îi strigă ea pe arabă și îi făcu semn cu mâna.

Drept răspuns, Djamila ridică punga pe care o ținea în mână, cu un îndemn mut.

– Ce e asta? întrebă Maya fără suflu; se întorsese prin apă și acum stătea udă leoarcă lângă Djamila, care desfăcu grăbită șnurul din jurul pânzei de in, după care scoase ceva verzui, ca de ceară, și întinse mâna spre Maya. Săpun, spuse Maya pe engleză, surprinsă și râse de ea însăși, pentru că sunase de parcă ar fi văzut așa ceva pentru prima dată sau cel puțin de parcă ar fi revăzut un săpun după mult timp.

Și Djamila strânse din ochi, înveselită.

– *Ta'âli*, spuse Maya din nou, de data aceasta îmbietor și făcu un pas înapoi în apă. Însă Djamila încă ezita, iar Maya se întrebă dacă îi era interzis să intre aici în apă, din vreun motiv religios sau prin tradiție – sau poate că nu avea voie să intre în apă cu ea, cu o englezoaică. În cele din urmă Djamila puse săpunul jos și își scoase, pe deasupra capului,

haina roșie și violet, scoțând la iveală o cămașă subțire mov-închis, având la tivuri și la despicătura din jurul gâtului borduri albe brodate, care se unduiau pe rotunjimile corpului ei nu foarte suplu, își dădu jos pantofii de piele și făcu un pas în apa care îi coloră imediat într-o nuanță mai închisă tivul pantalonilor. Păru să se gândească, ba chiar să lupte cu sine. Apoi trupul îi fu străbătut de un oftat prelung, de parcă ar fi trebuit să înfrângă o barieră, și își făcu de lucru cu pânza care îi acoperea fața, o dădu jos pe toată, cu capul plecat ca de o mare rușine.

În primul moment Maya constatase uimită că Djamilă era mult mai bătrână decât estimase ea sau că măcar așa arăta. Liniile adânci din jurul nărilor și ale colțurilor gurii, laolaltă cu numeroasele șuvițe cărunte din părul castaniu, strâns sever la spate, sugerau că are în jur de cincizeci de ani. Dar în momentul următor Maya își duse o mână la gură, să își reprime un strigăt de groază. Pentru că de la gât în sus până la pometele stâng se întindeau liniile dure ale unui țesut roșu, cicatrizat, care cuprindea și unul din colțurile gurii Djamilăi, încremenit în mod groaznic într-un zâmbet lipsit de bucurie. Maya înghiți în sec, iar ochii i se umplură de lacrimi. Acum înțelegea de ce avusese Djamilă mereu grijă să nu își dea niciodată vâlul jos în prezența Mayei, nici măcar când erau între patru ochi și ar fi avut voie. Maya se simți neajutorată, nesigură cum să reacționeze și singurul lucru care îi veni în minte fu să lovească cu piciorul în apă, aruncând spre Djamilă o fântână arteziană care îi stropi cămașa până la șolduri. Ca o fetiță care îmbie un copil străin la joacă, își înclină capul într-o parte și zâmbi cu timiditate. Djamilă o privi speriată, dar când Maya se aplecă și aruncă cu și mai multă apă spre ea, chicotind, înțelese. Un zâmbet apără pe chipul ei desfigurat, se transformă

intr-un răs care suna surprinzător de adânc și de aspru pentru o femeie, și se revanșă aruncând apă spre Maya, întâi ezitând, apoi cu tot mai mult curaj. Râzând și țipând, cele două femei săreau și se jucau în apă de parcă n-ar fi avut încă nici zece ani, jucau prinsa răscolind și înspumând suprafața lină a apei. Când se opriră, rămase fără suflu, iar Djamila se aplecă să își toarne apă în cap, Maya își ridică privirea și văzu cum sus pe drum Rashad stătea întors cu fața spre ele, cu mâinile încrucișate la piept și parcă cu un zâmbet fin pe buze. Ochii Mayei se îngustară. Se îndreptă mândră, își cambră spatele și îl privi pe Rashad drept în ochi, fiind conștientă de faptul că pâzna fină de batist albă îi era lipită de corp și că, în transparența ei udă, dezvăluia mai mult decât ascundea. Stătea provocatoare și mută, pe deplin conștientă de feminitatea ei, și trecură mai multe clipe înainte ca zâmbetul lui Rashad să se accentueze, iar el să se întoarcă cu spatele, cu o încetineală voită.

Săpunite și limpezite, cu părul spălat și netezit cu un pieptene, mirosind a ulei de măsline și a iasomie de la săpun, Maya și Djamila stăteau împreună la mal așteptând să se usuce la soare, în timp ce alături se uscau ciorapii pe care Maya îi prelucrase temeinic cu apă și cu săpun. Djamila căută ceva în haina pe care o purtase pe deasupra și scoase dintr-un buzunar interior o mână de prăjiturile plate, nu mai mari decât o monedă.

– Poftim, spuse ea, un cadou de la petrecerea de ieri.

Se simțea că se străduiește să vorbească rar și pe înțeles; cuvintele îi ieșeau puțin distorsionate din gura strâmbă. Mayei îi plăcea vocea ei, puțin răgușită și totuși plină de căldură. Privindu-se complice, cele două femei împărțiră între ele prăjiturile crocante și dulci-lipicioase, cu gust de migdale și fructe uscate.

– Djamila, începui Maya după ce înghiți ultima bucată, cum...

Amuți și arată cu degetul spre propria bărbie.

Djamila strânse din ochi și își îndreptă privirea spre apă.

– Un foc. La noi în grajd. Am vrut să iau caprele. Eram atât de mare, spuse ea ridicând mâna și arătând înălțimea unui copil de vreo cinci ani. Cu astea, spuse ea cu voce tremurătoare și arătând spre cicatrici, nu am găsit un bărbat care să se însoare cu mine. Sau mi-ar fi trebuit mulți bani să găsesc. Familia mea era însă săracă. Djamila trase adânc aer în piept, de parcă i-ar fi fost greu să spună ce urma. Apoi am fost cumpărată de sultan, ca servitoare. Nici acolo nu trebuia să îmi arăt nimănui fața. O privi pe Maya cu o privire piezișă, ironică, dar în același timp veselă și care demonstra o împăcare cu viața care mări și mai mult simpatia pe care Maya o simțea pentru ea.

– Dar, continuă Djamila scuturând ușor din cap, fața nici nu este așa importantă. Ochii, spuse ea depărtându-și degetul arătător și mijlociu într-un V și arătând pe rând la ochii ei și ai Mayei, ochii sunt importanți. Încuviință apoi gânditoare din cap, ca pentru a întări cele spuse. Maya îi luă mâna, dintr-un impuls. Djamila privi în jos spre mâinile lor, își ridică apoi ochii spre Maya și îi strânse mâna la fel de puternic.

Timp de două zile și două nopți urmară vechiul drum al tămâii, de-a lungul deșertului și munților. Un drum singular; întâlneai doar trei caravane în tot acest timp și depășiră o a patra, care în mod evident se îndrepta tot spre Ijar, dar care, cu cămilele încărcate, înainta mai lent decât călăreții lui Rashad. Două zile în care vorbiră, ca de obicei, foarte puțin, nu în ultimul rând pentru că trebuiau să își protejeze fața de nisipul fin din aer. Însă două nopți în

care Maya și Rashad compensară tot ce rămăsese nespus sub soarele arzător. De parcă ar fi fost un blestem care ziua îi condamnă la muțenie, permițându-le să vorbească liber doar la lumina focului și a stelelor. Într-o limbă comună care amesteca cele două limbi materne ale lor și le combina formând una nouă, pe care o stăpâneau doar ei doi. Noaptea făurea o atmosferă de apropiere și familiaritate, în care era ușor să povestești; povești din trecutul care mereu este mai aproape când lumina zilei nu face ca prezentul să îți sară în ochi. Stăteau unul alături de celălalt, ca beduinii, și își împărtășeau amintirile. Și astfel, în umbrele nopții prinse viață Black Hall, cu cotloanele și coridoarele întunecate, cu frontoanele și lucarnele sale, cu grădina și leagănul Mayei de sub măr. Gerald și Martha, Jonathan și Angelina umblau primprejur ca niște reflecții aeriene ale deșertului, vizibile cu ochiul liber, dar de neatins, se așezau cu rândul lângă focul de tabără, ascultau poveștile spuse de Maya și încuviințau din cap, după care se ridicau și dispăreau din nou în întuneric. Richard se așeză pentru o clipă alături de ei, iar barba lui tresări amuzată ascultând versiunea Mayei despre călătoriile și aventurile sale, însă fără să o contrazică. Cu toate acestea, încruntă concentrat din sprâncene, când Maya povesti cât de mult îl iubise și cât de mult suferise din cauza asta. Cât de mult își dorise să fie și ea curajoasă și liberă precum căpitanul Richard Francis Burton și cum eșuase încercarea ei de a trăi o astfel de viață alături de Ralph. Maya nu urmărea niciun scop povestindu-i lui Rashad toate acestea; era doar nevoia ei de a povesti, iar Rashad se dovedi a fi un bun ascultător, atent și răbdător. Așa cum și Maya era o bună ascultătoare când vorbele lui Rashad trezeau la viață munții din zona Jabal Sa'fan, în care crescuse. Spuse puține lucruri

personale despre el, nu mai mult decât ce știa Maya deja. Mai degrabă spunea poveștile auzite în tribul său. Ca aceea despre tânărul șeic care găsește într-o zi un cerclu prețios în nisipul deșertului. El însărcinează o femeie bătrână și înțeleaptă să o găsească pe proprietară. Când tânăra femeie, mai frumoasă decât orice bijuterie, este găsită, ea îi înmânează șeicului și celălalt cerclu, cu cuvintele „ca să fie uniți din nou“. – „O frumusețe având inima mare a unui prinț“, răspunse șeicul și decise să se însoare cu ea. O curtă, ajutat de puterea și bogăția sa, o duse la tribul său și se însură cu ea. Dar în noaptea nunții se întâlni cu vărul miresei, care îi mărturisi că o iubește de mult, cu dragoste curată. Șeicul se arată mișcat de vorbele lui și, generos, renunță la drepturile lui. Îi dădu tânărului mireasa – „ca să fie uniți din nou“ – și la nuntă copleşii tânăra pereche cu cadouri scumpe.

În ceea ce îi povestea Rashad cu voce joasă despre oamenii al-Shaheen, Maya recunoscuse multe din lucrurile pe care le observase în ultimele zile la el și i se părea că văzuse cu propriii ochi tot ce auzea. Din când în când tăceau amândoi, savurau gustul de străinătate pe care îl trezise celălalt în el și își imaginau cum ar fi să între pentru o singură zi în pielea celuilalt. Acest lucru îi unea, făurea între ei o legătură care nu dispărea nici în zori. Dar și cea mai lungă noapte se termină cândva, și astfel și după cea de-a șaptea noapte din viața de nomadă a Mayei veni o nouă dimineață – a noua de la răpirea ei. Iar aceasta îi arată Mayei, pe măsură ce înainta, o nouă față a acestei țări: case înalte din piatră portocalie, încununate de caneluri vopsite în alb. Albe erau și picturile geometrice de pe pereți, delicate ca dantela, rotunde sau cu borduri ca niște meandre; podoabele ferestrelor cu boltă ascuțită, arcadele

și galeriile. Păduri întregi de curmali dădeau umbră, cu coroanele grele și stufoase de un verde-închis, ca de mala-hit. La fel de verzi ca piersicii, migdalii și nucii cu frunziș bogat și ca tufișurile din jurul puzderiei de lacuri și de canale de irigație. Verzi precum câmpurile care se întindeau în dreapta și în stânga străzii, ca niște covoare strălucitoare. În depărtare Maya văzu niște munți roșietici și în fața lor silueta unui oraș, tot de culoarea cuprului, dar și cu ziduri albe de case, între care se înălțau minarete suple și cupole. Turme de capre, de vaci și de oi se îmbulzeau în jurul fântânilor zidite, pășteau pe pășuni. Oleandrii înfloreau roșii ca fucsia și albi, florile mătăsoase, cât palma, de hibiscus erau de un roșu aprins, roz ca somonul și galbene ca lămâia; stelele minuscule ale tufelor de iasomie erau crem și galben pal. O grădină a Edenului, împrejmuită cale de mile întregi de nisip și de stânci, iar Maya nu știa dacă văzuse în viața ei ceva mai frumos și mai amețitor.

– Asta este Ijarul, îi strigă Rashad peste umăr și o porni la galop, pentru că străzile erau în stare bună, netezite cu grijă și întărite. Trecură de câteva așezări mai mici, până ajunseră la una mai întinsă – orașul pe care Maya îl zărise din depărtare. Pe un teren mai ridicat se întindea un complex larg de clădiri, impozante și păzite de un turn, și spre ele se îndreptau ei acum. Urcară panta lină și trecură printr-o poartă deschisă, păzită de soldați, care le făcură bucuroși semne cu mâna, strigându-i lui Rashad cuvinte de laudă.

După ce trecură de poartă se opriră într-o generoasă curte interioară, în care fură întâmpinați de și mai mulți soldați, ale căror turbane străluceau în aceeași nuanță caldă ca și zidurile caselor. Rashad se lăsă să alunece jos din șa și îl salută pe fiecare în parte, râzând și strângându-le

mâna. Maya văzu că Djamila și oamenii lui Rashad coborau și ei de la cai și îi urmă, ezitând. Nu era un palat strălucitor, cel puțin nu văzut din afară; mai degrabă o cetate, dar frumoasă în simplitatea sa, cu podoabe nebătătoare la ochi, învăpăiate acolo unde piatra era roșiatică și maro spre portocaliu, unde fundalul era de culoare deschisă. De-a lungul zidurilor erau șiruri de ferestre și pe două laturi o poartă ceva mai mică ducea către aripile respective ale clădirii. Pe una din acele porți ieși acum o femeie învăluită și se îndreptă spre ei cu pași repezi; purta îmbrăcăminte roșie ca macul, tivul îi era împodobit cu o bordură lată înfățișând un model filigran cu fir de aur. Monede de aur îi țineau pânza de pe cap, atât de fină, încât i se zărea prin ea părul închis la culoare, și zdrăngăneau ușor din cauza mișcărilor repezi, la unison cu brățara de pe braț și cu cerceii. Se opri așteptând, la distanță de câțiva pași de grupul de călăreți.

Rashad se apropie de Maya.

– Sa'adiyah vă va conduce în încăperile femeilor, îi explică el pe engleză. Acolo sunteți cazată până vor ajunge oamenii lui Coghlan și până negociem. Rashad interpretă corect privirea consternată a Mayei, pentru că adăugă: Nu pentru mult timp. Doar câteva zile.

Maya încuviință din cap, cu toate că totul în ea se răzvrătea împotriva acestui loc nou. Câtă vreme îl știuse pe Rashad alături de ea, se simțise în siguranță, aproape că uitase că nu pornise în această „călătorie“ din proprie inițiativă. Acum însă îi era frică.

– Unde veți fi? întrebă ea, în speranța că el o va liniști spunându-i că va continua să vegheze asupra ei. În schimb, el îi ocoli privirile rugătoare, își aținti ochii asupra calului ei și îi mângâie gâtul.

– În apropiere, spuse el scurt, iar vocea îi sună aspră. Djamila vă va rămâne alături.

Rashad lovi drăgăstos obrazul animalului și se dădu înapoi, cu o expresie împietrită pe chip. Femeia pe nume Sa'adiyah o chemă pe Maya la ea, prin gesturi febrile.

– *Marhaba*, bine ai venit! strigă ea veselă, iar Maya merse spre ea codindu-se, urmată îndeaproape de Djamila.

La poartă se mai întoarse o dată. Rashad stătea în soarele aflat atât de sus pe cer, încât trupul lui nu arunca nicio umbră și privi în urma ei până când Sa'adiyah o chemă pe Maya înăuntru, scoțând niște sunete șuierătoare, și închise poarta în urma lor. Când poarta se închise, Maya simți că nu mai primește aer și răspunse recunoscătoare la strângerea de mână a Djamilei. Rashad al-Shaheen rămase cu privirea atintită asupra bolții lunguiete a porții. Sultanul lui îl aștepta, urma să asculte plin de bucurie că prima parte a planului reușise până în cele mai mici detalii, după cum prevăzuse Rashad. Ar fi trebuit să fie ușurat. Dar nu era.

– Cât mai e? strigă Ralph spre Muhsin, în timp ce cămila se lăsă în genunchi codindu-se, ascultând abia de vorbele de îmbunare ale unuia dintre arabi, și făcu să se legene de câteva ori destul de puternic șaua minusculă dintre cocoașe.

Muhsin își dădu ochii peste cap în direcția cerului auriu al înserării și se rugă mut ca Allah să îi dea putere. De cinci zile, de când trecuseră de trecătoarea Talh, la fiecare popas era aceeași poveste: abia ce găsiseră un loc de popas, deja venea întrebarea asta a englezului, de fiecare dată pusă pe același ton nerăbdător și presant. Încă înainte ca animalul să își fi lăsat la pământ corpul masiv, locotenentul coborâse deja de pe el, ușurat să simtă iar pământ sub picioare. Mersul neobișnuit al animalelor, forma șei care îl obliga să se ghemuiască, să își strângă picioarele într-o poziție incomodă și ciudată, îi chinuiau mușchii, după cum încetineala cu care înainta micuța caravană îi chinuiau nervii. Făcu doi pași înapoi, intuitiv – lucru înțelept, căci cămila întoarse capul spre el, își întinse gâtul lung, își ridică buza superioară moale și despictă și își dezveli, în timp ce răgea războinic, dinții gălbui și tociți.

– Răbdare, *said* – răbdare, își îngână Muhsin răspunsul obișnuit, scărpinându-și mulțumit cămila între smocurile de păr de pe partea superioară a capului lungieț.

Ralph începu să umble prin nisip ca să-și dezmoștească picioarele și privi cu atenție împrejurimile, până la lanțul muntos, cafeniu-închis, de la orizont. Își miji ochii, i se păru că vede în fața munților siluetele unor sate și oftă. Pentru o parte însemnată a întâzierii pe care o aveau erau vinovați și locuitorii *wadî*-ului din urma lor, care nu-și putuseră înfrâna curiozitatea văzându-i pe cei doi străini cu pielea deschisă la culoare și veniseră sprinteni, încercuiseră cămilele și îi invitaseră plini de ospitalitate la cafea, carne uscată de capră și lipie în adăposturile lor simple, unde îi asaltară cu întrebări privind locul din care veneau și în care mergeau. Ralph îi poruncise lui Muhsin să le spună că se grăbeau foarte tare; însă Muhsin îl privise uimit și îi explică limpede cât de nepoliticos ar fi fost să nu cinstescă această ospitalitate. Nu ar fi înțelept să se pună rău cu indigenii, „nu-i așa, *said*?“

Astfel încât Ralph cedase scrâșnind din dinți, se așezase în poziție turcească în sau în fața colibei unui șeic, a unui bătrân al satului și încercase să fie un oaspete bun. Chiar și când sprâncenele îi țâșniră în sus în momentul în care Muhsin se revanșase pentru invitație și pentru tratație cu un sac de orez sau de linte, spunând că așa se obișnuia. În tot acest timp, neîncrederea lui Ralph față de Muhsin sporii. Pentru că și negocierile lui Muhsin cu cele în total trei grupuri de bărbați care veniseră călare pe cămile, cerând taxa de drum și de protecție, se lungiseră în ochii lui Ralph peste măsură, până când Muhsin plăti fiecărui grup câte douăzeci de taleri terezieni. Spre marea nemulțumire a lui Ralph, arabii mascați care îi însoțiseră câte o bucată de drum îl făcuseră să se simtă mai degrabă în pericol decât în

siguranță. Oare ghidul lor le încetinea marșul intenționat, ca să le asigure răpitorilor un avans cât mai mare?

Mai ales că la întrebările lui cu privire la o trupă de bărbați îmbrăcați în negru cu o englezoaică drept ostatică, Ralph primise de la săteni doar răspunsuri negative. Cizma i se afundă în ceva moale în nisip, iar Ralph privi lucrul acela mai îndeaproape.

– Muhsin! urlă el și îi facu semn bărbatului din Leahj să se apropie, arătând spre balegile uscate de cal pe care călcase. Asta ar putea fi un indiciu, nu-i așa? Degetele cercetară mai departe, ajungând la urma unei copite, ferită de vânt de o movilă de pietre. Trebuie să fi trecut pe aici!

Dacă Muhsin ar fi fost beduin, ar fi putut ști, plecând de la acea urmă, ce trib crescuse acel cal, dacă era vorba despre un trib din munți sau de pe coastă, iar în funcție de adâncimea urmei ar fi știut dacă pe cal era un călăreț și dacă da, dacă era vorba de unul mai degrabă lipsit de experiență și greoi sau despre unul care stătea în șa încă din pruncie. Așa cum beduinii nu uitau nicio urmă de copită de cămilă pe care o văzuseră vreodată și știau să atribuie cămilelor din deșert tălpile moi, cu fâșii de piele căzută, pe când tălpile lustruite le aparțineau animalelor a căror patrie erau pe câmpurile de grohotiș. Din excrementele cailor și cămilelor, beduinii știau să citească ce mâncaseră ultima dată, dacă era vorba de hrană adusă sau găsită la fața locului. Iși dădeau seama când fuseseră adăpate vitele ultima oară și, cunoscând locurile în care se găsea apă, știau și aproximativ unde; iar cel mai ușor exercițiu dintre toate: știau cât timp era de când animalul trecuse pe acolo. Dar Muhsin nu era beduin; familia lui se stabilise cu generații în urmă pe câmpurile din Lahej și erau mândri de asta, la fel de mândri ca de renumele lor de negustori pricepuți, și îi priveau de sus pe nomazii care în ochii lor erau primitivi, încăpățânați și plini de gânduri ascunse.

De aceea și umerii lui Muhsin se ridicară spre cer.

– E posibil, *said*.

Ralph își pierdu răbdarea și așa pusă la grea încercare.

– La naiba, Muhsin, ce știi tu sigur? Ne duci măcar pe drumul corect spre Ijar?

Arabul îi aruncă o privire extrem de jignită, care făcu loc apoi uneia încărcate de dispreț.

– Arăt eu ca un beduin, *said*? Dacă ați fi preferat să călătoriți cu unul din ăia, ar fi trebuit să vă luați unul din ăia ca ghid! Multe drumuri duc la Ijar, dar ăsta e singurul pe care poți duce niște oameni care nu sunt de-ai locului, fără să-și rupă gâtul! Fără să pândească la fiecare răscruce triburi puse pe jaf! Dacă oamenii sultanului din Ijar nu au dus-o pe soția dumneavoastră pe acest drum, atunci rugați-vă la Dumnezeu vostru să o primiți teafără înapoi! spuse Muhsin și se întoarse la cămile, călcând semet și cu capul sus.

Ralph privi ca năuc în urma lui, după care lovi furios o bucată de balegă, răscolind praful, și ieși de pe drum, așezându-se pe o stâncă și ațintindu-și privirea pe peisajul sterp. Pescui pietricele din nisip și le azvârli cât putea de departe, de parcă ar fi putut să lege de fiecare câte un gând furios și să se scuture astfel de ele.

Indiferent că fusese în Bengali, la Lahore, Peshawar sau Rawalpindi, pretutindeni fusese conștient de faptul că avea în spatele său o armată întreagă: toate acele regimente care transformaseră India într-o parte a Imperiului Britanic. Ale cărui granițe trebuiau păzite, al cărui teritoriu trebuia apărat, având dreptul celui mai puternic, al stăpânului țării, în fața lui Dumnezeu și în fața reginei. La fel ar fi fost, dacă ar fi avut voie să lupte ca țintaș de elită al *Rifle Brigade* împotriva dușmanului declarat, împotriva Rusiei. De partea asta englezii, alături de ei aliații pe care

poate mai trebuiau să și-i facă, dincolo dușmanul – atât de simplu ar fi trebuit să fie.

Aici însă trebuia să renunțe la spatele oferit de puterea militară britanică, pentru a nu-i brusca pe războinici și pe șeici, riscându-și viața. El și soldatul Fisker, în continuare taciturn, erau singuri într-o imensitate de nisip și de piatră – fără hărți, fără acordul de la cei mai sus-puși. Erau la chemul bunăvoinței celor din Lahej, care cunoșteau drumul și care erau îngăduiți aici. Dependenți de cunoștințele lor și de pricepera lor de negociere cu locuitorii sultanatelor prin care treceau și ai teritoriilor triburilor, în care orice țaran părea să poarte o *djambia* și o armă, unde și în spatele gazdei celei mai primitoare se întrededa vigilența războinicului. Ralph s-ar fi descurcat cu atacurile directe sau cu schimburile de focuri de armă, dar nu cu această atmosferă care ștergea granițele dintre prieten și dușman cum șterge vântul urmele de pași din nisip. Locotenentul Garrett îndura cu greu toate aceste lucruri. La fel și felul ostentativ în care orientalii se lăsau în voia sortii, fatalismul lor: „Se va întâmpla ceea ce trebuie să se întâmple. Indiferent dacă azi sau mâine sau peste un an“. Atitudinea îi era cunoscută din India, însă aici această mentalitate avea pentru el altă semnificație și alte consecințe. Pentru că în vreme ce mai spre est ar fi fost vorba de sarcini trasate de conducerea țării, care ar fi putut suferi o amânare de câteva zile sau de câteva săptămâni, aici era vorba de trupul și viața soției sale, care probabil că era deja de mult la Ijar. Care poate că vegeta acum într-o temniță fără ferestre, înecată în murdărie, pentru că el neglijase să își ceară din timp permisiunea de a se căsători, pentru că nu știuse să aibă grijă de ea.

Când nu mai putu găsi nicio piatră în întunericul care se lăsase, Ralph își îngropă capul între mâini și plânse.

A doua zi dimineța parcurseseră abia două mile, când se întâlneau din nou cu un grup de războinici care îi forțară să recurgă la serviciile lor de pază și care îi invitară iar la o masă care se întinse până la mijlocul zilei.

La aceeași oră, Maya pășea pe terasa de pe acoperișul palatului din Ijar, care ținea de aripa femeilor. Ziduri înalte împiedicau privirile pe care cineva le-ar fi aruncat de sub terenul înălțat pe care se afla complexul de clădiri; palmieri, arbuști imenși de oleandru și tufe de iasomie în ghivece lustruite de lut își aruncau umbra pe piatra netedă și ofereau un loc minunat celor care voiau să își piardă vremea acolo. Boarea de vânt care bătea dinspre munți se lăsa condusă de bunăvoie pe drumul prescris, pe suprafața pătrată și străjuită de ziduri și ținea frunzișul într-o continuă mișcare, aducând astfel un plus de răcoare.

Maya se îndreptă hotărâtă spre banca aflată într-un colț deosebit de umbros al terasei – o placă dreptunghiulară de piatră pe un soclu ferit de soarele arzător de frunze de palmier și de crengi înflorite, și se așeză. Își dădu jos pantofii subțiri de piele, își puse picioarele goale pe suprafața netedă și își încolăci brațele în jurul picioarelor. Își mângâie dusă pe gânduri stofa îmbrăcămintei care se simțea mătăsoasă, dar era făcută din bumbac fin, cu țesătură deasă, și strălucea într-o minunată nuanță de roșu. Era deja a patra zi pe care o petrecea la Ijar, iar în memorie îi rămăsese mai ales ziua sosirii aici, atât de plină de impresii noi.

Teama ei inițială se dovedise a fi nefondată, pentru că femeile din palat le salutaseră prietenoase pe ea și pe Djamilă. Fuseseră multe femei, cu mult peste o duzină, de vârstă mijlocie, tinere, foarte tinere, printre ele copiii, cea mai mare avea probabil vreo doisprezece ani, iar cea mai mică abia învățase să facă primii pași. Ca să nu se piardă în

acea agitație, una dintre femei – poate mama ei? – o luase repede în brațe, de unde fetița o fixase pe Maya cu ochi mari, cu trei degete grăsuțe băgute în gură. La o primă privire, Maya nu își putuse da seama dacă toate femeile făceau parte din familia sultanului sau dacă erau servitoare, pentru că se asemănau la îmbrăcăminte și văluri, toate în diferite nuanțe de roșu, portocaliu și galben, care erau în mod evident și culorile Ijarului, formând un contrast strălucitor cu verdele câmpurilor și al pomilor. Și bijuteriile lor, cerceii și brățările, colierele cizelate care sclipeau prin micile deschizături de la gât, prevăzute cu un șliț tivit de borduri, toate erau extrem de asemănătoare, unele din argint, altele din aur, și fără ca Maya să își poată da seama în funcție de ele de rangul femeilor care le purtau. Urările de bun venit fuseseră însoțite de râsete menite straielor bărbătești ale Mayei, iar femeile începuseră de îndată să tragă de ele, ca să o elibereze pe Maya de asemenea haine necuviincioase. Djamila, care observase că Mayei nu îi făcea plăcere să fie atinsă de mâini străine, intervenise energic și ceruse cu voce poruncitoare apă și alte câteva lucruri a căror denumire Maya nu o știa. Femeilor păru să le placă intervenția Djamilei și câteva dintre ele se grăbiră să îi îndeplinească cererile, pe când celelalte le conduseră pe Maya și Djamila într-o încăpăre aerisită: într-o parte era un culcuș mare, acoperit cu lenjerie răcoroasă și prevăzut cu perne, iar în cealaltă parte, tot direct pe pământ, era un sac simplu de paie, învelit în bumbac – camera ei pentru următoarele zile. Nu era o cameră luxoasă, dar nu era nicio temniță. Mai multe femei căraseră înăuntru un ciubăr mare, umplut pe jumătate cu apă. Altele două aduseră un coș de trestie plin cu sticlute de lut și de sticlă, oale, creuzete, un teanc de prosoape mari și ceva roșu împăturit, pe care se odihnea o pereche de pantofi delicați, cu vârf ascuțit; o a treia aduse

un urcior mare cu apă, după care Djamila le dădu pe toate afară și trânti ușa în urma lor, într-un mod grăitor.

Maya se jenă puțin să se dezbrace complet în prezența Djamilei. Dar cum Djamila fusese destul de curajoasă încât să îi arate chipul desfigurat, Maya trase adânc aer în piept, așa cum făcuse Djamila afară la lac, și își lepădă în cele din urmă și cămășuța și indispensabilii lungi. Murmurând ceva ininteligibil, pe un ton prietenos, Djamila își suflecă mânecile și începu să adune și să frământa o pastă de culoare maro-aurie, de consistența gumei, dintr-una din oale, apăsă o bucată mare și plată din ea pe piciorul Mayei și o îndepărtă imediat printr-o mișcare de smulgere. Maya țipă ușor, de spaimă și pentru o ciupise; însă Djamila plescăi mulțumită din limbă, privind firișoarele de păr care rămăseseră lipite de guma cu miros de caramel. Maya încercă să protesteze timid, dar Djamila rămase tăcută și neîndurătoare și continuă procedura pe ambele picioare, pe și sub brațe și în cele din urmă, spre groaza plină de jenă a Mayei, și pe triumghiul dintre coapsele ei. Când Djamila o goni în ciubărul cu apă și vru să se apuce de treabă cu un fel de pudră de săpun, Maya se împotrivi categoric. Să se spele putea și singură! Dar savură senzația dată de șuvoiul de apă caldă care se revărsa din când în când peste ea. Îi plăcu și ca Djamila să îi spele și să îi pieptene părul, iar după uscarea îi plăcu că îi ungea pielea ici și colo cu câte ceva, o dădea pe alocuri cu cremă și cu uleiuri, cântând și lălăind în tot acest timp, de parcă toată procedura i-ar fi făcut ei înseși mare plăcere. Totul mirosea minunat, a trandafiri și iasomie, a tămâie și scorțișoară, a esență de lemn și flori, niște mirosuri pe care Maya nu le știa. Îmbrăcămintea lungă până la glezne, cu mâneci largi, îi mângâia pielea, iar Djamila o completă cu un șal lat, aproape transparent,

pe care îl drapă cu măiestrie pe umerii Mayei, i-l trase peste cap și îi arătă cum putea să îi prindă capătul cu un mic cârlig și o bridă, pentru a-și acoperi partea inferioară a feței.

Sa'adiyah, femeia care le ieșise în întâmpinare în curtea interioară, veni și o luă, iar într-o încăpere mare, acoperită de covoare, se întâlnește din nou cu întregul grup de femei, așezate în poziție turcească în cerc, pe perne îmbrăcate în bumbac colorat, și lipsite de vâlul care le acoperea de obicei fața.

Ca răspuns la strigătele și gesturile care le îndemneau să li se alăture, Maya și Djamila se așezară și ele, primind pahare colorate cu un ceai dulce, cu gust de fructe, nucșoară și cu un iz de trandafiri. Platourile și castroanele din mijloc erau trecute din mână în mână, pline cu orez și legume multicolore, fierbinți și condimentate, și bucăți de pui prăjite crocant cu o pastă roșie ca focul. De parcă s-ar fi simțit mai în siguranță în prezența Mayei sau de parcă ar fi fost obișnuită cu așa ceva, Djamila își îndepărtă impasibilă vâlul de pe fața desfigurată și păru să nu observe scurtul moment de tăcere plină de groază, nici privirile între deconcertare și teamă ale femeilor, însă pe Maya o duru sufletul. În timp ce mâncau, folosindu-se numai de mâna dreaptă, o copleșiră pe Maya cu o puzderie de întrebări. De unde venea, cât timp stătuse la Aden, ce noutăți erau pe acolo, dacă avea bărbat și copii. Cum, locul ei de baștină era atât de departe? Cum era acolo, ce haine purtau femeile acolo, ce se mânca și se bea, cât de mare era familia Mayei. Maya se strădui să le răspundă pe cât de bine putea; exclamații ascuțite de entuziasm se revărsară asupra ei, când femeile înțelesesă că Djamila nu era interpreta ei, ci că Maya se putea face înțeleasă foarte bine în arabă. De câte ori îi lipseau cuvintele potrivite, se ajuta de nevoie cu mimica și cu

gestica, iar scuzele ei privitoare la cunoștințele ei insuficiente de limbă erau primite cu plescăituri de încurajare și gesturi de bagatelizare a greșelilor ei. Cei mai mici dintre copii o priveau pe Maya cu curiozitate nedisimulată, pe care o pierdură însă repede. Siguri pe sine, copiii alergau printre femei, primeau din toate părțile sărutări și alintări, se lăsau îndopați cu bunătăți, după care se întorceau spre prietenii lor ca să înceapă mici certuri și să se tragă de păr ori să părăsească încăperea țipând, urmărindu-se unul pe altul; sau se țineau cu privirea sticloasă și căscând larg de umărul câte unei femei, înainte de a se lăsa să cadă în poala lor și de a li se culcuși la piept, cu pleoapele aproape închise de oboseală. Încet prinse și Maya curaj să pună întrebări – care dintre ele îi aparținea sultanului și care era relația femeilor între ele. Printre râsete, zburară prin încăpere nume cu rezonanță străină, „Adiba, Munawwar, Zaynab, Durrah“ și relații de rudenie care deveneau tot mai lungi... soție, soția celui de-al doilea fiu, verișoara soției celui dintâi fiu, sora verișoarei soției celui de-al treilea fiu, până când Maya se dădu bătută râzând. Un lucru însă crezu că îl înțeleșese: că aceasta era o casă în care nu erau domni și servitori în adevăratul sens al cuvântului, ci centrul unei stirpe în care fiecare femeie își avea locul și rolul său.

Această supoziție se confirmă pe parcursul următoarelor trei zile. Niciuna dintre femei nu era inactivă timp mai îndelungat: în bucătăria cu coșul întors spre exterior trebuiau pregătite mesele, care erau numeroase. Camerele simple – nu cu mult mai bine echipate decât cea pe care o împărțeau Maya și Djamila – în care locuiau laolaltă mai multe femei, trebuiau măturate și ținute în ordine. Rufele se spălau la fântâna din micuța curte interioară mărginită

de zidurile aripii femeilor, și ulterior erau atârinate la uscat pe frânghii întinse în lung și-n lat. Printre ele și lucrurile personale ale Mayei, lenjeria englezească și hainele de la bărbatii al-Shaheen; toate erau puse cu grijă într-un cufăr simplu în camera Mayei. Alifiile și tincturile trebuiau făcute și amestecate, hainele cusute, cârpite și brodate. Și nu în ultimul rând erau învățați și numeroșii copii să facă treburi mai simple, când nu se jucau împreună, nu li se spuneau povești, nu li se recitau versuri sau nu se cântau cu ei cântece populare.

Maya trebuia să își găsească singură o ocupație; se înțelegea de la sine că nu părăsea aripa palatului rezervată femeilor, a cărei unică ieșire dădea în curtea mare interioară prin care intrase și Maya și a cărei poartă era păzită fără încetare. Așa că Maya cutreieră încăperile și coridoarele, privi în liniște totul și se uită peste umărul femeilor care munceau, adulmecă aerul mirosind a rufe curate, a fân și a piatră de la pereți; a anason, chimion și șofran, a cimbru și mentă, a ulei de măsline și de susan. A esențe precum moscul și ambra, grele și amețitoare, a apă de trandafiri, a galbanum și a camfor, ambele iuți și totuși proaspete sau dulci ca vanilia și florale ca violetele.

Maya se oferise în repetate rânduri să le ajute la treabă, dar de fiecare dată femeile izbucniseră în râs și o bătuseră ușor pe umeri sau brațe – doar ea era musafir aici, trebuia să se odihnească, nu să muncească! Cel mult îi fusese pus în brațe unul din copiii mai mici, dacă atârna prea mult de fusta mamei și îi stătea în cale în timpul lucrului, iar Maya îl legănase pe genunchi, îi cântase cântece englezești de leagăn și se strâmbase la el până când micuțul nu se mai oprea din râs și țipa încântat.

Cu toate că se afla în palatul de la Ijar, Mayei nimic nu îi amintea de luxul ca din povești pe care în imaginația ei îl asociase întotdeauna cu Arabia. Nu erau coloane de marmură, nici candelabre de aur; nu erau eunuci îmbrăcați în pantaloni bufanți care să păzească haremul frumoaselor orientale; nu erau bijuterii grele de câțiva pfunzi cu diamante și rubine cât oul de porumbel. Totul era simplu, aproape ca la țară, dar de o vrajă aparte: picturi pe pereți, vopsea simplă pe zugrăveală, în parte vizibil vechi – modele geometrice, vrejuri de flori și de frunze, ornamente abstracte; covoare ușoare în culori vii, cu firele atât de fine și înnodate cu atâta pricepere, încât Maya le putea distinge doar de foarte aproape, în timp ce de la depărtare păreau pictate; lăzi cu cioplituri prețioase și monturi cizelate de metal și mai ales pânze în toată frumusețea și splendoarea pe care ți le puteai imagina: din ele erau făcute hainele, pernele, păturile. Nu se vedea nicăieri mătase, în schimb un bumbac care putea fi gros și pufos sau atât de subțire și de strălucitor, încât cei care țeseau mătase s-ar fi putut înverzi de invidie. Maya era uimită ce se putea face din fire de lână și vopseluri, în ce paletă largă de nuanțe se puteau combina culorile, de la roșu carmin și vermillon la roșu precum cireșa și coral până la galben ca gutuia și drobița. La întrebările Mayei i se arătă cât de vechi erau modelele cu care se țeseau bordurile, se ștampilau sulițele de pânză și se brodau tivurile. Aproape fiecare familie avea mai multe modele care erau transmise ficelor din generație în generație, și totuși toate se asemănau în trăsăturile principale, pentru că toate trebuiau să arate că mâna care ținuse acul și femeia care deținea sau purta pânza venea de la Ijar.

Cu toate astea, se găsea mereu timp pentru stat la povești, iar la ceasurile înserării femeile se adunau, la un ceai sau la o gustare, povesteau și râdeau, iar cele care fuseseră jos în oraș le împărtășeau celorlalte noutățile. Câte una arăta chitotind cum îi dăruise unui negustor o bătaie cochetă din gene, pe deasupra vălului care îi acoperea fața, obținând de îndată o reducere de preț. Cu o zi înainte, seara târziu, atmosfera devenise deosebit de exaltată: Sa'adiyah, care după cum înțelegea Maya avea rolul de doamnă a casei, vorbise încântată de felul în care arăta și în care se prezenta Rashad ibn Fahd și câteva din celelalte femei îi ținuseră izonul, ridicându-l pe Rashad în slăvi. O întrebaseră apoi pe Maya, pe ton conspirativ și cu priviri curioase, cum erau dotați englezii – de exemplu soțul ei, și ce moduri de unire trupească erau preferate în străinătate. Maya se înroșise toată, încurcată, și se chinuise să își caute cuvintele, până când se amestecase în discuție Djamila, spunând, pe un ton care nu permitea să fie contrazisă, că stăpâna ei era obosită și trebuie să meargă la culcare.

Maya fusese atât de sensibilă la acest subiect nu din pudoare, ci din cauza confruntării neașteptate cu gândurile legate de Ralph și de Rashad, pe care până în acel moment le înlăturase cu prea multă ușurință, din cauza preaplinului de impresii. Însă odată trezite, aceste gânduri nu se mai lăsau gonite atât de ușor și din cauza lor venise Maya azi aici, la umbra terasei de obicei inundate de razele soarelui.

Maya oftă și își trecu mâna din nou peste haina lungă, de parcă ar fi fost plină de cute care trebuiau netezite. Djamila îi prelucrase palmele umezite cu un burete pietros, cu pori fini, până când îi îndepărtase bătăturile și julturile de la hățuri, și o condamnase să stea cu mâinile

băgate într-un castron cu ulei, în care înotau flori, până când devin din nou fine și moi.

Își puse bărbia pe genunchi și se sili să continue să se gândească, oricât de greu îi venea. Nu doar pentru că îi era neplăcut subiectul, ci și pentru că din cauza inactivității la care fusese supusă – chiar dacă izvorâte din bune intenții – îi lenevea și capul. Același efect îl avea și mâncarea abundentă, care nu doar că era prea gustoasă ca să te mulțumești numai cu câteva înghițituri, dar Maya învățase și când refuzurile politicoase începeau să fie considerate o nepolitețe.

Dacă nu se încurcase la numărătoare, de la răpirea ei nu trecuseră mai mult de două săptămâni, și, cu toate acestea, părea să fie trecut o mică veșnicie de atunci. A patra ei zi aici... se putea aștepta ca în fiecare zi să sosească oamenii lui Coghlan. Era deci doar o problemă de timp, până va porni pe drumul de întoarcere la Aden, înapoi la Ralph. Însă ideea de a-și relua acolo viața lipsită de bucurii, alături de un bărbat căruia îi era indiferentă și pentru care în ultimul timp nici ea nu mai avusese sentimente prea puternice, era insuportabilă. Cum va fi pentru ea – după aceea? „Am să mă gândesc la asta când va veni vremea. Nici măcar o oră mai devreme. Dar acasă – acasă trebuie să merg! La tata, mama și Angelina. Înapoi în Anglia. Acasă.” Dar dacă partea engleză renunța pur și simplu la ea, pentru că prețul cerut era prea mare? Dacă era condamnată să rămână aici? „Nu, nu am voie să mă gândesc la una ca asta, își porunci ea. Dacă nu mă gândesc, nici nu se va întâmpla. Iar Rashad nu ar permite niciodată să se întâmple una ca asta.” Sau?

Maya fu nevoită să admită faptul că îi lipsea Rashad. Îl văzuse odată întâmplător de la fereastra ei, cum urca în galop spre palat, pe roibul său, fiind una cu animalul de

sub el. Îi lipsea vocea lui, gura lui zâmbind plină de ironie, felul lui liniștit și totuși sigur pe el, aura care îl înconjura. În fiecare dimineață, când răsuna strigarea muezinului, înainte de răsăritul soarelui, după care imediat se auzeau rugăciunile murmurate ale femeilor, Maya simțea că îi lipsesc sunetele pe care Rashad și bărbații lui le făceau în timp ce se rugau și care în fiecare zi a călătoriei o treziseră cu delicatete din somn. Plescăitul apei sau sunetul curgător al firelor de nisip, atunci când se curățau de murdăria drumului, când își strigau unul altuia *Allahu akbar* – Dumnezeu e mare. Când murmurau toți împreună versurile al căror sens Maya îl înțelesese abia cu timpul: „În numele lui Allah, cel milostiv și îndurător, slavă lui Allah, stăpânul lumilor cel milostiv și îndurător, stăpânul cârmuitor în ziua de apoi. Pe tine vrem să te slujim, pe tine te chemăm în ajutor, arată-ne calea cea dreaptă. Calea celor cu care tu ești dăruitor, care nu te mânie și nu se rătăcesc“. Și aceste sunete, aceste cuvinte fuseseră cele cu care Maya adormise la început, înainte să își petreacă orele prețioase de somn alături de Rashad, vorbind sau tăcând.

Ore din care nu regreta nici măcar una singură. Nu trecea niciuna din cele cinci rugăciuni de la Ijar, fără ca Maya să nu se gândească la ele și să își dorească să fie din nou pe drumul anevoios pe care îl parcuseseră venind aici. Numai de dragul lui Rashad.

Cât era de absurd să gândească și să simtă așa! Față de un bărbat care îi răpise libertatea. Ce-i drept, rareori se simțise ca o ostatică, atât pe drum, cât și aici la Ijar. Nu mai mult decât la Black Hall sau la Aden. Fusesse ea vreodată cu adevărat liberă? În ce se măsoara libertatea?

Sunetul unor pași îi întrerupse gândurile și Maya își ridică privirea. Se apropiase de ea un bărbat mai degrabă

mic de statură și subțire, dacă se lua după ceea ce lăsa să se vadă haina albă cu broderii roșii la tiv și la deschizătura de la gât, adunată în talie de o centură lată de pânză portocalie, în care avea înfipă o minunată *djambia* de argint. Culoarea centurii se repeta în pânza turbanului sub care se vedea un chip însemnat de vârstă, asemănător unui șoim. Avea pesemne cu mult peste cincizeci de ani, își dădu seama Maya după barba căruntă și pielea de pe dosul mâinilor sale, care nu mai era netedă.

– Mi s-a spus că vă găesc aici, i se adresă el și zâmbi.

Avea ochi căprui-închis, plini de bunătate. Maya se mulțumi să-l privească, iar el se încruntă.

– Vorbiți limba noastră, așa este?

Maya încuviință din cap, apoi îl clătină ușor.

– Puțin, răspunse ea conform adevărului și râse ușor.

Bărbatul îi răspunse râzând și el.

– Iertați-mă că abia astăzi vin să vă văd – treburile nu mi-au permis să vin mai repede, spuse bărbatul punându-și mâna dreaptă pe inimă și înclinându-se. Sunt gazda dumneavoastră – sultanul Salih ibn Muhsin al-Ijar.

Maya sări în picioare, încurcată și nefiind sigură cum trebuia să se poarte, și se decise într-un impuls de moment să facă o reverență după obiceiul englezesc.

– Maya Garrett, răspunse ea repede și își pescui pe furiș pantofii, cu degetele de la picioare.

– Spuneți – este totul întru mulțumirea dumneavoastră? se interesă sultanul.

El nu era un conducător de genul celui din Lodar, căruia îi făcea plăcere să se laude cu mulțimea prizonierilor săi. Ce-i drept, în condiții normale s-ar fi mulțumit să audă de la servitorime că englezoaicei îi mergea bine, la urma urmei știa că moneda lui de schimb pentru negocierile cu

Adenul era pe mâini bune în mijlocul femeilor lui. Însă sultanul Salih era un om curios de la natură și ceea ce auzise din aripa femeilor – că străina vorbea araba, că se interesa de viața de la palat, că își oferise chiar și ajutorul la treburile din casă și din bucătărie și că părea să fie o persoană foarte deschisă și dornică să învețe – nu îi dăduse pace și îl determinase să vină să își facă singur o părere despre oaspetele său. Iar aceasta era pozitivă.

Maya încuviință din cap, dar se pare că el intui urma unei rețineri.

– Aveți o dorință pe care v-o pot îndeplini cu puterile mele modeste?

Maya își mușcă scurt buza de jos, gândindu-se dacă putea oare să îndrăznească, după care țâșni din ea întrebarea:

– Iertați-mă – dar aveți cumva cărți?

Uimirea de pe chipul sultanului o facu pe Maya să se întrebe, febril, dacă folosisse și pronunțase corect cuvântul *kutub*, până când chipul sultanului se luminează, iar capul i se înclină în semn de încuviințare.

– Desigur. Urmați-mă.

La etajul mijlociu al palatului exista o trecere dinspre camerele femeilor către celelalte clădiri, și nu departe de acolo sultanul o conduse pe Maya într-o încăpere în care se aflau mai multe lăzi. Suprafețele de lemn închis la culoare erau împodobite cu modele fine cioplite, monturile muchiilor și capacul, ascuțite în formă de frunze sau dreptunghiulare, erau din metal galben. Maya nu știa să spună dacă erau din alamă sau bronz. Pe covorul în nuanțe închise de albastru și roșu era o masă pătrată, în tăblia căreia era încrustat un mozaic în formă de stea, în culori asemănătoare. Masa îi ajungea Mayei până pe la mijlocul pulpei și în fața

ei se afla o pernă groasă, cu broderie bogată și prevăzută la colțuri cu ciucuri.

– Pofțiți, spuse sultanul facând un gest care cuprinse întreaga încăpere. Alegeți tot ce doriți. Puteți lua cărți de citit sau le puteți citi aici. Oricând doriți.

Maya se apropie cu pași ezitanți de una din lăzi, la întâmplare, îngenunche în fața ei și ridică ușor capacul. Inspiră, scoțând un sunet de uimire și de încântare, mirosul familiar, prăfuit și mătăsos pe care îl emanau cărțile vechi, și care îi lipsise atât, încât acum ochii i se umplură de lacrimi. Volumele prețioase stăteau puse teanc unele peste altele, îmbrăcate în piele fină și cu litere arabe aurii, stanțate adânc în coperti. Maya luă cu grijă primul volum, îl scoase din ladă și descifră cu fruntea încruntată semnele alambicate și pline de ornamente, îl deschise și își plimbă privirea peste pagini. Maya petrecu ceva vreme privind fiecare carte în parte. Era atât de cufundată în acele comori, încât uită până și de prezența sultanului lângă ea și nu observă cum expresia de pe fața lui trece de la bucurie tăcută la mirare gânditoare, simțind cum crește în el ceva ce mulți ani crezuse că nu mai avea.

În cele din urmă Maya găsi ce sperase, băgă celelalte cărți cu grijă la loc și se întoarse pe jumătate, cu trei volume lipite de piept, sub brațele încrucișate.

– *Shukran*, îi mulțumi ea cu un zâmbet strălucitor.

Avea cărți. Era salvată.

Credea ea.

Războinicilor vigilenți ai sultanului din Nisab, care cu mai bine de o săptămână în urmă îi recunoscuseră deja de departe pe Rashad și pe oamenii lui al-Shaheen după îmbrăcăminte și după stilul de călărit și îi lăsaseră să treacă nestingheriți, conform legii *sayyir* stabilite cu multă vreme în urmă, cămilele și calul cu cei doi străini îmbrăcați în haine deschise la culoare li se părură suspecti. De aceea ieșiră în calea grupului, călare pe propriii lor cai și îi rugară pe bărbați politici, dar cu puștile ținute în mod clar gata de tragere, să îi urmeze, pentru a discuta personal cu sultanul despre prezența lor pe acest teritoriu. Sultanul din Nisab îi ascultă tăcut în timp ce ei spuneau de unde vin și ce intenție au. Putea oare să aibă încredere în niște străini care cutezaseră să pătrundă atât de adânc spre inima țării? Oare doar pretindeau că vor să îmbunătățească relațiile de prietenie cu Ijarul și de fapt aveau în secret intenții dușmănoase împotriva sultanului Salih, cu care el era prieten? Și câți bani ar fi dat oare ca să-și poată continua călătoria spre Ijar – douăzeci de taleri? Patruzeci? Cincizeci sau poate chiar mai mult? Pentru că sultanul de la Nisab nu era un om al deciziilor pripite, puse la

dispoziția oaspeților săi nou-veniți, generos, încăperi în interiorul propriului palat, păziți cu strășnicie de războinicii lui, „pentru ca străinilor să nu li se întâmple nimic“. Apoi se gândi pe îndelete ce era de făcut. Cântări avantajele și dezavantajele și se gândi chiar să îi trimită sultanului Salih un mesaj printr-o solie călare. „Dar, răbdare, se îndemnă el singur. Răbdare.“

Granițele dintre noapte și zi se estompară pentru Maya, în timp ce citea. La început i-a fost greu să redescopere calea de acces spre scrisul acela străin, să despartă la alegere sau să unească liniile ondulate cu înfloriturile și punctele și să își amintească semnificația lor. Unele cuvinte rămaseră un mister, în ciuda eforturilor depuse, și nu putu decât să le ghicească semnificația sau să le lase așa. Însă vraja exercitată de cuvântul scris nu-și întârzie efectul și facu să se nască în fața ochilor Mayei imagini, scenari, lumi întregi. Frunzări paginile rigide, casabile din cauza vechimii lor, cu muchiiile ondulate, până găsi ceea ce căuta: povestea regelui Shaddad și a orașului său cu coloane, Iram. Era pomenit acolo și vechiul regat Himyar, regatele Hadramaut și Saba, aici, la *al-Yaman*. Un fior de plăcere o străbătu pe Maya la gândul că era posibil ca poveștile transmise să aibă o origine reală. La fel cum era posibil ca și sub „nisipuri“ să fie îngropate rămășițe ale acestor culturi străvechi, undeva pe cuprinsul deșertului Rub al-Khali. Însă Maya lăsă deocamdată deoparte poveștile înlănțuite una de alta ale Șeherezadei. Șeherezada, care începea seara să spună o poveste pe care însă nu o termina, pentru ca sultanul, curios să afle ce se întâmpla mai departe, să nu pună dimineata să îi fie tăiat capul, așa cum făcuse cu femeile dinaintea ei. Până când, după o mie și una de nopți, îi câștigase inima cu deșteptăciunea și darul ei de povestitoare.

Maya mai găsisese și un volum subțire de poezii, care povesteau istoria lui Qays ibn al-Mullawah ibn Muzahim, un beduin din tribul Bani Aamir. Din acest trib făcea parte și Layla bint Mahdi ibn Sa'd, numit și Layla Al-Aamiriya, iar Qays' Los era cel care aparținea inimii ei. Doar ei, pe vecie. El scria poezii pentru ea, vorbea în ele despre dragostea lui, despre pasiunea și despre încrederea lui în soarta care îi hărăzise unul altuia. Qays îl rugă pe tatăl Laylei să îi ofere mâna fiicei lui. Însă acesta era înfuriat din cauza versurilor pe care tânărul le compusese și le declamase peste tot, le considera a fi o rușine, o încălcare a bunelor moravuri, și o mărită pe Layla cu un alt bărbat, care o duse pe me-leaguri străine. Când Quays află despre căsătoria Laylei, fugi în deșert și umblă fără țel. Timp atât de îndelungat, încât familia lui renunță la un moment dat la speranța că se va întoarce, iar toți îl numeau „nebul“ vorbind despre el. După mulți ani a fost găsit mort în sălbăticie, pe mormântul Laylei, înconjurat de animalele care îl însoțiseră în călătorie. Într-o stâncă din apropiere mai scrijelise trei versuri, ultimele rămase de la el.

Aceste versuri, singurul lucru care mai rămăsese din viața lui și din soarta lui tristă, îi mergeau Mayei până la suflet și le citi mai mult decât o singură dată. Când Djamila îi aduse ceai și fructe sus pe terasă și îi privi peste umăr, Maya închise cartea și i-o întinse. Djamila scutură capul și ridică din umeri, cu o expresie încurcată.

– Nu știi să citești? Încercă Maya să ghicească, iar Djamila dădu din cap în semn de încuviințare.

– Iartă-mă, nu am știut, spuse Maya prinzând-o de mână. Vrei... vrei să înveți?

Djamila rămase pentru o clipă nemișcată, apoi încuviință din nou, dând din cap febrilă și cu ochii strălucitori.

„Ce ciudat, își spunea Maya adesea în orele în care stătea aplecată împreună cu Djamila deasupra colilor de

hârtie, manevrând pana și cerneala pe care, la rugămintea Mayei, sultanul le pusese la dispoziția lor. Ce ciudat ca eu, o străină, să o învăț pe Djamila semnele din propria ei limbă.“

În timp ce Maya o învăța pe Djamila să scrie și să citească și purta mereu o carte cu sine, indiferent dacă mergea în camera ei, pe coridoare sau sus pe terasă, timpul zbură fără ca ea să bage de seamă. Cu poveștile Șeherezadei, care în limba arabă erau mai dure, mai senzuale, dar și mai poetice decât în traducerea pe care Antoine Galland o făcuse la începutul secolului trecut, părea să nu mai existe trecut de care atârna, nici ziua de mâine, la care de altfel nici nu se gândea, ci doar un prezent continuu.

La fel de puțin se gândea și la ceea ce se ascundea în spatele vizitelor sultanului care venea să o vadă și să o întrebe cum stă cu lecturile și cum se simte. Nu observa privirea lui strălucitoare, nici pasul ușor și sprinten. Dar femeile sultanului observară prea bine aceste semne. Acest lucru nu le plăcu și începură să își închidă inima față de străina din mijlocul lor.

Începu nevinovat: ochi plecați în grabă, de îndată ce Maya se apropia de ele, scuze murmurate cum că orezul ar urma să se ardă sau că s-ar fi terminat lemnele de foc, după care femeile se îndepărtau; pretinsa oboseală, când era vorba de întrunirile obișnuite de seară sau un copil care nu se simțea bine și care avea nevoie de îngrijirea mamei lui; o carte, despre care Maya fusese sigură că o pusese lângă patul ei, dar care dispăruse cu desăvârșire. Când Maya intră într-o după-amiază în camera ei, ca să ia cutiuța de lemn în care ținea ustensilele de scris, găsi cutiuța răsturnată pe jos, cu pana ruptă alături, iar pe cearceaful ei se lăfăia o pată neagră de cerneală. „Din greșeală“, se gândi ea, probabil se întâmplase în timp ce una dintre femei facuse curat. Cum și ingredientul care nimerise într-unul

din creuzetele cu cremă și care îi înroșise Mayei vârfulile degetelor, făcându-le să o usture încă înainte de a se unge pe corp, după baie, fusese tot o greșală. Doar Djamila, care o trată cu esență de tămâie și care cunoștea viața de la palat, începu să fie bănuitoare. Fără să îi spună Mayei ceva, decise să țină ochii și urechile deschise. Cu atât mai mult, cu cât în ziua următoare găsi podeaua camerei lor comune presărată cu zdrențe albe și indigo, iar printre ele cizmele tăiate pe îndelete cu un cuțit ascuțit.

– Ați văzut cum se uită la ea? întrebă Adiba, prima soție a sultanului, spumegând de furie. O vizitează mai des decât ne vizitează pe noi!

– Dar de ce? răspunse Munawwar, cea de-a doua soție. Dacă ar avea păr auriu sau roșcat și pielea ca laptele, aș mai înțelege. Dar arată ca una dintre noi!

– Și totuși, se auzi spunând Zaynab, cea de-a treia și cea mai tânără dintre soțiile sultanului Salih, exercită asupra lui o atracție. Este tânără și puternică și poate avea mulți fii!

– Și atunci ce se întâmplă cu noi? rosti Munawwar ceea ce se întrebau toate.

– O va prefera pe ea, iar fiii ei vor fi preferați fiilor noștri, completă Adiba cu amărăciune.

– Dar va trebui să o înapoieze alor ei, de îndată ce ajung la Ijar, încercă să le liniștească Zaynab, care se străduia mereu să păstreze armonia.

Se lăsă o scurtă pauză, după care Adiba luă din nou cuvântul:

– Dar dacă nu vrea să mai plece? Vedeți doar cum se dă pe lângă el – și cu câtă pricepere o face! După care adăugă încet: Nu are voie să rămână aici. Trebuie să ne ocupăm noi de asta.

Indrăzneau să vorbească deschis pentru că Maya era sus pe terasă. Când stătea acolo, puteau trece și ore întregi

până când regăsea drumul înapoi, adesea abia când se lăsa întinericul. Însă Djamila, care băgase de seamă că uitase desertul cu curmale pentru ceaiul Mayei și care mai dăduse o fugă până la bucătărie, le auzi foarte clar. Simți cum o cuprinde furia și în același timp teama. Teamă pentru tânăra pe care o îndrăgea atât de mult. Ca pe fiica pe care nu îi fusese dat să o aibă vreodată și pe care din acest motiv o proteja cu toată dăruirea și dragostea de care era în stare. Ca o leoaică apărându-și puiul, era hotărâtă să nu permită nimănui să îi facă Mayei vreun rău.

Fu nevoită să apeleze la această hotărâre deja în ziua următoare, când auzi strigătele de ajutor ale Mayei. Djamila lăsă să-i cadă din mână teancul de rufe pe care tocmai îl aducea din curtea interioară și alergă în direcția camerei lor. Maya stătea lipită de tocul ușii și privea speriată spre podeaua din cameră, pe care stătea un șarpe încolăcit. O spirală de solzi maro-cenușii, care cuprindeau capul pătat și triunghiular, încolăcindu-se în jurul propriului trup și scoțând un zgomot zornăitor.

– Nu te mișca! îi porunci Djamila cu voce decisă și o strânse de braț. Dacă nu te miști, nu-ți face nimic! Mă întorc imediat!

– Djamila! strigă Maya în urma ei, văzând că se îndepărtează în fugă.

Închise ochii, apoi îi deschise din nou ca să nu scape șarpele din priviri, străduindu-se să își reprime tremurul corpului și să stea nemișcată.

Djamila se întoarse cu respirația întretăiată, strângând într-o mână o creangă și în cealaltă o piatră din cele folosite la măcinarea cerealelor. Se furișă spre șarpe cu mișcări line, ținând ridicată creanga cu capătul despicat. În timp ce se apropia de șarpe, Djamila scotea sunete gângurite și șuierate, mișcând ușor bățul ca să provoace reptila, până când aceasta își repezi într-adevăr capul înainte,

iar Djamila lovi fulgerător, fixând capul șarpelui la pământ, în despicătura de la capătul crengii, și îl lovi cu piatra în mod repetat și cu toată puterea, până nu se mai auzi niciun sunet. Desprinse apoi bățul de la pământ și îl vârî sub trupul animalului mort, care se balansa spre stânga și dreapta ca un odgon, și îl azvârli pe fereastră, strâmbându-se a dezgust.

– Mi-a... mi-a fost teamă că vine după mine, dacă fug, spuse Maya.

Vocea îi suna subțire și nefericită, de parcă ar fi vrut să își ceară iertare pentru cum se purtase. Djamila puse deoparte bățul și piatra și scutură capul.

– Ai făcut bine. Vino, șopti ea și o trase pe Maya după ea, sus pe terasă.

Îi povesti în cuvinte puține ce auzise din discuția celor trei femei. Maya o ascultă fără să spună o vorbă; doar felul în care își strângea și desfăcea pumnii trădau ce sentimente o încercau. Tăcu multă vreme după ce Djamila terminase de vorbit.

– Șarpele poate să fi intrat și singur în cameră, obiectă ea în cele din urmă.

Felul ezitant în care rostise cuvintele lăsau totuși să se întrevadă faptul că nu credea nici ea ce spunea, chiar dacă i se părea de neimaginat ca femeile care o primiseră cu atâta căldură să o urască acum atât de mult.

În ochii Mayei, fără motiv.

– Copilă, spuse Djamila, în timp ce-i luă mâna și și-o puse în poală, șerpii ăștia trăiesc doar în deșert. Nu intră singuri în casele din oraș.

Văzând frica de moarte din ochii Mayei, adăugă repede:

– Sigur au vrut doar să te sperie. Erau destule femei în apropiere, care știu cum se omoară un asemenea șarpe. Așa ca mine. Djamila făcu o scurtă pauză și strânse mâna Mayei din nou. Rashad trebuie să ne ajute, adăugă apoi.

Maya lăsă aceste cuvinte să-și facă efectul. De ce nu ajunseseră încă oamenii lui Coghlan? Oare erau deja de mult timp aici, dar nu reușeau să se înțeleagă cu sultanul? Cu cât se gândea mai mult la asta, cu atât Maya înțelegea mai clar că Djamila avea dreptate. Rashad trebuia să le ajute – cel puțin, el știa ce aveau de făcut.

Își retrase mâna din mâna Djamilei și își făcu de lucru cu șalul la al cărui capăt înnodase moneda antică, și i-o întinse Djamilei.

– Poți face cumva să primească asta? Atunci va ști că trebuie să vorbesc cu el.

Djamila luă moneda și încuviință, sperând în sinea ei că Allah le va salva.

Avură noroc. Deja a doua zi Rashad intră călare în curtea palatului. Avea chipul întunecat; ceva nu decursese conform planului. Atent ca de obicei, nu îi scăpă scurta strălucire din aer și clinchetul ușor cu care ceva, căzând de la înălțime medie, se opri pe pământul de piatră. Coborî de pe cal și se duse spre locul din care auzise venind zgomotul. Ridică moneda uimit și își lăsă capul pe spate. La una dintre ferestre o văzu pe Djamila, care se pare că nu îndrăznea să se aplece în afară sau să strige, dar care gesticula frenetic. Rashad nu înțelese ce anume voia femeia să-i zică, dar intui și îi făcu semn cu capul, înainte de a intra la sultan, după cum era înțelegerea.

Firește că sultanul Salih îi permise comandantului său să o pună pe Maya la curent cu ultimele noutăți și să se asigure cu propriii ochi că îi mergea bine. Se întâlniră în acest scop în curtea interioară și încă înainte ca Maya să fi apucat să spună un cuvânt, Djamila îi povesti, din spatele vălului ei, ultimele evenimente care se petrecuseră, cu voce înceată, pentru ca niciun cuvânt să nu se audă în afara micului lor cerc. Rashad ascultă tăcut, fără să o privească pe vreuna din cele două femei, ci concentrându-și privirea pe

peretele din spatele lor și jucându-se cu moneda pe care o ținea între degete. Sprâncenele i se încruntau tot mai mult, pe măsură ce Djamila povestea. Rămase mut și după ce ea terminase de povestit.

– Vă rog, trebuie să ne credeți și să ne ajutați, izbucni Maya în cele din urmă pe engleză, nemaisuportând tăcerea lui.

Privirea lui Rashad se aținti asupra ei.

Cum ar fi putut să nu-i dea crezare? Cunoștea șerpia pe care îi descrisese Djamila și știa, ca și ea, că șerpii aceia trăiau doar în deșert, cunoscând și modul în care îi puteai face inofensivi. Toți cei care trăiau în țara asta îl cunoșteau. Dar știa și cât de otrăvitoare era mușcătura lor, absolut mortală – și că existau indivizi lipsiți de scrupule, care se pricepeau să îi prindă, să îi închidă în lăzi și să îi vândă pentru mulți bani, dincolo de orice *suq*, celor care voiau să scape de o persoană indezirabilă. Acum înțelegea și sclipirea ciudată din ochii sultanului, pe care Rashad o observase la ultimele întâlniri de câte ori venise vorba de întârzierea englezilor sau de Maya. Rashad o interpretase ca pe o agitație ușoară, dată de tergiversarea tratativelor, însă acum o văzu într-o nouă lumină care îi dădea un sentiment neplăcut.

– În cel mult patru zile, oamenii voștri vor fi aici, spuse el. Au fost reținuți la Nisab, dar au plecat deja de acolo. Oamenii sultanului din Nisab, care îi însoțesc, vor avea grijă să nu mai întâmpine alte dificultăți.

Maya își scutură capul ușor.

– Nu știu dacă va fi suficient.

Pe chipul lui Rashad nu se putea citi nimic. Un mușchi al maxilarului i se încordă, relaxându-se apoi imediat.

– Dați-mi o zi, spuse el în cele din urmă scurt, tot pe engleză, și se întoarse să plece iar la sultan, a cărui prezență

o simțea mai mult decât clar, la una din ferestrele din spatele lui.

Răspunsul lui Rashad însemnase da? Maya nu își dădea seama.

– Trebuie să mă ajutați, strigă ea disperată în urma lui.

Rashad îi aruncă o privire peste umăr.

– O zi, repetă el.

Maya rămase cu privirea ațintită în urma lui, privindu-l cum iese pe poarta aflată pe zidul opus. Ca pe vremuri Șeherezada, spera și ea acum că avea să supraviețuiască până a doua zi.

Când soarele apuse în spatele munților, învăluind blocurile masive de stânci într-un roșu strălucitor, Rashad ieși călare în deșertul Ramlat as-Sabatayn. Nu se grăbea, pentru că avea toată noaptea la dispoziție. Povara gândurilor era grea pe umerii lui și îl apăsa în șa, la fel cum copitele animalului său se afundau în praf și printre pietre. Când prima stea se aprinse pe cer, Rashad își struni roibul și coborî de pe el. Se așeză cu picioarele încrucișate pe nisip și privi cum în jur se colora totul în indigo, și cum la orizont se ridica un disc portocaliu și aproape rotund: era aproape lună plină.

Planul său fusese bine gândit. Doar că nu se așteptase nici ca oamenii lui Coghlan să piardă un cal, nici ca să aibă drept ghid un asemenea bleg – pufni Rashad cu dispreț – care era prea temător ca să parcurgă distanța într-un ritm susținut. Nici șederea lor prelungită la Nisab nu putuse fi prevăzută și se datora nehotărârii sultanului locului. Inșă după ce Ali se uitase timp de mai multe zile în zadar după caravană și se întorsese la Nisab, reușise să înlătore repede acest obstacol, cu talentul lui de negociator și cu ajutorul unei pungi bine umplute. Cel mai puțin se așteptase la gelozia și josnicia femeilor și la faptul că tocmai lucrurile astea îi distrugau planul. Și cât de șirete fuseseră, pentru

ca nimeni să nu poată să dovedească nimic, iar cuvântului soțiilor sultanului să nu li se poată opune decât cuvântul Djamilei! Oare cea mai mare greșeală a lui fusese să subestimeze puterea de atracție a Mayei – pentru că o minimalizase față de sine însuși, pentru propria lui protecție? Ce își dorea sultanul era al sultanului. Rashad îi jurase credință și garanta respectarea acestui jurământ cu propria onoare și cu cea a tribului său. Avea responsabilități față de oamenii lui, la fel ca și față de soție și copii. Dacă o ajuta pe Maya să fugă de la palat, se întorcea împotriva sultanului, împotriva Ijarului, împotriva propriului trib și al familiei sale. Ca să nu mai vorbim de toți acei bani pe care îi cheltuiseră pentru întreaga acțiune și care proveneau din lada de bani a sultanului Salih și care astfel erau pierduți pe vecie.

Pe de altă parte, era vorba de *rafiq* și deci de promisiunea lui de a o apăra pe Maya, promisiune care nu trăgea mai puțin în balanță. Dacă i se întâmpla ceva înainte să o predea englezilor cu propria mână, Rashad s-ar fi împovărat cu o vină la fel de mare. Cât de ușor se putea întâmpla ceva – să o împingă cineva pe fereastră și să spună apoi că fusese vorba despre un accident sau despre o sinucidere! Rashad se văzu ajuns într-un punct în care nu mai era vorba despre ce este corect sau greșit. Erau doar consecințe care trebuiau cântărite. Indiferent ce ar fi hotărât – avea să își piardă demnitatea. Lucrul cel mai de preț al unui războinic, mai prețios decât însăși viața. Când se crăpă de ziuă, decizia lui Rashad ibn Fahd ibn Husam al-Din era luată. Iar el îl rugă pe Allah să îl ierte.

Următoarea zi se dovedi a fi cea mai lungă zi din viața Mayei. Orele se târau nesfârșite, în timp ce Maya aștepta ghemuită în pat, tremurând la orice zgomot. Pentru a păstra o aparență de normalitate, Djamila răspândise printre femeile de la palat vestea că Maya nu se simțea bine – „nimic serios, doar o mică indispoziție, da, sigur de la mâncarea cu care nu era obișnuită“ – și continuase să se facă utilă prin casă, așa cum făcuse și până atunci, mergând însă tot mereu să vadă ce face protejată ei, să vorbească cu ea și să-i insufle curaj prin priviri și prin gesturi.

Ce se întâmpla dacă Rashad nu o ajuta? Dacă ajungea prea târziu, dacă femeile aveau deja de mult un plan prin care să scape definitiv de ea? Oare avea să o ajute – oare *rafiq*, acea lege ciudată, lăsată din moși-strămoși, era valabilă și într-un caz ca acesta? Cu cât se gândea mai mult, cu atât nesiguranța și teama Mayei creșteau, iar stomacul i se strângea și i se relaxa, încât abia dacă mai primea aer.

În sfârșit, după o eternitate de la ultima vizită, intră Djamila din nou în cameră, grăbită, și îngenunche pe locul moale din fața Mayei. Își desprinse vâlul care îi acoperea

fața, desprinsе apoi mâinile Mayei încolăcite în jurul genunchilor strânși la piept și le strânse puternic.

– Fii pregătită, îi șopti ea, cu o strălucire în ochii întunecați. Rashad e în palat. Când muezinul ne va chema la rugăciunea de seară, voi distrage atenția femeilor și voi veni să te iau.

Maya își ținu respirația, răsuflă apoi adânc, cu un hohot, și răspunse la strângerea de mână a Djamilei. Însă ceva din cuvintele ei o puse pe gânduri.

– Dar vei veni și tu, zise Maya încercând să sune convinsă.

Nu era o întrebare, asta nu putea fi o întrebare, nici nu intra în discuție. Sprâncenele Djamilei se ridicară și apoi coborâră, se încruntară, în timp ce Djamila ocolea privirea Mayei, care încerca să îi citească răspunsul în ochi. O mângâie cu degetul mare pe Maya pe dosul palmei, după care dădu din cap.

– Vezi tu, începu Djamila să spună încet, cu ochii ațintiți tot asupra degetelor Mayei, cu cât cred ei pentru mai mult timp că zaci în pat, cu atât veți avea un avans mai mare. Dacă aș dispărea și eu, ar ști imediat că ai fugit. De aceea este mai bine ca eu să rămân.

– Te vor pedepsi pentru asta, răspunse Maya cu voce albă. Nu pot permite una ca asta, eu... vru să își retragă mâinile, dar Djamila i le strânse și mai tare între ale ei.

– Trebuie!

– De ce faci asta? întrebă Maya, cu lacrimile curgând pe obraji.

Djamila tăcu preț de o clipă, după care un oftat tăcut îi cutremură trupul și trase spre ea mâna dreaptă a Mayei. Când Maya simți că Djamila voia să îi lipească mâna de sânul stâng, se trase înapoi. Djamila îi ținu mâna strâns și apăsă degetele Mayei pe umflătura mare, înăuntru în carne, iar Maya simți acolo, chiar și prin pânza îmbrăcămintei, țesuturi tari și noduroase.

– Djamila, trebuie să mergi la un doctor!

– E mult prea târziu, spuse arăboaica scuturând capul. Moartea e o cămilă neagră, care poposește în fața fiecărei uși. Mai devreme sau mai târziu, fiecare dintre noi trebuie să urce pe ea. Și este mai bine să întâmpini moartea decât să fugi de ea. Nu mi-e frică de ceea ce mă așteaptă. Ușor, Djamila puse mâinile Mayei înapoi pe genunchi. Dacă tot n-am putut să dau viață niciunui fiu și niciunei fiice, lasă-mă măcar să îți dau ție viața înapoi, spuse Djamila, iar bărbia brăzdată de cicatrici îi tremură, în timp de gura îi zâmbea. Atunci viața mea a avut măcar rostul ăsta.

Djamila se ridică din genunchi și se aplecă înainte, luă fața Mayei în mâini, o sărută ușor pe frunte și pe obraji, pe cel drept și pe cel stâng. Maya își încolăci brațele în jurul ei și o strânse în brațe cât de tare putu, pentru a-i arăta astfel ce nu încăpea în cuvinte. Djamila se desprinse din îmbrățișarea Mayei și o mângâie cu vârfurile degetelor pe obraz.

– Să fii fericită și liberă, murmură ea, după care se ridică și părăsi încăperea în grabă.

Era ultima dată când o văzu Maya.

Momentul în care soarele se colora în roșu și dispărea în spatele orizontului era cel în care muezinii își intonau cântecul sfânt și tânguitor care răsuna până departe peste oraș, până în spatele zidurilor palatului de la Ijar.

Rashad al-Shaheen stătea în umbra unui coridor, pe jumătate ascuns în spatele unei ferestre, și privea în jos, spre curtea interioară. Apucase să își ia tocmai la timp rămas-bun de la sultan, care îl crezuse fără să intre la bănuieli că trebuia să iasă în întâmpinarea englezilor chiar în acea zi, pentru a-i conduce la Ijar așa cum se cuvenea, și din acest motiv nu putea, din păcate, să îl însoțească pe sultan la rugăciunea de seară. Era un fapt cunoscut că beudinii și războinicii puneau necesitatea de a pleca la drum

deasupra celei de a se ruga – și nu fusese și calul lui Rashad încărcat corespunzător? Inșă, pe când sultanul intră în camera pentru rugăciune alături de ceilalți bărbați din palat, Rashad nu părăsise clădirea, așa cum presupusese sultanul Salih; în schimb căutase și găsisese acolo o trecere spre aripa clădirii femeilor, după cum dedusese din modul în care era construit palatul. Aici aștepta acum să se ivească o ocazie favorabilă.

La fel reușise mai devreme să scoată la iveală, odată ajuns la palat, o foaie de hârtie împăturită și să obțină permisiunea sultanului Salih de a o întâlni pe Djamila în fața porții care ducea spre camerele femeilor, pentru a-i da un mesaj pe care Ali îl adusese de la englezi pentru Maya. Acolo îi înmânase Djamilei foaia albă și îi spusese în câteva cuvinte ce avea de gând să facă și când, iar Djamila se arătase dornică să îi ajute cu ce îi stătea în putință, după care Rashad se întorsese la sultan.

Atenția lui Rashad fu atrasă de zgomotul de copite, cu un ecou sunând a gol, trimis înapoi de solul și pereții curții interioare, iar beduinul își reprimă un zâmbet de mulțumire. Nu fusese greu nici să îl facă pe Salim să creadă că sultanul își dorea sosirea lui la vremea rugăciunii de la apusul soarelui, *Salatu-I-Maghrib*, pentru a cina apoi cu el și cu Rashad și pentru a discuta cum aveau să procedeze în continuare cu englezii, pentru că Salim avea încredere în el. Rashad nici nu îndrăznise și nici nu dorise să îi spună ce avea de gând să facă. Ar fi fost de datoria lui Salim să îl oprească, iar lui Rashad îi repugna ideea de a-l face pe Salim să ia și el asupra sa aceeași vină. Era deja destul de rău că el comitea această trădare. „Complicele este fratele ucigașului.“

În timp ce aștepta ca Salim să își lase calul lângă roiul său și să dispară pe poarta laterală a palatului, Rashad scoase hainele pe care le ascunsese sub cămașa largă și

pelerină. Apoi porni la drum, urmând descrierea pe care i-o făcuse Djamila.

Maya sări din pat când auzi pași apropiindu-se, pași apăsați și grei, ca de cizme, și alergă la ușă. Văzu în penumbră o siluetă neagră, în jurul căreia se umfla o pânză largă. „Rashad“, jubilă ea pe dinăuntru, iar ceea ce până atunci îi strânsese inima ca într-o menghină se rupse, lăsând-o să bată ușoară și liberă.

– Poftim, spuse el în loc de salut, când ajunsese la ea și îi întinse ceva întunecat la culoare și moale. Îmbracă asta pe dedesubt. Și asta deasupra.

Ascultătoare, Maya își trase pantalonii pe ea, se întoarse pe jumătate, ca să-și lege șiretul de la talie, înainte de a-și lăsa haina să cadă peste ei, și în timp ce ea încă își punea pelerina, Rashad îi încolăci *keffiyeh*-ul pe cap. Nu putu evita să îi ridice părul cu degetele, ca să îl ascundă dedesubt, atingere care îi trimise Mayei un fior de plăcere pe spate, care pornea de la rădăcinile părului. Fără vreun alt cuvânt, o împinse afară din cameră și pe scări în jos, pe care se auzea murmurul vocilor din camera de rugăciune, apoi o împinse afară pe poartă, spre cei doi cai care așteptau impasibili întoarcerea călăreților lor.

Se întuneca repede între zidurile curții; amurgul estompa totul în tonuri de gri, ștergea contururile și detaliile. Rashad își făcu de lucru la bagaje și îi întinse Mayei o pereche de cizme. Ea își schimbă pantofii cu încălțăminte mai rezistentă, în timp ce Rashad îi băga pantofii în bagaj și îi aduse apoi al doilea cal de dârlogi, în a cărui șa se cățără Maya. Își împinse în sus tivul hainei și îl ascunse, de bine-de rău, sub faldurile pelerinei largi, pe care o ținea cu o mână închisă în față.

– Fă ca mine, suieră Rashad către ea și ieșiră pe poartă unul alături de celălalt. Cele două santinele ridicară mâna în semn de salut, strigară câteva cuvinte prietenoase, la

care Rashad răspunse, în timp ce Maya se mulțumi să dea mută din cap, și coborârea dealul în viteză.

Se îndepărtară tăcuți de oraș, însoțiți de zgomotul copitelor, până când acesta nu mai era decât o pușderie de puncte mici de lumină în întuneric, care deveniră tot mai mici și în cele din urmă dispărură, cedând locul bulinelor de argint ale stelelor.

„Dumnezeu să te aibă în pază, Djamila.“

– *Yalla*, strigă Rashad dintr-odată și o porni la galop, iar Maya îi urmă exemplul. Goneau prin noapte, iar vântul care îi bătea din plin, sus pe spatele cailor, făcând să le fluture pelerinele și vuind, era în acel moment cel mai minunat lucru pe care și-l putea imagina Maya. „Liberă – sunt liberă!“

– Încet, o avertiză Rashad după o vreme, iar Maya își îndemnă și ea calul să meargă mai încet, privindu-l pe Rashad dintr-o parte.

Acum simțea și ea că solul de sub copitele cailor devenise mai moale și vâscos și arunca în sus arteziene grele.

– Trebuie să menajăm caii, îl auzi ea spunând. Ne așteaptă trei zile în deșert.

– De ce nu avem cămile? îl întrebă ea râzând zburdalnică.

– Cămilele sunt bune când pleci la drum lung pe nisip adânc și cu bagaje grele. Dar ca să te miști cu repeziune pe pământul ăsta, ai nevoie de cai ca ai noștri, mârâi Rashad, după care urmă o tăcere care o duru pe Maya, pentru că el părea să fie departe, iar ea nu îndrăznea să scoată vreun sunet.

Era o călătorie dificilă, care îi sleia de puteri atât pe oameni, cât și animalele, timp de o noapte lungă și o zi și mai lungă. Fiecare pas era un efort; soarele, reflectat de nisip, era orbitor, făcea aerul să strălucească și să se unduiască. Mayei îi era sete, însă nu îndrăznea să îi ceară lui Rashad mai multă apă decât îi oferea el în timpul scur-

telor pauze dintr-un pahar umplut din burdufuri, sperând că apa va ajunge măcar pentru cai. O chinuiau dureri de cap înțepătoare, iar senzația de amorțeală de sub calota craniană îi dădea amețeli. Ochii îi ardeau, de asemenea gâtlejul, și ațipea tot mereu din cauza oboselii, până când Rashad o trezea cu o lovitură ușoară. El nu scotea nici măcar un sunet, iar Maya nu i-o cerea. Îi era deja destul de greu să se țină cât de cât dreaptă în șa, să nu lase hăturile să-i scape din mână și să nu uite să respire. „Iar acesta este prețul libertății.“

Soarele licărea roșu ca sângele, iar în lumina lui strălucitoare nisipul își schimba culoarea din galben în roz, ca un ocean de petale de flori călcate în picioare. Maya își frecă ochii cu dosul palmei, ca să poată vedea mai bine. Dunele se întunecau parcă ruginite, după care se răcoreau în culoarea lavandei și albastru ca gheața.

Rashad își struni calul, coborî de pe el, iar Maya făcu la fel, se prăbuși la pământ, în genunchi, pentru că nu o mai duceau picioarele. Obosită, privi cum Rashad ducea caii la câțiva pași mai încolo și îi lega de țaruși, după care își făcea ceva de lucru pe jos. Se auzi un zgâriat și un dangăt metalic, apoi caii sorbind cu nesăț. Maya se adună de pe jos, mai mult mânată de curiozitate decât pentru că într-adevăr ar mai fi avut putere, și se duse la el.

– O fântână, se auzi vocea ei răgușită și mirată, văzând marginea făcută din pietre plate și găleata prinsă de un lanț, în care caii își înmuiau boturile pe rând.

Rashad cufundă găleata din nou în fântână, o scoase iar și îi întinse Mayei un pahar umplut până sus.

– Apă din subteran, explică el atunci când Maya îi înapoie paharul gol, gâfâind pentru că băuse febril, fără să mai respire. Nu este singura fântână de pe aici. Rashad umplu paharul din nou și, în timp ce Maya se ghemui, bând

de data asta mai încet, îl privi cum scotea din bagaj o pânză închisă la culoare și cum ridică, din doar câteva mișcări, un mic cort. Era prea epuizată să se ofere să îl ajute, dar el nici nu părea să se aștepte la asta. Era uimitor cât de familiar îi era deșertul ăsta, aparent atât de pustiu. Părea să cunoască fiecare piatră, fiecare deplasare a dunelor schimbătoare și prăfoase. Era mai puțin decât un peisaj: nu exista spațiu, ci doar cerul deasupra și pământul pe jumătate făcut din praf, pe jumătate solid, între care el se putea însă orienta fără efort, în timp ce Mayei nu îi oferea niciun punct de orientare. Când cortul stătea deja în picioare, Rashad ieși, începu să se aplece și să culeagă ceva, într-un loc trase de ceva până reuși să-l scoată din pământ.

– Nu este mult, spuse Rashad când se întoarse cu un braț de surcele subțiri, dar pentru o cafea ajunge.

Rămaseră tăcuți unul lângă altul lângă focul pricăjit, își băură cafeaua și roaseră lipia de consistența gumei pe care Rashad o împărțise cu ea. Cei doi cai fornăiau obosiți, iar Maya începu să-și revină.

– Încotro ne îndreptăm? întrebă ea când simți că nu mai suportă tăcerea.

– Facem un ocol prin Ramlat as-Sabatayn, ca să câștigăm timp. Apoi ne întoarcem pe drumul tămâii. Dacă totul merge bine, ne întâlnim acolo cu oamenii voștri.

Răspunsul lui scurt o lovi pe Maya drept în inimă, iar ea nu îndrăzni să întrebe ce urma să se întâmple dacă nu mergea totul bine. Privi peste buza paharului în întunericul unde, pe cerul întunecat al nopții, se înălțase luna, rotundă și plină, de un galben cald ca șofranul. Privirea îi cutreieră mai departe, până când capul i se lăsă pe spate. Stelele erau așa jos, așa clare și minunate, încât Mayei i se păru că ar fi putut să le culeagă, dacă ar fi întins mâna.

– Iar Allah zise, îl auzi ea pe Rashad spunând încet lângă ea, dacă nu ai fi fost tu, Mohamed – nu aş fi faurit cerul.

Maya nu se clinti, lăsă vocea și cuvintele lui să lucreze în ea, frumusețea copleșitoare, înspăimântătoare a cerului și deșertului din fața ochilor ei, care o împresura, și clipi ca să își alunge lacrimile. Lacrimi de fericire absolută și de dor chinuitor. „Trei zile... nu, doar două mai rămâneau... și apoi? – Pesemne nu ne vom mai vedea niciodată...” își răspunse ea singură la întrebare. Abia când îl auzi pe Rashad mișcându-se, ridică privirea spre el. Scotea ceva de la cingătoare și întinse mâna spre ea.

– Vă aparține.

Când Maya luă din mâna lui moneda de pe vremea Ilmyarului, vârfurile degetelor li se atinseră. Doar cât o bătaie de inimă, dar suficient ca să provoace în Maya o scânteie care o pătrunse până la măduvă. Auzi cum Rashad își ține respirația, crezu că simte o spărtură în armura inaccesibilității lui, înainte ca el să se întoarcă cu spatele, aparent ocupat.

– Mulțumesc, murmură ea încurcată, strânse moneda veche în pumn și se învâluși și mai adânc în pelerină. Mulțumesc, repetă ea, pentru tot.

– Ar trebui să vă culcați, spuse el cu voce spartă. Cortul vă aparține. Se va face și mai frig în noaptea asta. Iar mâine ne așteaptă încă o zi cum a fost asta.

Maya încuviință din cap, puse jos paharul gol și se ridică fără un cuvânt. Ezită, cu pânza de la intrarea în cort în mână. „Încă două zile... nimeni nu ar afla vreodată.” Timp de o fracțiune de secundă se gândi la Ralph, iar în ea tresări un sentiment de vinovăție ca un zvâcnet scurt, pe care îl respinse însă cu toată puterea. „Nimeni nu va afla vreodată.”

- Dacă, începu ea să spună, apoi înghiți în gol, consternată de propriul curaj, dacă va fi atât de frig la noapte... puteți să veniți în cort...

Maya tăcu brusc și trase cu urechea în direcția în care o siluetă se desena pe fundalul albăstrui al flăcărilor. Când nu primi niciun răspuns, își mușcă buzele și intră în cort, își descălță furioasă cizmele și se aruncă pe păturile întinse de Rashad. Își îngropă între brațe fața cu obrajii arzând și simți o rușine cumplită. „Ești așa proastă, Maya! Acum o să creadă că voiam să îi ofer trupul meu în semn de mulțumire pentru ajutor! Sper că acum nu mă lasă singură în deșert! Că de meritat, aș merita-o!”

Rashad strângea paharul atât de tare în pumn, încât aștepta să se spargă în orice moment. Până în urmă cu câteva clipe mai avusese siguranța că făcuse acest gest îndrăzneț doar împins de *rafiq*. Însă deșertul, chiar dacă uneori îți întindea și el capcane amăgitoare, nu îngăduie încercările de amăgire făcute fără tragere de inimă. Nu degeaba atrăgea el de când lumea profeti și oameni sfinți, care căutau în el cuvântul și calea lui Dumnezeu. Deșertul îți poate oferi doar adevăr sau nebunie, niciodată ceva intermediar. Iar Rashad, fiul lui Fahd, fiul fiului lui Husam al-Din, din tribul al-Shaheen, nu știu spre care din cele două se îndreaptă lăsând jos paharul și ridicându-se să se ducă în cort, neascultând pentru prima oară în viață de onoare și datorie, ci de inima lui, care îl făcuse să meargă atât de departe, încât depășise deja de mult linia subțire dintre drept și nedrept.

Maya trebuie să fi ațipit luptând împotriva propriilor sentimente de vinovăție, căci tresări speriată când auzi zgomotele, un trosnet ușor, apoi ceva ca un răcâit. Își ținu respirația și pe sub propriile bătaii ale inimii auzi o altă respirație urcând și coborând ușor. Își întinse mâna în întinericul deplin din cort. Simți o furnicătură delicată în

palma, dată de căldura emanată de un trup. Colțurile gurii ei tremurară incredule, întinzându-se apoi într-un zâmbet. Mâna i se întinse și mai departe, iar Maya scoase un sunet înfundat, când ceva o prinse de încheietură, când se simți trasă peste păturile întinse pe jos, spre sâmburele acelei călduri ispititoare. Fața ei îi căută respirația, se aplecă asupra ei, își puse ușor buzele pe buzele lui, unde se opri pentru o clipă, înainte de a-l săruta.

Rashad stătea nemișcat, iar când Maya crezu deja că voia să i se refuze, să o îndepărteze de el, Rashad îi răspunse la sărut. Întâi ascuțit și dur, de parcă s-ar fi apărât. Însă Maya îl momi și îl dezmierdă cu buzele și cu limba, până când gura lui se înmuie sub ea, deschisă, dăruind la fel de mult cum primea. Maya inspiră precipitat când el o cuprinse pe după umeri, când îi mângâie brațele, o strânse la piept și o respinse din nou, ca să îi dea jos pânza care îi acoperea capul, îi trecu degetele prin părul care rămase agățat de bătăturile pe care frâiele le făcuseră pe mâinile lui. Maya își lipi gura și nasul de gâtul lui, îi simți pulsul sub piele, se îmbătă cu mirosul lui greu, ca de lemn îmbibat în apă de mare. Se sperie când dădu cu degetele de metalul rece al bandulierei pe care Rashad începu imediat să o dea jos. Auzi un clinchet ușor când el o puse deoparte și încă unul, când Rashad își deschise cureaua, iar ea se opri. Era un sunet care i se părea cunoscut, chiar dacă trecuse ceva vreme de când îl auzise ultima oară, iar Maya izbucni într-un râs mut, amintindu-și unde îl auzise. „Visul meu – este la fel ca în visul meu...”

Își lepădară hainele strat după strat, până nu mai rămase decât piele pe piele. Maya se lipi de el, îl acoperi cu goliciunea ei. „Ce absurd, îi trecu prin cap, complet absurd ce ne-am găsit tocmai noi doi să facem aici.” Însă acest gând se spulberă numaidecât sub oftatul de plăcere țâșnit din adâncul ei, când Rashad își plimbă gura și mâinile

peste trupul ei. Cum se întâliseră, ce era în urma lor sau ce îi mai aștepta – nu era loc pentru gândurile astea în micul cort din mijlocul deșertului, sub luna de șofran. Aici nu erau decât o femeie și un bărbat care se doreau. Când pătrunse în ea, Maya își pierdu pentru o clipă respirația, iar bătaia inimii se opri, înainte ca ambele inimi să își regăsească repede ritmul, același ritm în care se mișcau împreună, unul în celălalt. Iar Maya se simțea pe parcă ar fi alunecat, în brațele lui, spre muchia unei stânci, încet și sacadat, de parcă ar fi rămas în echilibru precar sus pe margine, înainte de a respira adânc și de a cădea în jos, într-o mare adâncă.

Se trezi singură a doua zi dimineața, cu goliciunea acoperită cu grijă. Se îmbracă repede și mai rămase puțin de câteva minute nemișcată în cort, după care își luă inima în dinți și ieși afară. Rashad era cu spatele la ea și tocmai încărcă burduful plin cu apă pe cal. Inima Mayei bătu repede și înfricoșată, cuprinsă de teama că pentru el poate nu însemnase nimic, că nu fusese mai mult decât o beție nocturnă, căreia în lumina strălucitoare a zilei îi urma trezirea la realitate. Dar când Rashad se întoarse, Maya văzu că nu era așa. O privi lung și în cele din urmă zâmbi, iar Maya știu că și el simțea același lucru ca ea.

Le rămăseseră două zile și o singură noapte. Două zile în care se luptară să înainteze călare prin deșert, de la fântână la fântână, însoțiți doar de praf și nisip, de șopârle singuratice și de un șarpe care se îndepărtă prin șerpuiți laterale, pline de panică. Zile în care nu vorbeau, pentru că ajunseseră dincolo de orice cuvinte. Le erau suficiente privirile, felul în care caii lor se alăturau uneori și li se atingeau genunchii. Mâna lui Rashad, care o apuca pe a ei, pentru câte o clipă. O noapte în care își spusese prin atingeri tot ce mai era de spus. O femeie și un bărbat, departe de toate noțiunile omenești de bine și rău, dincolo

de granițele trasate de om. Două suflete care se găsiseră, lără să se fi căutat. Paradisul, în mijlocul nisipului, al prafului și al căldurii.

Era la mijlocul celei de-a treia zi în deșertul Ramlat as-Sabatayn și caii aveau din nou pământ mai tare și mai pietros sub copite, lăsându-i să înainteze mai repede, când Rashad își opri brusc roibul.

– Ce este? întrebă Maya și își struni la rândul ei calul.

El scutură capul și duse un deget la buze, întoarse capul și trase cu urechea în toate părțile, cu fața concentrată de atenție. Ascultă și Maya; dar nu auzea nimic în afară de vuietul vântului care ridica în aer stegulețe de nisip.

– Vin, spuse el în cele din urmă, pe ton de constatare.

Maya închise ochii. Era ca o vibrație pe piele, care trecea de-a lungul firișoarelor fine de păr de pe brațe. Un tremur ușor în zona stomacului. De parcă tot trupul ar fi fost mai bine acordat decât urechea. Însă Maya nu își putea da seama din ce direcție venea zgomotul și deschise ochii.

– Două grupuri, îi explică Rashad. Unul vine de acolo, spuse el arătând aproximativ în direcția din care veniseră. Arabi. Oamenii mei și câțiva oameni ai sultanului. Celălalt grup vine de aici, adăugă el arătând oblic în față, drept spre strălucirea orbitoare a soarelui aflat deja la amiază, astfel încât Maya fu nevoită să strângă din ochi și să întoarcă în cele din urmă capul. Cămile, în fața lor doi cai, dar fără călăreți arabi. Englezi greoi. Privirea lui Rashad coborî către mâinile care țineau strâns hățurile. Drumul nostru se termină aici, Maya.

Părea liniștit, aproape vesel, iar Maya ghici că exact asta și plănuise: să îi evite pe oamenii sultanului, porniți pe urmele războinicului dezertor și a mărfii de schimb furate de el, până când englezii erau destul de aproape încât să o trimită pe Maya la ei. O cuprinse admirația pentru inteligența lui tactică, în locul căreia se așternu rapid

valul de tristețe care cresc în ea. Știusese că va veni acest moment, și totuși se simțea luată pe nepregătite și cumva înșelată. Se strădui să scape de senzația de sufocare din gât.

– Unde vei merge?

Rashad îi evită privirea, se uită cercetător la curelele de piele ale zăbalei, își trecu degetele peste ele și le încleștă pe sub ele și le desprinse din nou.

– Le voi ieși în întâmpinare oamenilor mei și îi voi opri, ca să vă puteți întoarce din drum fără luptă.

– Ce vor face cu tine? întrebă Maya în șoaptă.

– Mă vor judeca, spuse Rashad cu gura zvâcnindu-i sub barbă.

Maya strânse pentru o clipă din ochi, când își imaginează, cuprinsă de durere, cum se putea sfârși o asemenea judecată.

– Nu pot permite una ca asta, spuse ea răgușită.

Rashad o privi și râse încet.

– Maya, sunt un al-Shaheen. Am încălcat legea *'ird* față de sultanul meu. Și am lezat de două ori onoarea – a ta și a mea. Nu regret nimic, spuse Rashad coborându-și vocea. Dar nu pot nici să pretind că nu s-ar fi întâmplat nimic.

Maya îl înțelese, pentru că și în ea se revolta totul la acest gând.

– Atunci fugi, îl rugă ea totuși, sau vino cu mine!

Privirea lui Rashad se înmuie.

– Nu există niciun „sau“, Maya. Nu pot scăpa de ei, sunt mai mulți și au cai cel puțin la fel de buni ca al meu. Nu mă pot aștepta la îndurare nici din partea alor tăi – indiferent, adăugă el văzând că Maya vrea să spună ceva, indiferent cât de multe ai spune tu în favoarea mea. Nu există pentru noi niciun loc în care să putem fi împreună. Du-te înapoi la bărbatul tău, mai spuse el pe ton blând. Iar eu voi accepta urmările faptelor mele, apărându-mi astfel bruma de onoare care mi-a mai rămas. Cel puțin, spuse Rashad, iar

sprâncenele se întâlneau deasupra rădăcinii nasului, cel puțin am îndeplinit legea *rafiq*: te întorci nevătămată la ai tăi.

– Nu vreau să rămân fără tine, șopti ea și pe obraji îi curseră primele lacrimi.

– Nu vei rămâne, răspunse el, iar vocea îi sună răgușit. Apoi îi luă mâna și și-o duse la piept, acolo unde inima îi bătea, sub pânza indigo. Asta îți aparține. Vei fi aici, cât voi trăi eu.

Când îi dădu drumul, Maya își duse mâna la ceafă și deschise închizătoarea lăntșorului ei, îi făcu semn lui Rashad să se apropie, iar el se aplecă ascultător în șa. Ii puse la gât lăntșorul cu medalionul bunicilor ei și cu verigheta, vrând să îi dăruiască din ea cât de mult se putea. Apropierea lui, felul în care îi simțea pielea sub buricele degetelor o sfâșiară pe dinăuntru, când verifică să vadă dacă era bine închis.

– Să te apere acest lăntșor, Rashad din tribul al-Shaheen, spuse ea, iar vocea îi tremura și cedă, ca și mâinile ei, care căutau febrile hățurile.

Nu plecă însă, ci îl privi, încercând disperată să își imprime în memorie fiecare detaliu al lui. Pentru că știa că orice îmbrățișare, orice sărut ar fi sfârșit-o din cauza faptului că despărțirea era definitivă.

– *Yalla!* strigă el furios și lovi calul Mayei cu palma pe crupă, încât acesta făcu o săritură în față nechezând, o trezi pe Maya din amorteală și o făcu să plece la trap.

Se mai întoarse o dată spre el, din șa. Rashad privi lung în urma ei, își duse mâna dreaptă la buze, apoi la frunte, murmură cuvinte care nu mai pătrunseră până la ea, își deschise ușor degetele și le ridică către cer. Intr-un gest ușor, ca o rugăciune sau ca un jurământ trimis acolo sus, către Allah, după care Rashad își întoarse energic calul și plecă în galop înapoi, în deșert.

Maya se sili să privească înainte, să lase calul să își continue mersul la trap, în direcția pe care i-o indicase Rashad. Orbită de lacrimi, merse înainte luându-se după instinct, spre lumina strălucitor de albă a soarelui. Până când răsăriră din pământ, pâlپând și lichide, siluetele a doi cai, plate și ondulate ca un miraj și ai căror călăreți purtau haine din pânزă stacojie. Oamenii lui Coghlan.

– Locotenente! Ralph tresări. Drumul se întindea în fața lor nesfârșit și, cu toate că la Nisab cumpăraseră un cal bun – chiar dacă la un preț exorbitant – înaintau foarte încet, pentru că oamenii lui Muhsin continuau să călărească domol pe cămile. Ralph își miji ochii și privi în direcția arătată de brațul întins al soldatului Fisker. Din deșert venea un călăreț îmbrăcat în roșu aprins și negru albăstrui, îndreptându-se spre drumul tămâii pe jumătate în galop, dar mai mult într-un trap împleticit. De parcă i-ar fi fost obosit calul sau el însuși nesigur și de asemenea epuizat.

„Au venit. Mă vor duce acasă. Acasă.“ Cuprinsă brusc de ușurare, Maya își smulse *keffiyeh*-ul de pe cap, își scutură părul și le făcu semn cu pânza vopsită în indigo.

Soldatul Fisker și locotenentul Ralph Garrett schimbară o privire uluită, după care dădură pintoni cailor și o porniră la galop să o ia în primire pe Maya și să o ducă înapoi în siguranță.

Însă ea simțea că o parte din ea rămânea aici în deșert. La Rashad.

4

Căile sortii

De ce ne întâlnim pe puntea timpului
doar pentru un salut, după care ne despărțim?
Un salut ca să ne despărțim;
însă întreabă trolul din mine:
Nu cumva ne despărțim ca să ne reîntâlnim?
Ah! Așa o fi oare?

RICHARD FRANCIS BURTON,
The Kasidah of Haji Abdu El-Yezdi

Elizabeth Hughes, născută Greenwood, închise pe tăcute ușa spre camera ei de oaspeți și coborî tiptil scara abruptă. La mijlocul scărilor crezu că aude un zgomot, se opri locului și ascultă. Trase aer în piept ușurată când își dădu seama că erau doar stropii de ploaie care răpăiau pe acoperiș și în ferestre și își continuă drumul spre etajul din mijloc. La ușa salonului se opri. Betty, fata în casă – numită încă astfel, cu toate că abia dacă era mai tânără decât stăpâna casei – se străduia în mod evident să manevreze căruciorul de servire cât mai puțin zgomotos cu putință, să toarne ceaiul și să așeze ceștile pline pe măsuta joasă de lângă feliile de pâine cu castraveți și de prăjitura cu unt.

Mătușa Elizabeth privi plină de compasiune umerii largi, îmbrăcați în roșu și împodobiiți cu trese aurii, care ieșeau de după speteaza joasă a fotoliului și la capul cu părul de culoarea nisipului, pieptănat lins, aplecat ușor în față. „Sărmanul băiat, sigur a adormit pe loc.“

– Mulțumesc, Betty, șopti ea și dădu din cap, când spiritul bun al casei facu o reverență în fața ei și se întoarse la bucătărie, în timp ce ea intră pe vârfuri în salon, pentru a pune o pernă sub capul cel obosit.

Însă locotenentul Ralph Garrett nu dormea.

– Du-mă la Bath, îl auzi ea șoptind. Cuvintele îi ieșeau pe gură lipsite de vlagă, de parcă nu ar fi avut destulă putere încât să vorbească. A spus mereu doar: „Du-mă la Bath, la mătușa Elizabeth“.

În loc să ia o pernă de pe canapea, cum intenționase, mătușa Elizabeth se întoarse spre dulăpiorul scund aflat nu departe de ușă, se aplecă suspinând ca să învârtă cheia și să scoată din spatele celor două uși cu balamale, cu coșurile de fructe încrustate în ele, două pahare burtoase și o carafă astupată de cristal.

– Nu știu cum vă merge dumneavoastră, spuse ea în timp ce închidea ușile împingându-le cu coatele, după care se duse spre canapea și se lăsă să cadă pe ea cu un oftat, dar mie chiar îmi trebuie un coniac.

Plasă în fața ei și a lui Ralph câte un pahar bine umplut alături de cămile de ceai. Pentru orice eventualitate, lăsă și carafa în apropiere.

Însă Ralph nu se atinse de nimic, continuă să privească țintă drept în față, cu coatele sprijinite de genunchi. Mătușa Elizabeth luă o înghițitură mare și își dresе vocea, cuprinsă de plăcere când lichidul tare îi alunecă pe gât, iar în stomac i se răspândi de îndată o senzație binefăcătoare, care îi plecă de acolo până în degetele de la mâini și de la picioare. Crezuse că i se oprește inima în piept astăzi la prânz, când fără niciun avertisment se trezise cu nepoata ei și cu soțul acesteia în fața ușii de la intrarea în casa îngustă din Sydney Place No. 4, după luni de zile în care nu dăduseră niciun semn de viață și fiind amândoi într-o condiție foarte proastă. Dar după prima sperietură ieșise iar la iveală pragmatismul mătușii Elizabeth, o pusese pe Betty să pregătească o baie fierbinte, îl gonise pe Ralph în salon și pe Maya întâi în vană, apoi o vârâse într-una din cămășile ei de noapte pline de volănașe și o băgase în

cele din urmă în pat, unde aceasta adormise imediat. Abia acum avea răgazul să îl privească mai pe îndelete pe Ralph, soțul nepoatei ei.

De când îl văzuse pe locotenent prima dată – „iar a mai trecut un an, Dumnezeule, ce repede trece timpul!“ – se schimbase, ceva de speriat! Se subțiasse, era aproape slăbănog, fața îi era arsă de soare, buzele aspre, de parcă ar fi trecut Sahara dus-întors. Și Maya arăta ca după o aventură; îmbrăcată într-o rochie prost croită de calitate redusă și în mod clar marcată de greutatea prin care trecuse. „Dar poate așa arăți când tocmai te întorci din Arabia cea sălbatică...“ Și mai mult se cutremurase mătușa de ceea ce citise pe fețele celor doi: în primul rând epuizare, dar și urmele unor evenimente de dimensiuni uriașe, pe care probabil le trăiseră și care le clătinase cele mai adânci convingeri. Mai ales ochii Mayei o speriaseră pe mătușă: mari și larg cășcați, priveau în gol – de parcă ar fi căutat ceva, fără să găsească însă ceva de care să se agațe. „Nu-i de mirare că a vrut să vină întâi la mine – le-ar rupe inima lui Gerald și Marthei să îi vadă așa! Ceea ce înseamnă că mai este cât de cât în toate mințile...“

– Nu vrei să îmi povestești odată ce s-a întâmplat cu voi?

Ralph rămase mult timp nemișcat, de parcă întrebarea ar fi avut nevoie de timp să ajungă la el; într-un târziu trase adânc aer în piept și își trecu palmele peste față.

– Îmi pare rău, Mrs. Hughes – nu am voie să vorbesc despre asta. Ordin de sus.

Mătușa Elizabeth inspiră sonor pe nas.

– Dragul meu Ralph – pot să vă spun „Ralph“, nu-i așa? Doar faceți parte din familie... indiferent de secretul militar: cu cine credeți că stați acum de vorbă? Exact, cu o doamnă de vârstă înaintată, care își petrece zilele bând ceai, croșetând, tricotând și mergând la biserică. Ce credeți că s-ar întâmpla dacă m-aș duce eu la ziar cu

secretele dumneavoastră atât de grozave, dacă aş împânzi oraşul cu zvonuri sau m-aş prezenta Maiestăţii Sale, ca să vă părăsc? Ei? Aţi ghicit! Nimeni nu ar crede nici măcar un cuvânt! spuse mătuşa Elizabeth, îşi umplu paharul care se golise între timp şi trânti carafa pe masă. Aveţi tot respectul meu pentru îndrăzneala de care aţi dat dovadă, fugind cu nepoata mea. Dar când mi-o aduceţi înapoi într-o stare de plâns – atunci îmi datoraţi o explicaţie! Aşa că vorbiţi!

Probabil că şi unul precum colonelul Coghlan sau locotenentul Playfair şi-ar fi ferit capul măcar instinctiv în faţa acestui discurs. Cum putea deci un locotenent Garrett să mai păstreze adevărul pentru sine? Aşa că povesti tot, începând cu răpirea Mayei şi ordinul lui Coghlan de a o aduce înapoi, de călătoria lui de-a curmezişul Arabiei, până în momentul în care o văzuse pe Maya venind călare spre el de dincolo de vechiul drum al tămâii şi când putuse în sfârşit să o strângă în braţe. Sprâncenele mătuşii se ridicau tot mai sus pe măsură ce Ralph povestea, ajungând până aproape de marginea pălărioarei ei de văduvă. Şi dacă cele povestite de el nu ar fi coincis exact cu ceea ce citise ea pe feţele celor doi – nu ar fi crezut niciun cuvânt. Cât îi mai invidia pe bărbaţi şi pe fratele ei în special pentru sprijinul pe care îl găseau în capătul pipei! Pentru că puteau scurma în el, îl puteau umple şi aprinde cu o mulţime de gesturi şi puteau pufăi atenţi, având astfel ocazia să se concentreze complet asupra a ceea ce auzeau, limpezindu-şi în acelaşi timp gândurile. Perechea începuse de şosete, din care obişnuia să tricoteze câteva duzini pe an pentru scopuri caritabile, ar fi reprezentat o alternativă bună. Dar nu îndrăzne să se ridice şi să îşi ia coşul cu lucru manual, ca să nu-i dea lui Ralph impresia că nu ar lua în serios poveştile lui aventuroase.

– La început a părut veselă, povesti Ralph mai departe, apucând totuşi paharul de coniac.

Mătușa Elizabeth era unul din acei oameni căruia și un străin i-ar fi povestit de bunăvoie ce îi apăsa inima, încredințându-i cele mai adânci amărăciuni ale lui. Ralph Garrett nu constituia o excepție.

– Dar cu cât mergeam mai mult, își continuă el istorisirea, cu atât devenea mai tăcută și mai apăsată de gânduri. De parcă și-ar fi amintit niște lucruri care i se întâmplaseră pe drum și ar fi suferit din cauza lor. Apoi la Aden, spuse Ralph și luă o gură mare de băutură, trase adânc aer în piept și mai luă o gură, s-a purtat ca o nebună. Nu voia să mai rămână nici măcar o singură zi acolo și abia dacă mă suporta în preajma ei. Nu s-a lăsat nici consultată de Styggins – vreau să spun de medicul nostru, dr. Steinhäuser – ca să vedem dacă era într-adevăr nevătămată! Din fericire, adăugă Ralph și îi mulțumi mătușii Elizabeth cu o mișcare din cap, când aceasta mai turnă în pahare, din fericire colonelul mi-a dat concediu imediat. E drept că din cele șaizeci de zile pentru anul trecut s-au dus deja jumătate pe drumul spre Ijar și înapoi, însă colonelul a înțeles că atât eu, cât și Maya aveam nevoie de o pauză și mi-a dat liber până la mijlocul lui noiembrie. Ralph se opri și își masă fruntea cu mâna liberă. Trebuie să fi trecut prin niște lucruri îngrozitoare, continuă el apoi. Cel puțin așa presupun, pentru că nu vorbește despre asta, ci insistă să spună că îi e bine. Dar nu îi e bine! Nici măcar, spuse Ralph poticnit, de parcă ar fi trebuit să se lupte cu sine ca să poată continua, nici măcar verigheta și lăntișorul cu medalion nu i le-au lăsat bastarzii ăia! Ralph își trase nasul în sus, îl frecă cu spatele degetului arătător, însă refuză batista cu dantelă pe margini pe care i-o întinse mătușa Elizabeth. Iar Coghlan, spuse Ralph cu profund dispreț, Coghlan nici nu se gândește să ia măsuri de răzbunare. „Ce vreți, locotenente, își imită el superiorul, exagerând, ați primit-o nevătămată înapoi! Totul este în ordine!“

Ralph privi țintă în lichidul de culoarea scorțișoarei de pe fundul paharului.

– Totul în ordine, repetă el cu amărăciune. Nimic nu e în ordine. Nimic. O privi pe mătușa Elizabeth insistent, iar vocea nu îi mai era decât o șoaptă plină de teamă, când adăugă: Nu o mai recunosc, Mrs. Hughes. Nu a luat nici măcar cu adevărat la cunoștință că am pierdut niște lucruri personale importante, pe care voiam să i le dau. Asta nu e Maya a mea.

„Ah, obiceiul ăsta nemaipomenit al vostru, al bărbaților, de a vorbi despre femei pe ton de proprietar, de parcă ați vorbi despre un câțel! Cockerul meu, Lord Nelson. Elizabeth a mea. Maya a mea. Și ce vă mai place să vă văitați că la un moment dat nu mai suntem mielușei nevinovați pe care i-ați eliberat!” Dar, ținând seama de săptămânile grele pe care nu le îndurase doar Maya, ci și soțul ei, mătușa Elizabeth dădu dovadă de îngăduință.

– Asta se va rezolva! Maya este o adevărată Greenwood, iar familia noastră s-a distins întotdeauna prin natura ei rezistentă. Il privi pe tânărul bărbat plină de îngăduință și adăugă: Sigur vreți să vă odihniți. Din păcate, am o singură cameră de oaspeți, dar...

– Vă mulțumesc mult, Mrs. Hughes, spuse Ralph și se ridică. Vreau să îmi continui călătoria încă azi, să ajung la familia mea, la Gloucestershire. Am câteva lucruri de rezolvat și câteva aranjamente financiare de lămurit. Din cauza poveștii ăsteia, am datorii importante către administrația din Aden. Dacă nu vreau să lucrez acolo pe vecie, ca să le plătesc din solda mea, trebuie să mă ocup repede de ele.

Solda redusă pe care o primea în concediu abia dacă îi ajunsese să plătească drumul de întoarcere pentru el și Maya; prefera să nu se gândească la datoriile pe care le mai avea de la masa de joc și se feri să le pomenească față de mătușa energică a Mayei.

– Aveți perspective să fiți transferat? întrebă aceasta. Prin Jonathan – „dragul de el, Domnul să-l aibă în pază“; mătușa Elizabeth nu putea să se gândească la el fără să-i dea imediat lacrimile – întregul clan Greenwood aflase repede de transferul disciplinar al lui Ralph.

– Sper, spuse Ralph și încuviință din cap. Colonelul fusese ușurat de faptul că Maya voia să plece de acolo cu orice chip. Femeile nu sunt bine văzute la Aden. Colonelul îmi va face o recomandare la cele mai înalte foruri, ca o răsplată pentru salvarea Mayei.

Cu siguranță, lucrul ăsta era singurul bun din întreaga poveste: după ce locotenentul Garrett și soldatul Fisker își prezentaseră rapoartele scrise, după întoarcere, colonelul avusese numai cuvinte de laudă pentru ei. După cum sperase, soldatul Fisker fusese avansat imediat la gradul de caporal; nu în ultimul rând pentru salvarea eroică a locotenentului Garrett în timpul accidentului acestuia de la trecătoarea Talh. Dar nu doar pentru asta.

Ralph ezitase întâi, când Fisker îi propusese, la întoarcere, să prezinte o versiune retușată a întâlnirii lor cu Mrs. Garrett. Adusă binișor din condei, de parcă, riscându-și propria viață, ar fi smuls-o pe Maya din mâinile unei hoarde de bandiți înarmați până în dinți. Nimeni nu putea dovedi că ei căzuseră de acord și că prezentaseră statului-major al lui Coghlan, fiecare în parte, o minciună sfruntată (cu excepția Mayei, dar nu era de așteptat ca Coghlan sau Playfair să o întrebe pe ea; la urma urmei era doar o femeie, și în plus elementul declanșator). Amândoi urmau să profite enorm de pe urma asta; Fisker subliniase în plus, în mod repetat, faptul că trimiterea sa în această misiune fusese mai ales vina lui Ralph. În cele din urmă Ralph se arătase de acord. Ar fi făcut orice, doar să poată pleca din Aden. Din când în când îl muștra conștiința când se gândea la asta; era chiar departe de a se simți un erou.

Măcar mătușii Elizabeth îi spusese adevărul și era mândru de asta.

– Nu vrei să mai rămâneți totuși câteva zile? insistă ea, prietenoasă. Cel puțin până îi merge Mayei mai bine?

– Pentru ce? întrebă Ralph ridicând din umeri. Oricum nu pot face nimic, parcă nici nu mă vede. Cu cât lămuresc mai repede problema, cu atât mai bine va fi și pentru ea. La dumneavoastră știu că este pe mâini bune, Mrs. Hughes.

Pentru că, în cele peste două decenii petrecute alături de răposatul ei soț, Elizabeth Hughes învățase să nu se mire prea mult de comportamentul aparent ciudat al bărbaților – mai ales în perioade de criză familială – nu mai insistă, își luă prietenoasă rămas-bun și sună după Betty, să îl conducă la ușă. Între timp, ea își deschise masa de scris și se așază să scrie în grabă câteva rânduri, prin care îl informa pe Gerald Greenwood că fiica sa se întorsese astăzi din aventura arabă. Era sănătoasă, nu existau motive de îngrijorare, dar era destul de afectată. De aceea îi ruga, atât spre binele lui și al Marthei, cât și pentru a o proteja pe Maya, să vină abia peste câteva zile, când cea din urmă apuca să se mai întremeze.

Cu pana încă în mână mătușa Elizabeth se mai gândi preț de câteva clipe la toate nenorocirile prin care trecuse familia fratelui ei într-un timp așa scurt.

– Ei bine, oftă ea în cele din urmă, punând ustensilele de scris și hârtia înapoi în sertarele lor și închizând dulăpiorul, nebaneuite sunt căile Domnului.

O trimise pe Betty cu foaia la poștă, să expedieze telegrama la Black Hall, și urcă apoi iar treptele, ca să vegheze la patul Mayei.

Dangățul puternic al unui clopot de biserică pătrunse în somnul ușor al Mayei, intermitent, până când la un moment dat încetă de tot, fiind urmat de un sunet mai subțire. Un sunet familiar și care îi devenise totuși străin, și care nu era melodia clopotelor din St. Giles. Maya căscă cu poftă, se întinse și se ridică în coate. O boare de aer îi atinse părul. Își lăsă capul pe spate și clipi des în sus către fereastra deschisă cât un lat de palmă, privi prin perdeaua dantelată și prin sticlă spre cerul albastru de vară, pe care atârnavă zdrențe de nori, ușoare și diafane ca vata de zahăr. Eco-ul clopotelor, ale cărui vibrații mai plutiră preț de câteva secunde în încăperea, fu străpuns de șuieratul sacadat al unei locomotive. Calea ferată Great Western Railway trecea prin parcul grădinilor Sydney, spre care dădea partea din față a casei. Compania feroviară cu care veniseră în ziua precedentă și Maya, și Ralph de la Londra în orașul de pe Avon, înconjurat de șapte dealuri, având în centru celebra biserică a abației, din perioada gotică târzie, și străbătut de rânduri de case în stil georgian. Poduri de piatră se arcuiau peste liniile de tren, îngropate într-un șanț adânc și cu pereții zidiți, pentru ca pacienții

veniți la cură să beneficieze de priveliștea minunată când se plimbau pe drumurile acoperite de pietriș dintre straturile de flori și spațiile verzi, când se așezau pe scăunelele lăcuite în alb pentru a comanda răcoritoare în clădirea clasică a hotelului Sidney sau se întâlneau la pavilionul în care cânta muzica de capelă. Vizitatorii se plimbau prin păduricile de foioase sau conifere, printre crengile cărora săreau veverițele, admirau peșterile și cascadele ascunse printre copaci, umblau pe podurile delicate, din fontă, în stil chinezesc, pe sub care curgea apa cu străluciri verzi a canalului care unea râurile Avon și Kennet, sau se jucau, pentru câțiva cenți, de-a rătăcirea prin labirintul din tufe de cimișir. Londra avea grădinile Vauxhall pentru promenada din timpul zilei și pentru distracțiile de la luminile serii, distracții care puteau fi oricum, de la confortabile până la zgomotoase. Iar Bath era încă de pe vremea românilor un oraș cu izvoare tămăduitoare, fierbinți, și devenise în timpurile moderne și un oraș al meselor de joc, pe scurt grădinile Sydney.

Privirile Mayei căzură pe o măsuță aflată în colțul dintre pat și fereastră, pe care se afla o tavă încărcată cu veselă pentru ceai, o căniță cu smântână, o cutie cu zahăr și o cană burtoasă sub o husă brodată cu dragoste. O ediție în miniatură a celei din urmă păzea paharul de ouă, iar farfuria cu maldărul de felii de pâine prăjită, castronelul cu fulgi de unt și câte unul cu marmeladă de portocale și miere completau micul dejun care emana un miros apetisant de acasă și de amintiri. Maya zâmbi visătoare. „Buna mătușă Elizabeth!“ Probabil că nu mai era nimeni atât de generos și de bun ca ea. La mătușa Elizabeth era primită cu brațele deschise și după ce o lăsase luni întregi fără un rând, ca să apară apoi la ușă pe neașteptate.

Maya se ridică în șezut, își coborî cu elan picioarele din patul scârțâitor și trase măsuța mai aproape de ea, își

facu de lucru cu porțelanul și argintăria și oftă mulțumită luând prima gură de ceai. Era din plante, aproape amar, cu multă frișcă răcoroasă și doar cu puțin zahăr, așa cum îi plăcuse întotdeauna. Nu cum era cafeaua aceea exagerat de dulce de la Aden. „A trecut. Nu trebuie să mă mai întorc acolo niciodată.” Dar nu era nici cafea din boabe proaspăt zdrobite cu piatra, fiartă deasupra unui foc de tabără și condimentată cu praf de ghimbir. A trecut. Maya cuprinse cana cu ambele mâini și și-o puse pe coșul pieptului, ca să încălzească și poate chiar să desfacă nodul care i se pusese acolo. Sunetul ușor al clanței o facu să ridice privirea și să zâmbescă.

– Bună dimineața.

– Bună dimineața, draga mea, răspunse mătușa Elizabeth și își strecură fustele înfoiate prin ușa întredeschisă, în urma capului și a pieptului. Voiam doar să văd ce faci, înainte să mă duc la biserică. Dar dacă tot te-ai trezit...

Mătușa dădu să își pună cartea de rugăciuni pe dulapul de lângă masă și să își dea jos mânușile negre, croșetate.

– Poți să mergi liniștită. Voi fi ocupată o vreme cu asta, spuse Maya arătând bucuroasă spre micul dejun.

Mătușa Elizabeth o iscodi cu privirea și, cu toate că părea mulțumită, o întrebă:

– Cum te simți?

Maya clătină din cap încolo și-ncoace și în cele din urmă facu un semn de încuviințare, expirând profund.

– Mă simt bine, spuse ea și se frecă pe burtă descriind un cerc larg, apoi dinspre gât de-a curmezișul peste claviculă și umăr, pe care îl apăsă ușor înapoi. Puțin încordată și strâmbă, adăugă. Se simțea de parcă bazinul i-ar fi fost mutat din loc, iar pieptul ușor strivit. Nici nu era de mirare, după mulțimea de mile pe care le petrecuse pe cal, la bordul vaporului, în tren și în trăsură. Sigur e de la călătoria

lungă pe care am făcut-o și o să-mi treacă curând, spuse ea, apoi ezită. Ți-a... ți-a povestit Ralph ce...

Maya amuți văzând că mătușa închide ochii în semn de încuviințare. Își mușcă buzele și învârti cana în mâini, căzută pe gânduri.

– I-am telegrafiat tatălui tău, spuse mătușa Elizabeth după o scurtă pauză. Vor ajunge aici poimăine. Părinții tăi împreună cu Angelina.

Maya încuviință din cap, apoi se încruntă, de parcă și-ar fi adus aminte ceva.

– În cât suntem azi?

– E duminică, douăzeci și doi iulie. În anul Domnului o mie opt sute cincizeci și cinci, adăugă mătușa sub privirea iritată a Mayei. Și exact... mătușa ridică degetul arătător în momentul în care clopotele bisericii începură să bată din nou... ora unsprezece și zece minute.

Maya chicoti în ceașca de ceai, pe care tocmai o dusesse din nou la gură. Mătușa o privi drăgăstoasă. Mă bucur că te simți deja ceva mai bine, spuse ea. Corsetul aflat sub rochia de doliu trosni ușor când mătușa luă adânc aer în piept, își puse cartea de rugăciuni la subraț și trase de manșetele mănușilor.

– Betty și cu mine ne întoarcem într-o oră de la St. Mary's.

Ușa se închise și zâmbetul pe care i-l adusesse pe chip veselia mătușii se stinse, lăsând locul unei expresii gânditoare. Maya lăsă ceașca jos, își unse una din feliile de pâine prăjită cu unt și mestecă pierdută pe gânduri.

„Douăzeci și doi iulie...” Fusesse luna mai când citise scrisoarea lui Richard în casa doctorului Steinhäuser din Aden. Parcă opt mai, poate o zi mai devreme sau mai târziu. Dar de ce era abia iulie, din moment ce fusese plecată atâta timp? Maya se mai gândi o dată la toate evenimentele de la început până la sfârșit, numără zilele în gând, dar nu părea

să aibă vreun sens. Aruncă cu neglijență felia de pâine înapoi pe farfurie și ocoli patul, merse la mica masă de scris și căută în sertare cerneală, hârtie și o pană de scris. Se lăsă apoi să cadă pe scăunelul acoperit cu broderia uzată în petit-point și notă febrilă toate datele și perioadele de care își mai aducea aminte, încercând să ordoneze evenimentele în ordine cronologică. Calculă iar și iar, dar rezultatul rămânea mereu același, chiar dacă Maya nu putea avea încredere în acele numere. Fusese un an la Aden, înainte să o răpească Rashad și oamenii lui. Călătoria spre Ijar durase ceva peste o săptămână. Și dacă scădea întoarcerea lejeră la Aden și pe cea până în Anglia, nu mai rămâneau decât vreo două săptămâni. Era oare posibil să fi petrecut un timp așa de scurt în palatul de la Ijar? I se părea că fuseseră luni de zile. Maya se îndoii de adevărul cifrelor, de propria ei capacitate de a le calcula, se întoarse înapoi la pat și se așeză pe marginea lui, cu foaia în mână. Dar asta nu schimbă cifrele cu nimic: două săptămâni la Ijar. „Și două nopți în deșert...”

Mâna Mayei se strânse în pumn și mototoli hârtia cu atâta putere, încât începură să o doară tendoanele mult prea solicitate. Ochii cercetară camera, căutând ceva de care să se agațe. Amenajată în stil tipic englezesc, puțin cam demodată și uzată, era la ani lumină distanță de ceea ce văzuse și trăise Maya în sudul Arabiei. De parcă ar fi petrecut zilele acelea pe o altă planetă, într-un alt secol. Intr-un spațiu lipsit de timp, ca un vis. „Dar nu am visat – s-a întâmplat cu adevărat...” Cuprinsă brusc de teama că s-ar putea să își fi pierdut mințile, Maya privi în jur, sări în picioare, își descoperi geanta de voiaj lângă dulap, alunecă cu picioarele goale peste covor și parchet. Se lăsă în genunchi și deschise geanta, scoase cu mișcări febrile șalul indian, îi pipăi tivul și își facu de lucru cu colțurile, cu mâinile tremurătoare. Până când deschise nodul pe care îl

facuse și îl strânsese cu putere în bungalow-ul ei din Aden. O șaibă mică de metal căzu afară, se lovi cu un clinchet de podeaua de lemn, se roti în jurul propriei axe, iar în cele din urmă mișcările îi deveniră mai strânse, scoțând un sunet mai înalt, și apoi se opri. Maya ridică moneda cu grijă, de parcă s-ar fi temut că se putea evapora. Din gât îi ieși un hohot, apoi izbucni în râs și își șterse lacrimile, ca să vadă limpede: dovada că fusese într-adevăr acolo.

Își îngropă fața în șal. Uzat, decolorat până ajunsese ca de jad și caramel deschis la culoare, nu mai mirosea a Ralph, ca la început, după ce acesta i-l înapoiase. Mai mirosea doar a soare și a nisip. Jonathan... trecuse un an și jumătate de când plecase de la Black Hall. Cel mai lung an și jumătate din viața ei, și cel mai agitat. Cinci sute cincizeci de zile și tot atâtea nopți. Nu ajunseseră să fie o mie și una, chiar dacă ei așa i se părea. „Doar două nopți...”

Maya strânse în pumn moneda de la Himyar, slăbind din când în când strânsoarea, ezitantă în superstiția ei că în monedă mai era ceva din Rashad, ceva ce putea prelua prin piele sau ce, dimpotrivă, putea distruge cu atingerea ei. „Unde ești tu acum, Rashad din tribul al-Shaheen? Ce au făcut cu tine? Mai ești în viață?”

În primele zile ale drumului de întoarcere Maya se arătase vitează, însă deja la lacul în care înotase cu Djamila – „mai ești și tu în viață, Djamila? Ți merge bine?” – o ajunseseră din urmă amintirile. La fiecare pauză a călătoriei, indiferent dacă era Nisab, pe întinderea de nisip de la Al-Hadhina sau la Bilad ash-Shaitan. La trecătoarea Talh și la Az-Zara, unde Ralph, îmbrăcat în vestonul lui roșu de uniformă îl amenințase pe sultan, din cauza epuizării și a instinctului de a o apăra pe Maya, cu represalii militare din partea garnizoanei aflate în apropiere, dacă nu îi lăsa să treacă numaidecât – amenințări pe care Ralph le făcuse cu de la sine putere, dar care funcționaseră – peste tot Rashad

călărise alături de ea. Mai volatilă decât un miraj, și cu atât mai dureroasă prezența lui de nălucă. O urmărise până la Lahej, ale cărui grădini și câmpii le vedea abia acum, arbuștii de cafea cu fructe roșii și plantațiile de bumbac cu mingile lor de puf printre frunze. La Aden, Suez, Cairo, Alexandria și la Mediterană și chiar aici la Bath, în casa mătușii ei, îi auzea vocea aspră și râsul. Cum scapi de o fantomă care sălășluiește în tine?

Maya scutură din cap cu putere, de parcă astfel ar fi putut scăpa de gândurile îndreptate spre el, de valul insuportabil de imagini și sentimente care se ridica tot mereu în ea. Nu avea rost. Nu îl va revedea pe Rashad niciodată. Îl înghițise propria lui țară, cu obiceiurile și legile ei ciudate, și nu avea să îi mai dea drumul vreodată. Două nopți care nu aveau voie să pună stăpânire pe ea. Pentru că ce importanță aveau două nopți, față de întreaga viață care o aștepta?

Se adună de pe jos și se băgă la loc în pat, pentru că dintr-odată se simțea obosită și bolnavă. Ce va face cu viața asta, pentru care Djamila și Rashad și-o riscaseră pe a lor? Nu mai trebuia să se întoarcă la Aden, Ralph îi promisese asta. Inelul negru al craterului o apăsase ca un coșmar, și mai insuportabil după ce gustase libertatea deșertului. Mai înăbușitor, de când trupul și sufletul îi erau sfâșiate de atâta furie și tristețe după fericirea pierdută, amenințând să o strivească sub violența lor, de când Ralph se îngrijise ca în fiecare secundă să fie cineva lângă ea, ca să nu mai urce încă o dată în turn și să nu mai dispară iar. „Poate că a fost mai bine așa – nu știu dacă aș fi putut suporta să mai merg încă o dată acolo...” Ralph, care se îngrijea de ea și o ruga prin priviri, gesturi și cuvinte, în fiecare oră care trecuse de când se întâlniseră la marginea drumului tămâii. „Ah, scrisorile – am pierdut în Arabia mult mai mult decât niște scrisori...!” Și pe care totuși nu îl suporta în preajma

ei, pentru că el nu era Rashad; pentru că părea să regrete sincer modul în care se purtase cu ea și astfel îi amintea mereu că îl înșelase în deșert, cu toate că ea pur și simplu nu simțea cu adevărat că îl înșelase. Mare îi fusese ușurarea atunci când el o anunțase că intenționa să meargă mai departe spre Gloucestershire, de îndată ce îi îndeplinise dorința de a o duce la Bath, și se simțise și mai rușinată și dezgustată de sine însăși, pentru că simțea astfel. Dar nu putea să schimbe nimic. „Poate cu timpul, dacă voi reuși să uit...” Ralph urma să ceară transferul și să se întoarcă în India cât de repede posibil. Iar ea putea alege dacă mergea cu el sau rămânea la familia ei, așa cum făceau multe soții de soldați britanici staționați în India. „Dacă tata și mama mă mai primesc, după toate câte s-au întâmplat...” Încă o situație în care Maya depindea de alții. Neliberă. „Va fi oare vreodată altfel? Să fii fericită – și liberă. Am să încerc, Djamila.”

„Intr-o bună zi așa va fi”, își promise ea. Într-o bună zi va uita și tot ce i se întâmplase în acest an jumătate. Atunci nu va mai fi mai mult decât o fotografie îngălbenită, o imagine neclară în amintirea ei, ca după un vis deosebit de intens – o buclă pe drumul destinului ei și nimic mai mult. „Două nopți – ce înseamnă de fapt două nopți...”

Când mătușa Elizabeth se întoarse de la vizita ei duminicală la biserica St. Mary-the-Virgin de pe Church Street, o găsi pe Maya dormind întinsă pe burtă. Îi trase ușor șalul dintre degetele uneia din mâini, iar Maya scoase sunete de om adormit și se rostogoli pe spate, ținând cealaltă mână tot strânsă în pumn. Mătușa atârna șalul cu grijă la picioarele patului și ascultă mormăitul Mayei. O chinezească pe care nu o înțelegea și care suna ca „Rashad, Rashad”.

– Sărăcuța de tine, mormăi mătușa și o mângâie ușor pe părul buclat și încurcat. Prin ce a trebuit tu să treci! Dar îți promit: timpul le vindecă pe toate!

Însă nici Maya și nici mătușa ei nu se gândeau – una, pentru a se apăra pe sine însăși, cealaltă fiind în necunoștință de cauză – că inima omului nu uită niciodată ceva ce a apucat să prindă rădăcini, chiar dacă acel lucru a fost smuls mult prea curând. Nici măcar atunci când soarta seamănă ceva nou în ea.

– Betty nu a putut să scoată de tot nuanța asta cenușie, oftă mătușa Elizabeth două zile mai târziu în salon și aranjă rochia de pe Maya.

Era una dintre rochiile din muselină ușoară, provenită dintr-unul din atelierile bengaleze de croitorie din Aden și aruncată înainte de plecare în grabă lângă celelalte lucruri din bagaj. Strâmbând din nas, mătușa aranjă un volan apretat de Betty și călcat cu fierul încins și îl perie cu degetele.

– Trebuie să fie un aer înfiorător acolo, dacă strică materialele în așa hal! Dar oamenii ăia se pricep puțin la croitorie, e lucrată cum trebuie și pentru azi trebuie să fie de ajuns, în mod excepțional.

Mătușa Elizabeth o mângâie pe Maya pe brațe și îi luă mâinile într-ale ei.

– M-am gândit... spuse ea, după care făcu o pauză, ca să tragă adânc aer în piept, poate nu ar trebui să le spunem părinților tăi nimic despre asta. Despre... despre chestia *aia* din Arabia. Sărmanul Gerald și-a făcut oricum atâtea griji când nu a primit răspuns la cele două scrisori ale lui. Mai ales după ce fratele tău...

Mătușa își scoase o batistă din mânecă, își șterse ochii care se înroșiseră brusc și își suflă nasul cu putere, fără să țină cont că era o doamnă.

Maya o mângâie pe umăr consolator, iar mătușa dădu din cap oftând, apucă degetele Mayei de pe umărul ei și le strânse puternic.

– A tras o trăsură în față. Trebuie să fie ei, spuse ea și plecă în grabă, cu fustele sumese.

Maya se duse lângă fereastră, dădu la o parte faldurile fâșiei de tul lungi până la podea și privi spre caldarâmul din Sydney Place. O trăsură spațioasă cu coviltirul coborât se opri în fața gardului de fier al casei. În spatele celor doi cai albi și al vizitiului în costum verde și cu cilindru pe cap, totul era negru: trăsura, rochiile și pălăriile de crep ale celor două doamne, voalurile care le atârnav pe spate, haina lui Gerald, pentru că nu se terminase încă anul de doliu pentru părinții care pierduseră un copil și cele șase luni de doliu pentru un frate decedat.

Gerald deschise ușa trăsurii și coborî, o salută dintr-o mișcare a capului pe Betty, care îi răspunse printr-o reverență, și privi cu o expresie serioasă pe chip în sus spre fațada casei. Fața lui avea un aspect cenușiu și abia dacă se diferenția de barbă și de părul de pe cap, ascuns sub cilindru. Îi întinse Marthei mâna, pentru a o ajuta să coboare. Maya nu mai rezistă să stea nicio secundă în plus în salon, dar deja pe trepte simți că o părăsește curajul. Se cramponă de balustradă și privi în jos, spre sală. Betty luă în primire bastonul lui Gerald și cilindrul, iar mătușa Elizabeth schimbă sărutări pe obraji cu oaspeții, se interesă cum fusese călătoria și îi întrebă cum se simt. Maya coborî scările cu inima bătându-i în piept și cu genunchii moi, cu o mână încleștată pe faldurile fustei.

Gerald Greenwood fu primul care își zări fiica. Expresia feței nu i se schimbă, dar în ochii căprui i se aprinse o lumină. Nu desfăcu brațele; ridică doar ușor, într-o parte, palmele îndreptate în față. Însă Maya îl înțelegea și așa,

sări ultima treaptă, zbură spre el și îl îmbrățișă cu toată puterea.

– Fata mea, îl auzi Maya șoptind, în timp ce o ținea strâns, fata mea nătângă și necugetată.

Cât de fragil părea tata în îmbrățișarea ei, cât de topit sub povara necazului și a durerii!

– Îmi pare atât de rău, răspunse ea printre lacrimi, atât de nemaipomenit de rău!

– E în ordine. E în ordine. Felul în care își trecea mâna peste spatele ei, într-un amestec de mângâiere și bățai ușoare, îi trăda stângăcia, dar și zbuciumul interior. Important e că te-ai întors sănătoasă.

Angelina se vâri între ei și îi despărți, apoi se agăță de gâtul Mayei; care văzu cu coada ochiului cum tatăl își trecu dosul palmei strânsă în pumn peste ochi, peste nas, și își suflă discret nasul în batistă.

– Prostuo, îi suspină Angelina la ureche. Credeam deja că nu am să te mai văd niciodată. Am simțit lipsa cuiva care le știe pe toate! După care Angelina se desprinse din îmbrățișarea surorii mai mari, repede, de parcă s-ar fi surprins singură într-un acces de sentimentalism, și îi cercetă îngrozită rochia. Doamne Dumnezeule, ce cârpă ai pus pe tine? Consternată, Angelina își aranjă pălăria pe care panglicile o țineau într-o poziție impecabilă. Era și timpul să te întorci la civilizație! strigă ea, iar Maya râse prudentă și parcă tatonând situația.

Văzând că Angelina îi face cu ochiul – ochii ei mari și albaștri umeziți de lacrimi într-un mod absolut minunat – își atinse plină de gingășie sora mai mică pe braț și timp de o clipă degetele li se încleștară unele în altele.

Nu mai rămânea decât mama. Dreaptă ca un băț, cu mâinile îmbrăcate în mănuși de dantelă neagră încleștate unele în altele în față, îi apărea Mayei ca o întruchipare a reproșului. O statuie pe al cărei chip sculptorul sortii

cioplise în ultimul an jumătate linii pronunțate pe ambele părți ale gurii și gravase cu dalta pe sub ochi, până când suprafața de acolo devenise ridată și plină de umbre. Ceea ce Martha Greenwood nu arăta prin comportament, se vedea pe chipul ei, și nici nu mai puteai face diferența dacă șuvițele strălucitoare de pe tâmplele ei mai erau aurii sau deja argintii. În ciuda așteptărilor, întinse mâna spre fiica ei. Ascultătoare, Maya îi ieși în întâmpinare și îi luă mâna. Cu cealaltă Martha îi mângâie umărul, brațul, obrații și bărbia, de parcă ar fi trebuit să se asigure că Maya se întorsese într-adevăr nevătămată, până când o luă în brațe, fără un cuvânt. Nu scoase niciun sunet, dar Maya simți cum umerii mamei tremurau sub mâinile ei, și era de parcă Maya ar fi consolată-o pe Martha, iar Martha cea care avea nevoie de consolare. Apoi Martha făcu un pas înapoi, tot fără să fi scos un cuvânt, și își dresе vocea, străduindu-se să-și regăsească ținuta. Însă când Betty o anunță pe stăpâna ei că afară era totul pregătit și când mătușa Elizabeth îi dirijă pe toți spre grădină la ceai, Martha rămase la brațul ficei ei mari. Cu toate astea, atmosfera părea artificială în timp ce stăteau laolaltă în curtea îngustă, înconjurată de ziduri, sub cireș, între rododendroni și tufișuri de trandafiri, în mijlocul ciripitului de păsărele și al zumzetului albinelor. Serviră ceai și celebrele *Bath buns* – prăjituri mici și rotunde făcute cu drojdie, unt și marmeladă – schimbând amabilități care ridicară doar încetul cu încetul o punte peste prăpastia căscată în acea lungă perioadă între Maya și familia ei.

– Toate cuvintele pe care le așterneam pe hârtie mi se păreau sterpe și neadecvate, își explică Maya tăcerea, cu ambele antebrațe odihnindu-i-se pe marginea mesei. Se jucă cu lingurița, împingând-o înapoi și încolo pe farfurioară, și trase adânc aer în piept: Apoi, când m-am hotărât să vin de-a dreptul acasă, întâi nu am avut bani.

Una din sprâncenele Marthei Greenwood se ridică, iar Martha își puse ceașca jos.

– În mod evident solda de la Aden este atât de neîndestulătoare, încât soțul tău nu ți-a putut cumpăra nici măcar o verighetă, observă ea și arată spre mâna stângă lipsită de podoabe a Mayei, ale cărei degete se ascunseră de îndată în palmă. De când se știa Maya, mama ei fusese severă; dar nuanța de dispreț din vocea ei era nouă. Mai mult o amări decât o răni, știind că era expresia durerii și a discordiei mamei cu viața care îi luase fiul vitreg mult iubit.

– Nu, mamă, mi-a dăruit într-adevăr un inel. Doar că... l-am pierdut. Împreună cu medalionul bunicii, spuse Maya înghițind în sec și străduindu-se să schițeze un zâmbet de scuză, pipăindu-și gâtul în timp ce îl privea pe Gerald. „Iartă-mă, tată.“

Gerald dădu ușor din cap, închise scurt ochii și îi dădu de înțeles că aceasta este o pierdere pentru el, dar că cel mai important lucru era că se întorsese Maya.

– Ca și înainte, ai dreptul la zestrea ta. Nu este mare, dar vei putea să îți îndeplinești o dorință sau alta. Sau să o pui deoparte, pentru mai târziu, îi recomandă el.

– Unde este de fapt soțul tău? se auzi vocea Marthei.

– La Gloucestershire. Are de rezolvat niște lucruri, încercă Maya să răspundă nonșalant.

Și simți totuși cum se prăbușește în scaun sub privirile cercetătoare ale mamei ei, în care putea citi clar bănuiala că între Maya și Ralph lucrurile nu stăteau chiar bine.

– Dar așa ceva nu se face, sări Martha imediat, să vii din străinătate și să îți depui soția la o mătușă. Ca... ca pe un bagaj prea voluminos! Ți-am spus deja de atunci că...

– Las-o, draga mea, o întrerupse Gerald cu voce atentă și o mângâie pe mâna care aduna cu mișcări bruște firimituri inexistente de pe fața de masă. Toți facem greșeli. Câtă vreme nu îți pun în pericol trupul și viața...

Restul propoziției rămase suspendat în aerul dulce al după-amiezii, arătând însă cu atât mai clar că în această familie se căsca un gol care dezechilibrase unitatea atât de deplină de înainte. *Jonathan*.

Gerald își drese vocea:

– Firește că ești oricând bine-venită la Black Hall. Până se rezolvă lucrurile. Sau cât vrei să stai. Pentru noi ar fi o bucurie să te avem din nou în mijlocul nostru.

Maya nu avu nevoie de mult timp să ajungă la decizia de a urca, împreună cu părinții și cu sora ei, în trăsura care se opri în acea seară iar la adresa Sydney Place No. 4.

– Dacă vei avea vreodată nevoie de mine, sunt aici, îi șopti mătușa Elizabeth îmbrățișând-o la despărțire.

Și astfel se întoarse Maya Garrett, născută Greenwood, înapoi la Black Hall. Cu un bagaj la fel de ușor ca în acea noapte ploioasă din luna aprilie a anului precedent, dar cu o inimă incomparabil mai dezmeticită.

– Din păcate n-am putut-o convinge încă pe mama să vrea să te vadă, spuse Ralph mângâind-o pe Maya pe brațul de care o ținea, în timp ce se plimbau amândoi prin grădina în care pomii și tufișurile păreau înmuiate în lumina aurie de august. Mama dă vina pe tine pentru cariera mea eșuată. Chiar dacă i-am tot spus că este doar responsabilitatea mea. Ca de obicei, Thomas nu se amestecă. Dar eu voi continua să le explic cum stă situația. Rostind ultimele cuvinte, Ralph îi mângâie mâna și i-o prinse într-o sa, cu tandrețe. Ce este?

Maya se oprise și își puse mâna pe locul dintre coastele de jos, ridicând din sprâncene.

– Nu e nimic, îl liniști ea scuturând din cap și își continuă mersul. În ultimul timp mă cam deranjează stomacul. Probabil că l-am dat peste cap cu prea multă cafea arăbească și cu mâncare prea iute.

– Ești palidă, constată Ralph aruncându-i o privire cercetătoare și adăugă în șoaptă: dar tot minunat de frumoasă.

Maya zâmbi slab. Se simțea neplăcut când Ralph îi făcea complimente; de parcă i-ar fi făcut un cadou pentru care ea nu se putea revanșa în mod adecvat.

– Sunt bucuros că ești aici, continuă el. Aici te vei pune pe picioare cel mai bine, în timp ce eu încerc să îmi grăbesc transferul. Câteva rânduri ale Mayei îl informaseră despre întoarcerea ei la Oxford, iar pe drumul lui către Londra facuse o haltă la Black Hall. Recomandările lui Coghlan trebuie să fi făcut o impresie nemaipomenită domnilor de la minister, dacă e să judec după graba cu care m-au chemat în audiență. Sper să îi pot convinge că la Aden doar îmi irotesc talentele și că aș fi mult mai eficient în altă parte.

– Nu-ți face griji, adăugă el precipitat văzând privirea pe care Maya i-o aruncă cu coada ochiului, nu mă gândesc să mă ofer să plec pe front. Oricum, presupun că războiul se va termina în curând.

Asediul Sevastopolului continua încă și de asemenea pe niște fronturi de luptă secundare din statele baltice, pe coasta rusească a Pacificului și în Armenia. Rusia și adversarii săi erau încleștați într-o luptă strânsă, care nu adusesse încă niciuneia din părți victoria decisivă; chiar dacă aliații Angliei primiseră între timp întăriri din partea trupelor regatului din Sardinia și a dragonilor din India Britanică. De aceea, toate speranțele se îndreptaseră întâi spre discuțiile diplomatice. Prim-ministrul, lordul Aberdeen, era supus unei asemenea presiuni din cauza situației mizerabile de pe front, datorate fără excepție proastei pregătiri și organizării a campaniei, încât se văzuse silit să se retragă din funcție deja la începutul anului, fiind înlocuit la mijlocul lunii februarie de lordul Palmerston. După nici măcar o lună murit țarul Nicolae I, fără să se întrevadă sfârșitul acestui război pornit de el. Ținând seama de pierderile mari suferite de partea rusească, fiul și urmașul său, Alexandru al II-lea, se arăta deschis la negocieri. Lordul Palmerston considera însă prea blânde condițiile oferite Rusiei în cadrul discuției de la conferința de la Viena și îl convinse pe Napoleon al III-lea al Franței să rămână pe poziții. Mai devreme sau

mai târziu, Sevastopolul avea să cadă, de asta Palmerston era sigur, și astfel Marea Britanie urma să aibă o poziție de plecare puternică pentru noile tratative de pace, putând să dicteze Rusiei niște condiții care să fie pe placul englezilor.

– I-am scris lui Lumsden, în speranța că nu a uitat activitatea mea de la *Guides* și că va fi dispus să aducă în favoarea mea și acest argument. La Montpellier House am găsit scrisoarea unuia dintre camarazii mei de la fostul regiment, care îmi spune că *Guides* își mărește contingentul de trupe. Poate reușesc să pun mâna pe unul din posturile noi.

Ralph se opri, luă mâinile Mayei într-ale sale și trase adânc aer în piept.

– Maya, eu... eu știu că nu putem șterge cu buretele trecutul. M-am purtat îngrozitor față de tine. Acest lucru a fost și este impardonabil. Cu toate acestea, nutresc speranța că într-o zi mă vei putea ierta. Ralph tăcu și se vedea că se luptă să își păstreze calmul și să își găsească cuvintele. Buza inferioară îi tremura și și-o mușcă, să o silească să se oprească. Atunci când ai dispărut și am aflat că ai fost răpită și tot timpul cât te-am căutat... Cred că abia atunci am înțeles cât de mult însemni pentru mine. Nu mi-aș fi iertat-o niciodată dacă nu te-aș fi adus teafară înapoi, adăugă el șoptind. Mi-aș dori să o luăm de la capăt. Iar în semn că vorbesc serios, spuse el băgându-și mâna în buzunarul pantalonilor de uniformă și scoțând la iveală o cutiuță cu capacul bombat și acoperit de velur roșu, vreau să îți dau asta. Ralph deschise cutia și i-o întinse Mayei. Aceasta privi consternată verigheta așezată pe satinul de un albastru pal. Era mai masivă decât prima, din aur închis la culoare și greu, și se vedea că fusese scumpă. Un inel mai bun. Așa cum și eu voi face tot ce îmi stă în putință să fiu un soț mai bun. Dacă... dacă mai vrei. Dacă mă mai vrei pe mine.

Văzând că Maya nu făcea niciun gest să accepte inelul și rămăsese mută, Ralph închise cutiuța la loc și i-o puse în mână.

– Îl las la tine, ca să te poți asigura în orice clipă de bunele mele intenții.

Părea dezamăgit, iar Maya își dădu seama, după tensiunea de pe chipul lui, cât de tare se străduia să nu o arate.

– Ar trebui să ne întoarcem, spuse el arătând cu un gest spre casă. Trenul meu pleacă peste o oră.

Privindu-l cum stătea așa în fața ei, în lumina soarelui care pătrundea prin frunzișul copacilor făcând să strălucească tresele și nasturii aurii ai vestonului militar, învăluindu-l într-o aură de lumină, Maya își aminti de zilele din trecut. De curtea asiduă pe care i-o facuse, de starea aceea de îndrăgostire plină de elan și de fericire, de strălucirea și ușurința de atunci. Unde dispăruseră toate? Era într-adevăr imposibil ca toate acestea să se întoarcă sau să se transforme în altceva, ceva mai simplu, dar la fel de prețios?

Îl cuprinse cu brațele, mânăta de un impuls.

– Acordă-mi timp, îi șopti ea la ureche și îl simți cum răsufală ușurat.

– Tot timpul din lume, șopti el înapoi.

Îi răbdă săturările tandre pe obraz, dar când gura lui o căută pe a ei, Maya se trase înapoi, lăsându-și capul pe spate cu o mișcare mai bruscă decât ar fi vrut.

– Voi avea răbdare, îi promise el repede și o mângâie pe obraz. Nu știu ce ți s-a întâmplat acolo în Arabia. Dar poate că vreodată îmi vei putea povesti.

– Poate, murmură Maya, însă vocea îi sună neconvingătoare.

Maya își reluă vechea viață de la Black Hall, de parcă nu ar fi fost niciodată plecată. Locuia tot în vechea ei cameră, citea, traducea și scria scrisori. Însă în rest nu mai era nimic

ca pe vremuri. Din considerație pentru familia îndoliată, nu mai aveau loc serile de discuții din birou, cu cărturari și studenți. Și să meargă la ceaiuri în cercuri mai largi sau la serate era de neconceput; Martha Greenwood invita doar la mari distanțe de timp câte un mic cerc de prietene, iar atmosfera era destul de apăsătoare, fiind totuși o alinare pentru Martha, pentru că majoritatea doamnelor invitate îi puteau înțelege durerea, din moment ce și ele pierduseră cândva un copil, un soț sau un alt membru apropiat al familiei. Angelinei și Mayei nu li se cerea să ia parte la aceste ceaiuri, dar prezența lor era dorită, și Maya îi făcea mamei această plăcere și se îmbrăca în rochia din crep negru și din georgette făcută în mare grabă pentru ea, punându-și până și inelul nou de la Ralph pe inelarul mâinii stângi.

Respectând dorința nerostită a mamei, îl purta și când ieșea din casă, cu toate că abia aștepta să îl dea jos când își lepăda mănușile, jos în sală. Sigur și pentru că nu i se părea corect să poarte acest inel care pentru Ralph însemna atât de mult, iar pentru ea atât de puțin; ca semn al unei căsnicii care mult prea repede nu mai fusese o căsnicie și pe care ea o încălcase. Chiar dacă era singura care știa acest lucru și chiar dacă se străduia din răputeri să nu se mai gândească la asta.

Observa plină de ironie cât de mult se schimbase statutul ei în societatea Oxfordului: dintr-o fată bătrână disprețuită, cu deprinderi ciudate, devenise soția stimabilă a unui soldat viteaz, care în aceste vremuri grele pentru familie le oferea, generoasă, sprijin părinților ei. Nici măcar nu se mai vorbea de faptul că fugise de acasă și dacă totuși se vorbea, atunci cu un zâmbet de înțelegere pe față, de genul: ei, da, începutul a fost ceva mai tumultuos și mai puțin potrivit, dar caii tineri scăpați din grajd s-au întors

înhamându-se cuminți la căruța regulilor societății, așa cum se cuvenea.

Casa Black Hall, altădată atât de plină de viață, părea orfană acum, devenită prea mare pentru restul familiei Greenwood. Parcă moartea lui Jonathan anunțase sfârșitul unei ere lipsite de griji și începutul unei existențe tăcute și închise în sine însăși. Așa cum și Maya trăia tăcută și închisă în sine însăși. Neliniștea ei de pe vremuri, energia cu care înainte încercase din toate puterile să își impună voința, așteptarea înfrigurată să se întâmple ceva se stinsese. La fel cum și visele ei luminoase despre depărtări și aventuri eșuaseră în fața realității, facând loc unei concepții realiste despre propria persoană și despre viață. Cu toate acestea, se bucura de fiecare zi care trecea fără să aducă noutăți decisive de la Ralph, în care acesta continua să răspundă personal sau prin scrisori celor mai înalte foruri din armată și tremura pentru viitorul său, insistând în continuare cu cuvinte dulci pe lângă mama lui, să o primească pe Maya la ei acasă cât de curând. Maya nu voia să se decidă dacă preferă să rămână aici sau să pornească pentru a doua oară în aventură, alături de el. Era mulțumită de viața ei, de liniștea pe care o găsisese aici, în casa părintească, printre cărțile ei și în ritmicitatea meselor de pe parcursul zilei. „Ca o măicuță într-o chilie de mânăstire“, își spunea uneori și nu îi displăcea gândul.

Își reluase și obiceiul de a sta la ore târzii în camera de lucru a tatălui ei, citind. Plăcerea era și mai mare pentru că luna septembrie adusese deja seri răcoroase și purta în nuanțele sale roșietice de cupru și alamă premoniția unei toamne pline de umezeală și ceață. Erau seri minunate, în care stăteau iar ca pe vremuri, fără să scoată vreun cuvânt, liniștea încăperii fiind subliniată de ticăitul pendulei, de bătăile ei regulate și de ecoul slab al turnului de la St. Giles. Cu toate că Maya nu simțea nicio urmă de supărare

din partea tatălui ei, niciun semn că nu ar fi depășit încă dezamăgirea prilejuită de fuga ei de acasă și de durerea pe care i-o provocase, totuși între tată și fiică nu se reinstalase vechea intimitate. Uneori Maya simțea privirea lui în parte uimită, în parte distantă, îndreptată asupra ei. Nu era o privire lipsită de dragoste, asta nu. Dar avea o anumită timiditate, de parcă nu ar putea face legătura între femeia asta adultă, căsătorită, cu fetița care îi rămăsese atât de vie în minte – chiar dacă persoana locotenentului Ralph Garrett și timpul petrecut în Arabia erau doar rareori pomenite în discuțiile de la masă.

Maya ridică privirea, auzind cum tatăl ei își scutură pipa bătând-o de marginea scrumierei, și o atârnă în cadrul prevăzut pentru asta. Îi așteptă privirea zâmbind, cu picioarele îmbrăcate în ciorapi ridicate în lateral, pe sub fuste, pe canapeaua roșie, când tatăl își luă lampa și o puse pe masă în fața ei.

– Ca să nu îți strici ochii, îi spuse el făcându-i cu ochiul.

– Mulțumesc, tată.

Însă în loc să se ducă la culcare, tatăl studie teancul de cărți aflat lângă lampă.

– Pot?

– Desigur. Mi le-a împrumutat profesorul Reay.

– Ah, bunul Reay! murmură Gerald, apucând cartea din vârful teancului. M-am întâlnit de curând cu el la Bod. Are numai cuvinte de laudă pentru noile tale cunoștințe de limbă. Gerald își aranjă ochelarii pe nas și își aruncă privirea pe primele pagini. Istorie veche arabă, murmură el mirat, după care spuse, frunzărind mai departe: *Arabia felix*. Saba. Himyar. Hadramaut. Lăsă în jos cartea din mână și își privi fiica cu considerație. O temă interesantă, spuse, chiar dacă nu prea a fost studiată. Dacă, spuse el scărpinându-se în părul cărunt, care începea să i se rărească, dacă îmi aduc bine aminte, Richard Burton a vorbit despre asta, când era

student. Nu ți-a spus niciodată? Ciudat... Pesemne voia să meargă să caute aceste urme și în cadrul pelerinajului său. Probabil că a renunțat din vreun motiv sau altul și nu a mai vorbit despre asta. Am auzit că și Richard este acum în Crimeea, în regimentul Beatson's Horse, la cavalerie. Gerald făcu o pauză în care păru să cadă pe gânduri mai neobișnuite, după care ridică iar cartea și continuă: Ți-a venit ideea asta când...

Gerald ezită vizibil să își continue întrebarea.

Maya nu răspunse imediat. Nu voia nici să își mintă tatăl, nici să îi povestească ce se întâmplase cu adevărat în Arabia – toate acele lucruri pe care se străduia în fiecare zi să le uite.

– Am fost acolo, tată, răspunse ea simplu. Am mers prin nisipul care a acoperit vechile regate. În vocea ei vibra atâta dor, o urmă de tristețe și soiul acela de duioșie pe care o cunoaște doar cineva al cărui spirit și suflet sunt la fel de fascinate de un loc, de un timp apus, iar privirea lui Gerald se înmuie, pe când chipul îi era luminat de un zâmbet plin de căldură.

– Asta e cel mai bun motiv care te face să citești și să explorezi, să îți pui întrebări și să cauți răspunsurile la ele.

Puse cartea la loc și se aplecă în față, să își sărute fiica pe frunte. Pentru prima dată după seara în care fugise.

– Noapte bună, fiica mea cea deșteaptă.

– Noapte bună, tată.

Acasă. Era din nou acasă.

Maya coresponda regulat cu Amy Symonds – Amy, care după ce îl jelse pe logodnicul ei, ceruse un post de soră medicală la spitalul din Scutari și care, în ciuda lipsei ei de experiență în îngrijirea bolnavilor, fusese primită de Miss Nightingale în corpul surorilor medicale, deoarece, ca fiică de chirurg își însușise în timp cunoștințe medicale te-meinice. Dintr-un anume punct de vedere era mai ușor să îl plângă pe Jonathan împreună cu Amy decât cu părinții care amenințau zilnic să se prăbușească sub povara durerii, în timp ce Amy găsea putere în munca ei din lazaret și reușea să fie orientată spre viață, în ciuda a tot ceea ce se întâmplase.

„Adesea îmi imaginez că vine să mă viziteze aici, îi scria ea Mayei într-o scrisoare. Cum m-ar certa că fac munca asta în pofida voinței lui, că văd durere și chinuri! Dar știi că la fel de puțin ar vrea să ne lăsăm copleșiți de tristețea dată de moartea lui. Tocmai el, care era mereu atât de vesel, care știa mereu să îți aducă un zâmbet pe buze, oricât de trist ai fi fost, ba chiar să te facă să izbucnești în râs, chiar dacă nu îți arsese de asta puțin mai înainte. Tocmai el ar vrea să ne gândim la el, ce-i drept, dar să și savurăm viața pe care

a iubit-o atât. Tu i-ai fost atât de apropiată, Maya, din anumite puncte de vedere chiar mai apropiată ca mine – nu-i așa că îmi dai dreptate?”

De două ori fusese Maya la piatra comemorativă din curtea bisericii St. Aldate's, piatră închinată memoriei lui Jonathan, din moment ce trupul său își găsisese odihna cea de pe urmă pe pământ rusesc, spre deosebire de toate acele generații ale familiei Greenwood care zăceau îngropate aici, precum cei doi bunici dr. John și Alice Greenwood și mama lui Jonathan, Emma, născută Bailey. Dar literele și cifrele de aur încrustate în marmură neagră, pe care Gerald le comandase la pietrarul locului, John Gibbs, de pe Little Clarendon Street, nu îi dăruiseră Mayei nimic; nici pe departe la fel de mult precum camera de la Black Hall a lui Jonathan. Rămasă neatinsă, conform dorinței mamei, aici timpul parcă se oprise pe loc. De parcă Jonathan ar fi putut intra oricând pe ușă și ar fi putut-o certa drăgăstos pe sora lui mai mică pentru că îi răsfoia cărțile de medicină, așa cum o făcuse pe vremuri. La început Maya nu rezistase în acea cameră mai mult de câteva momente, pentru că domnea în ea un aer care spunea „niciodată”. Dar Maya se silea de fiecare dată să stea ceva mai mult, să îi opună acelui „nu va mai fi niciodată” un „mai știi cum era”? Aproape că i se rupse inima să vadă pe biroul lui scrisorile cu scrisul ei de mână, pe care superiorul lui Jonathan le trimisese la Black Hall împreună cu celelalte lucruri personale. Mai ales ultimele rânduri adresate ei, pe care nu mai apucase să le trimită înainte ca spasmul holerei să îi arunce pana din mână, îi provocaseră o durere nemărginită. Cu toate astea, le recitea mereu, le mângâia duios cu vârful degetelor, înainte de a le băga cu grijă în sertarul mesei. Puse alături scrisorile pe care i le trimisese el la Aden. I se părea un semn al destinului că scrisorile de la fratele ei mort supraviețuiseră neatinsse în bungalow-ul garnizoanei

în lipsa ei, în timp ce cuvântul scris al celor vii, al lui Ralph și Richard, fusese piedut pe vecie. Cel mai mult îi lipseau discuțiile cu fratele ei. Față de el ar fi putut să-și deschidă inima, era sigură de asta, lui ar fi putut să îi povestească ce trăise la Aden și pe drumul spre Ijar, despre palatul de acolo. Și despre Rashad. Despre impresiile și sentimentele ei, care i se păreau încă atât de confuze și de ilogice.

Jonathan ar fi crezut-o, ar fi crezut fiecare cuvânt și nu ar fi condamnat-o pentru nimic din ceea ce făcuse. Cel mult ar fi scuturat din cap, ar fi apucat-o de ceafă cum își apucă o pisică puilul și ar fi spus drăgăstos și ironic: „Tsss, deci Maya, muiere destrăbălată ce ești – măcar ți-e rușine?”

Putea comunica doar prin gânduri cu el. Și în ciuda dorinței ei de a uita totul cât mai repede, o copleșea teama la gândul că ar putea pierde vreuna din amintiri. Pentru că amintirile sunt mult mai fugare decât cuvântul scris și pentru că spera că ceea ce exilezi pe hârtie poți șterge liniștit din memorie, se așază la masa de scris a lui Jonathan și începu să aștearnă pe hârtie lucrurile pe care le trăise. Întâi mângăleli febrile, ilizibile, atât de nerăbdător îi alerga vârful peniței pe hârtie ca să rețină crâmpiele de gânduri, jumătățile de frază care fuseseră gândite sau spuse. Abia mai târziu își făcu timp să găsească cuvintele potrivite pentru ceea ce vedea cu ochiul minții, trăirile care îi străbăteau încă odată trupul, senzațiile care îi rămăseseră întipărite în memorie. Frază după frază, aliniat după aliniat, pagină după pagină, înșirate ca măргеlele de sticlă pe șnur.

Fără să fi intenționat acest lucru, Maya scria despre ea la persoana a treia. Nu pentru că se temea că cineva ar fi descoperit teancul tot mai mare de foi pe care îl înclua într-un sertar al biroului lui Jonathan – într-o cameră acoperită între timp de un strat flocos de praf, pentru că Martha Greenwood nu îi permitea lui Hazel să facă curat înăuntru,

riscând astfel să mute ceva din loc sau să spargă ceva –, ci pentru că Maya nu ar fi suportat să procedeze altfel.

În cazul în care Martha știa că fiica ei mai mare intra și ieșea din camera fiului ei mort, că petrecea înăuntru după-amiezi întregi, nu lăsa să se vadă. Ca într-o schimbare absurdă a relațiilor din trecut, Martha îi căuta apropierea, fără să facă cu adevărat un pas spre fiica ei, în aceeași măsură în care Gerald și Maya se îndepărtaseră unul de altul, fără ca afecțiunea dintre ei să se fi micșorat. Erau gesturi mărunte – o atingere pe mână sau pe braț, timidă, ca din întâmplare, și totuși plină de tandrețe. Pe biroul Mayei se afla în această toamnă zilnic o farfurie cu mere sau struguri, iar Hazel puneă pe masă o dată pe săptămână supă de vită pe care Maya o iubea deja din copilărie și pe care o mânca până la ultima lingură, cerând inclusiv supliment. Privirile mamei erau cercetătoare și deveneau încurcate, când Maya o surprindea. Atâtea momente în care i se părea că Martha Greenwood voia să zică sau să întrebe ceva, răzgândindu-se totuși în ultima clipă, întorcându-se brusc cu spatele ca să aranjeze din nou florile de ochiul-boului sau crizantemele din vază, sau mutând puțin mai încolo ceasul de pe marginea șemineului.

La Black Hall se pregăteau lucruri mari. Pentru că după ce William Penrith-Jones aflase prin partenerul lui de afaceri Edward Drinkwater din Summertown că cea mai mare dintre ficele Greenwood, care îi atrăsese atenția într-un mod atât de plăcut cu ocazia zilei de naștere a mătușii ei Dora, se căsătorise (Mr. Drinkwater îi ascunsese amănuntele exacte, din motive de decență și de onoare a familiei), se hotărâse, după un scurt timp de gândire, să o curteze pe Angelina. E drept că Mr. Penrith-Jones nu era la fel de atrăgător ca locotenentul Garrett – ba chiar nu semăna deloc cu acesta, din cauza bărbii roșcate, care compensa părul de pe cap de aceeași culoare deja destul

de rar, și din cauza siluetei lui predispuse la corpolență, dar se bucura de niște avantaje deloc neglijabile: avea o reputație impecabilă, provenea dintr-o familie foarte bună, iar Edward Drinkwater avea încredere deplină în el, atât cu privire la viața lui personală, cât și cu privire la afacerile lui Penrith-Jones (care se ocupa cu „finanțe și negoț“). În afară de asta, Mr. Penrith-Jones, în orice caz cumsecade din fire, era la o vârstă la care capriciile unei tinere de nouăsprezece ani ți se par adorabile, și când rămâi pe poziții chiar și atunci când această tânără doamnă îți arată numai dezinteres, ridicându-și în vânt năsul plin de aere. Și Martha Greenwood se arată foarte impresionată de manierele bărbatului care se apropia de patruzeci de ani. În special de modul discret, dar plin de căldură, prin care acesta le prezentă condoleanțele și prin modul plăcut în care știuse să păstreze contactul cu familia Greenwood în prima perioadă de doliu, fără să încalce nici cea mai mică regulă de etichetă.

Dar William Penrith-Jones avea în primul rând ceva care pentru Angelina conta în cea mai mare măsură atunci când se gândea la viitorul ei soț: avea o grămadă de bani, precum și dispoziția de a-i cheltui plin de generozitate. Așadar, nu era de mirare că Angelina începuse, cu timpul, să simtă ceva pentru el. Iar când Mr. Penrith-Jones înțelese, citind printre rândurile scrisorilor pe care femeia adorată de el i le trimise, că aceasta binevoia să îl ia în considerație, așteptă să treacă jumătatea de an de doliu prevăzută pentru Angelina, mai așteptă o lună de zile, din decență, și se prezentă apoi la Black Hall, pentru a le cere părinților Greenwood mâna fiicei lor, respectând toate formalitățile – ceea ce firește că i se acordă. La fel de firesc era și să aștepte să se termine anul de doliu al părinților, pentru a anunța logodna; în schimb, nunta avea să se facă deja după o jumătate de an, la mijlocul lunii august. Pentru a

o consola pe Angelina pentru această amânare care ei i se părea nesfârșită, logodnicul ei îi dădu – firește cu acordul părinților ei – *carte blanche* la alegerea și comandarea noii ei garderobe și a zestrei. Invitație pe care Angelina firește că nu așteptă să o audă de două ori.

Astfel încât în salonul de la Black Hall se aflau în această dimineață cețoasă de la mijlocul lunii octombrie eșantioane de material de toate culorile și felurile posibile – tafta și organdi, catifea și mătase, atlas și batist, satin și stofe fine de lână în culorile verde-deschis, galben-pal, bleu și roz, malahit schimbător și albastru ca oceanul, înșirate pe masă, pe pernele și brațele scaunelor, pe spătare și pe covor. Cu flori mărunte, modele Paisley, borduri țesute, cu dungi contrastante sau ton în ton. Presărate printre ele erau panglici și bucăți de dantelă, nasturi prinși pe carton, schițe de rochii și reviste de modă precum *Les Modes Parisiennes*, deschise la câte o pagină. Angelina îngenunchea pe podea, frunzărea prin reviste, așeza o bucată de material alături, murmură ceva pentru ea, după care sărea în picioare și începea să caute cu febrilitate un anumit model de mătase chinezească pe care îl avusese în mână cu jumătate de oră înainte și îl aruncase pe undeva. Maya trebuia să se mulțumească în tot acest timp cu băncuța pentru picioare, pe care și-o trăsese însă lângă focul care duduia în mod plăcut, având o măsuță cu ceai și fursecuri alături. Din când în când se oprea din citit, își privea sora peste paginile cărții și se bucura în tăcere de febrilitatea fericită a acesteia.

De mult nu se mai simțea nimic din vechea lor vrajbă.

– Știi, Maya, îi șoptise Angelina în timpul unei plimbări prin oraș, pe un ton confidențial, e îngrozitor de romantic să fugi de acasă – dar nimic nu se compară cu o petrecere mare la nuntă!

Era singurul lucru pe care Angelina îl mai spusese despre căsătoria Mayei cu Ralph.

Maya se gândea adesea că superficialitatea cu care Angelina își privea viața și oamenii din jurul ei putea fi și o binecuvântare. Cine nu zbură sus, purtat pe aripile dragostei, nu putea nici să-și ardă penele în plin soare și să se prăbușească la pământ. Accesele de pasiune, puternice și de obicei doar de scurtă durată ale Angelinei îi amintiseră mereu surorii ei de o fetiță pentru care o păpușă însemna cea mai mare bucurie de pe lume; a cărei lume era distrusă dacă jucăria pierdea un braț sau un ochi, și care își uita lacrimile de îndată ce aceasta era reparată sau înlocuită printr-una nouă. Astfel și Ralph fusese eliminat din memoria Angelinei de un șir întreg de domni galanți, de îndată ce se sfârșise vara în care acesta fugise cu Maya. Și pentru că Angelina nu avea nicio îndoială că, alegându-l pe William Penrith-Jones, îl alesese pe cel mai bun dintre bărbați, nu mai avea, potrivit logicii ei, niciun motiv să stea supărată pe sora ei mai mare.

La rândul ei, Maya nu putea vorbi decât din propriile experiențe despre apariția și dispariția stării de pasiune, despre felul în care se diminuau valurile acestui ocean, cum se retrăgeau apele lăsând în urma lor un deșert în care nu mai creștea nimic. Trei bărbați intraseră în viața ei, fiecare la timpul său, îi cuceriseră Mayei mintea și inima, și doi dintre ei plecaseră. Ralph însă rămăsese și se străduia să sape o fântână în deșert, să scoată la lumină apa dătătoare de viață și să sădească o grădină în praful în care se transformase căsnicia lor. Ii scria Mayei scrisori pline de iubire, în care îi împărtășea, jubilând, căderea Sevastopolului după un an de asediu și retragerea trupelor rusești, precum și vești despre audiența lui de la Londra, care după părerea lui decursese bine. Spre surprinderea ei, Maya se bucurase sincer săptămâna trecută, când Ralph apăruse pentru o

scurtă vizită la Black Hall, ținând în brațe un buchet bogat de trandafiri de culoarea somonului. Poate că nu era totul pierdut – poate că va putea să îl iubească din nou. Cândva.

– Mov-pal, gemu Angelina, iar Maya își îndreptă atenția din nou către ea, întrerupându-și șirul gândurilor. Angelina ținea în fața ei un pătrat de tafta de mătase în această culoare, ridicând imediat, cu cealaltă mână, o bucată de material de model diferit. Mov-pal și gri-șoricel! Mama insistă să mă îmbrac până la logodnă în culori de semi-doliu! Nuanțele astea îmi omoară amândouă tenul! Am voie să le combin doar cu alb – dar un guler alb arată îngrozitor de înțepat!

Nefericită, Angelina azvârli cele două bucăți de stofa pe jos. Maya râse.

– Mr. Penrith-Jones sigur nu va rupe logodna, dacă te vede timp de câteva luni îmbrăcată în niște culori care, după părerea ta, nu îți stau bine! Și încă înainte să vină primăvara poți să porți iar tot ce vrei tu.

– Și încă cum! Ochii albaștri ai Angelinei sclipiră ca două safire, când Angelina luă una dintre reviste și declamă, ridicând în aer degetul arătător: pentru mătase, culorile cele mai moderne ale anului viitor vor fi tonurile saturate, închise. Angelina flutură cârpele roșii ca rodia pe care le ținea în mână, cuprinsă de entuziasm. Atunci nici nu vor mai putea spune că sunt prea tânără pentru mătasea grea și că trebuie să mă mulțumesc cu organza. Nici că roșu-închis nu se cuvine pentru domnișoarele nemăritate! Își încruntă fruntea gânditoare, lăsă revista să-i cadă din mână și scurmă cu ambele mâini în muntele de material din fața ei, din care alese un alt model. Uite, nuanța asta este și din catifea. Și asta ar fi drăguță, nu crezi?

Înainte ca Maya să apuce să-și spună părerea, Angelina se sculase deja în picioare și venise cu altă revistă în mână la ea.

– Și așa cumva îmi imaginez rochia mea de mireasă. Surescitată, arată spre una dintre siluetele de femei, desenate cu linii detaliate și de coloratură delicată. Mama spune că zece rânduri de volane sunt suficiente. Dar de ce să mă mulțumesc cu zece, dacă pe o rochie din asta au loc cel puțin douăsprezece? La urma urmei, mă căsătoresc o singură dată, așa că pot fi oricât de multe funde și oricâtă dantelă încap!

– Mama va ceda, încercă Maya să o înveselească. Iar o vorbă, două venită din partea dragului tău William, care oricum îți citește în ochi orice dorință, vor face restul!

O bucura pe Maya să vadă că în ochii stinși ai Marthei apăruse o urmă din vioiciunea de odinioară, de când era vorba să pregătească o petrecere de logodnă și o nuntă. Unul din lucrurile la care excela Martha fusese întotdeauna organizarea petrecerilor, găsirea unui echilibru între bunul-gust și regulile prescrise de societate, și se vedea că îi face plăcere să se uite prin cataloage și să alcătuiască împreună cu Angelina liste cu lucrurile de care era nevoie: fete de masă și lenjerie, cearceafuri, porțelan și argintărie, să plănuiască meniuri și să se gândească pe care dintre rude și prieteni să îi pună pe lista de invitați.

– Și ție ți-ar prinde bine ceva nou, observă Angelina pe ton obiectiv, privind-o pe sora ei cu un ochi proaspăt și cunoscător în ale modei.

– De ce? întrebă Maya privind în jos spre vechea ei rochie de lână de culoare albastru marin și cu manșete albe.

Pentru că Maya preferase dintotdeauna nuanțele stinse și întunecate, Martha îi permisesese să apeleze pentru următoarele luni de semi-doliu la garderoba ei deja existentă, în albastru-închis și maro, în loc să-și facă rochii noi. Ceea ce avusese drept rezultat un strigăt de protest din partea Angelinei, pe care mama ei știuse să îl înăbușe din start, spunând că Angelina pur și simplu nu avea în dulapul

ei plin de lucruri nimic care să îndeplinească măcar de departe cerințele unei ținute de semi-doliu. De aceea, Angelina trebuise să se supună, bosumflată, propriei sorti, care abătuse asupra ei condamnarea neîndurătoare de a purta „mov-pal și gri-șoricel“.

– Începe să se subțieze pe la cusături, îi explică Angelina și îi contură talia cu degetul, după care se însenină la față: dacă tot alegem acum, putem să comandăm și ceva pentru tine. Două sau trei rochii în plus chiar nu mai contează! William sigur nu are nimic împotriva. Hai, dezbracă-te să îți iau măsura!

Cuprinsă de elan, Angelina azvârli revista de modă pe scaunul din apropiere și trase de centimetrul de croitorie pe care și-l atârname de gât.

– Aici în salon? întrebă Maya privind spre ușa deschisă.

Angelina își dădu ochii peste cap și își plimbă vârfulurile degetelor pe deasupra diferitelor fursecuri de pe măsută.

– Nu fi așa rușinoasă! În casă nu e decât familia și personalul, nu e nimeni care să-ți fure ceva! Mulțumită, Angelina pescui de pe fundul farfuriei un fursec cu umplutură de marmeladă, ultimul de felul acela, și și-l vârî în gură. Hai odată! spuse cu gura plină, în timp ce mesteca, și dădu ușor din picior.

Oftând, Maya își lăsă cartea deoparte, se ridică și își dădu jos rochia, asistată de Angelina.

– S-a grăbit Hazel în dimineața asta sau de ce îți e corsetul așa larg? o certă Angelina pe sora ei, când aceasta rămase în fața ei în lenjerie. Nu se poate așa! Ține-te de marginea șemineului! Ascultătoare, Maya făcu ce îi ceruse Angelina și expiră tot aerul din plămâni, făcându-se cât de subțire putea.

– Termină, îmi strivești intestinele, spuse ea gâfâind, când Angelina trase și smuci cu toată puterea de panglicile corsetului și gemu ușurată când simți că panglicile cedează.

– Maya, te rog să nu te superi pentru ce îți spun – dar ești pe cale să îți pierzi orice formă! zise Angelina scuturându-și degetele care o dureau de la efortul inutil pe care tocmai îl depusese. De fapt nu e tragic, pentru că ai deja un bărbat, iar decolteul tău e de invidiat! Acum îmi amintesc – verișoara Mabel mi-a scris că mai nou...

Sporovăiala Angelinei dispăru sub vuietul din urechile Mayei și bătaia asurzitoare a pulsului, în momentul în care Maya privi în jos către propriul trup. Sâni aproape că făceau neîncăpătoare cămașa care cu un an și jumătate în urmă îi venise ca turnată, ieșeau pur și simplu prin deschizătura cu volane pe margini, înghesuindu-se în adâncitura adâncă din mijloc. Bețele laterale ale corsetului îi înțepau șoldurile care se rotunjiseră, și pe sub partea din față a corsetului care se termina cu un vârf ascuțit se desena o burtică pe care nu aveai cum să n-o vezi. Când avusese menstruația ultima dată?

Maya se gândi cu înfrigurare. Pe drumul spre Ijar – asta își amintea. Cum o aprovizionase Djamila cu cârpe pe care ulterior le îngropa, atentă să nu le vadă niciunul dintre bărbați. Și după aceea... după aceea nu mai avusese menstruație. De când se întorsese la Black Hall, bucățile de pânză și centura prevăzută cu panglici, de care se prindeau cu nasturi, atunci când era nevoie, indispensabilii lungi, stăteau neatînse în sertarul dulapului ei. Drumul de întoarcere de la Ijar fusese mult prea împovărat, ea fusese prea ocupată să uite, să își regăsească locul la Oxford, și suferea încă de senzația că pierduse noțiunea timpului. În primul rând însă, nu fusese atentă la asta pentru că așa ceva nu se putea întâmpla, nu era voie să se întâmple. Scoase un geamăt și își ascunse fața în mâini, lăsându-se să cadă la loc pe băncuță, tremurând dintr-odată de o rușine care o ardea. Tocmai ea, care provenea dintr-o familie de medici, unde, dacă îți deschideai ochii și urechile, puteai

afla despre aceste lucruri interzise tinerelor domnișoare mai multe decât era permis de fapt. În plus, devorase tot ce găsisese prin cărți despre acest subiect.

– Maya? Vocea Angelinei pătrunse până la ea ca din depărtare, chiar dacă stătea chiar lângă ea și îi mângâia umerii. Speriată de faptul că o jignise atât de tare cu observația ei necugetată, Angelina vărsă un șuvoi de vorbe asupra Mayei care se îmbrăca cu mișcări febrile. Dar nu e nicio problemă, zise Angelina. Ai trecut de mult de vârsta la care circumferința taliei nu ar trebui să depășească numărul anilor pe care îi ai! Un motiv în plus să îți comanzi haine noi, care ți-ar veni mult mai bine!

– Îmi pare rău, murmură Maya, amânăm măsurătorile, bine? Nu mă simt bine, trebuie să mă întind.

– Maya, strigă Angelina după ea, necăjită.

Însă Maya fugise deja pe scări în sus, de parcă ar fi urmărit-o necuratul în persoană. Angelina mai rămase timp de o clipă nehotărâtă lângă foc, își roase unghia degetului arătător, până când în cele din urmă ridică din umeri și se dedică din nou gândurilor legate de noua garderobă, potrivită noului ei statut. După câteva minute era cufundată din nou în căutarea de culori și modele și uitase deja de problemele Mayei.

Aceasta din urmă stătea la masa de scris din camera ei și mâzgălea cu mâini tremurânde cifre pe o bucată de hârtie, calcula și recalcula. Trebuie să fi fost la începutul lui iunie când Rashad o dusesse prin deșertul Ramlat as-Sabatayn – deci cu cinci luni în urmă. Nu mai era mult și nu își va mai putea ascunde situația. În acele două nopți petrecute cu Rashad, Maya nu se gândise nici măcar o secundă că acestea ar fi putut avea urmări serioase pentru ea. Doar se crezuse stearpă, cu vintrele uscate, după un an întreg de căsnicie cu multe nopți de dragoste, fără să fi rămas vreodată însărcinată. „Nimeni nu va afla vreodată...”

Dacă situația nu ar fi fost atât de amară, ar fi fost tentată să izbucnească în râs din cauza ironiei sale absurde. Însă acum creștea în trupul ei copilul lui Rashad și în curând va anunța lumii rușinea și vina ei. Maya își lipi pumnul de gură, să înăbușe hohotul care îi stătea în gâtlej. „Viața mea este distrusă.“

Probabil că cel mai mare avantaj în a fi majoră și căsătorită cu un bărbat absent constă în faptul că nu mai trebuie să ceri voie nimănui să faci ceva, după cum constată Maya a doua zi dimineța la micul dejun, când anunță că vrea să plece pentru câteva zile la mătușa Elizabeth la Bath. Ca de obicei în timpul trimestrului, tatăl era deja de mult plecat de acasă, pentru rugăciunea de dimineță și cursurile de la Balliol College. Angelina o privise cu ochi mari pe deasupra feliei de pâine, iar ceașca de ceai a Marthei se oprise la jumătatea drumului dintre farfurioară și gură. Gura îi formase o linie subțire, după care se relaxase din nou.

– Du-te liniștită, copilă. Cu siguranță îți va face bine, răspunsese Martha liniștită, spre uluiala Mayei, și așezase ceașca ușor înapoi.

Anunțată de data aceasta printr-o telegramă, mătușa Elizabeth o aștepta deja în fața ușii vopsite în alb, cu fe-reastra arcuită deasupra și brâul din cărămizi cu granulație mare din jur. După ce se salutară cu obișnuita căldură, Maya rămase monosilabică până când Betty le servi ceaiul în salon și se retrase.

Mătușa Elizabeth sorbi cu grijă din băutura încă fierbinte și își privi nepoata peste marginea aurie a ceștii decorate cu trandafiri.

– Ce te aduce azi așa grăbită la mine?

Mătușii nu îi scăpase nici felul în care ochii Mayei fugeau în toate părțile, neliniștiți, nici felul în care degetele i se încleștau, își dădeau iar drumul, se frământau și se îndoiau.

– Am făcut ceva îngrozitor, mătușă, șopti Maya fără să o privească direct.

În condiții normale, aceasta era o propoziție la care o femeie ca Mrs. Hughes s-ar fi simțit datoră să răspundă glumind, încercând să reducă din dramatism. Însă sunetul vocii Mayei, felul în care stătea în fața ei, prăbușită pe canapea, nu lăsau nicio îndoială asupra faptului că Maya se afla într-o stare sufletească foarte proastă. Astfel încât mătușa Elizabeth tăcu plină de tact, pentru a nu dezechilibra merul nesigur al Mayei peste gheața subțire a încrederii.

– Aștept un copil.

Pleoapele mătușii Elizabeth coborâră și se ridicară într-o succesiune rapidă, de parcă i-ar fi fost greu să cuprindă însemnătatea acestui anunț. Își lăsă ceașca jos, pentru ca imediat după aceea să o ia din nou în mână, și își dresе glasul decent:

– Oricât de delicată ar fi relația mea cu stimata ta mamă – nici măcar eu nu îmi pot imagina că și-ar fi educat liicele într-un mod atât de deviant! Conceperea unui copil nu este în niciun fel un păcat! Unde am ajunge dacă ar fi așa... Ralph al tău știe deja?

Maya să chinui să-și înghită saliva, de parcă ar fi avut un nod mare în gât, scutură rușinată din cap și abia apoi ridică ochii și își privi mătușa direct.

– Nu e al lui.

Buzele mătușii se rotunjiră într-o exclamație mută. Luă câteva guri mari de ceai, gânditoare.

– Ești sigură?

– Foarte sigură, spuse Maya.

Ralph făcuse deja la Aden încercări timide să se apropie de ea, însă Maya le respinsese fără excepție, când furioasă și categorică, când încurcată și rușinată. Acum își dorea să îl fi lăsat. Ar fi fost o minciună, dar ar fi salvat-o. „Ar fi. Dar. Dacă.” Mătușa dădu din cap în semn că înțelesese și fixă cu privirea restul de ceai din ceașca ei, înainte de a-și întoarce privirile către Maya.

– Vrei să îmi povestești despre asta?

Nu fu nevoie să i-o ceară încă o dată. De parcă s-ar fi spart un zăgaz, tot ce nu putuse Maya să spună cuiva până atunci năvăli afară din ea. Cum căsnicia ei cu Ralph, care începuse atât de romantic, se ofilise în arșița Adenului, și că acesta era motivul pentru care nu îi scrisese deloc. Răpirea ei, călătoria la Ijar, timpul petrecut la palatul sultanului, planul îndrăzneț al lui Rashad, de a o pune la adăpost de pericolul care îi amenința viața acolo. Și cele două nopți. Maya se opri doar pentru a-și umezi gâtul uscat cu ceaiul care se răcise de mult. Nu observă nici măcar că se întunecase, că Betty se furișase în salon să tragă draperiile și să aprindă lămpile. Iar când văzu că era nevoie, aceasta puse, fără vreun comentariu, un teanc de batiste călcate și frumos împăturite pe rezemătoarea pentru brațe a canapelei.

Pling. Ceasul de mahon și alamă anunță că trecuse deja prima oră a nopții. Mototolite și pline de lacrimi, batistele stăteau împrăștiat pe masă, pe canapea și pe jos, de parcă în salon tocmai ar fi avut loc o bătaie cu bulgări de zăpadă. Maya își trecu ultima batistă rămasă peste fața roșie

și umflată de plâns, scuturată încă de ultimele suspine care se potoleau parcă fără să vrea, și își suflă cu putere nasul care îi curgea.

„Sărmanul copil, își spuse mătușa Elizabeth și învârti paharul de coniac, de a cărui susținere avusese nevoie destul de curând, ținându-l de picior. Atâta timp a purtat în suflet greutatea asta!“

– Aș vrea să pot da timpul înapoi, își auzi nepoata șoptind.

Mătușa Elizabeth se ridică oftând și se lăsă să cadă alături de tânăra femeie, o apucă de bărbie și îi mângâie linia maxilarului.

– Nu, Maya. Așa cum mi-ai prezentat tu lucrurile, nu ai vrea ca ele să nu se fi întâmplat. Este însă destul de greu să trăiești cu urmările. O bătu pe Maya ușor pe obraz și îi cuprinse mâinile care mai țineau încă strâns batista umedă. Vezi tu... când te lovește dragostea, ești neputincios. Atunci nu poți să regreti nimic și nici să aduci acuzații. Dar dacă poți să și trăiești dragostea – asta e deja altă poveste.

– Nu știu ce să fac acum, suspină Maya și își frecă tâmpilele de care se lipiseră câteva șuvițe desprinse din coc.

– Hai să ne gândim pas cu pas. Mătușa se ridică icnind, întinse mâna după paharul încă plin și se lăsă să cadă la loc pe canapea. Întâi trebuie să te hotărăști dacă vrei să ții copilul sau nu. Luna a cincea... este târziu, dar nu prea târziu. Am o cunoștință a cărei verișoară are o fată care cunoaște...

Mătușa se întrerupse, văzând că Maya își scutura încontinuu capul, ținându-și o mână peste burtă.

– Nu, mătușă, nu pot să fac asta!

Mătușa Elizabeth zâmbi în sinea ei. „Asta e Maya pe care o cunosc!“ se gândi ea și spuse:

– Poți rămâne aici să aduci pe lume copilul și apoi căutăm un loc pentru el. Pastorul nostru de la St. Mary's are sigur un coleg care...

Maya se gândi o clipă la aceste cuvinte. Să poarte un copil în pânțele, să îl nască în chinuri și apoi să îl dea... unor străini, unde nu va afla niciodată de unde venea, cine fuseseră părinții săi, nu va ști niciodată că fusese făcut din dragoste, chiar dacă în condiții atât de vitrege, ba chiar imposibile. „Copilul lui Rashad.“ Prin care va trăi mai departe. Fără să vrea, Maya mângâie semisfera dintre marginea corsetului și faldurile fustei. Pentru prima dată o străbătu bucuria, își simți trupul binecuvântat. Colțurile gurii îi tremurară, formară un zâmbet pâlpareț și fugar, iar ochii i se umplură din nou cu lacrimi.

– Mi-e atât de dor de el, mătușă Elizabeth!

– Știu, murmură aceasta în părul Mayei, îmbrățișându-și și legănându-și nepoata. Dar acum nu ai voie să privești înapoi. Nu mai vine nimic de acolo. Privește înainte și fii vitează! Maya încuviință din cap, când mătușa o mângâie pe păr. Măine mergi întâi la dr. Sheldrake, să vezi dacă sunteți bine amândoi. Este un domn bătrân și cumsecade, care a adus deja mulți copii pe lume. Și, spuse ea luând fața Mayei în palme și privind-o intens, și chiar dacă ar trebui să curgă totul în jos pe apa Avonului – aici, în casa aceasta, ești la tine acasă. Atunci va fi un copil adevărat al acestui oraș! Și să îl ferească Sfântul pe cel care va îndrăzni să o numească pe nepoata mea o femeie decăzută! Acela nu va mai pune piciorul în Bath!

Vocea mătușii suna atât de supărată, încât Maya izbucni în râs, în ciuda voinței ei. Și cu toate că în fața ferestrelor din Sydney Place No. 4 era noapte adâncă, Maya avu senzația că soarele tocmai răsărea.

– Părinților tăi le-am putea spune că așteaptă un nepot în condițiile bunelor moravuri, mai spuse mătușa Elizabeth conducând-o pe Maya în pat. Dar lui Ralph trebuie să îi spui adevărul, nu ai de ales! Chiar și cel mai prost și mai îndrăgostit dintre bărbați poate număra pe degete nouă luni – mai ales dacă înainte de asta nu l-ai lăsat multă vreme să se apropie de tine!

Maya închise încet cartea care o ajutase în acele trei zile să își mai abată gândurile. Pentru că soarta Annei Elliott și a căpitanului Wentworth o făcea să își uite pentru o vreme propria soartă. Chiar dacă niciodată pentru mult timp, pentru că gândurile îi fugeau tot mereu la problemele ei și cădea pe gânduri, fără să găsească vreo alinare. Betty tocmai o anunțase că sosise locotenentul Ralph Garrett, iar Maya asculta cu inima plină de teamă zgomotele care veneau de jos din sală, unde mătușa ei îl asalta pe Ralph cu întrebări legate de călătoria lui înapoi, se interesa de sănătatea familiei sale și de mersul celorlalte treburi, pentru a-i da timp Mayei să se adune și să apară în fața lui cât se putea de stăpână pe ea. Când îl auzi urcând în goană scara către salon, puse cartea deoparte și se ridică. Își trecu o mână peste fuste, cum îi era obiceiul, evitând însă să-și atingă burta rotunjită. „Doamne-Dumnezeule, fii alături de mine, chiar dacă nu am meritat.“

– Maya!

Ralph stătea în ușă, strălucind de bucurie; strălucitoare îi erau chipul și apariția, în toată gloria uniformei lui și a veseliei regăsite. O privi ca odinioară la Black Hall; de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic, iar Arabia ar fi fost doar un coșmar. „Încă mai ai timp, Maya, încă poți să te decizi.

Ralph sau copilul. Amândoi nu va merge. Pentru cine te decizi, Maya?”

– Ne-ai lipsit de o zi petrecută împreună, cu felul tău nestatornic, strigă el râzând în timp ce se apropia de ea și-i lua mâna. Abia am ajuns la Oxford, iar mama ta mi-a spus că ești aici. Trăsura mă așteaptă jos, trebuie să plec chiar azi spre Aden, concediul meu este ca și terminat. Ralph depuse un sărut pe degetele Mayei, murmurând: Doamne, ce mi-ai mai lipsit! „Nu face lucrurile și mai grele decât sunt“, se gândi Maya. Și acum ești tot foarte palidă, spuse el. Ți mai face probleme stomacul? Maya încuviință fără tragere de inimă, iar Ralph continuă: Te vei simți de îndată mai bine, când îți voi spune ce vești grozave aduc! Ralph râse din toată inima, o cuprinse de talie, o învârti încoace și încolo și păru să nici nu observe că Maya devenise rigidă în îmbrățișarea lui și încerca să păstreze o distanță cât mai mare între ei. Rugăciunile noastre au fost ascultate – zilele mele în cătunul ăla nenorocit sunt numărate! Bine, mai am de așteptat câteva luni – dar anul viitor în decembrie pot să mă întorc înapoi la *Guides!* Să mă întorc în India, în munții mei frumoși! Ce spui despre asta?

Maya nu mai putu suporta, se desprinsese din brațele lui și se duse la geam, unde își cuprinse strâns trupul, ca să nu se rupă în două.

– Nu te bucuri deloc?

Vocea lui suna crunt dezamăgită, ca a unui copil care vede că darul de Crăciun făcut cu mâinile lui nu are succesul scontat.

– Ba da, sigur că mă bucur pentru tine, spuse ea repede, cu un zâmbet artificial pe buze, care îi aduse lacrimi în ochi.

Privi apoi în jos spre Sydney Place, mușcându-și buza de jos.

– Tu... tu nu trebuie să te întorci cu mine la Aden, îl auzi ea spunând neajutorat și încurcat. Poti rămâne la Oxford – sau unde dorești. Mai rezistăm noi un an! Trebuie doar să suporti oceanul de scrisori pline de dor, cu care te voi copleși. Ralph își termină fraza cu un zâmbet subțire, care îi ieși cam nesigur. Maya?

„Iartă-mă, Ralph.“ Maya își șterse cu încheieturile degetelor lacrimile care îi curgeau pe obraji și trase adânc aer în piept.

– Ralph, aștept un copil.

Maya nu văzuse în toată viața ei ceva mai îngrozitor decât speranța și bucuria strălucitoare care se iviseră pe chipul lui Ralph, care apoi se stinseră brusc când Ralph înțelese și calculă, și în cele din urmă ura care i se aprinse în ochi.

– Cine? întrebă el dur. Acel... acel Burton?

Maya scutură capul, cu privirea ațintită asupra bogăției de culori de toamnă a pomilor din Sydney Gardens, care îi tremura în fața ochilor prin perdeaua de tul și de lacrimi, transformându-se în pete strălucitoare.

– Dumnezeule, îl auzi gemând, simți curentul de aer în momentul în care el ajunsese dintr-o săritură la geam și o prinse cu duritate de braț. Cine ți-a făcut asta? De ce nu ai spus nimic, la naiba?

Ralph se îneacă în propria frază. Maya ar fi putut suporta orice în afară de suspinele furioase pe care Ralph nu putea să și le rețină. „Ar fi atât de ușor, Maya – atât de ușor... doar o minciună mică, și el te-ar ierta, totul ar fi bine...“, dar Maya nu reuși să rostească această minciună mică și simplă. O minciună care poate că i-ar fi salvat onoarea. Dar ea nu

era o victimă. Să afirme așa ceva ar fi însemnat să se lepede de orice responsabilitate, să întineze ceea ce o unise cu Rashad, să atârne de gâtul copilului ei vina de a fi rodul unui viol.

– Răspunde-mi! Îmi vei spune pe loc care dintre porcii ăia a fost! Jur pe viața mea că îl fac pe Coghlan să trimită întreaga garnizoană să îl găsească pe nenorocit și să îl rupă în bucăți! urlă Ralph.

– Nimeni, strigă Maya întrerupându-l din discursul lui arzător. Nu mi-a făcut nimeni nimic!

Mâna lui Ralph, care tocmai o ținuse atât de strâns, coborî lipsită de vlagă.

– De ce, Maya?

Ea tăcu și își frecă locul dureros de pe braț.

– Ai crezut că așa te eliberezi? Sau... sau ai avut avantaje din asta? Mâncare mai bună, apă destulă?

Maya îl auzi căutând cu disperare motive care să scuze pasul greșit pe care îl facuse ea. Și fiecare cuvânt, fiecare implorare îi răneau sufletul.

„Asta e purgatoriul tău, Maya, purgatoriul tău personal. Du-te și ispășește-ți păcatele.“

Ralph o apucă din nou de braț, o scutură, de parcă astfel ar fi putut scutura din ea cuvinte care să îi aducă lui alinare.

– De ce? De ce ai făcut asta, Maya?!

„Nu mă sili să te rănesc – te rog, Ralph, nu ne face asta!“

– Pentru că am vrut, se auzi Maya spunând și simți că prin aceste cuvinte se rănea pe ea însăși.

Ralph îi dădu drumul și se dădu înapoi, de parcă Maya s-ar fi transformat sub ochii lui într-un demon. Nu voia să creadă ce auzise cu urechile lui și scutură slab din cap. Mâna care o atinsese pe Maya tresări înapoi de lângă ea.

se șterse de cusătura pantalonilor, de parcă ar fi rămas lipit de ea ceva scârbos, de care voia să scape. Chipul i se schimonosi într-o grimasă îngrozitoare, chipul lui frumos și blând, ca de aur.

– Tu... tu... începu el să se bâlbâie, în timp ce Maya simți cum o cuprinde furia, citind pe fața lui schimonosită cuvântul acuzator.

– Sunt o târfă? Spune-o liniștit, Ralph! Doar te pricepi la ele, așa-i? Ralph tresări ca sub o lovitură de bici. Chiar ai crezut că sunt prea oarbă sau prea naivă ca să nu-mi dau seama unde-ți petreceai tu câte o noapte?

– Din cauza asta ai facut-o? Ralph nu mai reuși decât să șoptească, iar când Maya scutură din cap în semn de negație, continuă: Dacă aș fi știut asta, m-aș fi scutit de drumul spre Ijar. Din partea mea ai fi putut să putrezești acolo!

Furia Mayei se risipi brusc, se simți rece și cu mintea clară.

– Te cred pe cuvânt. După cum te-ai purtat cu mine înainte, spuse ea și trase adânc aer în piept. Evident că ești liber să divorțezi de soția necredincioasă.

Ralph o privi incredul. Apoi scutură capul, în timp ce colțurile gurii i se lăsau în jos.

– Mama mea a avut dreptate: de la început nu mi-ai adus decât ghinion.

Maya simți cum o cuprinde oboseala, când se cufundară amândoi în tăcere. Poate că de vină erau ochii ei umezi, dar i se părea că podeaua acestui salon altfel plăcut era acoperită de cioburi. Imagini ciobite, sentimente și visuri facute țândări. I se părea că ar trebui să se aplece să le adune, dar știa cu siguranță că și-ar fi rănit degetele și palmele în ele, pentru că nimic nu te rănea mai tare decât muchiile și vârfurile astea ascuțite.

– Este oare posibil să nu te fi cunoscut niciodată?

Pe chipul Mayei trecu un zâmbet fugar.

– Se poate. Dar la fel mi-a mers și mie – nici eu nu te-am cunoscut cu adevărat până când ne-am căsătorit.

Ralph încuviință din cap fără să o privească, cu ochii îndreptați spre podea, de parcă ar fi văzut și el marea de cioburi și ar fi jelit, la fel ca și ea, ce însemnaseră odată unul pentru altul. Iși ridică brusc capul.

– Rămâi cu bine, Maya. Toate cele bune, zise apoi, făcând un gest imprecis către mijlocul ei.

După care se întoarse cu spatele și plecă.

Maya rămase la fereastră, îi auzi cizmele coborând treptele, două, trei fraze rostite în sală, ușa care se închidea. Maya își aținti privirea pe vestonul lui roșu de uniformă, cale de cei câțiva pași până la trăsura. Il văzu cum urcă fără să privească înapoi. Trăsura se urni, o luă în josul străzii și dispăru din raza ei vizuală. Maya trase adânc aer în piept, iar mâinile îi alunecară ca de la sine sub talie și cuprinseseră mica burtă rotundă de sub pânza rochiei.

– Vezi tu, șopti ea în jos, așa vom face și noi de acum înainte: nu vom privi înapoi.

O decizie pe care Maya o puse în practică în următoarele luni, fără să întâmpine vreo dificultate. Doar câteva zile mai târziu plecase înapoi la Black Hall, însoțită de mătușa Elizabeth care lăsase casa din Sydney Place în grija lui Betty. E drept că Martha Greenwood trăsesse adânc aer în piept atunci când cumnata ei o anunțase că avea de gând să rămână la ei cel puțin până în primăvară – ceea ce explica și numeroasele genți și sacoșe pe care Jacob le cărase gâfâind din trăsură peste prag – însă ținând cont de vestea cea bună pe care Maya, la întoarcerea ei, o adusese la cunoștința familiei adunate în salon, Martha se abținu generoasă de la orice cuvânt de împotrivire și o cază pe Elizabeth Hughes în camera verde, rămasă de mult orfană.

În mod surprinzător, cele două cumnate se înțeleseseră mai bine decât s-ar fi așteptat, în timp ce puneau să fie recondiționat vechiul leagăn coborât din pod, în timp ce treceau în revistă și sortau hainele de copii rămase de la Jonathan, Maya și Angelina, aruncând ce nu mai putea fi folosit și spălându-le temeinic și călcându-le pe cele care mai erau încă aproape noi. Depăneau amintiri, iar Martha îi permise lui Elizabeth până și să o ia pe după umeri

atunci când durerea devenea copleșitoare, când își pierdea cuvintele, iar ochii îi deveneau lucioși, când gura i se strângea devenind o linie subțire și curbată deasupra bărbiei împinse în față. Firește, doar când nu era și un al treilea de față. Petrecură împreună după-amiezi întregi în magazinul Elliston & Cavell să completeze ce le lipsea, gângurind exaltate când puneau degetele înmănușate pe câte o cămășuță sau câte o bonetică deosebit de drăgălașe; adesea însoțite de Angelina, care scotea de fiecare dată exclamații ascuțite de încântare, entuziasmată de ideea că va fi mătușă înainte de a se căsători. Entuziasmul îi era atât de mare încât se oferi să își elibereze camera și să se mute într-una din camerele pentru oaspeți, la urma urmei era un aranjament de moment; la sfârșitul verii oricum avea să lase casa părintească.

Timp de săptămâni întregi domni în casă o atmosferă de șantier, mirosi a vopsea proaspătă și a materiale noi, până când Angelina se instalează în camera oaspeților, iar încăperea de la capătul coridorului era pregătită pentru a-l întâmpina pe noul cetățean al planetei.

Deoarece modelele moderne de cărucioare erau mult mai rafinate decât cel în care copiii Greenwood fuseseră plimbați pe străzile Oxfordului, un vehicul simplu, mai mult practic decât modern, ca o vană pe roți cu mânere, fu cumpărat și livrat la Black Hall un cărucior nou. Andreele se mișcau la întrecere când cumnatele începură să croșeteze papucei și căciulițe și mănuși minuscule și să își facă reciproc concurență, care croșeta o dantelă mai sofisticată. Neînțelegerile erau legate doar de întrebări de genul dacă era bine ca Maya să mănânce mult sau puțin spanac, dacă trebuia să reducă consumul de ceai și dacă nu era mai bine să mănânce carne albă, și nu roșie – dispute

în care Martha firește că scotea la nevoie asul din mânecă cum că și ea adusese pe lume copii și crescuse chiar trei. Replică pe care mătușa Elizabeth o lua la cunoștință cu o figură demnă de Napoleon Bonaparte după lupta de la Waterloo, după care însă ceda.

Intr-o singură problemă fundamentală nu cădeau Martha Greenwood și Elizabeth Hughes nicicum de acord: dacă noul membru al familiei avea să fie fată sau băiat. Mama Mayei insista că va fi un băiat, în timp ce mătușa Elizabeth nu se îndoia că nepoata ei se va face o „mândrețe de fată“ la fel ca ea. Puteau să dezbată timp de ore întregi această problemă arzătoare, trăgând concluzii asupra sexului copilului din felul în care Maya mergea, după ce prefera să mănânce sau după felul în care îi arăta tenul. Pentru că niciuna din ele nici măcar nu lua în considerare posibilitatea de a se înșela, tricotau neobosite, pe lângă multele lucruri albe, hăinuțe din lână roz, respectiv bleu; Martha broda cu încăpățănare boboci de rață și campanule albastre pe scutece, iar mătușa Elizabeth trandafirăși și fundițe.

Ce zăcea în Gerald era dimpotrivă greu de ghicit. Nu spusese nimic atunci când Maya anunțase că în ea creștea o nouă generație, își trecuse pe furis batista peste ochi, în timp ce Maya se lăsa îmbrățișată și sărutată pe obraji de Angelina și Martha, printre strigătele de bucurie ale acestora. Rămase constant în afecțiunea lui pentru fiica sa și nu părea în niciun caz nefericit de sosirea nepotului așteptat, dimpotrivă – și totuși Mayei i se părea că Gerald se retrăgea mai des și pentru mai mult timp în biroul lui decât o facuse până atunci. Uneori observa cum Gerald își ațintea privirea asupra ei și asupra taliei care i se îngroșa cu repeziciune, iar Mayei i se părea că citește teamă în ochii lui. Nu-și putea da seama dacă era vorba de gândul că va

deveni în curând bunic sau de conștiința faptului că ea nu va mai fi niciodată fetița lui. O apăsa lucrul acesta, dar spera că Gerald se va obișnui cu ideea cel târziu când avea să se nască copilul. Pentru Maya urmară câteva luni minunate, în timp ce copilul creștea în ea, iar ea era îngrijită și răsfățată de toți – inclusiv de Hazel, Rose și Jacob. Savura greutatea tot mai mare a corpului ei, care îi dădea senzația că prinde rădăcini mai adânci și prin care se încărca de o putere necunoscută până atunci. Adesea trăgea cu urechea în sine, de parcă astfel ar fi putut auzi bătăile inimii copilului, și izbucnea brusc în râs când îl simțea că se mișcă, când o gâdila într-o parte sau se chinuia să tragă aer în piept când o lovea în stomac, în vezică sau în coaste. Cel mai frumos lucru era însă că Black Hall parcă renăscuse la viață – ca un pom uscat căruia îi cresc pe neașteptate lăstari. Cu toate că afară era încă iarnă.

Trecuseră doi ani de când Jonathan îl adusese acasă pe Ralph înainte de sărbătoarea Crăciunului. Un an de când fusese nefericită la Aden și de când Jonathan își găsisse moartea la zidurile Sevastopolului. Dacă ocolul pe care îl reprezentase căsnicia cu Ralph și timpul petrecut în Arabia avusese sensul de a concepe în deșert, sub luna de șofran, acest copil care o făcea pe Martha să zâmbească din nou, care îl făcea pe Gerald să se oprească gânditor în ușa camerei proaspăt renovate pentru copil și trezise Black Hall din somnul doliului – atunci fusese lucrul corect. Dar nu există trandafiri fără spini, iar câțiva spini avea și viața Mayei de viitoare mamă. Cel puțin la început avusese muștrări de conștiință că ascundea față de familia ei adevărata identitate a tatălui, așa cum convenise cu mătușa ei. În plus, se temea că ar putea afla adevărul de la Ralph. În cele din urmă se impuse însă în mintea ei gândul că era copilul ei,

al Mayei, și deci nepotul lui Gerald și al Marthei, indiferent cine era tatăl. Multă vreme se temu că va primi o scrisoare de la vreun avocat sau de la Ralph, care o va anunța că urmează un divorț iminent. Dar nu se întâmplă nimic din toate acestea. Ce-i drept, nu primi niciun fel de rând scris din partea lui. Martha vedea foarte bine cum fiica ei se uita prin corespondența adusă de Hazel plină de speranță și teamă, apoi cuprinsă de ușurare și dezamăgire, pentru că și rândurile împăciuitoare pe care Maya se chinuse câteva săptămâni în șir să le scrie către căpitanul Richard Burton, Beatsons' Horse, campania din Crimeea rămăseseră fără răspuns. Erau de fiecare dată doar scrisori de la Amy care era tot în îndepărtatul Scutari, golind oale de noapte, spălând și rulând feșe și bucurându-se și ea nespuse pentru că Maya aștepta un copil:

„Nu-i așa – mă pot considera «mătușă» în devenire și fără binecuvântarea bisericii și fără ca noi două să ne fi întâlnit mai mult de câteva ori, fugitiv? Pe noi două ne unește ceva mult mai profund: amintirea legată de un om pe care l-am iubit amândouă mult...“.

Martha Greenwood nu spunea nimic despre faptul că soțul și viitorul tată nu dădea nicio veste, ci trase propriile concluzii. Știa că avusese dreptate cu avertizările ei de Casandra, dar nu găsea nicio satisfacție în asta, ci doar compasiune și o dragoste tot mai mare pentru puiul de om pe care ea îl născuse și care îi rămăsese mereu atât de străin, și care acum aștepta și el un copil.

– Da, continuă să umbli așa prin casă! Maya privi speriată spre ușa crăpată a camerei, prin care se ivise capul mătușii. Dacă vrei ca în următoarele zile copilul să țâșnească pur și simplu din tine!

Simțindu-se vinovată, Maya își puse mâinile pe burta imensă care îi provoca deja probleme și rochiei croite special pentru săptămânile de dinainte de naștere, și asta deja acum, în februarie.

– Nici nu trebuie să te uiți așa de mirată, o certă mătușa Elizabeth pe același ton drăgăstos. La cât de greoi îți sunt pașii, te auzim în toată casa!

– Nu o mai fac, murmură Maya și se așează iar pe scaunul din fața biroului ei, care suspină dureros sub greutatea ei deloc neglijabilă.

Privi plină de nemulțumire la fraza începută de pe foaia din fața ei, pentru continuarea căreia pur și simplu nu găsea cuvintele potrivite. Ceea ce o și făcuse să umble prin cameră, pentru a-și înfrânge nerăbdarea și sperând să-și găsească inspirația.

– Ce scrii? veni dinspre ușă o întrebare timidă, dar plină de curiozitate.

– Nimic deosebit, spuse Maya și scutură capul.

– Nimic deosebit, repetă mătușa Elizabeth pufnind sarcastic. Nu mă duce de nas! Stai de săptămâni întregi închisă în cameră și mâzgălești sângrincioasă. Pentru tine se pare că e ceva important!

Maya se aplecă din instinct peste foaie și își puse cotul pe mapa deja bine umplută, cu copertă marmorată și colțuri negre, văzând cu coada ochiului că mătușa se apropiase de masa de scris.

– Pot să citesc?

Maya ezită scurt, apoi scutură din nou capul.

– Este ridicol, spuse ea.

– Pot să-mi dau cu părerea doar după ce am citit, bombăni mătușa lângă ea.

Maya așteaptă preț de câteva clipe, mușcându-și buza de jos, după care își luă încet cotul de pe mapă și i-o întinse mătușii fără să se uite la ea.

Cu perna înghesuită la spate și cu scufia uriașă de noapte peste părul prins într-o coadă subțire și cărunță, mătușa Elizabeth începu să citească înainte de culcare la lumina lămpii. Vrăjită de descrierea vie a străinului imperiu Himyar care se aliase cu beduinii și pornise la luptă pentru a scăpa de jugul ocupației aksumite, mătușa Mayei se pierdu în întinderile *Arabiei felix*. Fascinată de frumusețea femeilor, de vitejia bărbaților, de destinele lor împletindu-se între ele, mătușa fusese nevoită să-și scoată tot mereu batista din mânecă, pentru a-și șterge decent nasul. Personaje pe hârtie care păreau totuși vii, între care Elizabeth Hughes se mișca în timp ce noaptea se apropia de sfârșit. Abia cu puțin înainte să se lumineze de ziuă stinse lumina, regretând că acum sigur avea de așteptat câteva zile înainte se afle ce se mai întâmplă; și cu sentimentul apăsător dat de dorul nespus după acea țară, pe care îl simțea printre rânduri.

– Este bine, spuse ea simplu două zile mai târziu, punându-i Mayei mapa înapoi pe birou. Continuă tot așa.

Și ieși entuziasmată din cameră, fără să-i spună Mayei că își facuse și ea o copie în scrisul ei de mână clar și curat.

– Dumnezeule, Maya, mai ai puțin și plesnești! chicoti Angelina și își vârî în gură cea de-a doua bomboană de ciocolată cu trufe, fără să pară că își face griji pentru propria siluetă.

Cutia pictată cu trandafiri sălbatici, care părea să conțină cantități uriașe de asemenea bunătăți, învelite în hârtie de mătase de un roz strident, era un cadou de la logodnicul ei, care purta mândru acest titlu oficial deja

de o săptămână, de la 1 martie. Fusese o petrecere mare, în urma căreia Angelina rămăsese constant binedispusă, spre deosebire de schimbările ei bruște de dispoziție care o caracterizau în rest.

– Stai numai, icni Maya din spatele burții imense, care până și în ochii ei semăna cu un butoi de bere, în maximum doi ani ai să zaci pe canapeaua din casa voastră din Belgrave Square cum zac eu acum aici! Pentru Maya, petrecerea de logodnă se terminase repede; spatele și picioarele o duruseră în asemenea hal, încât preferase să se furișeze pe scară în sus și să se întindă pe pat. Acțiune pentru care avusese nevoie de o veșnicie, așa lipsită de suflu cum ajunsese, însă fără să regrete lucrul acesta niciun moment. Devenise prea grasă ca să danseze și, în plus, femeile aflate în această situație nu dansau niciodată: stăteau pe un scaun la marginea adunării și își puneau șalul pe burtă astfel încât să nu bată prea mult la ochi. Lucru imposibil în cazul Mayei, aflată atât de aproape de soroc. Dar nu renunțase la ocazia de a fi de față când Angelina și William Penrith-Jones își făcuseră solemn jurămintele în prezența membrilor familiei și a prietenilor și ciocniseră în cinstea perechii cu șampanie din care se ridicau bule delicate. Iar faptul că familia Greenwood aștepta în viitorul apropiat – și încă într-un mod așa evident! – un nepot, oferea firește un motiv dublu de bucurie. Păcat doar că viitorul tată nu putea fi prezent la naștere – acesta era sacrificiul pe care un om trebuia să îl aducă pentru faima Imperiului Britanic.

Angelina se aplecă în față, mai pescui o bomboană din cutie, ronțai întâi migdala de pe ea, apoi jumătate din bomboană și privi plină de satisfacție crema deschisă la culoare din interior. Privirea îi căzu pe diamantul uriaș de pe

degetul ei inelar. Își îndesă restul bomboanei în gură și își frecă piatra de rochia de culoarea florilor de cireș.

– Maya, spuse ea lungind cuvintele, ce voiam să te mai întreb... Angelina privi prin salon, de parcă în spatele draperiilor sau al tocurilor ușilor s-ar fi putut ascunde cineva care să tragă cu urechea. Și de fapt știa foarte bine că mama și mătușa Elizabeth erau la ceai la Miss Pike, că tatăl lucra la Bod, Hazel și Rose erau ocupate în bucătărie cu curățenia de primăvară, iar Jacob era ocupat în grădină să taie crengile copacilor moarte peste iarnă, după cum se auzea după zgomotele uniforme care pătrundeau până la ele. Decisă, Angelina apucă fotoliul de rezemătoarele pentru brațe și îl apropie de canapea. Cum va fi, șopti ea cu obrazii ca focul, vreau să spun, noaptea nunții... este rău?

Maya scutură capul.

– Nu, Lina, nu este rău deloc. Doar că la un moment dat te va pișca o dată tare, trebuie să te aștepti la asta.

Se vedea că Angelina sperase să primească mai multe detalii, pentru că o privi dezamăgită pe Maya, văzând că aceasta nu mai spune nimic altceva.

– Mama, spuse ea aruncând o privire peste umăr, de parcă s-ar fi așteptat să o vadă stând amenințătoare în spatele ei, mama spune că ar fi mai bine să nu știi prea multe despre lucrurile astea. Pentru că altfel William m-ar putea crede... ar putea crede că nu mai sunt pură. Dar... dar eu aș vrea să știi! Pentru că vreau să fac totul așa cum trebuie! adăugă ea repede.

– În camera lui Jonathan este o carte, răspunse Maya, poți vedea în ea toate lucrurile mai importante. Ți-o aduc. Ajută-mă doar să mă ridic.

Angelina apucă serviabilă mâna întinsă a surorii ei și unindu-și puterile o ridică pe Maya de pe canapea.

– Ca o balenă pe uscat, pufni în răs Angelina, văzând cum Maya se clătina spre ușă.

– Foarte amuzant! răspunse Maya și râse, după care gemu însă imediat și se ținu cu o mână de tocul ușii, în timp ce cu cealaltă se ținea de spate. De câteva zile simțise tot mereu o ușoară durere în pânțece, dar dr. Symonds, care se ocupa de Maya și de copil, o bătuse după consultație ușor pe burtă și o asigurase mulțumit că totul era în ordine, dar că se apropia sorocul. Însă durerea asta pe care tocmai o simțise era parcă altfel. Ca niște pereți care pătrundeau de jos în sus, prin interior, trăgând nu tocmai delicat de organe.

– Te simți bine? o întrebă sora ei cu îngrijorare în voce.

– Da, minunat, gâfâi Maya și ieși legănându-se din sală.

Ajunse însă abia la marginea scărilor, când durerea o cuprinse din nou, descrie o curbă ascendentă și apoi se liniști iar.

– Chiar e totul în ordine? o întrebă Angelina în timp ce o sprijinea și o mângâia pe spate. Sau, spuse ea cu respirația tăiată și căscând ochii, sau începe acum?

– De unde să știu, este primul meu copil, se răsti Maya la ea, cuprinsă brusc de teamă și neștiind ce i se întâmpla și ce o mai aștepta oare.

– Te ajut să urci, se oferi Angelina, iar Maya tresări când sora ei începu să strige chiar lângă urechea ei înspre bucătărie, cu vocea ascuțită de emoție: Hazel, fugi la dr. Symonds! Rose, cheamă-le pe mama și pe mătușa Elizabeth. Și trimite-l pe Jacob *la Bod*, să-l aducă pe tata! Vine bebelușul!

– Nu mai pot, scânci Maya câteva ore interminabile mai târziu, care i se păruseră lungi cât niște zile sau cât o săptămână întreagă.

Cămașa de noapte, pe care Angelina i-o trăsese peste cap de cum începuseră durerile, i se lipise de piele, udă learcă. Întreaga seară și pe tot timpul nopții corpul îi fusese schingiuit de dureri. De parcă un animal de pradă și-ar fi înfipt ghearele în ea, slăbind-o din strânsoare doar cât ar fi luat aer, pentru a mușca apoi cu putere sporită din ea. Fiecare mușchi îi tremura, era întins și suprasolicitat, iar Maya se chinuia să respire, nemaievând destulă putere nici să țipe.

– Trebuie și ai s-o faci, îi ordonă mama care îi sprijinea spatele și îi strângea mâna dreaptă, în timp ce mătușa Elizabeth se așezase pe cealaltă parte și îi strângea mâna stângă.

– Nuuuuu, se văită Maya și când se liniști următoarea contracție își odihni epuizată capul pe brațul mamei, în timp ce se lupta să tragă aer în piept.

Dr. Symonds își scoase mâinile de sub cearceaful care acoperea partea de jos a trupului Mayei.

– Curaj, Maya! Mai ai, ce-i drept, un hop de trecut, dar după aceea ai reușit, spuse el părând mulțumit și bine-dispus.

Maya îl privi cuprinsă de ură în timp ce doctorul se apropie cu pași repezi de dulap, își scufundă mâinile în vasul cu apă, se săpuni bine și îi făcu lui Hazel semn cu capul să îi toarne apa ținută fierbinte deasupra unei flăcări, după care se șterse cu un prosop curat. „Și lui Amy i-ai spune chestia asta la fel de liniștit, dacă ea ar fi cea care...”

Următorul val de durere, ca un cuțit ascuțit și fierbinte, o făcu pe Maya să își dea capul pe spate cu dinții dezveliți.

– Ai auzit, o auzi pe mama ei șoptindu-i la ureche, imediat ai terminat. Mai ai puțin și bebelușul tău e aici!

Simți cum mama îi masează umărul, cum o sărută pe obraz, după care senzațiile se estompară din nou, iar

conștiința i se înceteșă din cauza fierbințelii trupului și a durerilor facerii. O stâncă se năpusti din interior în bazi-nul ei, îi zgârie oasele, îi forță membrele să se depărteze, care însă nu voiau să o facă.

– Împinge, Maya, împinge, auzi vocea de bas a doctoru-lui Symond poruncindu-i concentrată. Împinge!

– Împing, la naiba! șuieră Maya printre dinții strânși.

Pe tâmple i se vedeau venele, amenințând să se spargă în orice moment. Dar asta era nimic pe lângă puterea care îi desfăcea pânțelele încet, dar sigur. Maya se sparse, se rupse în două de-a lungul, iar măruntaiele i se revărsară pe pat, putea să o simtă. Odată cu următoarea gură de aer, pe care o sorbi gâfâind, simți o asemenea ușurare, încât ar fi țipat dacă ar mai fi putut, așa însă se mulțumi să plângă încet, fiind sigură că tocmai murea. Și Maya muri și renăscu în chip de mamă când îi ajunse un orăcăit la urechea care îi vuia și pulsa, apoi un țipăt clar, înalt și puternic, căruia îi urmară altele multe și mici, revoltate, pe jumătate suspine și pe jumătate lamentații.

– Copilul! E aici, Maya, ai rezistat.

Vocea mamei ei, înăbușită și cu toate astea îngrozitor de puternică, sărutări peste tot pe fața ei udă de lacrimi și înecată în transpirație. Cu sfortări inumane își ridică pleoapele, clipi pentru a-și repune la loc globii care se dăduseră peste cap din cauza epuizării. Lângă ea fu depusă o legăturică din care se iveau un căpșor, roșu ca focul și ridat ca un măr din vara trecută.

– Este băiat.

Maya îl privi incredulă, îl mângâie apoi grijulie pe obraz, cu degetele tremurătoare, făcând căpșorul să se întoarcă spre ea. Instinctiv Maya trase bebelușul spre ea,

îl împinse spre pieptul ei și își trase decolteul cămășii de noapte în jos.

– Copilă, doar nu vrei să, nu se cade să...

– Las-o, Martha!

– Dar nu trebuie să... petele nu vor ieși niciodată din haine...

Fusese dorința dintotdeauna a Marthei ca fiicele ei să facă partide atât de bune încât să iasă din pătura simplei burghezii și să intre în cea de sus, pentru ca să fie scutite, printre altele, de soarta alăptatului, care era atât de greu de pus în acord cu îndatoririle din societate, după cum aflase Martha pe propria piele.

– Doamne, Martha, nu fi așa! Mai bine ajut-o pe fata ta!

Martha Greenwood, care sperase până în acest moment ca fiica ei să accepte oferta de a căuta o doică pentru copil, se supuse destinului și îi arătă Mayei cum trebuia să pună nou-născutul la piept, iar acest lucru o mișcă mai mult decât se așteptase.

Maya oftă când gurița de copil găsi sfârcul întunecat al sânului ei umflat. Când începu să sugă, îi provocă o durere arzătoare, ca de la o mie de ace, și în același timp o senzație dulce porni de acolo prin tot trupul Mayei, o făcu să o furnice rădăcinile părului răvășit și tot corpul, până la degetele de la picioare. Privi uimită fața, brațul ridat cu o mână minusculă atât de perfectă și cu degețele cu unghii care străluceau ca sideful. Mângâie ușor părul negru și des care era umed și lipit de căpșor. „Este aici. Fiul meu. Fiul tău, Rashad al-Shaheen.“

Iar Maya își lăsă capul pe spate și râse, și plânse în același timp.

Obosită, Martha Greenwood se târi pe scări în jos. Focul din salon se stinsese de mult, iar lămpile arseseră până la

capăt. Însă strălucirea argintie care pătrundea printr-una din ferestre, cea cu draperiile trase în lături, permitea să se vadă contururi, desena o umbră neagră în fața pervazului – silueta soțului ei.

Rochia Marthei era șifonată, pătată și udă de transpirația Mayei și de a ei. Șuvițe groase i se desprinseseră din coafură, îi stăteau lipite de obraji sau atârnavu libere, însă ea nu observă nimic din toate astea. Foșnetul fustelor ei o făcu să tresară pe Angelina care adormise ghemuită pe canapea.

– A venit?

Când văzu că mama ei încuviințează din cap, Angelina sări în picioare, însă Martha o reținu apucând-o de braț.

– Nu este o privesc pentru tine. Așteaptă până curăță tot și – însă Angelina se desprinsese deja din strânsoare și urca în fugă treptele.

Martha trase cu urechea în liniștea matinală a casei, zâmbi mulțumită când auzi cuvintele energice șoptite de Hazel, în cele din urmă vocea adâncă a doctorului Symonds și o ușă care se închise, urmată de un murmur agitat pe coridor.

Soțul ei stătea nemișcat la fereastră și privea țintă spre ziua care începea. Era duminică. Clopotele de la St. Giles băteau harnice, de parcă ar fi vrut să salute copilul care văzuse lumina zilei la Black Hall pe 9 martie 1856. Martha îi mulțumi Domnului că această casă era atât de solid construită. Pentru că la cât de tare se încleștase Gerald de pervaz, l-ar fi smuls deja, dacă ar fi fost într-o clădire cu structură mai slabă. Se duse la el și îi puse o mână pe umăr.

– E băiat, Gerald. Le merge bine și sunt sănătoși.

Gerald păru să nu o audă și rămase neclintit. Martha se pregătea deja să repete ceea ce spusese, când îl auzi șoptind:

– Și pe Turl Street am stat așa, am așteptat și m-am rugat. La... la Jonathan încă nu. Ci atunci când erai tu în chinurile facerii cu băiatul și cu cele două fete. Gerald înghiți în sec și pronunță cu greu cuvintele vorbind mai departe: Nu ți-am povestit atunci, pentru că nu am vrut să te sperii. Dar Emma... Emma a murit în perioada de lăuzie. O fetiță născută moartă, iar două săptămâni mai târziu Emma pierdea lupta împotriva febrei din perioada de lăuzie. Nu ți-am povestit niciodată, pentru că îmi doream atât de mult o fată. Pe lângă... pe lângă băiatul pe care îl aveam deja.

Martha tăcu, pentru că nu voia nici să-l întrerupă pe Gerald și nici nu știa ce ar fi putut răspunde. Noaptea aceasta îi trezise amintirile celor trei nașteri ale ei. Un fiu pe care trebuiseră să îl îngroape mult prea devreme, și două fiice, din care una născuse astăzi și ea un copil. „A meritat, își spuse ea, fiecare clipă de durere.” Și ar mai fi luat o dată acest chin asupra ei, fără să ezite, dacă astfel ar fi putut să-și aducă înapoi fiul vitreg.

– După... după ce Jonathan a fost luat de lângă noi... spuse Gerald în continuare, trăgând aer în piept, nu vreau să o mai pierd și pe Maya. Nu vreau să îmi pierd fata mea frumoasă, deșteptă și încăpățânată.

– *A noastră*, îl corectă Martha. Nu o vom pierde pe fata noastră. Oh, a fost atât de vitează, Gerald! Este atât de tare și de puternică – ne va supraviețui tuturor, chiar dacă mai aduce pe lume zece băieți așa minunați! spuse Martha, iar vocea îi tremură.

Gerald se întoarse spre ea. Primele raze de lumină ale zilei străluceau pe obrajii lui. O trase în brațele sale și Martha Greenwood plânse, rezemată de umărul lui.

– Trezește-te! Hei, trezește-te! Pleoapele îi erau grele, atât de grele, iar genele lipite între ele. Însă mâna care îl scutura și vocea care îl striga nu îi dădeau pace. Strânse din dinți și căscă ochii, îi strânse din nou, pentru că lumina i se înfipse în ei cu țărushi de foc. În el, care nu mai fusese obișnuit decât cu întunericul. Trezește-te!

Gemând, se încumetă să încerce din nou și clipi în lumina orbitoare. Peste tot sclipiri aurii. Deasupra lui, în jurul lui, purtându-l pe el. Mâna lui dreaptă, care se afla lângă el, se încleștă de pământ, apucă un praf fierbinte și mătăsos. Auzi șuieratul vântului, care fusese cântecul lui de leagăn. Gura i se deschise și pe față îi apăru un zâmbet. Asta era deci – *achira*, lumea de apoi! Însă nu putea fi paradisul, nu, nu pentru el. Asta nu era o *ryadh* înflorită, nu era o grădină cu râuri de apă răcoroasă și lapte și miere, plină de curmali și de rodii, așa cum îi promitea Sfânta Scriptură celui care dusesese o viață dreaptă. Încă semăna cu iadul, locul celor pierduți, hrană pentru focul cel veșnic, care primeau să mănânce și să bea minereu topit, și se îmbrăcau în cupru fierbinte. Lepădase deja instrumentele de tortură precum lanțurile, bâtele de fier și cătușele. Zâmbetul de pe față

lui maltrată se lărgi. Nu, nu ajunsese încă într-unul din cele două locuri ale veșniciei. Allah, în nemărginita lui bunătate, trebuie să-l fi trimis pe *A'raf* în lumea din mijloc, până se hotăra dacă locul lui era în iad sau în paradis. „Deci Allah a văzut că, pe lângă multele mele greșeli, am facut și lucruri bune. Slăvit fie Allah!”

– Te poți ridica? vru să știe vocea.

Se rostogoli pe umărul stâng, ascultător, și tresări sub durerea care îi săgetă articulația și tendoanele. Dar suportase el și dureri mai mari – înainte. Clipi în sus, în direcția din care venea vocea. O siluetă neagră se aplecă asupra lui, învăluită de o aureolă. Era oare un *malak*, un înger al lui Allah? Dacă era astfel – atunci îngerii aveau trăsăturile oamenilor care îi fuseseră aproape în viața de dinainte, aveau aceeași mimică și aceeași voce.

– Salim? croncăni Rashad incredul.

– *Marhaba*, bine ai venit, îi răspunse Salim zâmbind larg.

– Unde... unde suntem?

– La marginea deșertului Al-Rimal. La trei zile depărtare de Ijar.

Rashad se sprijini cu mâna dreaptă în nisip și se ridică în șezut, își trecu mâna peste tibiile julite și peste dungile roșii din jurul gleznelor. Mai multe degete de la picioare străluceau purpurii și gălbui. Ceva se mișcă la gâtul lui, gâdilându-l. În parte răcoros, în parte fierbinte, scotea un clinchet ușor. Privirea îi căzu pe brațul stâng, pe care un bandaj îl ținea în unghi drept față de corp. Era din material alb, pe alocuri murdar de sânge închegat; alb ca haina lungă pe care o purta Rashad și pe care o cerceta acum cu fruntea încruntată.

– Nu mai ești al-Shaheen, îi explică Salim cu voce răgușită. Așa au hotărât bătrânii, după cum mi-a spus Ali.

Rashad încuviință din cap, fără un cuvânt. Nici nu se așteptase la altceva. Cine călca în picioare onoarea tribului său, îi aducea *'ayb*, rușine, putea fi alungat. Într-o țară în care viața era dusă conform unei rețele fine de legi și apartenențe la triburi, erai ca și condamnat la moarte dacă scăpai printre ochiurile ei. Fiecare putea să se poarte acum cu Rashad după cum poftea, putea chiar și să îl omoare, fără să se teamă de răzbunarea tribului său. Iar Rashad nu putea merge nicăieri unde ajungea această rețea, pentru că nu mai avea dreptul să pășească pe teritoriul altui trib sau să ceară acolo adăpost. Era liber ca pasărea cerului. Cu toate că știa că decizia bătrânilor de a-l da afară din trib era mai milostivă decât cea de a-l lăsa să se întoarcă cu stigmatul rușinii și să ducă printre ei o existență lipsită de onoare, cum se proceda de obicei, Rashad regretă că se mai afla încă în viață. Fără arma lui, fără sabie și mai ales fără *djambia* primită de la tatăl lui când fusese primit în rândul bărbaților. Inșă cea mai mare rușine fusese să privească în calitate de prizonier în ochii propriilor lui oameni, cărora le fusese atâta vreme căpitan și prin urmare un model de urmat, fiind acum fără onoare și plin de vină. Pentru un războinic nu exista decădere mai mare. Lucru pe care îl trăise Rashad la marginea deșertului Al-Rimal, când se îndreptase călare spre oamenii lui și cei ai sultanului, pentru a se preda în mâinile lor. „De la războinic mândru la infractor lipsit de onoare.“

– Nashita a pronunțat divorțul, îi împărtăși Salim următoarea veste rea, iar Rashad încuviință din nou.

Și la asta se așteptase. Nicio femeie al-Shaheen nu voia să fie căsătorită cu un bărbat care își pierduse onoarea, lucru care nu era bun nici pentru copii. Așa că Nashita fusese înțeleaptă să facă uz de dreptul ei de a pune capăt căsniciei

fără a fi nevoită să se justifice în fața cuiva, după cum era obiceiul în tribul al-Shaheen și la majoritatea popoarelor de beduini, lucru de care beneficiau în egală măsură ambele sexe.

– Cum le merge fiilor mei și fiicei mele?

– Nu au de suferit de pe urma asta. Pentru fiica ta a fost găsit un bărbat bun. Fiul cel mic al lui Hakim bin Abd ar-Rahman. La anul se face nunta.

– Asta e bine.

El și Nashita avuseseră un număr însemnat de capre și oi; în plus, ea trecea drept una dintre cele mai pricepute țesătoare și cusătorese a tribului, deci nu va fi nevoită să facă foamea. Încă frumoasă și grațioasă, era probabil chiar o partidă de vis pentru o nouă căsnicie. Nu lăsa în urma lui pământ pustiit, ci familia lui, care oricum îl văzuse doar rareori, o familie care avea tot ce îi trebuia și continua să fie bine văzută. Rashad se simți ușurat că nu dusesese pe nimeni la pierzanie, în afară de el.

Întoarse capul când Salim se îndepărtă câțiva pași și începu să își facă de lucru cu una din cele două cămile care stăteau îngenuncheate pe nisip cu fețe pe cât de obosite pe atât de jignite. Și din nou simți Rashad ceva din metal subțire la gât și auzi un clinchet ușor. Privi în jos, pipăi lăntișorul, corpul plat și oval al medalionului și inelul de pe el și le întoarse între degete, de parcă le-ar fi văzut pentru prima oară.

– Astea ți-au salvat viața, spuse Salim, așezându-se cu picioarele încrucișate pe pătura întinsă lângă Rashad, cu fur-tunul de apă în mână. Ți-o dăduseră jos când te-au aruncat în temniță și i-au dat-o sultanului. Își ieșise din minți de furie. Nu doar pentru că ai încălcat legea *ird* și pentru că i-ai furat moneda de schimb pentru negocierile cu

faranj. Voia să știe dacă ai furat asta de la ea, spuse Salim arătând spre lăntișorul de la gâtul lui Rashad sau dacă ai primit-o drept plată. La urma urmei, era clar că este lucrată într-o țară străină, și avea înăuntru imaginea ei. Nu am știut ce să spun, dacă un da sau un nu aveau să te ducă la moarte sigură. Așa că am spus adevărul: un războinic nu își atârnă la gât niște podoabe de femeie, dacă le-a luat de dragul aurului, ci le pune în bagaj. Dacă le poartă atunci înseamnă că este un dar facut din inimă. Inșă acest lucru nu a făcut la început decât să mărească furia sultanului. Era de parcă sultanul – spuse Salim ezitând și căutându-și cuvintele potrivite – ar fi ales-o deja pentru el, iar tu i-ai fi luat-o. Executarea ta era deja un fapt stabilit. Dar după ce au trecut câteva zile fără să fi dat ordin să fii omorât, părea că s-a răzgândit. I-a poruncit lui Ali să îi întrebe pe bătrânii tribului al-Shaheen ce să facă cu tine. Când Ali a venit cu vești înapoi, sultanul s-a arătat de acord și m-a însărcinat pe mine să te scot din Ijar și să îți înapoiez podoabele pe care înainte de asta le ținuse tot timpul în mână.

Rashad îl ascultase tăcut, adâncit încă în contemplarea medalionului. Fără ca el să facă ceva și fără să vrea, degetul mare apăsă pe bumbul de aur al închizătorii, iar capacul se ridică.

– Nu este imaginea ei. Dar seamănă mult. Poate e mama ei.

Ceva din vocea sau de pe chipul lui îl facu pe Salim să întrebe încet:

– Nu a fost vorba doar de *rafiq*. Nu-i așa? Când Rashad nu-i răspunse, Salim insistă: A meritat toate astea?

– Știi dacă a ajuns cu bine la Aden? întrebă Rashad fără să îl privească.

Salim ezită înainte de a răspunde:

– Da, a ajuns. Dar imediat după aceea a plecat cu soțul ei înapoi în țara din care au venit, așa mi s-a spus.

Rashad închise medalionul la loc, cu un gest hotărât, și îl ascunse sub gulerul hainei.

– Atunci a meritat, zise scurt. Și își interzise să se mai gândească vreodată la ea, cea care se întorsese pe insula îndepărtată, rece și ploioasă, ca să ducă alături de soțul ei o viață care i se potrivea și care sigur o va face să uite curând aventura arabă. Sau căreia nu îi va mai da importanță, așa cum nici el nu avea de gând să îi mai dea importanță. Vrei să rămâi lângă mine până se termină? îl întrebă pe Salim privindu-l dintr-o parte.

Acesta se uită la Rashad cu o expresie de maximă uluială pe chip, lăsând în jos furtunul de apă din care tocmai voise să bea. Apoi înțelese, își lăsă capul pe spate și râse.

– Nu, Rashad, nu scapi atât de ușor! Nu l-am implorat timp de câteva săptămâni pe sultan să arate milostenie, ca să te las să te transformi aici în țărână. Asta ai fi putut face mai repede și mai ușor în temnița palatului!

De data asta era rândul lui Rashad să îl privească uimit.

– Atunci ce facem aici?

Salim puse jos furtunul de apă din care tocmai băuse, își trecu dosul palmei peste buzele care-i luceau de la apă, peste barba umedă și dezvălui un zâmbet șugubăț, în timp ce îi întindea lui Rashad furtunul.

– Așteptăm.

Stătură astfel oră după oră în soarele arzător, până când Rashad nu mai suportă să-și rețină cuvintele care îi ardeau sufletul:

– Iartă-mă că te-am indus în eroare, Salim.

Capul lui Salim se clătină încet sub turbanul de culoare indigo.

– Te cunosc de mult timp. Ai fost mereu un comandant bun, cel mai bun pe care mi l-aș fi imaginat vreodată. Nu ești omul care să arunce tot ce a însemnat viața lui, doar pentru că îl furnică la vîntre. Sigur ai avut motive care au atârnat greu și nu ai putut proceda altcumva. Asta e suficient pentru mine. Nu am nimic de iertat.

Soarele începuse deja să coboare pe cer când auziră un zgomot – cămile, mai multe, majoritatea cu călăreți. Dură însă ceva timp pînă când le putură zări contururile pâlpiitoare, și și mai mult timp pînă caravana ajunsese cu adevărat în raza lor vizuală. Salim se ridică, își flutură mâinile ridicate și strigă:

– Hei, voi! Hei! Hei!

Cămilele își încetiniră mersul, iar prima veni înspre ei. Călărețul se opri în fața lui Salim și a lui Rashad, se înclină ușor sus în șa și își dădu la o parte capătul *keffiyeh*-ului cu model în roșu și alb, dezvelindu-și jumătatea inferioară a feței. Pe deasupra bărbii rare, năpădite de fire cărunte, ieși la iveală un nas colosal, al cărui vîrf încovoiat se afla la o distanță de doar câteva degete de bărbia îndreptată în sus. Nu mai era tânăr, dar nu era nici chiar bătrîn.

– V-ați împotmolit pe drum și aveți nevoie de ajutor? întrebă el cu voce croncănită.

Îi lipsea un canin din partea de sus, ceea ce îi dădea un aspect de șiretenie ascunsă. Accentul trăda faptul că provenea din vestul Arabiei.

– Intr-adevăr, prietenul meu aici de față, spuse Salim arătînd către Rashad. Încotro ați pornit?

– Spre vest și apoi spre nord, spuse conducătorul caravanei și arătă drept înainte. Spre Mecca și Medina. Nu, nu suntem *hajjis*, scutură el apoi din cap, părănd să ghicească gândurile lui Salim. Suntem negustori.

– Îl puteți lua pe prietenul meu cu voi?

Călărețul îl cercetă pe Rashad din cap până în picioare și plescăi disprețuitor din limbă, la vederea stării deplorable în care era.

– Arată de parcă nu ar fi în stare să meargă pe jos o distanță mai lungă. Dacă ar fi să îi dau un loc pe una din cămilele mele... asta costă ceva!

– Luați-l fără bani, din milostenie. A trecut printr-o perioadă grea.

– Asta văd! răspunse străinul și izbucni într-un râs ca un behăit. Apoi își strânse ochii mici și facu un gest brusc din cap în direcția lui Rashad. I se vindecă brațul? M-aș putea folosi de un însoțitor care să fie un paznic bun.

– Brațul lui e aproape ca nou, îi promise Salim repede și adăugă lăudându-se: E unul din cei mai buni arcași din împrejurimi, are experiență în luptă și vorbește mai multe limbi! Chiar și limbi din țări străine! Dați-i o pușcă și vă aduce noaptea stelele de pe cer!

Rashad se simțea ca o marfa pentru care cei doi se tocmeau într-o *suq*. Sau și mai rău: ca la o licitație de sclavi.

– Din partea mea, spuse negustorul și mai plescăi o dată din limbă. Dar să nu îl prind că după un an vrea să plece – pentru că se satură de umblat!

– În venele mele curge sânge de beduin, se răsti Rashad la el și se ridică încet, reușind să stea pe picioare mai bine decât s-ar fi așteptat.

– Cu atât mai bine, behăi călărețul și își puse cămila să descrie un cerc larg, dirijând-o înapoi spre ai lui. Sper că veți reuși să faceți și singur cei câțiva pași până la caravană!

Era momentul despărțirii. După toți acei ani.

– Îți voi fi pe veci recunoscător, Salim, spuse Rashad când își strânseseră mâna.

– Allah să vegheze asupra ta, răspunse Salim. Iar drumurile li se despărțiră fără ca vreunul din ei să se mai întoarcă; Salim merse spre cele două cămile care îi aduseseră până aici, Rashad șchiopătă prin nisip până la caravana care îl luă cu ea în șaua unei cămile, mergând de-a lungul *Al-Rimal*, al nisipurilor deșertului Rub al-Khali.

– Hei, tu, strigă negustorul după ceva timp peste umăr. Ai și un nume? Eu sunt Yusuf. Yusuf bin Nadir, cel care cumpără și vinde tot ce poate fi transformat în bani.

Rashad ezită. *Rashad*. „Cel drept“. Asta fusese odată.

– Abd ar-Ra'uf, răspunse el hotărându-se brusc.

„Robul Domnului milostiv.“ Fără tată. Fără familie sau trib. Fără trecut. Un nume nou. O viață nouă.

– *Marhaba* în mijlocul nostru, Abd ar-Ra'uf, răspunse negustorul cu privire șireată și se întoarse înapoi în șă râzând cu râsul său ca de capră; se îndreptau călare spre soarele care apunea, drept spre miezul lui roșu.

Maya zâmbi, sărind plină de elan peste ultima treaptă. Aproape în toată casa se auzeau țipetele voioase care treceau tot mereu într-un râs gălgâit. Se furișă pe vârfurile degetelor până la vitrina dintre ușa spre salon și cea spre sala de mese și trase prudentă cu ochiul pe după tocul ușii. Mama ei stătea așezată pe canapea și își legăna nepotul, ochi în ochi, pe genunchii acoperiți de rochia cenușie, gângurea și chițcăia, își dădea ochii peste cap și bătea din gene, făcea grimase și îl lăsa pe micuț să cadă pe spate în brațele sale, având grijă să nu pătească nimic, ceea ce avea drept urmare un țipăt strident al copilului, pe jumătate de încântare și pe jumătate din teamă, după care izbucneau amândoi în râs. Ochii Mayei poposiră încărcăți de duioșie atât asupra mamei ei, cât și asupra copilului.

Fiul ei. Conform tradiției familiei de a-l boteza pe primul născut dintr-o generație fie „Jonathan“, fie „John“, și în amintirea fratelui ei, Maya se hotărâse pentru cel dintâi și preluase în cele din urmă numele complet de botez al fratelui ei. De aceea nou-venitul în familia Greenwood primise deasupra sacristiei din St. Giles cele două nume „Jonathan“ și „Alan“: Jonathan Alan Greenwood Garrett.

*

Pentru a evita în timpul discuțiilor confundarea lui cu Jonathan cel mort, dar nicidecum uitat, micuțului i se spunea pur și simplu „Jonah”. Însă când era singură cu el, Maya îl numea *Tariq*, „Luceafăr de dimineață”, pentru că țipase pentru prima dată când se crăpase de ziuă, dar și pentru că nașterea lui din urmă cu peste jumătate de an fusese un semn de bun augur, plin de speranță.

Încă în aceeași lună, în martie 1856, se hotărâse la Conferința de la Paris depunerea armelor și în cele din urmă se semnase pacea. Condițiile cele mai importante de la semnarea păcii reflectau oboseala și epuizarea părților implicate: teritoriile ocupate trebuiau retrocedate foștilor stăpâni; astfel Balaklava și Sevastopolul complet distrus au revenit Rusiei, iar provincia Armeniei de la Kars a fost înapoiată Imperiului Otoman, a cărui integritate trebuia garantată de acum înainte de tratatul de pace. Marea Neagră fusese declarată zonă neutră, în care nu mai puteau circula decât vase comerciale de orice naționalitate, dar nu și nave de război. Moldova și Valahia au fost puse sub protecția comună a marilor puteri. Rusia nu a fost obligată să plătească daune de război, iar întrebarea cine ar trebui să apere locurile sfinte ale creștinătății de pe pământ otoman, de la care pornise conflictul, rămase în continuare fără răspuns. Războiul făcuse aproximativ trei sute de mii de morți în ambele tabere ale frontului; peste douăzeci de mii doar în armata Marii Britanii, dintre care însă doar vreo cinci mii căzuseră în luptă sau în urma rănilor primite în timpul acesteia. Restul înghețaseră, muriseră de inaniție și căzuseră pradă holerei sau altor boli. Atâtea vieți omenești – doar pentru a se ajunge la aceeași situație de dinaintea atacului Rusiei, cu mici modificări. Însă

măcar se terminase acest război îngrozitor din Crimeea și domnea iar pacea.

– Vă distrați? întrebă Maya pășind peste prag.

Maya își ridică privirea strălucind de încântare.

– De minune! Nu-i așa, comoara mea, se întoarse ea din nou spre Jonah. De miiinuuneeee! Așa-i, frumosul meu? Așaaa-iii? Entuziasmat, Jonah imită și el sunetele făcute de bunica lui și începu să o lovească cu mânuțele peste față și să se întindă după cerceii care i se clătinau în urechi. Maya își mușcă buzele și chicoti în sinea ei. Era mult prea haios cum mama ei, preocupată pe vremuri mereu de păstrarea unei atitudini demne, făcea de bunăvoie pe măscăriciul pentru cel mic. Și nu era nici pe departe singura: întregul Black Hall, inclusiv Gerald, făcea tot ce îi stătea în putință pentru a-l distra pe Jonah și pentru a-l răsfăța în toată legea.

– În sfârșit domnește iar viața și fericirea în casa asta, oftase Hazel de curând, așezându-se la masă alături de Rose, pentru o scurtă pauză de cafea. Pentru că și oaspeții, profesorii și studenți regăsiseră drumul spre Black Hall pentru a dezbate probleme cu profesorul Greenwood, pentru a-și lărgi orizontul de cunoaștere și pentru a se înfrupta din friptura Rosei și din sosurile ei fabuloase.

– Arată la fel ca tine când erai mică, se auzi vocea mamei ei. O frază pe care Martha o rostea adesea despre nepotul ei. Leit mama lui! auzea Maya și de când îl scose pe Jonah pentru prima dată la plimbare în căruciorul frumos din răchită împletită, cu acoperiș verde gălbui și cu suspensii precum cele de la trăsuri, și când cunoscuții și familia își băgaseră curioși capul înăuntru, să-l vadă. Și era adevărat, după cum constată și Maya încă o dată, când Jonah își întoarse căpșorul, întinzându-și spre ea brațul scurt și grăsuț și izbucnind în râs, făcând să se vadă primul lui dințișor ca un bob de orez deasupra buzei de jos, după

care o privi serios și scoase un „Jujuuuuu“ drăgăstos. Moștenise părul închis la culoare al Mayei și tenul ei auriu, precum și ochii căprui ai familiei Greenwood. Și doar Maya vedea că gurița lui se va transforma într-o bună zi în buzele pline ale tatălui lui, că obrăjorii grăsuți ascundeau sub ei bărbia marcantă a lui Rashad. Și doar Maya știa că echilibrul interior al micuțului, care date fiind și rotunjimile lui îi amintea Mayei uneori de un mic Buddha chinez, nu se datora doar faptului că toți cei din jurul lui se străduiau să îl facă fericit. Ci de asemenea pentru că prin venele lui curgea sângele calm și potolit al unui războinic arab, care fusese slab doar vreme de două nopți. Fusese o iluzie gândul că l-ar fi putut uita. Jonah îi amintea în fiecare moment de el, dar în același timp făcea amintirea mai suportabilă.

– Ieși în oraș? o întrebă mama ei, observând rochia de după-amiază de culoarea caramelului pe care o îmbrăcase Maya, asortând-o cu o pălărie plată care se potrivea cu ținuta.

– Da, mă întâlnesc cu Amy la ceai. Amy, care după plecarea ultimului soldat britanic din lazaretul din Scutari, în luna iulie, își făcuse și ea bagajele și se întorsese în Anglia, însă care nu se mai simțea acasă la Oxford și stătea în cumpănă ce să facă cu viața ei. Vino, comoara mea, trebuie să plecăm! spuse Maya și întinse mâinile după Jonah.

– Ah, lasă-mi-l aici, o rugă Martha și strânse la piept corpul mic și cald. Sigur aveți o grămadă de lucruri de povestit, ca între fete, și poți să iei și tu câteva ore de pauză de la îndatoririle de mămică!

Maya vru să aducă o obiecție, dar fu întreruptă de Hazel, care intră ducând în mână o tavă de argint.

– Corespondența dumneavoastră, Miss Maya!

– Mulțumesc, Hazel.

Hazel facu o reverență, însă nu părăsi salonul fără să îi facă lui Jonah un semn poznaș cu mâna, la care acesta răspunse cu un „hehehel“ fericit.

– Oh, o vedere de la Angelina, râse Maya ținând-o în sus. De la nunta strălucitoare din urmă cu două luni, care umpluse până la refuz Black Hall și grădina de oaspeți și oameni veniți să-i felicite, tânăra Mrs. Penrith-Jones se afla în luna de miere: Madeira, Roma, Milano, Veneția, Florența, Marsilia.

– De la Paris: „Mi-am făcut atâtea haine noi și mi-am cumpărat atâtea pălării și atâția pantofi, încât mă voi întoarce la Londra cu două geamantane în plus, cât niște dulapuri“, citi Maya chicotind. Și mă roagă cu insistență să îmi cumpăr și eu odată una din crinolinelor acelea noi, amenințându-mă că nu se mai arată cu mine în lume dacă mă voi încăpățâna să port tot jupoane simple. Un pupic de la nașa ta, iubitul! strigă ea către Jonah și trimise un sărut prin aer, în direcția lui.

– Ce este?

Îngrijorată, Martha Greenwood se ridică cu Jonah în brațe, când Maya păli dând cu ochii de scrisoarea pe care o ținea acum în mână.

– De la Ralph, șopti ea. Trimisă din Gloucestershire.

– Aha! Deci marele comandant și-a amintit în sfârșit că are nevastă și copil, comentă Martha prompt.

După nașterea lui Jonah se așezase fără știrea Mayei la masa de scris și îl anunțase prin câteva rânduri că Maya născuse un băiat sănătos – cu acea severitatea uscată a penei ei, pe care nu mulți o aveau, și care îl putea plesni pe destinatar peste față ca o palmă răsunătoare. Însă se pare că Ralph nu înțelesese semnul ei; cel puțin tăcuse cu încăpățânare până acum, în octombrie.

– Ei, deschide-l odată! M-ar interesa și pe mine ce știe totuși să scrie stimatul tău soț!

– Îmi cere permisiunea să mă viziteze. Maya lăasă scrisoarea în jos, făcând ochii mari. Săptămâna viitoare, când se va putea.

– Era și timpul!

Martha nu avea nici acum nici cea mai vagă idee ce se putuse întâmpla între fiica și ginerele ei, de se instaurase o asemenea răceală. Dar nu avea nici cea mai mică îndoială că vina pentru aceste disensiuni cădea numai pe umerii lui Ralph Garrett.

– Vrei să îl vezi? adăugă ea încet.

Însă Maya nu răspunse. Divorțul – sigur vrea să bage divorțul! bubuia în capul ei. Martha, care se vedea că simțise teama fiicei ei, se apropie de ea și o prinse de braț.

– Indiferent ce vrea de la tine – nu poate să-ți facă nimic! Familia Greenwood e atât de adânc înrădăcinată la Oxford, a biruit deja atâtea greutăți – la nevoie mai face față și unui scandal! spuse Martha și își sărută fiica pe obraz. Nu-ți face griji, mai bine du-te să petreci o după-amiază plăcută cu Amy, bine? Și salut-o din partea mea!

– Așa voi face, oftă Maya și răspunse la sărutul mamei ei, după care își apăsă buzele pe obrazul rozaliu și delicat al lui Jonah. Fii bun cu bunica ta!

– Ooohhh, ce spune mămica ta? Jonah e bun totdeauna, așa-i, îngeraș?

Maya părăsi salonul zâmbind, continuând să o audă pe mama ei cum îl momea și îl mângâia pe Jonah.

– Și ce fac drăguții de noi în după-amiaza asta? Ne mâncăm degețelele? Mai iese un dintișor rău și te doare? Dinte rău, rău, rău!

– Ma-hamm, o aprobă Jonah.

Stăteau față în față în salon, tăcând. Trecuse aproape un an de când se văzuseră într-un alt salon, la Sydney Place în Bath. O întâlnire care îi rănise profund pe amândoi. Pe

Maya și de asemenea și pe Ralph, după cum putea citi în ochii lui cenușii, a căror privire părea tot rănită.

– Arăți bine, zise el în cele din urmă. Ceea ce era adevărat. E drept că la câteva luni de la naștere Maya mai avea câteva kilograme în plus, dar îi stătea bine așa, îi dădea o nouă feminitate. Fusta verde în trepte și jacheta cu corset de deasupra, cu mâneci bufante, îi accentuau strălucirea pielii, culorile tari și întunecate ale Mayei. Părul, adunat simplu de ambele părți ale cărării din mijloc și împletit cu panglici verzi, strălucea.

– Mulțumesc, și tu la fel.

Ceea ce de asemenea nu era doar un compliment. Pe chipul lui Ralph nici măcar vremurile grele prin care trecuse nu păreau să fi lăsat urme de neșters; nici măcar anul pe care mai trebuise să îl petreacă în biroul de la Aden nu îi putuse afecta tinerețea și aspectul frumos. Era îmbrăcat în civil, într-un costum de culoarea ciocolatei care se potrivea cu părul lui de culoarea nisipului și cu tenul ușor bronzat.

Ralph încuviință din cap cu buzele strânse, vizibil încurcat, și își plimbă cilindrul dintr-o mână în alta. În cele din urmă trase adânc aer în piept.

– Maya, am venit să-mi cer scuze. Pentru ... pentru cum m-am purtat la Bath. A fost însă... un asemenea șoc. Și o umilință enormă, murmură el cu privirea ațintită la pălăria din mâna lui.

– Și pentru mine, răspunse Maya încet. Ralph vru să îi răspundă ceva, dar o lăsă pe Maya să continue. Nu doar cuvintele tale, zise Maya. Ci și ceea ce am fost nevoită să-ți spun. Faptul că n-am putut să ne scutesc de momentul acela.

Ralph încuviință, fără să-și ridice ochii spre ea. Își umflă doar obraji și expiră cu putere.

– În timpul ultimelor luni petrecute la Aden am avut timp să mă gândesc, spuse Ralph și izbucni în râs,

scuturând capul față de propriul comportament. Sigur trebuie să crezi că vin de fiecare dată cu scuze, doar pentru ca în momentul următor să te jignesc din nou. Că fac promisiuni pe care apoi le încalc. De data asta nu vreau să-ți promit nimic, Maya. Vreau doar... să te întreb dacă... îți poți imagina că ne-am putea ierta reciproc. Nu astăzi, nu mâine, dar poate poimâine.

– Nu știu, îi răspunse Maya sinceră, după ce se gândi puțin.

– Nici eu, spuse Ralph cu o franchețe dezarmantă. Dar nutresc speranța că am putea reuși. Cândva.

Maya îi rămase datoare cu răspunsul, dar chipul ei nu trăda nici furie și nici dorință de apărare, ci mai degrabă descumpănire. Ralph păru să ezite, după care spuse timid:

– Pot... pot să îl văd?

– Firește.

Cu fustele suflecate, Maya urcă treptele înaintea lui, ajunsă la etajul de sus o luă la dreapta, deschise cu grijă ușa și își duse un deget la buze.

Era o încăpere luminoasă, masa de înfășat și dulăpiorul vopsite în alb, la fel ca rafurile cu ornamente de viță-de-vie, pe care se înghesuiau deja de pe acum păpuși din material moale, două mingi, o vacă din petice colorate și un măgar din catifea cenușie, alături de cutiile în care dormeau vechii soldați de plumb ai lui Jonathan, cuburi de lemn, animale colorate de curte și un tren ale cărui vagoane puteau fi agățate de locomotivă în combinații mereu noi. Intr-un colț stătea căluțul de lemn care nu mai era nou, dar proaspăt vopsit, și un scaun înalt cu pernă de piele; în celălalt colț, un scaun din răchită împletită și o masă rotundă. Perdelele galbene cu volane promiteau să emită o undă de raze de soare chiar și dacă afară era vreme posomorâtă, rece și umedă.

Se furișară pe vârfuri spre leagănul cu picioare înalte din mijlocul camerei. Jonah dormea fericit; în jurul guriței deschise ușor, parcă mirate, plutea un surâs jucăuș. Claia lui neagră de păr o făcea pe mătușa Elizabeth să regrete, în timpul vizitelor ei dese, că Jonah nu era fată, pentru că i-ar fi stat de minune niște fundițe roz, ceea ce însă nu o oprea să îl îmbrățișeze și să îl drăgălească pe Jonah întruna. Unul din cei doi pumnișori, așezați în dreapta și-n stânga capului, tresărea tot mereu ușor, la fel ca și pleoapele care erau atât de delicate, încât se întrevedea sub ele rețeaua de vinișoare, și umbrite de bolta deasă a genelor.

Maya văzu cât de atent studia Ralph copilul. Că încerca să-și dea seama ce luase de la Maya – și ce luase de la necunoscutul rival arab, care îi posedase soția și își sădise sămânța în pântecul ei, în timp ce căsnicia lor rămăsese stearpă. Ce bărbat putea ierta o asemenea rușine? Mâna deschisă a lui Ralph se lăsă ușor asupra trupului copilului adormit, pluti deasupra burții rotunde, bombate a copilului, care cobora și se ridica la fiecare respirație sub pătura albastră de lână, de parcă i-ar fi simțit căldura. Mușchii Mayei se încordară, pregătită să îl smulgă de lângă leagăn fără să clipească, dacă Ralph ar fi vrut să îi facă vreun rău copilului. Bărbia lui Ralph se împinse în față, se ridică, căpătă un aspect urât, neuniform, și tremură sub colțurile lăsate în jos ale gurii, în timp ce ochii i se umplură de lacrimi.

– Doamne, cât mi-aș dori să fie al meu, spuse el suspinând.

Degetele i se strânsură, în timp ce-și retrăgea mâna. Maya îi puse o mână pe braț, simți cum Ralph tremura din cauza agitației interioare și, când simți că el nu se împotrivește, îl cuprinse cu brațele, de parcă ar fi vrut să îi dea ceva din dragostea pe care o simțea pentru copilul ei.

– Ce s-a întâmplat cu noi, Maya? îl auzi șoptind în timp ce îi răspundea la îmbrățișare. Cum am putut ajunge aici?

– Nu vom putea șterge niciodată ce s-a întâmplat, șopti ea într-un elan brusc de tandrețe, mai mult ca o mamă sau ca o soră decât ca o soție, ceea ce arăta totuși că nu se stinse orice sentiment pentru el.

Ralph se îndepărtă de ea, fără să îi dea drumul, și clipi privind cu genele lipite din cauza lacrimilor în leagănul în care micuțul tocmai căsca, fără a-și deschide ochii.

– Cum îl cheamă?

– Jonathan. Dar îi spunem Jonah. „Iar eu îi spun Tariq“, adăugă ea în gând.

Gura lui Ralph tresări, dar nu reuși să schițeze un zâmbet întreg.

– Frumos, spuse el și înghiți nodul care i se pusese în gât. Sigur nu voi putea uita niciodată că nu este fiul meu. Dar poate mă voi putea obișnui cu acest gând și voi putea totuși să îl iubesc. La urma urmei, arată ca tine. Poate că până în ziua de azi nu am reușit să te cunosc, spuse Ralph cercetându-i chipul cu ochii. Poate că nu voi reuși niciodată. Dar de un lucru sunt sigur: mă miști într-un fel în care nu a reușit să mă miște nicio femeie până la tine și nu o va mai face niciuna. De aceea îmi vine atât de greu să fiu în prejma ta – și chiar mi-e greu să renunț la tine de tot. Ralph îi luă mâna stângă, fără mânășă, și și-o duse la buze. Îmi doresc ca într-o bună zi să porți iar un inel de la mine pe ea. Chiar și numai pentru că vei simți că sunt alături de tine.

– Eu... începu Maya să spună cu voce răgușită, dar el scutură din cap.

– Nu, Maya, nu acum. Avem nevoie de timp noi doi. Și îl vom avea. Peste cinci zile îmi pleacă vaporul spre India. Când voi fi iar la *Guides*, voi avea timp să mă mai gândesc încă o dată la tot. Te rog doar ca și tu să faci același lucru aici. Nu se poate ca asta să fi fost totul.

– Ai grijă te tine, spuse Maya și îl strânse la piept.

– Bineînțeles. Pentru tine și pentru – capul lui Ralph se înclină ușor în direcția lui Jonah, care mârâia ușor în somn – pentru micuț. Are nevoie de un tată. Chiar dacă, spuse Ralph pe chip îi apăru un zâmbet tremurător, care se transformă într-o grimasă, chiar dacă este așa imperfect cum sunt eu. Ralph o sărută pe Maya ușor pe obraz și îi luă mâinile într-ale sale, înainte de a se desprinde de ea. Rămâi aici sus până plec. Vreau să iau cu mine această imagine – cu tine în fața leagănului.

După ce plecă Ralph, Maya se aplecă peste fiul ei și îi mângâie cotul cu dosul degetelor îndoite. „Te rog, Doamne, lasă-mi măcar bărbatul ăsta, dacă mi l-ai luat pe Rashad. Vină pentru vină, greșelile lui pentru ale mele, ar trebui să se șteargă reciproc. Fă-mă să reușesc ca din sămânța de duioșie să crească din nou ceva care să fie suficient pentru o căsnicie. Te rog, bunule Dumnezeu – doar atât! De mai mult, Jonah și cu mine nu avem nevoie. Te rog!“

Însă uneori Dumnezeu se arată surd la rugăciunile noastre, pentru că are alte planuri cu noi. Sau îi lasă omului necugetat voința oarbă, privindu-l plin de tristețe.

În cei trei ani de când locotenentul Ralph Garrett lipsise de la regimentul *Corps of Guides* condus de Lumsden, se schimbaseră câteva lucruri. Regimentul se mutase de la Peshawar la Mardan, vreo patruzeci de mile spre nord-est. Culoarea acestei regiuni era cenușiul. Cenușiu ca dealurile golașe din nord-est, ca stâncile, pietrișul și praful atotstăpânitor. Dar și cenușiu ca frunzișul și ramurile de păducel, care aici creștea înalt. Puțină diversitate aducea doar verdele timid al frunzelor prăfuite de salcâmi, al pădurilor îndepărtate și al micilor câmpuri terasate de pe câmpia roditoare, parțial deluroasă, din sud-vest, peste care acum, în mai, stăteau adunate fuioare de ceață; înălțată din râuri și din canalele de irigație săpate în pământ. Umiditatea din aer, care făcea canicula și mai insuportabilă. Abia în octombrie avea să se răcorească, în decembrie și ianuarie avea să fie neobișnuit de frig, să cadă chiar și zăpadă, până când furtuni violente și accese de grindină vor anunța sosirea unor temperaturi mai blânde. Era țara leoparzilor și a șacalilor, a caprelor sălbatice care se cățarau printre pietrele peretilor de munte și a maimuțelor omniprezente. Cu mult noroc puteai vâna în timpul unei

plimbări și câte un fazan care se plimba țănoș prin zonă. În primul rând însă trecuse vremea adăposturilor provizorii. La marginea vechiului cartier Hoti Mardan, străbătut de râul Kalpani, se construise un fort cu baza de forma unei imense stele cu cinci colțuri. Patru dintre brațele sale erau rezervate bungalow-urilor ofițerilor, în timp ce al cincilea braț cuprindea magazinul și câmpul de exerciții. Butași de cimișir și puieti, irigați cu grijă, urmau să dea fortului un aspect mai prietenos în anii și deceniile care urmau și să amintească de grădinile din îndepărtata Anglie. De jur împrejurul centrului fortului, pe sub parapetii înclinați, se aflau adăposturile simple ale soldaților de infanterie indigeni. Mai multe sute de oameni, pathani, punjabi și sikh. Ca peste tot în țară, armata Coroanei era formată la nivelul ofițerilor doar din britanici; soldații simpli și rangurile inferioare erau însă aproape numai bărbați de-ai locului, numiți *sepoys*. De exemplu *gurkha*, membrii unui popor războinic din Himalaya, musulmani și hinduși de pe întregul subcontinent. Un sistem care își dovedise eficiența în ciuda religiilor și obiceiurilor diferite. Deasupra fortului flutura mândru steagul Union Jack – un simbol vizibil de departe, în culori strălucitoare, al puterii britanice la această graniță sălbatică a țării, unde conflictele și dușmănia de moarte dintre popoare erau la ordinea zilei.

Însă locotenentul Ralph Garrett era fericit aici. Țsta era locul lui, lumea lui, în care granița Indiei Britanice trecute pe hartă marca linia dintre prieten și dușman. Dușman era orice venea de dincolo de graniță, putând fi astfel categorisit și lesne de urmărit. Limba care se vorbea aici era în primul rând engleza, limba stăpânului colonial și a armatei, apoi ca limbi secundare hindustani, urdu și două-trei dialecte locale. Ralph se reintegrase repede în

regiment, se adaptase la programul zilnic dintre apelul de dimineață, exercițiile militare, de călărie și de tragere. Nu uitase nimic, iar după șase luni de serviciu militar ajunsese din nou la forma sa fizică maximă. Adenul era uitat; își plătise datoriile avute acolo, își executase serviciul conform regulamentului și, ușurat, întorsese spatele orașului. Ce rămăsese erau muștrările lui de conștiință de a fi primit laude pentru o faptă de vitejie pe care nu o făcuse și dorul de Maya, care se făcea cu atât mai mare, cu cât trecea mai mult timp de când o văzuse.

Era trecut de amiază; soarele ardea peste ziduri și peste pietre și făcea acoperișurile fierbinți de tablă ondulată să pâlpâie în razele lui. Sub arșița imensă, viața din fort se târa agale. Cine mai avea treburi urgente de făcut se străduia să le facă la umbră sau, așa ca Ralph, într-unul din bungalow-urile ale căror uși și ferestre stăteau larg deschise, pentru a obține măcar o boare de vânt. Își pusese vestonul kaki de uniformă pe speteaza scaunului, mai mângâiasse o dată, plin de mândrie, stofa aspră, ceaprazurile roșii și coroanele strălucitoare de la vârfurile gulerului, apoi își suflecă mânecile și se așeză la masa din antreu, pentru a lua hârtie și pană. În ultimele luni se plimbaseră câteva scrisori între Mardan și Oxford. Jonah se dezvolta minunat, făcea deja primii pași, iar Angelina, care se simțea la Londra nemaipomenit, aștepta acum și ea primul copil.

Anul acesta nu uitase ziua de naștere a Mayei de la începutul lunii, chiar îi cumpărase de la *chowk*, de la piață, o brățară de argint din bucăți cizelate, cu o bordură de pandantive sub formă de lacrimă și o trimisese la Black Hall. Mai aștepta încă răspunsul pentru cadou, și totuși nu mai voia să aștepte să îi împărtășească ceea ce avea de spus.

*

Mardan, 13 mai 1857

Dragă Maya,

Au trecut mai mult de șase luni de când ne-am văzut ultima dată. Timp suficient să mă acomodez din nou aici și, de asemenea, suficient să mă gândesc la unele lucruri. Regret profund ce s-a întâmplat, ce am făcut și ce am spus, știi asta.

Ralph se opri. Ajunse până la el ropotul unor copite grăbite, însă nu îl băgă în seamă, după cum nu băgă în seamă nici vocile agitate din interiorul fortului, înmuindu-și în schimb pana în cerneală.

Nu mai vreau să stau fără tine. În Nowshera, garnizoana vecină, trăiesc multe soții de soldați cu copiii lor. Vino aici și stai cu mine – așa cum plănuiserăm odată. Atunci, la Summertown, la ziua de naștere a mătușii tale Dora, când ți-am cerut mâna, mai știi? Ți-am scris multe despre locurile acestea. Ce crezi – oare ți-ar plăcea? Vino, te rog – și vino cu Jonah. Mă voi strădui să îi fiu un tată bun. Voi putea să-l iubesc, sunt sigur de asta. Pentru că este fiul tău – trebuie să îl iubesc la fel de mult cum te iubesc și te-am iubit întotdeauna pe tine. Chiar dacă nu ți-am arătat-o așa cum ai fi meritat...

Clopotul de pe terenul de exerciții începu să bată vijelios. Ralph își ridică privirea de pe scrisoare și se încruntă. Ce putea să însemne asta? O greșeală, cu siguranță; în ultimele săptămâni fusese liniște în zonă. Atât de liniște, încât Lumsden fusese trimis împreună cu fratele lui mai mic în misiune diplomatică la emirul din Kandahar.

Pași se apropiară în grabă și se auziră bătăi în tocul ușii de la bungalow.

– Locotenente Garrett, *sahib!*

Ralph se întoarse. Unul dintre soldații săi, Samundar Khan, un pathan în uniformă kaki și cu turban pe cap, salută cu mișcări bruste, iar vorbele țâșniră pur și simplu din el.

– O răscoală în țară, locotenent-*sahib*! Delhi este în mâinile rebelilor!

– Este imposibil, răspunse Ralph și îl privi incredul.

– Nu, locotenent-*sahib*, spuse pathanul chinuindu-se să ia aer, tocmai a venit un mesager de la Lahore, acolo *sepoys* au fost dezarmați din prevedere. Au fost mulți morți la Delhi și ne temem că rebelii se îndreaptă spre Agra. „Agra – una din cele mai mari garnizoane de pe subcontinent!“

– Vin!

Ralph sări în picioare, vru să se repeadă afară din bungalow, alergă cu pași mari înapoi ca să înșface vestonul de uniformă de pe spetează și se năpusti pe urmele lui Samundar Khan, în direcția terenului de exerciții militare.

Curentul de aer pe care îl provocase stofa de serj a vestonului în timpul mișcării atât de pline de elan ridică în aer foaia scrisorii începute, atât de lin încât aceasta alunecă peste marginea mesei. Pentru o fracțiune de secundă rămase nehotărâtă în aer, după care descrie câteva bucle largi laterale și zbură sub masă, unde avea să rămână plină de nevinovăție. Șase ore mai târziu erau făcute toate bagajele regimentului, printre care și cel al locotenentului Garrett, care se prezentase benevol. Împreună cu o mână de alți ofițeri și cu peste cinci sute de soldați mărșăluia la ora șase seara sub comanda căpitanului Henry Daly în direcția Rawalpindi, în garnizoana următoare ca mărime. Pe drum trebuiau să asigure alte două puncte militare mai mici, urmând ca la Rawalpindi să primească următoarele ordine. Restul regimentului *Guides* trebuia să se îngrijească,

împreună cu soldații altor regimente din zonă, să nu mai izbucnească și alte neliniști în zonă.

„Îți scriu de pe drum, Maya. Sau cel puțin când mă întorc. Nu va dura mult!“, se gândi Ralph.

În aceeași noapte veni furtuna peste Hoti Mardan și peste fort, cum se întâmpla adeseori în acest anotimp, închise și deschise, trântindu-le, obloanele ferestrelor care fuseseră uitate deschise în graba plecării. Zgâlțâi cu atâta putere de câte o ușă de bungalow, până când aceasta se deschise, iar vântul avu drum liber să se furișeze peste podea și peste mobilier. Luă cu degetele lui acoperite de praf scrisoarea lui Ralph către Maya și o duse cu sine, undeva spre Hindukush.

La Mardan, Peshawar și Rawalpindi, unde domnea o stare de alertă pentru că amenințau atacuri de dincolo de granița țării și unde ochii erau ațintiți către munți, vestea rebeliunii veni complet pe neașteptate. Garnizoanele din interiorul țării ar fi trebuit însă să fie pregătite pentru așa ceva – dacă ar fi recunoscut semnele vremurilor. De mult dospea ceva în sate, în orașe și în garnizoane. Circulaseră zvonuri că sfârșitul dominației britanice era aproape în anul o sută de după lupta de la Plassey, în care britanicii repurtaseră victoria finală pe subcontinent. În acel an o sută despre care vechea profeție spunea că va cădea puterea colonială care stăpânea India. În special zvonuri care spuneau că tuburile cartușelor de la noile arme Enfield, cu care fusese echipată armata recent, erau unse cu untură de vită și de porc – un sacrilegiu pentru orice hindus și musulman care atunci când încărcă arma trebuia să muște tubul de hârtie. Acest lucru era totuși secundar față de neîncrederea crescândă față de stăpânii coloniali străini și față de teama că noile legi ale britanicilor vor încălca sau

chiar vor distruge cultura, tradițiile și religia locului. La începutul anului și primăvara aveau loc mici rebeliuni prin țară, care puteau fi înăbușite fără eforturi prea mari. Nimic serios, după cum se spunea. În ciuda tuturor zvonurilor, armata și administrația se credeau în siguranță. Multă vreme. Prea multă.

Un incident care la început fusese mai mic avu în cele din urmă o urmare devastatoare: refuzul unui grup de soldați din garnizoana de la Meerut, din apropiere de Delhi, de a folosi noile arme fusese pedepsită în mod draconic. Camarazii nu erau dispuși să accepte pur și simplu pedeapsa și făcuseră ravagii prin garnizoană în seara de 10 mai, ucisese bărbai, femei și copii, jefuseiră și incendiaseră câteva bungalow-uri și magazia. În dimineața următoare plecaseră mai departe spre Delhi și găsiră acolo imitatori și adepți care jefuiseră, sfărâmaseră și ucisese orice european le ieșise în cale, îi goniră pe ceilalți și puseră stăpânire pe oraș.

Delhi sau Punjab – unde era acum mai necesară intervenția lor? Aceasta era întrebarea la care trebuia să se dea un răspuns la Rawalpindi. După câteva zile, echipele de criză ale diferitelor regimente deciseră: Delhi. Pentru că cine controla acest oraș deținea India, așa fusese dintotdeauna, încă de dinainte ca englezii să preia puterea. La Delhi se concentrau rebelii și atâta vreme cât stătea baricadat în oraș și Bahadur Șah, în jurul căruia se adunaseră răsculații și care fusese între timp proclamat rege al Indiei, această rebeliune avea un chip – și anume cea a ultimului mogul al Indiei. Nu mai era de fapt decât un bărbat bătrân și bolnav, un conducător marionetă, dependent de opiu și de banii englezilor, și cu toate astea cu o putere de simbol colosală. Delhi, acesta era răspunsul. Pentru că, dacă

englezii reușeau să recucerească Delhi, să îl ia prizonier sau chiar să îl omoare pe Bahadur Șah, și-ar fi arătat astfel superioritatea și i-ar fi nimerit pe englezi în locul cel mai sensibil.

Astfel încât, în ziua de 19 mai la ora unu dimineța bărbații de la *Corps of Guides* părăsiră Rawalpindi. Mărșăluiră cale de cinci sute optzeci de mile interminabile de-a lungul drumului Grand Trunk vechi de sute de ani, prin praf și caniculă, până când ajunseră pe 9 iunie în fața zidurilor orașului Delhi, unde se postaseră deja primele regimente ale altor garnizoane. Urmară și altele pe parcursul verii, pentru că orașul, conceput odinioară ca o cetate, se dovedi a fi de necucerit. Și, în ciuda faptului că pe 11 mai, ziua marilor crime, un grup de soldați britanici curajoși aruncase în aer depozitul din interiorul orașului, rebelii păreau să dețină muniție mai mult decât suficientă pentru a se apăra.

Trupele tuturor regimentelor rezistau pline de vitejie. Pe caniculă și sub inundațiile musonului, în ciuda bolilor și a bătăilor care izbucneau mereu, care provocaseră multe victime și printre *Guides*. În iunie, iulie și pe parcursul întregii luni august. Săptămâni lungi, pe parcursul cărora Maya stătea la Black Hall sperând și temându-se, căutând în fiecare zi prin ziare chiar și numai un cuvânt care să îi dea un indiciu asupra locului în care se putea afla Ralph în acel moment și cum îi mergea. Care tresărea când venea corespondența și răsufla ușurată când vedea că nu îi sosise nicio veste din India. Pentru că, dată fiind brutalitatea cu care soldații și rebelii luptau pentru supremație în India, lipsa de vești însemna vești bune. Ralph văzu cum fusese rănit căpitanul Daly, văzu mulți *sepoys* aflați de partea lui căzând deja în prima zi. El însuși însă nu deznădăjdui.

Fiindcă erau *Guides* și pentru că vestea despre marșul lor plin de vitejie le-o luase înainte prin jumătate de Indie, fuseseră primiți de camarazii lor din tabăra de corturi de pe câmpia din fața orașului Delhi ca niște eroi. Asta era aventura la care visase o viață întreagă. Cu privire asupra zidurilor orașului din gresie roșie, în spatele cărora se baricadaseră rebelii, pe cupolele și minaretele moscheilor, în turnurile fortului roșu *Lal Qila* în care locuia Bahadur Șah, sub turnuri și pavilioanele de sub acoperiș aștepta șansa unică de a scrie istorie, prin bunăvoința sortii și propriile puteri. Acest lucru îl ținea în picioare – împreună cu gândul la Maya. Maya a lui. Nu îi mai ajungea să primească și să ofere regrete sincere și iertare; o voia pe ea, voia să apară în ochii ei ca un erou, spălat de greșelile pe care le făcuse și sfințit de strălucirea obținută în luptă victorioasă. Și știa că va veni ziua aceea.

Ziua veni după ce în primele două săptămâni de septembrie sosise artileria grea, iar bombardamentul intens cu tunuri și grenade făcuse breșe în bastioane și în zidurile orașului. Muniția răsculaților părea să fie pe sfârșite, la fel ca și proviziile și spiritul lor de luptă. Era în dimineața zilei de 14 septembrie, când ordinul de atac răsună în fața porților orașului.

Ziua fu sfâșiată de împușcături și de bubuitul tunurilor, de ordine date și strigăte de durere și încețoșată de furoare de ceață.

– Înainte! urlă Ralph și își îndemnă oamenii la atac, spre gloata rebelilor care le ieșeau înainte pe poarta Ka-bulului.

Făpturi mici, murdare și zdrențăroase pe care abia dacă se mai vedea că unele dintre ele fuseseră odată soldați ai

armatei britanice pline de glorie. Ralph trăgea neconținut cu ambele pistoale.

– Nu vă opriți, mai departe! striga el în toate părțile, văzând cu coada ochiului cum *sepoys* se împingeau înainte, pas cu pas, un prieten căzând după altul.

Febra luptei îl înflăcăra; inima îi pompa repede și bucuroasă; sângele îi fierbea prin artere, saturat de excitație, flămând după pradă.

Când îl nimeri glonțul, abia dacă îl simți. O lovitură puternică, undeva între coșul pieptului și stomac, care îl făcu să se clatine. Mai mult nu. Nicio durere. În fața lui se închiseră rândurile kaki ale tovarășilor din *Guides*, se amestecară cu culorile altor regimente, cu hainele zdrențăroase ale rebelilor – o încleștare strânsă de jur împrejurul lui. Delhi avea să cadă azi, simțea asta. Delhi avea să cadă, iar rebeliunea avea să fie înfrântă. Ralph zâmbi în timp ce cădea în genunchi și scăpa pistoalele din mână, larma din jurul lui pieri și se lăsă liniștea. Era liniște și lumină, înainte ca întunericul să îl acopere venind dintr-o parte.

„Am reușit, Maya. Sunt un erou.“

– Nu ar fi trebuit să-l las să plece.

Degetele reci ale Mayei se încleștară în crepul aspru și negru al fustei. Rochie de doliu, de văduvă. Jupon negru, crinolină, deasupra metri întregi de stofă încrêțită și aspră, care i se freca de piele, chiar și la ceafă, unde o atingea tot mereu vâlul din georgette transparent care îi atârna pe spate. Haină de ispășire a păcatelor a unei păcătoase. Totul negru, fără cea mai mică pată de culoare. După cum merita.

Recucerirea orașului Delhi reprezentase într-adevăr punctul culminant al rebeliunii inițiate de *sepoys*, iar soarta războiului se înclina încet, dar sigur în favoarea englezilor. Rezistența masivă a răsculaților din fața porții Kabulului adusese pierderi mari mai multor regimente din coloana de atac și fusese nevoie de mai multe încercări pentru a cuceri, în sfârșit, poarta și pentru a trece prin ea. Din cei o sută cincizeci de soldați din Mardan, al căror marș spre Delhi devenise între timp legendar, trei sute trei își pierduseră viața în timpul asaltului asupra orașului. Printre ei și locotenentul Ralph William Chisholm Garrett.

– Aiurea! explodă indignată vocea mătușii Elizabeth. A știut exact ce face. Doamne, copilă, a fost soldat!

Oftând, mătușa se ridică din fotoliu și se duse la dulapul în care fratele ei își ținea spirtoasele, își făcu de lucru acolo scoțând clinchete slabe de cristal și se întoarse cu două pahare bine umplute, din care unul îl puse în mâna Mayei, când se așeză pe canapea lângă ea.

– Bea, draga mea, te ajută!

Maya sorbi ascultătoare din lichidul auriu și tuși imediat scurt și înfundat. Mătușa, venită în grabă după primirea telegramei care o anunța că Ralph Garrett căzuse în India, o bătu ușor pe spate.

– O să se rezolve.

Nu spuse ce anume se va rezolva. Maya cuprinse paharul cilindric cu ambele mâini și își cufundă privirea înăuntru.

– Nu știi cum anume, spuse ea la îmbărbătarea mătușii referitoare la moartea lui Ralph.

– Mă tem că trebuie să mă ajuți să te înțeleg, Maya. Dacă nu v-ați fi cunoscut niciodată sau dacă ar fi rămas la regimentul lui indian, ar fi pierit în acea revoltă și fără să contribui și tu. Sau ar fi plecat în Crimeea. Și știm cu toții prea bine cum s-ar fi terminat.

Mătușa Elizabeth bău două-trei guri mici, după care lăsă brusc paharul jos.

– Acum știi! strigă ea și se răsplăti pentru ideea avută cu o gură mare de băutură, după care își privi nepoata plină de compasiune și o mângâie pe genunchi. Te simți vinovată, pentru că l-ai iubit pe celălalt mai mult decât pe el, adăugă ea șoptit.

Maya își puse paharul pe masă și se ridică fără niciun cuvânt, traversă salonul și se opri la fereastră.

– Posibil, răspunse ea fără să intre în detalii.

Înfofolit bine, Jonah umbla prin iarba umedă a toamnei, presărată cu primele frunze galbene căzute. Privea tot mereu spre piciorușul lui întins să facă încă un pas, nevenindu-i să creadă că putea să îl miște prin simpla lui voință. Dar poate că doar își admira cizmele negre și noi sau pantalonii groși de flanel. Din când în când își pierdea echilibrul, cădea cu trunchiul în față și rămânea sprijinit de pământ, până se simțea din nou în siguranță. Apoi revenea la poziția verticală, cu mânuțele pline de frunze colorate, pe care, strălucind de bucurie, i le ducea lui Jacob, care îl trimitea către movila de frunze uscate pe care o adunase deja într-o parte a gazonului. Jonah își arunca acolo încărcătura și chiar dacă cele mai multe frunze nimereau pe lângă, Jacob îl acoperea de laude.

– Te mai gândești des la el? o auzi pe mătușa ei întrebând încet.

De data asta nu era nicio îndoială despre cine vorbea. Maya strânse din ochi și își mușcă buzele, până când durerea cedă.

– De câte ori îl privesc pe Jonah, spuse ea aburind geamul ferestrei.

Când o simți pe mătușa Elizabeth apropiindu-se de ea, fațada pe care Maya se chinuise atât de mult să o mențină în ultimele zile se surpă.

– Le simt atât de false, izbucni ea cu voce subțire, mustind de durere și încărcată de lacrimi. Trase apoi de rochia ei de văduvă. Asta. Și asta. Își ridică mâna stângă cu degetele rășchirate, arătându-și inelul masiv de aur de pe deget. Fals și totuși corect. Vreau să îmi arăt astfel respectul față de Ralph, dar în același timp mă simt ca o prefăcută, pentru că eu eram văduvă deja cu mult înainte de asta și n-o puteam arăta nimănui, iar acum mă bucur că pot să o

fac. Îl jelesc pe Ralph, dar nu îi simt lipsa. Când... când am plecat din Arabia, știam că un capitol din viața mea s-a încheiat. Unul mic, dar cu atât mai însemnat. Acum, când Ralph... acum s-a încheiat un capitol cu mult mai mare și îmi e groază de tot ce va mai urma, zise Maya și trase aer în piept. Mă simt atât de rău, mătușă, pentru că nu pot uita și pentru că... pentru că doliul meu mi se pare așa prefăcut. Totul este atât de... atât de derutant, nu este așa cum ar trebui...

– Asta pentru că nu putem porunci sentimentelor, ele nu se supun voinței noastre, spuse mătușa duios, mângâind obrazul ud de lacrimi al Mayei. Martha mi-a spus că mama lui ți-a trimis o scrisoare răutăcioasă ca răspuns la condoleanțele tale?

Maya încuviință din cap, suflându-și nasul în batista cu chenar negru.

– Este acolo pe măsută. Poți să o citești dacă vrei.

O femeie ca Elizabeth Hughes nu aștepta să fie invitată de două ori să o facă. Rămase în picioare și scoase scrisoarea din plicul dezlipit.

– Ce mai poți să zici la una cu asta! pufni ea împăturind la loc foaia care îi aducea la cunoștință Mayei, pe un ton înghețat, că Mary-Ann Chisholm Garrett, în acord cu restul familiei, nu își mai dorea alt contact cu Maya, cea cu care fiul ei, căzut din nefericire în luptă, încheiase o mezalianță.

Orice pretenții ale Mayei la legături familiare sau chiar atenții financiare erau anulate prin moartea eroică a acestuia, lucru valabil și pentru odrasla Mayei.

– Ei bine, fiecare își poartă doliul în felul său, oftă mătușa punând plicul la loc. Dar dacă această *persoană* a fost și în timpul vieții lui Ralph – sau poate chiar în copilăria lui! –

chiar și doar pe departe atât de rea și de snoabă, atunci nu mă mir că nu a devenit un bărbat adevărat. Mătușa ridică mâinile pentru a se scuza, când surprinse privirea Mayei. Da, știu, nu ar trebui să îi vorbesc de rău pe morți! Dar trebuie să recunoști că Ralph nu a fost nici pe departe un înger! Chiar dacă a arătat ca un înger și chiar dacă pe mormântul lui de soldat de la Delhi scrie acum „faimă și onoare patriei“.

Mătușa se duse din nou lângă Maya la fereastră și o mângâie pe umăr.

– Copilă, eu cred că ție ți-ar prinde bine o schimbare de aer. Când Maya vru să scuture din cap, refuzând ideea cu o expresie aproape speriată pe chip, mătușa se grăbi să adauge: Toți vor avea înțelegere pentru asta! Câtă vreme continui să porți doliu și nu te apuci să îți faci de cap, totul va fi în limitele buneicuviiște.

– Mi-ar plăcea Italia, murmură Maya după o vreme. Sigur i-ar plăcea și lui Jonah,

– Italia?! Italia e o chestie învechită! Nimeni care se respectă nu mai merge astăzi acolo! Nu de mult am citit într-o revistă... care o fi fost? *London Illustrated News*? Sau *Fraser's Magazine for Town and Country*? Nu, asta sigur n-a fost... Dar oare unde am... Dumnezeuule, deci chiar mă lasă memoria. Cel mai bine ar fi să vin și eu cu tine, vârsta începe să se facă simțită! Simt deja de pe acum o ușoară jenă în membre și nici măcar nu e iarnă... Nu, mă gândeam la Cairo.

– Cairo?

Mătușa Elizabeth nu se arată impresionată de privirea lipsită de entuziasm a Mayei, în special pentru că pentru o clipă zărise scânteia de interes din ea.

– Exact, Cairo. Doar iubești lumea arabă, nu-i așa? Iar Cairo tocmai cunoaște un mare avânt economic. Construcția canalului de la Suez e o treabă deja stabilită. Vei vedea, în câțiva ani Cairo va fi metropola Mediteranei! Mondenă ca un al doilea Paris!

Entuziasmul mătușii o făcu pe Maya să zâmbească. Scutură totuși din cap.

– Nu pot să-mi permit așa ceva. Nu posed aproape nimic.

– Doar primești o mică pensie de văduvă, nu-i așa? Întrebă mătușa. Maya dădu să răspundă ceva, dar mătușa Elizabeth nu se lăsă întreruptă. Da, am citit ce ți-a scris acea *persoană* de la Gloucestershire. Dar nu va reuși, arma-tei îi va fi totuna dacă a fost rea sau bună căsnicia voastră. Văduva e văduvă, asta nu o poate schimba nicio soacră, oricât de acră ar fi.

– Dar îmi repugnă să...

– Acum tu să taci din gură! Bine, nu ai fost o sfântă – dar nici Ralph nu a fost! Pentru toate acele zile în care ai fost nefericită în căsnicie, ai fără îndoială dreptul la câțiva bănuți! În afară de asta, mă întreb deja de ceva vreme dacă vreau într-adevăr să îmi petrec restul zilelor la Bath. Nici orașul ăsta nu mai e ce a fost! Oricum, pentru casă aș primi o sumă frumoșică. Sau cel puțin o chirie frumoasă... Oh, acum îmi aduc aminte... Mătușa scormoni în poșeta ei Pompadour și scoase la iveală un plic dezlipit, îndoit pe mijloc în lung.

– Te rog să te uiți la asta.

Maya îl luă încruntându-se.

– Cine îmi scrie pe numele meu de fată, pe adresa ta?

– Nu mai pune atâtea întrebări și citește!

Stimată Miss Greenwood... îmi face o deosebită plăcere să vă anunț că manuscrisul dumneavoastră cu titlul... vă oferim o plată în avans de o sută de lire... ne-am bucura dacă... și alte opere...

Maya se lăsă să cadă în fotoliu și privi scrisoarea nevinovându-i să creadă.

– Ei, cum am făcut asta? spuse mătușa Elizabeth cu fața strălucind de încântare. Ai citit ce spune despre „stilul tău elegant“ și „tematica neconvențională“? Și că vrea să îi mai trimiți? Au căutare poveștile care se petrec în Orient! Când Maya nu dădu vreun semn că vrea să răspundă sau să se clikească, mătușa adăugă, îngrijorată: Nu îți convine că i-am trimis editorului o copie? Știu, n-ar fi trebuit să o fac pe la spatele tău, dar m-am gândit... de aceea am și pus numele tău de față, m-am gândit că mai bine... poți să te și răzgândești dacă...

– Nu, spuse Maya scuturând din cap, izbucni în râs și i se umeziră iar ochii, de data aceasta din cauza unei bucurii care îi tăia răsuflarea. Nu! Doar că... doar că în clipa asta nu știu ce să spun.

– Nu face nimic. Mătușa se ridică și o bătu pe umăr. Te las puțin singură cu problema asta și mă duc să văd unde e mama ta. Trebuia să fi terminat deja de mult discuția cu Rose despre lista de cumpărături. Oh, spuse mătușa și se mai întoarse o dată din ușă, și gândește-te la Cairo!

– Cairo? strigară Gerald și Martha Greenwood o săptămână mai târziu la cină, într-un glas și se priviră consternați.

Era evident că cei doi se așteptaseră ca Maya să rămână la ei la Black Hall, împreună cu Jonathan; dacă Angelina,

devenită de curând mama unei fiice, tot părăsise casa părintească pentru a pleca la Londra.

– Exclus, este mult prea periculos! adăugă Gerald imediat și împinse decis farfuria din fața lui, făcând spre sora lui un gest din cap. Și pentru tine, scumpă Elizabeth!

– Și sigur este murdar, îi ținu Martha izonul, privind-o îngrozită pe fiica ei. Doar nu te gândești să iei și copilul cu tine? Nu, Maya, nu pot permite așa ceva în niciun caz! Se va molipsi de niște boli îngrozitoare, iar acolo este oricum mult prea cald pentru el! Și există o groază de lighioane! Nu, Maya, nu voi permite acest lucru!

În jurul mesei familiei Greenwood se încinse o dispută aprinsă, care dură până târziu în noapte.

– Cairo? Amy Symonds se înecă cu restul prăjiturii servite la ceai și apucă repede ceașca să spele firimitura rătăcită și să își liniștească gâtul iritat. Cu ochii ei mari și albaștri își privi prietena peste batista de dantelă în spatele căreia i se potolea accesul de tuse. Ah, cât te invidiez! oftă ea vârându-și batista în tivul mânecii. Privirea i se înceteșă, iar Amy începu să viseze. Cairo, asta sună... sună a soare și a caniculă, a arhitectură islamică. A piețe pline de viață... a... of, a tot ce Oxfordul *nu e!*

Maya o privi căzută pe gânduri. Amy era și acum tot femeia frumoasă pe care pe vremuri o întâlnea din când în când la ocaziile de socializare din oraș. Cu fața ei în formă de inimă, cu tenul de un impecabil roz palid și cu părul greu și lucios de culoarea mierii deosebit de bune, era simbolul unui *english rose*. Era atât de frumoasă, încât tinerii din lumea bună a orașului se dădeau în vânt după ea, cu toate că, la cei douăzeci și șase de ani ai săi, fiind cu doi ani mai mare decât Maya, depășise și ea vârsta la care

ar fi putut trece drept o partidă ideală. Marcată de moartea timpurie a mamei ei, pierdere peste care tatăl ei nu putuse trece niciodată, crescuse, la fel ca Maya, într-o casă al cărui fundament erau cărțile și educația (chiar dacă avea în plus statutul – chiar și de nivel scăzut – al nobilimii de țară) și nu tinsese niciodată către superficialitate. Însă moartea lui Jonathan și timpul petrecut la Scutari o schimbaseră.

– Știi tu, începu ea gânditoare, când m-am întors din Crimeea am fost întâi foarte fericită și recunoscătoare să am din nou o cameră caldă la dispoziție. Un pat moale. Destulă mâncare. Dumnezeuule, au fost perioade în lazarret când ne-au lipsit cele necesare atât pacienților, cât și nouă, surorilor! Pur și simplu nu erau bani. Chiar dacă nu sună deosebit de creștinește: am fost bucuroasă să mă pot întoarce iar într-o lume obișnuită. Fără răniți, fără grav bolnavi sau muribunzi. Fără sânge sau cangrene și fără membre amputate. Însă, spuse ea și trase adânc aer în piept, după un timp am început să mă simt îngrădită. Nu poate fi asta totul: să conduc gospodăria tatălui meu, să dau indicații servitorilor, să organizez bazare și concerte pentru biserică, să merg la ceaiuri... Oxfordul este... Amy rămase pe gânduri. De când m-am întors, viața mea parcă este o rochie care mi-a rămas mică de mult. Indiferent cât de tare strâng șireturile corsetului, cât îmi țin respirația, încercând să mă fac mai mică – pur și simplu nu mi se mai potrivește. Tăcură amândouă o vreme, lăsându-se fiecare pradă gândurilor ei. Până începură să vorbească deodată:

– Abia dacă îndrăznesc să te întreb dacă tu...

– Sigur e o idee îndrăzneată din partea mea, dar dacă voi v-ați putea imagina...

– Mătușa Elizabeth sigur nu are nimic împotriva, iar eu chiar...

– Aș putea ajuta și cu cel mic...

– Altfel ne-am mai vedea doar o dată la câțiva...

Izbucniră în râs, iar Amy își apăsă chicotind mâna pe gură, după care și-o lăsă în jos.

– Chiar m-ați lua cu voi? întrebă ea prudentă, de parcă s-ar fi temut că ideea asta nu era mai mult decât un balon de săpun, care s-ar fi spart la cea mai mică atingere.

– Cairo! exclamă Frederick Symonds câteva zile mai târziu, după discuții neobișnuit de aprinse cu fiica lui în casa lor elegantă de pe Beaumont Street. De ce tocmai Cairo?

Gerald Greenwood se ridică din fotoliu, îl bătu pe chirurg plin de compasiune pe umăr și se pregăti să toarne pentru amândoi câte un whisky pentru calmarea nervilor.

– Îmi torni, te rog, un sherry? auzi Gerald vocea soției sale și se întoarse consternat spre ea. Sherry după-amiaza – ultima dată o văzuse pe Martha făcând asta... chiar, când?

– Dar v-ați lăsat fiica să plece în Crimeea, interveni Martha și îi mulțumi lui Gerald printr-o mișcare a capului pentru că îi adusese paharul.

– Mulțumesc, Gerald.

– Excelent an! spuse Frederick Symonds după ce luă o gură mare de whisky. Mi s-a părut potrivit după moartea lui Jonathan. Avea nevoie să își umple mintea cu ceva, să aibă senzația că face ceva util. Cu toate acestea, am fost mai mult decât ușurat când s-a întors teafără și nevătămată. Dar la Cairo – așa, pur și simplu?

Chirurgul clătină din cap și duse iar la buze paharul. Martha își privi gânditoare paharul de sherry.

– Maya și Amy fac parte din altă generație, spuse ea. Pentru ele, străinătatea nu are nimic amenințător. Tinerii din ziua de azi au mai mult curaj și spirit de competiție

decât aveam noi la vârsta lor. Nu se cufundă în necazul lor, ci își croiesc drumuri noi. Părerea mea este că nu ar trebui să îi împiedicăm, încheie Martha, sorbind din paharul delicat cu picior lung.

Era greu de spus care din cei doi bărbați o privea mai perplex. Martha se întoarse însă spre Gerald:

– Admite că și tu cochetezi de mult cu ideea să vizitezi piramidele! Prin urmare, avem un motiv îndoit să mergem acolo.

Gerald Greenwood rămase fără cuvinte. Soția lui, care ani în șir refuzase până și să pună piciorul pe un vapor care să o scoată din Anglia, propunea acum o asemenea călătorie! „Într-adevăr, își spuse el, nu există nimic mai enigmatic și mai misterios decât ființa femeii!“ Însă bucuria lui era fără margini, descoperind în ochii ei sclipirea plină de viață de care se îndrăgostise în urmă cu aproape treizeci de ani și care pur și simplu dispăruse de-a lungul timpului.

Iarna trecu cu pregătirile de plecare. Mătușa Elizabeth găsisese repede un cumpărător pentru casa ei din Sydney Place No. 4. Betty, care făcea parte din vechea școală a servitorilor, pentru care nu intra altceva în discuție decât să își urmeze stăpâna până la capătul zilelor, refuză de-a dreptul indignată oferta de a se pensiona, și își făcu și ea bagajul pentru Cairo. Când Gerald descoperi pe coridorul dinspre camera Mayei o ladă cu cărți în care mai era loc, lângă cartea lui Richard Francis Burton despre pelerinajul lui la Mecca și Medina, se scărpină în cap, coborî în camera lui de lucru și alese patru cărți care credea că îi vor face bucurie Mayei și le puse pe furiș în ladă alături de celelalte.

Într-o zi de primăvară minunat de strălucitoare de la sfârșitul lunii martie a anului 1858, după despărțirea plină

de lacrimi de pe cheiul din Londra, când vaporul cu aburi al „P&O Company“ se pierdu în zare cu doamnele englezoaice și cu Jonah la bord, Martha Greenwood își mai șterse o dată ochii și nasul cu batista și se agăță de brațul soțului ei.

– Sper că va fi fericită acolo, spuse Gerald încet și cuprins de duioșie.

– Sigur va fi. Pentru că nu pleacă singură, ci într-o companie grozavă. Însă și pe chipul Marthei se putea citi durerea despărțirii. Acum ne-au plecat copiii de-acasă.

Martha îl zări cu coada ochiului pe William Penrith-Jones care o ținea pe micuța sa Anna în brațe, în timp ce Angelina se străduia să îi aranjeze în părul roșu ca focul panglica verde ca prazul, asortată cu rochița scumpă, ceea ce nu părea să îi placă fetiței în vârstă de șase luni; în orice caz, copilul își sucea capul în toate părțile și făcea o figură nemulțumită, care însemna că în orice moment putea izbucni o gălăgie asurzitoare.

– Ce vom face noi doi singuri în casa aia mare? întrebă Martha lipindu-se de soțul ei.

– Draga mea, ne va veni o idee, spuse Gerald și mângâie cu mâna liberă mâna Marthei, care se odihnea pe brațul său. Doar nu au dispărut de pe fața pământului. Putem să o vizităm pe Maya deja la Crăciun. Iar Londra oricum ne va fi în drum.

Se priviră timp de o clipă în ochi și zâmbiră, împărtășind aceleași gânduri.

– Veniți? Hannah sigur ne așteaptă deja cu ceaiul, se auzi glasul nerăbdător al Angelinei. Nu pot să sufăr când apa pentru ceai nu este încălzită exact cât trebuie!

Da, Hassan se pricepea la englezoaice. Ca să își hrănească soția și cei opt copii, se tocmea ca ghid pentru turiști și le făcea rost și de locuințe. De obicei era vorba de femei singure, care voiau să mai experimenteze ceva la o vârstă înaintată și care călătoreau în mici grupuri sau însoțite de fiicele sau nepoatele lor, având mereu o servitoare cu ele, iar în fiecare an numărul lor era în creștere. Veneau să savureze aerul oriental al orașului, să viziteze piramidele și să facă o plimbare cu barca la Luxor sau pur și simplu pentru un popas amuzant pe drumul spre sau dinspre India. Nu prea avea de-a face cu femei însoțite de soții lor, pentru că domnii, siguri pe ei, renunțau la serviciile unui ghid, și oricum știau ei totul mai bine. În fond, englezoaicele erau toate la fel: preferau casele cu coloane și cu podea din mozaic, insistau să aibă picturi pe pereți și apă curentă. Purtau pălării mari sau căști ca la tropice peste care își aruncau o eșarfă și se foloseau de umbrelele de soare ca de o spadă, închizându-le și croindu-și cu ele un drum cât mai larg prin mulțime. Mâncarea nu avea voie să fie prea iute, iar Hassan trebuia să își păstreze răbdarea chiar dacă trebuia să explice pentru a douăzeci și treia

oară de ce o cetățeană a Imperiului Britanic nu avea acces peste tot unde ar fi vrut. Faptul că se folosea de exemplul cluburilor englezești rezervate domnilor, pentru a le explica împărțirea între zonele pentru bărbați și cele pentru femei, ajuta ca femeile să înțeleagă ce le spune, dar declanșa nemulțumiri pasagere – și, dacă avea ghinion, Hassan se alegea drept urmare cu un bacșiș neînsemnat.

Dar cele patru doamne cărora le arăta astăzi casa îngustă și înaltă din inima plină de larmă a orașului nu corespundeau în niciun fel așteptărilor lui Hassan. Bine, e drept că aveau o servitoare, o recunoscuse imediat cu ajutorul ochiului său exersat. Și doamna mai în vârstă îmbrăcată în doliu, energică și hotărâtă, era aproximativ așa cum se așteptase Hassan. Drăguță, deosebit de drăguță era una din cele două femei mai tinere, cea cu părul auriu și strălucitor și ochii mari și albaștri. Băiatul în vârstă de vreo doi ani din brațele ei se vedea că este al femeii numărul patru – iar aceasta îl irita pe Hassan în mod serios. Și ea purta haine englezești, și ea era îmbrăcată în doliu, dar nu prea arăta ca o englezoaică cu tenul ei arămiu și cu ochii de culoarea chihlimbarului întunecat. Poate era coptă? Sau spanioloaică, sau italiancă? Atunci nu s-ar fi potrivit nici engleza perfectă în care se întreținea cu celelalte femei, nici araba pe care o folosea când vorbea cu Hassan. Arabă literară, dar cu un timbru care părea să vină de dincolo de Bab el-Mandeb.

Hassan se neliniști însă cel mai tare când văzu privirea critică cu care cea de-a patra femeie examina crăpăturile din podea, mozaicul, țevile și conductele deteriorate, părând să se priceapă la lucruri din astea. Celelalte cliențe scoteau în fața micilor defecte sau a urmelor de uzură exclamații de genul „Vai, ce pitoresc!”. Hassan își drese vocea și arătă spre una din ferestrele din partea din spate a casei.

– De aici se poate vedea curtea interioară.

Această Mrs. Garrett aruncă însă o privire scurtă afară, după care își continuă plimbarea prin încăperile înalte și ieși pe micul balcon unde zgâlțâi de balustrada din fier forjat, înainte de a verifica obloanele de lemn de la geamuri. Hassan își reprimă un oftat.

– Cât spuneți că ar costa? se întoarse ea brusc spre Hassan.

Acesta îi spuse prețul. Mrs. Garrett zâmbi și scutură capul.

– E mult prea mult, spuse ea și ridică mâna, arătându-i cu degetele ridicate în sus cât era dispusă să plătească.

– Dar casa asta valorează mult mai mult! începu Hassan numaidecât să se vaite. Este o casă bună și veche, construită cu grijă!

– Văd cât este de veche, râse potențiala lui clientă. Trebuie reparate și înnoite multe.

Ridică din nou mâna și îi arată cât valora casa pentru ea.

– Gândiți-vă și la mine și la copiii mei, încercă el să apeleze la compasiunea ei, lucru care de obicei funcționa bine la englezoaice. Dacă nu îi duc proprietarului prețul întreg, îmi dă mai puțini bani. Din ce să îmi hrănesc copiii atunci? zise Hassan abordând expresia cea mai convingătoare a lui.

Mrs. Garrett scutură din cap amuzată și insistă asupra ofertei ei.

– Ce-i drept, spuse ea plimbându-și privirea prin încăperea de pe ai cărei pereți zugrăveala căzuse pe alocuri, voi avea nevoie de meseriași. Dacă îmi puteți aduce unii buni, firește că am să vă plătesc pentru asta.

Hassan străluci cu toată fața. Asta era o lady pe gustul lui! Se grăbi să ajungă lângă ea, cu burta ascunsă sub cămașa largă săltându-i peste cingătoarea pantalonilor bufanți, și continuă împreună turul casei.

– Am eu un văr care e tâmplar... și cumnatul lui se pricepe la zugrăvit. Și nepotul lui e fierar! Pot să trec după asta imediat pe la ei...

Într-adevăr – Hassan se pricepea la doamnele englezoaice. Dar una ca Mrs. Garrett nu mai întâlnise până atunci. Și astfel se face că venea adesea și după vânzarea casei și după intermedierea meseriașilor, la un pahar de ceai sau o ceașcă de cafea, ca să stea la povești și să se intereseze de mersul lucrărilor. Se răsteya cu fiecare ocazie la meseriași să facă bine și să se grăbească – că doar nu voiau să le lase pe Mrs. Maya, Miss Amy, Mrs. Elizabeth, Miss Betty și mai ales pe micul *said* să mai stea fără apă caldă!

Hassan era un contact foarte bun pentru tot felul de lucruri, după cum își dădura repede seama Maya și celelalte femei. Știa de unde puteai cumpăra cele mai bune fructe și cel mai bun porumb din împrejurimi și de la ce comerciant nu aveai voie niciodată să cumperi carne, pentru că era de alaltăieri. Tot el le făcu rost și de o bucătăreasă pe nume Fatma, căreia la început îi căzu greu să lucreze sub ochiul vigilant al lui Betty, până ajunseră la un compromis: urmau să gătească cu schimbul, o zi mâncare egipteano-arabă, o zi englezească. Se întâmplă ca Hassan să audă că un spital creștin căuta cu disperare asistente medicale – iar Amy Symonds venea la țanc. Hassan dădea tot mereu peste turiste deosebit de curioase, care nu voiau să ia lecții de la un bărbat, dar care luau cu mare plăcere ore de arabă de la Maya, rămâneau cu și mai mare plăcere la ceai și care, odată ajunse acasă, o recomandau pe simpatica Mrs. Garrett cunoștințelor și rudelor lor, care plănuiau de asemenea să facă o călătorie la Cairo. Romanul Mayei despre Himyar nu se vându nemaipomenit de bine, dar oricum atât de bine încât editorul din Anglia se arătă mulțumit de câștig, îi oferii Mayei un bonus în bani și o rugă să scrie

ceva despre Cairo, dacă tot se mutase acolo. O mai întreba și dacă se încumeta să facă traduceri din limba arabă.

Împreună cu pensia de la armata britanică și cu economiile mătușii Elizabeth, acești bani erau suficienți pentru a le asigura traiul. Erau sume modeste pentru Anglia, dar aici la Cairo puteau trăi bine din ele.

Era ca și cum cartea vieții Mayei ar fi fost surprinsă de o pală de vânt, iar paginile zburau pur și simplu, mult mai repede decât paginile răsfoite cu grijă ale copilăriei, tinereții și ale primilor ani de maturitate.

Asta poate fiindcă avea atâtea de făcut: citea în biblioteca ei care creștea încet, dar sigur, scria și traducea, dădea lecții. Mătușa Elizabeth avusese dreptate: Cairo era pe cale să devină un al doilea Paris. Mai ales după ce noul Khediv Isma'il Pasha se apucă, la cinci ani după sosirea Mayei, să dezvolte orașul după modelul francez, cu străzi largi și frumoase, parcuri generoase și piețe încăpătoare, în care se prezentau case ca de turtă dulce în stil european, care noaptea erau luminate feeric. Punerea în funcțiune a liniei ferate spre Alexandria făcea orașul și mai atractiv pentru turiști, iar de când Thomas Cook inclusese orașul Cairo în oferta lui turistică, veneau aici tot mai mulți englezi. Artiști fascinați de viața de pe străzi și de prietenia oamenilor, de frumusețea orașului care avea câte ceva din toate, influențe din spațiul mediteraneean, din Orient și din Africa, din Franța și Anglia; moschei minunate și complexe de locuințe elegante, cafenele și *suqs* colorate, strigările muezinilor și dangătul clopotelor de biserică.

Umblau zvonuri că în mijlocul forfotei din orașul vechi, într-unul din blocurile modeste din apropierea vechiului zid al orașului Bab Zuweila trăia Maya Greenwood Garrett, scriitoare și traducătoare, altfel că era vizitată adesea de englezi pe care nu-i cunoștea, dar pe care curiozitatea îi mâna la ea. Câte unii rămâneau o vreme la Cairo, prinzând

chiar rădăcini, așa cum făcuse și Maya; cei mai mulți însă plecau mai departe, scriind totuși adesea despre ce întâlneau pe drumul lor.

Fără îndoială însă că timpul zbura astfel și datorită lui Jonah. Adesea Mayei îi venea să strige: „Stai, nu mai crește, vreau să mai stai o vreme exact așa, la vârsta pe care o ai acum!“, însă nu ar fi folosit la nimic. Băiețelul dolofan de doi ani se lungi, se transformă într-un mic ștregar, apoi într-un băiat adevărat, înalt și suplu și cu tenul atât de închis la culoare, încât era luat sau drept egiptean, sau drept un francez mediteraneean, și după ce prinsese araba din zbor, de la Fatma, o învăță pe de-a-ntregul de la Maya.

Nici nu îi ieșiseră bine toți dinții, când începură deja să i se clatine și să le facă loc celor definitivi. Betty abia dacă făcea față să îi lungească pantalonii, iar când Jonah își descoperi entuziasmul pentru jocul cu mingea alături de ceilalți băieți de vârsta lui de jos de pe stradă, joc care sfârșea uneori în încăierări prietenești, nu mai prididea cu cârpitul. Jonah mergea la școală, chiar dacă fără prea mare plăcere, era leneș, însă pricepea repede și din acest motiv făcea față cu bine.

Ca să scape de arșița insuportabilă a verii fugeau în fiecare an la Black Hall, unde se întâlneau și cu Angelina și William Penrith-Jones, veniți de la Londra. După patru nașteri Angelina își pierduse orice formă și cu toate astea părea să nu îi fi fost de ajuns și visa să facă un copil care să îi semene; pentru că în afară de ochii mari și albaștri ai mamei, Anna, Jeremy, Evelyne și Philip moșteniseră totul de la tatăl lor: erau blânzi, îndesați și cu părul roșcat. Nepoții Greenwood zburdau toți cinci prin grădina de la Black Hall și se certau cine să se urce primul în leagănul de sub măr.

Imediat după fiecare Crăciun, pe care îl petreceau în Londra în Belgrave Square, Martha și Gerald veneau în vizită. Maya, care își amintea foarte bine de reticența mamei ei

față de călătorii, nu putea decât să se mire de entuziasmul cu care aceasta se plimba prin oraș, pe lângă moschei și palate vechi, în compania soțului ei, a cumnatei, care aici la Cairo părea aproape și mai tânără și mai plină de energie decât pe vremuri la Bath, a ficei și a nepotului ei; uneori și în compania lui Amy, care devenise ca o a treia fiică. Tocmai Martha era cea care nu se mai sătura de bazare, înghesuindu-se neînfricăta prin marea de turbane albe și roșii, trecând pe lângă măgarii încărcăți cu burdufuri de apă și cărămizi care în fiecare clipă puteau cădea să îi strivească vreun picior. Îndrăgea mai ales bazarul de mătăsuri, cu toate că Maya îi explicase de o mie de ori că materialele deosebit de țipătoare, pe care le pipăia plină de încântare, proveneau de la Lyon. De asemenea, Martha trebuia să viziteze de fiecare dată bazarul de parfumuri, acoperit și lipsit de lumină, vizitat de puțini mușterii și populat de personaje cu aspect destul de sinistru, chiar și dacă doar pentru a se minuna de fâșiile pentru nunți, din hârtie aurie, care atârnau în mănunchiuri de tavan și care fâșâiau și trosneau la fiecare pală de vânt sau pentru pasteles și esențele ciudate, pe care le mirosea la rând, până la diferitele variante de praf henna și kohl pentru ochi. Martha se purta de parcă nu i s-ar fi putut întâmpla nimic câtă vreme era Maya cu ea, pe motiv că fiica ei trăia aici. Cu toate acestea tresărea încă și acum dezgustată, când Najmah din vecini gătea folosind deosebit de mult usturoi sau chimen negru și mirosurile pătrundeau prin curtea interioară în casă.

Se duceau la opera italienească și la Comédie Française, adesea urcau la citadelă unde alături de ruine se afla palatul impunător al foștilor viceregi, cu cupolă strălucitoare și înconjurat de minarete suple, de unde se deschidea o priveliște amețitoare asupra întregului oraș. Vizitară biserica atârnată din cartierul copt, ridicată sus pe treptele dintre două case, unde printre turnurile gemene

cu clopote se adăposteau arcade ascuțite cu arabescuri de o abundență amețitoare și un vechi zid de apărare roman. Vizitară muzeul egiptean din cartierul Bulaq, unde se opriră impresionati în fața artefactelor vechilor culturi care fuseseră aici înaintea lor: cea a faraonilor care construiseră și piramidele de la Gizeh, asemenea unor monoliți gigantici, care îți reaminteau eternitatea, și Sfinxul, acea monumentală făptură de poveste, care își ațintea ochii goi asupra deșertului. Construcții care la a treia sau a patra vizitare erau poate și mai impresionante decât la prima. Excursiile îi duseră până la Sakkara, la piramidele în trepte de acolo, și la Alexandria. Iar Maya era profund mișcată când vedea mândria din ochii lui Gerald atunci când lua în mână vreuna dintre cărțile scrise de ea sau când îl privea pe Jonah, când îi explica ceva într-un muzeu sau când Jonah îi povestea lui istoria vreunui monument pe care o auzise de la prietenii lui sau despre care învățase la școală.

De două-trei ori Jonah o întrebase despre tatăl lui, iar Maya îi răspunsese de bună-credință că tatăl lui era mort, la fel ca și unchiul al cărui nume îl purta și deocamdată se mulțumise cu răspunsul acesta. Cândva o va întreba din nou, cerând mai multe detalii, Maya nu își făcea iluzii în această privință. Dar avea să se gândească la momentul potrivit ce îi va răspunde.

Nu purta niciodată brățara indiană pe care i-o trimisese Ralph de la Mardan; pentru că îi amintea mereu de revolta aceea sângeroasă în care el își pierduse viața. Purta însă verigheta pe inelarul mâinii stângi, pentru Ralph, moneda din Himyar prinsă la gât într-un lăntișor, pentru Rashad, și doliu pentru amândoi. Încă purta doliu. An de an. Acum înțelegea de ce mătușa Elizabeth nu purta culori nici după toți acei ani. Pentru că nimic nu îi oferea Mayei mai multă libertate decât hainele acelea de văduvă, care semănau cu un bastion al decenței și care desființa toate granițele

care îi îngrădiseră libertatea pe când era fată tânără. Fusese alegerea lui Ralph să fie soldat, iar soarta lui fusese să moară în revolta acelor *sepoys*. Prin moartea lui îi făcuse însă cel mai mare cadou – era liberă. Liberă să meargă unde voia, să facă ce avea chef, fără ca societatea să vegheze cu mii de ochi asupra virtuții ei.

Însă Maya continua să poarte negru pentru că există un fel de doliu care nu se termină niciodată. După cum există și sentimente și amintiri care nu se șterg niciodată. Doar se estompează cu timpul. Nu mai încerca să scape de trecut, din moment ce acesta era fundamentul pe care se ridicau prezentul și viitorul. Jonah era cel mai bun exemplu pentru asta.

În biblioteca Mayei se găsea și un exemplar din cartea lui Richard Francis Burton *First Footsteps in East Africa – Primii Pași în Africa de Est*. O lua adesea în mână și o deschidea la prima pagină. „După părerea mea, unul din cele mai fericite momente din viața unui om este acela în care pornește într-o călătorie lungă spre țări necunoscute...”

În acele momente Maya zâmbea în sinea ei, își amintea de el, cel care îi hrănise visurile copilăriei și tinereții, și se gândea la propria plecare la Black Hall și mai târziu aici, la Cairo.

Ziarul *Times* și lucrurile pe care tatăl ei, care activa în continuare neobosit la Balliol College, le afla din cercurile învățaților, îi permisese să urmărească în continuare traiectoria lui Richard. Părăsise teafăr câmpul de bătălie din Crimeea, se întorsese la Bombay, apoi călătorise la Zanzibar, pentru a-și îndeplini visul: o expediție la izvoarele Nilului din estul Africii. Urmă o călătorie în America de Nord, apoi postul de consul în vestul Africii și în cele din urmă în Brazilia, la Santos. Nu răspunsese la scrisoarea Mayei, la fel cum nu răspunsese nici la sincerele ei felicitări cu ocazia căsătoriei lui cu Isabel Arundell, din ianuarie

1861. Chiar și după atâta amar de vreme Maya simțise o strângere de inimă aflând despre căsătoria lui. Însă și mai mult o durea faptul că el nu îi mai scrisese nici măcar un singur rând. Cu toate acestea, nu simțea supărare; doar amintiri nostalgice și recunoștință. La urma urmei, nu el îi netezise calea pe care ea ajunsese aici – cu Jonah?

Maya avea acum deja treizeci și șase de ani și își descoperise în fața oglinzii primele fire de păr cărunt. Era fericită, era în sfârșit mulțumită de viața ei și prinsese în sfârșit rădăcini, aici la punctul de întretăiere dintre lumea occident și orient.

Doar uneori, când vântul bătea dinspre stradă și aducea pe fereastră o mână de nisip până la masa ei de scris, Maya închidea ochii și îl vedea în fața ei pe Rashad. Existau momente în care mergea pe stradă și inima i se oprea în loc, pentru că zărise în forfotă un bărbat care la o privire fugară arăta ca el, dezamăgind-o însă la a doua privire. Cele mai dureroase erau momentele în care Jonah se concentra, ocupat cu ceva sau când cădea pe gânduri. Atunci ochii i se îngustau, deasupra rădăcinii nasului îi apărea o cută abruptă, iar Mayei i se părea că îl vede pe tatăl lui, tânăr. Insuportabil era atunci când Jonah se oprea din ceea ce făcea, părând că ascultă ceva, pe jumătate întors către sine și pe jumătate către lumea de afară. De parcă ar fi auzit chemarea deșertului pe care îl avea în sânge și în care fusese conceput. Atunci Maya era nevoită să iasă din cameră. Pentru că inima nu uită niciodată. Dorul rămâne – la ambele capete ale legăturilor rupte.

Cântecul cicadelor umplea noaptea și făurea cu bogăția sa debordantă și sunetul argintiu cu care răspândea un echilibru terestru pentru cerul înstelat. Una dintre cămile mormăia ceva, de parcă ar fi fost deranjată în somnul ei binemeritat de concertul insectelor. Fâșia de coastă de la Tihama, „pământul fierbinte“, un preș din petice făcut din deșert stâncos, wadiuri, câmpuri întinse și mlaștini de mangrove care atunci când creștea nivelul mării erau acoperite de ape, iar la reflux ofereau priveliștea unor întinderi de sare, se scufundase în întuneric. Însă era tot arșiță aici, la jumătatea drumului dintre portul Al Mokha și Bab el-Mandeb, unde Arabia avea trăsături africane: african era tenul oamenilor, accentul lor, obiceiurile și datinile, coloritul țipător și modelele stofelor pe care le țeseau, vopseau și purtau în canicula plină de umezeală. Doar atunci când cicadele amuțeau preț de o bătaie de inimă și după ce urechea își revenea de la liniștea bruscă, se auzea marea din apropiere, gâlgâind și stropind nisipul și stânca. În rest se pierdea sub sfârâitul focului, în timp ce caravana, obosită de marșul lung al zilei, se întrema cu pâine și cu carne prăjită de capră.

Rashad, care răspundea acum la numele de Abd ar-Ra'uf, se aplecă în față și împinse mai adânc în foc o creangă care începuse să alunece, iar flăcările se năpustiră flămânde pe hrana proaspătă. Medalionul pe care îl purta la gât alunecă prin deschizătura cămășii și sclipi în lumina focului. Rashad nu băgă de seamă, deoarece căldura auru-lui pe pielea sa, clinchetul abia perceptibil scos de inelul care se lovea de medalion îi deveniseră de-a lungul anilor la fel de familiare ca bătaia propriei inimi, pe care doar el o putea auzi.

Însă Yusuf bin Nadir, cel care cumpăra și vindea tot ce putea fi transformat în bani, văzu foarte bine medalionul.

– Frumoasă bijuterie porți la gât, Abd ar-Ra'uf, behăi el de pe partea cealaltă a focului.

Rashad apucă medalionul, aparent indiferent și fără grabă, și îl lăasă să cadă la loc în spatele hainei odinioară albe și devenită între timp gri-maronie de la transpirație și nisip, și se retrase fără un cuvânt în umbra de la marginea focului de tabără.

– Călătorim deja de atâția ani împreună prin țară și eu nu știu încă nimic despre tine, insistă negustorul și își miji ochii, ca să surprindă o privire pe chipul lui Rashad, ascuns de fum și de lumina dănțuitoare a înserării.

Pe chipul acestuia nu se clinti însă niciun mușchi.

– Știți destule, spuse el după o scurtă pauză, păstrând o distanță respectuoasă, spre deosebire de Yusuf care îl tu-tuise deja din prima zi. Vă protejiez și vă apăr viața și marfa cu armele mele. Asta e tot ce contează.

De îndată ce i se vindecase umărul dislocat de soldații sultanului de la Ijar, Yusuf îi pusese în mână o armă și o sabie, de care Rashad făcu uz adesea în timpul drumurilor lor de-a lungul și de-a latul peninsulei arabe. Yusuf râse cu râsul lui inconfundabil de capră.

– Asta e adevărat! Îmi slujești cu credință ca paznic. Dar ești o companie prea tăcută.

– Mă plătiți să vă păzesc, nu să vă distrez, răspunse Rashad.

– Și asta e adevărat, Abd ar-Ra'uf, spuse Yusuf și răsese din nou. Dar la fel de adevărat este că am ajuns să te cunosc bine în toți acești ani. Chiar și fără să îmi spui tu ceva. Yusuf mușcă cu dinții care îi mai rămăseseră în gură – între timp pierduse deja cinci – dintr-o bucată de carne mustind de grăsime și continuă să vorbească, cu gura plină: Am văzut imediat că ai învățat arta războiului deja de copil, la fel ca și călăritul. Trebuie să fi fost un adevărat maestru la asta. Banii pe care ți-i dau eu îi dai primului cerșetor care îți iese în cale, nu îi economisești cum au făcut toți ceilalți care m-au însoțit de-a lungul anilor și care, atunci când i-a apucat dorul de casă și când au adunat destui bani, și-au cumpărat o bucată de pământ sau câteva capre și oi și și-au permis să își ia o nevestă și să facă copii. Am observat și că tu cunoști foarte bine drumurile din sud. Cu toate astea, nici pe cele mai periculoase cărări nu ai privit în jurul tău cu aceeași atenție cum privești când suntem în sud, unde nu ți-ai dat jos nici măcar pentru o clipă *keffiyeh*-ul. Mai ales pe teritoriul sultanatului Ijar.

Rashad rămase tăcut, iar Yusuf văzu că nici măcar nu tresărise auzind acest nume. Vocea lui Yusuf își schimbă brusc tonul, deveni mai caldă, aproape iubitoare:

– De ce ți-e frică, Abd ar-Ra'uf?

Rashad rămase mut și neclintit.

– Ce vină îți apasă umerii?

– Dacă țineți să beneficiați în continuare de serviciile mele, atunci lăsați-o așa.

În vocea lui Rashad se simțea o supărare nedisimulată. Yusuf își reprimă un rânjet, însă lăsă să se vadă zâmbetul care îi urmă.

– Nu am copii, nu am găsit nicio femeie care să vrea să își împartă viața cu mine și niciuna ai cărei părinți să mă placă. Poate că nu vrei să auzi asta, dar... dar dacă aș fi avut un fiu, aș fi vrut să fie ca tine.

– Nu știi ce spunei, răspunse Rashad cu voce albă.

– Iar tu nu știi că există secrete care otrăvesc inima, dacă le porți prea mult în suflet. Tu ajungi imediat acolo, Abd ar-Ra'uf sau cum ți s-o fi spunând. O văd în ochii tăi. Yusuf oftă și adăugă încet: E vorba de femeia ta, nu-i așa?

– De ce spunei asta?

Durerea evidentă din voce, pe care nici măcar unul ca Rashad, care odinioară fusese războinic al-Shaheen, nu putu să o ascundă, îl mișcă pe Yusuf. Râse din nou, de data aceasta inimos.

– Of, băiete – șoapta unei femei frumoase pătrunde mai departe decât răgetul unui leu. Tu nu ești un bărbat care să facă o fărădelege pentru faimă sau pentru bani și asta știi deja despre tine. Și până acum ești singurul dintre oame-nii mei care nu s-a întors după o pereche de ochi frumoși deasupra unui vâl și nu s-a uitat nici după fetele cu chipul descoperit din Tihama.

– Dacă vă povestesc sau nu, asta nu schimbă cu nimic lucrurile.

– Dacă este așa – atunci poți să îți ușurezi conștiința liniștit în fața mea, concluzionă Yusuf, ca unul care era obișnuit să se tocmească în fiecare zi și în fiecare ceas. Atunci poate îți vei găsi în sfârșit liniștea. Orice ai fi făcut – timpul sigur a așternut deja un strat gros de nisip peste faptele tale. Și în afară de asta, spuse Yusuf ștergându-și mâna dreaptă de pământ și râgâind, nu mă poți lăsa pe mine, om bătrân, în necunoștință de cauză. Nu ți-ai ierta-o niciodată dacă aș muri fără să îmi fi potolit curiozitatea.

Rashad tăcu. Tăcu în noaptea aceea și în cele două care urmau. Însă în a patra noapte a acelei călătorii, începu să povestească:

– Mi se spunea Rashad ibn Fahd ibn Husam al-Din și eram războinic al-Shaheen, în solda sultanului din Ijar...

Și precum odinioară Șeherezada, și Rashad avu nevoie de mai mult de o noapte pentru a-și spune povestea. Chiar dacă nu o mie și una.

Jonah Garrett se lăsa când pe unul, când pe altul din picioarele lui neobișnuit de lungi și își reprimă un oftat, în timp ce sta lângă masa de scris a Mamei de la etajul al doilea al casei, așteptând ca mama lui să îi verifice caietul de teme, după care avea voie în sfârșit să își dea jos uniforma aspră de școală și tâmpenia de cravată pe care și-o smulgea de la gât de îndată ce năvălea afară pe poarta școlii, trăgându-și pe el în schimb cămașa lungă și îngustă din bumbac albastru, care îl făcea să scoată un oftat de plăcere de câte ori putea în sfârșit să o îmbrace.

– Tariq! Tariq! se auzi strigând o voce de băiat de jos de pe strada animată, pătrunzând prin amalgamul de voci și de zdrăngănit de biciclete prin cele două uși deschise ale balconului.

– Tariq! *Yalla!* strigă o a doua voce care deveni stridentă spre sfârșit, sunând în rest aspră, deoarece Abbas, fiul negustorului de legume, avea deja vocea în schimbare.

Jonah începu acum să se ridice pe vârfuri și se strâmbă involuntar. Și mama asta a lui, care lua temele atât de în serios! Doar știa că aduce note bune acasă și fără să se străduiască prea mult! O privi dintr-o parte, îi văzu primele

riduri orizontale de sub ochi, acoperite în parte de rama ochelarilor pe care îi purta din iarna trecută când se așeza la masa de scris. Cel puțin reușise să nu mai fie certat de învățător, pentru cât se foise de nerăbdare în ultima oră din acea zi.

– La această vârstă băieții au nevoie de mișcare și este responsabilitatea dumneavoastră dacă nu le oferiți această posibilitate între ore! se răstise Maya la el în fața clasei, după care plecase plină de măreție, în rochia ei neagră, luându-l pe Jonah cu ea.

– Foarte bine, spuse ea în sfârșit, iar lui Jonah îi scăpă un suspin ușor în momentul în care Maya îi întinse caietul. Zbură în camera lui iute ca vântul, schimbă caietul de școală cu mingea de piele pe care o adusese în vacanța de vară de la Black Hall, își vârî picioarele în sandale și coborî scările din câteva sărituri.

– Ne vedem deseară, o auzi pe mama lui strigând după el.

– Da – haaa, răspuse el absent, cu gândul deja la jocul cu prietenii lui. Lipa-lipa, lipa-lipa, lipa-lipa i se auzeau tălpile coborând pe scări, zduf! săritura peste ultimele trepte, pe podeaua de gresie a sălii. Jonah smuci ușa de la intrare, ținând mingea strânsă sub braț, și sări peste prag, direct într-un costum maro bărbătesc. Impactul îl făcu să scape mingea, însă domnul acela o prinse cu dexteritate și i-o dădu înapoi. Jonah înghiți în sec. Omul arăta înspăimântător! O față slabă și colțuroasă. Sprâncene grele și negre deasupra unei perechi de ochi înguști și întunecați, iar la stânga și la dreapta mustății lungi, negre și strălucitoare avea cicatrici adânci de pe urma unor răni care se vedea că fuseseră serioase. Jonah era pe cât de speriat, pe atât de fascinat de acest chip, și astfel îi scăpă faptul că bărbatul din fața lui îl studia la fel de insistent: părul drept, la fel de negru, care îi cădea pe fruntea netedă; o față de băiat care abia dacă mai

conținea vreo urmă de moliciune, lăsând să se întrevadă bărbatul care va deveni, dar a cărui formă ovală provenea de la mama lui, la fel ca și ochii mari, atât de întunecați încât nu aveau decât o urmă de sclipire aurie. Ce-i drept, nasul era pronunțat, iar buzele mai pline. Jonah își recăpătase între timp stăpânirea de sine, însă mai ezita încă dacă să îi mulțumească din politețe pe engleză sau pe arabă. Pentru că, deși arăta ca un indigen, bărbatul purta în mod evident un costum englezesc cu pălărie corespunzătoare. În cele din urmă Jonah se decise să mormăie ceva nedeslușit, care ar fi putut fi oricare din cele două limbi sau chiar o înjurătură.

– Tariq! Tariq! îl strigară prietenii lui, sărind în sus și făcându-i cu mâna.

Jonah vru deja să fugă la ei, când bărbatul îl prinse de umăr.

– Mama ta e acasă? întrebă acesta într-o arabă cursivă.

Sprâncenele lui Jonah se adunară deasupra rădăcinii nasului. Ce putea să vrea acest om întunecat și ciudat de la mama lui? Jonah era obișnuit să vină străini în casă – călători care aveau nevoie de ajutorul Mamei Greenwood Garrett ca interpretă sau ca traducătoare. Sau care citiseră una din cărțile ei și voiau un autograf, dacă tot erau la Cairo. Însă acest vizitator îi inspira neîncredere. Și datorită faptului că mătușa Elizabeth obișnuia să spună că el este bărbatul familiei, Jonah le făcu semn prietenilor săi să aștepte și se lipi cu spatele de ușa de la intrare, blocând intrarea cu picioarele.

– Mama, strigă el pe engleză, sprijinit de ușa. Este aici un bărbat care vrea să vorbească cu tine!

– Cine este? se auzi vocea mamei lui.

– Eu sunt, vechiul tău borfaș! strigă bărbatul peste capul lui Jonah, spre uluirea acestuia, cu voce aspră și într-o engleză lipsită de orice accent străin.

Timp de câteva clipe se lăsă o tăcere cumplită în casă, după care Jonah auzi tocurile joase ale pantofilor de piele brodați, pe care mama lui îi purta acasă, păcănind grăbiți pe scări în jos. Întoarse capul și văzu că mama rămăsese deasupra ultimelor trepte, cu mâinile apăsate pe obraji, dar în ochi cu un fel de o strălucire pe care Jonah nu o mai văzuse la ea.

– Richard! strigă ea râzând, lăsându-și mâinile în jos, iar Jonah crezu că vede lacrimi în ochii ei. Privi de la unul la altul și simți că pe cei doi parcă îi lega ceva de la care el era exclus și care îi provocă înțepături în dreptul inimii. Vino sus, pun de ceai! Sau preferi o cafea?

Jonah se strecură cu o privire furioasă pe lângă acest „Richard“ și ieși pe stradă, lovind mingea de pavaj, făcând-o să sară tot mai sus. Dar când ajunse la prietenii săi, uitase deja motivul nemulțumirii lui, cu toată lipsa de griji a unui băiat de treisprezece ani.

– E frumos aici la tine, spuse Richard Francis Burton când Maya îl conduse în biroul ei care adăpostea și rafturile înalte și deschise ale bibliotecii.

Își puse pălăria pe masa de scris și își plimbă curios privirea peste hârtiile răsfirate, peste însemnări și peste cărțile lăsate deschise, înainte de a se face comod pe unul din cele două scaune de la măsuța rotundă, cu glezna unuia din picioare sprijinită pe genunchiul celuilalt. Rămaseră așa o bună bucată de vreme, privindu-se cu un amestec de uimire, bucurie nostalgică a revederii și priviri serioase, cercetătoare; Richard așezat pe scaun și Maya în picioare în fața lui, îmbrăcată în rochia neagră și ușoară. Și fiecare din ei își mai aminti încă o dată de multe din lucrurile pe care le trăiseră împreună, dar și separat.

Mayei i se părea că Richard arată bătrân și bolnav. Și mai epuizat decât la ultima lor întâlnire de la Aden, de parcă fiecare an l-ar fi însemnat peste măsură. Dar și mai

mult o sperie oboseala din ochii lui, care pe atunci nu fusese încă vizibilă.

– Cât timp a trecut? întrebă ea în șoaptă? Mai mult de treisprezece ani?

– Trebuie să fi fost prin februarie '55, încuviință el încet. Exact paisprezece ani și jumătate.

Cu o mișcare din cap Maya îi mulțumi lui Betty care aducea balansând în fața ei o tavă și puse pe masă, plină de conștiinciozitate, cana de ceai, ceștile, fursecurile consistente, bine condimentate și biscuiții dulci cu migdale, alături de coniacul din rezerva anuală adusă de Elizabeth Hughes și de un pahar, la final și scrumiera cerută de Maya. Făcând toate acestea, Betty se strădui să nu îl privească prea insistent pe musafirul străin care o făcuse pe stăpâna ei să ceară ceaiul cuprinsă de o asemenea agitație. Însă de abia ce Betty își făcuse reverența și închisese ușa în urma ei, se și grăbi pe scări în jos, pentru a-i povesti totul până în cele mai mici detalii mătușii Elizabeth, care aștepta nerăbdătoare la bucătărie.

– Nu mi-ai răspuns la scrisori, constată Maya fără reproș, turnându-i ceaiul.

– Am avut mult de lucru, am fost tot pe drumuri, spuse Richard evitând un răspuns direct, aprinzându-și un trabuc și trăgând fumul adânc în piept, înainte de a se servi cu coniac. Te-ai îngrășat, constată el privind-o din nou cercetător.

Maya râse fără să se simtă jignită, în timp ce își umplea cana.

– Nu am mai scăpat de kilogramele astea după ce am născut.

– E grozav băiatul ăsta al tău. Seamănă cu tine. Nu are prea multe de la tatăl său.

– Spui tu. Cu o mișcare bruscă, Maya lăsă jos cana de ceai și se așeză în fața lui Richard. Voi nu aveți copii,

tu și Isabel? Întrebă ea din politețe, cu toate că știa deja răspunsul.

Richard își învârti trabucul între degete și scutură capul. Era de presupus că una din multele boli pe care le avusese de-a lungul anilor îi afectase capacitatea de procreare. Isabel, care și ea iubea copiii, își copleșea de aceea cu o tandrețe nemărginită nepoții și nepoatele și chiar câinii, pisicile, poneii și caii acestora.

– N-a fost să fie, răspunse el. Sigur e și o binecuvântare, ținând cont de viața noastră agitată. Își ridică apoi privirea și și-o aținti asupra lăntișorului Mayei cu moneda care se întrezărea deasupra micului decolteu. Drăguță, spuse el.

– Mă puteam aștepta să îți placă – este o monedă de la Himyar. Am adus-o din Arabia.

– Ciudat – în mintea mea te văd mereu cu medalionul acela la gât. Pe care în trecut îl...

– Nu îl mai port, îi tăie Maya vorba și o umbră îi trecu peste chip.

– Himyar, reluă el discuția, lăsând sunetele să i se topească pe limbă. Ți-am citit cărțile. Bine documentate și scrise frumos, dar totuși un pic cam sentimentale.

Ochii Mayei aruncară scânteii, privindu-l peste marginea ceștii.

– Sentimentale, spui. Prin urmare, pentru tine *sentimental* mai înseamnă încă *cu prea mult sentiment*?

Buzele lui Richard se rotunjiră pe sub barbă, întinzându-se apoi într-un zâmbet malițios, dar bărbatul nu spuse nimic.

– De ce vii să mă vezi după toți acești ani? Întrebă Maya după ce își lăsă ceașca jos.

Zâmbetul lui Richard dispăru, în timp ce o privea cu ochii îngustați, prin fuiorul de fum. Ar fi fost un moment propice să îi vorbească despre Isabel, care era opusul Mayei în toate: de dimensiuni generoase, cu față rotundă și

buze subțiri, blondă roșcat și cu ochi albaștri sentimentali, Isabel provenea dintr-o familie catolică cu o îndelungată tradiție nobilă. Ceea ce Isabel avea în comun cu Maya era dorul de depărtări și aventură, de libertate absolută și de iubire – și profetia unei țigănci care îi spunea: „Vei trece marea și vei fi în același oraș cu destinul tău, fără să o știi. Ți vor ieși piedici în cale și un lanț de situații potrivnice, astfel încât va fi nevoie de tot curajul, de toată puterea și de toată inteligența ta, ca să le depășești... vei purta numele unuia din triburile noastre și vei fi mândră de el. Vei fi ca noi, dar mai mare. Viața ta va însemna să vagabondezi și să trăiești aventuri. Un suflet cu două trupuri, în viață și după moarte, niciodată despărțite pentru timp mai îndelungat. Arată-i asta bărbatului pe care îl vei lua de soț“. Hagar Burton se numea țiganka, iar Isabel îi ascultase profetia. Și într-o zi a vacanței pe care și-o petrecea cu familia la Boulogne, își întâlnește destinul în persoana lui Richard Francis Burton, care corespundea în cele mai mici detalii bărbatului viselor ei și care purta într-adevăr același nume cu țiganka.

– Bărbatul acesta se va căsători cu mine, șoptise ea către sora ei și din acel moment își închinase întreaga viață scopului de a deveni într-adevăr soția lui pentru că: „Dacă aș fi bărbat – eu aș fi Richard Burton. Dar pentru că nu sunt bărbat, trebuie să mă căsătoresc cu el“.

Isabel strânsese tot despre el, cărți, în măsura în care îi permiseseră părinții, și articole de ziar, își notă în jurnal vise profetice despre el, care o încurajau să continue în a-și urmări țelul. În plus întocmise liste și planuri minuțioase cum trebuia să se poarte în calitate de soție a lui, cum avea să îi influențeze acestuia viața. Dacă – dacă ar fi ajuns soția lui. Richard i-ar fi putut povesti Mayei că se simțise măgulit când, întocându-se din Crimeea, le reîntâlnise pe Isabel și pe sora acesteia în Grădinile Botanice din Kew

din apropiere de Londra și constatasese că Isabel îi cunoștea toate cărțile și fiecare pas al călătoriilor lui. Văzu cum îl idealiza, cum venera pământul pe care călca. Că îl implora cu toată făptura ei – prin gesturi, priviri și tonul din voce să fie zeul ei, dispusă să îl slujească până la sfârșitul zilelor ei. Da, era atât de diferită de Maya, care îl înfruntase, măsurându-se cu el în încăpățănare și în voința de libertate. Isabel era soția ideală pentru stilul lui de viață, oferindu-i-se necondiționat să îi păzească spatele, să îi plătească facturile neachitate, să-și facă bagajele și să îl urmeze oriunde ar fi plecat el.

Astfel încât Richard îi ceru mâna și nu se lăsă cuprins de îndoială nici pe parcursul celor patru ani de logodnă secretă până când Isabel deveni majoră și se căsătorii cu el în pofida voinței părinților ei. Richard o iubea, dar i se făcea și teamă văzând cum îl idolatriza. Această teamă dispăru însă pe măsură ce eșecurile din viața lui și greutățile întâlnite pe parcursul călătoriilor se înmulțeau. Între timp, Isabel ajunsese să fie mai puternică, era sprijinul lui, fortăreața care îl apăra de societatea care adesea era plină de animozitate față de el. Era singurul om care ar fi rămas de partea lui necondiționat – până la moarte. Richard dăduse chiar dovadă de o porție serioasă de autoironie, făcând o schiță care o înfățișa pe Isabel călărind pe spatele unui leu și ținându-l de frâu – iar acest leu avea trăsăturile lui Richard. O iubea pe Isabel – dar nu așa cum o iubise pe Maya. Iar speranța lui că Isabel ar putea să șteargă urmele lăsate de Maya în inima lui rămăsese doar o iluzie.

Toate aceste lucruri le-ar fi putut povesti în biroul ei de la Cairo, în acea zi de septembrie a anului 1869. Dar nu o făcu. I se părea într-adevăr prea sentimental ce avea pe suflet. Prea încărcat de sentimente, iar acesta nu fusese niciodată domeniul lui special. De aceea se mulțumi să dea

din cap și să se aplece în față, pentru a-și scutura trabucul pe marginea scrumierei de cristal.

– Nu, am fost la Boulogne și Vichy – de altfel cu Swinburne, poetul. Apoi la Torino și Brindisi și mă aflu acum pe drum spre Siria. Am acceptat postul de consul în Damasc. Isabel este deja acolo și pregătește totul pentru venirea mea. Iar Cairo mi-a fost pur și simplu în drum.

Îi povesti despre manevrele interminabile și plictisitoare din timpul războiului în Crimeea; el ajunsese acolo prea târziu pentru a mai lua parte la luptele propriu-zise. Îi vorbi despre marea lui călătorie prin Africa, unde el și însoțitorul său John Hanning Speke găsiseră lacul Tanganika. Malaria și alte boli tropicale îl făcuseră pe Speke să orbească temporar, iar pe Burton îl făcuseră pentru o vreme să nu mai poată merge mai departe, astfel încât trebuise să fie cărat de hamalii indigeni. Pe drumul de întoarcere Speke făcuse un ocol fără Richard, descoperind un nou lac pe care îl botează Lacul Victoria, în cinstea reginei.

După ce Richard își revenise la Zanzibar de la urmările acestei expediții, fu nevoit să constate, odată ajuns în Anglia, că Speke, ajuns acolo înaintea lui, își atribuisese toate meritele expediției lor comune. Între cei doi izbucnise o ceartă violentă, factorii decisivi pentru opinia publică și pentru *Royal Geographic Society* fiind reputația proastă a lui Richard – fără să se țină cont de faptul că nu putuse fi dovedită vinovăția lui pentru deznodământul nefericit al călătoriei la Berbera – și reputația impecabilă a lui Speke. Cu un gust amar în gură, Richard pornise într-o călătorie în America de Nord, în timp ce Speke afirma, după o nouă expediție, că ar fi găsit izvoarele Nilului.

Burton îl contrazisese vehement și se pregătea o dispută publică între cei doi foști prieteni, deveniți acum adversari înverșunați, în fața *Royal Geographic Society*. Nu se mai ajunse însă până acolo: Speke murise în timpul vânătorii de la

un glonț provenit din propria armă. Nu s-a aflat niciodată dacă fusese accident sau sinucidere.

Richard plecase în misiune diplomatică în Africa de Vest și în Congo, ocupase poziția de consul în Brazilia, la Santos, explorase de acolo America de Sud, scrisese și publicase o carte după alta, un articol după altul. Și deci acum la Damasc. Fără astâmpăr. Mânat parcă de diavol. Cum fusese mereu și cum va fi probabil până la sfârșitul zilelor lui.

Maya îl ascultă cu nesăț, însă cu cât vorbea el mai mult, cu atât era ea mai cutremurată de strălucirea febrilă din ochii lui, care nu venea de la vreo boală, golul din spatele lor, expresia urâtă, plină de amărăciune din jurul buzelor lui în timp ce povestea cum întotdeauna și pretutindeni i se făcuseră numai nedreptăți. Acesta nu mai era studentul arătos, mândru și revoltat care făcuse inima ei de copilă să bată mai tare. Nu mai era soldatul îndrăzneț al armatei britanice din India, care cu sărutările lui trezise în ea ceva care își găsisese împlinirea abia odată cu Rashad. Bărbatul care stătea acum în fața ei era uzat și bătrân, hărtănit de lupta lui cu o viață care nu avea să îi dea niciodată ceea ce cerea el de la ea, de când se știa: recunoașterea meritelor.

„Bărbații care pleacă să caute izvoarele unui râu caută în realitate izvorul altui lucru care le lipsește în mod dureros, cu toate că știu că nu îl vor găsi niciodată, își aminti Maya ultima frază pe care i-o spusese el la Aden. Știi că nu îl vei găsi niciodată, așa-i, Richard? Pe tine te mână o foame care nu poate fi potolită nicicând. Indiferent ce îți va mai oferi viața – nu o să îți ajungă niciodată. Niciodată.”

Maya se simți aproape ușurată când Richard se ridică să-și ia rămas-bun, și totuși fu cuprinsă de tristețe. Pentru o clipă rămaseră în picioare unul în fața celuilalt, până când el întinse mâinile către ea și apoi le lăsă în jos, lipsit de curaj, de parcă oricum ar fi fost în zadar.

Se apropie cu pași mari de masa de scris și își luă pălăria.

– Îți mulțumesc pentru timpul acordat, Maya. Nu, nu te osteni, găsesc singur drumul.

Ca la Black Hall, cu mulți ani în urmă, la prima despărțire căreia în timp îi urmaseră atât de multe.

Înainte ca Maya să poată răspunde ceva, îl auzi deja coborând grăbit treptele, de parcă ar fi fost urmărit. Maya ieși pe balcon și privi în jos, îl urmări cu privirea cum își puse pălăria pe cap și se îndepărtă. O pălărie într-un ocean de turbane și fesuri, care dispăru la un moment dat în forfota înserării: englezul care mereu voise să fie altceva, dar care nu se putuse hotărî ce.

– Rămâi cu bine, bătrâne borfaș, șopti ea în urma lui.

Știa că nu îl va revedea niciodată.

Damasc. Orașul despre care beduinii pretindeau că fusese întemeiat de Zu, nepotul lui Shem, al cărui tată era Noe; care exista deja de pe timpul lui Abraham – fiind unul dintre orașele populate cele mai vechi ale lumii. Așezat în țesătura verde a unei văi de râu înconjurată de dealuri, presărată cu flori galben-albe de mușetel și împodobită de crânguri de caiși; înconjurat de deșertul ars de soare, un oraș de un alb strălucitor, sub cupole burtoase și minarete elegante, încoronat de semiluni care străluceau la soare și străbătut de apele râului Barada. Grădini legendare se întindeau prin oraș, iar fântânile arteziene răspândeau răcoare. Se spune că însuși profetul Mohamed s-ar fi îndepărtat de acest oraș pentru că omului îi este dat să pășească în paradis o singură dată, iar el prefera să aștepte paradisul lui Allah. Aici se aflau și strada numită în Biblie „cea dreaptă“ și casa în care Hananias își pusese mâinile pe Saul, cel care orbise în urma apariției divine, redându-i vederea, precum și mormântul legendarului sultan Saladin, adversarul regelui Richard Inimă-de-leu. Un labirint de străzi, ale căror ferestre cu gratii aproape că se întâlneau peste capetele trecătorilor arabi, evrei, turci, beduini, perși, curzi,

anatolieni și africani. Negustori de apă și vânzători de lapte își laudau mărfurile, măgarii și cămilele se amestecau printre oameni, iar câinii vagabonzi, care încercau să înhațe tot ce li se părea că era de mâncare, se încăierau mârâind și schelălăind. Era orașul băilor *hamam* și a haremurilor. În primul rând însă Damascul era orașul în care găseai *suqs*, în culori minunate și vii, și pe marginile unui material din acesta tocmai țopăia arătătorul osos al lui Yusuf bin Nadir, prin aerul încărcat de miresme.

– Pune-l mai la stânga. Da, așa. Yusuf respiră greu, de parcă el, și nu Rashad ar fi încărcat pe cămile sacii plini ochi cu podoabe, materiale textile și articole de fierărie. Mă pot lauda acum! găfâi Yusuf. Am primit bani buni pe marfa noastră și am cumpărat alta nouă la preț bun. Ne este asigurat un câștig grozav! Nu degeaba spun eu mereu: merită să mergi la Damasc!

Cu o expresie de adâncă mulțumire pe fața plină de riduri, Yusuf bătu ușor cu palma cămila pe care tocmai încărcaseră marfa, apoi izbucni în râs: Închipuie-ți ce mi-a povestit astăzi unul din mușterii: noul consul de la Damasc este un englez nebun, care în tinerețe s-a dus la Mecca, îmbrăcat în haine de *hajji*! Ai mai auzit vreodată una ca asta?

Capul lui Rashad se întoarse spre Yusuf și îl privi de parcă ar fi văzut un strigoi:

– Ce ai spus? După ce nu mai avea secrete față de Yusuf, renunțase și Rashad la formalități. Încă înainte ca Yusuf să îi poată răspunde, insistă: Pe omul ăsta îl cheamă Burton? Richard Burton?

Era acum rândul lui Yusuf să îl privească surprins. Degetul arătător îl scărpină pe Yusuf întâi în ureche, după care se vârî sub *keffiyeh* și continuă scărpinatul.

– Cred că... s-ar putea... dar de ce...

Yusuf continuă să vorbească, dar Rashad nu îl mai asculta. Simțea că toate vorbele pe care le rostise povestindu-i lui Yusuf istoria sa, fuseseră ca apa pe rădăcina inimii lui. Pe nesimțite, aceasta făcuse lăstari noi și înmugurise. Iar acum, când exista posibilitatea ca Richard Burton, dragostea din tinerețe a Mayei, despre care aceasta îi povestise într-o noapte înstelată din deșert, să fie într-adevăr la Damasc, îl făcu să își simtă din nou vechea rană. Tresări când Yusuf își flutură ambele mâini prin fața ochilor lui. Gura lui Rashad era uscată ca iasca, cu toate că tocmai băuse apă dintr-o fântână.

– Yusuf ... cred că am ceva de rezolvat aici. Putem rămâne până termin? Sau pleci singur înapoi și eu te ajung din urmă.

Sprâncenele zburlete ale lui Yusuf alunecară în sus, sub tivul turbanului nu tocmai curat.

– Allah, se mai întâmplă încă minuni! Ochii tăi arată urme de viață! Firește că rămânem!

Abd ar-Ra'uf, care pe vremuri fusese Rashad războinicul, avu nevoie doar de câteva ore pentru a afla unde locuia noul consul britanic din Damasc, și nu de mult mai mult timp pentru a afla unde putea fi acesta găsit de obicei. Însă Rashad, care atâția ani de zile încercase să șteargă orice sentiment și orice amintire, se trezi dintr-odată neajutorat în fața acestora și avu nevoie de două zile să își adune curajul și să iasă din umbra caselor, de unde stătuse și privise. Știa că acest drum era fără întoarcere.

– *As-salamu aleikum*. Sunteți Richard Burton, noul consul la Damasc?

Când se priviră în ochi, se speriară amândoi preț de câteva clipe, având senzația că într-o oglindă magică se văd pe ei înșiși, oglindă care făcuse dintr-unul din ei un englez în costum de Panama deschis la culoare, iar din celălalt un

arab în haină lungă și deschisă la culoare, cu turban alb-roșu pe cap.

– *Wa-aleikum as-salam*, veni răspunsul lui Richard și distrușe viziunea imaginii reflectate.

– Eu sunt.

– Cel care a fost la Mecca, îmbrăcat ca un *hajji*? Și la Oxford ca student?

– Și el.

Richard se dădu un pas înapoi, când arabul își scoase de la spate mâna dreaptă, pe care până atunci o ținuse ascunsă, se relaxă însă pe dată când văzu că celălalt îi întinse o bijuterie în palma plină de bătăături, pesemne spre vânzare.

– O cunoașteți, *said*?

Lui Richard i se puse un nod în gât când recunoscu medalionul. Prea bine își imprimase în memorie lucrătura, prea des îl văzuse la gâtul ei, iar când degetul mare al arabului apăsă pe închizătoare, nu mai exista nicio îndoială.

– De unde o aveți? întrebă Richard, iar vocea îi sună amenințătoare.

– Nu l-am furat, *said* Burton. Mi l-a dat ea. Cu mulți ani în urmă.

Richard îl privi pe arab mai atent. Nu mai era foarte tânăr, avea aproximativ vârsta lui, cel mult câțiva ani mai puțin. Haina îi era murdară, *keffiyeh*-ul decolorat și zdrențuit. Fața îi era brăzdată de cicatrici, chiar dacă nu atât de adânci ca ale lui, iar una dintre ele îi despica sprânceana. În părul lung până la umeri îi străluceau câteva șuvițe argintii, la fel ca în barbă.

„Nu îl mai port“, îi tăiasă Maya vorba atunci când o vizitase la Cairo, cu mai bine de un an în urmă. Acum, când se gândea înapoi, Richard își aminti de tonul ciudat pe care spusese asta. Arată din cap spre cafeneaua de pe cealaltă parte a străzii.

– Acolo e o cafenea. Spuneți-mi cum a ajuns lăntșorul în posesia dumneavoastră.

Cafeaua se răcise de mult când Rashad își termină povestea. Nu povestise tot, doar strictul necesar, însă Richard Francis Burton își putea imagina restul: fiul Mayei, care nu semăna în niciun chip cu locotenentul cu părul nisipiu, pe care îl văzuse la Aden. Câteva vorbe în care se simțea ceva ce nu mai fusese până atunci. Frațiunea de secundă în care peste chipul ei trecuse o umbră, iar în ochii ei se citise durerea. Moneda din Himyar.

În Richard începu să fiarbă gelozia și nu știu ce îl doare mai mult: faptul că Maya îl egalase în a duce o viață aventuroasă, ba poate chiar îl întrecuse, pentru că în ciuda tuturor faptelor ea devenise fericită, și el nu. Sau scânteia de dragoste pe care o văzuse în ochii ei și pe care nu știuse cui să i-o atribuie, pentru că nu semăna cu cea pe care i-o dăruise lui pe când era tânără și pe care o vedea acum și în ochii arabului care semăna atât de mult cu el însuși și cu care totuși abia dacă avea ceva în comun. În afară de limbă. Și de femeia asta, pe care niciunul din ei nu putuse să și-o scoată din cap și din inimă. Nu reușiseră până în ziua de azi.

– Ați putea să îi dați lăntșorul? îl auzi acum pe arab întrebând. Ca să știe că mai trăiesc?

Richard tăcu și rămase nemișcat pe scaun, în timp ce ochii îi urmăreau fără încetare vânzoleala de afară de pe stradă.

– Știți care este cel mai mare dușman al dragostei? rosti Richard încet, abia perceptibil, și probabil mai mult pentru sine însuși decât pentru cel din fața lui. Mândria. Mândria este cel mai mare dușman al dragostei.

Un fior străbătu trupul lui Richard când acesta își băgă mâna în buzunarul vestei și trânti câteva monede pe masă,

drept lângă medalion, și își luă pălăria de pe scaunul dintre el și arab.

– Du-i-l singur, spuse el ridicându-se, iar vocea îi sună răgușită. Își puse pălăria pe cap și și-o trase adânc peste ochi. Stă la Cairo. Întrebă de doamna din Anglia care scrie cărți.

Richard plecă fără să mai spună vreun cuvânt. Pe dinafară era același om care fusese cu câteva ore în urmă, dar în el se stinsese ceva. Pentru totdeauna.

– Te vei duce?

Yusuf nici măcar nu clipi, atât de tensionat îl privea pe Rashad.

Rashad ridică din umeri și privi țintă peste dealurile din fața orașului, pe care cei doi se retrăsese la apusul soarelui.

– Nu știu.

– Mai eziți? Asta ai așteptat toți acești ani! Nu, nu spune că nu e așa! Rashad tăcu, ceea ce îl făcu pe negustor și mai vehement. Ha, îți este rușine! Te gândești că nu ești destul de bun! Vrei să te scutești de a fi refuzat! Tu...

– Las-o moartă, îl întrerupse Rashad.

O vreme se lăsă tăcerea, după care Yusuf zise încet.

– Ce ai de pierdut, Rashad? Dacă îți spune să pleci, atunci îți găsești în sfârșit liniștea. Și, adăugă el pe ton de tachinare, tu știi: în fiecare oraș al Arabiei lumea îl cunoaște pe Yusuf bin Nadir, care cumpără și vinde tot ce se poate transforma în bani. Și care mereu are nevoie de pază pentru comorile sale.

Colțurile gurii lui Rashad tresăriră fără voia lui. În loc să dea un răspuns, îl rugă pe Yusuf:

– Pot să împrumut una din cămilele tale peste noapte? Aș vrea să ies călare acolo, spuse el arătând spre deșert.

– Ia-o, ia-o, strigă Yusuf nerăbdător.

Însoțitorul lui din ultimii ani se ridică, iar Yusuf se sculă și el în picioare.

– Dar ai grijă să te întorci cu decizia cea bună! îl auzi Rashad bombănind în urma lui.

Multă vreme stătu Rashad în deșert, sub pătura de stele pe care la orizont se ridică o lună de un galben intens, ca o felie rotundă înmuiată în șofran. Asta nu mai putea fi o întâmplare, mai degrabă era un semn de la Allah, care îi arăta calea cea bună. Rashad se simți ca trezit dintr-un vis lung și profund, de parcă acum ar fi revenit la viață. Yusuf avea dreptate: nu avea nimic de pierdut. Deja de mult. Pierduse deja tot ce însemnase ceva în viața lui. Însă pentru prima dată se simțea și liber. Eliberat de responsabilități și de legile tribului său, ale poporului său.

Era liber să meargă unde îl trăgea inima. Fusesse nevoie de atâția ani de pribegie ca să își dea seama de asta. Aici, la Damasc.

Maya stătea la masa de scris, dar azi îi venea greu să lucreze. În ultimele zile fusese cuprinsă de o neliniște interioară, pe care nu și-o putea explica. Își dădu ochelarii jos și îi puse pe foaia scrisă doar până la jumătate și se frecă la ochi și la rădăcina nasului. O pală ușoară de vânt intră pe ușile balconului, aducând cu sine miros de nisip și de praf. Pentru a nu știu câta oară în săptămâna asta. Era vremea să vină vara și să meargă acasă, în vacanță; ca să se relaxeze în sânul familiei și să admire cel de-al șaselea bebeluș al Angelinei, pe care aceasta îl născuse astă-iarnă. Maya tresări, crezând că aude strigătul răgușit al unui șoim. Își împinse brusc scaunul în spate și ieși pe balcon, privi țintă spre cer. Nimic. Sigur că nu. O iluzie, o festă pe care i-o jucase mintea ei suprasolicitată. În ciuda căldurii acestei după-amiezi târzii, Mayei i se făcu frig și își încolăci brațele în jurul trupului. Aproape că îi dădeau lacrimile.

– Da? strigă ea către ușă, în care se auzeau bătăi.

Amy băgă capul în cameră.

– Știu că nu vrei să fii deranjată, dar jos este un arab care vrea să vorbească cu tine. Spune că e important.

Maya oftă și ridică din umeri, lăsându-se în voia sortii.

– În regulă, lasă-l să urce. Azi oricum nu prea pot să lucrez.

În timp ce asculta pașii grei care urcau scările, Maya își trecu mâna peste părul din care se desprinseseră o grămadă de bucle și își netezi fustele. Așteptă, cu mâinile împreunate în fața ei, ca vizitatorul neanunțat să ajungă la ușă.

Timpu care trecuse dispăru în momentul în care Maya și Rashad se priviră în ochi. La fel cum dispărură biroul, casa și întregul Cairo. În jurul lor se întindea deșertul Ramlat as-Sabatayn, nisip nesfârșit până la orizont, topit și transformat în aur pur sub arșița soarelui. Soarele apuse, preschimbă deșertul într-un ocean de petale de trandafir, într-un câmp de lavandă. Deasupra lor se aprinseră stelele, cristale pe un cer indigo și o lună ca de șofran se ridică spre strălucirea lor.

Fără să se fi apropiat în mod conștient unul de altul, erau dintr-odată îmbrățișați, trebuind să se asigure că nu era un vis, ci realitate palpabilă. Nu își dădură drumul nici când nisipul de sub picioarele lor dispăru, făcând loc gresiei de pe jos, pereților, mesei de scris acoperite de hârtii, rafturilor de cărți care reveniră pâlпăitoare și în cele din urmă și zgomotelor străzii, care pătrunseră iară până la ei. Maya își plimbă degetele peste cicatricile de pe fața lui Rashad, peste cele vechi, pe care le știa, și peste cele care erau noi pentru ea; peste pielea de sub ochi, ridată acum, peste cele două cute aspre de ambele părți ale gurii și peste firele argintii din părul și barba lui. La fel cum și el pipăi firele albe din bucelele Mayei, micile riduri din jurul ochilor ei, o mângâie pe linia mai plină acum a obrazului

pe care în zadar încerca să îl usuce cu mângâierile lui, pentru că mereu curgeau alte lacrimi. Părul Mayei se agăța de mâinile lui aspre, la fel ca stofa neagră a rochiei ei de doliu, când Rashad cuprinse în palmă moneda de la Himyar, în timp ce degetele Mayei pipăiau lăntișorul de la gâtul lui, medalionul bunicii și vechea ei verighetă, care aveau o călătorie atât de lungă în urma lor. Dar nici pe departe atât de lungă cât drumul pe care îl străbătuseră Rashad și ea.

– Deci este adevărat, îl auzi ea murmurând și inima i se topi la auzul vocii lui, mult mai frumoase decât cum o păstrase ea în amintire în toți acei ani. Un călător este de fapt mereu pe drum spre casă.

– Cine a spus asta? susură Maya.

– Yusuf. Un prieten de-al meu. El m-a trimis înapoi la tine.

– Allah. Allah te-a trimis înapoi la mine, iar Dumnezeu mi te-a dat înapoi, spuse Maya scuturând din cap.

Rashad zâmbi și își plecă privirea.

– *Al-hamdu li-illah*. Mulțumesc Domnului.

Epilog

Mortlake, în apropiere de Richmond, Anglia, 15 iunie 1891. Un cort de beduini din piatră și marmură, de două ori cât un stat de om. Fiecare cută cioplită cu grijă în suprafața tare. Înăuntru un altar cu portrete și vase încărcate cu flori. De tavan atârnavă patru candelabre arabe. Sticlă colorată prinsă în fier forjat, în spatele cărora străluceau flăcările trimițând o lumină violet, roșie și albastră în încăperea micuță, lumină care se întretăia cu cea a lămpilor așezate pe podea și cu lumina soarelui care intra prin micile ferestre de sticlă cu plumb. Pe partea stângă se odihnea sarcofagul de piatră, acoperit întru totul de flori, tot ce oferea vara englezească în materie de forme și culori, la mijloc cu un buchet de nu-mă-uita. În aer mai persista încă un miros de tămâie. Maya așeză o creangă de curmal lângă sicriu și scoase din geantă o punguliță. Nisip. Doar o mână, dar suficient pentru a-l sufla prin încăpere, din palma deschisă. „E doar din Cairo, dragul meu, dar sper că îți face totuși o bucurie, oriunde te-ai afla tu acum. Chiar dacă am ajuns la înmormântarea ta cu câteva ore întârziere, din cauza vânturilor potrivnice. Știu că nu îți plac despărțirile, de aceea nu voi vorbi mult.“

Trăgând adânc aer în piept, Maya smuci de funia cu clopote de cămilă, agățată deasupra. Un ultim salut din Arabia. Apoi ieși. Jonah, care până atunci studiase inscripția de la intrare, își ridică privirea spre ea, așteptând. Deasupra tablei cu epitaful și sub crucifixul din piatră gri era o carte deschisă din marmură, cioplită în partea din față a cortului de beduini. Maya i se alătură fiului ei și privi la rândul ei inscripția din partea stângă.

Căpitan Sir Richard Francis Burton

K.C.M.G., F.R.G.S.

născut pe 19 martie 1821

decedat la Triest

19 octombrie 1890

RIP

– L-ai cunoscut bine? întrebă Jonah, care în casa părintească din Cairo era încă și acum numit Tariq, pe când la spitalul din Cairo, în care lucra, i se spunea dr. Jonah Garrett, așa cum scria și în certificatul de naștere. Avea acum treizeci și cinci de ani, era căsătorit cu o femeie încântătoare și avea trei fiice. Privi în jos spre mama lui, pe care o întrecea cu aproape un cap. Era și mai înalt decât tatăl lui, cu care semăna tot mai mult cu cât înainta în vârstă, chiar dacă purta părul scurt și era îmbrăcat de obicei la costum. Observase cu uimire cât de afectată fusese mama lui la vestea morții lui Richard Francis Burton. Burton, celebrul explorator, lingvist, scriitor și diplomat, membru al *Royal Geographic Society*, numit în urmă cu cinci ani *Knight Commander of the Order of St. Michael and St. George* și îndreptățit astfel să își spună „Sir“ – un titlu gol“, cum se spusese cu revoltă într-unul din numeroasele lui necrologuri. Care primise imediat după decesul din Triest o procesiune pompoasă, cum o primesc doar marii oameni de

stat și al cărui trup fusese repatriat în Anglia, de îndată ce fusese ridicat acest monument funerar și putuse fi înmormântat aici. Vestea că va fi înmormântat azi, pe care mama lui Jonah o primise cu puțin timp înainte, declanșase o mare agitație; însă în ciuda grabei, întârzierea vaporului *P&O* o împiedicase să fie de față la ceremonie. Maya își clătină ușor capul sub pălărioara minusculă cu vâl negru, purtată peste părul ei cu șuvițe albe.

– Bine... murmură ea și în cele din urmă dădu din cap în semn de încuviințare. Cred că da. A jucat un rol important în viața mea, timp de aproape douăzeci de ani. O, chiar mai mult. Richard a fost... ca un înger negru! O umbră care m-a însoțit mereu, chiar și atunci când nu era prezent. Fără el... nici nu vreau să îmi imaginez cum ar fi arătat viața mea fără el. Maya zâmbi, iar Jonah crezu pentru o clipă că vede cum arătase mama lui când era copilă. Fără el probabil că nu l-aș fi cunoscut pe tatăl tău niciodată și nu ați exista nici tu, nici sora ta.

Elizabeth, care semăna perfect cu Maya, fusese botezată după mătușa Mayei, însă din motive de neînțeles pentru Jonah era strigată, acasă la Cairo, „Djamila“. Avea acum douăzeci de ani și studia literatura la Universitatea din Londra, care cu zece ani în urmă își deschisese porțile și pentru femei.

– Richard Burton a jucat un rol și atunci când eu și tatăl tău ne-am regăsit.

Jonah își privi mama gânditor. Împlinise cincizeci și opt de ani luna trecută, și pentru el mai continua încă să fie un mister. La fel ca și tatăl lui, care apăruse din neant, pe când el avea paisprezece ani. Nu fusese mort, așa cum îi spusese mereu mama lui, dar o crezuse când aceasta îi spusese că nu știuse nici ea că mai este în viață. Însă Jonah se obișnuise repede cu tatăl lui; poate că era totuși adevărat ce se spunea în Arabia: că sângele apă nu se face. Când

se gândea înapoi, avea impresia că Rashad fusese plecat pentru scurt timp și că el, fiul său, știuse mereu că se va întoarce. De câteva ori Rashad îl luase pe Jonah cu el în deșert, chiar dacă cel egiptean, și cu toate că nu simțise niciodată aceeași fascinație ca tatăl lui, acolo se apropiase de el mai mult decât oriunde altundeva. În deșert, unde Rashad plecase din nou, așa cum făcea de câte ori Maya mergea în Anglia. Rashad nu pusese niciodată piciorul pe insula rece și îndepărtată; Maya îl însoțea însă uneori în excursiile sale, afară în nisip și praf, și Jonah credea că simte cum legătura dintre ei doi devine atunci și mai strânsă.

Cel mai mult îl intriga întrebarea ce anume îi atrăgea pe părinții lui atât de mult unul spre altul, din moment ce proveneau din lumi complet diferite. Dar că se iubeau, asta se vedea în orice moment în care erau împreună, de parcă ar fi trebuit să folosească însutit fiecare zi în care puteau fi împreună, după ce fuseseră despărțiți atâția ani. Jonah își aminti din nou că nu știa nici măcar dacă sunt căsătoriți, în fața lui Allah sau a lui Dumnezeu, sau măcar în fața legii. Nu îi întrebase niciodată; faptul că sora lui mai mică Elizabeth purta tot numele de Garrett îl atribuisese mereu faptului că probabil numele englezesc avea să-i facă viața ceva mai ușoară.

– Chiar ne-a vizitat o dată. La Cairo. Tu trebuie să fi avut vreo treisprezece ani.

Jonah se gândi, apoi clătină din cap.

– Nu îmi amintesc.

– Păi, a trecut mult timp de atunci, spuse Maya și îi mângâie mâneca costumului.

Jonah îi strânse mâna și cei doi schimbară o privire lungă, înainte de a se întoarce din nou spre monumentul funerar.

– A spus odată că ar vrea să fie înmormântat ca un pars, pentru a se reîntoarce în circuitul naturii, murmură Maya. Dar cred că și asta este o soluție bună.

– L-ai iubit?

Chipul mamei lui se destinse.

– Da, Jonah, l-am iubit foarte tare. De fapt, l-am iubit mereu.

– Dar nu așa ca pe tata.

Cu toate că era deja adult, Jonah insista să facă această diferență. Maya râse încet.

– Nu, nu așa ca pe tata. Cum îl iubesc pe tatăl tău – iubești o singură dată în viață.

Maya arăta din nou serioasă când privi spre inscripția de pe monument.

Atâtea morminte... al lui Jonathan undeva în fața Sevastopolului. Al Djamilei la Ijar. Al lui Ralph în fața zidurilor orașului Delhi. Al lui Gerald și al Marthei în curtea bisericii St. Aldate's din Oxford.

Pe chipul Mayei înflori un zâmbet când își aminti cât de repede se împrieteniseră Rashad și tatăl lui – și cât de greu îi venise Marthei inițial să accepte un arab ca fiind noul bărbat de lângă fiica ei. Fusese nevoie de câteva vizite ale părinților ei, de insistențele lui Gerald și de strădaniile lui Rashad, pentru ca Martha să se îmblânzească. În cele din urmă îl primise însă în inima ei și nu îi făcuse nicio problemă până în ultima ei zi. La fel ca și Amy, care nu îi luase Mayei în nume de rău faptul că nu îi povestise nimic despre Rashad până când acesta apăruse la ușă, cu toate că Amy bănuise tot timpul că Maya îi ascunde ceva. Amy, care trăia încă în aceeași casă cu ei și care se dedica cu totul muncii la spital.

Mătușa Elizabeth obținuse pe patul de moarte promisiunea Mayei că va fi înmormântată la Cairo, iar Betty, care o urmase puțin timp mai târziu, de asemenea.

William Penrith-Jones murise cu doi în urmă din cauza unui atac cerebral, iar înainte de asta Angelina trebuise să-l ducă la groapă și pe unul dintre copiii ei, Evelyne. O lovitură de pe urma căreia nu își mai revenise niciodată. Pentru Maya era o mângâiere faptul că fiica ei Elizabeth locuia la sora ei și putea măcar să o înveselească cu vioiciunea ei înnăscută, împreună cu cârdul tot mai mare de nepoți din jurul Angelinei.

Elizabeth, copilul frumos și sălbatic care le mai fusese dăruit Mayei și lui Rashad atât de târziu, care părea să fi moștenit de la ei înclinația spre călătorii lungi și care plecase de acasă atât de devreme, pentru a se reîntoarce tot mereu, vibrând de vioiciune și plină de impresii și experiențe noi.

„Cândva ne va veni și nouă vremea, Rashad. Dar mai e mult până atunci... mai e mult. Mai avem încă atâtea de recuperat! Chiar și după douăzeci și unu de ani petrecuți împreună. Pur și simplu nu vreau să mai fiu fără tine.“

Când Rashad pleca în deșert, o făcea și ca să se gândească la prima lui familie, pe care o pierduse de dragul ei. Maya știa că Rashad mai simțea încă povara acestei vini, precum și pe aceea că nu o putuse salva pe Djamila. Și se gândea și la cele două vieți de dinainte ale sale, cea a lui Rashad ibn Fahd ibn Husam al-Din și a lui Abd ar-Ra'uf. Acum era Rashad al-Shaheen și părea fericit. Cumva eliberat.

„Să fii fericită – și liberă.“ „Am reușit, Djamila. Numai Domnul știe cum am reușit. Dar Ți mulțumesc în fiecare zi pentru asta.“

– Vrei să mergem?

Maya încuviință din cap și se agăță de brațul fiului ei.

– Du-mă acasă, șopti ea. La Cairo. La Rashad.

– Ai să îmi povestești vreodată cum a fost atunci când v-ați...

– ... probabil că oricum nu m-ai crede.

– ... ai putea cel puțin să încerci...

Vocile li se stingeau în cimitirul bisericii catolice St. Mary Magdalen's din Mortlake. Aerul călduț de vară le duse spre o femeie împlinită îmbrăcată într-o ținută completă de do-liu, care îi privi de sub pălăria acoperită de vălul cernit, cu doi ochi umflați și înroșiți de la plâns. Se opri surprinsă și privi în urma celor doi. Mamă și fiu, în mod evident... simți o durere ca o înțepătură de sabie, când îi trecu prin cap: „Așa ar fi putut arăta fiul lui Richard... cu tenul atât de închis la culoare...”

Își continuă drumul ținându-și batista apăsată pe gură, întorcându-se la mormântul soțului ei la doar câteva ore după ce îl îngropase; așa cum o va face adesea de-a lungul puținilor ani care îi mai rămăseseră înainte de a se odihni și ea lângă el, într-o eternitate, înăuntrul cortului de be-duin din marmură.

Era seară. În următoarele zile, Isabel Burton avea să se așeze și să scrie o scrisoare deschisă către toți acei cititori dezamăgiți care așteptau publicarea noii ediții, de data aceasta netrunchiată din motive de decență, a traducerii operei erotice *The Perfumed Garden of the Shaykh Nefzawi* sub titlul *The Scented Garden*. Cădea în responsabilitatea ei să răspândească vestea neplăcută că la scurtă vreme după moartea soțului ei îi căutase printre hârtii și pusese pe foc ceea ce, după părerea ei, ar fi dăunat reputației acestuia. La scurtă vreme după nunta lor, un incendiu izbucnit în depozitul în care el își păstrase trecutul, sub forma unor hârtii din tinerețea sa, din timpul studenției și al primei sale călătorii în India și Arabia, distrusese totul. Isabel nu fusese nefericită din această cauză și chiar Richard considerase incidentul ca un fel de intervenție divină. Isabel păstrase însă unul din carnetele lui de însemnări, pentru că poezia pe care soțul, zeul, scopul vieții ei o scrisese probabil cu ani în urmă, o mișcase într-un mod ciudat. Ciudat

pentru că ea una nici nu era pomenită în ea. În același timp rândurile acelea o răniseră, fără a se îndura însă să le distrugă. Și la fel de puțin știa de ce simțise nevoia să le recitească acum, în seara de după înmormântare.

Isabel îngenunche în fața lăzii în care păstrase carnete-tele lui de însemnări, hârtiile și documentele, și scoase carnetelul, se așeză cu el la masă și îl deschise la locul cu pricina.

Iubirile trecute

Nu le voi putea spune pe nume
doamnelor pe care le-am iubit eu pe lume.
En revanche, voi încerca să adun câteva mici amănunte
din aventurile mele cu sfânta feminitate
care mi-au înnobilat existența.
Prima a fost Caterina cea cu ochii de foc
și înflăcărați; cât ai clipi,
inima mi-a pus-o pe jar.
Însă dragostea noastră nu a dus la nimic –
ea nu era bogată, eu unul sărac lipit,
așa că am fost nevoiți să ne despărțim.
Apoi o fetiță nevinovată
mi-a furat sufletul și inima toată.
Și nu le are oare ea până azi?
Dar tot mândria și sărăcia
m-au făcut să mă despart și de ea.
Ani grei de pribegie, cu trudă și chin
au trecut până ne-am revăzut.
Dar vai, chipul ei era atât de schimbat,
cu totul altă față în ea am aflat.

Privirea lui Isabel alunecă peste versuri. Colțurile gurii îi tresăriră, pe jumătate din cauza amintirilor încărcate

de nostalgie legate de soțul ei, pe jumătate de durere. Nu erau cele mai bune versuri pe care le scrisese la viața lui, șchiopătau pe alocuri, de parcă ar fi fost scrise în grabă. Și cu toate acestea, nimic din ce scrisese nu îl reprezenta mai bine pe Richard Francis Burton și felul în care trăise decât această poezie, până la ultimul vers.

Iar acum viața mea se apropie de sfârșit
fără vin, femei, mese întinse, joc de cărți și amici,
căci nimic nu mai poate să mă îmbete.
Oare totuși sunt mulțumit?
Oh, da. Mi-am trăit viața, mi-am făcut toate poftele
și aștept acum să vină noaptea eternă.

Isabel Burton se mai gândi o vreme la aceste cuvinte, înainte de a apuca pana și a o cufunda în cerneală. Decisă, tăie ultimul vers și scrise dedesubt, cu scris îngrijit:

Și i-am oferit unei soții resturile.

Așteptă până când se uscă cerneala, apoi închise cu grijă carnetul și îl puse înapoi la locul lui; atât de ușor, de parcă ar fi putut să o audă cineva. Însă multă vreme îi răsună în ureche:

Apoi o fetiță nevinovată...
mi-a furat sufletul și inima toată...
Și nu le are oare ea până azi?

Cuvânt de încheiere

O operă de creație literară amestecă în felul ei propriu adevărul și imitația, cele trăite și cele redade, concepția și biografia.

Philippe Labro

În acest roman, faptele reale și ficțiunea se întrepătrund. Pe lângă toate personajele fictive alături de care am petrecut atâta timp, îndrăgindu-le pe fiecare în parte – Maya, Jonathan și întreaga familie Greenwood, Ralph Garrett, Rashad al-Shaheen și Djamila, precum și o serie întreagă de personaje secundare – apar și câteva personaje care au existat în realitate.

Începând cu Oxfordul – cu profesorul Stephen Reay și dr. Bulkeley Bandinel, pe atunci paznicii comorilor de la Bodleian Library, care în 1853 arăta așa cum am descris-o, până la comandantul S.B. Haines, care în 1839 a cucerit Adenul pentru Coroana Britanică, după cum se povestește în roman. Urmașii săi au fost, pe rând, colonelul J. Outram și colonelul W. Coghlan. Activitatea mâinii sale drepte, locotenentul R.L. Playfair și capelanul G.P. Badger, este atestată istoric, la fel ca aceea a doctorului John „Stygins“

Steinhäuser ca medic al micii colonii britanice din vârful de sud-vest al peninsulei arabe. Descrierile mele despre Adenul din acea vreme, aflat sub ocupație britanică, se bazează în cea mai mare parte pe cartea lui R.J. Gavin, *Aden under British Rule, 1839–1967* (Londra, 1975). Scrisorile lui Jonathan, trimise de pe frontul din Crimeea, și soarta lui se bazează de asemenea pe fapte, respectiv pe evenimente istorice, la fel ca experiențele lui Ralph din India din timpul și după revolta *sepoys*.

Pare aproape incredibil – dar și în ziua de astăzi știm uimitor de puține lucruri despre locurile din interiorul Arabiei sudice, în care se petrece o bună parte a acestui roman. Până nu de mult, anumite porțiuni din sudul actualei Republici Yemen erau o zonă interzisă pentru călătorii străini și nici în ziua de astăzi în unele regiuni nu sunt bine văzuți nici turiștii, nici arheologii, iar călătoriile prin acele locuri sunt periculoase: Statul modern se luptă și acum cu faptul că legea străveche a triburilor se dovedește mai puternică decât legile prevăzute prin constituție.

Cercetările făcute pentru a-mi forma o imagine despre locurile și oamenii de la mijlocul secolului al XIX-lea au fost migăloase și dificile. Însă ceea ce am putut aduna a fost de ajuns pentru a crea sultanatul fictiv al Ijarului, al cărui oraș cu același nume l-am plasat aproximativ în locul în care în realitate se află Bayhan al-Qisab. Istoria, administrația, obiceiurile și peisajul le-am luat din ceea ce am aflat studiind sultanatele sudice reale din acea vreme. Documentele și descrierile pe care le-am găsit redau o imagine pestriță și complexă a sudului, în care multe dintre obiceiuri, modul de viață, îmbrăcămintea și comportamentul nu erau nicicum unitare. Sper că prin *Sub luna de șofran* am reușit să înfățișez o mică bucată din această uimitoare diversitate.

Și tribul al-Shaheen este fictiv; modul de viață și cultura sa sunt compilate din jurnalele de călătorie datate de la mijlocul secolului al XIX-lea până la începutul secolului XX și din studii antropologice de dată mai recentă. Pe baza jurnalelor de călătorie și a hărților respective am putut planifica ruta urmată de Rashad și de Maya pe drumul lor spre Ijar. Chiar dacă unele locuri de pe parcursul acestei călătorii apar astăzi pe hărți sub alte nume, iar altele nu mai pot fi identificate sau pot fi localizate doar cu aproximație, ca de exemplu trecătoarea Talh sau nisipurile Al-Hadhina, m-am decis să păstrez denumirile geografice din jurnalele care s-au păstrat. Și noțiunile strict de onoare ale triburilor, precum *'ird*, *sayyir* și *rafiq* sunt reale și valabile până în ziua de azi. Pentru noi, cei care venim dintr-o cultură complet diferită, acestea sunt adesea greu de înțeles, respectiv de diferențiat; un ajutor neprețuit l-a reprezentat în acest sens cartea *Honor* de Frank Henderson Stewart (Chicago, 1994).

Personalitatea istorică Richard Francis Burton ocupă un loc important nu doar în viața Mayei, ci și în acest roman. Viața sa, care se întretaie mereu cu cea a Mayei, și caracterul său, care exercită o influență atât de mare asupra ei, am încercat să le schițez cât mai exact posibil, pe baza unor cercetări îndelungate și amănunțite. Locurile prin care l-au dus numeroasele sale călătorii, aventurile sale și tovarășii de drum precum J.H. Speke sau soția de mai târziu a lui Burton, Isabel, sunt fapte istorice până în cele mai mici amănunte. Și țiganca pe nume Selina din pădurea de la Bagley a existat. Un izvor aproape nesecat pentru redarea gândurilor și sentimentelor lui Burton l-au reprezentat operele sale publicate și scrisorile primite de el, multe citate din acestea găsindu-și locul în roman prin scrisorile fictive ale lui Burton către Maya și în dialogurile dintre cei doi. Toate aceste citate, cele din Kasidahul lui

Burton de la începutul primei și celei de-a patra părți a acestui roman, inclusiv poezia din epilog și citatele din operele altor poeți, le-am tradus din versiunea originală în limba engleză, străduindu-mă să respect cât mai mult cu putință formulările originalului.

Tot un fapt adevărat este că am dat peste poezia lui Burton utilizată în epilog despre „iubirile trecute“ abia după ce terminasem de planificat acțiunea romanului. Un fapt care și astăzi îmi face pielea de găină. Atribui această întâmplare magiei izvorâte din spunerea de povești, care leagă faptele și ficțiunea transformându-le în ceva nou, care își are propriul adevăr.

Nicole C. Vosseler
Konstanz, aprilie 2008

RUSIA

CRIMEEA

Inkerman
Sevastopol
Balaklava

Alma

Sinope

Constantinopol

Scutari

Gallipoli

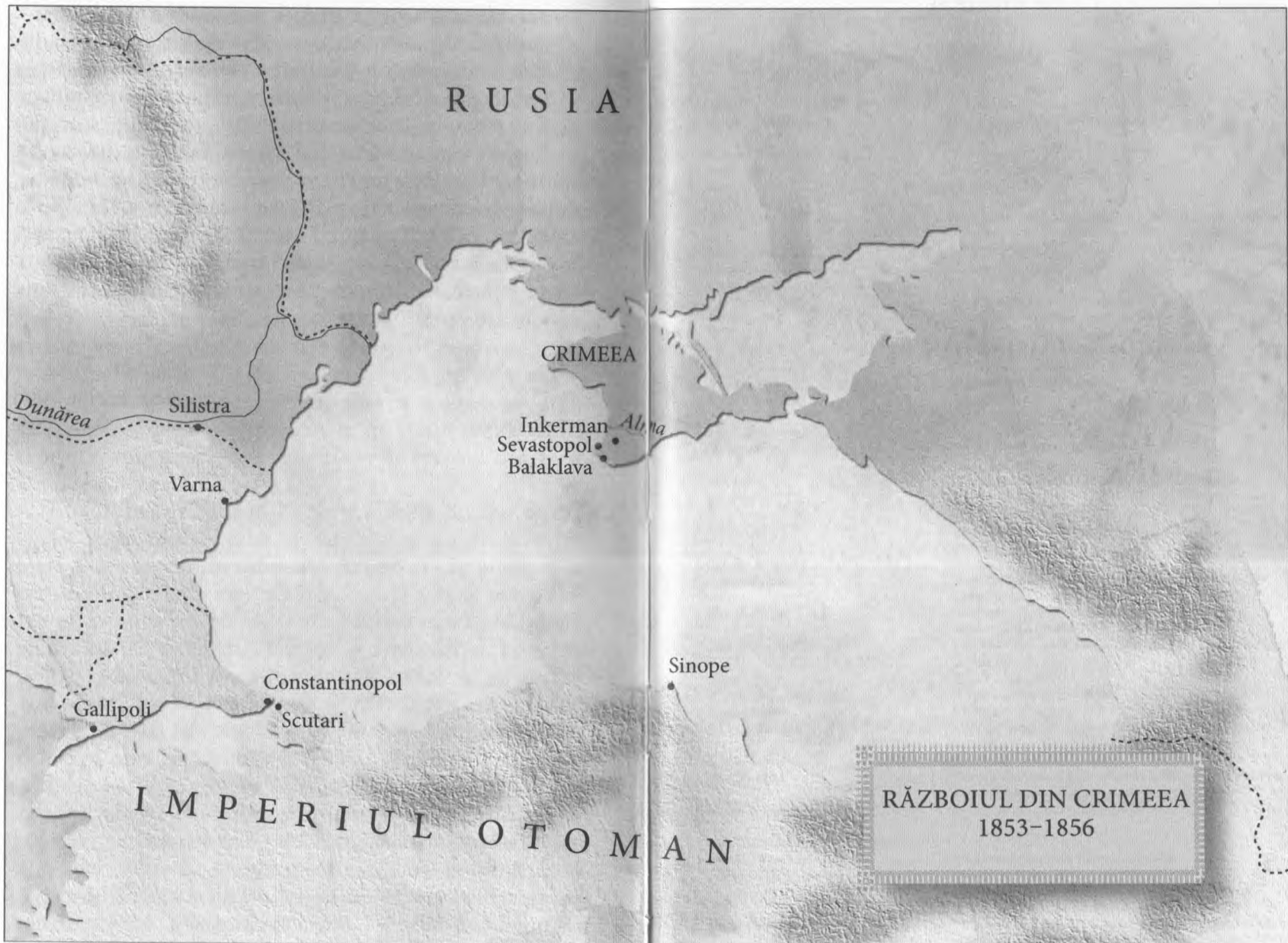
Varna

Silistra

Dunărea

IMPERIUL OTOMAN

RĂZBOIUL DIN CRIMEEA
1853-1856

Cuprins

Prolog / 9

1

În umbra turnurilor / 23

2

Ochiul Arabiei / 165

3

Sub luna de șofran / 261

4

Căile sorții / 407

Epilog / 557

Cuvânt de încheiere / 566